Iulian Boldea
(Editor)

The Shades of Globalisation. Identity and Dialogue in an Intercultural World

LANGUAGE AND DISCOURSE

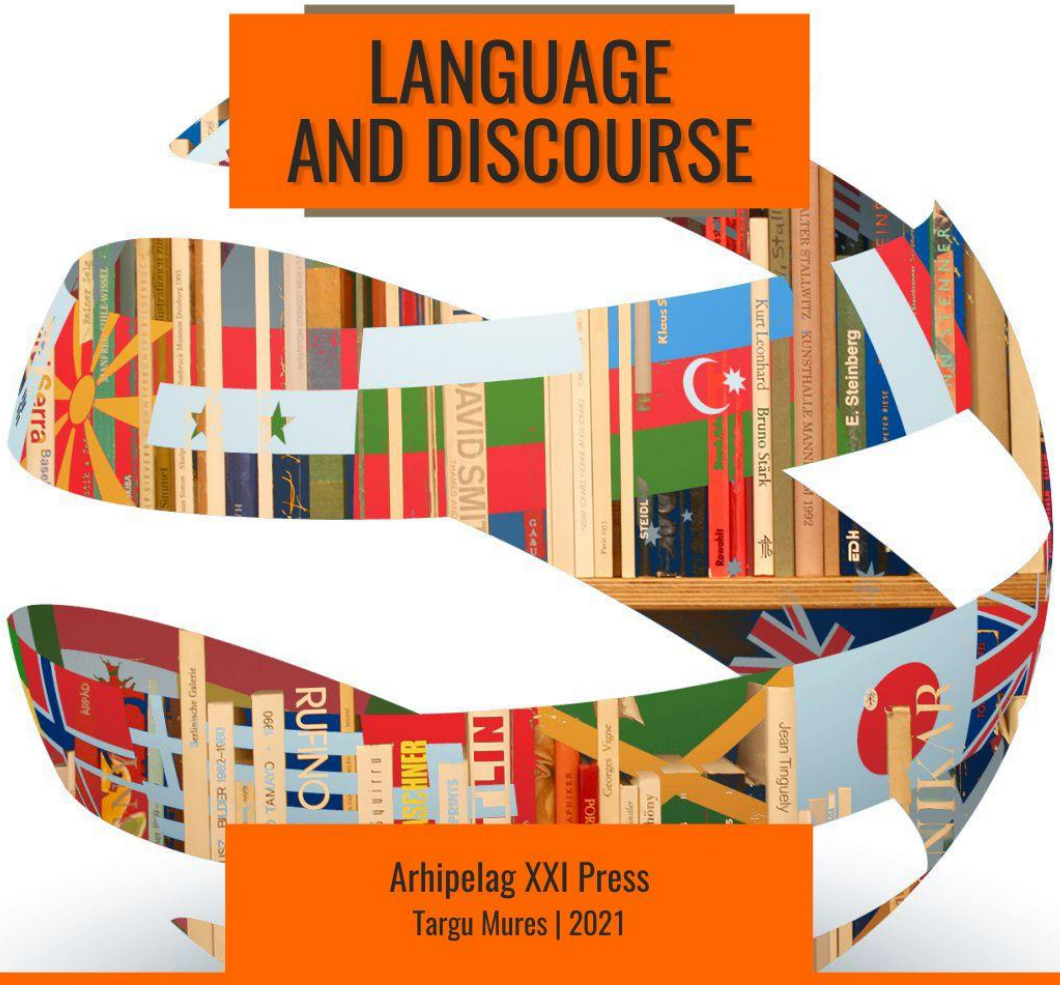

Arhipelag XXI Press
Targu Mures | 2021

Date:
22-23 May 2021

Location:
„DIMITRIE CANTEMIR" University, Tîrgu Mureș

IDENTITIES IN GLOBALISATION. INTERCULTURAL PERSPECTIVES

Section: Language and Discourse

ISBN: 978-606-93691-3-5

Edited by:
The Alpha Institute for Multicultural Studies
Moldovei Street, 8
540522, Tîrgu Mureș, România
Tel./fax: +40-744-511546

Published by:
"Arhipelag XXI" Press, Tîrgu Mureş, 2021
Tîrgu Mureş, România

Email: tehnoredactare.gidni@gmail.com

Contents

THE PROCESS OF MEANING IN THE REAL LINGUISTIC ACT....7
Doina Butiurca....7
Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş....7
LA TÊTE DANS LES EXPRESSIONS....11
Adela-Marinela Stancu....11
Assoc. Prof., PhD, University of Craiova....11
METAPHOR AND NARRATIVE IN COVID-19 PATIENT STORIES....21
Adina Oana Nicolae....21
Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploieşti....21
METAPHOR IN ELECTRICAL ENGINEERING?....27
Alina Balagiu....27
Assoc. Prof., PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța....27
INTERPLAY OF NEOLOGISMS AND NONCE FORMATIONS: AUTHORIAL CREATIONS AS WAYS TO BUILD A LINGUISTIC PICTURE OF FICTITIOUS WORLDS....32
Elena Gheorghiță....32
Assoc. Prof., PhD, State University of Moldova....32
PHRASEOLOGISMS WITH CULINARY COMPONENTS IN ROMANIAN AND GERMAN 39
Oxana Chira....39
Assoc. Prof., PhD, „Alecu Russo" State University of Bălți, Republic of Moldova....39
CHALLENGES OF TASK-BASED LANGUAGE TEACHING IN ONLINE LEARNING ENVIRONMENT....44
Oana-Maria Păstae....44
Assoc. Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu Jiu....44
MIRCEA IVĂNESCU. THE BIRCH FOREST – A METAPHOR OF READING....50
Simona Constantinovici....50
Assoc. Prof., PhD, West University of Timişoara....50
Kristeva, Julia, *Sèméiotikè. Recherche pour une sémanalyse*, Paris, Éditions du Seuil, 1969..56
ROMANIAN MEDICAL PHRASEOLOGY. TYPOLOGY AND DIVERSITY....57
Simona Nicoleta Staicu....57
Assoc. Prof., PhD, „Victor Babeş" University of Medicine and Pharmacy, Timişoara....57
"EMOTION IS COLOUR" METAPHOR IN ENGLISH, ROMANIAN AND RUSSIAN....62
Viorica Lifari....62
Assoc. Prof., PhD, State University of Moldova....62
ASPECTS OF THE DYNAMICS OF THE SPORTS LEXICON IN CONTEMPORARY ROMANIAN LANGUAGE....71
Voica Radu-Călugăru....71
Assoc. Prof., PhD, „Aurel Vlaicu" University of Arad....71
A MORPHO-SEMANTIC APPROACH TO ASPECT IN ENGLISH....78
Antoanela Marta Mardar....78
Assoc. Prof., PhD, „Dunărea de Jos" University of Galați....78
READING AND INTERPRETING GRAPHS ENHANCE GRADUATES' EMPLOYABILITY SKILLS....86
Suzana Carmen Cismaş....86
Assoc. Prof, PhD, USAMV, Bucharest....86
FIRST NAME AND FAMILY NAME IN THE DOBRUDGEAN ONOMATOLOGY....97
Camelia Alibec....97
Lecturer, PhD, "Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța....97

SPORTS LEXICON – BETWEEN TERMINOLOGY AND JOURNALISTIC NUANCES 102
Marta-Teodora Boboc....102
Lecturer, PhD, University of Bucharest....102
"ADDITIVE" QUANTIFICATION – A STUDY ON THE FREEZING AND FLEXIBILITY OF PHRASES OF TYPE ADJ1 (+ ET) + ADJ2 WHERE ADJ1 AND ADJ2 EXPRESS ADDITIVE CHARACTERISTICS....111
Daniela Bordea....111
Lecturer, PhD, University of Bucharest....111
STRATEGIES OF LINGUISTIC POLITENESS IN INSTANT MESSAGING 118
Alexandra-Monica Toma....118
Lecturer, PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați....118
MILITARY TERMINOLOGY AND THE ESP TEACHING IN THE DIGITAL WORLD. 126
Dana Carmen Zechia 126
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța 126
THE UNIVERSAL LANGUAGE OF 'FOOD' BETWEEN GLOBALIZATION AND NATIONAL IDENTITY....130
Ioana Raicu 130
Senior Lecturer, PhD, „Valahia" University of Târgoviște 130
VIDEO GAME TERMINOLOGY....136
Nadia Obrocea....136
Lecturer, PhD, West University of Timișoara....136
THE LINGUISTIC CREATIVITY BY LEXICAL UNITS REDUCTION IN CONTEMPORARY FRENCH 145
Rodica Roman....145
Lecturer, PhD, „Lucian Blaga" University of Sibiu....145
COOKBOOKS – LANDMARKS IN STUDYING THE ROMANIAN GASTRONOMIC TERMINOLOGY....153
Cristina Radu Golea 153
Lecturer, PhD, University of Craiova....153
THE TECHNICAL METAPHOR IN ROMANIAN MARITIME VOCABULARY 159
Corina Sandiuc....159
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța 159
DIGITAL TOOL FOR PRACTICING SPEAKING SKILLS WITHIN MILITARY CONTEXTS 164
Mariana Boeru, Laura Cizer 164
Lecturer, PhD, , PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța 164
LES ASPECTS DU VERBE FRANÇAIS....169
Mădălina Toader 169
Assist. Prof., PhD, University of Bucharest....169
CONNECTING MEDICAL TERMINOLOGY ACROSS LANGUAGES (TRANSLATING MEDICAL TERMS FROM ROMANIAN TO HUNGARIAN USING ENGLISH AS AN INTERMEDIARY LANGUAGE)....175
Krisztina-Mária Sárosi-Márdirosz....175
Assist. Prof., PhD, Sapientia Hungarian University of Transylvania....175
ROMANCE NON-SATURATED PATTERNS....191
Dana-Luminița Teleoacă (Dobre) 191
PhD, Scientific Researcher II, „Iorgu-Iordan-Al. Rosetti" Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Bucharest....191

TYPES OF TEXTS- PECULIARITIES AND ELEMENTS OF ANALYSIS 198
Cristina Negru 198
Scientific Researcher, ”Bogdan Petriceicu-Hasdeu” Institute of Romanian Philology 198
DENOMINATIONS FORMED THROUGH METONYMY IN THE TOPONYMY FROM OLTENIA AND MUNTENIA 202
Iustina Nica (Burci) 202
Scientific Researcher II, PhD, ”C.S. Nicolăescu-Plopşor” Scientific Research Institute, Romanian Academy, Craiova 202
INTERTEXTUALITY – A PERSUASIVE STRATEGY IN NICOLAE STEINHARDT'S SERMONS 210
Maria Lupu 210
Researcher, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iaşi 210
LA CONSTRUCTION DE SOI DANS LE BEST SELLER DE CHRISTOPHER HITCHENS GOD IS NOT GREAT 218
Cristian Daniel Enăchescu 218
PhD Student, ,,Alexandru Ioan Cuza” University of Iaşi 218
EINE PRAGMATISCHE ANALYSE DER VERWENDUNG VON WE IN EINEM SCHRIFTLICHEN ANTIRELIGIÖSEN TEXT 224
Cristian Daniel Enăchescu 224
PhD Student, ,,Alexandru Ioan Cuza” University of Iaşi 224
COMMENTS ON THE USE OF SOME PROPER NAMES IN EXPRESSING THE CONCEPTS OF GREED AND AVARICE IN ROMANIAN LITERATURE 229
Anca-Giorgiana Manta (Panduru) 229
PhD Student, University of Craiova 229
DERIVATIVES WITH THE PREFIX ÎN- IN POSTWAR ROMANIAN POETRY 233
Claudia Drăghici 233
PhD Student, University of Craiova 233
LEXICAL AND MORPHOLOGICAL MARKS OF ORALITY IN THE SHORT STORY TALERII BY LIVIU REBREANU 238
Mariana Matei (Buciu) 238
PhD Student, University of Craiova 238
TIMOTEI CIPARIU, AN ERUDITE LINGUIST OF THE ROMANIAN SCHOOL 245
Alina Marieta Rucăreanu 245
PhD Student, ,,Ovidius” University of Constanța 245
THE HISTORY OF THE ROMANIAN TEXTILE INDUSTRY 250
Angelica Preda 250
PhD Student, University of Craiova 250
POSSIBILITIES OF COMBINING GRAMMAR TERMS IN SCHOOLBOOKS 255
Crinela Marc 255
PhD Student, „Ștefan cel Mare” University of Suceava 255
SYNCHRONOUS AND DIACHRONIC PERSPECTIVE ON THE ROMANIAN DISCOURSE MARKER PĂI AND ITS ENGLISH EQUIVALENT WELL IN PROFESSIONAL SPOKEN INTERACTION. A CORPUS ANALYSIS 265
Cristina Andreea Stan 265
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza” University of Iaşi 265
SEMANTIC AND SEMIOTIC ASPECTS IN RELIGIOUS LANGUAGE 273
Daniela Ispas (Petcu) 273
PhD Student, University of Craiova 273

THE NEW SEMANTICS OF THE POLITICAL CORRECTNESS 280
Delia Denis Stănescu 280
PhD Student, ,,Dunărea de Jos" University of Galați 280
UNIVERSALITY AND VARIATION IN THE PHARMACEUTICAL VOCABULARY .. 286
Floriana-Diana Pirlogea (Naghibaur) 286
PhD Student, University of Craiova 286
"BE PESSIMISTIC", A NEGATIVE POLITENESS STRATEGY INVOLVING THE COMPLEX PREDICATE WITH MODAL OPERATOR WITHIN THE ROMANIAN AND SPANISH TELEVISUAL POLITICAL DISCOURSE 291
Laura Grama 291
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iaşi 291
A CORPUS-BASED STUDY ON ORGANIZATION METAPHORS IN BUSINESS AND ECONOMICS DISCOURSE 300
Larisa-Bianca Pistol 300
PhD Student, ,,Aurel Vlaicu" University of Arad 300
THE DATIVE PRONOMINAL ATTRIBUTE, DATIVE INDIRECT COMPLEMENT AND POSSESSIVE COMPLEMENT TRIAD 309
Diana Lora Pușcaș (Dinistrianu) 309
PhD Student, „1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia 309
IMPLICATIONS OF SYNONYMY AND ANTONYMY IN FORESTRY TERMINOLOGY 317
Simona Sandu (Pîrvulescu) 317
PhD Student, University of Craiova 317
INCIDENT CONSTRUCTIONS IN NON-DIALECTAL ACTUAL SPOKEN ROMANIAN 322
Ionela-Mihaela Dănciug 322
PhD Student, ,,Alexandru Ioan Cuza" University of Iași 322
THE AUTHORITY OF THE VOICE IN POLITICAL DISCOURSE 327
Oana-Alexandra Tudor 327
PhD Student, University of Craiova 327
SOCIAL COMMUNICATION, LANGUAGE AND MASS MEDIA 333
Bălan Sorina-Mihaela 333
DISCOURSIVE PROCEDURES AND THE LAWS OF DISCOURSE 346
Sorina- Mihaela BĂLAN 346
ADVERTISING DISCOURSE AND COVID-19 357
Assoc. Prof. Ph.D. Habil. Carmen Neamţu, „Aurel Vlaicu" State University from Arad 357
CONVEYING NUMERICAL DATA IN BUSINESS ENGINEERING PROFESSIONAL COMMUNICATION 368
Associate Professor Suzana Carmen Cismas PhD, Department of Modern Languages, University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bucharest, Romania 368

THE PROCESS OF MEANING IN THE REAL LINGUISTIC ACT

Doina Butiurca
Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş

Abstract: Our research proposes a theoretical, brief foray into the concepts of paradigmatic and syntagmatic, as reflected in the works belonging to structuralism and poststructuralism. The general objective is to investigate the process of meaning realized in the real linguistic act, by intersecting the axis of syntagmatic relations with the axis of paradigmatic relations. Issues addressed: paradigmatic and syntagmatic; selection and combination; contiguity and similarity etc.

Keywords: linguistic, meaning, process, syntagmatic, paradigmatic

Procesul de semnificare se realizează în actul lingvistic real, prin intersectarea axei relaţiilor sintagmatice cu axa relaţiilor paradigmatice. Faptul este în măsură să reflecte raporturile strânse dintre sistem şi structură dar şi dintre limbă şi vorbire, în actul lingvistic concret. Perspectiva diferă de la o şcoală lingvistică la alta, de la un cercetător la altul, de la un secol la altul.

Opoziţia sintagmatic-paradigmatic nu este o creaţie a structuralismului. Înaintea lui Saussure, gramaticile se ocupau de paradigmele flexionare, sintaxa avea în vedere „îmbinarea cuvintelor în propoziţii şi a propoziţiilor în frază". Noutatea pe care o aduce Saussure este că exprimă distincţia dintre sintagmatic şi paradigmatic, prin temenii - *in absentia* (raporturi asociative) şi *in praesentia* (raporturi sintagmatice):„Pe de o parte, în discurs, cuvintele contractează între ele, în virtutea înlănţuirii lor, raporturi bazate pe caracterul linear al limbii, care exclud posibilitatea de a pronunţa două elemente în acelaşi timp. Acestea se orânduiesc unele în urma altora în lanţul vorbirii. Aceste combinaţii, care au drept suport întinderea, pot fi numite sintagme [...]. Pe de altă parte, în afara discursului, cuvintele ce au ceva în comun se asociază în memorie; în acest fel, se formează grupări în sânul cărora domnesc raporturi foarte diferite. Astfel, cuvântul *enseignement* va face să se ivească inconştient în mintea noastră o mulţime de cuvinte (*ensigner, rensigner* sau *armament,* changement, education, apprentissage); într-un fel sau altul, toate au ceva comun între ele. Se vede că aceste coordonări sunt de o cu total altă specie decât primele. Ele nu au drept suport întinderea; sediul lor se află în creier, ele fac parte din acea comoara interioară ce este, pentru fiecare individ, limba. Le vom denumi raporturi asociative"(F. de Saussure 1998: 135).

Desfăşurarea actului lingvistic presupune două operaţii: *selecţia* (a două sau mai multe unităţi consecutive: selectăm prefixul *re,* radicalul *face* şi sufixul- *re*) şi *combinarea (refacere*). Din planul paradigmatic vorbitorul selectează o serie de semne (prefixe şi sufixe, morfeme, cuvinte de bază) definite prin sensuri virtuale, care urmează a se combina între ele, în plan sintagmatic, spre a se definitiva sensurile reale *(* un student, student- ul, studenţ-ie, studenţ-esc).Selectate din *planul paradigmatic* al limbii, semnele vin ca o emanaţie de elemente semantice virtuale (numai substantivul *cap* poate intra în aproximativ douăzeci de structuri sintagmatice, în expresii) în orientarea procesului de semnificare, pe baza unor trăsături comune. În plan sintagmatic, în raport cu semnele vecine, cu care se combină, o parte din aceste entităţi virtuale sunt anulate. Pentru a actualiza semnificaţia se realizează doar câte unul din componentele virtuale. Dacă pentru a obţine sintagma „cap de serie" anulăm elementele „Bunei Speranţe" (din *Capul Bunei Speranţe), „*a mânca" *(din „a mânca (oarecum) capul cuiva"),* „a- ţi face de..." *(din a-ţi face de cap), „*răutăţilor" *(din capul răutăţilor),* pentru a realiza succesiv, celelalte sintagme vom anula de fiecare dată, componentul „de serie".

Saussure a numit relaţiile paradigmatice, *asociative* datorită caracteristicii de a asocia *in absentia* un termen din *parole* (domeniu al realizării) cu serii de elemente aparţinând domeniului

langue (al memoriei, al realităţii virtuale).Hjemslev care s-a considerat întotdeauna un continuator al ideilor lui Saussure propune o definiţie formalizantă, bazată pe conceptele logicii matematice: raporturile sintagmatice se definesc drept relaţii de tipul conjuncţiei logice: *şi...şi,* iar această conjuncţie „înseamnă coexistenţa în text", deoarece în text intră „şi una...şi alta." Raporturile paradigmatice se definesc cu ajutorul relaţiei *sau...sau.* Pentru a evita orice ambiguitate, Hjemslev propune doi termeni noi: *corelaţie* pentru relaţiile de tip *sau...sau* şi *relaţie* pentru conjuncţiile *şi...şi.* Relaţiile sintagmatice dintre două unităţi lingvistice oarecare devin *funcţie,* având „un conţinut net diferit de acela pe care îl are termenul în gramatica tradiţională, şi de acela pe care îl are în fonologie şi în lingvistică, fără a avea totuşi, exact sensul din matematici". În fapt, la Hjemslev, *funcţia* semnifică numai relaţia (imaterială, abstractă, formală) între doi termeni, iar cele două unităţi (aflate în relaţie) vor fi numite „ *funcţiune*". O unitate dintr- o paradigmă este numită *membru,* dar la nivel sintagmatic, aceeaşi unitate devine *parte* dintr-un lanţ.

La Roman Jakobson cele două axe poartă numele de axa contiguităţii(sintagmatică) şi axa similarităţii (paradigmatică). Sunt axe ce se definesc în raport cu operaţia de *combinare* sau de *selecţie* care le guvernează: „Orice semn implică două moduri de aranjare - nota Jakobson:1. *Combinarea*. Orice semn este compus din semne constituante şi/sau apare în combinaţie cu alte semne. Aceasta înseamnă că orice unitate lingvistică serveşte în acelaşi timp de context pentru unităţi mai simple şi/ sau îşi găseşte propriul său comtext într-o unitate lingvistică mai complexă. De unde rezultă că orice asamblare electivă a unităţilor lingvistice le leagă într-o unitate superioară: combinaţie şi contextură sunt cele două feţe ale aceleaşi operaţii. 2. *Selecţia.* Selecţia între termeni alternativi implică posibilitatea de a substitui unul din termeni celuilalt, echivalent al primului într-o anumită privinţă şi diferit în alta. În fapt, selecţie şi substituţie sunt cele două faţete ale uneia şi aceleaşi operaţii.(...) Constituenţii unui context au un statut de contiguitate, în timp ce într-un grup de substituţie semnele sunt legate între ele prin diferite grade de asemănare (similitudine) care oscilează de la echivalenţa sinonimelor până la nucleul comun al antonimelor"(R. Jakobson, 1963: 48-49) .Sistemul este sinonim cu limba: „..selecţia, (şi, corelativ, substituţia) priveşte entităţile asociate în cod, şi nu în mesajul dat, în timp ce în cazul combinării, entităţile sunt asociate în ambele planuri sau numai în mesajul efectiv."(R. Jakobson, 1963:48). Spre deosebire de Saussure, pentru Roman Jakobson nivelul paradigmatic nu este identic cu sistemul (limba, codul) şi nici planul sintagmatic nu este echivalentul *procesului* (vorbirea, mesajul).

Menţinându-se în sfera preocupărilor semantice, A.J.Greimas insistă asupra erorii lui Saussure de a fi operat în studiul asupra limbii cu dihotomia sintagmatic – paradigmatic: „...planul discursului, nota Greimas în *Semantique structurale*, după tipul de relaţii utilizate, manifestă fie modul de existenţă paradigmatic, fie modul de existenţă sintagmatic.Acest fapt ne pare suficient de important pentru a fi subliniat, fie şi numai din pricina a numeroase confuzii pe care lingviştii, şi mai mult încă cei care folosesc metodele lingvisticii înafara domeniului lingvistic, întreţin între planul discursului şi planul sintagmatic, confuzii care merg uneori până la identificarea completă a acestora" Paradigmaticul, termen nonintens, are rolul de a construi deopotrivă discursul şi sistemul, în timp ce sintagmaticul caracterizează numai discursul, idee fundamentală şi în eseul *Despre sens*: „În perspectiva unei teorii lingvistice care postulează articularea limbajului, pe de o parte într-o paradigmă, iar pe de alta într-o sintagmatică, totalitatea procedeelor de descriere ar ar putea duce tocmai la realizarea formei sintagmatice a teoriei ştiinţifice, considerată, ea însăşi, ca o paradigmă sau ca o formă desăvârşită, la un moment dat, a descrierii."(Julien Greimas 1975: 39).

Prin *asociere,* semnul lingvistic poartă cu sine, în conştiinţa subiectului-vorbitor (atât la emitere cât şi la receptare) seria integrală în care este înscris în mod obiectiv, sub aspect semantic. Termenului *frumuseţe* i se asociază, de exemplu: *minunăţie, splendoare, strălucire,* lui *părinte*: *mamă, tată, bunic,bunică, naş, tutore, preot, duhovnic*. Şi sub aspectul alcătuirii semnificantului, semnul lingvistic se înscrie organic într-o serie anume: *nebunesc* poate trimite spre *negândit*, tot aşa cum *băieţel* trimite spre *bileţel, copăcel* etc.

Semnul lingvistic îşi relevă trăsăturile specifice prin ceea ce lingvistica modernă numeşte de la Trubetzkoy încoace, *opoziţii,* capabile să îl individualizeze în raport cu alte semne, cu care are în comun măcar o caracteristică. *Opoziţia* este un raport paradigmatic şi constă în diferenţa fonologică

minimală prin care, dintre doi (ori mai mulţi) termeni, numai unul poate figura şi figurează într-o poziţie dată în structura fonologică a semnificantului la un anumit nivel de analiză. Aşa, de pildă, foneme ca p- b, f- v sunt opuse prin diferenţă de sonoritate şi nu pot figura în aceeaşi poziţie într-o structură dată, fără să ducă la schimbarea semnificantului şi implicit, a semnificantului (*pat- bat, fad- vad*).Aşa cum s-a mai spus, aceste foneme se află unul faţă de altul în opoziţie bilaterală, proporţională şi privativă, şi constituie perechi de foneme corelative (între *p- b* opoziţia este bilaterală), au în comun trăsăturile de oclusiv, bilabial; sunt opuse prin sonoritate; opoziţia dintre ele este proporţională, în măsura în care trăsătura distinctivă sonor- nonsonor se regăseşte şi la celelalte perechi ş.a.m.d.

Relaţiile sintagmatice se desfăşoară pe axa contiguităţii (R. Jakobson) şi sunt condiţionate de caracterul linear al semnului (prin semnificant) şi al enunţului lingvistic. Ferdinand de Saussure consideră raporturile sintagmatice raporturi in praesentia, bazate pe doi sau mai mulţi termeni (spre deosebire de relaţiile paradigmatice care unesc termeni *in absentia).* Semnele sunt consecutive unul altuia, în dezvoltarea celor mai simple sintagme, care sunt cuvintele derivate. Ferdinand de Saussure considera relaţiile sintagmatice, relaţii de *opoziţie,* în sensul că un termen al unei sintagme îşi datorează identitatea faptului că se opune celui care îl precede şi celui care îl urmează. Lingvistica postsaussureană operează cu noţiunea de *contraste.*

Rolul relaţiilor sintagmatice este de a actualiza trăsăturile termenilor : în- drept-(ă)ţit, în- cor(set)- at, în- crez- ut. Aceste relaţii pot modifica desfăşurarea opoziţiei şi implicit, a semnificaţiei: în – mulţit (îmbogăţit) şi (de) în- mulţit (operaţie matematică) sau o pot neutraliza. Şi alte comparaţii sunt edificatoare. Corelaţiile paradigmatice ilustrează constituirea semnului lingvistic, după cum urmează: din unităţi lingvistice inferioare, în cazul când semnul este simplu: r- ac / l- ac; b-ot / p- ot ; din unităţi variate, dacă semnul este complex: sacralizat – resacralizat, îndumnezeit – neîndumnezeit, bicolor – multicolor.

Prin relaţiile sintagmatice se constituie noi semne lingvistice complexe: *nou- nouţ, cai- putere, zi – muncă* sau se dezvoltă unităţi lingvistice superioare, sintagme de tipul: *cap de serie, cine ştie cine, vine toamna* etc. Semnul lingvistic îşi constituie semnificaţiile prin intersectarea axei relaţiilor sintagmatice cu axa relaţiilor paradigmatice, ca expresie a influenţei semnelor învecinate şi a relaţiilor care se stabilesc între semne. Avem enunţul: „Omul are obiceiul de a descifra totul". Prin prefixul *des-* de pe axa sintagmatică internă, semnul complex derivat *des-cifr(a)* este asociat unei întregi clase de semne (realizate şi posibile), structurate în mod identic (prin semnificat şi semnificant): *des- cifr(a), dez-vău(i), de- secret(iza).* Această serie este situată în acelaşi timp, în opoziţie cu o altă clasă de semne, a căror structură prezintă pe axa sintagmatică internă prefixul *în–*: *în- cifra, în- doi, în- suma.* Relaţia sintagmatică internă, de contiguitate, între prefixul *des-* şi *cifr(a)* dezvoltă asocierea *descifra.* Acelaşi termen constituie o unitate lingvistică superioară, prin relaţia sintagmatică exterioară cu „totul"care provoacă o altă asociaţie, de tipul: analizează în detaliu. Dacă acelaşi verb, a *descifra,* s-ar combina pe axa sintagmatică cu „papirus",într- un enunţ ca: „Lingvistul a descifrat papirusul în câteva zile", sensul real al noului semn ar deveni *„a tradus*"; dacă s-ar combina cu „hieroglifele din caietul tău," sensul ar fi „a citi", etc.Toate aceste mutaţii semantice realizate în sfera verbului *a descifra* ilustrează influenţa raporturilor asociative asupra constituirii semnificaţiilor reale ale semnelor lingvistice.

În funcţie de limbă şi de competenţa subiectului vorbitor (emiţător sau receptor) raporturile paradigmatice se impun asupra celor sintagmatice; când alegerea condiţionează combinarea, rolul activ în procesul de semnificare îl are planul sintagmatic. Acest fapt stă în legătură cu principiul central al funcţionării limbajului: cu un număr limitat (şi chiar finit) de semne lingvistice se desfăşoară un număr nelimitat de combinaţii de semne, într-un număr, teoretic, infinit de enunţuri lingvistice.

În planul relaţiilor sintagmatice se reduce polisemia şi se anulează omonimia semnelor lingvistice din sfera paradigmaticului, spre a se ajunge la semnificaţii univoce, condiţie *sine qua non* a desfăşurării procesului de comunicare. Aşa, de pildă, polisemia verbului *a descifra* se dezvoltă într-o direcţie semantică, în raport sintagmatic cu „secretul"(Poliţia a descifrat secretul) şi într- o altă direcţie, în raport cu „existenţa"(Prin ADN se vor descifra tainele existenţei). Omonimia

prezent- perfect simplu, din flexiunea unui verb de conjugarea I (a *cânta*), la persoana a III-a, sing. este anulată nu numai prin accent, ca morfem suprasegmental, ci şi prin intrarea verbului în alte relaţii sintagmatice : *Văzu mai întâi partitura, apoi cântă cu multă uşurinţă, Vede mai întâi partitura apoi cântă cu multă uşurinţă*. Intrând în relaţie cu un alt verb, la timpul imperfect, forma *cântă* anulează omonimia cu prezentul. Semnul lingvistic are un caracter diferenţiativ, fie că ne referim la unităţile minimale (fonemele), fie la semnele superioare: un semn se diferenţiază de altul prin ceea ce alte semne nu sunt. Iată ce scria Saussure: „Fie că luăm semnificantul, fie că luăm semnificatul, limba nu comportă nici idei şi nici sunete care ar preexista sistemului lingvistic, ci numai diferenţe conceptuale şi diferenţe fonice provenite din acest sistem. Ideea sau materia fonică dintr-un semn contează mai puţin decât ceea ce există în jurul lui în celelalte semne. Dovadă că valoarea unui termen poate fi modificată fără să ne atingem nici de sensul şi nici de sunetele sale, ci doar prin faptul că un anumit termen de vecinătate va fi suferit o modificare. ”

În concluzie, am mai adăuga câteva aspecte la incursiunea noastră teoretică. Pe lângă însuşirea de a fi reprezentat de „o serie de diferenţe de sunete combinate cu o serie de diferenţe de idei”(Saussure), semnul lingvistic are şi calitatea de a fi *pozitiv*, în sensul că structura sistemului modifică diferenţele în manifestări pozitive ale semnelor lingvistice, prin procesul de semnificare: „Deşi semnificatul şi semnificantul sunt, fiecare luat în parte, pur diferenţiative şi negative, combinarea lor este un fapt pozitiv. ”(Saussure) Dacă diferenţele sunt în măsură să presupună termeni pozitivi, aceştia intră în opoziţie pe baza diferenţelor. Nu în ultimul rând, relaţia dintre opoziţie şi diferenţă reprezintă un alt principiu de bază al structurii şi al funcţionării unui idiom.

BIBLIOGRAPHY

Diaconescu, 1967: Paula Diaconescu, în volumul *Elemente de lingvistică structurală*, coordonator Ion Coteanu, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1967.

Greimas 1975: Julien A., Greimas, *Despre sens, esuri semiotice*, traducere Maria Carpov, Editura Univers, Bucureşti, pag.39.

Jakobson 1963: Roman Jakobson, *Essais de linguistique générale*, Editions de Minuit, Paris, trad. fr, N.Ruwet, pag.48-49.

Marcus 1979: Solomon, *Semne despre semne*, Editura Ştiinţifică şi enciclpedică, Bucureşti.

Saussure 1998: Ferdinand de Saussure, *Curs de lingvistică generală,* Polirom, Iaşi, traducere şi cuvânt înainte Irina Izverna Tarabac.

Vasiliu, 1995: Emanuel Vasiliu, *Elemente de filozofie a limbajului*, Editura Academiei Române, Bucureşti,1995.

LA TÊTE DANS LES EXPRESSIONS

Adela-Marinela Stancu
Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: Our study aims at presenting meanings of the word had as they appear in the specialized explanatory dictionaries. We have shown the extent to which this word has become known in the common language (idioms, phrases).

Keywords: had, symbol, expression, phrase.

On est bien connu que la tête est la partie supérieure du corps humain, étant le siège du cerveau et des principaux organes des sens, et qui, chez l'être humain et chez la plupart des vertébrés, tient au reste du corps par le cou – *tête ronde, tête plate* etc. En particulier, le sens du mot est «crâne» - *Il a été blessé, il a eu un trou à la tête*. Comme terme familier, *tête* a le sens de «figure, visage, physionomie» - *une belle tête, une tête sympathique, une tête intelligente, stupide*.

Par métonymie, le sens du mot *tête* peut être «chevelure». – *Il avait une tête grise et riche* et avec une signification un peu désuète, on rencontre la *tête* avec le sens de «scalp» - *la peau de la tête est sèche*. Comme terme figuré, par métonymie, la *tête* représente «une personne ou une institution qui organise et dirige l'action». – *Les ennemies avaient lutté à la tête, et la tête était assommée….le général, monstre sans tête, avait décidé de bombardé la ville*. Par le syntagme *C'est homme a de la tête* on exprime la fermeté de caractère.

En équitation, la *tête* désigne une «unité conventionnelle servant à départager les chevaux à l'arrivée, valant environ 50 centimètres». Comme terme ancien, on rencontre les syntagmes *la tête de carton / de bois* que des cavaliers au galop devaient abattre à la lance, à l'épée ou au pistolet dans un exercice de manège.

Populairement, le terme *tête* a le sens de «mesure pour la taille de personnes qui correspond à la hauteur d'une tête» - *Il me dépasse d'une tête.*

Dans les arts, la *tête* désigne «une représentation, une imitation d'une tête humaine par un peintre, par un sculpteur» - *une tête antique.*

En numismatique, la *tête* est «une côté où est l'effigie d'une monnaie».

En cuisine, la *tête* représente «une extrémité d'en haut de certaines plantes, de certaines légumes», parfois signifiant «l'extrémité inferieure de certaines légumes».

La *tête* désigne aussi l'extrémité de diverses choses: *la tête de la route* «le bout de la route», *la tête d'une aiguille* «le bout qui est percé pour y passer le fil», *la tête d'un compas* «la partie ronde où les deux branches du compas sont assemblées par une charnière», *la tête d'un clou, d'une épingle, d'une vis* «l'extrémité ronde ou aplatie qui est opposée à la pointe», *la tête d'un marteau, d'une cognée* «partie d'un outil de frappe, dans laquelle entre le manche».

En sport, dans le golf, la *tête* est «la partie de la canne qui touche la balle» et, en football, *un coup à tête* est «un coup donné dans le ballon avec le front pour le contrôler, le passer à un partenaire ou pour marquer un but».

En marine, la *tête* représente «l'extrémité supérieure d'un mât».

En mécanique, la *tête* est «l'extrémité de la bielle articulée sur la manivelle ou sur le vilebrequin».

En musique, la *tête* représente «la partie supérieure d'un instrument à cordes où sont fixées les chevilles» - *la tête d'un violon*.

En architecture, la *tête* est «la partie antérieure d'un élément architectural; épaisseur d'un mur à son extrémité» - *tête de nef, tête de voussoir*, *tête plate* représente «une tête humaine ou animale de faible relief ornant les portails romans, en particulier en Normandie».

En astronomie, la *tête* représente «une nébulosité plus ou moins lumineuse et généralement de figure ovoïde qui semble former le corps d'une comète, par opposition à la traînée lumineuse qui l'accompagne ordinairement du côté opposée au soleil et que l'on appelle la queue».

Comme terme militaire, la *tête* désigne «un endroit de la tranchée qui est le plus avancé du côté de l'ennemi, partie du camp qui regarde le terrain où les troupes doivent être mises en bataille; partie d'une armée, d'une colonne de troupes, d'un cortège qui marche la première, qui ouvre la marche»: *Il fut tué à la tête de la tranchée. On fortifia la tête du camp. La tête du cortège était grosse*.

En construction, la *tête* représente «un ouvrage avancé qui protège un passage» - *la tête d'un défilé, la tête de pont*.

La *tête* peut designer aussi «le commencement d'un livre, d'une livre, d'une lettre»: *l'article de la tête d'un journal, d'une revue*.

En héraldique, la *tête* désigne «1. un meuble représentant la tête d'un animal dans les armoiries. Elle est représentée de différente façon selon l'animal dont elle est extraite. Une tête de lion sera de profil tandis que celle d'un léopard sera de front. Contrairement à la caboche ou au rencontre, le cou est visible en tout ou partiellement. 2. une meuble représentant la tête et le cou d'un être humain dans les armoiries. Quand ce meuble est utilisé, on précise toujours dans le blasonnement le propriétaire de la tête ou on utilise l'expression *tête humaine*» - *tête de maure*.

Comme terme vieilli, *la tête* représente un support en forme de tête, sur lequel étaient placées les perruques pour les peigner et les boucler.

Comme terme historique, pendant la Révolution anglaise de 1642, *la tête-ronde* désignait «un partisan de Cromwell, partisan du Parlement qui portait les cheveux coupés court».

Dans l'art culinaire, *la tête* représente un morceau de boucherie, de charcuterie correspondant à la tête de certains animaux d'élevage (*fromage de tête, tête fromagée* «charcuterie moulée généralement faite de porc et d'aromates; il s'agit souvent d'une pâtée de tête de porc en gelée»).

En mythologie, on rencontre les symboles *aigle à deux têtes, les sept têtes de l'Hydre (de Lerne)* (monstre de légende qui se retrouve sous des formes différentes dans de nombreuses religions, mythologies et traditions à travers le monde), *tête de furie* («personne furieuse»).

En peinture et en sculpture, *la tête d'étude, d'expression* représente «un visage, figure travaillée sous le rapport de l'expression d'un sentiment, d'une passion».

En verrerie, la *tête* représente «une extrémité d'une glace».

Après avoir vu sa symbolique, nous porterons une discussion sur le mot *tête*. Le terme *tête* vient du latin *testa* qui signifiait «vase en terre cuite, pot, cruche», puis «coquille, carapace, crâne», étant attesté à la fin du XIe siècle.

En ce qui suit, nous porterons une discussion sur les sens du mot *tête*, tel qu'il apparaît dans des locutions et des expressions figées. Nous précisons que toutes les informations présentées dans cette étude ont été extraites des dictionnaires explicatifs, étymologiques, des dictionnaires des dictons et proverbes, tels qu'ils apparaissaient dans la bibliographie.

Le mot *tête* forme des locutions diverses. Ainsi, on peut les classifier:

a) Locutions verbales:

après la fête, on gratte la tête «en faisant trop la fête, on risque d'avoir des problèmes d'argent»

arriver en tête de liste «être le premier, élément cité en premier dans une liste»

attirer la haine sur sa tête «être insupportable»

avoir de la tête; chercher qqc. dans sa tête; jouer de tête «chercher dans la mémoire»

avoir des yeux derrière la tête «voir tout»

avoir du plombe dans la tête «être réfléchi, calme et raisonnable»

avoir en tête «s'en souvenir»

avoir la grosse tête «être ou devenir prétentieux, avoir des prétentions ridicules»

avoir la tête à son ouvrage, avoir la tête ailleurs «penser à autre chose, être dans la lune»

avoir la tête ailleurs «être dans un état anormal»

avoir la tête (enfoncée) dans les épaules «avoir le cou excessivement court»

avoir la tête chaude «se mettre facilement en colère, être d'un naturel emporté»

avoir la tête dans le cul «faire preuve d'une fatigue extrême»

avoir la tête dans les nuages «être rêveur, distrait»

avoir la tête de l'emploi «avoir un visage qui correspond tout à fait à la profession, à l'activité exercée»

avoir la tête dure «(fam.) être entêté»

avoir la tête fêlée «(au fig., fam.) être un peu fou, déraisonner»

avoir la tête froide «garder son sang-froid»

avoir la tête lourde «ressentir des douleurs dans le cerveau qui donnent une impression de pesanteur»

avoir la tête nue «sans couvre chef»

avoir la tête près du bonnet «(fam.) être irascible, coléreux»

avoir la tête qui tourne «avoir des étourdissements, des vertiges; visage, en tant que les traits reflètent les sentiments, le caractère, l'état d'une personne»

avoir la tête sur les épaules «(fig.) être lucide, réaliste, bien équilibré, plein de bon sens»

avoir la tête vide «(fig.) être incapable de réfléchir, de penser à quelque chose»

avoir les cheveux qui se dressent sur la tête «(fig.) avoir les cheveux sous tension, debout sur la tête»

avoir les yeux à fleur de tête «avoir des yeux saillants»

avoir mal à la tête «avoir une migraine»

avoir par-dessus la tête «être accablé d'une chose; en être fatigué, dégouté, ou en avoir plus qu'on n'en peut faire, qu'on n'en peut supporter»

avoir qqc. sur la tête «(fig., fam.) être occupé avec quelqu'un»

avoir ses têtes «manifester à quelqu'un de l'amitié, de la bienveillance ou de l'aversion sans raisons objectives, sans motifs précis»

avoir toute sa tête «conserver sa lucidité, son intellect»

avoir trop chaude tête «s'emporter facilement»

avoir un petit vélo dans la tête «être un tout petit peu fou»

avoir une affaire, une idée dans la tête, en tête; ressasser, rouler, tourner qqc. dans sa tête

avoir une bonne tête «(fam.) avoir un visage sympathique, qui inspire confiance»

avoir une épée de Damoclès au-dessus de la tête «risque qui peut arriver à tout moment»

avoir une grosse tête «(fam.) être intelligent; être intelligent et en tirer vanité, être prétentieux; personne trop sûre de son pouvoir»

avoir une idée derrière la tête «avoir une intention cachée»

avoir une pelote, une liste en tête «(en hippisme, à propos d'un cheval) avoir une tache, une flamme blanche sur le chanfrein»

avoir une bonne tête «inspirer confiance»

avoir une petite tête «être d'une intelligence médiocre, sans idées; ne pas faire preuve de beaucoup de jugement»

avoir une sale tête (fam.) avoir un visage antipathique qui n'est pas agréable à regarder; avoir l'air fatigué, en mauvaise santé»

avoir une tête à «(fam.) être en état de faire telle ou telle chose; avoir un air fatigué»

avoir une tête à gifles, une tête à claques «avoir un visage agaçant»

avoir une tête à + inf. «avoir une physionomie qui correspond, qui est en harmonie avec telle activité»

avoir une tête à + subst. «(désignant ce que la tête mérite de recevoir, généralement un coup)

avoir une tête qui ne revient pas (à qqn) «(fam.) avoir une tête qui généralement est considérée comme antipathique»

avoir une tête sans cervelle, une tête à l'évent (vieilli), *être tête en l'air* «(fam.) agir inconsidérément, sans réfléchir»

avoir, être une bonne tête «être intelligent, doué de capacités intellectuelles certaines»

baisser, courber la tête «baisser la tête, se soumettre avec résignation»

c'est à se taper, se cogner la tête contre les murs «se heurter à des difficultés insurmontables, à des situations désespérées, inextricables»

ça me prend la tête «cela me tracasse, cela devient obsession»

ça va pas, la tête ! «tu es fou !»

caracoler en tête «être en tête de la compétition, avoir beaucoup d'avance»

casser la tête de quelqu'un «fatiguer quelqu'un par un comportement trop bruyant, par des paroles incessantes»

chercher des poux dans la tête de quelqu'un «importuner quelqu'un pour des problèmes insignifiants»

conserver toute sa tête «garder toute sa tête, toutes ses capacités»

couper la tête à qqn. «décapiter»

couper la tête d'un arbre «étêter »

coûter les yeux de la tête «coûter très cher»

décider quelque chose sur un coup de tête «une décision brusque et irréfléchie»

demander la tête de qqn. «demander la mort, la condamnation à la peine capitale pour un accusé»

dépasser qqn d'une tête; gagner d'une tête; avoir une tête de plus que qqn. «hauteur d'une tête humaine, d'une tête animale utilisée comme unité de mesure»

descendre, monter en tête «descendre, monter le premier»

dodeliner de la tête «balancer doucement la tête»

donner de la tête contre «se cogner la tête contre quelque chose»

donner tête baissée, tête basse dans qqc. «sans rien examiner, sans rien craindre»

donner un coup sur la tête «frapper quelqu'un sur la tête; (fig.) étonner quelqu'un»

donner, en mettre sa tête à couper «(fig.) être absolument certain, convaincu de quelque chose»

en avoir par-dessus la tête «(fig., fam.) en avoir assez»

enfoncer quelque chose dans la tête de quelqu'un «apprendre des choses à quelqu'un, parfois de force»

enfoncer une idée dans la tête de quelqu'un «convaincre quelqu'un en insistant énormément»

en mettre sa tête à couper «affirmer quelque chose de façon très sure»

être à l'ouest «être dans un état anormal; avoir la tête ailleurs, être plongé dans ses pensées»

être à la tête de «exercer des fonctions de direction, diriger une entreprise; disposer de quelque chose, posséder quelque chose»

être à la tête de la classe «être le premier, le meilleur élève»

être à la tête de ses armées «(art milit.) être chef»

être à la tête d'une entreprise «diriger une société»

être à la tête d'une force «commander une armée»

être à la tête d'un organisme «être le chef d'une organisation»

être à la tête d'un patrimoine «posséder des biens»

être bien dans sa tête «être sain»

être cul par-dessus tête «être à l'envers»

être en tête de course «être le premier de la course»

être la tête de Turc de quelqu'un «être l'objet des moqueries d'une personne»

être tombé sur la tête «(au fig., fam.) être un peu fou, déraisonner»

être une (forte) tête «avoir de grandes capacités intellectuelles»

examiner qqc. à tête reposée, avoir la tête à ce qu'on fait «penser à une idée ou à une question en prenant le temps d'y réfléchir»

faire dresser les cheveux sur la tête «provoquer la stupéfaction, saisir d'épouvante, susciter la colère»

faire entrer qqc. dans la tête de qqn. «enseigner, apprendre»

faire la forte tête «(être une) personne indocile, refusant de se plier à la règle commune et à l'autorité»

faire la mauvaise tête «bouder, s'entêter»

faire la tête «manifester par une expression fermée du visage son mécontentement, sa mauvaise humeur; bouder»

faire la tête à un oiseau «(fauçonn.) habituer un oiseau au chaperon»

faire quelque chose sur un coup de tête «une décision brusque et irréfléchie»

faire tête, tenir tête «s'opposer à d'autres personnes, garder ses opinions, les défendre, faire face»

faire un coup de tête, agir sur un coup de tête «se conduire de façon irraisonnée, irréfléchie, sans penser aux conséquences»

faire une drôle de tête «(fam.) manifester, par son expression, le désappointement, la colère, le mécontentement ressenti; montrer un visage exprimant un sentiment particulier comme la colère, la surprise etc.»

faire une grosse tête, une tête au carré à qqn «(fam.) lors d'une bagarre, donner une correction à quelqu'un en frappant de préférence à la tête»

faire une tête «bouder, être de mauvaise humeur, être fâché»

faire une tête d'enterrement, une tête de six pieds de long «(fam.) être triste, abattu, maussade»

fendre, rompre la tête de qqn. «(fig., fam.) incommoder qqn. en faisant un grand bruit, importuner qqn de quelque chose»

frapper la bille en tête «(au fig.) (billard) frapper franchement, sans réfléchir»

gagner, battre d'une courte tête «(sport) gagner, battre de très peu»

garder la tête dure, froide «fait de garder son calme durant une période délicate afin de pouvoir prendre les décisions les plus judicieuses»

garder la tête sur les épaules «rester lucide»

j'en mettrais ma tête à couper «j'en suis certain»

jeter qqc. à la tête de qqn. «(fig., fam.) rappeler quelque chose à quelqu'un, avec une intention défavorable, la lui reprocher; offrir sans que ce soit demandé»

jurer sur la tête de qqn. «attester de la vérité de qqc., de la certitude d'un fait»

la tête lui tourne «il est pris de vertige»

laisser baller sa tête «pendre et osciller la tête»

laver la tête à qqn «réprimander fortement une personne»

laver, savonner la tête de qqn., passer un savon «(*au fig., fam.*) faire de violents reproches à quelqu'un»

marcher sur la tête «agir à l'encontre du bon sens»

mettre à prix la tête de qqn. «offrir une récompense pour la capture, la mort de quelqu'un»

mettre du plomb dans la tête «raisonner»

mettre la tête (de qqn) à prix «promettre une somme d'argent à qui tuera quelqu'un»

mettre la tête à l'envers «réfléchir, se donner du mal pour trouver une solution»

mettre la tête au carré «se disputer pour remettre les choses en ordre»

mettre la tête au mur «tourner la tête du cheval contre le mur du manège, le cheval se déplaçant latéralement dans la direction de son regard»

mettre la tête dans le sable «se cacher»

mettre la tête de quelqu'un à prix «offrir une somme d'argent pour tuer ou capturer quelqu'un»

mettre la tête entre les deux oreilles «(fam.) se cacher»

mettre la tête sur le billot «jurer ou parier au point qu'on est prêt à avoir la tête coupée si on se trompe ou si on est parjure»

mettre / fourrer qqc. dans la tête de qqn. «persuader quelqu'un de quelque chose; influencer quelqu'un, apprendre»

mettre sa tête à couper «affirmer quelque chose de façon très sure»

monter la tête «s'inquiéter exagérément, se faire du mauvais sang; (fig.) se bercer d'illusions»

monter, porter à la tête «être entêtant, grisant»

muer sa tête «perdre ses bois (pour un cerf)»

n'avoir plus sa tête à soi «ne pas être lucide»

n'avoir qu'une idée / rien dans la tête, en tête «ne penser qu'à une seule chose, et agir en fonction de celle-ci; n'avoir ni jugement, ni idées»

n'en faire qu'à sa tête «agir selon son idée, sa fantaisie, selon l'humeur du moment»

ne pas avoir de tête «ne pas avoir de manière»

ne pas être la tête à Papineau «ne pas être très intelligent»

ne pas savoir ce que qqn a dans la tête «(ne pas) connaître les idées, les intentions de quelqu'un»

ne plus avoir (toute) sa tête, sa tête à soi «(ne plus) avoir toute sa raison, son bon sens»

ne plus savoir où donner de la tête «être débordé, avoir trop d'occupations, trop de choses à faire; être assailli par trop de sollicitations»

ne savoir où donner de la tête «avoir trop d'occupations»

ouvrir de sa tête «faire ce qu'on veut»

parle à mon cul, ma tête est malade «être agacé du silence de son interlocuteur»

passer par la tête «faire un libre association d'idées»

penser à quelque chose à tête reposée «penser à une idée ou à une question en prenant le temps d'y réfléchir»

perdre la tête «(fam.) empêcher de réfléchir, de penser à autre chose, monopoliser toute l'attention; devenir fou ou gâteaux, perdre son sang froid»

piquer une tête (dans l'eau) «plonger, se précipiter à l'eau, se baigner»

plonger la tête première «mettre la tête avant le reste du corps»

prendre, faire qqc. bille en tête «sans hésiter, franchement»

prendre la tête d'un empire «devenir le dirigeant d'un grand groupe»

prendre une chose sur sa tête «en prendre la responsabilité»

quand on n'a pas de tête il faut avoir des jambes «(fam.) quand on n'a pas de mémoire il faut déployer une activité physique plus grande, il faut recommencer plusieurs fois la même chose pour ne rien oublier»

réclamer la tête de qqn «l'échafaud, la peine de mort; sa destitution»

refaire sa tête «refaire ses bois, pour un cerf»

risquer sa tête; répondre de qqn, de qqc. sur sa tête «risquer tout»

rogner un livre en tête; tranche de tête «(reliure) tranche supérieure du dos d'un livre»

rompre la tête, avoir la tête rompue «(fig., fam.) s'appliquer à quelque chose, avec un grande contention d'esprit»

rouler, tomber cul par-dessus tête «tomber à la renverse»

s'emparer de la tête de classement «devenir le premier du classement»

savonner la tête de quelqu'un «réprimander quelqu'un»

se casser la tête «réfléchir profondément, essayer de trouver une solution»

se cogner la tête contre les murs «faire de gros efforts inutilement»

se creuser la tête «réfléchir beaucoup»

se jeter à la tête «(fig., fam.) marquer à quelqu'un plus d'empressement qu'il ne convient, lui faire des offres de service qu'il n'a pas demandées»

se jeter la tête la première, tête baissée «(fig.) faire quelque chose précipitamment, sans réfléchir, se précipiter sans tenir compte du danger»

se jeter à la tête de qqn. «(fig., fam.) marquer à qqn. plus d'empressement qu'il ne convient, lui faire des offres de service qu'il n'a pas demandés, se présenter à lui brusquement, (fig.) lui faire des avances»

se mettre dans la tête que «(fig.) se convaincre, se persuader»

se mettre martel en tête «se faire de souci, se laisser obséder par une inquiétude, se faire un sang d'encre, mourir d'inquiétude»

se mettre qqc. en / dans la tête «se persuader de quelque chose; imaginer quelque chose»

se payer la tête de qqn «(fam.) se moquer d'une personne»

se prendre la tête «se rendre la vie difficile, s'énerver»

se prendre la tête avec qqn «se disputer, avoir des mots avec lui»

se prendre la tête à deux mains «(fam.) réfléchir»

se taper la tête, se taper la cloche «(arg.) faire un bon repas»

sur un coup de tête «une décision brusque et irréfléchie»

tenir tête «résister (à l'adversaire); s'opposer avec fermeté (à la volonté de qqn)»

tomber cul par-dessus tête «tomber à la renverse»

tourner la tête à quelqu'un «lui faire perdre la raison, la prudence; provoquer une admiration chez quelqu'un qui lui fait perdre la tête»

tourner, hocher la tête «remuer la tête de haut en bas ou de gauche à droite»

trancher la tête à quelqu'un «donner la mort à quelqu'un en lui coupant la tête, empêcher quelqu'un de s'exprimer sur un tel sujet litigieux»

trotter dans la tête de quelqu'un «en parlant d'une idée, occuper sans cesse l'esprit de quelqu'un»

L'expression *avoir une tête de + subst.* désigne les traits d'un animal (*avoir une tête de chèvre, d'oiseau, de perroquet, de rat* etc.) ou une personne en tant que caractéristique d'une activité connotée négativement; désigne aussi une collectivité, une personne dont la physionomie reflète la faible capacité intellectuelle (*tête d'assassin, de cocu, d'imbécile, d'ivrogne, de mouchard, de boche, de flamand*».

b) Locutions nominales:

à la tête des clients «selon les apparences de la personne»

à soupapes en tête «(automob.) à soupapes inversées placées dans la culasse amovible qui s'ouvre à la partie supérieure du cylindre»

bille en tête «faire quelque chose avec audace, imprudence, à fond»

calcul fait de tête «mentalement»

casse-tête chinois «jeu de patience et de logique qui se joue en solitaire»

chasseurs de têtes «personne chargée de recruter des cadres de haut niveau; peuplades aux mœurs primitives qui ont coutume de conserver la tête de leurs ancêtres ou d'hommes tués lors d'un combat, d'une expédition»

cheveux dressés sur la tête «apeuré»

coup de tête «coup donné avec la partie supérieure du crâne, avec la partie qui se trouve au-dessus de l'arcade sourcilière; (fig.) action rapide irraisonnée, faite sous l'impulsion d'un moment»

des pieds à la tête; de la tête aux pieds «sur tout le corps, de bas en haut»

en tête «(billard) dans la partie supérieure de la boule; à l'avant, en se portant sur les éléments les plus avancés»

femme, homme de tête «femme, homme doué(e) d'intelligence, de volonté et d'esprit de décision, femme, homme autoritaire, qui domine»

fromage de tête de sanglier / de porc / de veau vinaigrette «recette, plat»

fusée à tête chercheuse «fusée munie d'un dispositif pouvant modifier sa trajectoire vers l'objectif»

idée qui passe par la tête «idée qui surgit brusquement»

idée, pensée, combine de derrière la tête «idée, pensée, combine qui n'est pas avouée, qui est cachée»

la tête basse «penché sur la poitrine; (fig.) confus, honteux»

la tête haute «(fig.) sans honte, sans avoir rien à se reprocher»

la tête de «les meneurs, les organisateurs, les personnes les plus représentatives»

la tête la première «la tête en bas, avant le reste du corps, notamment lors d'une chute; de manière précipitée»

les grosses têtes «(fam.) les principaux dirigeants»

mal de tête «migraine, céphalée»

mauvaise tête «mauvais caractère, obstiné, querelleur»

moteur à soupapes en tête «qui s'ouvrent à la partie supérieure du cylindre»

où ai-je la tête? «pour exprimer l'étonnement de ne pas avoir pensé à qqc.»

Parisien tête de chien, Parigot tête de veau «moquerie à l'égard des Parisiens»

prise de tête «chose qui fait perdre patience»

produit de tête «en chimie, substance qui distille la première»

tête à claques «avoir un visage agaçant»

tête (à) droite, tête (à) gauche «commandement militaire indiquant la position que doit prendre la tête; mouvement latéral, répété de la tête»

tête à queue «mouvement du cheval qui pivote brusquement sur lui-même; brusque changement de direction d'un véhicule qui se retrouve en sens contraire»

tête basse, tête droite, tête haute «indiquant un mouvement, une position de la tête»

tête blonde «(fig.) jeune enfant»

tête brûlée, tête carrée «personne, instance qui conçoit, dirige, organise, fait agir les autres suivant une direction, pour atteindre un but déterminé»

tête carrée «se dit de quelqu'un de buté et de têtu»

tête chercheuse «dispositif d'un classeur électronique destiné à la recherche des informations»

tête d'ail «bulbe de l'ail»

tête d'affiche «nom imprimé à gros caractères sur une affiche; vedette principale»

tête d'ampoule «personne intelligente»

tête d'enregistrement «inducteur servant à l'enregistrement d'une information sur un support magnétique»

tête d'œufs «(iron.) intellectuel, abruti, imbécile»

tête d'impression, tête imprimante «organe de l'imprimante qui assure l'impression; partie d'une machine-outil, d'un appareil recevant des mécanismes de commande, ou des mécanismes adaptés à des tâches particulières»

tête d'oiseau, de moineau, de linotte «(fig.) personne étourdie, superficielle, distraite»

tête d'un clou, d'une épingle; tête de vis; tête d'ail, d'artichaut; tête d'un poireau; clou à tête dorée, à tête large; épingle à tête de couleur, de diamant, de perle; porte-manteau à trois têtes «partie terminale arrondie et plus grosse que le reste du corps de quelque chose; partie terminale d'un objet rond»

tête d'un instrument de musique «partie supérieure du manche où se fixent les cordes»

tête d'un marteau «partie carrée ou ronde opposée à la pointe ou panne du marteau»

tête d'une comète «partie composée du noyau et du corps de la chevelure d'une comète et qui est suivie par la projection lumineuse»

tête de bielle «(mec.) (dans un moteur à explosion) extrémité de la bielle qui s'articule sur le vilebrequin»

tête de bois, tête de fer «entêté»

tête de champignon «chapeau»

tête de chapitre «première partie de quelque chose composé de plusieurs éléments, qui se déroule dans un ordre précis; première partie de quelque chose qui a un sens»

tête de chevalement «pièce horizontale placée sur deux étais»

tête de cochon «(fig.) entêté, qui a mauvais caractère»

tête de cornue «pièce fixée à la partie supérieure d'une cornue»

tête de cuvée(s), de vin «en œnologie, vin tiré des premières cuvées d'une vendange de qualité (surtout dans les crus de Bourgogne et de Champagne)»

tête de gland «imbécile»

tête de lard, tête de mule «(fig.) personne entêtée, têtue comme un âne, qui a la tête dure»

tête de lecture, d'écriture «dispositif capable de reproduire les sons, les images enregistrées sur un support magnétique ou optique»

tête de ligne «(chemin de fer, transport) station, gare de chemin de fer, de métro, d'autobus où commence la ligne, point de départ»

tête de liste «premier nom sur une liste; personne qui figure en premier»

tête de lit «partie antérieure (d'une chose)»

tête de mort «crâne, os provenant de la tête d'un mort; emblème de la mort, représentation de ce squelette sur papier, sur tissu; (cuisine) fromage de Hollande à croûte rouge»

tête de mule «personne têtue»

tête de mur «(bâtiment) face d'extrémité du mur»

tête de nœud «(vulg.) se dit d'une personne qui est stupide»

tête de page «en imprimerie, début de la page laissé en blanc dans un livre»

tête de pioche «personne têtue»

tête de pipe «fourneau de pipe représentant une tête humaine, généralement une tête d'homme»

tête de poisson «(pêche) plomb, cuiller en forme de tête de poisson dans la pêche au lancer»

tête de pont «(art militaire) partie d'un pont la plus avancée en territoire ennemi»

tête de roche «(mar.) roche qui fait saillie sur un fond marin»

tête de scion «(pêche) anneau fixé au bout du scion d'une canne à lancer»

tête de série «(sport) concurrent jugé favori avant une épreuve»

tête de Turc «dynamomètre sur lequel on essaie sa force, dans les foires, en frappant sur une partie représentant une tête coiffée d'un turban; (fig.) personne prise pour cible de critiques, de plaisanteries ou de railleries; carte à jouer figurant un personnage (roi, dame, cavalier, valet»

tête dure «(carre) couche de quelques centimètres à la partie supérieure d'un banc, plus dure que le reste»

tête faible «personne sans volonté»

tête peinte, sculptée, tête d'une médaille, d'une monnaie; tête de marionnette, de poupée; tête de chien, de chat, de cheval, de lion «représentation d'une tête humaine ou animale»

tête perdue «(techn.) tête de vis, de clou enfoncée dans la matière de façon à ne pas dépasser de celle-ci»

tête romaine «tête de vis sphérique percée d'un trou latéral»

têtes couronnées «souverain, prince; (chasse) bois dont les andouillers du sommet forment une sorte de couronne»

tour de tête «la mesure de la circonférence de la tête»

vin de tête «(région. (Sauternais) vin provenant du premier pressurage, le meilleur»

voix de tête, voix de fausset «voix de registre aigu produite par la vibration de la partie ligamenteuse des lèvres de la glotte; voix aiguë et forte»

vote par tête «(hist.) mode de scrutin»

Par métonymie, le mot *tête* désigne aussi la corne des bêtes sauvages et il peut symboliser aussi, comme nombre, l'animal considéré par rapport à un troupeau.

c) Locutions adverbiales:

à la tête «(fig.) place de celui qui commande, dirige»

à la tête du client «arbitrairement, en fonction de la personne»

cul par-dessus tête «à l'envers»

dans ma / ta / sa tête «de façon purement intellectuelle, en imagination, sans concrétiser»

de la tête «mentalement»

de la tête aux pieds «de haut en bas»

en tête-à-tête «en face à face»

la tête haute «redressée; (fig.) avec fierté ou sans avoir rien à se reprocher»

nu-tête / tête nue «le crâne découvert»

par tête «par personne»

par tête de pipe, de veau «(fam.) par tête, par individu»

sans queue ni tête «sans logique, sans sens»

succession par tête «succession individuelle, vie d'une personne»

sur la tête de «sur la personne de»

tête a tête «l'un près de l'autre, seul à seul (dans un affrontement)»

tête à tête, en tête à tête «(en parlant de deux personne, qui se retrouvent sans témoin) face à face»; «petit canapé à deux places (pour rester en tête à tête); service à petit déjeuner pour deux personnes»

tête-bêche «se dit de la position de deux personnes ou de deux objets, placés parallèlement, mais en sens inverse»

tête de clou «petite pyramide à quatre faces qui sert d'ornement»

tête-Dieu «juron qui marquait l'étonnement ou l'indignation (sur la tête de Dieu)»

tête de loup «brosse longue, munie d'un long manche, pour nettoyer les plafonds»

tête de Maure «fromage de Hollande de forme sphérique»

tête de Nègre «de couleur marron foncé; pâtisserie composée d'une meringue sphérique enrobée de chocolat»

tue-tête «de toute la force de sa voix, très fort, en hurlant, en vociférant, si fort que l'on brise ou «tue» la tête de son interlocuteur; s'évanouir, fatiguer, exténuer»

En ce qui concerne le champ sémantique de ce mot on peut dire qu'il est très productif, rencontrant à travers notre étude nombreuses expressions et locutions.

BIBLIOGRAPHY

Barré, Louis, Landois, M. Narcisse, *Complètement du Dictionnaire de l'Académie Française*, Bruxelles, 1839 (édition en ligne)

Brachet, August, *Dictionnaire Etymologique de la langue française*, Paris, 1872 (édition en ligne)

Dictionnaire de l'Académie française, Paris, 1835 (édition en ligne)

Dubois, Jean, Mitterand, Henri, Dauzat, Albert, *Dictionnaire étymologique et historique du français*, Paris, Larousse, 2006

Le Nouveau Petit Robert de la langue française 2008, Paris, 2007

Picoche, Jacqueline, *Dictionnaire étymologique du français*, Paris, Edition Le Robert, 2006

Rat, Maurice, *Dictionnaire des locutions françaises*, Paris, Larousse, 1957

Trésor de la langue française informatisée, (version électronique du *Trésor de la Langue Française*, dictionnaire de référence du XIXe et XXe siècle)

www.expressio.fr

www.fr.wiktionary.org/wiki/t%C3%AAte

www.larousse.fr/dictionnaires/francais/c%C5%93ur/16949/locution

www.linternaute.com

METAPHOR AND NARRATIVE IN COVID-19 PATIENT STORIES

Adina Oana Nicolae
Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploieşti

Abstract: Seeking to highlight the interconnections between metaphor and narrative in the context of the current global crisis due to the COVID-19 pandemic, the present article submits an applied linguistics analysis of an ad-hoc corpus. In the corpus have been included thirty accounts by former COVID-19 patients or by their relatives, friends or caregivers, which have been accessed online on the site of the Institute of Healthcare Improvement. The cognitive linguistic perspective reveals a number of highly conventional metaphorical patterns (e.g. the WAR or JOURNEY metaphors), as well as a few less widespread conceptualisations. The metaphorical layer which intertwines with the structuring of the non-fictional narrative is both writer-oriented, acting as a written discourse organization strategy, and reader-oriented, increasing the emotional impact and facilitating text processing. The conclusions signal the multiple roles of metaphors inserted in such a narrative in communicating personal experience.

Keywords: cognitive metaphor, narrative analysis, COVID-19, war, journey

Introduction

The COVID-19 pandemic has certainly spurred a collective reckoning of our faults and values, it has forced us to become (or at least contemplate the idea of becoming) more realistic, more empathetic, more cooperative, more reflexive. Lifestyles and goals have been recast in another mould, while unforeseen obstacles have been raised in the mad race for pleasure, entertainment, skin-deep living. Reevaluation is our common reaction to a generalized existential crisis due to the massive disrupting force affecting patterns of behaviour, thinking and action. In the midst of this ongoing jar, people have found comfort in new ways of reaching out (thus overcoming social distancing) as well as in their introspection. The present paper intends to highlight the latter, with a view to revealing how metaphor and narrative fuel the patients' ability and effort to understand their coronavirus experience and shape it into a personal, yet shareable, lesson.

On the one hand, the narration of personal experience is a recurrent practice in the present-day blogosphere, a recent offshoot of mankind's propensity towards story telling. The media may have changed, but the need, the concept and the purpose of assembling events in a narrative that sends a personal message have been preserved. Technology, especially the Internet and social media, has had a dramatic effect on how stories are told and on how human interaction takes place. Within this realm of change upon change, the advent of a history-redefining event has had far-reaching effects. The interest in the role and possible applications of patient personal narratives has already been the focus of many social research studies (e.g. Robinson 1990, Boylstein and Rittman 2003, Dekkers et al. 2005), but the COVID-19 upheaval is likely to enhance research in connection to personal experience accounts.

On the other hand, metaphor has been a concept worth investigating in connection with illness and health topics, as Sontag (1978, 1990) explored, in two most celebrated works, the metaphorical packaging of paradigmatic diseases such as tuberculosis, cancer, AIDS. She forcefully claimed that thinking and speaking about disease in a symbolic, metaphorical way could work towards an understanding of a biased perspective upon the illness and the suffering, which could, in turn, shame, discourage or silence patients. While Sontag pushed her arguments to the point where she would do away with metaphorical thinking, the question remains if metaphorical thinking could ever be annihilated at all, and if not, whether it only has negative effects or whether its annihilation is ultimately desirable.

Although both narrative analyses and metaphor investigations have been at work in connection with the experiential, cognitive and linguistic domain of DISEASE, they have not been used jointly to validate the role of metaphor and narrative in shaping online disease stories. The

present paper relies on the tools offered by narrative analysis (Akinsanya and Bach 2014) and cognitive metaphor theory (Lakoff ad Johnson 1980) in order to examine a sample corpus assembled from online material. Thirty accounts of how former COVID-19 patients have dealt with the virus (including a few reports by friends, relatives or caregivers) have been retrieved in written form from the site of the *Institute of Healthcare Improvement* and included in this corpus.

Perspectives on personal experience narration

Scholars have acknowledged the fact that, in various shapes, stories enjoy a privileged position in human cognition (Graesser and Ottati 1995, Willingham 2009) and are appealing and pedagogically resourceful. Not only do stories contribute significantly to meaning-making, but it has been claimed that they also act as fundamental building blocks in human memory (Schank and Abelson 1995).

In psychologist Jerome Bruner's view, people interpret the world in two ways — the analytic and the narrative (Bruner 1986). The propensity towards analysis is complemented by the inner motivation to relate to the world affectively, to emotionally code experiences and thus communicate values. Schank (1990) classifies narratives into official stories, invented stories, firsthand stories (recounting personal experiences), secondhand stories and culturally common stories. Within such a framework, patients' stories are firsthand stories, whether they be told by the COVID-19 patients themselves or by their friends, relatives or caregivers.

Medium of communication and topic are the common traits of the narratives in the selected corpus: are all written accounts which present personal experience in connection with the coronavirus, sometimes the narrator being not the positive patient, but a close family member or friend. The experience is still personal and factual to the storyteller in that it focuses on the narrator's construal of the situation.

The model of narrative analysis which is subsequently referred to as an applicable framework is taken over from Akinsanya and Bach (2014). They identify a series of recurring factors which contribute to the shaping of personal narratives: Goal, Abstract (a summary of the experience), Orientation (information about the time, place, characters), Complicating Action (the body of the narrative), Resolution (the outcome of the action), Evaluation (emotional and moral adnotation of the narrative), Coda (indication that the story is over and bridging the gap with the present time). All corpus samples share the Goal – personal experience narrative, but the structure and discourse organization vary and this variation becomes manifest in the other factors.

Abstract

Narrators often find it useful and necessary to give a bird's eye view of their experience either in the title of the story (e.g. "Two weeks and five days. That's how fast it took my dad.", "I learned the family's concern was racial inequality in the health care setting.", "We are in this together", "The whole hospital is an ICU.", "I had a run-in with the COVID-19 virus.") or in the first lines (e.g. 'Sharon Juanita Hawkins Hammett, 64, passed away on Saturday, December 26, 2020, from complications from COVID 19.')

Orientation

Elements of time and place are found and may be respecified as the narrative unfolds: 'I'm here deployed in New York City, at the epicenter of COVID-19.', 'My symptoms started on April 1, 2020', 'Around Day 7', 'On Day 8', 'The details of the next couple days are foggy', 'The following day' etc.

Complicating action

The pattern of the narrative often follows the chronological sequence of events, with the most important symptoms and measures taken by the patients or their families as essential turns in the plot. Here is such an example: 'when I was diagnosed with COVID, I knew it was coming.', 'My initial COVID tests came back negative, but this was before I started showing symptoms.', 'The following day, I spiked a 102 fever and had a severe headache.', 'I ended up having fevers for

an entire week.', 'I started to develop nasal congestion after a few days and my blood oxygen saturations were dropping,', 'I held off and after a few more days I started to experience some improvements in my breathing capacity.'

Resolution

At some point, the narrative provides information about how the complicating action was resolved. Negative outcomes (e.g. 'I told him I loved him and that I couldn't stay. He died on December 4, 2020, three days short of his 90th birthday. He died alone, without a loved one beside him.') tend to be explicit, while survivors only mention the way life has gone back to normal or has changed for them (e.g. 'I came home to homemade cake and cherished my Mother's Day even more because I shared it with those families that day.', 'I've now become concerned that my taste and smell may ever come back.')

Evaluation

The evaluation stage does not necessarily occur towards the end of the story; instead, it often constitutes the title (e.g. "I've never felt like this before, but I've felt worse than this before.", "I want to remember the lost and the hurting.", "My heart sank.") or it tends to be mobile throughout the account (e.g. 'Such mixed emotions flooded me') and represents a locus of emotional confession and empathy (e.g. 'For Peter, there were no visitors, no final words.') or the ideal place to insert a personal interpretation of the story (e.g. 'If we join together and meet this monster head-on, behave as if our lives depended on it, and let science and wisdom be our guide, we may just beat it after all. That would be Miracle Number 5.')

Coda

The coda is inserted at the end of the narrative to signal that the story is over, and to bridge the past experience to the present-day reality (e.g. 'A tear falls from my face, not because we now have freedom and this is the end, but because I know deep down this is just the beginning.'). It is at this particular location that the audience finds urges to comply with the COVID-19 rules and pandemic restrictions (e.g. 'If we love our neighbors, we love our family, we should get the vaccine, so everyone can be well.', 'Wear a mask. Save a life. If everyone does it, the life saved could be yours. It's that serious.') or regrets for lives lost (e.g. 'But I believe, if not for COVID, she would still be alive and enjoying her retirement.').

Perspectives on cognitive metaphor

Ever since Lakoff and Johnson's (1980) breakthrough theory of metaphor as cognitive mechanism involving a mapping across two domains of experience and manifested in different modes (verbal and non-verbal ones), the concept of metaphor has lent itself to insightful applications in countless analyses of messages, texts, advertisements, literary works, etc. (e.g. Charteris-Black 2014). Cognitive-linguistic theories describe metaphor as an inherent part of our conceptual system, an important tool whereby we think, speak, behave and act. It has been repeatedly claimed and demonstrated that metaphor is far from ornamental, having an essential cognitive role, and surfacing naturally in everyday, ordinary language. Two conceptual domains are interconnected via the metaphorical mapping, which allows the speaker to correlate familiar, structurally rich, typically concrete domains of experience (source domains) to less familiar, structurally impoverished, typically abstract ones (target domains).

In the same vein of thought, metaphors embedded in COVID-19-based discourse have already drawn the attention of scholars (e.g. Gupta Singh 2020, Musu 2020, Nerlich 2020, Serhan 2020). WAR metaphors have been noticed to recur prominently in the speeches and addresses of politicians, health authorities, journalists, so much so that a heated debate between the pros and the cons of wartime imagery has repeatedly become the focus of public discourse, the main arguments being either the momentousness, the impact and the nature of the pandemic (which render it comparable to a large scale war) or the metaphor's potential to heighten fear, anxiety, panic and to

import analogies that are elusive, confusing or not well-suited. Disaster metaphors follow suit, emerging in house on fire, flooding, storm, meltdown, earthquake or tsunami scenarios, all being centered on the main meaning focus of serious gravity, long-lasting effects and urgency to take action. Apart from the disease itself, there are metaphorical ways which seek to explain the nature of metaphor and the way it acts and spreads (according to Nerlich (2020), the evil trickster, the domino effect, the bullet train, new land or unwelcome visitor are such patterns). Metaphorical mappings are also suitable for explaining policies intended to restrain the coronavirus (e.g. flattening the curve, squash the sombrero, the subway car, battle plan).

The WAR metaphor is salient in patient stories, the lemma 'fight' featuring prominently in the corpus: 'he fought as hard as he could', it felt as of the virus was winning', 'this post-COVID-19 aftermath', 'as long as you fight to stay', 'she fought this devastating disease', 'we will always fight for you'. While the suitability of the wartime scenario remains a debatable issue, it cannot be overlooked that it is apt to account for many elements of the disease, in the long wake of political leaders' framing fights against disease in terms of war.

The more serious the effects of the disease on a patient, the more likely it is for the patient to recount the experience from a hyperbolical viewpoint. This framing manifests itself in the choice of magnifying metaphors, such as calamity metaphors ('such mixed emotions flooded me', 'devastating disease', 'the epicenter of COVID-19', 'during the height of the pandemic', 'the COVID-19 fallout').

However, the narrative centers on the personal experience, not on the virus, the disease or the measures to keep it under control. Thus, the most frequently recurring metaphorical pattern is that of the JOURNEY, which matches the conventional understanding of people's lives as journeys: 'if many people love you this deeply, do you ever really go anywhere?', 'she was back to being her chipper self', 'you begin a journey of varying degrees of cognitive misfiring', 'her journey through the virus', 'her progress', 'there is no closure, the way we go through in normal times'. In particular, the highlighted aspect of the metaphor, given the extremely risky outcome of contracting the disease, turns out to be the final point of the journey (DEATH IS DEPARTURE): 'she leaves behind a loving husband', 'my dad had passed away', 'the day he would be taken away', 'say our last goodbyes', 'don't think of him as gone away'. The pandemic is the vehicle causing a collision ('I never saw this coming'), or the territory in which people are lost 'I knew I was out of the woods'.

Another recurrent framing of the coronavirus highlights its extreme aggressiveness and unfamiliarity – 'this COVID-19 monster not only ravages its victims, it also wreaks havoc on the people who love them', 'the virus raged in nearby New York City', 'a health care worker in the throes of a pandemic', 'COVID-19 is a beast', 'Covid- 19 also hurt our finances'. Under such circumstances, action is conceptualised as intended to 'meet this monster head-on', 'beat it after all', and it is felt to have the power to devour the victim: 'one of the scariest aspects about this virus is how it seems to feed on our deepest fears and emotions'. In a less violent scenario, other diseases are personified and introduced as a THIEVES: 'a triple heart bypass stole his mobility'.

Minor metaphor patterns include the domains of SPORTS, PLANTS, LEARNING, CONTAINER, FIRE, BUILDING. As long as the virus is paralleled to an opponent, the patient is competing against it in an imaginary sports event (e.g. 'seven-day pre-hospital fever marathon', 'lung wrestling') or is involved in a conflict (e.g. 'I had a run-in with the COVID-19 virus'). The outcomes of the conflict are metaphorically described : 'the death of a real person with a life, family, dreams, and future cut off too soon'(PEOPLE ARE PLANTS), 'COVID-19 has taught us how closely we are all connected' (DISEASE IS A LESSON/ TEACHER), 'with the pandemic fueling so much unemployment and uncertainty' (VIRUS IS FUEL/ DISEASE IS FIRE), 'we are entering the pandemic', 'we are in this together' (DISEASE IS A CONTAINER).

Understandably, metaphors for support and solidarity have been noticed to show up in the corpus. Families are conventionally understood as BUILDINGS: 'my cousin and my uncle, who were pillars of support for the entire family', 'many grandchildren and great-grandchildren who are brokenhearted and shattered by her loss', while the family lockdown is a 'negative bubble'

(implying the persons are not infected). 'All I could do was attach a virtual umbilical cord between me and the doctors and nurses who courageously and lovingly saved her life' is an example of the SOCIAL CONNECTIONS ARE LINKS conventional metaphor expressed in a less conventional way.

The roles of metaphors in patients' personal experience narrative

Given the ubiquity of metaphors in COVID-19 personal experience narratives, this section argues that metaphor is capable of playing a number of roles which are essential in sharing personal experience stories. Firstly, thorough metaphor information and text processing are enhanced at various points in the development of the narrative: in the title (e.g. "I had a run-in with the COVID-19 virus.", "She fought this devastating disease with everything that she had.") or the incipit (e.g. 'It was April 2020 and we were now into the second month of COVID-19 hitting the United States in force'), as well as in the final lines, where it reevaluates the experience in retrospect (e.g. 'If we join together and meet this monster head-on, behave as if our lives depended on it, and let science and wisdom be our guide, we may just beat it after all.'). If it occurs in the middle of the story, metaphor exerts its primary meaning-making function, rendering the experience, events, emotions more familiar and 'translating' them according to the narrator's set of values (e.g. 'With the hospital off-limits, my sister set up a war room in her kitchen'). Secondly, as shown in previous research (Kövecses 2003, Snævarr 2010), metaphor is apt to explain psychological reactions (e.g. 'The texts were unsettling.') or emotions, especially fear (e.g. 'The fear set in', 'One of the scariest aspects about this virus is how it seems to feed on our deepest fears and emotions', 'All this post-COVID-19 aftermath is frightening on so many levels.'); often, it is a persuasive strategy used to warn people and to teach them a lesson (e.g. 'I'm not too big on limelight, but I'd absolutely talk about it if it would help the cause'). Last but not least, metaphor can be a narrative organization device, e.g. the JOURNEY metaphor works in favour of the chronological presentation of life events and establishes a correspondence between the virus or the disease and the concept of obstacle (e.g. 'My hope is that by sharing my COVID-19 experience, I could help even just one survivor navigate the COVID-19 fallout about which we are all learning in real time. If I could also convince one mask-averse person to cover [their] mouth, even better.', 'Carolyn tirelessly kept me informed of Jacqui's condition at every turn.').

Conclusions

In conclusion, the present paper has argued that, when metaphor becomes enmeshed in the patients', relatives' and caregivers' personal experience narrative, it allows it to flow effortlessly and to make sense of a unique experience, so as the audience may be informed of the reals perils, may become aware of the stages of the disease and the treatment, may be persuaded to act in a socially responsible way, may make sense of an alien virus, may empathize with people who have suffered great losses and may ultimately see a silver lining despite all negative things that have happened.

BIBLIOGRAPHY

*** *Latest Stories from the COVID Crisis*. Retrieved from https://covidstories.ihi.org/stories . Accessed on 1st April 2021.

Akinsanya, A. and C. Bach, 2014. *Narrative analysis: The Personal Experience Narrative approach*. Retrieved from http://www.asee.org/documents/zones/zone1/2014/Student/PDFs/21.pdf. Accessed on 2nd April 2021.

Boylstein, C. and M.R. Rittman, 2003. 'The importance of narratives in stroke rehabilitation'. *Generations*, 27(3): p. 49-54.

Bruner, J., 1986. 'Two Modes of Thought.' In *Actual Minds, Possible Worlds*, Cambridge, MA: Harvard University Press. p.11-25.

Charteris-Black, J., 2014. *Corpus approaches to critical metaphor analysis.* Palgrave Macmillan.

Dekkers, W., I. Uerz, and J.-P. Wils, 2005. 'Living Well with End Stage Renal Disease: Patients' Narratives Interpreted from a Virtue Perspective'. *Ethical Theory and Moral Practice*, 8(5): p. 485-506.

Kövecses, Z., 2003. *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge: Cambridge University Press.

Graesser, A.C. and V. Ottati, 1995. 'Why Stories? Some evidence, questions, and challenges'. In Wyer, R. C. (ed.) *Knowledge and Memory: The Real Story: Advances in Social Cognition*, vol. 8. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. , p.121-132.

Gupta Singh, A. 2020. *The Metaphors of COVID-19*. Retrieved from https://www.news.uwa.edu.au/archive/2020060412133/aii/metaphors-COVID-19/. Accessed on 3rd May 2021.

Lakoff, G., and M. Johnson, 1980. *Metaphors we live by*. Chicago: The University of Chicago Press.

Musu, C., 2020. *War metaphors used for COVID-19 are compelling but also dangerous*. Retrieved from https://theconversation.com/war-metaphors-used-for-COVID-19-are-compelling-but-also-dangerous-135406. Accessed on 6th May 2021.

Nerlich, B., 2020. *Metaphors in the time of coronavirus*. Retrieved from https://blogs.nottingham.ac.uk/makingsciencepublic/2020/03/17/metaphors-in-the-time-of-coronavirus/. Accessed on 7th May 2021.

Robinson, I., 1990. 'Personal narratives, social careers and medical courses: Analysing life trajectories in autobiographies of people with multiple sclerosis.' *Social Science & Medicine*, 30(11), p. 1173- 1186.

Schank, R. C., 1990. *Tell ma a story: Narrative and intelligence*. Evanston, IL: Northwestern University Process.

Schank, R. C. and R. Abelson , 1995. 'Knowledge and Memory: The Real Story.' In Wyer, R. C. (ed.) *Knowledge and Memory: The Real Story: Advances in Social Cognition*, vol. 8. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. ,p.1-86.

Serhan, Y., 2020. *The Case Against Waging 'War' on the Coronavirus*. Retrieved from https://www.theatlantic.com/international/archive/2020/03/war-metaphor-coronavirus/609049/. Accessed on 7th May 2021.

Snævarr, S., 2010. *Metaphors, narratives, emotions their interplay and impact*. Amsterdam: Rodopi.

Sontag, S., 1978. *Illness as Metaphor*. New York: Farrar, Straus & Giroux.

Sontag, S., 1990. *AIDS and its metaphors*. Harmondsworth: Penguin.

Willingham, D. T., 2009. *Why don't students like school? A Cognitive scientist answers questions about how the mind works and what it means for the classroom*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

METAPHOR IN ELECTRICAL ENGINEERING?

Alina Balagiu
Assoc. Prof., PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța

Abstract: The presence of metaphor in the scientific and technical domains was denied in the twentieth century, when the terminology was developed, although the metaphor used to be present in the craftsmen vocabulary which formed the basis of the modern terminology. Starting with the twenty-first century the place of metaphor inside the scientific and technical terminologies was rediscovered and reevaluated. There is not an abundance of metaphor in this narrow part of technical domain which is electrical engineering. However, in opposition to what we thought to demonstrate, that the scientific or technical field are lacking any kind of speech figures, at a thorough research we ended in finding metaphors in this terminology that is very new and also very much used. The material selected for the research covers dictionaries, glossaries, course books and manuals of electronics and electrical engineering.

Keywords: metaphor, terminology, electrical engineering, false metaphor, ESP

Introduction

There is not an abundance of metaphor in this narrow part of technical domain which is electrical engineering. However, in opposition to what we started to demonstrate, that the scientific or technical field are lacking any kind of speech figures, at a thorough research we have found metaphors in this terminology that is still developing in the twenty-first century. The material selected for the research covers dictionaries, glossaries, course books and manuals of electronics and electrical engineering.

A metaphor can be defined as:

"an imaginative way of describing something by referring to something else which is the same in a particular way. For example, if you want to say that someone is very shy and frightened of things, you might say that they are a mouse." (Collins Dictionary)

or

"a word or phrase used to describe somebody/something else, in a way that is different from its normal use, in order to show that the two things have the same qualities and to make the description more powerful….." (Oxford Dictionary)

or

"an expression, often found in literature, that describes a person or object by referring to something that is considered to have similar characteristics to that person or object." (Cambridge Dictionary)

It is known that the metaphor is defined as a figure of speech that results from an implied comparison by the action of changing the word as a comparison object with the image word. The terms formed by metaphoric transfer are characterized by a complex semantic structure as long as the main trait of the object is included into the meaning of the new formed terminology.

Creating a concept into the specialty languages may start with a 'metaphorization' which is based not only on word borrowing but also on a transition between the contexts, fact that also changes the role of the metaphor from aesthetic to cognitive. The metaphor offers any new terminology what it lacks the words and phrases to create terms that denote objects and phenomena. The terminological metaphor facilitates the understanding of abstract notions, at least partly, or gives us the code or the key that should decipher the scientific world through images and stimulates the development of the lexical system.

The metaphors from the electrical engineering field were classified in this paper according to the related category of objects or beings. The categories are presented in alphabetical order

because we could not decide if a category is more important than the others. However, many 'false metaphors' were discovered within the categories.

1. Zoomorphic metaphors

The first category consists of metaphors based upon **the subject of the vehicle, for example, part / function of the, animal, bird, insect,** etc., according to which metaphors are **zoomorphic,** including mainly simple words denoting an animal or an insect due to the similarity between the object and that being: **bug**, **bulldog**, **frog**, **mouse** and **pig**. **Emu,** a term that apparently could be integrated in this category because it seems to be a metaphor at the first sight, is just a juxtaposition of the same letters (meaning "electromagnetic unit") with the name of the bird from Australia. A **frog** is "the top of a tower". A **pig** is slang for "line hose", probably referring to "an automated device propelled through a duct or pipeline to clear impediments or check for faults, leaks, etc" so it may be considered as an indirect metaphor. A **bug** is a very often used and well-known term that can have two meanings **"**(1) an error in a programmed implementation (may be either hardware or software). Bugs may refer to errors in correctness or performance. (2) a syntactical or logical error in a computer program. A name attributed to early computers and electronic testing." The metaphor refers to the negative connotation of the insect. The word is very productive, there are three terms derived from the noun with prefixes and suffixes: **debug**, **debugger**, **debugging**. **Mouse** is perhaps the most used term starting with the development of the corresponding device helping everybody to access programs on a computer. **Bulldog**, the only compound word included in this class, is defined as "an attachment for a wire or hoist", the metaphor referring at the fact that both the animal and the device are sturdy.

The great majority of the terms are compounds formed of two words, with the first or the second of animal origin (part of an animal) creating the metaphor: **crest** factor, **crest** value (from Old French *creste,* from Latin *crista*), **buck** converter (origin: Old English *bucca* he-goat; related to Old Norse *bukkr*, Old High German *bock*, Old Irish *bocc*), tin **whisker**, **claw** hammer (Old English *clawu;* related to Old High German *kluwi*, Sanskrit *glau-* ball, sphere), **crow**bar (from the pointed end's resemblance to a crow's beak), **female** connector (a connector presenting receptacles for the insertion of the corresponding male connector that presents pins), **male** connector, **fin** efficiency, thermal **fin (**a part or appendage that resembles a fin**)**, hard **bug**, haze **tails**, **horn** antenna, **horn** loudspeaker, **horn** gap (Old English; related to Old Norse *horn,* Gothic *haurn,* Latin *cornu* horn), **pony** motor (from Scottish *powney,* perhaps from obsolete French *poulenet* a little colt, from *poulain* colt, from Latin *pullus* young animal, foal), **shell**-type transformer, **watchdog** processor, **watchdog** timer (origin 1600–10; watch + dog; it can also be a person or a committee) What seems to be a metaphor in the combination **cow** magnet, is the real meaning of a magnet placed inside the stomach of a cow. In the same way with emu, the phrase **ram**'s head has no connection with the animal, as is an abbreviation for 'Random Access Memory'.

We could find two compounds that are formed by both the animal and a component part of its body: **bird's beak (**feature seen in cross-sectional photomicrographs of silicon gate transistors caused by encroachment of oxide under the gate), **cat's whisker** (1. A pointed wire used to make contact with the crystal in a crystal radio receiver; 2. Any wire used to make contact with a semiconductor).

1. 2. A subcategory of this main category is formed by the things connected to animals and insects like: **honeycomb** coil, **horseshoe** magnet, **nested** structure, **nested** subroutine, **saddle**, **cage**-rotor induction motor, dual-**cage** rotor, **squirrel cage** rotor, **squirrel-cage** induction motor, interface **trap**, oxide **trap** and **trap**. The similitude between the objects made by or used for animals and insects and the technical terms is obvious, creating the metaphors. The similarity is at the visual level, so that we could imagine the form of the objects. If we take into discussion the phrases where the word **nested** is used, "**nested subroutine** a subroutine called by another subroutine. The programming technique of a subroutine calling another subroutine is called nesting", even if the metaphor is based on a past participle, the image of the **nest** is also created.

2. Illusions and traditions

The second class is far more reduced as terms, and comprises the words **ghost (**voltage**)**, and **phantom**. A **ghost** has two meanings in physics "a. a faint secondary image produced by an optical system and b. a similar image on a television screen, formed by reflection of the transmitting waves or by a defect in the receiver." While both metaphor meanings from physics are based on the image from a screen or optical system, the electrical metaphor **ghost voltage,** which is a "voltage that exists between two points which should not have any potential between them", is not based on image but on a surplus that should not have existed.

A **phantom** in ESP is an "artificial target, sometimes designed to mimic the size, shape, and attenuation characteristics of actual tissue, which is c 2000 by CRC Press LLCused to test and calibrate imaging hardware and software" or "noting or pertaining to a phantom circuit".

3. **Anthropomorphic metaphors**

The class, which is very numerous in comperison to others, includes words or phrases that resemble functions or parts of the human body: alley **arm**, **arm**, **arm** pin, 'make-or-break' **arm**, **armless** construction, **crossarm**, **backbone**, **cell**, **cell** constant, **cell** site, **cell** tower, standard **cell**, structured **cell**, umbrella **cell**, **diaphragm**, **diaphragm** relay, **elbow**, **eye**-traking, **finger** stick, **foot**-candle, grip **teeth**, blue**tooth**, **hand**over, **hand**shake, **hand**, **hand**line, **left-hand** circular polarization, **head**, disk **head**, magnetic **head**, **head** disk assembly, **head**-medium gap, **lap** winding, **rib**, **throat** microphone, **skeleton**, **skeletonization**, artificial **skin**, **skin** depth, **skin** effect, **wrist** , spherical **wrist**.

An important place is held by the word **arm**, which can be found in two compounds, one formed with the suffixe **–less** (**armless**) and the other a compound from the verb **cross** and the noun **arm**. A complex phrase is **'make-or-break' arm** which is a conjunction or disjunction console, that borrowed the adjectival phrase with the meaning 'resulting in either complete success or total failure'.

Some of the most important nouns used in anthropomorphic terminology seems to be **head** with five compounds, **cell** with six compounds from which the most imaginative one is **umbrella cell**, which is 'a cell that covers the same geographical area as a number of micro- or picocells, and is aimed at supplying seamless service to subscribers with high mobility in these areas'. The term **umbrella cell** might have been taken from medicine where it is largely used in histology. Also very much used in phrases and compounds is the noun **hand** with four compounds.

The antropomorphic metaphors found in electrical engineering terminology can be divided into several categories.

Metaphors connected to different *body parts* that can be seen: arm, elbow, eye, finger, foot, teeth, hand, head, skin, throat and wrist.

Metaphors connected to the *skeletal system*: backbone, rib, skeleton and skeletonization

Metaphors connected to *organs* and their structure: cell and diaphragm.

One metaphor originated in a noun connected to body state or, in order to meke a connection to the mext category, a piece of clothing is **lap**. However, reading the definition of the term, the meaning is connected to 'loop' or 'overlapping'.

"Lap winding means an armature winding on a DC machine in which the two ends of each coil are connected to adjacent bars on the commutator ring. The lap winding provides "P" parallel paths through the armature winding, where P is the number of poles in the machine."

4. **Clothing**

The class comprises several metaphors connected to clothes and parts of clothing and footwear: **bootstrap**, **bow-tie** antenna, **tie** switch, **clothes** pin, dead-end **shoe**, **flip-flop**, **glove**, mexican-**hat** function, **petticoat**, **sleeve** and **sole**. The subclasses of this class are:

Footwear includes four terms: bootstrap, sole, flip-flop and dead-end shoe.

Clothes and clothes parts subclass includes two terms: petticoat and sleeve.

Clothes accessories class includes five terms, making it the most numerous: bow-tie antenna, tie switch, clothes pin (slang for a wood or plastic clip used to secure a blanket to conductors), glove, mexican-hat function (the term is not written with capital letter perhaps because it is frequently used in terminology).

5. **Construction and architecture**

The class contains metaphors related to elements of construction or architecture amongst which those created with the word **bridge** are the most frequent. The word **bridge** is known and used before the 12th century (Merriam-Webster Dictionary) developing in time metaphoric meanings in medicine, ship construction, music, dentistry, chemistry, physics and entertainment. The terms of this category include: air **bridge**, Blumlein **bridge**, **bridge**, **bridge** balance condition, **bridge** calibration, **bridge** circuit, **bridge** linearization, **bridge** rectifier, **bridge** sensitivity, twin-T **bridge**, **bridge**-controlled multivibrators, field **mill**, front **porch**, **parking**, **pyramid** coding, rectangular **window**, residual **pyramid**, **shed**, **tower**, transformer **vault** and water**shed**.

Conclusion

We could not include in this paper all the examples of metaphors found in the electrical engineering and electronics. The research was initiated with the purpose of demonstrating that this figure of speech had an insignificant place in a scientific terminology and especially in a new one as electronics. The conclusion is that the terminological metaphor is very well represented in the researched material and there are also other figures of speech such as personification that make the domain more accessible for non-specialists.

BIBLIOGRAPHY

Cameron, L. (2008). Metaphor and talk. In Ray Gibbs, Ed. Cambridge handbook of metaphor and thought. Cambridge: Cambridge University Press.

Crisp, P., Heywood, J., Steen, G. (2002) Metaphor identification and analysis, classification and quantification. Language and Literature, SAGE Publications (London, Thousand Oaks, CA and New Delhi), Vol. 11(1): 55–69.

Deignan, A. (2005). Metaphor and corpus linguistics. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. Fauconnier, G. and Turner, M. (2008). Rethinking metaphor. In Ray Gibbs, Ed. Cambridge: Cambridge handbook of metaphor and Thought, (53-76), Cambridge: Cambridge University Press.

Finatto, M. J. B., (2010) **Metaphors in scientific and technical languages: challenges and perspective**, DELTA: Documentação de Estudos em Lingüística Teórica e Aplicada, DELTA, vol.26, no.spe São Paulo.

Lakoff, George, Johnson, Mark. (2003) **Metaphors we live by**. Chicago; London: University of Chicago Press.

McClure, Ashley, (2009) **Humanizing Technical Communication with Metaphor**, University of Central Florida Part of the Technical and Professional Writing Commons Find similar works at: https://stars.library.ucf.edu/etd University of Central Florida Libraries.

Robisco, M.M. and Cuadrado, G. (2013). Metaphors and Genre: An approach to improve the learning process of English for aeronautics. In Roldán-Riejos, A. and Molina-Plaza, S. (eds.). Context and communication in LSP: new developments on genre analysis. Special RESLA journal volume.

Roldán-Riejos, A. and Úbeda-Mansilla, P. (2013). "Metaphor in the ESP engineering context". Ibérica. Vol. 25, 107-126.

Shelestiuk, Helen V. (2006) "Approaches to metaphor: Structure, classifications, cognate phenomena". Semiotica, 161–1/4, 333–343.

https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/metaphor
https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/metaphor
https://www.lexico.com/definition/metaphor

INTERPLAY OF NEOLOGISMS AND NONCE FORMATIONS: AUTHORIAL CREATIONS AS WAYS TO BUILD A LINGUISTIC PICTURE OF FICTITIOUS WORLDS

Elena Gheorghiță
Assoc. Prof., PhD, State University of Moldova

Abstract: The article is dedicated to the issue of novel formations and to the interplay of neologisms and nonce words. The choice of the trilogy 'His Dark Materials' was not made by chance. The trilogy has received controversial reviews on some religious basis. However, we aspire with this work among other things to rehabilitate in a way 'His Dark Materials' and demonstrate that it is of high literary and philosophical value.
The aim of the paper is to outline the main functions of novel formations and sketch the way they contribute to build up of the linguistic picture of the fictitious fantasy world. We shall differentiate among the terminological diversity and determine the most appropriate term to denote novel creations found in fantasy literature. We shall qualify and rate the linguistic status of such notions as: neology, neologism, coinage, occasionalism, nonce-word, author, and individual-stylistic neologisms. The definitions shall be compared to decide in what case a certain term should be used or is mostly used. We shall then use the example of the trilogy 'His Dark Materials' to showcase the ways authorial creations build the linguistic picture of fictitious world.

Keywords: neologism, nonce words, novel formations, authorial creations, author's neologism, fantasy fiction, linguistic picture of fictitious world

Many would agree that neologisms and nonce words are most common in literary texts. Fantasy world is one of the main sources of novel formations and site for language creation. Generally, new lexical units fulfil an important function in fantasy literature: they create that special atmosphere of fictional universe. In addition, they present an asset in inventing new objects, phenomena, creatures, and ideas – the linguistic picture of the fictitious world. As **D. Salo** points out "the easiest way to express the strangeness of the fantasy world is using the written word, what makes the reader aware of it through language: the names by which people and places and unusual things are known, the phrases and poetry by which an alien consciousness expresses itself. Nothing says *otherness* so clearly as a foreign language". Therefore, fictional worlds inspire authors to create not just a couple of new words, but in some cases even new languages (such as Klingon in *Star Trek*, N'avi in *Avatar*, Elvish in *The Lord of the Rings*). Thus, to perceive the world of fantasy in the right way it is of fundamental importance to understand the meaning, methods and conditions accompanying creation of nonce words and neologisms, which are specific for a certain book series or media franchise.

Analysing the theoretical background, one might notice that there are several questions which are essential to understand novel formations in general and novel formations in fantasy literature, in particular. Is there after all a difference between neologisms and nonce words? What if a nonce formation is uttered not just once, but a few times by the same individual or in a similar context? Does the formation get the status of a neologism in this case or it is placed somewhere in the middle between nonce formations and institutionalized words? Then, how should we call it? Moreover, in Russian there is a notion of 'author neologisms' or 'individual-stylistic neologisms' which denote new formations the existence of which is restricted to the context of an artistic work (e.g.: a book), however there is no equivalent of the term in English. So what is the most appropriate lexical reference for this idea in English?

I. Gratzkova, for example, considers neologism a purely historical concept, since after a word becomes common and well-known by the majority of a speech community, it is a neologism no longer. For instance, such words as: airplane, air-craft, and euro, are not recognized as neologisms, but have been adapted in the perception of native speakers and have become part of

general vocabulary. In this case, the term 'neologism' can refer to a new word of a certain era in the development of language (117). In this sense it becomes evident, that a word is perceived as a neologism for a truly short time, and its novelty is the foundation of the whole concept of neologism. The difficulty, however, lies in the fact that novelty could not be measured or registered in any way.

According to R. Fischer 'a neologism is a word which has lost its status of a nonce-formation'; however, it is still perceived as novel by most of native speakers. In this way the scientist points out the essential difference between neologisms and nonce formations, which is stage of development or assimilation of a new word (3). I. Gratzkova adheres to the point of view that nonce words differ from neologisms in that they are facts of speech (115). The scholar points out that nonce formations reside on the level of speech activity (or parole) and neologisms belong to language (or language).

However, some scholars consider neologisms and nonce words synonymous since it is practically impossible to register the process of transition from one state of a lexical unit to another. I. Gratzkova points out that in the process of speech activity the number of created words is significantly higher than the language fixes (ibidem: 117). Another difference between nonce-words and neologisms is the fact that nonce-formations are actively created using any means, what stands in contrast to "retrieved ready-made from one's storage of already existing listemes in the lexicon", since "neologisms are not necessarily new in the absolute sense that nonce-formations are" (Štekauer 364).

According to *The Study of Occasional Words* such scholar as R. Benczes was also highly interested in the status of new word formation and posed the question when we can actually claim that a word 'exists' in a language and whether the word could be included into common vocabulary from its first creation or when it becomes an established (lexicalized) word used and understood by the majority of a language community (Smirnova 533) D.G. Velasco, according to the same work, wrote that many nonce word-formations will die in a few minutes, but others will make their way through the language to become neologisms first and fully conventional lexemes later (ibidem).

L. Bauer, cited in *The Study of Occasional Words*, for example, illustrates the process of new word evolution. From his perspective, a new occasionalism passes through the stages of nonce-formation, institutionalization (a word is created by a productive morphological process or rule-based pattern and is in general use in the speech community) and lexicalization (a word is lexicalized and it could no longer be produced according to productive rules) (ibidem:15). Founding their academic view of the nature of nonce-words and neologisms on L. Bauer's observations, R. Fischer provides the stages of acceptance and entrenchment of a new word into common use of a speech community. Thus, the process of innovation gives rise to nonce-formations in the first place, during the process of institutionalization some nonce-words evolve into neologisms and a new word becomes a lexical unit of the common vocabulary because of the language change process at its last stage called lexicalization (16).

Thus, we may say that the following traits are basic for nonce formations: they are created for a momentary reason and for a particular situation, they are not expected to repeat, and their existence is restricted just to a single occasion. Consequently, the concept of neologism, still having a wider meaning, is not considered to be a general term for such notion as nonce-formation; since both phenomena belong to different stages of word existence. Not all nonce-words will become neologisms, and not all neologisms, although with a convincing tendency, at the incredibly early stage of their appearance were nonce-formations (e.g.: scientific terms do not tend to have nonce nature, but sure are neologisms for some time just after they have appeared).

The major function of any novel lexical creation is to denote a new object, a recently discovered phenomenon, or a concept. In everyday speech one may find that there is no appropriate word to express an idea, feeling or thought what leads to coining new words. It becomes clear that the function of an innovative lexical unit is to create a lexical form for an abstract idea.

According to L. Lipka, neologisms fulfil the following textual functions: create coherence and cohesion, condense information (acronyms) (189). However, the authors of *Lexical Creativity,*

Texts and Contexts also add the function of stylistic effect, as well as the construction of textual worlds (by creating an illusion of verisimilitude and estrangement) (Munat 179). In addition, novel formations contribute to establishing rapport between the narrator and the reader, retaining one's interest and entertaining one in a specific manner (ibidem). Additionally, nonce-formations are created for the precious moment of felicity, to fit the idea linguistically.

A. Lehrer singles out perhaps one of the most fundamental intents of a speaker or writer, who uses novel formations; it is the so-called perlocutionary intent, which presupposes the employment of a word to catch the hearer's attention. Since a great number of linguistic innovations are used in print: advertisement, newspaper, and magazine articles, – where there is a great deal of competition for the reader's attention, consequently one of the fundamental functions of authorial formations of any kind is the pragmatic one, or, in other words, to claim the reader's instant attention. Moreover, the scholar points out that the novel formations "are intended to be memorable" (370).

The fact that a lot of linguistic innovations are witty and that they often involve word play, helps in establishing the rapport with the reader/listener, since such formations tend to amuse them and the reader/listener tends to feel clever for having understood the point. "As a result, the hearer has a positive attitude toward the speech event and possibly toward the speaker and the referent of the neologism" (ibidem).

Moreover, A. Lehrer insists that "the creator does not want the hearer/reader to respond quickly and automatically" and one of the main goals of the writers is "to capture someone's attention with a clever or puzzling new word". The linguist also compares the understanding of various neologisms to figures of speech like metaphor or metonymy, "all of which may have the aesthetic goal of providing pleasure, amusement, and entertainment as well as meaning". "The function of the impact on the reader / listener" is rather important and aspires to persuade the reader/listener in verisimilitude of the written word (379).

G. Oleynikova claims that the novel formations in the science-fiction works reflect main intentions of the author. Therefore, these authorial creations are the most important constant for the perception of the text content by the reader (11). The linguistic innovations can take other additional (connotative) functions besides their direct function (which is the denotative one) and can carry some extra (connotative) meanings, allowing the reader to envision an "unreal quazi world" depicted by the author, which brings us back to what we said previously about depicting the unreal world using the real language.

At this point we may state that the core functions of novel formations, going from the most fundamental to additional ones, are as follows:

nominative or name-giving function;

pragmatic function, which is tightly interwoven with stylistic (figurative) and expressive ones (on this level the rapport with the reader is established with the help of structural innovations and semantic variants of a certain word form);

keynote function, which deals with special atmosphere, created by novel formations.

Now, for the sake of clarity, we shall determine what modern fantasy is. This literary genre appertains to fiction texts and differs from non-fiction in that that it violates the laws of physics (Tunnell 1). Despite the unreal background of such literature, modern fantasy must meet high contemporary requirements regarding quality and design of the main fiction elements: plot, characters, and social surrounding. The target readership is supposed to believe in the story they peruse.

Many would confuse works of fantasy with science-fiction, considering these two literary genres synonymous; however, there are significant differences between them. Science-fiction aims at suggesting real hypotheses about mankind's future, nature, or universe. For instance, **I. Asimov** (in *Science Fiction & Fantasy: A Genre with Many Faces* by Goldschlager, Amy and Avon Eos) presented a simple explanation of both genres, exhibiting the extent of their distinction. He pointed out that science fiction, given its grounding in science, is possible; fantasy, which has no grounding

in reality, is not.

To give a better idea of the concept of modern fantasy literature, we shall further present its distinctive elements, using examples from one of the works that has truly become part of fantasy classics: *His Dark Materials* trilogy by Philip Pullman. The choice of the literary source was not made by chance. This series of fantasy books is a bright example of a bestseller, which comprises the following novels: *Northern Lights* (or *The Golden* Compass in the US edition), which won the Carnegie Medal for children's literature in 1995, T*he Subtle Knife* and *The Amber Spyglass*, which, as a matter of fact, in 2001 won the prestigious British literary award Whitbread Book of the Year**.** Moreover, in 2005 Pullman received Astrid Lindgren Memorial Award, which is an international children's literary award, established by the Swedish government. The trilogy has received controversial reviews on some religious basis. However, we aspire with this work among other things to rehabilitate in a way *His Dark Materials* and demonstrate that it is of high literary and philosophical value.

As a rule, works of this genre are categorized according to the type of fantastic story element applied within it. For instance, there is a category of 'personified objects', such as 'alethiometer', which is a compass-like device, capable of not only showing the truth, but also demonstrating its 'mood', or 'the subtle knife' which appears in the second book of the trilogy and has its own intentions. Another group presents the 'tiny humans': 'the Gallivespians' are a fiercely independent people, and they are no larger than the span of the human hand. The following category suggests 'peculiar characters and situations'. 'Imaginary worlds' is a distinctive and indicative class of stories belonging to modern fantasy literature (in *His Dark Materials* the writer presents the theory of parallel-worlds universe in a particular way). Also the category of 'magical powers' stands out prominently among other groups (e.g. witches and their spells). There are also 'supernatural tales', time-warp fantasies and, the finally category of modern literary fantasy, is 'high fantasy' (Tunnell 1).

Another significant thing are the so-called 'fantasy motifs' or, in other words, the key elements of the stories belonging to the genre in question. According to Madsen in *Children's Literature Briefly*, there are six core building blocks and provided an author makes use of all of them, the story then is categorized as a prominent example of 'high fantasy' (ibidem). Enumeration of the fundamental components of the modern fantasy literature will also be attended with proofs from the trilogy *His Dark Materials* by P.Pullman.

The first constituent element is magic (e.g. witches and their spells). The second constituent is the existence of other or secondary worlds (in *His Dark Materials* the writer presents the theory of parallel-worlds universe in a particular way). The third element is presented by persistent over time battle between the good and evil (so-called 'Dust-hunters' incorporate the evil nature which is opposed by children, and their protectors, however, this is more characteristic of the first two books, for in the last one the confrontation somehow shifts, or rather, complicates). Heroism represents the next component and presupposes such qualities as bravery and dedication within the story (as an example, but not the single one, may serve such character Will Parry, who manifests courage in its highest degree when he does his utmost to protect his mother). The last but one element is portrayed by special character types, which comprise imaginative ones or already existing in preceding literary traditions, such as myths, legends, old fairy tales, however, do not find their prototype in real life, of course (the trilogy abounds in examples to prove this trait; there are, for instance, witches and angels; many of the instances are considerably changed and complicated; P.Pullman creates an array of ghosts of different nature, there are, for example, 'night-ghasts', 'cliff-ghasts', and 'Specters'). Finally, the last, but not the least constituent includes fantastic objects (e.g.: 'alethiometer', the subtle knife, the amber spyglass) (*ibidem: 2*). Considering all the observations from the above one may surely define *His Dark Materials* as a prominent example of modern high fantasy.

In fantasy literature authors tend to create a whole new array of words which, with rare exceptions, does not make their way into the common lexicon of a speech community. Moreover, such words are often used not just once and not for a momentary reason, but intendedly and

repeatedly since many of them denote objects and phenomena which are indispensable part of their reality and their world. For instance, the creation ‘Quidditch’ invented by J.K.Rowling for Harry Potter series and denoting a special kind of sports in the magic world is not a neologism and it is not a nonce word either. It is rather a reality of the imaginary world, created by the author, an element of the linguistic picture of the fantasy world, build by means of English language in this case. The general term for such formations should be, from our perspective, ‘authorial creations’ and for the example stated above we will use the notion of ‘neologism’, since the word denotes a part of the although invented yet objective reality.

Obviously there are a number ways to typify linguistic innovations. However, each one is incomplete and often might cause a certain degree of confusion. We should also point out that it is of the paramount importance to determine on which (structural) level the novelty occurred. For instance, one aspires to analyse the innovative formations on the level of word, which is, by the way, the most wide-spread so far. One should determine whether a formation was either created for an occasion, or recurs within a text, or is known by a number of people (Google N-Grams instrument comes in handy for such a task, especially when it comes to fiction). In other words, one must decide the nature of an innovation or its linguistic level where a creation takes place. Is it on the level of speech (parole) or one the level of language (langage)? In the first case we deal with nonce formations, whereas in the second one we analyse neologisms.

After that we must determine the place where the novelty occurs; it may be the word form (new word form), the meaning (new meaning) or both. Consequently, we deal with either stylistic (here graphic, phonetic, and, in some cases, grammatical formations could be included), semantic or lexical creations. It should be noted, however, that in the case with innovations which occur on the level of ‘phrase’ one might also encounter the examples of syntactic creations.

Moving on to the contexts and areas which abound in lexical innovations and even cause their apparition, it is significant to mention that the main source for those is oral communication and, not surprisingly, literature, since-fiction and fantasy literary works are also a great source for enriching vocabulary of a language. P. Stockwell, for example, states that science-fiction is especially affluent in the number and variety of neologisms, including neosemes (in other words, new meanings), imputed to already existing words (115). L. Lipka also reckons that "novel formations are the defining feature of the science-fiction genre" (170). Irony is also an important source of nonce-formations and novel words may be found in various comedy films or TV series. Of course the development of modern technologies and World Wide Web gave rise to a number of neologisms, adding, for instance, neoseme to such words as: window, virus, surf, and bug (Maxwell).

The fact that lexical innovations claim reader's or listener's instant attention may serve as a solid ground for many fantasy writers. It is in this genre that there is a great derivational potential of authorial creations, or 'quasi-names'. For instance, the names of people, subjects of fictional planets are formed from the author's neologisms with the help of suffix *-er,* for instance. In the context of English, this method could be referred to as domestication since the novel formation becomes more common and familiar. There is a tendency among the fantasy or science-fiction writers to employ this technique with the key creations of their artistic work, which altogether add up to that special and unique world or atmosphere, which distinguishes this certain work from many others. For example, in *His Dark Materials* 'alethiometer' is a special device which tells the truth; 'alethiometrist' is a person who is able to "read" the device mentioned above.

However, poets and writes do not always aspire to facilitate the process of perception for their readers. Sometimes they aim at estranging the known realia again to create an atmophere of something novel, yet distantly familiar. This technique establishes rapport between the speaker and listener and it is called foreignization. In *His Dark Materials* 'experimental theology', for instance, denotes a subject for serious study reminiscent of physics in our realia, however, the reader cannot possibly be completely sure of the meaning and one is supposed to feel that mystery is still out there.

Withal, the modern fantasy literature is a perfect context for crafting and employment of authorial creations (special words invented by an author and which live solely within the context of their literary creation). These novel formations, "functioning in the discourse of fiction, reflect marked linguistic information, which is the main source of understanding of the specificity of the virtual image, quasi-real worlds and idiostyle of the writer" (Oleynikova 7). This genre presupposes a special atmosphere of 'unreal' but 'believable' and presents a fertile soil for linguistic innovations. The trilogy by Philip Pullman *His Dark Materials*, being an outstanding member of the high fantasy paradigm, abounds in novel formations which are partly dealt with in present paper and will become a subject of detailed analysis in a further publication.

We believe that modern fantasy literature represents an excellent environment for linguistic creativity and language games. It turned out that the definitions of a *nonce word* in English and of an *author's neologism* in Russian do not fully correspond, and the English variant has narrower meaning, that is why it would have been incorrect to refer to novel formations within an artistic work as *nonce words*. To avoid this imprecision, we opted for a more general word combination *authorial creations*, though we do not insist that this variant is the only possible or the most appropriate one. This terminological issue does require further attention of the professional linguistic community.

Acknowledgement:

I thank Ms Olga Ieseanu for her expertise and assistance throughout all aspects of the study and for her help in writing the manuscript.

BIBLIOGRAPHY

Fischer, Roswitha. ‘Lexical Change in Present-Day English: A Corpus-Based Study of the Motivation, Institutionalization, and Productivity of Creative Neologisms’, Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1998

Goldschlager, Amy and Avon Eos ‘Science Fiction & Fantasy: A Genre with Many Faces’ 1997 <https://www.sfsite.com/columns/amy26.htm>. (retrieved on 25.05.17)

Gratzkova, Irina. «Неологизмы в современном английском языке», *Science Time* 5.17 (2015): 114-118, *Комсомольский-на-амуре государственный технический университет* <http://cyberleninka.ru/article/n/neologizmy-v-sovremennom-angliyskom-yazyke>. (retrieved on 05.04.2017)

Lehrer, Adrienne. ‘Understanding trendy neologisms’, *Rivista di Linguistica*, 15.2 (2003): 371-384

Lipka, Leonhard. ‘English Lexicology. Lexical Structure, Word Semantics, and Word-Formation’, Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2002

Maxwell, Kerry. ‘New word of the month: A new word is born: How are new words formed?’ *MED Magazine* 37 (April 2006) <http://www.macmillandictionaries.com/MED-Magazine/April2006/37-New-Word.htm>. (retrieved on 13.05.16)

Munat, Judith. ‘Lexical Creativity, Texts and Contexts (Studies in Functional and Structural Linguistics)’, Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins, 2007

Oleynikova, Galina. ‘The Role of Author’s Neologisms in Literary Text’, *Journal of Danubian Studies and Research*, 6.2 (2016): 7-12

Plotnik, Arthur. ‘Shall we coin a term?’ *Writer*, 116.12 (2003): 17-19

Salo, David. ‘The Language of Fantasy’ <www.fantasy-magazine.com/new/new-nonfiction/the-language-of-fantasy/>. (retrieved on 10.05.16)

Simon, Yu. ‘Functions of Neologisms in Publicistic Style’, Bogdan Khmelnytsky National University at Cherkasy <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/25678/1/Simon.pdf>. [retrieved on 07.05.17]

Smirnova, Elena, Aida Sadykova and Diana Davletbaeva ‘The Study of Occasional Words: Theoretical Aspect’, *Life Sci J*, 11.11 (2014): 532-535

Štekauer, Pavol and Rochelle Lieber ‘Handbook of Word-Formation’, Dordrecht: Springer Netherlands, 2006

Stockwell P. ‘The Poetics of Science Fiction’, New York: Routledge, 2014

Tunnell, Michael O. and James S. Jacobs ‘Children's Literature, Briefly’, Upper Saddle River, N.J.: Pearson Merrill Prentice Hall, 2007 <http://www.eacfaculty.org/morales/ECE281%20Chapter%2010%20Notes_fall2010.pdf>. (retrieved on 10.07.17)

PHRASEOLOGISMS WITH CULINARY COMPONENTS IN ROMANIAN AND GERMAN

Oxana Chira
Assoc. Prof., PhD, „Alecu Russo" State University of Bălți, Republic of Moldova

Abstract: This article focuses on the culinary components of German and Romanian idioms which contain elements of dishes. The aim of the paper is to present the similarities and differences in the form and meaning of these idioms. These idioms are analysed in German-Romanian wordbooks and their usage in the electronic corpus. Within culinary phraseology one can identify universal units and the specific ones which are strictly connected with a given language and culture. Culinary names belong to the main lexical store of a language and that is why are often used in phraseology.

Keywords: culinary vocabulary, lexicology, phraseology, lexicography, contrastive analysis.

Im vorliegenden Beitrag werden kulinarischen Phraseologismen mit dem kulturellen Hintergrund im Rumänischen und im Deutschen auf morphologisch-syntaktischer und semantischer Ebene untersucht. In der Kulturwissenschaft ist Gastronomie, nach J. Kivela und J. Crotts „ein Bereich, wo Bezugspunkte von Kultur und Essen untersucht werden" (vgl. Kivela und Crotts, 2006: 354). Das Ziel der Studie ist einerseits zu finden, mit welchen Symbolen sie verbunden sind, andererseits Gemeinsamkeiten oder Unterschiede in beiden Sprachen feststellen zu können. Der vorliegende Beitrag ist als ein Ausgangspunkt für weiterführende zwischensprachliche deutsch-rumänische Untersuchungen zu recherchieren.

Die Phraseologismen werden als stabile sprachliche Einheiten verstanden, die die Eigenschaften Festigkeit und Idiomatizität aufweisen. Diese Definition bezieht sich auf die Theorie von Fleischer (1997) und Burger (2015). Nach einer Begriffserklärung kann man die Klassifikation der Phraseologismen nach W. Fleischer betrachten. Der Wissenschaftler gibt eine morphologisch-syntaktische Klassifikation der Komponenten eines Phraseologismus (Fleischer, 1997: 139). Die kulinarischen Phraseologismen wurden aus den allgemeinen und phraseologischen Wörterbüchern des Rumänischen und Deutschen exzerpiert und nach folgenden Kriterien klassifiziert:

a) substantivische Phraseologismen: (kaum) drei Käse hoch - (abia) de o șchioapă, un pici (Roman, 1997: 137); Sie sind ein Kuchen – sie bilden eine unauflösliche Gemeinschaft, sie verfolgen gleiche Ziele (Röhrich, 2003: 898); cafea fără cofeină - koffeinfreier Kaffee; carte (f) de bucate - Kochbuch (n); ein Küchenhund sein: ein Mensch sein, der Beleidigungen und Demütigungen einsteckt, um Vorteile zu erlangen (ibidem: 899) etc.

b) adjektivische Phraseologismen: attisches Salz - glumă fină; vorbă de duh (Roman, 1997: 212); gesalzen und geschmalzen - piperat al naibii; scump al dracului (ibidem: 212); eine scharfe Zunge haben - a avea piper pe limbă (Chira et alii 2019: 60) etc.

c) adverbiale Phraseologismen: 'rein in die Kartoffeln, 'raus aus den Kartoffeln! - când așa, când așa! când e albă, când neagră (Roman, 1997: 137) etc.

d) verbale Phraseologismen: da fiel mir die Butter vom Brot - am rămas perplex/ cu gura căscată/ ca trăsnet (Roman, 1997: 46); dem ist sein Brot gebacken! - habar n-are ce-l așteaptă (ibidem: 46); ein hartes/ schweres Brot haben; sein Brot sauer verdienen - a-și câștiga cu greu pâinea; a avea o muncă grea (ibidem: 46); eitel Brot essen - a mânca numai pâine goală (ibidem: 46); fremder/anderer Leute Brot essen - a nu fi propriul stăpân (ibidem: 46); nach Brot gehen - a căuta de lucru; a cerși (ibidem: 46); nicht das Salz zum Brot haben - a nu avea nici după ce bea apă (ibidem: 47); sein Brot erwerben - a-și câștiga pâinea (ibidem: 47); sein Brot mit Tränen essen - a duce o viață amară (ibidem: 47); wissen, auf welcher Seite das Brot gebuttert/ gestrichen ist - a-și cunoaște interesele (ibidem: 47); das geht dich einen Käse an - asta nu te privește (ibidem: 137); Käse machen - 1. a se ține de fleacuri, 2. a face/ produce lucruri fără nici o valoare (ibidem: 137); Käse reden/ erzählen - a vorbi fleacuri (ibidem: 137); er schaut käsig aus - e alb ca brânza, arată

prost (ibidem: 137); Öl auf die Wogen/ Wellen gießen - a aplana o ceartă/ lucrurile (ibidem: 188); das geht ja wie geölt - merge ca uns/ strună (ibidem: 188); den ganzen Salat satt haben - a fi sătul până-n gât de ceva (ibidem: 212); mach nur keinen Salat - nu mai trăncăni, nu mai vorbi atât! (ibidem: 212); nichts zu brechen und zu beißen haben - a mânca coaste fripte (Chira et alii, 2019: 27) etc.

e) pronominale Phraseologismen: er wartet darauf, dass ihm die gebratenen Tauben ins Maul fliegen - asteaptă să-i pice mura-n gură; aussehen, als hätten ihm die Hühner das Brot weggefressen - a fi/a sta ca o curcă/ca o gaină plouată/ca un câine plouat (Mantsch et alii, 1979: 342); weh mir armen Tropf! - vai și amar de mine! (ibidem: 21) etc.

f) interjektionelle/ kommunikative Phraseologismen: das ist ja doch (alles) Käse (!) - 1. astea-s fleacuri/ prostii; 2. asta nu face nici doi bani (Roman, 1997: 137); da haben wir den Salat! - frumoasă treabă! bine ne-am mai procopsit (ibidem: 212); jetzt geht's doch um die Wurst! - acum e acum / acu-i acu (Mantsch et alii, 1979: 11) etc.

Betrachtet man die Klassifikation der Phraseologismen, kann man feststellen, dass es eine große Zahl von verbalen Phraseologismen in beiden Sprachen gibt.

Die kulinarischen Phraseologismen sind feste Wortverbindungen, die dadurch gekennzeichnet sind, dass sie eine oder mehrere Komponenten haben, die ein Nahrungsmittel bezeichnen. Man kann sicher betonen, dass Phraseologismen die Kultur, Identität, Tradition eines Volkes wiedergeben. Nahrungsmittel können auch als Symbole in der Sprache dienen.

Es wird viel über das Brot in beiden Sprachen gesprochen, gelesen und auch geschrieben wie z. B. pâine (f) albă - Weißbrot (n), pâine (f) crocantă - Knäckebrot (n), pâine(f) dietetică - Diätbrot (n), pâine (f) cu ou - Arme Ritter (pl), pâine (f) de casă - hausgebackenes Brot (n), pâine (f) din orz - Gerstenbrot (n), pâine (f) din secară - Roggenbrot (n), pâine (f) graham - Grahambrot (n), pâine (f) integrală - Vollkornbrot (n), pâine (f) integrală de secară - Pumpernickel (m), pâine (f) intermediară - Graubrot (n) (regional), pâine (f) intermediară - Mischbrot (n), pâine (f) neagră - Schwarzbrot (n), pâine (f) prăjită - Toast (m), pâine (f) proaspătă - frisches Brot (n), pâine-baghetă (f) - Stangenbrot (n) etc. Dieses Lebensmittel nimmt eine zentrale Stelle in unserem Leben ein. Die Komponente „Brot“ kommt in beiden Sprachen und Kulturen in phraseologischen Einheiten am häufigsten.

Phraseologismen mit der Komponente „Brot“

Existenzsicherung

a avea pâinea asigurată - sein sicheres Brot haben;

a avea pâinea cea de toate zilele - sein Brot haben, das tägliche Brot haben;

a avea pâinea zilnică - das tägliche Brot haben;

Freundschaft

a fi pâine și caș cu cineva - mit jemandem befreundet sein;

a ieși înaintea cuiva cu pâine și sare - jemanden mit Brot und Salz empfangen;

a întâmpina pe cineva cu pâine și sare - jemanden in Ehren empfangen;

a mânca pâine cu sare cu cineva (o viață întreagă) - gute Freunde bleiben;

a mânca pâine și sare/pe un/dintr-un taler cu cineva - mit jemandem aus einer Schüssel essen, mit jemandem Freud und Leid teilen;

Armut

a mânca pâine goală - eitel/trocken Brot essen;

Verdienst und Arbeit

a băga pe cineva în pâine (fam.) - jemandem einen Lebensunterhalt/ eine Stelle verschaffen; jemanden in Dienst/in Lohn und Brot geben;

a da afară pe cineva din pâine - jemanden (aus dem Dienst) entlassen, jemanden auf die Straße setzen, jemanden um Lohn und Brot bringen;

a fi în pâine - sich sein Brot verdienen;

a mânca o pâine - in Brot und Lohn stehen;

a pune pe cineva în pâine - jemandem einen Lebensunterhalt/ eine Stelle verschaffen; jemanden in Dienst/in Lohn und Brot geben;

a scoate pe cineva din pâine - jemanden (aus dem Dienst) entlassen, jemanden auf die Straße setzen, jemanden um Lohn und Brot bringen;

a-i lua cuiva pâinea de la gură - jemanden aus dem/ums Brot bringen, jemandem das Brot (vom Munde) wegnehmen, jemanden um seinen Verdienst bringen, jemanden um Lohn und Brot bringen, jemanden brotlos machen;

a-și câștiga cu greu pâinea - sein Brot sauer verdienen;

a-și câștiga pâinea - sein Brot erwerben;

a-și câștiga pâinea cu sudoarea frunții - im Schweiße seines Angesichtes sein Brot verdienen;

Charakter

a avea pâinea și cuțitul în mână - der starke Mann sein, die Macht in den Händen haben, sehr einflußreich/(all)mächtig sein; das Heft in der Hand halten;

a fi bun ca pâinea (cea) bună - eine Seele von einem Menschen sein;

a fi bun ca pâinea (cea) caldă - herzensgut sein;

a fi pâinea lui Dumnezeu - ein herzensguter Mensch sein;

a pune mâna pe pâine și pe cuțit - mächtig werden, Macht und Gewalt erlangen;

Handel

se căută ca pâinea (cea) caldă - etwas geht ab, wie warme Semmeln;

se vinde ca pâinea caldă - etwas findet reißenden Absatz;

Reichtum

a mânca o pâine albă - in der Wolle/im Speck sitzen, aus voller Schüssel essen;

Faulenzen

a mânca pâinea degeaba - es zu nichts bringen; ein Loch in die Luft leben.

Aus den Beispielen kann man schon feststellen, dass Brot nicht nur als Mahlzeit konzeptualisiert ist. Die meisten Phraseologismen sind in Verbindung mit Freundschaft, Existenzsicherung, Charakter, Arbeit positiv konnotiert. „Brot“ nimmt noch heute einen besonderen Platz im Vaterunser ein, wo es als Mahlzeit vorkommt. Folgende „Brot“-Phraseologismen sind biblischer Herkunft: der Mensch lebt nicht vom Brot allein; alltägliches/tägliches Brot; das Brot brechen (das Brotbrechen war im Altertum üblich und hatte vor allem Bedeutung als Bestattungsritual und Opfergabe).

„Salz“ gehört auch in beiden Kulturen zu den Grundnahrungsmittel z. B. sare (f) - Salz (n), sare (f) de bucătărie - Kochsalz (n), sare (f) de mare - Meersalz (n), sare (f) de masă - Speisesalz (n), sare (f) fină - Feinsalz (n), sare (f) pentru saramură - Pökelsalz (n). Eine rituelle Handlung in beiden Kulturen für die Gastfreundschaft ist Brot und Salz darbieten, deswegen wurde „Salz“ als Komponente für die nächste Gruppe der Phraseologismen ausgewählt. Phraseologismen mit der Komponente „Salz“ belegen im Rumänischen und Deutschen folgende Felder: Hass, Armut, Freundschaft, Strafen, Hoffnung, Zubereitung. In beiden Sprachen zeigen die Phraseologismen mit der Komponente Salz die gleiche Bedeutung und Anwendung.

Hass

a iubi pe cineva ca sarea în ochi - jemandem ein Dorn im Auge sein;

a-i fi cuiva de ceva cum îi este cânelui a linge sare (fam.) - gar keine Lust zu etwas haben, bei/gegen etwas Widerwillen empfinden, etwas lieben wie der Hund den Stock (fam.);

a-i fi cuiva drag ca sarea-n ochi - jemanden nicht ausstehen;

Armut

a nu avea sare de mămăliga - nicht das Salz aufs/zum Brot haben;

Freundschaft

a ieși înaintea cuiva cu pâine și sare - jemanden in Ehren empfangen;

a întâmpina pe cineva cu pâine și sare - jemanden mit Brot und Salz empfangen;

a mânca pâine și sare cu cineva - mit jemandem Freud und Leid teilen;

a mânca pâinea și sarea cuiva - a) jemandes Gastfreundschaft in Anspruch nehmen; b) seine Füße unter jemandes Tisch ausstrecken (fam.);

Strafe

a face pe cineva cu sare și cu piper - jemanden pfeffern, jemanden ausputzen/ausschelten/herunterputzen, kein gutes Haar an jemandem lassen, jemanden durch den Kakao ziehen;

a nu mai mânca pâine și sare dintr-un blid cu cineva - das Tischtuch zwischen sich und jemanden zerschneiden;

a nu mai mânca pâine și sare dintr-un talger cu cineva - jemandem die Freundschaft (auf)kündigen;

a pune sare pe rană - Salz in jemandes Wunden streuen;

Hoffnung

a făgădui marea cu sarea - das Blaue vom Himmel herunter versprechen;

Zubereitung

a fi fără sare și piper - ohne Saft und Salz sein, weder Salz noch Schmalz haben;

a potrivi o mâncare din sare - das Essen mit Salz abschmecken, das Essen mit Salz schmackhaft machen;

a pune sare în bucate - Salz in die Speisen geben/tun, die Speise/ das Essen salzen.

In einigen Phraseologismen wird eine weitere negative Konnotation mit dem Wort „Salz" verbunden. Im Deutschen sind folgende Phraseologismen belegt, die im Rumänischen nicht mit der Komponente Salz/versalzen geäußert werden:

jemandem das Leben versalzen - a-i face cuiva zile amare;

jemandem die Suppe versalzen (fam.) - a-i încurca cuiva țele;

Viele Köche versalzen das Mus - unde sunt moașe multe moare/rămâne copilul cu buricul netăiat (prov.);

In beiden Sprachen wird „Salz" negativ konnotiert, wenn Strafen, Armut, Hass zu Ausdruck gebracht wird. Noch ein Beispiel biblischer Herkunft *das Salz der Erde* wird im Deutschen gebraucht. Das Bild vom *Salz der Erde* weist auf die unabdingbare, verantwortungsvolle Aufgabe der Jünger Jesu an der Welt hin. Entsprechend wird auch das Bild fortgeführt: „Wenn das Salz seinen Geschmack verliert, womit kann man es wieder salzig machen? Es taugt zu nichts mehr; es wird weggeworfen und von den Leuten zertreten." (https://www.wortbedeutung.info/Ihr_seid_das_Salz_der_Erde, 20.04.2021).

Zusammenfassend kann man feststellen, dass die Phraseologismen mit den Komponenten „Brot" und „Salz" wohl die stärksten Gruppen bilden, weil diese Nahrungsmittel als Garantie der menschlichen Existenz aufgefasst werden. Im Obigen wurde nur an einigen Beispiele gezeigt, inwieweit die Landesspezifik und die Kultur bei der Entstehung von Phraseologismen mitspielen können. Die Phraseologismen mit kulinarischen Komponenten stellen in den beiden Sprachen Deutsch und Rumänisch keine großen Gruppen im Vergleich zu den Farben, Zahlen oder Somatismen (vgl. Chira et alii 2019).

Inhaltlich sind die phraseologischen Einheiten mit der Komponente „Brot" in beiden Sprachen sehr ähnlich. Mit der Komponente „Salz" haben viele Phraseologismen eine negative Konnotation in beiden Sprachen. Die kulinarischen Einheiten schöpfen aus denselben Quellen wie alle anderen Phraseologismen. Es ist hervorzuheben die Tatsache, dass Phraseologismen mit kulinarischer Komponente eher selten in ihrer Bedeutung auf die kulinarischen Inhalte referieren (z. B. a făgădui marea cu sarea; viele Köche versalzen das Mus). Einige kulinarischen Phraseologismen enthalten die beiden Komponenten „Brot" und „Salz": a mânca toți o pâine și o sare – zusammenleben; a nu gusta nici sare cu pâine - geizig sein. Insgesamt wurden 48 rumänische Phraseologismen mit den Komponenten Brot und Salz untersucht. Sie zählen zu den gebräuchlichsten Phraseologismen der rumänischen Sprache. Viele Phraseologismen der europäischen Sprachen kommen in derselben oder sehr ähnlichen Form vor, weil ihre Quellen die Religion, die Bräuche, die Mythologie, historische Ereignisse und Weltliteratur sind.

BIBLIOGRAPHY

BURGER, Harald. Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. 5., neu bearbeitete Auflage. Berlin: Schmidt, 2015 (Grundlagen der Germanistik, 36).

CHIRA, Oxana, CODREANU, Aurelia, CHIRA, Artur. Dicționar român-german de frazeologisme somatice. Saarbrücken: Akademikerverlag, 2019.

FLEISCHER, Wolfgang. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. 2., durchgesehene und ergänzte Auflage. Tübingen: Niemeyer. In: LAPINSKAS, Saulius. Zu ausgewählten theoretischen Problemen der deutschen Phraseologie. Ein Lehrbuch für Studierende der Germanistik. Vilnius: Vilniaus universitetas / Universität Vilnius, 2013.

KIVELA, Jakša, CROTTS, John C. Tourism and gastronomy: gastronomy's influence on how tourists experience a destination. In: Journal of Hospitality & Tourism Research 30(3), S. 354-377.

MANTSCH Heinrich, ANUȚEI Mihai, KELP Helmut. Dicționar frazeologic român-german, București: Editura științifică și enciclopedică, 1979.

RÖHRICH, Lutz. Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten. Band 2, Freiburg im Breisgau: Herder Vorlag, 2003.

ROMAN, Alexandru. Dicționar frazeologic german-român. București: Teora, 1997.

CHALLENGES OF TASK-BASED LANGUAGE TEACHING IN ONLINE LEARNING ENVIRONMENT

Oana-Maria Păstae
Assoc. Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu Jiu

Abstract: Task-based language teaching (TBLT) emerged from CLT (Communicative Language Teaching) and has been developing since the 1980s as an approach that centers class time on a pedagogical task. It is a good way to get students engaged and is widely applied in online teaching due to the fact that courses are being redefined. This approach leads to serious improvements in language performance by changing the focus from the grammar drilling lessons to more communicative ones where the students actively communicate and interact in groups or pairs in breakout rooms. CLT used the basic procedure of present-practice-produce (PPP) and TBLT starts with the production phase and ends with the presentation phase, notes J. Willis (1996), one of the foremost supporters of TBLT. Our study briefly summarizes the historical background of TBLT, reviewing recent literature relating to the topic, defining the task and explaining the steps for a successful task-based online teaching activity. We also discuss the ideal framework of TBLT that consists of the pre-task, the task and the language focus and highlight its advantages in synchronous, online teaching interaction.

Keywords: online teaching, pre-task, task, post-task, language focus

INTRODUCTION

TBLT (task-based language teaching) has received a lot of attention from researchers and educators and its implementation in online environment is an effective way to engage learners in language learning by doing meaningful tasks with a sense of authenticity and relevance both inside and outside the language classroom. It emerged as a result of the dissatisfaction with traditional methods in which language was predominantly taught explicitly and decontextualized as a system of rules and elements such as grammar and vocabulary.

In TBLT the priority is being able to communicate in a way that the intended message is understood despite learners' limited knowledge of the language. D. Willis and J. Willis[1] argue that one of the most valuable aims of TBLT is to give learners "the confidence and willingness to have a go, even if their language resources are limited". As Barbulet G.[2] mentions, the process works mostly with message-focused activities rather than form-focused ones. More attention is given to the functions of language than to the notions of language. TBLT aims to demonstrate that certain types of communicative learning activities can lead to acquisition and changes the focus from the grammar drilling lessons to more communicative ones where students actively communicate and interact in groups or pairs in breakout rooms.

J. Wills[3] explains that task-based framework differs from a PPP cycle because the focus on language form comes at the end. Such a task involves student production of language and may be linked to a spoken or written text. As Hobs[4] suggests, a task needs to fulfil some criteria: the task has a goal/an outcome, the focus is primarily on meaning, it is designed to encounter the outside world, it is engaging, it has a time limit but enough for students to finish it.

[1]Willis D. and J. Willis. (2007). *Doing Task-based Teaching.* Oxford: Oxford University Press, p.2.
[2]Bărbuleț, G. (2018). *Teaching English in Context - Content based learning-Task based learning-Problem based learning*. Annales Universitas Apulensis. Series Philologica. No.2. Alba Iulia. pp. 279-285.
[3]Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Harlow: Longman.
[4]Hobbs, J. (2011). *Practical steps towards task-based teaching.* In A. Stewart (Ed.), JALT2010 Conference Proceedings. Tokyo: JALT.

Long[5] thinks that a fully task-based course must first begin with a needs analysis in order to identify learners' authentic needs with the language, then target tasks are identified and classified into target task types and after that pedagogical tasks are designed. The next step is to design materials, plan the methodology and assess the task.

A task also depends on students' interests, needs and enthusiasm, the clarity of the instructions, class size, students' previous experiences with similar tasks and the feeling to complete the task.

After we provided a broad introduction to the main features of TBLT, we will continue with the definition of task-based learning approach in the following section.

WHAT IS TASK-BASED LANGUAGE TEACHING?

First, we begin by giving the lexicographic definition of "task". According to **Cambridge dictionary** a task is "a piece of work to be done, especially one done regularly, unwillingly, or with difficulty". **Merriam-Webster dictionary** defines task as "a usually assigned piece of work often to be finished within a certain time" and **Collins dictionary** as "an activity or piece of work which you have to do, usually as part of a larger project".

Various definitions of tasks exist but we will mention a part of them. Long[6] defines a task as "a piece of work undertaken for oneself or for others, freely or for some reward" while Bygate et al.[7] as "an activity which requires learners to use language, with emphasis on meaning, to attain an objective". Nunan[8] comprehends task as "a piece of classroom work which involves learners in comprehending, manipulating, producing, or interacting in the target language while their attention is principally focused on meaning rather than form". J. Willis[9] stresses that task is "a goal-oriented activity in which learners use language to achieve a real outcome".

J. Willis[10], one of the most influential authors in the field, has proposed the following framework of a task: **the pre-task phase**, **the task cycle**, and **the language focus**. In the pre-task phase, the teacher introduces the topic, elicits prior knowledge related to the topic, and ensures that learners understand the instructions and what they will have to show as their task outcome in the report stage. The task cycle has three components: the task itself, the planning time, and the report. During the task, learners perform the task individually, in pairs, or in groups, while the teacher acts as a language advisor and during the planning time, the teacher optionally gives learners time to prepare for the report. During the report, learners demonstrate their task outcome and the teacher gives them feedback on content and form. Finally, during the language focus, the teacher does a post-task with a focus on form and leading students to practice forms reviewed during the analysis.

[5]Long, M. H. (2015). *Second language acquisition and task-based language teaching*. West Sussex, UK: Wiley Blackwell.

[6]Long, M. (1985). A role for instruction in second language acquisition: task-based language teaching. In K. Hyltenstam & M. Pienemann (Eds.), *Modelling and Assessing Second Language Acquisition*. Clevedon: Multilingual Matters, p.63.

[7]Bygate, M., Skehan, P. & Swain, M. (2001). *Introduction. Researching Pedagogic Tasks, Second Language Learning, Teaching and Testing.* Harlow: Longman.

[8] Nunan, D. (1989). *Designing tasks for the communicative classroom.* Cambridge: Cambridge University Press.

[9] *Op.cit*. p.53

[10] *Ibidem*.

Figure 1: The Task-based Language Teaching Framework adapted from Willis (1996)

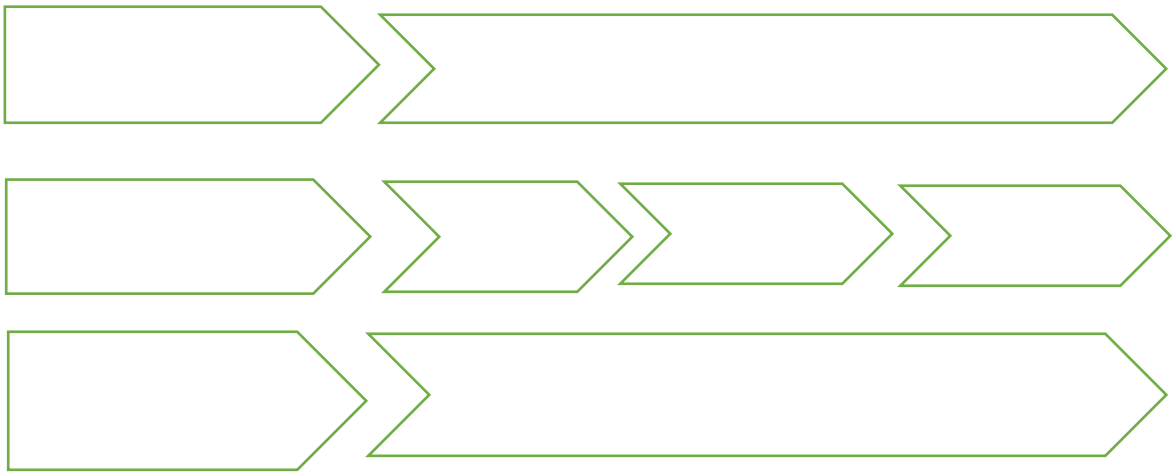

Nunan[11], on the other hand, proposes a six-stage framework: **the goals** which are the general intentions behind any learning task, **the inputs** which refer to the information that will be used by the learners to complete the task, **the procedures** which are activities that will be used in learning the task, **the role** referring to what learners and teachers are expected to play in carrying out the learning tasks, **the settings** meaning the classroom arrangement in completing the task.

Figure 2: Task components (Nunan, 2004, 41)

He has summarized seven principles which have to be followed in the frame of task-based language teaching: "Scaffolding", "Task dependency", "Recycling", "Active learning", "Integration", "Reproduction to creation" and "Reflection".

TBLT in online English for pharmacy

Now that we have reviewed key elements of TBLT, in the following section we will adapt Willis's original framework for using TBLT online. For implementing TBLT online, teachers need to create their own complete set of teaching materials. For busy teachers with little time for creating materials, because commercially-produced textbooks are not helpful all the time. Communicating with technology might be less stressful than doing it face-to-face so using technology-mediated tasks can help learners to decrease their anxiety and increase their willingness to get involved in the communication. Having more time to elaborate their answers help both anxious and lower-level learners and introverted learners feel more comfortable escaping the constraints of the social norms when speaking behind the camera.

[11]Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

In TBLT, a task serves as the organizing principle of a course because the course consists of a mixture of tasks, meaning is primarily but attention to form is achieved taking into consideration the way the task is designed and implemented. The Pre-Task Phase represents the preparation prior to the online meeting when the teacher upload the teaching material on the platform together with the detailed task instructions. Sending the teaching material is an ideal way to provide learners with a model before meeting with them online letting them now what task they are to do, what the goals are, what they can do to prepare and what their task outcome is. To adapt the Willis model for online teaching, the task and planning are done by the learner first at home individually or in pairs/groups such as choose a medicine and describe the side-effects according to the model. Only the report is done in the online meeting when the teacher gives them the feedback. During this type of speaking activity, the focus is on meaning and SST[12]. The teacher is the person who guides turn-taking, gives praise and feedback and encourages learners to ask questions to each other.

We are going to give an example of listening activity using TBLT online and following the Willis model. The teacher should always begin online meetings with greetings and a warm-up. She will present to the learners the goals of the online meeting, the content of the course, and what tasks they will accomplish. The framework of the online listening activity is the same like face-to-face having a pre-listening task or activity of some sort, a while-listening task or activity for comprehension or for developing a specific subskill and a follow-up, maybe a bit of language work or a speaking activity.

In the pre-task phase, the teacher opens up the task by brainstorming ideas about the topic and then giving them instructions about the activity and plays the recording. In the Task cycle, learners perform the task individually or in groups using the breakout rooms and are given an assigned time. It is also important to set tasks that focus on particular subskills of listening, for example, listening for specific information a recording of pharmacist-patient dialogue. Students have to listen for particular bits of information for their particular area. After that, they plan and give a report based on the task to the class. In the language focus, the final component of the framework, the teacher guides learners in analysis and controlled practice of words, phrases and patterns in task related texts/ transcripts. The teacher should review new words, idioms, and any grammar issue that comes up during the online meeting. For the practice, the teacher has the students do a memory challenge, followed by a modified repetition of the task and then a reflection. When errors are made, it is recommended that the teacher provide corrective feedback aloud in the video and also writes it down via the chat in the platform which is important for the delay that can be experienced in video-based online interaction. After the report and any follow-up activities, the teacher should give time for meaning-making questions being their opportunity to make their own meaning in the language in a way that is more spontaneous. The analysis does not have to be long, and can be as simple as the following: “Great job guys! Well done for today! Tell me some words that bear in your mind after today lesson! We also learned how to answer patients’ questions in a pharmacy related topic”.

Engaging students in discussion is not easy as it implies a set of sociolinguistic skills, but it is indispensable because it provides students with opportunities to understand the real-life task. Role-plays are an example of a good task and provide excellent opportunities for students to perform a task without being exposed. A model like the one that follows should be considered as an online task for role plays in a pharmacy:

At the pharmacy

Student A:	**Student B:**
You’re going to the pharmacy/chemist’s	You are the pharmacist:
Here is your prescription:	At the pharmacy:

[12] SST- students speaking time

-Eye drops
-Nasal spray
-Paracetamol
-Ibuprofen
-Sleep medicine

-Ibuprofen
-Paracetamol
-Zolpidem
- Systane

Make conversation

Work with a partner. Make conversation like:
Pharmacist: Hello! How can I help you?
Customer: Hello! I have a prescription. Do you have…

Evaluating the task
Excellent
Very good
Good
Average
Poor

An example of focus on form
Learner: The drug cause drowsiness.
Teacher: The drug causes drowsiness.
Learner: Yes, drug causes drowsiness.

Teachers can facilitate attention to form by providing opportunities for learners to plan before they perform the task, by interacting when learners have problems in understanding or expressing themselves and by highlighting features in the input of a task.

The focus here is on the outcomes, i.e. managing to sell drugs in a pharmacy, and not on pre-setting the language to be practised in the task, i.e. "fill in the gaps using the present simple".

This type of task promotes collaboration among students, builds trust, raises their level of participation and create communicative channels.

Overall, designing tasks based on the principles above and following a TBLT approach through technology can help students to activate their L2 knowledge in communication, to acquire new vocabulary and grammar and improve communicative fluency while not disregarding accuracy.

In a TBLT coursework, students are expected to listen, read, speak and write to complete a task challenge so reading and writing activities could also be done in an online environment such as writing about two drug interactions or reading about counterfeit medicines. Likewise, a task in which types of pain must be identified from their definitions exposes pharmacy students to vocabulary and expressions that they may need when talking with a patient.

Conclusions

Task-Based Learning offers many advantages and provides genuine possibilities to develop oral skills. It stimulates free language production, if well organized, students being encouraged to use language creatively and spontaneously through tasks and problem solving. When carrying out the tasks, learners do not concentrate on language features, but on reaching their goal. Assessment is primarily based on task outcome. Teachers can develop their own teaching material for task-based teaching approach to stimulate additional meaning-focused language use.

We have defined the task and seen that the framework of a task consists of three components: the pre-task, the task and the post-task. We have looked at a speaking and a listening

activity of stimulating learner interaction and giving more opportunities for meaning-focused language.

BIBLIOGRAPHY

Bărbuleț, G. (2018). *Teaching English in Context - Content based learning-Task based learning-Problem based learning*. Annales Universitas Apulensis. Series Philologica. No.2. Alba Iulia. pp. 279-285.

Bygate, M., Skehan, P. & Swain, M. (2001). *Introduction. Researching Pedagogic Tasks, Second Language Learning, Teaching and Testing.* Harlow: Longman.

Hobbs, J. (2011). *Practical steps towards task-based teaching*. In A. Stewart (Ed.), JALT2010 Conference Proceedings. Tokyo: JALT.

Long, M. (1985). A role for instruction in second language acquisition: task-based language teaching. In K. Hyltenstam & M. Pienemann (Eds.), *Modelling and Assessing Second Language Acquisition*. Clevedon: Multilingual Matters.

Long, M. H. (2015). *Second language acquisition and task-based language teaching*. West Sussex, UK: Wiley Blackwell.

Nunan, D. (1989). *Designing tasks for the communicative classroom.* Cambridge: Cambridge University Press.

Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

Willis, J. (1996). *A framework for task-based learning*. Harlow: Longman.

Willis D. and J. Willis. (2007). *Doing Task-based Teaching.* Oxford: Oxford University Press.

Dictionaries:

https://dictionary.cambridge.org/

https://www.merriam-webster.com/

https://www.collinsdictionary.com/

MIRCEA IVĂNESCU. THE BIRCH FOREST – A METAPHOR OF READING

Simona Constantinovici
Assoc. Prof., PhD, West University of Timişoara

Abstract: Mircea Ivănescu's poetics is one of repetitions, of semantic cumulation. The two poems which are proposed as the basis of the analysis, the birch forest and the birch forest from another point of view, go beyond their generic condition of poetic texts. Thus, the process of reading-interpretation implies an opening towards a translinguistic reality. In this paper, I have tried to show how the syntagma the birch forest becomes a stylistic motor, an ordering principle of the text and, by extension, of a feverish search in the open eye of the labyrinth-poem. If we refer to one of the emblematic concepts of Michel Riffaterre's theory, this syntagma is the invariant, the discursive core, the hypogram or, from an intertextual view, a metaphor of reading.

Keywords: Mircea Ivănescu, style, reading, the birch forest, metaphor, hypogram.

E cunoscut faptul că Mircea Ivănescu a optat, la publicarea volumelor de poezie, pentru titluri banale, de tipul *Versuri* (1968)[1], *Poeme* (1970), *Poesii* (1970), *Alte versuri* (1972), *Alte poeme* (1973), *Alte poesii* (1976), *Poesii nouă* (1982), *Poeme nouă* (1983), *Alte poeme nouă* (1986), *Versuri vechi, nouă* (1988), *Poeme vechi, nouă* (1989) etc. Pe când alți poeți încearcă să șocheze, în ultimele decenii, prin titlurile volumelor de poezie, Mircea Ivănescu rămâne, și la acest nivel, de o discreție absolută, observată și analizată în detaliu de poetul Radu Vancu[2]. În postmodernitate, poeții fie aleg un singur termen, de obicei străin de limba română, de sistemul lingvistic în care au creat textele, fie preferă titluri-frază, pregnant narative.

În interiorul acestor volume cu titluri banale, pe care le-a publicat de-a lungul vremii, vom fi, poate, surprinși să constatăm că Mircea Ivănescu adună poeme cu titluri narative, ca niște forme de gesticulație poetică, hibridă, care anunță patosul de nestăvilit din text. Poetul urcă în poziția centrală, a titlului, versuri mai mult sau mai puțin cunoscute, frânturi de gând, paradoxuri, fulgurațe narative, anticipează malaxorul mecanismului poetic, avântul frastic, melosul intrinsec, care-l atașează vădit la o întreagă istorie a poeziei. În această abordare, elementele paratextuale dau seama despre un fel aparte de a înțelege și de a produce literatura, de a se lăsa influențat, de a întinde fire de comunicare spre cititor. Sau, altfel spus, „[...] intertextul începe să funcţioneze la Mircea Ivănescu încă de la paratext: intertextualitatea necesară („obligatorie", cum ar fi zis Michael Riffaterre) o semnalează în aceste cazuri titlurile, cum am văzut, dar, în unele cazuri (mai rare, e drept), şi notele de subsol sau cele finale, care transcriu fragmente din texte exegetice despre autorii la care se face trimitere sau citate auxiliare din texte a căror identificare ar ridica mari, dacă nu insurmontabile, dificultăţi lectorului cu puterile neajutate de autorul însuşi."[3].

Poezia lui Mircea Ivănescu e poarta de intrare într-un livresc de cele mai multe ori latent, desfășurat pe toată suprafața discursului, aparent întreruptă, la răstimpuri, de semnul grafic. Textele lui sunt invitații în lumea cărții. Prima citire a poemului e una comună, superficială, aduce bine cu admirarea unui tablou, fugară, într-un muzeu. La a doua lectură, se întâmplă ca poemul să se arate altfel, în semnificații complexe, mult mai subtile. Devine mărturie a unei biografii. Citirea cărții unei vieți, printre rânduri, intertextuală sau transtextuală.

[1] Vezi, în acest sens, antologia: Mircea Ivănescu, *Versuri*, ediție îngrijită, cuvânt înainte și tabel cronologic de Al. Cistelecan, București, Editura Humanitas, 2014.
[2] Vezi Radu Vancu, *Mircea Ivănescu. Poezia discreției absolute*, ediție revăzută și adăugită, București, Editura ART, 2015.
[3] Radu Vancu, *Mircea Ivănescu. Poezia discreției absolute*, ediție revăzută și adăugită, București, Editura ART, 2015, p. 74.

În poemul *aflând că ea nici nu dă importanță spuselor noastre*[4], din volumul *Alte poeme nouă* (1986), Mircea Ivănescu începe prin a spune că: „în fond literatura o putem noi citi într-un fel,/în altul – [...]". Sugerează că întotdeauna va exista un cititor care va trece pragul poemului în alt mod, recurgând la alte feluri de a deschide ferestre, de a închide porți. Același, dar, totuși, altul, acest cititor va rostogoli textul în orizonturi noi de așteptare.

Poetica lui Mircea Ivănescu este una a reluărilor, a cumulului semantic. Limbajul poetic este o formă de fixare în matricea universului livresc. În volumul *Poeme nouă*, din 1983, două poeme, situate pe fața și versoul unei pagini, *pădurea de mesteceni* și *pădurea de mesteceni altfel văzută*[5], își depășesc condiția generică de texte poetice. Cele două poeme sunt gemene, legate, cu același cordon ombilical, de trunchiul poeziei dintotdeauna. Unul vine firesc, în continuitatea celuilalt, părând să ducă mai departe metafora unei vieți trăite în inima cărții, plenar. Lectura-interpretare presupune, astfel, ca în alte locuri din poezia acestui poet, o deschidere înspre o realitate translingvistică. Sintagma *pădurea de mesteceni* devine motor stilistic, principiu ordonator al textului și, prin extensie, al unei căutări febrile în ochiul deschis, al poemului-labirint. Dacă ne raportăm la unul dintre conceptele emblematice ale teoriei lui Michel Riffaterre, această sintagmă e invariantul, miezul discursiv, hipograma sau, printr-o altă citire, intertextuală, o metaforă a lecturii.

Versurile „să trăiești într-o pădure – ca într-un basm romantic/german – însă rescris de un rus, căci e o pădure albă,/de mesteceni – [...]" devin, la jumătatea poemului prim, „să locuiești într-o pădure – într-o vreme a mestecenilor.". Ritmul e altul, tonurile discursului se schimbă, traversând pagini de literatură. Mesteacănul e asemenea Arborelui Cunoașterii, absoarbe în el seva temporalității, scoarța lui se îmbibă cu sensuri uitate. Iar dacă urmăm „indicațiile" textuale, jalonările stilistice, „copacii aceștia de argint" trimit, prin logica intertextualității, la poezia eminesciană, la „mândra glăsuire a pădurii de argint". Determinantul *de argint* surprinde o fațetă a ritmului în care se scrie literatura. Poezia păstrează în ea acorduri romantice, dintotdeauna, oricât de mult s-ar îndepărta de centrul gravitațional, predominant liric. Respirația poemelor se întâmplă în lumina argintie, „minunată", așa cum o numește Mircea Ivănescu, „în lumina asta albă", în „[...] marea lumină a soarelui revărsându-se printre mesteceni,". Jocul dintre cartea citită și pădurea contemplată, dintre livresc și biologic, trăiește, se repetă și moare ca lumina-n sfera de chihlimbar, a timpului. Dacă n-am înțeles că astfel „se creează o punte tangibilă între privitor și lucrul privit, punte peste care circulă spre ochi și, prin ei, spre suflet, impulsurile luminoase ce emană de la obiect."[6], versurile: „și fiecare privire, când îți ridici către pomi ochii, să-ți fie/adevărată. [...]" pot suna sentențios, ca un ultimatum.

În vârtejul cantabil, al poemelor sale, vom avea întâlniri neașteptate, cu simboluri care învinge timpul, cu arhiconcepte, cum ar fi *pădure*. Acesta leagă lumi poetice, e vehicul semantic universal, întâlnit, indiferent de curente și generații, atât în poezie, cât și-n proză, atât în silvicultură, cât și-n arhitectură, figură integratoare sau, prin unele dintre părțile sale componente, vas comunicant. Un concept care traversează istorii literare și se așază în plină eră a hipertextualității[7]. Pădurea este spațiu, e carte deschisă, filă cu filă, e conexiune posibilă cu alte universuri cognitive. Intrăm în cartea vieții cu același genuin ca-ntr-o pădure. Simțurile treze refac, la timpul prezent, ceea ce formele poeziei au surprins dintotdeauna, mișcările subtile ale afectivității, bătăile inimii, peisajele interioare. Căci, cum așa cum afirmă Julia Kristeva: „La création littéraire est cette aventure du corps et des signes qui porte témoignage de l'affect. Elle transpose l'affect dans les

[4] Mircea Ivănescu, *Versuri*, ediție îngrijită, cuvânt înainte și tabel cronologic de Al. Cistelecan, București, Editura Humanitas, 2014, p. 308.
[5] *Ibidem*, pp. 287-288.
[6] Rudolf Arnheim, *Arta și percepția vizuală. O psihologie a văzului creator*, ediția a II-a, traducere de Florin Ionescu, Iași, Editura Polirom, 2011, p. 52.
[7] Înțeleasă ca principiu de organizare a cunoașterii, în care condiția *sine qua non* este interconexiunea, într-un parcurs ilimitat, al memoriei colective.

rythmes, les signes, les formes."[8]. Ca arhilexem, *pădure* trimite și la gradul de lizibilitate al textelor moderne, la transparența sau la obscuritatea lor.

Poemele pe care le voi așeza în oglindă, *pădurea de mesteceni* și *pădurea de mesteceni altfel văzută*, se subordonează, dacă ar fi să mă refer doar la titlu, în această logică a reluărilor, a unei iterații care funcționează, la nivelul întregii sale creații poetice, ca un motor, ca un mecanism de înțelegere și de interpretare a lumii. Se vede că acest adverb, *altfel*, atât de uzitat, intrat în toate registrele de comunicare, acționează *altfel* în textul poetic. E cel care pune față în față două realități, *viața* și *moartea*, încercând să nuanțeze, să separe, să conjuge ceea ce scapă unei judecăți obiective, lucide. E un fel de modalizator, de element transgramatical, care ajunge să ne vorbească despre diferențe existențiale, tonuri, ritmuri și nuanțe psiho-ontologice. El beneficiază de caracter mobil în interpretare. Călătoria semantică ori producerea de sensuri suplimentare de către cititorul-interpret nu este consecința unei înaintări efective în text, pe linia lui demarcatoare, cu pauzele pe care acesta le presupune, ci „[...] rezultă dintr-un du-te-vino de-a lungul textului, o mișcare care impune chiar dualitatea semnelor, agramaticale ca mimesis, dar gramaticale în rețeaua de semnificație."[9].

Existența verbului *a vedea*, sub forma adjectivală *văzută*, ne împinge înspre a sesiza diferența dintre *pădurea văzută acum*, în acest mod, și *pădurea văzută*, temporal vorbind, *altfel*, adică în alt moment, cu alți ochi. Percepțiile sunt diferite. Actul „citirii" e altul, în permanentă dinamică. Nimic nu e imuabil. Intervalul care se creează între cele două momente discursive, de raportare la *pădure*, susține întreg traiectul interpretativ care va urma. În acel interstițiu se află noima acelui *altfel* pe care-l considerăm element semantic diferențiator, nu doar pentru lectura primară, care se vrea a fi neutră și neinstigatoare, ci mai ales pentru interpretare. Cele două texte propun două tipuri de raportare la aceeași realitate. E asemănător cu, spre pildă, gestul de a sta în fața unui tablou, de a-l contempla intens. Să presupunem că tabloul e unul cu o pădure de mesteceni, ca la Gustav Klimt, și că actul contemplativ se petrece la momente diferite. Poemele, de altfel, pot fi citite și liniar, ca tablouri descriptive sau, mai precis, ca niște pânze care înfățișează, pur și simplu, o pădure de mesteceni căreia i s-a adus, în timp, o minimă transformare. Privitorul e îndemnat să găsească *acel ceva diferențiator* față de ceea ce a fost înainte spus, descris, tematizat, conceptualizat.

Sintagma *pădurea de mesteceni* are nevoie, în primă instanță, de o dublă decriptare, la determinat (*pădure*) și apoi la extensia atributivă, adică la determinantul substantival prepozițional (*de mesteceni*). Dacă rămânem doar în logica determinatului *pădure*, referința culturală poate să apară imediat. E firesc, dacă luăm în calcul gradul mare de *livresc* bine camuflat, hipogramatic, din poezia lui Mircea Ivănescu, în comparație cu al altor poeți din generația lui. E un livresc livrat cititorului cu încetinitorul, în doze mici. Există o trimitere fină, subiacentă, la *Șase plimbări prin pădurea narativă* a lui Umberto Eco. O alta, la vedere, transparentă, la faimosul film *Pădurea de mesteceni*, al lui Andrzej Wajda, apărut în 1970, o ecranizare după nuvela omonimă, a lui Jarosław Iwaszkiewicz (1932). Nu cred că cele două referințe culturale menționate nu i-au trecut prin minte, fulgurant, interconectate, sau poate că cele două poeme sunt transcrierea lor în format postmodern. Ar mai fi una evidentă: pânza lui Gustav Klimt, *Pădurea de mesteceni*, mai puțin cunoscută, vizitată, comentată.

Poemele au suficient material situabil într-o matrice a percepțiilor vizuale și auditive. Există o lentoare fastuoasă a discursivității, de răsfrângere a unor imagini în ochiul deschis al textului. Poemul devine, astfel, un dialog dens, adesea covârșitor, între cărți sau un răvășitor monolog interior. Cum se produc aceste formule disursive? Prin inserții, uneori ușor de identificat, prin trimiteri directe sau indirecte la alte forme de creație literară sau plastică, la alți autori, la alte forme de a produce poezie, prin aluzii sau prin finețea unor ironii.

---

[8] Julia Kristeva, *Le langage comme antidépresseur*, Conférence du 14 janvier 2012, Ecole Internationale de Genève. Link: www.kristeva.fr/le-langage-comme-antidepresseur.html, accesat la 7 mai 2021, 16:55.

[9] Michel Riffaterre, *Sémiotique de la poésie*, Paris, Éditions du Seuil, 1993, p. 207. « […] résulte d'un mouvement de va-et-vient à travers le texte, mouvement qu'impose la dualité même des signes, agrammaticaux comme mimesis mais grammaticaux dans le réseau de la signifiance. »

Universul silvestru este recipient semantic, spațiu al unor simboluri străvechi. În acest orizont, copacii care ordonează acel spațiu dau echilibru peisajului exterior și interior. Sunt elemente de conservare a misterului, iar pădurea poate fi înțeleasă și ca loc al memoriei profunde, metaforă a citirii peste timp, plurală, a lumii, de la origini până în prezent. Acest redutabil arsenal semantic stă-n puterea de refacere și de continuitate, prin pământ, rădăcini, semințe, frunze, coroane, apă și vânt. În pădure, înțeleasă ca o grădină mai mare, a subtilului și a candidului, a necunoscutului și a senzațiilor vizuale, a tenebrelor și a iluminării, riști să te pierzi sau să te regăsești, ca-ntr-o carte. Pădurea e acel spațiu magic, al inițierii, al descoperirilor, al iluziilor, al supranaturalului, o, până la urmă, formă de negare a tuturor clișeelor, a spațiilor idilice.

Cele două texte, publicate în volumul *Poeme nouă*, apărut în 1983, au structură identică, câte 17 versuri. La nivel formal, așadar, textul intră într-o cutie de rezonanță asemănătoare. Să vedem unde, cum sau dacă se produc, la rescriere, zonele de diferențiere în plan stilistic și semantic. Avem două poeme ca niște povestiri alegorice, ca niște parabole, în care viața și moartea par să-și preschimbe tonurile, după cum lumina cade, printre frunze, în pădurea de mesteceni, mereu altfel.

Mesteacănul, simbol intim legat de primăvară, își răsfrânge semantismul generic, în primul poem, la nivelul unei comparații: *tăcere – primăvară*: „[...] o tăcere luminoasă, un pic/tristă – ca o primăvară, pe care în acea salbă/de boabe de chihlimbar a zilelor, nopților, ți-o petreci/printre degete – și nu știi dacă nu te repeți/la nesfârșit, sau ai ajuns la capăt. [...]”. În comparație cu alte esențe de copac, mesteacănul nu apare des în literatură. Nu e ca teiul, la Eminescu, în poemele de iubire, forță inductoare în planul poeticității. Sau ca platanul semeț, din dialogul platonician: „Ce minunat loc de popas! Platanul acesta, ce înalt e și cât de măreț își întinde crengile jur-împrejur! Iar alături, ce mândru se înalță celălalt copac! Și cât de umbros! E tot numai floare și cât parfum răspândește în preajmă-i!”[10]. Mesteacănul are însă un atu, el e susceptibil de a susține poeticitatea prin culoarea trunchiului său. Natura a făcut din el un bun corespondent al paginii albe, cea pe care se scriu poemele și-n care se trăiește literatura. Albul e prima urmă pe care ți se cere să o deslușești. Albul susține esența oricărui poem. Albul e semn al tăcerii, plasabil dincolo de cuvinte. Albul ca lințoliu. Albul ca ceață. Secvența „copacii de argint” trimite tot la acel alb atemporal.

Adresarea e directă, cu ritm susținut, ca-ntr-un discurs oral. La nivel grafic, dăm peste semne care trunchiază rostirea, o fragmentează periodic, exact ca atunci când vorbim cu altcineva. Tonul e blând, asemenea ecourilor vagi, părelnice, percepute într-o pădure de mesteceni. O formă de existență atât de complicată, ca un labirint năucitor, traversat în zile și nopți, mereu altele, într-o succesiune din care nu ne putem sustrage. La dreapta, la stânga, înapoi, înainte, direcționarea labirintică ne face să ocolim, să ne delimităm de ludic, să tânjim după libertate, să ne întoarcem cu fața către peisajul interior.

Pădurea de mesteceni e invariantul în cele două texte. E o pădure văzută, parcă, la momente diferite. Aceeași, dar schimbătoare, ca vântul, ca zborul unei păsări. Prezența ei în text instaurează metafora. Textul întreg devine o figură tutelară, a lecturii care leagă viața de moarte, într-o orchestrare semantică ultrafină, căci „Prozaismul ei e narcotic, iar aparenta sporovăială devine o muzică în sine, una care acoperă textul ca atare într-un halou de incantație.”[11].

Pădurea însoțește istoria. Și pe cea a literaturii, într-un mod indirect. Pădurea e spațio-temporalitate. Arborele e axă a timpului, cu fața întoarsă spre trecut, prezent și viitor. Pădurea e arhitectură, construcție vegetală. Diferențele apar în funcție de geografia în care e plasată, iar, în rescriere, în ritmul continuu, al ființării, „Detaliile întâmplătoare participă la esența lucrurilor tot atât de mult ca proprietățile lor permanente.”[12]. Asemenea amprentării stilului unui autor, în funcție de anumite coordonate culturale, pădurea (de mesteceni) e structură sensibilă, polifonie și policronie.

Retragerea în pădure e o formă de părăsire subtilă, discretă, a vieții, înseamnă pactizarea cu vegetalul. Fiindcă: „Oriunde s-ar ascunde Mircea Ivănescu și indiferent după ce, paravanul livresc

[10] Platon, *Phaidros*, traducere, lămuriri preliminare și note de Gabriel Liiceanu, București, Humanitas, 2011, p. 48.
[11] Al. Cistelecan, Cuvânt înainte *(mică introducere în simfonia absenței)*, in Mircea Ivănescu, *Versuri*, ediție îngrijită, cuvânt înainte și tabel cronologic de Al. Cistelecan, București, Editura Humanitas, 2014, p. 12.
[12] Rudolf Arnheim, *op. cit.,* p. 296.

nu e decât o transparență; pe cât pare el a umbla din carte în carte, furișându-se în spatele unor personaje sau în umbra unor situații, pe atât, de fapt, dă întodeauna de sine."[13]. Confundarea cu siluetele albe ale mestecenilor conduce discursul spre animism, spre nevoia de integrare într-o altă formă de existență. Venerarea plantei, aici a arborelui alb, presupune o apropiere epidermică de natură, părăsirea civilizației, a urbei. Albul scoarței e echivalentul giulgiului petrecut peste trupul lui Hristos. În primul poem, actul vieţuirii e comparat cu trăirea într-un basm, adică în ficțiune, în ceva fals, într-o, prin extensie, un fel de moarte, aici, pe pământ.

Mircea Ivănescu creează o întreagă *filosofie a trăirii* la limită în cele două poeme, a vieţuirii în patos vegetal. Într-o pădure de mesteceni, viața și moartea iau forme diferite. Invariantul în text sau hipograma, nucleul semantic e cu pliuri multiple, e generator de lumi plurale. Pădurea de mesteceni e asemenea unei catedrale. Pădurea de mesteceni, corespondent al textului poetic, e asemenea unui labirint. Radu Vancu numește acest efect la scena deschisă a poemului ivănescian, cu un termen prea puțin vehiculat în studiile de poetică de la noi, *mitoid*: „Aproape sincron cu poeții confesionali americani, Mircea Ivănescu a realizat în poezia română trecerea de la miturile moderne la mitoizii post- sau transmoderni. Mitoidul major activ în poezia lui e acela al labirintului, funcțional la trei niveluri diferite (aparența grafică a poemului, ramificațiile intertextuale, imaginar)."[14].

Poezia e o metaforă complexă, sinestezică, a morții, înainte de a fi una a lecturii orchestrate, adică un miez conceptual. Pădurea induce la cititor starea plenară, de regăsire a simțurilor treze, chiar dacă poetul nu le numește direct. La început e vorba despre o pădure. O pădure ca un basm romantic. Și, totuși, nu e german, pentru că a fost rescris de un rus. Și de-abia din acest punct, pădurea capătă un determinant, *de mesteceni*. Basmele reușite au în centru (frații Grimm, Charles Perrault, Alexandre Afanassiev), ca un fel de suprapersonaj, pădurea, factor de omogenizare discursivă. E spațiul în care povestea prinde viață.

Pentru a ajunge la conceptul de *hipogramă*, căutăm indicii în cele două texte. Unul e la vedere, chiar în primul vers al poemului *pădurea de mesteceni*: *basm romantic german*. Ideea de basm trimite la ficțiune, imaginar, supranatural, printre altele. A trăi într-un basm echivalează cu a exista doar în planul ficțiunii, ca o ființă livrescă, care transgresează biologicul. *Basmul romantic german* e negat prin rescriere. El devine *basm rusesc*, în care doza de tragic e, din start, se intuiește, mult mai mare și concordă cu semantica pădurii de mesteceni. Livrescul revine în partea ultimă a poemului, prin secvența „ca și cum nici n-ai citi într-o carte", care trimite tot la lumile ce se deschid și se închid în ficțional, prin suprapunere de planuri narative.

Carte este un termen predilect al poeticii lui Mircea Ivănescu, recognoscibil în straturile de profunzime ale textelor. Acolo unde apare generează universuri suprapuse, labirinturi semantice sau frânturi tematice, pentru că „[...] uriașa masă intertextuală din poezia lui Ivănescu, departe de a fi un balast amorf, e riguros organizată (ca-ntr-un labirint hiperelaborat, de fapt) de această mișcare constantă a spiritului poetului pe dinlăuntrul ei. Fiecare aluzie continuă o alta; fiecare intertext are o continuare în altă parte;"[15]. Se rulează pe scheletul poemului amănunte, uneori prin tehnica negării a ceea ce tocmai a fost spus. Întâmplările din basm întreţin fantasticul. O poetică a senzațiilor este etalată în text. Secvența „făpturi albe, subțiri, și calpe" este o reluare, în regim hipogramatic, a semantismului mestecenilor. Doar dacă privim comparativ cele două poeme se activează mai clar cele trei chei de descoperire a hipogramei: supradeterminarea, conversia și expansiunea. Supradeterminarea ține de recurențele din text, la diferite nivele, lexical, semantic, structural.

Starea de bine, de copleșitoare fericire din basm, obținută finalmente, prin câteva probe de trecut, inițiatice, unele, este utopică, dacă ar fi să o analizăm din perspectiva unei realități-reper. Fiind fantastice, ireale, „ființele"/personajele din basm nu se raliază la sistemul de valori al existentului proxim. Idealizate fiind, se rup de realitate, creează o altă dimensiune, una pe care o vedem, autopsiem și analizăm ca pe o realitate ficțională, de grad secund. Suntem martori ai acelei

[13] Al. Cistelecan, *op. cit.*, p. 8.
[14] Radu Vancu, *Mircea Ivănescu. Poezia discreției absolute*, ediție revăzută și adăugită, București, Editura ART, 2015, p. 158.
[15] *Ibidem*, p. 156.

(i)realități, privim ca printr-o fereastră la ceea ce se întâmplă acolo. Știm că: „[...] tout texte se construit comme mosaïque de citations, tout texte este absorption et transformation d'un autre texte. A la place de la notion d'intersubjectivité s'installe celle d'intertextualité, et le langage poétique se lit, au moins, comme double."[16].

Așadar, variațiile la o temă dată se pot transforma în principiu prin excelență al creativității. Dinamica textului impune o abordare plurală. Poetul devine adesea și interpret al textului pe care tocmai l-a scris. Este inițiatorul unui anumit calibraj în lectură. Trasează timpii acestei lecturi, în chiar corpul poemului. De aceea, textul întreg devine o metaforă a lecturii. E vorba despre o simultaneitate generică, a interacțiunii dintre autor și cititor. Poemul e un palimpsest, o suprapunere de straturi discursive. El are o memorie a lui, cum floarea care se deschide la lumina soarelui are o memorie latentă, biologică, vegetală[17]. Cititorul intră în logica acestei structuri instabile, latente. Se instituie o relație de inadecvare, de superioritate a textului asupra cititorului: „Faptul de a te afla în mijlocul textului, dar de a fi în același timp depășit de locul în care te afli, iată ceea ce caracterizează relația dintre text și cititorul său. Dacă cititorul este un punct în text mereu deplasabil, atunci textul nu poate să-i fie prezent decât în etape. Aceste etape dunt caracterizate de faptul că natura de obiect a textului este prezentă în ele, dar pare în același timp a fi inadecvată."[18].

Vârsta biologică e o vârstă a lecturii, mereu începute, niciodată terminate. Rotundul viață-moarte se regăsește-n ciclicitate, în actul recitirii, în limitele aceluiași traiect, de la capăt, neîntrerupt. O semantică a reluării, adică rescriere și metaforă a lecturii. Finalul celui de-al doilea poem e relevant în acest sens: „[...] – și sticlind/soarele, verde, prin frunze, mereu, dincolo, dincoace, izbucnind –". Permite întoarcerea paginii, continuitatea în actul unei lecturi itinerante. Cele două forme verbale, de gerunziu, *sticlind* și *izbucnind*, înscriu sensul, pregnant, în chenarul unei hipograme. Undeva, ele se întâlnesc, ca martori ai unui circuit ancestral, inepuizabil. Unde începe și unde se sfârșește pădurea de mesteceni? Există borne, margini ale ei? E ca-n lectură, tăiem, adăugăm, pe marginea cărții, glosăm, ne oprim, analizăm, privim peste pagină, iar textul se reface, ca vlăstarii, cu o forță pe care suntem incapabili să o descriem. Ea ține de (i)materialitatea din adâncul ființării, ea este energia care duce mai departe universul, în toate resorturile lui.

Loc de intersecție fățișă sau implicită cu alte texte, poemul e în egală măsură al celui care l-a scris și al cititorului, care, dacă ar fi să ne referim la arhiconceptul *pădure*, are, și el, modul său particular de a vedea dincolo de crengile mestecenilor, de a trece, prin forma sensibilă a cuvintelor, în dimensiuni adiacente. Există o zonă de tangență, întotdeauna, extrem de fertilă și de surprinzătoare, între cititor și poet.

BIBLIOGRAPHY

Arnheim, Rudolf, *Arta și percepția vizuală. O psihologie a văzului creator*, ediția a II-a, traducere de Florin Ionescu, Iași, Editura Polirom, 2011.

Cistelecan, Al., *Mircea Ivănescu*, monografie, antologie comentată, receptare critică, Brașov, Editura Aula, 2003.

Eco, Umberto, *Memoria vegetală. Și alte scrieri de bibliofilie*, București, Editura RAO, 2008.

Wolfgang Iser, *Actul lecturii. O teorie a efectului estetic*, traducere din limba germană, note și prefață de Romanița Constantinescu, traducerea fragmentelor in limba engleză de Irina Cristescu, Pitești, Paralela 45, 2006.

Ivănescu, Mircea, *Versuri*, ediție îngrijită, cuvânt înainte și tabel cronologic de Al. Cistelecan, București, Editura Humanitas, 2014.

[16] Julia Kristeva, *Sèméiotikè. Recherche pour une sémanalyse*, Paris, Seuil, 1969, p. 85.

[17] Vezi Umberto Eco, *Memoria vegetală. Și alte scrieri de bibliofilie*, București, Editura RAO, 2008, 224 p.

[18] Wolfgang Iser, *Actul lecturii. O teorie a efectului estetic*, traducere din limba germană, note și prefață de Romanița Constantinescu, traducerea fragmentelor in limba engleză de Irina Cristescu, Pitești, Paralela 45, 2006, pp. 247-248.

Kristeva, Julia, *Sèméiotikè. Recherche pour une sémanalyse*, Paris, Éditions du Seuil, 1969.

Julia Kristeva, *Le langage comme antidépresseur*, Conférence du 14 janvier 2012, Ecole Internationale de Genève. Link: www.kristeva.fr/le-langage-comme-antidepresseur.html, accesat la 7 mai 2021, 16:55.

Platon, *Phaidros*, traducere, lămuriri preliminare și note de Gabriel Liiceanu, București, Editura Humanitas, 2011.

Riffaterre, Michel, *Sémiotique de la poésie*, Paris, Éditions du Seuil, 1993.

Vancu, Radu, *Mircea Ivănescu. Poezia discreției absolute*, ediție revăzută și adăugită, București, Editura ART, 2015.

ROMANIAN MEDICAL PHRASEOLOGY. TYPOLOGY AND DIVERSITY

Simona Nicoleta Staicu
Assoc. Prof., PhD, „Victor Babeș" University of Medicine and Pharmacy, Timișoara

Abstract: Our research paper is focused on typology description of Romanian medical phraseology, diversities of delimited fixed idiomatic structures (collocations, strictly specialised co-occurencies), as well as non-idiomatic complex structures. The criterion of selection of these stable phraseological units and the analysis of their structures (semantically and morpho-lexical level), having as a reference corpus of medical texts the rheumatology domain, may have an important didactic-applicative character, with direct repercussions upon the teaching activities of the Romanian medical language to foreign students. We have proposed a detailed typology of the phraseological units, because our goal was to outline a few criteria which would matter, on one side, in establishing the clipping norms of these complex terminological units from greater text corpuses, and on the other side, to provide solutions for a differential registration of the phraseological units in certain terminological databases updated with new information, and last but not least, to contribute to the diversification of the manners of terms description in various terminographic works.

Keywords: medical collocations, complex structures, phraseological units, semantic, lexical, motion.

Repere teoretice

Considerată ca o extensiune a cercetării terminologice, frazeologia lărgeşte considerabil câmpul de investigaţie a limbilor, permiţând vorbitorilor de diferite limbi din lume să acumuleze noi expresii utile, suplimentare, ce vor contribui esenţial la îmbunătăţirea mecanismelor de comunicare, fie la nivelul limbii comune, fie la nivelul limbajului specializat.

Dacă obiectul cercetărilor terminologice îl reprezintă construcţia comunicării ştiinţifice, în care funcţia cognitivă devine primordială, vizând preponderent didactica limbilor şi activitatea de traducere, obiectul frazeologiei este definirea şi cercetarea unităților frazeologice, sau a frazemelor ca unităţi ale discursului ştiinţific.

În studiile sale consacrate frazeologiei româneşti din limbajul comun, Theodor Hristea distinge mai multe tipuri de astfel de *îmbinări lexicale constante: sintagme stabile, unităţi sintagmatice sau grupuri frazeologice* (Hristea 1984: 138).

Majoritatea cercetătorilor atribuie frazeologismelor un caracter sintactic şi unul noţional particular: noţiunea desemnată printr-un termen constituie elementul de bază a frazeologismului specializat. Unităţile frazeologice sunt combinaţii de două sau mai multe cuvinte cu sens unitar şi referent unic. Ele se remarcă prin caracterul fix, stabil al poziţiei elementelor componente, unele au categorii gramaticale, o anumită topică internă.

Cu toate acestea statutul frazeologiei rămâne încă incert, vag, iar noţiunea de frazeologie – ambiguă. Considerăm necesar, atât în interesul lexicografiei moderne, cât şi al terminologiei, că trebuie să se traseze distinct limitele cuvântului ca unitate grafică şi ca unitate funcţională semnificativă a discursului, care este o suită de morfeme mai mare decât cuvântul, imprevizibile după regulile gramaticale, şi care trebuie să figureze în lexic. Aceasta ne permite să delimităm, pe de o parte, unităţile lexicale şi pe de altă parte, unităţile de discurs. În acest sens, Alain Rey defineşte frazeologia ca pe „*un domeniu intermediar un continuum de suite lexicalizate dintr-o sintagmă, un supliment în discursul imprevizibil*" (Rey 1984: 119).

Sunt utilizate diferite criterii pentru determinarea acestor unităţi funcţionale semnificative ale discursului, superioare cuvântului, numite şi unităţi frazeologice, şi anume: gradul de sudură dintre diferitele elemente constitutive ale unităţii de discurs (frazeologism) respective, ordinea cuvintelor, natura elementelor de legătură dintre termeni, modalităţile de expansiune a construcţiei frazeologice (Staicu 2017).

Specialiştii în domeniu consideră necesar să se descrie solidarităţile combinatorii din cadrul sintagmelor din trei puncte de vedere în funcţie de unităţile terminologice de bază: nominale, adjectivale şi verbale, după cum desemnează entităţi, proprietăţi sau acţiuni ori relaţii dintre concepte.

Tipuri de construcţii medicale

Un loc distinct în economia lucrării îl ocupă descrierea tipologică a frazeologiei medicale, delimitarea structurilor fixe idiomatice (colocaţiilor, coocurenţelor de strictă specialitate), precum şi a structurilor frazeologice nonidiomatice. Delimitarea acestor unităţi frazeologice stabile, cu ocurenţă mai mare sau mai mică în textele medicale, şi descrierea structurii lor (semantice şi morfolexicale) reprezintă repere importante, nu numai pentru diversele activităţi de îmbogăţire a vocabularului studenţilor străini cu termeni medicali româneşti, ci şi în diverse cercetări de tip comparativ, când, de exemplu, se urmăreşte evoluţia limbajului medical de la o etapă istorică la alta (Staicu 2017).

Studiul de faţă s-a realizat raportându-se la două capitole de specialitate medicală („*Genunchiul în reumatologie* şi *Piciorul reumatismal*") din domeniul reumatologiei din lucrarea „*Kinetoterapia în afecţiunile reumatologice*" (Sîrbu E. 2007: 141-172), analizând termenii medicali din punctul de vedere al existenţei acestor varietăţi de relaţii mono- şi polilexicale.

Din acelaşi corpus de texte selectat din kinetoterapie şi reumatologie (Sîrbu E. 2007) am extras diferite tipuri de unităţi frazeologice (UF) precizându-le, totodată şi structura lor sintactică: UF verbale; UF nominale.

1. Unităţi frazeologice verbale

- vb. + subst. + prep. + subst. (+ adj.): *se execută mişcări de flexie, se recomandă exerciţii de flexie-extensie, se va exersa mersul pe vârfuri, se efectuează exerciţii de contrarezistenţă, se execută dorsiflexia cu inversie, se execută mişcări de torsiune, se evită presiunea pe articulaţie, se întinde gambierul în flexie plantară, se execută contrarezistenţa cu gamba sănătoasă*;

- vb. + subst. + adj.: *se completează examenul clinico-funcţional, se explorează zona poplitee, se încearcă o ameliorare funcţională, se flectează membrul inferior, se execută contracţie izometrică, se indică genuflexiuni complete*;

2. Unităţi frazeologice nominale

- subst. + subst. (G. / Ac.) + adj.: *combaterea durerii musculare, refacerea mobilităţii articulare, refacerea echilibrului muscular, refacerea bolţii plantare, îngustarea interliniei articulare, leziunea ligamentului postero-intern, localizarea reumatismului degenerativ, ruptura meniscului intern, apariţia blocajului articular, tendinţa de retractură capsulară*;

- subst. + prep. + subst. (+ subst. G.): *degete în cleşte, degete în ciocan, deformaţii în ciocan, picior în gheară, picior în flexie, degete în extensie, mers pe vârfuri, mers pe călcâie, mişcare de sertar, fisură de menisc, labă de gâscă, poziţie de relaxare, dureri în ortostatism, priză pe călcâi, sindromul de instabilitate a genunchiului, mişcare de lateralitate a astragalului, priză de fixare a astragalului*;

- subst. + adj. + subst. (G./ Ac.): *articulaţia interfalangiană a halucelului, tumefiere difuză a piciorului, dezaxaţia laterală a genunchiului, descărcarea articulară în ortostatism, repaus prelungit la pat*;

Dintre aceste expresii clişeistice de tip frazeologic, cel mai frecvent întâlnite în textele analizate sunt construcţiile cu termeni dominanţi: substantiv sau verb.

UF cu termeni dominanţi substantive (*decubit, flexie, extensie*):

decubit: *în decubit ventral, în decubit dorsal sau şezând, din decubit ventral sau şezând, în decubit lateral cu genunchii flectaţi, din decubit dorsal cu braţele ridicate*;

flexie: *mişcări de flexie, flexia dorsală a piciorului, cuplarea flexiei cu inversia, mişcări de flexie şi de eversie, flexia dorsală şi plantară, amplitudinea totală a mişcărilor de flexie-extensie, evitarea poziţiilor de flexie puternică, flexia în articulaţia metatarsofalangiană*;

extensie: *extensii ale coloanei lombare, mişcări active de extensie, extensii ale şoldului, extensia completă a gambei, genunchii în extensie, extensii repetate ale membrelor inferioare, extensia în articulaţia proximală interfalangiană, condili femurali în extensie*;

UF cu termeni dominanţi verbe (*a se executa, a se recomanda, a iradia*):

a se executa: *se execută contracţia muşchiului, se execută flexii şi extensii repetate, se execută exerciţii cu genunchii flectaţi, se execută mişcarea de „despicare", se execută tehnica „hold-relax", se execută mersul pe călcâi*;

a (se) recomanda: *se recomandă evitarea posturilor în flexum, se recomandă mişcări active de extensie, sunt recomandate metodele adjuvante, se recomandă exerciţiile de tonifiere musculară, se recomandă cuplarea flexiei cu inversia*;

a iradia: *iradiază pe partea postero-externă a coapsei, iradiază în planta piciorului, iradiază în regiunea fesieră, iradiază spre maleola internă şi haluce* ş.a.

3. Pe lângă construcţiile frazeologice grupate anterior, un loc distinct îl ocupă în textele consultate **frazeologismele cu structuri recurente „*de tip matricial*"** (Staicu, 2016: 120-122), care sunt construite după anumite tipare, urmând reguli precise şi care denotă încă o dată caracterul fix, idiomatic al limbajului medical. Am observat în construcţia frazelor următoarele tipuri de formule:

a. „din poziţia" X [*sintagmă nominală*] + vb. pasiv → Y [*sintagmă nominală*]

X Y

Ex. 1. Din poziţia [*şezând*, cu genunchii flectaţi], se efectuează [*flexii* anterioare ale trunchiului] (Sîrbu, E. 2007: 131).

X Y

Ex. 2. Din poziţia [*ghemuit*, cu mâinile sprijinite la bară], se efectuează [*flexii, extensii* ale coloanei lombare] (Sîrbu, E. 2007: 131).

X Y

Ex. 3. Din poziţia [*cvadrupedică*] se efectuează [*încurbări* şi *depresiuni* ale coloanei] (Sîrbu, E. 2007: 132).

X Y

Ex. 4. Din decubit [*dorsal* cu genunchii flectaţi sau întinşi] se efectuează [*ridicări* ale trunchiului] (Sîrbu, E. 2007: 137).

X Y

Ex. 5. Din decubit [*dorsal* cu genunchii flectaţi] se fac [*ridicări* ale bazinului] (Sîrbu, E. 2007: 138).

X Y

Ex. 6. Din ortostatism [*cu mâinile* fixate pe bara de la spalier] se fac [*genuflexiuni* cu proiecţia trunchiului în faţă] (Sîrbu, E. 2007: 136).

X Y

Ex. 7. Din poziţia [*de pod*] se face [*translarea* laterală a bazinului] (Sîrbu, E. 2007: 138).

Se poate observa că aceste frazeologisme sunt recurente, având o configuraţie fixă, în care fiecare componentă diferă. De exemplu, X este o sintagmă nominală exprimată printr-un gerunziu (ex.1.), participiu (ex. 2.), adjectiv (ex. 3., ex. 4., ex. 5.), sau substantiv (ex. 6., ex. 7.), iar Y este o sintagmă nominală, având funcţia de subiect pentru întreaga frază.

b. „pentru" X [*sintagmă nominală/ sintagmă verbală***]** + vb. reflexiv-pasiv → Y [*propoziţie subordonată subiectivă*]

X Y

Ex. 8. Pentru [*testarea* flexiei plantare] se cere pacientului [*să meargă pe vârful picioarelor*] (Sîrbu, E. 2007: 158).

X Y

Ex. 9. Pentru [*a testa* pronaţia] se cere pacientului [*să meargă pe marginea internă a picioarelor*] (Sîrbu, E. 2007: 158).

În construcţia frazelor de mai sus (ex. 8, 9), X este o sintagmă nominală redată printr-un substantiv verbal (*testarea*) în ex. 8, sau o sintagmă verbală cu verb la infinitiv (*a testa*) în ex. 9, în timp ce Y este o propoziţie subordonată subiectivă.

c. „pentru" X [*sintagmă verbală*] + vb. pasiv → Y [*sintagmă nominală*]

X Y

Ex. 10. Pentru [*a testa* această articulaţie], se fixează [*piciorul* pacientului] *şi* se mişcă [*degetul* mare în flexie şi extensie] (Sîrbu, E. 2007: 160).

X Y

Ex. 11. Pentru [*a testa* aceste mişcări], se ţine [*piciorul* pacientului cu o mână, de calcaneu] (…) (Sîrbu, E. 2007: 160).

X Y

Ex. 12**.** Pentru [*a palpa* mai uşor interlinia articulară], se fixează [*glezna*, fie în axilă, fie între gleznele examinatorului] (Sîrbu, E. 2007: 142).

Şi în construcţia enunţurilor 10, 11, 12 se păstrează aceeaşi formulă de matrice în care X este o sintagmă verbală redată prin verb la infinitiv, iar Y este o sintagmă nominală.

Toate exemplele excerptate din corpusul menţionat sunt edificatoare pentru a ilustra caracterul fix al enunţurilor medicale, în care se urmăresc cu stricteţe anumite tipare, ca de exemplu, în indicaţiile transmise pacientului pentru recuperare în reumatologie.

Pentru a preciza toate posibilităţile combinatorii ale unui termen medical nu facem altceva, decât să stabilim anumite paradigme a termenilor parteneri sintagmatici. Ca atare, examinarea relaţiilor sintagmatice ale unui cuvânt trebuie să conducă la stabilirea partenerilor sintagmatici cu care se combină cuvântul dat, iar aceşti termeni alcătuiesc adevărate paradigme de „actanţi" colocabili cu lexemul guvernant în diverse tipuri de sintagme (Sârbu R. 1987: 53-64). Anturajul unui cuvânt este definitoriu pentru descrierea cu maximă precizie a comportamentului lexemului respectiv în context, în cazul de faţă, în limbajul medical.

Scop și adresabilitate

Trebuie specificat că acest corpus medical, chiar dacă aparţine specialităţii de reumatologie, asemenea limbajului medical, în ansamblul lui, are prioritar ca scop transmiterea cât mai exactă a informației medicale având un lexic hiperspecializat, dar şi numeroase cuvinte din limbajul uzual. Cu toate acestea, din exemplele excerptate din corpus, ajungem la concluzia că acest tip de discurs, deşi înglobează multe cuvinte din limbajul uzual, este greu de decodat de nespecialişti ai domeniului vizat, păstrându-se rigiditatea şi exactitatea informaţiei, caracteristică întregului limbaj medical.

În concluzie se poate afirma că, pe de o parte, un text medical în toată amploarea lui, nu conţine doar unităţi terminologice nominale de strictă referinţă conceptuală, sigle şi alte elemente de limbaj artificial, ci şi alte categorii de clase gramaticale, care fac posibilă discursivitatea lineară a textului de specialitate respectiv, conferind termenilor-concept valenţe comunicaţionale.

Scopul pentru care am propus în lucrare o tipologie detaliată a unităţilor frazeologice este de a contura câteva criterii de care să se ţină seama, pe de o parte, în stabilirea normelor de decupaj a acestor unităţi terminologice complexe din corpusurile mai ample de texte, iar pe de altă parte - de a oferi soluţii de înregistrare diferenţiată a unităţilor frazeologice în operaţiile de amplificare a băncilor de date terminologice cu noi informaţii şi nu în ultimul rând – de a contribui la diversificarea modalităţilor de descriere a termenilor în diverse lucrări terminografice și nu în ultimul rând, de a aduce un aport semnificativ în dezambiguizarea acestor construcții în textele medicale folosite ca suport de învățare pentru studenții medicinişti străini.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrănceanu, Angela (coord.), Ene, Claudia, Savulescu, Silvia, Toma, Alice, *Lexic comun, lexic specializat*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2000.

Bidu-Vrănceanu, Angela (coord.), *Lexic ştiinţific interdisciplinar*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2001.

Bidu-Vrănceanu, Angela, *Câmpuri lexicale din limba română. Probleme teoretice şi aplicaţii practice*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2008.

Bidu-Vrănceanu, Angela, (coord.), *Terminologie şi terminologii*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2010.

Bucă, Marin, „Proprietăţile sintagmatice ale cuvintelor", în vol. *Studii de limbi şi literaturi moderne*, Timişoara, TUT, 1987, p. 134-141.

Cabré, Maria, Thereza, *Terminologie et linguistique: la théorie des portes*, in *Cahiers du Rifal* no. 21, Terminologie et diversité culturelle, 2000, p. 10-15.

Hristea, Theodor, *Sinteze de limba română,* ediţia a III-a, Bucureşti, Albatros, 1984.

Kocourek, Rostislav, *La langue française de la technique et de la science*, Brandstetten, Viesbaden, 1991.

L'Homme, Marie Claude, *La terminologie: principes et techniques*, Montréal, Presses de l'Université de Montréal, 2004.

Rey, Alain, „Les implications théoriques d'un dictionnaire phraséologique", în *La Locution, Actes du colloque international Université McGill*, Montréal, Montréal, éd. Ceres, 1984, p. 119.

Rusu, Valeriu, *Dicţionar Medical*, Bucureşti, Editura Medicală, 2007.

Sîrbu, Elena, *Kinetoterapia în afecţiunile reumatologice*, Timişoara, Editura Eurobit, 2007.

Sârbu, Richard, „Descrierea sintagmatică a sensului lexical", în vol. *Buletin informativ metodico-ştiinţific*, III-IV, Timişoara, TUT, 1986, p. 99-115.

Sârbu, Richard, „Colocaţie şi coligaţie în sintagmatica lexico-semantică", în vol. *Filologie XXX*, 2, *Lingvistică*, Timişoara, TUT, 1987, p. 53-64.

Sârbu, Richard, „Selectivitatea sintagmatică şi constrângerile lexicale în traducerea reprezentativă", în vol. *Studii de traductologie românească I. Discurs traductiv, discurs metatraductiv*, Timişoara, Editura Universităţii de Vest, 2017, pp. 193-209.

Staicu, Simona Nicoleta, *Aspecte ale limbajului medical românesc actual. Perspectivă sincronică-limbaj şi discurs*, Timişoara, Editura de Vest, 2016.

Staicu, Simona Nicoleta, *Analize morfo-lexicale în textul medical. Aplicaţii pentru cursul practic de limba română şi limba engleză*, Timişoara, Editura de Vest, 2017.

Staicu, Simona Nicoleta, *Glossary of Medical Terms. Acronyms and Abbreviations*, First Edition, Timişoara, Editura de Vest, 2018.

"EMOTION IS COLOUR" METAPHOR IN ENGLISH, ROMANIAN AND RUSSIAN

Viorica Lifari

Assoc. Prof., PhD, State University of Moldova

Abstract: The study of metaphors is not a new issue in cognitive linguistics but this is a relevant method of researching abstract concepts cross-culturally. This is the case of emotion concepts. In the context of globalization and cross-cultural communication the importance of Emotional Intelligence is evident alongside the Intercultural one and to acquire it the speaker has to be aware of the linguistic picture of emotion concepts characteristic for various cultures.
We start the paper with the idea that EMOTION IS COLOUR and continue to identify the colour associated with the emotion concepts in English, Romanian and Russian. For that purpose we worked with examples of idioms that include a colour lexeme in their structure and stand for an emotion concept. Eight terms denoting basic colours have been analysed in idiomatic expressions in English, Romanian and Russian and as many as about twelve emotion concepts were identified. The majority of these are negative, though some positive ones were also noticed. The results of the study showed that in Romanian the concept of "anger" is expressed by a variety of seven colours while the English and the Russian employ only three. "Orange" is not an emotion colour in any of the researched languages, while "purple" (Ro. violet) does not denote an emotion concept in Romanian.

Keywords: colour idiom, concept, cross-cultural study, emotion, idiom, metaphor.

This study is concentrated on the research of the emotion concept cross-culturally. Emotion is a complex phenomenon that cannot be treated from one single perspective only, thus implying the consideration of the given concept from various domains, mainly philosophical, psychological, cultural, social, anthropological and also linguistic points of view. This multi-disciplinary approach to the study of emotion concepts is developed partially in the cognitive linguistics approach which is represented by the works of the famous researchers such as G. Lakoff and M. Johnson[1], A. Wierzbicka[2] and Z. Kövecses[3]; to name the founders of this theory. Their Cognitive Metaphor Theory and the theory of Semantic Primes, later the Study of Metonymy contributed immensely to the development of the integral and complex research of abstract concepts.

Thus to research the topic under discussion we had to begin with psychology as emotions belong primarily there. Consulting the classification of existing emotion concepts suggested by psychologists we encounter the research introduced by the American psychologist R. Plutchik, who in 1980 comes with a scheme entitled "Wheel of Emotions" and tries to explain which way different types of emotions interact.[4] The suggested scheme is similar to a coloured circle inside which 8 primary emotions are expressed by means of colours of various shades.

We have studied the given classification and the linguistic expression of emotion concepts and proposed the same classification in Romanian and Russian by means of direct equivalents in

[1] LAKOFF G. The Contemporary Theory of Metaphor. 1992 terpconnect.umd.edu/~israel/lakoff-con TeorMetaphor.pdf
[2] WIERZBICKA A. Emotions across Languages and Cultures. Cambridge University Press, 1999. 349 p. ISBN0521599717.
[3] KŐVECSES Z. Emotion Concepts: Social Constructionism and Cognitive Linguistics. In: The Verbal Communication of Emotions: Interdisciplinary Perspectives: Routledge, 2014, p.109-121. ISBN 978-0-805-83689-9.
[4] PLUTCHIK R. The Nature of Emotion. In: American Scientist. Volume 89. p. 344-350. July-August 2001, p. 349.

translation. For that task we have consulted “Thesaurus” for the English terms[5], “DEX” for the Romanian emotion terms[6] and “Толковый словарь русского языка” by S. Ozhegov for the Russian equivalents.[7]

In what follows below are the schemes:

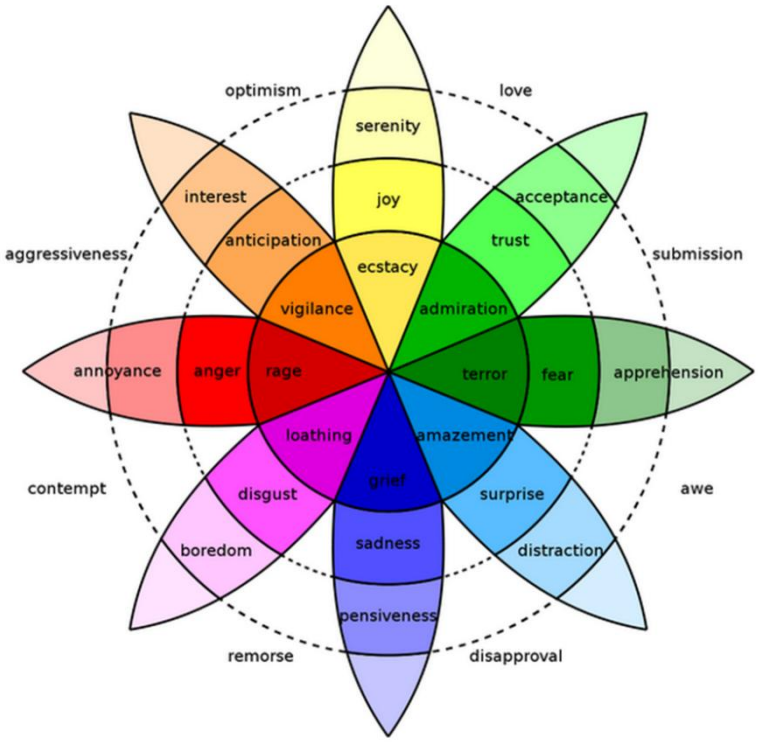

Fig. 1 R. Plutchik’s Wheel of Emotions

[5] https://www.thesaurus.com/(Consulted on 25.07.2015)
[6] https://dexonline.ro/(Consulted on 4.04.2021)
[7] ОЖЕГОВ С.И., ШВЕДОВА Н.Ю., Толковый словарь русского языка. www.lib.ru/DIC/OZHEGOW/ozhegow_s_q.txt (Consulted on 25.07.2015).

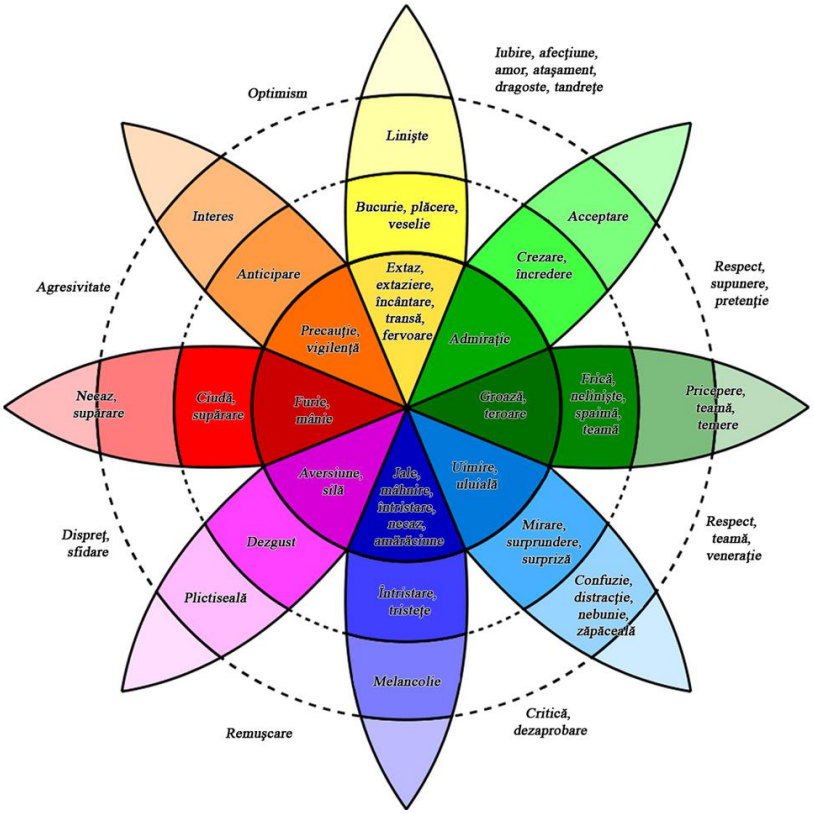

Fig. 2 Equivalents of emotive terms in Romanian

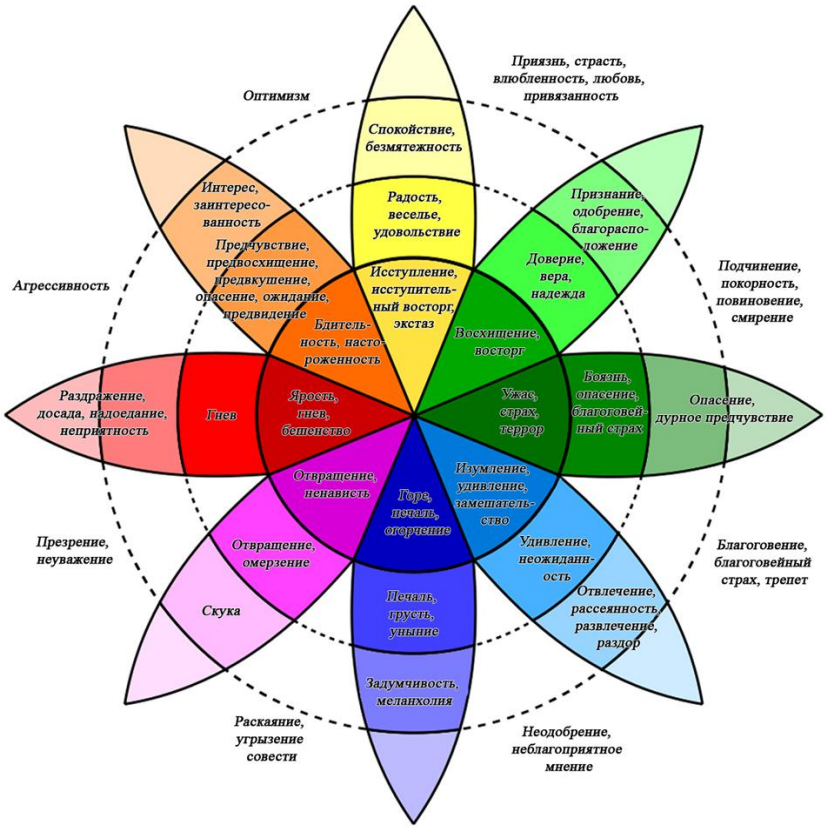

Fig. 3. Equivalents of emotive terms in Russian

As we notice from the scheme of R. Plutchik each emotion is associated with a certain colour and this is not arbitrary, this is a psychological conclusion obtained after conducting a long research.

In Symbolism various colours are associated with different concepts; these are not identical among cultures. In order to conduct an inter-cultural study of the EMOTION IS COLOUR metaphor, which is the task of our paper we attend to Pilar Ron Vaz's article in which the researcher introduces the Colour Associated Symbolism, here the colours are not only presented as associated to various emotion states, expressed in emotion terms as in Plutchik's "Wheel of Emotion" but also reflect other ideas with which the colour concept is associated.

Table 1: Illustrating the Colour Associated Symbolism

The colour	**Associated Symbolism**
Red	*Excitement, energy, passion, desire, heat, love, aggression, danger, fire, violence, intense and passionate things.*
Yellow	*Joy, happiness, optimism, idealism, dishonesty, cowardice, betrayal, jealousy, covetousness, deceit.*
Blue	*Peace, tranquillity, calm, stability, harmony, unity, trust, confidence, conservatism, security, cleanliness, order, loyalty, depression.*
Orange	*Energy, balance, enthusiasm.*
Green	*Renewal, youth, vigour, inexperience, jealousy, envy, misfortune*
Purple	*Royalty, spirituality, nobility, wisdom, enlightenment, cruelty, arrogance.*
Grey	*Staid, modesty, dignity, maturity, solid, conservative, practical, old age, sadness, boring.*
White	*Reverence, purity, simplicity, good, cleanliness, peace, humility, precision, innocence, youth, cold, clinical, sterile.*
Black	*Power, sophistication, formality, elegance, mystery, fear, evil, unhappiness, remorse, anger.*

"Although colour symbolism may be a reflection on the psychological associations based on individual responses and cultural aspects, we can consider the integration of colour in the language of emotions to be determined by the conceptual metaphor EMOTION IS COLOUR." [8]; idea to which we adhere. According to cognitive linguistics, metaphors are not simply figures of speech, but rather a mode of thought, defined by a systematic mapping from a source to a target domain.

Being interested in the study of emotion concepts inter-culturally we consulted the colour terminology in *Collins Cobuild English Language Dictionary* [9] found in idioms and tried to discover the association of colour lexemes with the emotions they stand for. We decided to follow the order of colours given by Pilar Roz Vaz in his study and start with the *red* colour lexeme which normally stands for the emotions of *anger* and that of *embarrassment*. E.g.:

She bends over, her face red, and begins to wipe up the mess …

Ralph clenched his fist and went very red.

If you are as red as a beetroot, your face is very red, often because you are extremely embarrassed.

The same idea of a concept of *anger* can be identified in the following Romanian expression including a *red* lexeme. E.g.: *a vedea (sau a i se face cuiva) roșu (înaintea ochilor) = a se înfuria, a se enerva foarte tare.*

(1a) Mi s-a făcut roșu înaintea ochilor... Pe cine să iau de gît? [10]

Though a synonym of *red*: *îmbujorat*, translated as *reddened*, may stand for the concept of *fear*: *Îmbujorat (de emoție, de frică etc.)*[11]

[8] PILAR ROZ VAZ Colouring the Anglo-Saxon World of Emotions. Academia.edu/33653386/The_historical_linguistics_cognitive_linguistics pdf, (Consulted on 11.03.2021)

[9] COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3, p. 1206.

[10] https://dexonline.ro/intrare/ro%C8%99u/249008 (Consulted on 25.03.2021).

In the Russian language *red* (красный) colour lexeme is used to denote the emotional state of *embarrassment (shame), rage* and *irritation* or a that of a *shy person – Красный как мак (рак, помидор, кровь)* – «красного цвета (иногда о лице, покрасневшем от ч.-л.), *как красная девка (девушка, девица)* ». E.g.:

1b) В жаркий июльский день, когда мы сидели на веранде за чаем, в калитку вошел мужик с красным как помидор лицом.

2b) – А теперь начнем. Подсаживайтесь и вы к нам – что сидите, как красные девки?! Поближе – помогайте, а то опять председатель ваш скажет, что не посоветовались с вами.[12]

Красный (red) also stands for *happy* and *joyful* as in the expressions: *красное детство, красный день*[13]; ideas that are specific for the Russian culture and language.

The *yellow colour* is traditionally bivalent as it stands for both positive and negative emotion concepts meaning *happiness* and also *jealousy* and *deceit* in the English language. The poly-semantic meaning becomes mono-semantic and exact in a certain context. In the dictionary we encounter only the association of *yellow* with *fear.* E.g.:

I always knew you were yellow! (An informal use of showing disapproval.)[14]

Yellow is associated with emotions of *anger* and *fear* or an illness in the Romanian and Russian languages and is used in expressions where the hue of the yellow colour is similar to that of *the candle, a biscuit* or *a flame of the candle*: *a se face galben ca ceara sau ca turta (sau ca făclia) de ceară = (a deveni) palid de spaimă sau din cauza unei boli, a unei epuizări fizice. E.g.:*

(2a) Era galben la față de mînie.[15]

(3a) Era galben ca ceara și abia îngîna cuvintele.

In the Russian language yellow (жёлтый) colour lexeme is rarely used in idioms and it symbolizes *cheating* and *separation*; also in the idiom *желтый дом* it stands for the Lunatic Asylum.[16]

Blue colour lexeme is traditionally associated with the concepts *sadness* and *depression* in the English language. E.g:

I feel blue today. I have got the blues.[17]

The expressions from example (5) are not very frequent in use nowadays as they belong to an old-fashioned language, mostly American English. Jerome K. Jerome wrote about *sadness* in his short stories "The Idle Thoughts of an Idle Fellow" using the expression *being in the blues.*

I can enjoy feeling melancholy, and there is a good deal of satisfaction about being thoroughly miserable; but nobody likes a fit of the blues… You become stupid, restless, and irritable; rude to strangers and dangerous toward your friends; clumsy, maudlin, and quarrelsome; a nuisance to yourself and everybody about you.[18]

Blue is associated with a larger variety of emotion concepts in Romanian, e.g.: *melancolic, trist, sumbru.* It is used in such an idiom as *inimă-albastră* which denotes a *sad soul or heart.* The

---

[11] ibidem

[12] ЗАВЬЯЛОВА Н. А. Фразеологические единицы с колоративным компонентом как составляющая дискурса повседневности Японии, Великобритании и России / Н. А. Завьялова. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2011. – 320 с. ISBN 978-5-7996-0667-1https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/37791/1/zavjalova2011.pdf, p.175.

[13]КУЛИНСКАЯ С.В. Фразеологические единицы и пословицы с компонентом «красный цвет» и их отражение в языковой картине мира. В: Вестник Краснодарского университета МВД России. №1 (27) 2015 https://cyberleninka.ru/article/n/frazeologicheskie-edinitsy-i-poslovitsy-s-komponentom-krasnyy-tsvet-i-ih-otrazhenie-v-yazykovoy-kartine-mira-na-primere-russkogo/viewer (Consulted on 4.04.2021), p. 131.

[14] COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3, p. 1698.

[15] https://dexonline.ro/intrare/galben/247242 (Consulted on 26.03.2021).

[16] https://educontest.net/ru/1595100/фразеологизмы-и-идиомы-с-елементами-т/ (Consulted on 4.04.2021).

[17] COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3, p. 144.

[18] https://www.gutenberg.org/files/849/849-h/849-h.htm#link2H_4_0005 (Consulted on 4.04.2021).

blue colour lexeme also means *sadness* and *misfortune*, *mourning* and *anger* or *rage (tristețe, jale; necaz, mânie, furie)*.[19]

(4a) *Soarele se înălța spre amiază și lăutarii, sub pomii livezii, începură a zice cîntece de inimă-albastră, zicea moș Sandu, adresîndu-se lăutarilor.*

(5a) Zeul se supără foc. Și de ce citita inimă-albastră?

In the Russian culture *Синяя борода (the man with the blue beard)* is a *jealous* male who is too severe to his wife. E.g.:

3b) — Что нужно предпринять Синей Бороде, чтобы прервать череду несчастий?[20]

Another idiom containing lexeme blue in Russian which denotes a positive emotion concept is *Синяя птица (the blue bird)* symbolizing *happiness*[21]; thus noting the bipolar meaning of the blue colour in Russian.

Orange colour lexeme shows *enthusiasm*, says Pilar Roz Vaz; no such expression could we find in the consulted dictionary, neither could we pick out any expression denoting an emotion concept in Romanian or Russian concluding that *orange* is not an emotion concept colour.

Traditionally *green* is associated with the concepts of *renewal, youth, inexperience*, but concerning emotions it stands for *envy*. The *green* colour lexeme is used mostly in the idiom *to be green with envy*.[22] E.g.:

I am green with envy when I go to Bristol and see their facilities.

A similar symbol of *green* is noticed in Romanian, it is usually associated with *youth* and *inexperience* but also with *sincerity* and *courage*, though it also denotes positive and negative emotion concepts such as *anger* or *fear* and *joy*: *a i se face (cuiva) verde înaintea ochilor, a vedea verde = a i se face (cuiva) rău (de mânie, de supărare etc.).* In the idiom *a avea inimă verde* the *green* colour lexeme stands for *joy*. [23]

The Russians associate the concept of *anger* with the *green* colour too, thus saying that somebody *becomes green* because of *anger*: *позеленеть от злости*.[24] Or it shows the intensity of some state like in *моска зеленая – to be very home sick or miss someone very much*.

From the table above we notice that *purple* associates with *royalty, nobility, spirituality, wisdom, enlightenment, arrogance*, while as an emotion concept the *purple* colour lexeme renders *anger*. E.g.:

He referred to me as 'the enemy' and used to go purple in the face at the very mention of my name. [25]

In the Romanian language no idioms with the purple (violet) colour lexeme have been found. We have also searched for idioms with the synonyms *violiu, mov, liliachiu, stânjeniu* which are used just as meaningful adjectives to describe a certain object. [26]

In Russian oral speech to denote the concept of *indifference* which is the opposite to *interest*, also a mental state, they say: *А мне фиолетово*. E.g.:

(4b) А мне фиолетово: знатоки моды назвали главный цвет на ближайший год.[27]

Gray in AE or *grey* in BE is a colour associated with *sadness, worry* and *tiredness*. E.g.:

---

[19] https://dexonline.ro/intrare/albastru/1236 (Consulted on 4.04.2021).

[20] Фразеологизмы «Цвет» и их значение (с примерами) https://madamelavie.ru/frazeologizmy/frazeologizm_tsvet/ (Consulted on 4.04.2021).

[21] https://educontest.net/ru/1595100/фразеологизмы-и-идиомы-с-елементами-т/ (Consulted on 4.04.2021).

[22] COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3, p. 637.

[23] https://dexonline.ro/intrare/verde/60388 (Consulted on 4.04.2021).

[24] ЗАВЬЯЛОВА Н. А. Фразеологические единицы с колоративным компонентом как составляющая дискурса повседневности Японии, Великобритании и России / Н. А. Завьялова. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2011. – 320 с. ISBN 978-5-7996-0667-1https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/37791/1/zavjalova2011.pdf, p.175.

[25] COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3, p. 1167

[26] https://dexonline.ro/definitie/violet (Consulted on 4.04.2021).

[27] Фразеологизмы «Цвет» и их значение (с примерами) https://madamelavie.ru/frazeologizmy/frazeologizm_tsvet/ (Consulted on 4.04.2021).

Otto was still looking grey and very tired.

Coward walked in with a grey face and said it was terrible.[28]

In Romanian *gri* or more often *sur* describes *nature* and the *old age* of a person pointing at the *grey hair* or *moustache* and does not associate with any emotion concept.

It can only be encountered in the expression *a scoate (cuiva) peri suri (în cap)*[29], which means *to make/cause somebody feel very angry and unhappy about the situation.*

Rage is usually associated with the reddening of somebody's face as this state denotes somebody's *indignation* and *fury*, and normally the high blood pressure of the Experiencer of this state goes up but the English language puts in application an unusual expression employing the white colour lexeme: *to go white with rage.* [30] E.g.:

My sister went white with rage.

Also the *white* colour lexeme used in an idiom stands for *fear* and *shock*. E.g.:

As white as a sheet.

White can intensify a certain state, e.g.: *white hope*, which means *a great hope.* [31]

In Romanian *white* colour lexeme is part of the idiom *a scoate (cuiva) peri albi = a necăji mereu (pe cineva), a agasa (pe cineva) până la exasperare* .[32] E.g.: *alb la față = palid* (*pale* because of an illness); (6a) *Era alb la față și tremura.*

While the word combination *zile albe (viață tihnită, fericită)*, means *a happy life*, being not an emotion concept but denoting the quality of life*: (7a) Tot zile albe duci?*

The Russian *белый (white)* is encountered in expressions containing a negation thus denoting *no joy*: *белый свет не клином стал \ не сошелся, белый свет не мил.*

Белый in the idiom *белая горячка* has its story. It denotes a state of the body when the owner is overdrunk and has fever. In spite of this the human does not become red, it is from the colour of the tongue that the idiom was formed[33].

In English *black* colour is associated with *great anger, annoyance* or *hatred* being used in such idiomatic expressions as:

She gave him a black look.

He came in with a face as black as a thunder.

His black heart rejoiced at their sufferings. [34]

If the English or the American has *a black face like a thunder* when *in rage* the Romanian's face is *as black as the soil* (pământiu): *pământiu la față, nergu de supărare), foarte supărat, furios, trist, deprimant (very angry, furious, sad, deep in sadness).* [35]

As well the *black* colour lexeme *(negru)* is encountered in the idiom *a avea (sau a-i fi cuiva) inima neagră (a fi foarte trist),* which means *to be deep in sadness.* E.g.:

(8a) Ca să vadă și să creadă, Cum mi-i inima de neagră.

Opposite to the expression *zile albe*, mentioned above we notice the idiom *a-i face cuiva zile negre (a-i pricinui cuiva supărări, a-i amărî viața)* which stands as an equivalent for *to sadden somebody's life*.

---

[28] COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3. p. 638.

[29] https://dexonline.ro/definitie/sur (Consulted on 4.04.2021).

[30] COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3. p. 1665.

[31] ЗАВЬЯЛОВА Н. А. Фразеологические единицы с колоративным компонентом как составляющая дискурса повседневности Японии, Великобритании и России / Н. А. Завьялова. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2011. – 320 с. ISBN 978-5-7996-0667-1https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/37791/1/zavjalova2011.pdf, p.118.

[32] https://dexonline.ro/intrare/alb/245794 (Consulted on 4.04.2021).

[33] БЛОХИНА А.А. Русские фразеологизмы с колоризмами «красный», «белый», «черный» в текстах СМИ Язык и текст 2019. Том 6. № 4. С. 70–76.https://psyjournals.ru/files/111941/langt_2019_n4_Blokhina.pdf, p.71-72.

[34] 159. COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3 p. 135.

[35] https://dexonline.ro/intrare/negru/248287 (Consulted on 4.04.2021).

More than that the idiom *a i se face (cuiva) negru înaintea (sau dinaintea) ochilor* means to get/make somebody *very angry, to his peak of fury*.

In the Russian culture the black colour is associated with darkness, it appears in such idioms as *черная душа* (a bad person, a human with a lot of drawbacks), an expression which sometimes is continued in *душа черна, так и мылом не смоешь*.

The black lexeme stands for unhappiness, e.g.: «Черный» как несчастный – *черная страница, черное пятно, черный год \ день– тяжелый год\день* и т.д. [36]

Table 2: *Emotion Concepts and Their Association with Colours in English, Romanian and Russian*

The colour	Emotion Concepts		
	English	Romanian	Russian
Red	*Anger, embarrassment*	*Anger, fury, fear*	*Embarrassment (shame), rage, irritation, happiness, joy*
yellow	*Happiness, jealousy, fear*	*Anger, fear, illness*	--
blue	*Sadness, depression*	*Sadness, misfortune, mourning, anger, rage*	*Jealousy, happiness*
green	*envy*	*Anger, fear, joy*	*Anger, intensifier of a state*
purple	*anger*	--	*indifference*
grey	*Sadness, worry*	*Anger*	*Anger, unhappiness*
white	*Rage, fear, shock, intensifier of a colour*	*Anger, happiness*	--
black	*Rage, annoyance, hatred*	*Rage, fury, sadness*	*Unhappiness, misfortune*

Having conducted this humble study on the conceptualization of emotion by colours in English, Romanian and Russian we can conclude that the metaphor EMOTION IS COLOUR was proved. From the list of colours suggested by Pilar Ron Vaz we excluded "orange" as according to our study this is not an emotion colour. The rest of colours are used to depict such emotion concepts as "anger, rage and fury"; "fear and shock"; "sadness, depression, unhappiness, misfortune and mourning"; "envy"; "indifference and hatred"; "jealousy and embarrassment", which are negative and also we identified some positive emotion concepts such as "joy and happiness".

The most multi-coloured emotion in Romanian is "anger" as it can be "red, yellow, blue, green, grey, white and black" while in English and Russian just 3 colours are used to render this concept in each culture. "Grey" and "blue" denote bipolar emotion concepts in Russian and so does "yellow" in English, while in Romanian this is "white".

"Yellow" and "white" are not emotion colours in Russian, while in Romanian this is the case of "purple", thus English making use of more colour lexemes to denote emotion concepts than Romanian and Russian.

BIBLIOGRAPHY

KŐVECSES Z. Emotion Concepts: Social Constructionism and Cognitive Linguistics. In: The Verbal Communication of Emotions: Interdisciplinary Perspectives: Routledge, 2014, p.109-121. ISBN 978-0-805-83689-9.

[36] БЛОХИНА А.А. Русские фразеологизмы с колоризмами «красный», «белый», «черный» в текстах СМИ Язык и текст 2019. Том 6. № 4. С. 70–76.https://psyjournals.ru/files/111941/langt_2019_n4_Blokhina.pdf, p.71-72.

LAKOFF G. The Contemporary Theory of Metaphor. 1992 terpconnect.umd.edu/~israel/lakoff-con TeorMetaphor.pdf (Consulted on 02.02.2016).

PLUTCHIK R. The Nature of Emotion. In: American Scientist. Volume 89. p. 344-350. July-August 2001.

www.emotionalcompetency.com/papers/plutchiknatureofemotions%202001.pdf (Consulted on 6.04.2016).

PILAR ROZ VAZ. Colouring the Anglo-Saxon World of Emotions. Academia.edu/33653386/The_historical_linguistics_cognitive_linguistics pdf, (Consulted on 11.03.2021).

WIERZBICKA A. Emotions across Languages and Cultures. Cambridge University Press, 1999. 349 p. ISBN0521599717.

COLLINS COBUILD DICTIONARY. The University of Birmingham, Collins: London and Glasgow, 1990. 1703 p. ISBN 0 00 375021 3.

THESAURUS https://www.thesaurus.com/(Consulted on 25.07.2015)

DEX https://dexonline.ro/(Consulted on 25.07.2015)

БЛОЧИНА А.А. Русские фразеологизмы с колоризмами «красный», «белый», «черный» в текстах СМИ Язык и текст 2019. Том 6. № 4. С. 70–76.https://psyjournals.ru/files/111941/langt_2019_n4_Blokhina.pdf (Consulted on 4.04.2021)

КУЛИНСКАЯ С. В. Фразеологические единицы и пословицы с компонентом «красный цвет» и их отражение в языковой картине мира. В: Вестник Краснодарского университета МВД России. №1 (27) 2015 https://cyberleninka.ru/article/n/frazeologicheskie-edinitsy-i-poslovitsy-s-komponentom-krasnyy-tsvet-i-ih-otrazhenie-v-yazykovoy-kartine-mira-na-primere-russkogo/viewer (Consulted on 4.04.2021)

ЗАВЬЯЛОВА Н. А. Фразеологические единицы с колоративным компонентом как составляющая дискурса повседневности Японии, Великобритании и России / Н. А. Завьялова. – Екатеринбург : Изд-во Урал. ун-та, 2011. – 320 с. ISBN 978-5-7996-0667-1https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/37791/1/zavjalova2011.pdf (Consulted on 4.07.2021)

ОЖЕГОВ С.И., ШВЕДОВА Н.Ю., Толковый словарь русского языка. www.lib.ru/DIC/OZHEGOW/ozhegow_s_q.txt (Consulted on 25.07.2015)].

Фразеологизмы «Цвет» и их значение (с примерами) https://madamelavie.ru/frazeologizmy/frazeologizm_tsvet/ (Consulted on 4.04.2021)]

https://educontest.net/ru/1595100/фразеологизмы-и-идиомы-с-елементами-т/ (Consulted on 4.04.2021)

https://www.gutenberg.org/files/849/849-h/849-h.htm#link2H_4_0005

ASPECTS OF THE DYNAMICS OF THE SPORTS LEXICON IN CONTEMPORARY ROMANIAN LANGUAGE

Voica Radu-Călugăru
Assoc. Prof., PhD, „Aurel Vlaicu" University of Arad

Abstract: Like all terminologies, sports lexicon was a constant source of renewal of the Romanian language vocabulary in different periods, including before the '89 Revolution. This modernization of the vocabulary through sports terminology takes place in the context of English influence and linguistic globalization. The dynamics of sports terminology is very well reflected by the sports press which includes relevant lexical material in this regard. Thus, terms are put into circulation becoming part of the vocabulary of the ordinary speaker. Following the sports press, we find that new terms appear that contribute to the dynamics of the current Romanian language vocabulary. The sports lexicon is renewed by borrowings from the English language that go through a process of complete or partial adaptation, depending on different criteria. Also, these loans are derivatives, compounds or abbreviations and fall into a certain morphological class. Of interest is the way in which academic dictionaries, neologisms or specialized dictionaries mirror this linguistic reality.

Keywords: sports terminology, vocabulary dynamics, English language influence, sports press

Terminologia sportului reprezintă un segment al lexicului limbii române care constituie punctul de pornire a studierii împrumuturilor din limba engleză în limba română. Majoritatea studiilor de început dedicate anglicismelor au ca sursă observaţiile lui Iorgu Iordan în ceea ce priveşte cuvintele provenite din limba engleză, utilizate în domeniul sportiv; Iorgu Iordan consideră că nu există decât foarte puţine împrumuturi directe din limba engleză, majoritatea împrumuturilor făcându-se prin filiera limbii franceze. Studiile lingvistice ulterioare îl citează destul de frecvent pe Iorgu Iordan, adoptând punctul de vedere al acestuia în ceea ce priveşte capacitatea limbii române de a asimila destul de uşor cuvinte împrumutate din alte limbi, în primul rând datorită sistemului său fonetic variat, dar şi celui morfologic; în opinia lui Iorgu Iordan adaptarea este un proces treptat care îşi face simţită prezenţa discret, implicând, iniţial, în procesul împrumutului un număr redus de vorbitori, ca apoi să se răspândească la tot mai mulţi vorbitori, cu şanse crescute ca fiecare nou element să fie acceptat şi chiar generalizat.

În anii ’60 se constată pătrunderea masivă a unui număr mare de cuvinte din limba engleză în limba română în tot mai multe domenii de activitate; creşte numărul studiilor care abordează particularităţi ale procesului de adaptare a împrumuturilor în diferite subsisteme ale vocabularului. Astfel, apar primele studii asupra terminologiei sportului, care implică împrumutul din limba engleză.

Mircea Seche (1959) face precizări asupra stilului şi termenilor din domeniul sportului, în articolul *Despre stilul sportiv*, LR, 2 : 81-91, în care clasifică termenii sportivi conform criteriului frecvenţei; autorul observă capacitatea limbii române de a asimila şi de a adapta destul de repede împrumuturile din limba engleză; afirmaţia este susţinută de indicarea anumitor corelaţii dintre aspectele fonetice şi ortografice; concluziile sunt obţinute în urma analizei stadiilor adaptărilor ortografice. Mircea Seche constată că, în majoritatea cazurilor, împrumuturile din domeniul publicistic şi cel al sportului înregistrează o singură variantă de ortografiere pentru fiecare termen în parte, de obicei varianta fonetică.

Gheţie (1957) aduce informaţii suplimentare asupra termenilor sportivi împrumutaţi din limba engleză, în articolul *Observaţii asupra limbii folosite în „Sportul popular"*, LR, 4: 19-25; autorul identifică următoarele faze în procesul de adaptare: iniţial cuvântul împrumutat apare în forma sa fonetică originală, apoi doar un număr redus de vorbitori utilizează pronunţarea originală, în timp ce majoritatea vorbitorilor renunţă la pronunţarea specifică limbii engleze.

Trofin (1967) aduce un prim studiu dedicat în principal procesului de adaptare, *Observaţii cu privire la adaptarea terminologiei sportive de origine engleză în limba română*, StUBB, 2: 125-130. Susţinând existenţa exercitării unei influenţe directe asupra vocabularului limbii române din domeniul sportului, autorul încearcă să evidenţieze tendinţele împrumuturilor în cadrul procesului de adaptare, având în vedere interdependenţa dintre ortografie şi pronunţie. Conform opiniei lui Trofin doar o categorie restrânsă de vorbitori, cunoscători ai limbii engleze, folosesc o pronunţie apropiată celei din limba engleză în cazul împrumuturilor.

Graur (1967 b), în articolul *Limbajul sportiv,* PN, 6: 31, dedicat termenilor din domeniul sportului, înclină spre o pronunţie adaptată celei româneşti, diferită de cea care reproduce scrierea în limba engleză a cuvântului. Autorul identifică două tendinţe clare în adaptarea cuvintelor împrumutate din limba engleză: una vizează modificarea scrierii cuvintelor englezeşti, cealaltă modificarea pronunţiei.

Ilinca Constantinescu (1972-73) face o analiză riguroasă a anglicismelor pătrunse în domeniul sportului în *Influenţa limbii engleze în vocabularul sportiv românesc,* I, II, III, LR, 6: 528-536, LR, 1: 25-35, LR, 2: 109-116. Autoarea porneşte de la un material amplu a cărui analiză duce la concluzii generale. Termenii sunt clasificaţi în trei grupe, în funcţie de criteriul uzului: termeni de *uz frecvent*, termeni *specializaţi cu uz restrâns* şi anglicisme cu *uz foarte restrâns* (întrebuinţaţi numai de jurnalişti).

În ceea ce privește studiile recente asupra terminologiei sportului, menționăm lucrarea Mihaelei Tomescu, *Evoluția terminologiei sportive în limba română*, apărută la Editura Universității de Vest, Timișoara, în 2018. Lucrarea sintetizează informații teoretice privind așezarea terminologiei sportive românești de la începuturi până în prezent, oferind detalii importante despre structura limbajului sportiv din limba română contemporană. În capitolul *Structura limbajului sportiv actual. Împrumuturile* este sistematizată componența lexicului sportiv în funcție de ponderea anumitor împrumuturi, dar sunt avute în vedere și formațiile românești (derivate și compuse; calcuri lingvistice). Dintre împrumuturi, anglicismele ocupă poziția centrală alături de împrumuturile din limba franceză, cât și din italiană, germană sau japoneză. Ponderea acestor împrumuturi este observată prin interpretarea repertoriului care însoțește analiza. Acest repertoriu cuprinde termenii din domeniul sportului şi cuvintele cu sensuri în acest domeniu (vezi Tomescu, 2018: 141.) Termenii din domeniul sportului, cuprinşi în repertoriu, sunt selectaţi prin analiza mai multor dicționare pornind de la *Dicționarul universal* al lui Lazăr Şăineanu, ediţiile 1896 și 1943; *Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească"* (1931), alcătuit de I. A. Candrea și Gh. Adamescu; *Dicționarul limbii române moderne*, *Dicționarul de neologisme* (1961), alcătuit de Florin Marcu și Constant Maneca; *Dicționarul limbii literare contemporane* (1955-1957); *Dicționarul de cuvinte recente* (ediția a II-a) de Florica Dimitrescu, *Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția 1996), *Dicționarul ortografic, ortoepic și de morfologic al limbii române* (ediția 2005) − cu scopul verificării scrierii corecte a împrumuturilor neasimilate ortografic și morfologic în limba română; *Marele dicționar de neologisme* (2007) elaborat de Florin Marcu. Astfel, raportându-ne la această analiză recentă a lexicului sportiv, reținem că în limba română contemporană au intrat în sectorul terminologiei sportului **134** de termeni din limba engleză (Tomescu, 2018: 74) și **165** de termeni specifici din franceză (Tomescu, 2018: 87), **40** de termeni din alte limbi: **12** termeni din italiană, **10** din germană, iar din limbile japoneză, rusă, greacă, turcă un procent nesemnificativ (Tomescu, 2018: 95).

O actualizare a numărului împrumuturilor din limba engleză, oarecum stabile în limba română, se realizează prin înregistrările din DOOM^2, ediția din 2005. Cifra totală de anglicisme (adică de împrumuturi din limba engleză, neadaptate la sistemul fonetic şi morfologic al limbii române) din DOOM^2 este de **526** cuvinte-titlu (leme). La această cifră pot fi adăugate şi cele peste **100** de cuvinte de proveniență engleză (şi americană) adaptate la sistemul fonetic şi morfologic al românei. Între ele există câteva dublete grafice preluate din lexicul limbii engleze (*off-line/offline; on-line/online; catch/catch-can*), dar şi unele care indică o fază de adaptare în limba română: *boss/bos; break^2/brec*; *clearing/cliring; cocktail/cocteil; derby/derbi; gill-box/gilbox,* la care varianta engleză este încă preferată, şi *ghem/game; smeş/smash; rugbi/rugby,* la care varianta

preferată este cea „românizată”. Dintre cele **526** de cuvinte înregistrate în DOOM^2, **170**, deci **32,31%**, sunt anglicisme de proveniență latino-romanică. Acest procent poate crește, dar nu deosebit de semnificativ, prin includerea împrumuturilor de acest tip, adaptate deja limbii române. (Voica Radu, 2009: 62-63).

Lexicul sportiv, ca de altfel ansamblul lexicului nostru, oglindește fidel etapele influenței engleze asupra limbii române contemporane de la împrumuturile vechi, de dinainte de Revoluția din 1989, la cele perfect adaptate la sistemul limbii române (vezi de exemplu, *fotbal, hochei, volei, șut*) până la cele mai recente (vezi de ex: *hunter, net-ball, squash*.), neasimilate .

DOOM^{2}cuprinde **66** de anglicisme din domeniul sportiv, pe care le-am selectat parcurgând inventarul anglicismelor înregistrate în DOOM^2 (vezi *Anexa* cuprinzând inventarul anglicismelor înregistrate în DOOM^2 în Voica Radu, 2009: 167-187). Acestea sunt reprezentate, în principal, de substantive (*backhand, challenger, dirt-track*) și un număr redus de adjective (*groggy, indoor*), unele adaptate, altele în curs de adaptare, altele cu pronunție sau/și cu grafie englezească.

În categoria verbelor, identificăm, în DOOM^2, numai forme complet asimilate (*a faulta, a sprinta, a șuta*).

Dicționarul de termeni sportivi al Mihaelei Varga, apărut la Editura Universitaria, Craiova, 2018, cuprinde denumiri ale unor activități sportive vechi, foarte vechi și noi, termeni medicali care privesc viața sportivă, cât și termeni care desemnează activități ce au conexiune cu sportul (de exemplu, dansuri tradiționale). Dicționarul este elaborat prin selectarea termenilor din sport sau a celor care se află în legătură cu sportul din 15 dicționare și 3 cărți prezente în bibliografia dicționarului. Întrucât în cadrul demersului nostru prezintă interes lexicul sportiv de origine engleză, am selectat din acest dicționar numai anglicismele, respectiv termenii cu etimologie simplă engleză și termenii cu etimologie multiplă engleză și franceză, întrucât, de cele mai multe ori, vorbitorul se raportează și la aceștia ca fiind împrumuturi din engleză. Astfel, am identificat **292** de termeni din domeniul sportului cu etimologie engleză.

Pseudoanglicismele sunt bine reprezentate în limbajul sportiv: *tenisman, recordman, daviscupman* sunt câteva exemple. Pentru unele dintre aceste pseudoanglicisme dicţionarele indică în mod eronat etimon englezesc. *Marele dicționar de neologisme* (2007) nu înregistrează pseudoanglicismul *daviscupman* și stabileste originea corectă numai în cazul lui *tenisman*.

Un exemplu de fals anglicism îl reprezintă cuvântul *tenisman*, cuvânt care nu este înregistrat în *Îndreptarul ortografic, ortoepic şi de punctuaţie* (ediția a V-a), dar figurează în DOOM^2, (!*tenismen* s.m., pl. *tenismeni* și *tenismenă* s.f., g.-d. art. *tenismenei*; pl. *tenismene*), însă în acesta din urmă este trecut fără mențiunea provenienței din limba engleză. Din aceste motive pronunția și grafia cuvântului ar trebui să fie *tenisman* sau *tenismen*, cum se pronunță și se scrie tot mai des. Presa scrisă și audiovizuală abundă în exemple de acest gen, în care cuvântul este folosit cu o formă considerată, în mod eronat, englezească. DEX`98 înregistrează cuvântul, dar cu precizarea corectă a originii acestuia: *tenisman, -ă, tenismeni, -e,* s. m. si f. = *jucator de tenis*.[Var.: *ténismen,* -a s. m. si f.] − din fr. *tenisman*. Cuvântul *tenismen* are și plural: *tenismeni*, precum și o formă de feminin: *tenismenă*, aceste forme fiind înregistrate în DEX`98 și prezente, totodată, în presă. Cuvântul *tenismen* este considerat a fi de origine engleză de către unii autori. Spre exemplu, Ilinca Constantinescu afirmă foarte clar că acest cuvânt, *tenisman*, „jucator de tenis”, este un împrumut din engleză. Convingerea că *tenisman* este un cuvânt de origine engleză este atât de puternică, încât el apare și în unele manuale de limba engleză, precum și în revista *România today*. S-a comentat faptul că în revista amintită este publicat un articol intitulat *The Famous Tennisman*, în loc de *The Famous Tennis Player*. Au fost identificate numeroase argumente care atestă originea franceză a cuvântului *tenisman*:

a. cuvântul nu este înregistrat în niciun dicționar mai vechi sau mai nou al limbii engleze;

b. nu apare în literatura de specilitate, unde se poate găsi exclusiv perifaza *tennis player*;

c. mulți jucători nu folosesc termenul *tenisman*;

d. unul dintre cele mai bune dicționare franceze (PL) consideră termenul *tenisman* un „fals anglicism”;

e. în cunoscuta lucrare a lui Étiemble, *Parlez vous franglais*?, acesta precizează foarte clar că *tenisman* sau *tennisman* nu poate fi găsit în niciun dicționar de limbă engleză, pentru că acest termen este de origine franceză.

De asemenea, este discutabilă și originea termenului *davis-cupman*, „participant la competiția Cupa Davis". Prima prezență a acestui cuvânt este semnalată în limba româna de către I. Ghetie, în articolul *Observații asupra limbii folosite în „Sportul popular"* în LR, 1957, nr. 4, p. 21. Acest termen este inexistent în limba engleză, în această limbă fiind folosit termenul *Davis Cup player*. De asemenea, și grafia acestui termen, *Davis-coupman,* indică proveniența franceză. Scrierea cu *ou* trimite la franțuzescul *coupe,* nu la englezescul *cup.* Numeroși autori, printre care și Ilinca Constantinescu, îl consideră un împrumut din limba engleză și este inclus în seria cuvintelor: *clubman, iahtman, sportsman*. Etimologia acestui termen este discutabilă, deoarece nu se poate atesta existența unui asemenea cuvânt în engleză cu sensul de participant la *Cupa Davis*. De asemenea, e foarte probabil ca termenul *cupman* să fie tot un pseudoanglicism, creat în limba româna sau în franceză, deci într-o limbă romanică. Pentru *cupman*, MDN precizează „câstigator al unei cupe; (p. ext.) orice participant la o competiție în care se dispută cupa. (< fr., engl. *cupman*)".

Pentru a stabili un statut corect al cuvintelor *rugbyman, tennisman*, cât și al altor creații ale limbii franceze, trebuie să se țină cont de faptul că elementul formativ *-man*, deși de origine engleză, a început, totuși, să se atașeze chiar la teme aparținând limbii franceze. Astfel, *bourreman*, al cărui sens este „inspector de poliție" a fost creat prin unirea lui *bourre* „poliție" cu englezescul *man* „om", care a devenit un element de compunere frecvent folosit sau „sufixoid". Deci avem de-a face atât cu preluarea unor sufixe englezești în limbile romanice, cât și cu acceptarea unor modele de compunere specifice limbii engleze.

Un alt pseudoanglicism luat în discuție de lucrările de specialitate este *recordman*, folosit și în limba română cu sensul de „sportiv care deține sau a realizat un record". Termenul a fost inclus în ultimele noastre dicționare, dar nu a primit o indicație etimologică exactă. Astfel, în MDE se arată că provine din limba franceză, în DLRM este dedus din franțuzescul *recordman,* iar în MDN este înregistrat sub forma *recordmen,* -a, s. m. f. (sportiv deținător al unui record) și explicat prin: fr., engl. *recordman*. În DEX`98 se menționează: *recordman, -a, recordmeni, -e*, s. m. și f. = sportiv care a stabilit un record; sportiv care deține un record.

Din fr., engl. *recordman*. DOOM[2] îl înregistrează deja fără nicio mențiune referitoare la originea cuvântului: !*recordmen* (*-cordmen*) s. m., pl. *recordmeni* și !*recordmenă* (*-cord-me-*) s. f., g−d. art. *recordmenei*; pl. *recordmene*. Termenul *recordman* este un pseudoanglicism, creat în limba franceză, înregistrat de *Robert*, cu mențiunea „faux anglicisme". Limba franceză cunoaște și varianta feminină a acestui termen: *recordwoman*, acesta din urmă fiind înregistrat în mai multe dicționare: *Robert, Quillet* și *Larousse*. Având în vedere etimoanele frantuzești din care provin cele două neologisme, lucrările de specialitate recomandă accentuarea oxitonă a acestora. DN[3] indică aceasta accentuare, însă MDE și *Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație* înregistrează cuvântul sub forma *recórdman*, care este mai frecventă.

S-a identificat o categorie mai largă de cuvinte, cea a anglicismelor aparente, în care pot fi încadrate și pseudoanglicismele. Termenul *handbal* este considerat de unele dicționare de proveniență engleză, însă acest cuvânt este de proveniență germană, de unde 1-a împrumutat și limba franceză, cum rezultă din dicționarele *Quillet, Robert, Larousse*.

Argumentul forte adus în favoarea originii germane este că acest sport a apărut mai întâi în Germania, după Primul Război Mondial, după care a fost preluat de către toate țarile din Europa.

Un alt argument că acest cuvânt nu este de origine engleză îl constituie faptul că, deși există în engleză, el defineste un sport total diferit de ceea ce noi sau francezii numim *handbal*. DEX`98 precizează originea germană a cuvântului, menționând însă și limbile franceză și engleză ca posibile filiere de împrumut: *hándbal* s. n. = joc sportiv de echipă, în care jucătorii, aruncând mingea cu mâna, încearcă să o introducă în poarta echipei adverse. Din germ. *handball,* fr., engl. *hand-ball*. Aceleași mențiuni sunt făcute și în MDN. DOOM[2] îl tratează ca pe un cuvânt perfect

adaptat la sistemul limbii române, înregistrându-l sub forma: *handbal* (*hand-bal*) s. n., fără alte precizări (pentru considerațiile legate de pseudoanglicisme, vezi Voica Radu, 2013: 75-79).

Presa sportivă însă din perioada actuală, după 2005, indică prezența unor elemente lexicale noi, atât în corpul articolelor, cât și la nivelul titlurilor. Tendința este firească, reprezentând o ancorare în fenomenul general al globalizării lingvistice. Unele dintre aceste împrumuturi au intrat într-un proces de adaptare și asimilare în limba română, dar altele și-au păstrat forma engleză atât în ortografie, cât și în pronunție. DOOM^2 a reglementat statutul anglicismelor în această privință, distingându-le de împrumuturile adaptate. Anglicismele oferă cel mai mare procent de abateri de la sistemul fonetic și fonologic din limba română. Adaptarea și clasificarea morfologică a anglicismelor ridică problema genului, articularea enclitică, numărul și flexiunea cazului în substantive.

Anglicisme identificate în seria de publicații sportive analizate sunt cuvinte simple, derivate sau cuvinte compuse, expresii, sintagme. Anglicismul apare și în cazul unor substantive proprii. De asemenea, observăm și abrevieri. Dintre anglicismele care circulă actualmente în presa sportivă („Gazeta Sporturilor", nr. 39 – 48), aproape jumătate din cuvintele identificate se regăsesc în DOOM^2, iar dintre termenii din domeniul sportului înregistrați în DOOM^2 doar **55** se regăsesc în *Dicționarul de termeni sportivi* al Mihaelei Varga. Spre exemplu. *goal-keeper (goalkeeper), lift, stretching* nu sunt înregistrați în DOOM^2.

Verificând termenii cu *Marele dicționar de neologisme* (2007), am constat că dintre termenii identificați în „Gazeta Sporturilor", nr. 39 – 48 majoritatea sunt prezenți în DOOM^2, doar, *short-track (short track), stretching (strechting)*, prezente în *Marele dicționar de neologisme*, nu apar în DOOM^2.

Dicționarul esențial de neologisme al limbii române înregistrează toți termenii aflați în DOOM^2, *goalkeeper, short-track (short track)* nefiind prezente în DOOM^2.

Dintre cuvintele identificate în *Dicționarul de termeni sportivi, Marele dicționar de neologisme* și *Dicționarul esențial de neologisme al limbii române*, **2** dintre acestea (*hat-trick* și *passing-shot*) se regăsesc în cele trei dicționare iar *passing-shot* este înregistrat și în DOOM^2. Numărul termenilor din domeniul sportului, care se regăsesc în toate cele patru surse, DOOM^2, *Dicționar de termeni sportivi, Marele dicționar de neologisme* și *Dicționarul esențial de neologisme al limbii române* este **51**.

Anglicismele selectate din presa sportivă (termeni din domeniul sportului sau simple cuvinte) se încadrează în diferite clase morfologice:

Substantive proprii simple: *Champions, Championship.*

Substantive proprii compuse care au în componența lor unul sau mai multe cuvinte provenite din limba engleză: *All Access Hour, All-Star Game, Anfield Road, Blue Birds, Cardiff City, Champions League, Chemik Police, Columbus Blue Jackets, Daily Telegraph, Derby County, Double Staff, English Football League (EFL), Europa League, Eurosport Player, FA Cup, Fed Cup, Football Manager, Golden State Warriors, GSP Live, Instagram, i-Pod, LA Galaxy, NBA All-Star Weekend, New Dinamo, Nottingham Post, Oklahoma City Thunder, Orange Bowl, Play Station, Premiere League, Quatar Open, Red Devil, Rouen Metropole Basket, Rugby Europe Championship, Sky Germania, Spartan Race, Stamford Bridge, Tampa Bay Lightning, Tournament of Champions, Under 21, US Open, Video Assistant Referee (VAR), WTA Insider, Women's Tennis Association* (WTA)

Substantive comune simple: *air, assist, badminton, banner, blues, bonus, boom, bowling, box, brand, break, business, clip, club, corner, derby, doping, dribling, drill, fan, fault, futures, game, gol, handicap, hard, hențt, hochei, interviu, junior, lider, lift, limbo, lob, manager, meci, out, penalty, ponei, puck (puc), record, remember, rugby, set, show, sir, site, slice, slogan, spot, staff, start, stop, stres, studio, succes, șut, team, tenis, top, trend, trening, video, volei, warrior.*

Substantive comune compuse: *aisberg, all-time, baschetbal, baseball, baseline, come-back, cross country, fotbal, goal-keeper, golaveraj, golgeter, handbal, hat-trick, hip-hop, hold-up, ofsaid, playmaker, play-off, play-out, prime-time, short-track, slam-dunk, team manager, tie-break, time-out, trick-shot, wonderkid.*

Substantive derivate cu prefix: *autogol, remake, superstar, supertiebreak.*

Substantive derivate cu sufix: *baschetbalist, follower, fotbalist, gamer, handbalist, killer, living, meeting, passsing, scouter, scouting, shopping, stoper, streching, touching, voleibalist, winger, wonderkid*

Adjective: *antidoping, cash, digital, folk, full-time, groggy, interclub, junior, managerial, non-stop, video.*

Adverbe: *forward, OK, out.*

Verbe: *(a) downloada, (a) faulta, (a) performa, a twista*

Sintagme şi expresii: *clean sheet, extra time, hitting partner, the best of, topul all-time; It's show time!; Man of the Match,*

Abrevieri: *EFL, FIFA, MLS, MVP, NBA, NHL, OCC, PR, U21, UEFA, VIP, WTA,*

Un număr mare al acestora nu este complet asimilat în limba română. Multe dintre cuvinte circulă cu forme hibride (Tomescu, 2018: 68) şi sunt înregistrate în dicţionare sub forme diferite (exemple: *stretching* ‹‹DTS›› – *strechting* ‹‹MDN››*; time-out* ‹‹DOOM^2›› – *taim-out* ‹‹DTS››). De asemenea, autorii de articole tind spre o abordare cât mai apropiată de termenul în original, în forma lui din limba engleză, neţinând cont de faptul că acesta este deja adaptat complet în limba română şi circulă sub normele acesteia (*puck/puc*). Unele substantive proprii au în componenţa lor unul sau mai multe cuvinte din engleză (exemple: *All Access Hour, English Football League, Oklahoma City Thunder*), aspect care favorizează familiarizarea celor care nu au cunoştinţe de limbă engleză cu aceasta. De asemenea, se atribuie chiar denumirilor de echipe din România, cuvinte în limba engleză, tot ca urmare a tendinţei de anglicizare, în spiritul *anglo fashion* (exemplu: *New Dinamo*). Procesul acesta a dus şi la introducerea unor cuvinte, în presa scrisă sportivă („Gazeta Sporturilor", de exemplu), cu o arie extinsă, neidentificată în niciun fel cu terminologia sportivă. Spre exemplu, domeniul afacerilor (exemple: *business, interviu, managerial, team manager*), al reţelelor de socializare (exemple: *follower, Instagram, You Tube*), al muzicii (exemple: *folk, punk, rock*), al domeniului IT (exemple: *digital, (a) downloada, (a) forwarda*) etc.

Dintre termenii neadaptaţi la sistemul limbii noastre, frecvent întâlniţi în presa sportivă menţionăm *play-off* şi *play-out.* Aceştia nu s-au regăsit în niciun dicţionar abordat, dar sunt frecvent întâlniţi atât în articole, cât şi în titluri. Această situaţie denotă faptul că vorbitorii, interesaţi de lectura ziarelor respective („Gazeta Sporturilor"), cunosc aceste elemente lexicale, fiind familiarizaţi şi cu terminologia sportivă care încă nu este consemnată în lucrările de specialitate. Pe lângă acest aspect, se revine în anumite contexte la grafia englezească, deşi cuvintele *meci* sau *fotbal* sunt împrumuturi vechi în limba română, adaptate grafic, ele apar în anumite situaţii sub forma *match* sau *football* (de exemplu: *Man of the Match, Football Manager*).

Anumite cuvinte nu apar cu forma lor de dicţionar, ci apar fie articulate, fie cu formă de plural (exemple: *un corner, penalty-uri, supertiebreak-ul*). Acesta este o încercare de asimilare indirectă a cuvintelor împrumutate în limba noastră, datorită faptului că, neavând un echivalent în română, prin adăugarea articolelor sau transformarea unui adjectiv în substantiv acestea devin parţial adaptate, prin circulaţia lor în diferite moduri. În acest proces se poate observa utilizarea corectă a acestora din punct de vedere contextual şi lingvistic. Remarcăm o asimilare groaie a împrumuturilor datorită abundenţei de termeni care circulă adesea cu diferite forme intermediare, asimilate doar parţial în limba română; nevoia de utilizare a acestor anglicisme datorită lipsei unui echivalent în limba română; utilizarea unor împrumuturi vechi, fără a se mai ţine cont de etimologie (percepute deja ca adaptate la normele lingvistice ale limbii române); valoarea stilistică a împrumuturilor din limba engleză, folosite cu intenţia obţinerii unui impact vizual.

BIBLIOGRAPHY

Avram, Mioara, *Anglicismele în limba română actuală*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1997.

Burney, Pierre, *Les langues internationals,* Presses Universitaires de France, Paris 1966.

Ciobanu, Georgeta, *Anglicisme în limba română*, Editura Amphora, Timişoara, 1996.

Constantinescu, Ilinca, Popovici Victoria, Ştefănescu Ariadna, „*Romanian" English in Europe,* Editura Görlach Manfred, Oxford, 2002.
Görlach Manfred, *A Dictionary of European Anglicisms, A Usage Dictionary of Anglicisms in Sixteen European Languages*, Oxford University Press, Oxford, 2001.
Gruiță, Mariana, *Adaptarea cuvintelor de origine engleză la sistemul fonetic și ortografic al limbii române actuale*, Editura Humanitas Educațional, 1974.
Hristea, Theodor, *Ortografia și ortoepia neologismelor românești (cu special referire la împrumuturile recente)*, LL, 1995.
Huntington, Samuel Ph., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Antet, București, 2001.
Mauranen, Anna, Ranta Elina, *English as a Lingua Franca: Studies and findings*, Cambridge Scholars Publishing, Cambridge, 2009.
Niculescu-Gorpin, Annabella-Gloria, *Influenţe cultural-lingvistive asupra evoluţiei recente a limbii române în context european şi mondial*, Editura Muzeului Naţional al Literaturii Române, Bucureşti, 2013.
Niculescu-Gorpin, Annabella-Gloria, *Use and Abuse of Borrowings in the Romanian*, Print Media, Editura Academiei, București, 2014.
Radu, Voica, *Limba Română și globalizarea lingvistică*, Editura Palimpsest, București, 2013.
Radu, Voica, *Limba engleză și globalizarea. Realități românești și romanice*, Editura Mirton-Amphora, Timișoara, 2009.
Seidlhofer, Barbara, *Understanding English as a Lingua Franca: A Complete Introduction to the Theoretical Nature and Practical Implications of English Used as a Lingua Franca*, Oxford University Press, Oxford, 2011.
Smokotin Vladimir M., Alekseyenkob Anna S., Petrovac Galina I., *The Phenomenon of Linguistic Globalization: English as the Global Lingua Franca* (EGLF), Elsevier Ltd. Publishing, Tomsk Russia, 2014.
Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Aspecte ale influenței engleze în româna actuală*, Editura Universități din București, 2006.
Thody, Philip, Evans Howard, Pepratx-Evans Michelle., *Le Franglais: Forbidden English, forbidden American: law, politics, and language in contemporary France: a study in loan words and national identity*, Humanities Press International, London, 1995.
Tomescu Mihaela, *Evoluția terminologiei sportive în limba română*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2018.

Dicționare

Busuioc Monica Mihaela, Păun Maria, Ștefănescu-Goangă Zizi, *Dicționar esențial de neologisme al limbii române* (DEN), Editura Corint, București, 2009.
Dicționarul explicativ al limbii române (DEX), Editura Univers Enciclopedic, București, 2016.
Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM[1]), ediția I, Univers Enciclopedic, București, 1982.
Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM[2]), ediția a II-a, revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, 2005.
Marcu, Florin, Constant Maneca, *Dicţionar de neologisme* (DN[3]), ediţia a III-a,
Bucureşti, 1978.
Marele dicționar de neologisme (MDN), Editura Saeculum I.O., București, 2002.
Oxford Dictionary of English Etymology, Oxford University Press, Oxford, 1996.
Varga, Mihaela, *Dicționar de termeni sportivi* (DTS), Editura Universitaria, Craiova, 2018.

Publicații

„Gazeta Sporturilor", nr. 39-48, seria 96, anul 2019, din 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27 februarie.

A MORPHO-SEMANTIC APPROACH TO ASPECT IN ENGLISH

Antoanela Marta Mardar
Assoc. Prof., PhD, „Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: Starting from the idea that aspect, a grammatical category reflecting "the way in which the meaning of a verb is viewed with respect to time" (Greenbaum and Quirk 1993: 51), is visible not only in the verb form, but also in the uses and meanings of various tenses in English, the present paper enlarges on a series of relevant morphologic and semantic features shared by the progressive and perfect aspect, respectively, and on how certain aspectual features of verbs favour their use in the indefinite or/and the progressive aspect.

Keywords: progress, duration, temporariness, modality, completion

Preliminary aspects

In an attempt to achieve effective and efficient communication, people have gradually developed specific linguistic means of expressing their thoughts and feelings. The result is visible nowadays in the various languages spoken all over the world and in the well-established grammatical norms governing their correct use by both native and non-native speakers.

It is also by means of grammatical norms that the numerous words existing in all languages have been defined, grouped in relevant classes and further classified according to various criteria.

Moving to more practical aspects, when talking about the actions they perform, the situations they are confronted with or the events in their lives, people select and combine various grammatical elements which may appropriately reflect the logical order of these actions/ states/ events in time and their relation with other actions/ states/ events and with the individuals perceiving them. While tenses are used by speakers for relating the time of an action/ state/ event to the time when the utterance about the respective action/ state/ event is produced, relevant details about the way(s) in which the actions/ states/ events expressed by the verb are perceived by speakers are expressed by means of **aspect**. Nevertheless, the fact cannot be ignored that specific (modality-marked) **aspectual verbs** selected by speakers in communication may also provide useful information about the actions/ states/ events expressed in an utterance.

Since the category of **aspect** and the **aspectual features of verbs** prove relevant in correctly decoding the actions/ states/ events in a sentence and condition, to a great extent, the exclusive or common use of verbs in the **simple**/ **indefinite** or the **progressive/ continuous** aspect, special attention will be devoted in the present paper to a series of aspects regarding the morpho-semantic representation of **aspect** in English and to the ways in which these two representations facilitate a systematic approach to tenses in English and to the types of actions commonly expressed by a series of tenses used in the **continuous/ progressive** and the **perfect/perfective** aspect, respectively.

On the morphologic representation of aspect in English

Although **aspect** is implied in the meaning of verbs as lexical elements, the grammatical **aspect** is expressed by specific means in English, being easily traceable in the verb form.

Reference is commonly made to four **aspects** in English, i.e. 1.**simple**/**indefinite**, 2. **progressive**/**continuous**, 3. **perfect**/**perfective** and 4. **frequentative** (*used to* + *frequentative would*).

Relevant for the presence of specific formal markers are the **progressive/ continuous** and the **perfect/perfective aspects**, the former being characterized by the presence of the auxiliary verb *to be* + the **present participle (v-ing)** of the main verb, and the latter by the presence of the auxiliary verb *to have* + the **past participle** ($\mathbf{v_3}$) of the main verb. A combination of the two aspects

results in **perfect continuous** verb forms which function according to the formula: aux. verb *to have* + the **past participle** of the aux. verb *to be* (**be**$_3$) + the **present participle (v-ing)** of the main verb. (see **Appendix 1**)

On the semantic representation of aspect in English

A discussion regarding the semantic representation of **aspect** in English should consider, on the one hand, the uses and meanings of English tenses combined with a specific **aspect**, and the **aspectual features** traceable in the meaning of verbs as lexical units, on the other.

1.2.1. Considering the **uses and meanings** shared by English tenses in the **continuous/ progressive** and **perfect/perfective** aspect, respectively, most verbs used in the former aspect commonly express actions in **full progress** and **incomplete**, actions which are **durative**, or **temporary** and actions which are marked by the speaker's attitude (**modality**). On the other hand, verbs used in latter aspect, i.e. the **perfect/perfective** one, point, in one way or another, to **past actions/situations/events**, and to the idea of **completion (**see **Appendix 2)**:

actions in **full progress** and **incomplete**

e.g. *Jane **is reading** the newspaper in the living room.* (action in **full progress** and **incomplete** at the moment of speaking)

*Tom **was riding** his bike this time yesteday.* (action in **full progress** and **incomplete** at a given moment in the past)

*They **will be drving** to Bucharest this time next week.* (action in **full progress** and **incomplete** at a given moment in the future)

*Frank **has been playing** his guistar for two hours.* (action started in the past which has been in **full progress** till now and is still in **full progress** and **incomplete** now)

*Her sister **had been watching** cartoons for half and hour when she came back home.* (action started in an earlier past which had been in **full progress** till another past moment and was still in **full progress** and **incomplete** at that given past moment)

*The kids **will have been playing** with their new toys for an hour when you get home.* (action started in an earlier future which will have been in **full progress** till another future moment and will still be in **full progress** and **incomplete** at that given future moment)

*I **would be walking** in the woods with my friends now if I didn't have to finish this report.* (wish about a possibile present – for an action to be in **full progress** and **incomplete** at present)

*I wish he **were playing** out with his friends but he prefers being alone.* (wish about an impossible present - for an action to be in full progress - and incomplete - at present; contrary to present reality → *but he is not playing with his friends outsdide*)

*They **may be attending** a meeting now.* (strong possibility for an action to be in **full progress** – and **incomplete** – now)

durative actions

e.g. *Mary **was reading** all day long yesterday.* (past completed action which was also **durative**)

*He **will be working** on his project for at least 3 hours.* (action which will be in **full progress** and **durative** within a future interval)

*Henry **has been talking** on the phone for over an hour.* (action started in the past which has been in full progress and **durative** till now and is still in progress now).

*The soldiers **had been marching** for 4 hours when the rain **started**.* (action started in an earlier past which had been in full progress and **durative** till another past moment and was still in progress now).

*Thomas **must have been sleeping** over 8 hours after that tiring competition.* (probability for a **durative** action to have been in full progress for a longer interval of time)

temporary actions

e.g. *My parents **are working** from home these days.* (**temporary** action limited in a **present** interval of time – *these days)*

*Jack **was studying** harder those days because he was going to take a very difficult exam.* (**temporary** action limited in a **past** interval of time – *those days)*

*Sarah **has been ironing** a lot of clothes lately.* (**temporary** action limited in an interval of time started in an indefinite **past** and contnuing up to the **present**– *lately)*

*He **had been practising** the piano more than usual those months and that is why he hadn't had time too much spare time to spend with his friends.* (**temporary** action limited in an interval of time placed in an indefinite **earlier past** – *those months)*

actions marked by the speaker's attitude (**modality**)

e.g. *He **is** always **lying** to me and I cannot trust him anymore*. (**irritation** about an action **repeated** in the **present**)

*Their son **was** always **stealing** candies from our store when he was a teenager.* (**irritation** about an action **repeated** in a **past completed** interval of time)

*She **will** always **be giving** money to the poor.* (**admiration** for an action predicted to be **repeated** in the **future**)

*Jeremy **has** often **been missing** from school and our teachers have never been punishing him.* (**irritation** about two actions **repeated** from an indefinite **past** till the **present**)

Although not applyable to all tenses, the **continuous/progressive** aspect is also associated with **changing situations** and **processes**:

e.g. *This political conflict **is getting** more and more difficult to manage.* (**changing** situation in the **present**)

*Their relationship **was not changing** for the better when I met them.* **changing** situation in the **past**)

*Production costs **have been increasing** too much lately.* (changing situation from an indefinite **past** till the **present**)

*He **had been isolating** himself more and more before committing suicide.* (**changing** situation from an indefinite **earlier past** till another **past** moment)

The examples above support the idea that the types of actions referred to remain the same for the **continuous/ progressive** and **perfect/ perfective** aspects, the only variable element being the time reference as illustrated by the grammatical tenses used.

1.2.2. Moving to the **aspectual features** traceable in the meaning of verbs as lexical units, Vendler (1957, in Hornoiu 2016: 69) was among the first to suggest an **aspectual classification** of verbs into: **states, activities, achievements** and **accomplishments** depending on their interaction with **aspectual** and temporal markers.

The same **aspectual categories** are analysed by Cowan (2008) from the perspective of the **stative – dynamic** dichotomy. Starting from the opinion that "verbs can be classified according to the type of act they denote" and that the **semantic features** making up the **lexical aspect** of verb are based on "answers to questions such as: Does the act have duration? Does it have an end point? Does it involve change?" Cowan (2008) points out that while **stative** verbs "express **states** or **situations**[1] rather than action", **activity**, **achievement** and **accomplishment** verbs may be categorized as **dynamic** (Cowan 2008: 352). This point of view is shared by Collins (2007) who considers that "**states** are not **dynamic**, due to their denoting the "inherent characteristics of situation", and **activities**, **accomplishments** and **achievements** are all **dynamic** because they "require some effort or input of energy to occur".

In their approach to **stative** and **dynamic** verbs Quirk and Greenbaum (1993: 46 - 47) group the former into two categories (1. **verbs of inert perception and cognition**: *abhor, adore, astonish, believe, desire detest, dislike, doubt, feel, forgive, guess, hate, hear, imagine, impress, intend, know, like, love, mean, mind, perceive, please, prefer, presuppose, taste, think, understand, want, wish,* etc. and 2. **relational verbs**: *apply to, be, belong to, concern, consist of, contain, cost, depend on, deserve, equal, fit, have, include, involve, lack, matter, need, owe, own, possess, remain, require,*

[1] Huddleston and Pullum (2002: 116) use the term **situation** to cover actions, processes, events, states, relations, etc. i.e. for whatever is expressed by a clause.

resemble, seem, sound, suffice, tend, etc.) and the latter[2] into five (**1. activity verbs**: *abandon, ask, beg, call, drink, eat, learn, listen, look at, play, rain, read, say, slice, throw, whisper, work, write, etc.* 2. **process verbs**: *change, deteriorate, grow, mature, slow down, widen*, etc., 3. **verbs of bodily sensation**: *ache, hurt, feel, itch,* etc. (can be used both in the simple and the progressive aspect with a difference of meaning), 4. **transitional event verbs**: *arrive, die, fall, land, leave, lose*, etc. and 5. **momentary verbs**: *hit, jump, kick, knock, nod, tap*.)

Analyzing **states, activities, achievements** and **accomplishments** form the perspective of the **durative - non durative** dichotomy, Celce-Murcia and Larsen-Freeman (1999) explain that, even though **activities**, **accomplishments** and **achievements** all involve **changes of state, activity verbs** describe ongoing, **durative** actions with undefined beginning and end points, which is not the case of **accomplishment verbs.** Such verbs have a well-defined end point, but they are punctual, thus having **no duration**.

Stative verbs, on the other hand, do not involve change as they depict a **stable situation** which is assumed to last more or less indefinitely. The following categories of **stative verbs** were suggested by Celce-Murcia and Larsen-Freeman (1999: 119 -120):

sensory perception: *smell, see, hear, taste, feel*
mental perception: *know, believe, think, understand, mean, doubt*
possession: *have, own, belong*
emotions, attitudes and opinions: *like, love, hate, dislike, want, desire, need, prefer, appreciate, doubt, feel, wish*
measurement: *equal, measure, weigh, cost*
relationship: *contain, entail, consist of*
description: *be resemble, sound, appear, seem, look*.

The **durative-non-durative** dichotomy allows for a further distinction between **durative/ extended** verbs (e.g. *work, fly, run, exist, sleep, read, study, talk, gaze, stare*) denoting actions or states which last in time, **time-point/ punctual/ momentary/ non-durative verbs** denoting actions and states which occur in a fraction of time (*start, stop, begin, run into, enter, win, stand up*, etc.) and **verbs of double aspect** which may be used either as **durative** or as **time-point verbs** in context (Levițchi 1970: 131):

e.g *She **hears** well* (**durative verb**)
*She **heard** a knock on the door* (**time point verb**)

Some of the **stative verbs** categories suggested by Celce-Murcia and Larsen-Freeman (1999) are traceable in Leech's (2004) classification as well, who identifies 5 types of such verbs (i.e. verbs of **perception**, of **inert cognition,** verbs of **attitude**, **state verbs of having and being** and verbs of **bodily sensation**) called by him 'antiprogressive' (Leech 2004: 25) due to their 'unfriendliness to the **progressive** aspect'.

Stative verbs are often contrasted with **event verbs**[3] which Leech (2004: 24) groups into two distinct categories, i.e. **1. momentary verbs**, which are used to denote momentary happenings logically lacking **duration** (e.g. *hit, jump, kick, knock, nod, tap, wink*, etc.) and **2. transitional verbs** which denote **transition** into a new state rather than the transition itself (e.g. *arrive, die, fall, land, leave, lose, stop,* etc.). In the case **transitional** verbs the **progressive aspect** may be used to make reference to a **process**, whereas the **simple aspect** will indicate the **completion of the process**.

e.g. *The plane **was landing** on the left side of the airport.* (**process**)
*The plane **landed** on the left side of the airport.* (**completion of the process**)

A contrastive **temporal representation** of **states** and **events** (Leech 2004: 6) points out that **states** are undifferentiated and lack defined limits, whereas **events** have a beginning and an end and can be viewed as a whole entity. Moreover, **events** can be one of the members of a sequence or

[2] Greenbaum and Quirk (1993) refer to **static** and **dynamic senses** of verbs instead of **static** and **dynamic verbs**.
[3] Since '**state**' and '**event**' are semantic terms, reference should be made to **event** and **state meanings** or **uses** or to verbs used to refer to an event and verbs used to refer to a state, rather than to **event** and **state verbs** (Quirk et al. 1985: 178, Leech 2004: 6).

plurality of happenings (e.g. a **habit**). The habitual representation of **events** may be paralleled with the grammatical behaviour of countable nouns which have a plural from. Similarly, the uniqueness of **states** may be paralleled with the singular form and verb agreement specific to uncountable mass nouns. In comparing **events** and countable nouns the fact may be easily noticed that the plural is clearly marked in nouns, which is not the case with verbs, which are often neutral and capable of switching from 'state' to 'event' and vice versa.

e.g. *He suddenly **remembered** her address.* (**event**)

*I surely **remember** her address.* (**state**)

Be, have, know, want, mean, need, seem, like, include, believe, live, stand, consider, expect, require, continue, remain, understand, involve, hope, support, stay, contain are typically used as **state verbs** whereas *do, say, get, make, go, take, come, give, find, tell, put, become, leave, ask, show, call, provide, turn, begin, bring, start, write, set, pay, meet, happen, offer, lose, open, reach, build return* are typically used as **event verbs.** As regards verbs such as *keep, hold, think,* and *feel*, they do not fit easily in either of the two categories as they can switch between **event** and **state** according to the context. (Leech 2004: 9)

Enlarging on other **aspectual features** of verbs which may prove relevant for the semantic interpretation of an activity, event or process, reference may be made to the **attitude of the subject**, the **frequency** of an activity or event and the **natural end** or **limit** of a process or activity.

The **attitude of the subject**, is an **aspectual feature** relevant for a better understanding of the distinction between verbs which denote **voluntary actions** (e.g. *listen, look, watch, contemplate*) and verbs which denote **involuntary actions** (e.g. *see, hear*). If the verbs in the former category are more likely to occur in the progressive aspect, the verbs in the latter category occur in the simple aspect when denoting **involuntary actions** and in the progressive aspect only when a different meaning is envisaged.

Iteration/ frequency[4] divides aspectual verbs into **semelfactives** (Dowty 1979, Smith 1991, Rothstein 2004, Leech 2004), which express events or activities that **last for a very short interval of time** (e.g. *hit, knock, cough, jump*) and **iteratives**, which are used to express actions **repeated** within a specific interval of time.

Last, but not least, **telicity** which indicates the reaching of a natural end, limit or boundary divides verbs into **telic** and **atelic**, the former indicating that an activity or process **reaches a natural end**, and the latter contextually pointing to the fact that **no end** will ever be **achieved**.

Considering **telicity**, Hornby (1975: 105) refers to the existence of 3 classes of **non–conclusive state or being verbs** which are unlikely to be used in the **progressive aspect**:

neutral states, perception, awareness: *agree, believe, differ, disagree, disbelieve, distrust, doubt, find, foresee, forget, guess, imagine, know, mean, notice, recall, recognize, recollect, regard, remember, see, suppose, think, trust, understand.*

emotional states: *abhor, adore, astonish, desire, detest, dislike, displease, feel (that), forgive, hate, hope, like, love, mind* (object to), *please, prefer, want, wish.*

miscellaneous: *appear* (seem), *belong, consist* (of), *contain, depend, deserve, equal, have, matter, possess, resemble, result (from), seem suffice.*

Activity and **process verbs** seem to be more flexible and contextually adaptive. **Activity verbs** such as: *drink, eat, play, rain, read, run, talk, watch, work, write*, etc. may be used in the indefinite aspect of various tenses when considered in their **event** sense, but commonly occur with the **progressive** aspect due to their denoting a **continuing**, **time-limited** activity. As regards **process verbs** such as: *become, change, develop, get, go, grow, increase, learn, mature, slow down, widen* etc.) they tend to be used in the **progressive aspect** because **processes** normally have **duration**, but not indefinite.

[4] Huddleston and Pullum (2002: 123) use the term **iterative** for verbs which can denote a singular, punctual situation or a multiplicity of such situations (e.g. *He knocked at her door*), **repeated** for the cases where there is an indication of how many subsituations are involved (e.g. *He met her twice last month*) and **serial multiplicity** where the recurrence of the subsituations is unbounded (there may be an indication of frequency, such as *usually*, but this is not necessary.

Conclusions

Summing up the aspects approached in the present paper, the conclusion could be drawn that there is not always a clear-cut distinction between the cases in which a specific **aspect** in English is conditioned by **morphologic** criteria and those in which the same aspect is conditioned or favoured by **semantic** ones. The **continuous**/**progressive aspect** in English is grammatically associated with actions in **full progress** (and incomplete), with **durative** or **temporary** actions, but the same aspect is commonly selected when expressing **repeated actions** (traditionally expressed by the **simple/ indefinite aspect**) as a means of highlighting a specific semantic component (**modality**) envisaged by the speaker.

Moreover, certain classes of verbs traditionally considered "unfriendly" to the **continuous/ progressive aspect** due to their inherent **semantic features**, may be used in this aspect with an implicit semantic deviation. For example, a **non-durative** verb such as *to start*, commonly used in the **simple/indefinite aspect**, may be used in the **continuous/progressive** if the speaker wants to make reference to a **changing situation** (e.g. *It **is starting** to rain.*) or to a **planned action** (e.g. *We **are starting** the meeting at 5 p.m.*). Similarly, a **durative verb** such as *to gaze*, likely to be used in the **continuous/progressive** due to its inherent durative meaning, is also commonly used in the **simple/indefinite aspect** if reference needs to be made to **repeatedness** (e.g. *He **gazes** at me every time we meet*.) or to **completion** (e.g. *He **gazed** at me in disbelief*.), to mention only two of the possible **contextual** meanings a durative verb may acquire. As regards the **perfect/ perfective aspect**, its reference to a past situation or event seems to be constant, the aspectual feature of **completion** being a contextual variable.

Although English verbs as lexical units may be placed in as various as numerous **aspectual categories** (see **sect. 1.2.2** and **Appendix 3**), **contextual meaning** is the only determining factor which conditions their use in the **simple/indefinite** and **continuous/progressive aspect**, respectively. Moreover, usage in this area is not always logical and systematic, the English language itself gradually extending the use of the **continuous/progressive aspect** to classes of verbs which are traditionally restricted to the **simple/indefinite** one.

BIBLIOGRAPHY

Celce-Murcia, M., Larsen-Freeman, D. and Williams, H. A., 1999. *The Grammar Book: An ESL/EFL Teachers' Course*. Boston: Heinle and Heinle.

Collins, L. 2007. 'L1 Differences and L2 similarities: teaching verb tenses in English' in *ELT Journal*, 61(4), pp. 295-303.

Cowan, R. 2008. *The Teacher's Grammar of English*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dowty, D. R. 1979. *Word meaning and Montague Grammar: The Semantics of Verbs and Times in Generative Semantics and in Montague's PTQ*, Dordrecht: Kluwer.

Greenbaum, S. and Quirk, R. 1993. *A Student's Grammar of the English Language.* Longman Group: UK.

Hornby, A. S. 1975. *Guide to Patterns and Usage in English.* London: Oxford University Press.

Hornoiu D. 2016. *Elements of English Morphology: Verbal categories*. Constanța: Ovidius University Press.

Huddleston, R. and Pullum, G. K. 2002. *The Cambridge Grammar of the English Language.* Cambridge: Cambridge University Press.

Leech, G. 2004. *Meaning and the English Verb*, (3rd ed.) Malaysia: Pearson Education Ltd.

Levițchi, L. 1970. *Limna engleză contemporană. Morfologie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Olsen, M.B. 1994. "The Semantics and Pragmatics of Lexical Aspect Features", in *Studies in the Linguistic Sciences* 24, 361-375.

Olsen, M. B. 1997. *A Semantic and Pragmatic Model of Lexical and Grammatical Aspect*, New York: Garland.

Quirk, R., Greenbaum S., Leech G. and Svartvik J., 1985. *A Comprehensive Grammar of English*, London and New York: Longman.

Quirk, R. and Greenbaum S., 1993. *A University Grammar of English.* Longman Group: UK.

Rothstein, S. 2004. *Structuring Events: A Study in the Semantics of Lexical Aspect*, Oxford: Blackwell.

Smith, C. S. 1991. *The Parameter of Aspect*. Dordrecht: Kluwer Academic Publlishers.

Vendler, Z 1957. 'Verbs and Times' in *The Philosophical Review.* New York, pp. 143-160 in D. Hornoiu, 2016. *Elements of English Morphology: Verbal categories*. Constanța: Ovidius University Press.

APPENDIX 1. THE MORPHOLOGIC REPRESENTATION OF ASPECT

	INDEFINITE	**CONTINUOUS**	**PERFECT**	**PERFECT CONTINUOUS**
INDICATIVE				
PRESENT	v_1 (+-s/-es)	aux. be_1+ v-ing	aux. $have_1$+ v_3	aux. $have_1$+ aux.be_3+ v-ing
PAST	v_2	aux. be_2+ v-ing	aux. $have_2$+ v_3	aux. $have_2$+ aux. be_3+ v-ing
FUTURE	**will** + v_1	**will** + aux. be_1+ v-ing	**will** + aux. $have_1$+ v_3	**will**+ aux. $have_1$+ aux.be_3+ v-ing
FUTURE - IN-THE PAST	**would** + v_1	**would** + aux. be_1+ v-ing	**would** + aux. $have_1$+ v_3	**would** + aux. $have_1$+ aux.be_3+ v-ing
CONDITIONAL				
PRESENT	**would** + v_1	**would** + aux. be_1+ v-ing	-	-
PAST/ PERFECT	-	-	**would** + aux. $have_1$+ v_3	**would** + aux. $have_1$+ aux.be_3+ v-ing
SUBJUCTIVE				
PRESENT	(should) + v_1	aux. be_1+ v-ing	-	-
PAST	v_2	aux. be_2+ v-ing	-	-
PERFECT	-	-	aux. $have_2$+ v_3	aux. $have_2$+ aux. be_3+ v-ing
INFINITIVE				
PRESENT	(to) v_1	aux. be_1+ v-ing	-	-
-	-	-	aux. $have_1$+ v_3	aux. $have_1$+ aux.be_3+ v-ing
GERUND				
PRESENT	v-ing	-	-	-
PERFECT	-	-	aux. have-ing + v_3	-
PARTICIPLE				
PRESENT	v-ing	-	-	-
PAST	v_3	-	-	-

APPENDIX 2. THE SEMANTIC REPRESENTATION OF ASPECT

SIMPLE/	**CONTINUOUS**	**PERFECT/**	**PERFECT**

INDEFINITE	**PROGRESSIVE**	**PERFECTIVE**	**CONTINUOUS**
repeated actions	actions in full progress and incomplete	repeated actions + past reference	actions in full progress + past reference
complete	incomplete	complete + past reference	incomplete + past reference
habitual actions	temporary actions	habitual actions + past reference	temporary actions + past reference
states of affairs	changing situations	states of affairs + past reference	changing situations + past reference
permanent situations	temporary actions/ situations	permanent situations + past reference	temporary actions/ situations + past reference
repeatedness + neutrality	repeatedness + modality	repeatedness + neutrality + past reference	repeatedness + modality + past reference

APPENDIX 3. FEATURE CHARACTERIZATION OF ASPECTUAL CLASSES

	DYNAMIC	**DURATIVE**	**TELIC**	**VOLUNTARY**	
ACCOMPLISHMENT	**+**	**+**	**+**	**+**	*draw, build*
ACTIVITY	**+**	**+**	**0**	**+**	*run, chat, play*
ACHIEVEMENT	**+**	**0**	**+**	**+**	*notice, recognize, win*
SEMELFACTIVE	**+**	**0**	**0**	**+**	*jump, hit, tap, cough*
TEMPORARY STATE	**0**	**+**	**+**	**0**	*be sick/ available*
(PERMANENT) STATE	**0**	**+**	**0**	**0**	*be tall, know, contain*

(adapted from Olsen 1994, 1997)

READING AND INTERPRETING GRAPHS ENHANCE GRADUATES' EMPLOYABILITY SKILLS

Suzana Carmen Cismaș
Assoc. Prof, PhD, USAMV, Bucharest

Abstract: Reading comprehension involves more than reading words. Informational texts such as textbooks, manuals and newspapers often contain graphical elements like tables, illustrations, diagrams and timelines. Students who can interpret graphical elements have a clear advantage over those who cannot. They face academic requirements more easily and they stand better employment chances. Charts and graphs are often used to summarize data. They enable learners to quickly see trends and amounts of variation in the data being studied. Prospective employers tend to favour graduates who manage to understand the ways charts and graphs display information. In addition to this, international English testing such as the IELTS academic writing tasks and the SAT require such abilities as a reflection of job market demands and the dynamic evolutions triggered by immigration. In a nutshell, literacy nowadays includes reading, writing, summarizing the main features of one or more charts and making comparisons when appropriate, foreign language and computer skills, all developing on the sound foundations of critical thinking, intercultural approaches and tolerant, inclusive attitudes, providing equal opportunity for all participants in societal changes.

Keywords: read numbers; interpret trends &graphs; employability skills; business engineering professionals

Skilled readers never skip graphs, charts or tables, because they contain important data. Learners need to ask themselves how the information shown in the chart, graph or table supports the material they read. Visual charts speak louder than letters, numbers or words. When managing a business, it is highly important to track activities not only numerically but also by looking around the business. We collect a lot of data and use graphs to tell stories out of the mass of numbers. We compile data trying to produce relevant answers by analysing the information. Simple charts are simple stories that we can then take action on. Graphs/charts help visualise and understand figures more clearly. Graphs and charts include:

- Explanation & illustration of the different ways in which data is presented in statistics and facts
- Worked examples of creating and interpreting a range of graphs/charts/tables/diagrams
- Examples of charts and diagrams from which we extract information are all around us in daily life

Pie charts are used to convey proportions and ways in which each piece relates to the whole. Teachers need to explicitly guide students on how to interpret the structure of the chart by asking specific questions about the format, such as: 'What information is in the circles?', 'What do the different sizes and colours represent?'.

Bar graphs present sets of bars, each standing for specific measurement of quantity/amount. Comparative analysis will discuss the amounts using the grammar of comparisons that should also be covered in the seminar. To explain the structure of the graph, teachers ask questions like: 'What information is in the bar?', 'What do the numbers on the left mean?'.

Tables present facts or figures displayed in columns and rows. Information in the title and headings (labels) indicate what the columns and rows represent. Teachers need to explicitly enforce the format by asking: 'What information is in the rows?', 'Which information is in the columns?'.

A trend is the direction of change in the data. Technically, graphs are a kind of chart; other types of charts include diagrams & tables. Charts are ways to visually summarize and compare data.

Here is useful mathematical lexis to assist in conveying graphic messages:

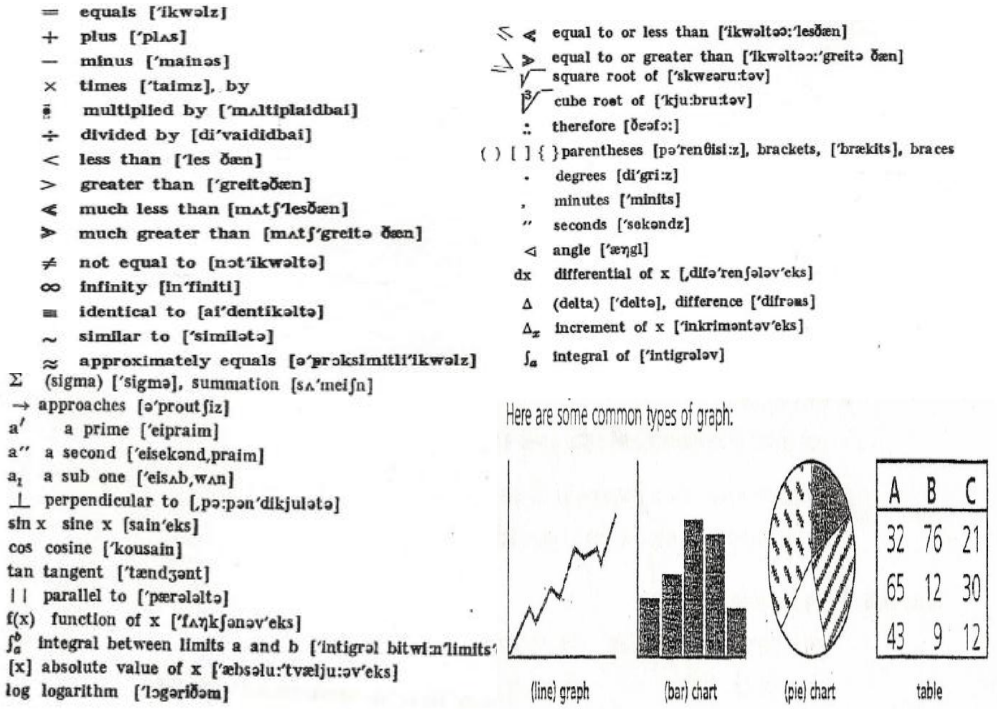

Fig 1. Mathematical lexis for graphic messages, cf. Kerridge, *Presenting Facts and Figures*, Longman, 2007

Here follow the phrases and the analysis steps to interpret graphs:

THE TOPIC	*THE GRAPH*
I'd like you to look at …	*This graph shows…*
Let me show you …	*The diagram outlines…*
Let's have a look at …	*This table lists…*
Let's turn to…	*This chart represents…*
To illustrate my point let's look at…	*This chart depicts…*
As you can see from these…	*This chart breaks down…*
If you look at … you'll see/notice/understand…	

To go up:	*increase, rise, rocket, climb, lift, grow, go up, jump, surge, shoot up, soar, rocket, a rise, an increase, growth, an upward/rising/increasing trend, an improvement, a jump, a surge, extend, expand, push/put/step up, progression*
To go down	*decrease, drop, decline, fall, go down, slump, plummet, a fall, a decrease, a decline, a downward/falling/decreasing trend, a slump*
No change	*Remain stable/constant/steady at, stay at the same level, stabilize, keep stable, hold constant*
Indicating a change of direction	*level out/off, stand at, stop falling/rising, stop falling and start rising, stop rising and start falling, change*
Frequent change	*Fluctuate, fluctuation*
At the top	*Reach a peak, peak, reach its/their highest point*
At the bottom	*Reach/hit a low (point), hit/reach its/their lowest point*

Change can be described as follows:

degree	*dramatic(ally), vast(ly), huge(ly), a lot, significant(ly), considerable/ly, moderate(ly), slight(ly), substantial(ly), a little*
speed	*rapid(ly), quick(ly), swift(ly), gradual(ly), gentle/ly, little by little, slow(ly), quiet(ly)*

Prepositions to describe graphs: a rise FROM x TO y, TO INCREASE BY 5 %, AN INCREASE OF 5 % IN …

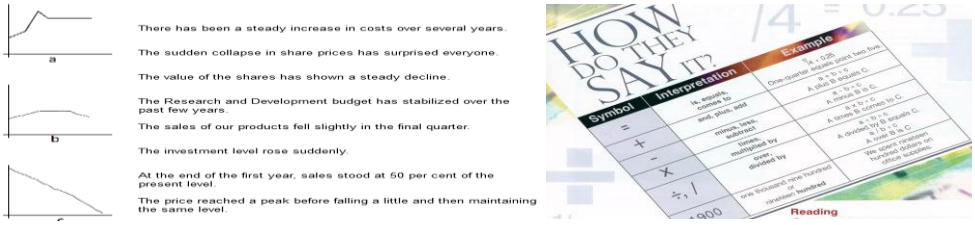

Fig 2. Lexis for trends in graph messages, cf. Ordoñez, *The technologist*, 2008

concave up — *A curve is 'concave up' when it is a concave shape, meaning curved like the inside of a bowl, with the two ends of the curve pointing up*

constant functions — *Functions that stay the same no matter what the variable does are called constant functions*

constants — *Things that do not change are called constants. The things that change are called variables.*

coordinate plane — *A plane with a point selected as an origin, some length selected as a unit of distance, and two perpendicular lines that intersect at the origin, with positive and negative direction selected on each line. Traditionally, the lines are called x (drawn from left to right, with positive direction to the right of the origin) and y (drawn from bottom to top, with positive direction upward of the origin). Coordinates of a point are determined by the distance of this point from the lines, and the signs of the coordinates are determined by whether the point is in the positive or in the negative direction from the origin*

coordinates — *A unique ordered pair of numbers that identifies a point on the coordinate plane. The first number in the ordered pair identifies the position with regard to the x-axis while the second number identifies the position on the y-axis*

function — *A function f of a variable x is a rule that assigns to each number x in the function's domain a single number f(x). The word 'single' in this definition is very important*

graph — *A visual representation of data that displays the relationship among variables, usually cast along x and y axes.*

origin — *In the Cartesian coordinate plane, the origin is the point at which the horizontal and vertical axes intersect, at zero (0,0)*

velocity — *The rate of change of position over time is velocity, calculated by dividing distance by time*

Reading graphs is a complex skill. Newspapers are full of graphs, far more than they used to be a decade or two ago. We often wonder if readers see graphs as pictures illustrating a point, or just texts to be read. A reader inspecting a graph might think *That is a big increase!*, but will they notice that the number has perhaps *almost doubled* since 2000? Or that *it was 0 until* 1930? Each element of the graph deserves attention: the scale on the axes, the labels on them, the title and subtitles, and the actual line that forms the graph itself. Reading the graph requires the coordinated interpretation of multiple elements. A diagram helps draft a hypothesis; to check the hypothesis the learner often needs to perform an experiment. Based on a diagram/graph/chart, s/he can predict a development in the future, still being aware that it is only a prediction.

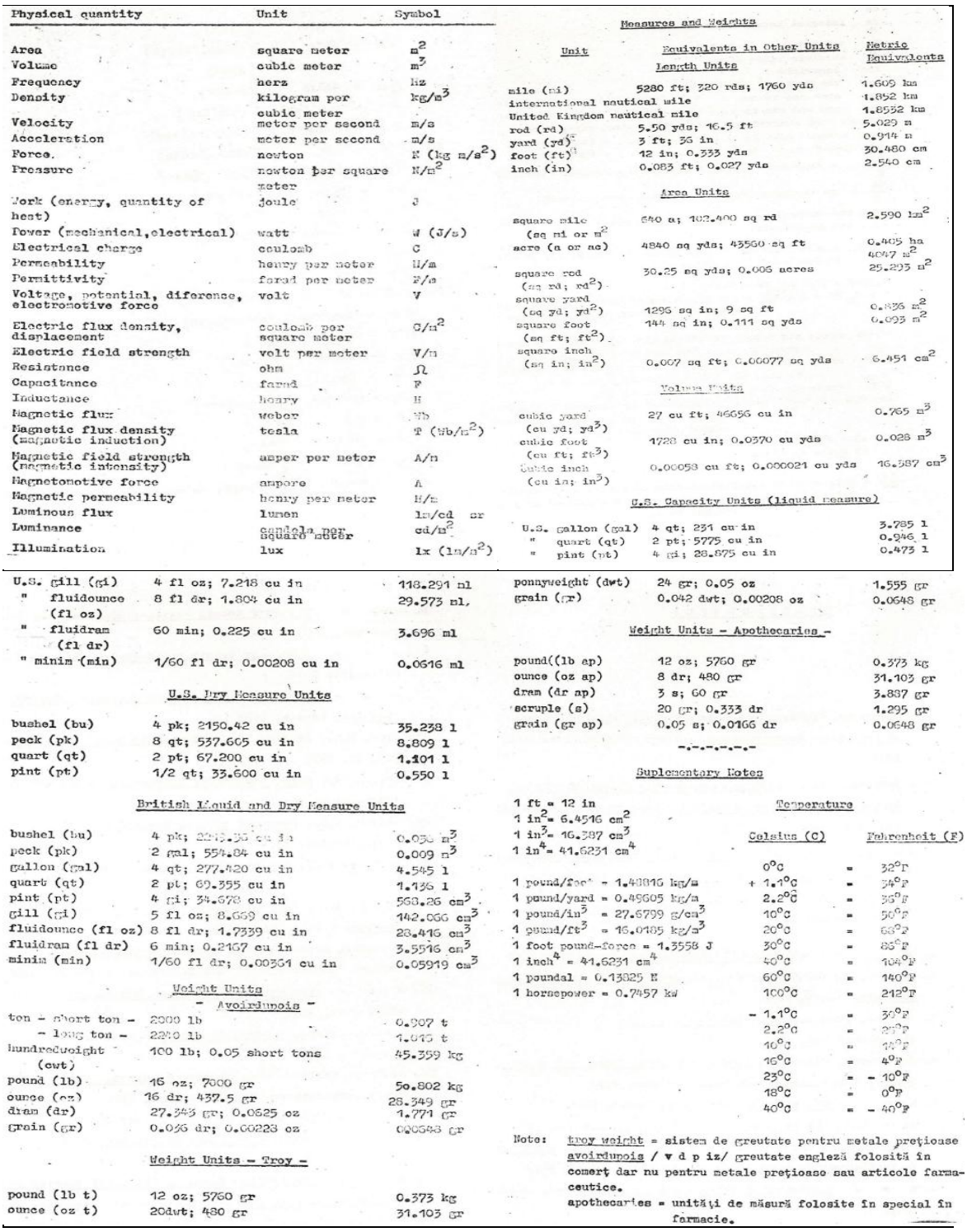

Physical quantity	Unit	Symbol
Area	square meter	m^2
Volume	cubic meter	m^3
Frequency	herz	Hz
Density	kilogram per cubic meter	kg/m^3
Velocity	meter per second	m/s
Acceleration	meter per second	m/s
Force	newton	N ($kg\ m/s^2$)
Pressure	newton per square meter	N/m^2
Work (energy, quantity of heat)	joule	J
Power (mechanical, electrical)	watt	W (J/s)
Electrical charge	coulomb	C
Permeability	henry per meter	H/m
Permittivity	farad per meter	F/m
Voltage, potential, diference, electromotive force	volt	V
Electric flux density, displacement	coulomb per square meter	C/m^2
Electric field strength	volt per meter	V/m
Resistance	ohm	Ω
Capacitance	farad	F
Inductance	henry	H
Magnetic flux	weber	Wb
Magnetic flux density (magnetic induction)	tesla	T (Wb/m^2)
Magnetic field strength (magnetic intensity)	amper per meter	A/m
Magnetomotive force	ampere	A
Magnetic permeability	henry per meter	H/m
Luminous flux	lumen	lm/cd sr
Luminance	candela per square meter	cd/m^2
Illumination	lux	lx (lm/m^2)

Measures and Weights

Unit	Equivalents in Other Units	Metric Equivalents
Length Units		
mile (mi)	5280 ft; 320 rds; 1760 yds	1.609 km
international nautical mile		1.852 km
United Kingdom nautical mile		1.8552 km
rod (rd)	5.50 yds; 16.5 ft	5.029 m
yard (yd)	3 ft; 36 in	0.914 m
foot (ft)	12 in; 0.333 yds	30.480 cm
inch (in)	0.083 ft; 0.027 yds	2.540 cm
Area Units		
square mile (sq mi or m^2)	640 a; 102.400 sq rd	2.590 km^2
acre (a or ac)	4840 sq yds; 43560 sq ft	0.405 ha; 4047 m^2
square rod (sq rd; rd^2)	30.25 sq yds; 0.006 acres	25.293 m^2
square yard (sq yd; yd^2)	1296 sq in; 9 sq ft	0.836 m^2
square foot (sq ft; ft^2)	144 sq in; 0.111 sq yds	0.093 m^2
square inch (sq in; in^2)	0.007 sq ft; 0.00077 sq yds	6.451 cm^2
Volume Units		
cubic yard (cu yd; yd^3)	27 cu ft; 46656 cu in	0.765 m^3
cubic foot (cu ft; ft^3)	1728 cu in; 0.0370 cu yds	0.028 m^3
cubic inch (cu in; in^3)	0.00058 cu ft; 0.000021 cu yds	16.387 cm^3
U.S. Capacity Units (liquid measure)		
U.S. gallon (gal)	4 qt; 231 cu in	3.785 l
" quart (qt)	2 pt; 5775 cu in	0.946 l
" pint (pt)	4 gi; 28.875 cu in	0.473 l
U.S. gill (gi)	4 fl oz; 7.218 cu in	118.291 ml
" fluidounce (fl oz)	8 fl dr; 1.804 cu in	29.573 ml
" fluidram (fl dr)	60 min; 0.225 cu in	3.696 ml
" minim (min)	1/60 fl dr; 0.00208 cu in	0.0616 ml
U.S. Dry Measure Units		
bushel (bu)	4 pk; 2150.42 cu in	35.238 l
peck (pk)	8 qt; 537.605 cu in	8.809 l
quart (qt)	2 pt; 67.200 cu in	1.101 l
pint (pt)	1/2 qt; 33.600 cu in	0.550 l
British Liquid and Dry Measure Units		
bushel (bu)	4 pk; 2219.36 cu in	0.036 m^3
peck (pk)	2 gal; 554.84 cu in	0.009 m^3
gallon (gal)	4 qt; 277.420 cu in	4.545 l
quart (qt)	2 pt; 69.355 cu in	1.136 l
pint (pt)	4 gi; 34.678 cu in	568.26 cm^3
gill (gi)	5 fl oz; 8.669 cu in	142.066 cm^3
fluidounce (fl oz)	8 fl dr; 1.7339 cu in	28.416 cm^3
fluidram (fl dr)	6 min; 0.2167 cu in	3.5516 cm^3
minim (min)	1/60 fl dr; 0.00361 cu in	0.05919 cm^3
Weight Units - Avoirdupois -		
ton - short ton -	2000 lb	0.907 t
- long ton -	2240 lb	1.016 t
hundredweight (cwt)	100 lb; 0.05 short tons	45.359 kg
pound (lb)	16 oz; 7000 gr	0.802 kg
ounce (oz)	16 dr; 437.5 gr	28.349 gr
dram (dr)	27.343 gr; 0.0625 oz	1.771 gr
grain (gr)	0.036 dr; 0.00228 oz	0.0648 gr
Weight Units - Troy -		
pound (lb t)	12 oz; 5760 gr	0.373 kg
ounce (oz t)	20dwt; 480 gr	31.103 gr
pennyweight (dwt)	24 gr; 0.05 oz	1.555 gr
grain (gr)	0.042 dwt; 0.00208 oz	0.0648 gr
Weight Units - Apothecaries -		
pound((lb ap)	12 oz; 5760 gr	0.373 kg
ounce (oz ap)	8 dr; 480 gr	31.103 gr
dram (dr ap)	3 s; 60 gr	3.887 gr
scruple (s)	20 gr; 0.333 dr	1.295 gr
grain (gr ap)	0.05 s; 0.0166 dr	0.0648 gr

-.-.-.-.-.-

Suplementary Notes

1 ft = 12 in
1 in^2 = 6.4516 cm^2
1 in^3 = 16.387 cm^3
1 in^4 = 41.6231 cm^4

1 pound/foot = 1.48816 kg/m
1 pound/yard = 0.49605 kg/m
1 pound/in^3 = 27.6799 g/cm^3
1 pound/ft^3 = 16.0185 kg/m^3
1 foot pound-force = 1.3558 J
1 inch^4 = 41.6231 cm^4
1 poundal = 0.13825 N
1 horsepower = 0.7457 kW

Temperature

Celsius (C)		Fahrenheit (F)
0°C	=	32°F
+ 1.1°C	=	34°F
2.2°C	=	36°F
10°C	=	50°F
20°C	=	68°F
30°C	=	86°F
40°C	=	104°F
60°C	=	140°F
100°C	=	212°F
- 1.1°C	=	30°F
2.2°C	=	28°F
10°C	=	14°F
16°C	=	4°F
23°C	=	- 10°F
18°C	=	0°F
40°C	=	- 40°F

Note: troy weight = sistem de greutate pentru metale prețioase
avoirdupois / v d p iz/ greutate engleză folosită în comerț dar nu pentru metale prețioase sau articole farmaceutice.
apothecaries = unități de măsură folosite în special în farmacie.

Fig 3. The International System of Derived Units, cf. *Defourneaux Do you speak science?* 1980

Professors should cultivate critical thinking skills encouraging students to keep reading and pay attention to charts and graphs they see in news articles. Perhaps they will even find a few places where conclusions are drawn beyond what the data supports; hence they should be prepared to separate facts from fakes. Diagrams and charts are important as they present information visually and a picture is worth a thousand words. Student checklist when approaching a graph:

- Do not skip over diagrams and graphs when reading.

Visual aids provide summaries/illustrate complex processes/offer a very efficient way to study

- When tackling diagrams or graphs, pay attention to:
  - Captions: What clues about the illustration can you gain from the general description?
  - Labels: Can you define or describe the items labelled? If not, reread the text.

- Directionality: Are there arrows, numbers or letters that orient the illustration?
- The big picture: notice trends in data; draw conclusions on relationships among items in a diagram.

By answering the next questions the learner will identify much info from diagrams/graphs.

- What information does this diagram provide?
- How do the arrows help illustrate the process depicted in the diagram?
- How do the colours of the arrows and the text help organize the facts?
- What information does this graph provide?
- Note the labels in the x/y axis, as well as the location of the main issue line.

Line graphs and bar charts are visual ways of representing data sets and their interrelation. In other words, graphs are pictures that illustrate how one thing changes in relation to another. Learning to read graphs properly is a matter of interpreting which pieces of information go together.

Here follows a systematic approach to commenting the data displayed on various exhibits, as I apply it in seminars with business engineering and management students in our university:

1. Introducing the exhibit: I'd like to show you a graph; Have a look at this diagram; I think this chart will be of interest to you.

2. Labelling the exhibit: It's a graph showing the seasonal sales of ... It's an advertisement for … It's an organization chart of … It's a message from ...

3. Describing the structure of the exhibit: The horizontal/vertical axis shows ... The curve represents

4. Describing the main features of the exhibit: You will see immediately that …
Its most significant feature is … A very interesting point is …

5. *Describing the content of an exhibit*: Sales rose/went up/increased/climbed… Sales stood at…. Sales peaked/peaked out ... Sales levelled out / flattened out …Sales bottomed out … Sales rose slowly/steadily/quickly/suddenly/gradually Sales fell/dropped/slumped/decreased/plunged
This was due to ... This was the result of... This caused … This led *to*...

6. Interpreting exhibits: It seems to suggest…In my opinion it means...It implies... It is quite clear…

7. Presenting opinions: My view is that ... I think that ... My opinion is that...

8. Making recommendations: I think/ feel we should/ ought to … I suggest/recommend we …

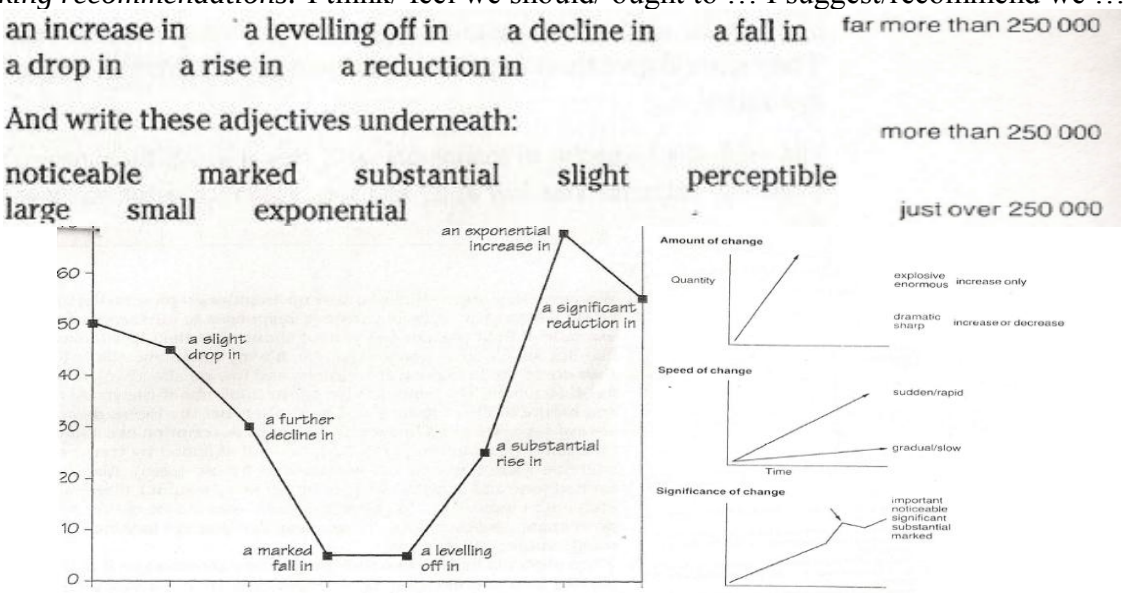

Fig 4. Vocabulary for explaining trends, cf. www.newsweek.com

- Step 1. Identify what the graph represents. Graphs have a clearly labelled x-element, spaced along the horizontal axis of the graph, and a clearly labelled y-element, along the vertical axis of the graph. The title of the graph should also tell the student exactly what it is about.
- Step 2. Check the scale for each graph element. It applies to both line and bar graphs. Hence, when looking at a graph showing a development over a period of a few months, each increment along the y-axis of the graph might represent hundreds, thousands or tens of thousands of items; the learners will not know which scale numbers apply until they check the graph.

- Step 3. Locate the graph element you want information on. Time elements (years, days, weeks, months) are almost always listed along the horizontal x axis. Quantity measurements are most often listed along the vertical y axis.
- Step 4. Read upwards until finding a dot or slanting lines on a line graph or the top of a bar for a bar graph. Then read straight across to the left until you hit the labelled y axis of the graph. Whatever quantity that line intersects with is the measurement needed. If you hit a point among any labelled graph increments, you have to estimate based on where you land between them. Line graphs convey one piece of explicit information that bar graphs do not. The steepness of the line connecting each data point on the graph (that is, each dot) indicates the rate of change. A steeply descending line, for instance, would show that the process dropped abruptly from one month to the next, whereas a slowly ascending line represents a gradual increase. If the graph correlates more than two elements, the extra data sets are usually assigned to the x, or horizontal axis. Often, the additional data sets are graphed in another colour to avoid confusion.

There are several different types of charts and graphs. The four most common are probably line graphs, bar graphs and histograms, pie charts, and Cartesian graphs. Here are their uses:

- *Bar graphs* show numbers that are independent of each other. Example data include things like the number of people who preferred one product to another.
- *Pie charts* show how a whole is divided into different parts, for example, how a budget was spent on different items in a particular year.
- *Line graphs* show how numbers have changed over time. They are used when data are connected, and show trends, for example, average night-time temperature in each month of the year.
- *Cartesian graphs* have numbers on both axes, so they show how changes in one aspect will affect another. These are widely used in mathematics.

Graphs have two axes**,** the lines that run across the bottom and up the side. The line along the bottom is called the horizontal or x-axis, and the line up the side is called the vertical or y-axis. The x-axis may contain categories or numbers, read from the bottom left of the graph. The y-axis usually contains numbers, again starting from the bottom left of the graph. The numbers on the y-axis generally, but not always, start at 0 in the bottom left of the graph, and move upwards. Usually the axes of a graph are labelled to indicate the type of data they show. Beware of graphs where the y-axis does not start at 0, as they may be deceiving about the data shown.

Bar graphs generally have categories on the x-axis, and numbers on the y-axis (but these are interchangeable). It means one can compare numbers between different categories. The categories need to be independent, so changes in one of them do not affect the others.

A *histogram* is a specific type of bar chart, where the categories are ranges of numbers. Histograms therefore show combined continuous data.

Instead of using an axis with numbers, a *pictogram* uses pictures to represent a particular number of items. A pie chart looks like a circle/pie cut up into segments and is used to show how the whole breaks down into parts. Without knowing anything more about this business, you might be concerned about the way that sales appeared to have dropped over the year.

Pie charts, unlike bar graphs, show dependent data. They convey percentages of a whole - the total is therefore 100% and the segments of the pie chart are proportionally sized to represent the percentage of the total. It is not adequate to use pie charts for more than 5 or 6 different categories.

Lots of segments are difficult to visualise and such information may be better displayed on a different type of chart/graph. Line graphs are usually used to show dependent data and particularly trends over time. They depict a point value for each category joining them in a line.

Data from pie charts can be conveyed in a line graph too. For example students can illustrate even more obviously how sales may fall/rise rapidly over the year, although the slow-down/increase is levelling out at the end of the year. Line graphs are particularly useful for identifying the point in time at which a certain level of sales, revenue (or whatever the y value represents) was reached.

Line graphs and bar graphs are both visual ways of representing two or more data sets and their interrelation.

Graphs are pictures that show how one thing changes in relation to another. Learning to read graphs properly is a matter of interpreting which pieces of information go together.

The **IELTS** academic writing task 1 asks test takers to study one/more charts and summarise the information by selecting and reporting the main features, making comparisons where relevant. To summarise means to give a short account of the most important points or features of a document or speech. Hence the candidate will not just repeat the exact words of the chart or instructions, but instead will express the main ideas in their own words, making relevant comparisons if the chart shows contrasting data. An increase means to go up or rise. A decrease means to go down, decline, fall, and drop. Increase and decrease are also verbs. Verbs ending in *-ed/-ing* are used as adjectives, increasingly is an adverb form. The candidate can call a small change slight, minor, insignificant, unimportant or a slow increase or decrease. If it is a large or fast change, it can also be described as sharp, major, steep, significant or rapid increase/decrease. Sometimes there is very little change: the situation is stable. Other times there is no single trend up or down, but fluctuations: a line that goes up and down, then up again, like waves. Range is the distance between the farthest points. When information is not exact, it can be described using the words approximately, roughly, about, around, just under, or just over. Useful transition words to point out a contrast: however, while, on the other hand, in contrast, whereas, or but. Useful words for ending own comments with an even shorter summary: in conclusion, to sum up, in general. For IELTS writing task one, the summary must be at least 150 words and accurately fulfil the task requirements in the instructions. It should be well-organized and coherent, connecting ideas in a logical order. It must also be cohesive, showing the connections among the various issues shown on the chart. A variety of sentence structures and words should be implemented. A diagram is a sketch or picture; a flow chart shows the steps in a process, or a decision between two or more possible steps; there are also organizational charts that show lines of authority and communication, illustrating who is in charge, and who reports to which supervisor, etc. As graphs tell a story, the creators and the commentators must be good story tellers. They need basic knowledge in designing and interpreting the graphs produced. Also the person trying to understand the story needs some basic knowledge about graphs. Otherwise reading a graph is like reading a text in a foreign language.

The **SAT** reading section and **ACT** science section require candidates to grasp, interpret and infer information given in tables and various types of graphs. Here are some tips that help students determine what to pay attention to and how to get such questions correct.

- Read the labels and units. Save time in looking at a table/graph before getting to questions by reading the labels & units. For graphs/tables, read the title and any additional labels (on the x/y axis, column headers). Observe the units. Especially on the ACT Science section a question asks for an amount of something *per 100mL* of water but the table/ or graph shows values *per 50mL*. Converting the values is simple, but not *knowing* to *convert* is the challenge. Knowing the basic labels and units on the graphs/tables can help you quickly decide on an answer choice.
- Pay attention to types of change, especially to whether a table/graph shows *independent* or *cumulative* amounts of change. For example, you could see cumulative change in a stacked bar graph, and independent change in a line graph. Also focus on *how much* the amounts change. Often you will be asked which of something changed the least or the most. Keep in mind that a horizontal line (even with a higher y-value) can show something remains constant, not changing, even compared to a line/curve with a lower y-value. When a line or curve increases *or* decreases rapidly (there is a greater slope or steepness to the line or curve) then this indicates that something has changed significantly. Bear in mind that if the question asks which of something *changed* the most, it could be an increase *or* decrease in change, so do not ignore lines, curves, or values in a table that are decreasing; these *could* represent the greatest amount of change.
- Compare tables and graphs. The reason you need to pay attention to the labels on the tables and graphs is because sometimes you need to *compare* the information found in various tables and

graphs. Note what makes the tables the same and what makes them different. Think about each as a paragraph: when you read, you should check in with yourself and make sure that you understand the main idea of each paragraph. The same is true with data representation. Maybe you come across two graphs, one for experiment 1 and another for experiment 2. Ask yourself: w*hat is different and the same from experiment 1 to experiment 2, f*ocusing on main idea and on changes in variables or units; keep answers simple. Just like returning to a reading passage with a clear purpose, return to a table/graph searching for something, otherwise the information will not jump out at you. You must be looking for it!

- Connect information in a table with the passage. Identify *how* the table/graph is linked to the text. Does it support an argument in the passage with info? Does it offer data for experiments described in the passage so that you can draw a conclusion? For understanding tables & graphs, you need to understand the passage itself and understand how they *relate* to the passage.
- Make inferences: what can you conclude? Often the SAT and the ACT will ask you to infer a conclusion or make a prediction based on the table, graph, and passage. But you will also notice that every once and a while there will be an answer choice like *not enough information* or the table/graph does not *support*…In the mathematics section you *should* be suspicious of the *not enough info* answer choice, but when interpreting tables and graphs in the SAT Reading section and ACT Science section, this choice is a valid answer – or an equally possible answer. So how do you know what you *can* conclude? Again, know what the table or graph is showing. Then consider how it relates to what is described/discussed in the passage. Based on both of these strategies, ask yourself: is there a pattern or trend in the data that will allow you to infer or make a prediction? Does the data support what you are asked to conclude or infer? Keep a critical eye and be sure that you infer a conclusion that is aligned with what the data will support.

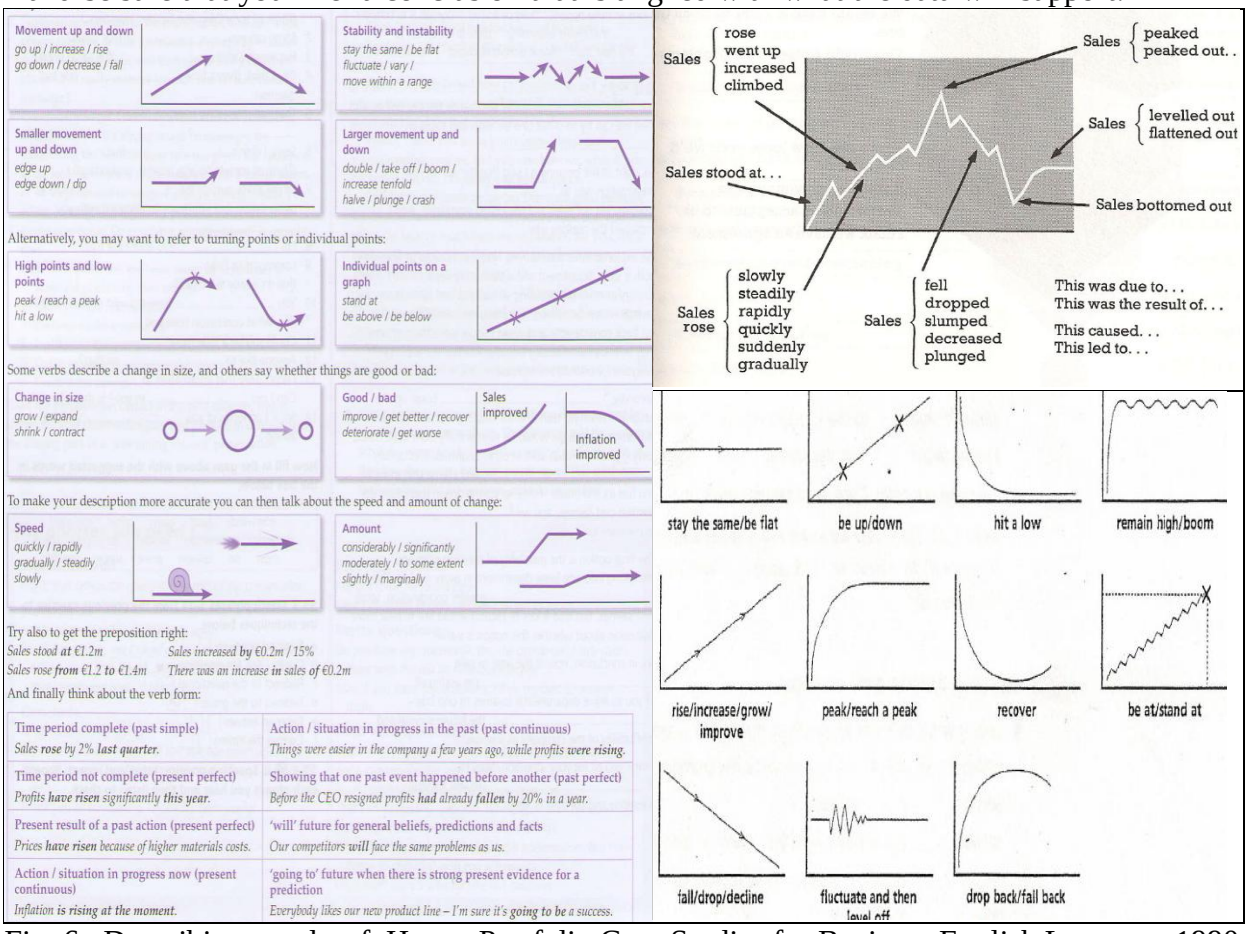

Fig. 6. Describing trends, cf. Howe, Portfolio Case Studies for Business English Longman 1990

- Reading *about* the graph means keeping in mind all conventions used to essentialise all data. When one is familiar with graphs, and the graph is well made, we can become oblivious to the

conventions. Just as readers know that English is written from left to right, graph readers understand that the height of a bar chart corresponds to the quantity of something. When people familiar with graphs look at it, they take in info unconsciously. It includes the type of graph (bar chart, line graph, scatterplot), and what it is about (title, axis labels and legend). They may also ignore unimportant aspects (e.g., in a 3-D bar chart, experienced graph-readers know that bar thickness does not express information; that colours are generally used to distinguish from various elements, but the choice of colour is seldom part of the message).

- Identifying *one piece of data* may need training, just like *skimming* and *scanning* techniques in reading texts. It is important for all graph readers to be aware what each observation or piece of data represents and how it is illustrated. Identifying one piece of data may help avoid confusion of graphs that show raw data rather than summary data. A value graph shows only the individual values, with no aggregation. A more useful representation of the same set of data is a summary bar chart, with two dimensions operating horizontally and vertically.
- Reading *off* the graph, to make sense of two dimensions simultaneously. When we read *off* a graph, our statements tend to be summaries of a single attribute.
- Reading *within* the graph (for comparisons & relationships) is a complex task even in simple graphs. Focus on connections; introduce another attribute to add new dimensions to analysis.
- Reading *beyond* the graph and its data is a step towards informal and then formal inference. We perceive that the data does not represent all existing instances, and we make predictions or suppositions about what might happen in the other instances/situations.

The advantage of programs like Excel is that many people can make graphs without much trouble, but such graphs may not be really suitable for the task, and can have lots of visual clutter which obscures the information displayed. Learners need to think about the graph, either on their own, or on one they are given, and ask whether it is successful in communicating correctly the information that needs to be conveyed. Does the graph serve the purpose it was created for? Line graphs illustrate the movement of one variable against changes in another variable. Graphs can also illustrate comparative trends by including figures for several products or different time periods on the same diagram. Lines may be differentiated by the use of different types of line or, where available, by colour. There are some general rules to remember when planning and using graphs: all graphs must be given clear but brief titles; the axes in graphs must be clearly labelled, and the scales of the values must be marked; the origins of scales should generally be included; gridlines should be inserted to facilitate reading.

Bar Charts are similar to graphs in that they display the incidence of one variable in relation to another (e.g. sales against time), but are more flexible in that greater amounts of information can be incorporated, showing breakdowns of components of a variable. There are simple bar charts (equivalent to line graphs but providing stronger visual impact), component bar charts (equivalent to a series of pie charts), and histograms (displaying grouped frequency data). The length of each bar corresponds with the magnitude of the item it represents. A component bar chart can be used to give a breakdown of the total amount in each bar of the chart. Histograms appear similar to bar charts, being used to display grouped frequency data – for example, information relating to the numbers of people in different age groups. Make sure that the diagram is clearly labelled, using a separate legend or key if necessary. Any written text must be clear and accurate. Shading/colours emphasise key areas. Pictograms are statistical diagrams in which quantities are presented by pictures/symbols, which can be a powerful tool in communicating a message, but the use is confined to the simplified presentation of statistical data for the general public, rather than for specialists in the field.

A brief summary of our strategies for reading tables and graphs will include: 1) pay attention to the labels and units on the tables and graphs, 2) note increases, decreases, and *how* values are changing, 3) make sure that you understand the main idea of each table and graph, as well as how they are the same and different from one another, 4) figure out how the table or graph is connected to the passage, and 5) ask yourself: is there a pattern or trend in the data that will allow

you to infer or make a prediction? Does the data support what you are being asked to conclude or infer? Do not be afraid to select the *not enough information* answer.

As a conclusion, all students who are less graph-literate should acquire and improve such abilities because, in turn, they enhance all students' employability skills. Graphs have become increasingly common, in step with the popularity and friendly use of Excel, which actually makes them for us. An important skill for the citizens of tomorrow and today is to be able to read a graph or table and to be critical of how well it accomplishes its goals. Here are some stages of reading a graph, much of which also applies to reading a table.

BIBLIOGRAPHY

[1]. Bailey, E. (2008). *Writing and speaking*. New York, NY: McGraw-Hill.

[2]. Beebe, S. (1997). *Public speaking: An audience-centred approach* Boston, MA: Allyn & Bacon.

[3]. Gilovich, T. (1993). *The fallibility of human reason in everyday life* New York, NY: The Free Press.

[4]. Gudykunst, W, Kim, Y. (1997) An approach to intercultural communication New York, McGraw-Hill.

[5]. Johannesen, R. (1996). *Ethics in human communication* Prospect Heights, IL: Waveland Press.

[6]. Kostelnick, C, (1998). *Strategies for professional communicators* Needham Heights MA: Allyn & Bacon

[7]. Nickerson, R, Perkins, D, (1985) *The teaching of thinking.* Hillsdale, NJ: Lawrence Erbaum Associates.

[8]. Ordoñez, J. (2008). *The technologist*, retrieved from http://www.newsweek.com/id/143737.

[9]. Paul, R, Elder, L, (2007) *Guide to critical thinking* Dillon Beach CA: Foundation Critical Thinking Press

[10]. Resch, P, (Eds) *Argument revisited, argument redefined*: *negotiating meaning* Thousand Oaks CA Sage

[11]. Seiler, W., & Beall, M. (2000). *Communication: Making connections* Boston, MA: Allyn & Bacon.

[12]. Strunk, W, White, E, (1999). The elements of style (3rd ed). New York, NY: Macmillian

Previous work by the author on the same topic:

[1]. Cismaş, S.C., Vajiala, G., *CLIL and E-learning*, Proceedings of the WSEAS/IASME International Conference on Educational Technologies, 2011, p. 13-18

[2]. Cismaş, S.C., *Risk management in English communication*, Proceedings of the International Conference on Risk Management, Assessment and Mitigation, RIMA '10 , 2010 p. 501-505

[3]. Cismaş, S, Dona I., Andreiasu G, *E-learning for Cultivating Entrepreneur Skills in Business Engineering* CESC 2015 2nd Intl' Conference Communication &Education in the Knowledge Society, Timisoara, Trivent Publishing Budapest, vol: Communication Today: An Overview from Online Journalism to Applied Philosophy, eds. Micle, Mesaros, (eISBN978-615-80340-6-7 eISSN2498-5082) http://trivent-publishing.eu/books/philosophy/communicationtoday/18.%20Suzana%20Carmen%20Cismas,%20Ion%20Dona,%20Gabriela%20Ionela%20Andreiasu.pdf

[4]. Cismaş, S.C, *Business English linguistic structures used in technology transfer* 7th LUMEN International Conference MEPDEV2015: Multidimensional Education&Professional Development.Ethical Values, eds Sandu A, Frunza A, Ciulei T, Gorghiu L, Editura

Editografica, Bologna, Italy, 2016, p.107-113, ISBN: 978-88-7587-736-1 http://www.edlearning.it/proceedings/var.htm

[5]. Cismaş, S.C., Dona I., *Student discourse in business engineering* LDMD3 International Conference Literature, Discourse & Multicultural Dialogue Tirgu Mures Romania 2015 Arhipelag XXI Press, 2015 ISBN: 978-606-8624-21-1 p. 526-538 http://www.upm.ro/ldmd/LDMD03/Lds/Lds%2003 %2054.pdf

[6]. Cismaş, S.C, *Education Catering for Professionals' Communication Needs on the Global Labour Market,* WLC2016: World LUMEN Congress, Logos Universality Mentality Education Novelty, 2016, Vol XV, p. 202-207 European Proceedings of Social & Behavioural Sciences EpSBS e-ISSN2357-1330 eds: Sandu, Ciulei, Frunza, publisher Future Academy http://dx.doi.org/10. 15405/epsbs(2357-1330).2016.9 http://dx.doi.org/10.15405/epsbs.2016.09.26

[7]. Cismaş, S.C., *Charts in data visualisation capitalised in academic report writing*, Proceedings of CCI 6, vol Paths of communication in post-modernity, Language and Discourse, Eds. Boldea, I, Sigmirean, C, Buda, D, Arhipelag XXI Press 2020, ISBN 978-606-8624-00-6 pp. 356-363

http://asociatia-alpha.ro/cci/06-2020/CCI-06-Lang-c.pdf

[8]. Cismaş, S.C, *English as instrument in business communication***,** PRINTECH Publishing, Bucharest 2014, 270 pages, ISBN 978-606-23-0154-5

FIRST NAME AND FAMILY NAME IN THE DOBRUDGEAN ONOMATOLOGY

Camelia Alibec
Lecturer, PhD, "Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța

Abstract: First name or individual name, having a unique denotative function, nonhereditary, used independently or as an element of complex official or nonofficial formulae, is the base of the present anthroponomic system. The territorial and social evolution of the Romanian first names show that most of them are to be found throughout the country, spreading in all the social layers, in this way contributing to a relative homogenization of our modern onomatology. The masculine first names have a denomination formula characterized by complexity and diversity, whilst the feminine ones have a simpler and more systematic organization.
Regarding the family name, it represents the definition of a person, it is an individual marker, a person's compulsory form of designation, the most characteristic sign of a person's identity, a necessary and inseparable element of an individual's personality. Family names appear much later in Dobrudgea, in the same time with the coming of colonists from the other parts of the country, where the name adoption rules were much stricter. The factors which in the other areas were functioning at more and more stable parameters, such as: the administrative organization, the social and economic emancipation, the winning of proprietorship, come out later within the Dobrudgean territory.

Keywords: first name, family name, onomatology, Dobrudgean area.

După N.A. Constantinescu, "*Temelia onomasticii o formează numele de botez sau prenumele, care, în diverse cazuri, ajunge a îndeplini şi celelalte funcţiuni cu una sau mai multe modificări*".[1]

Prenumele sau numele individual, cu funcţie denotativa unică, neereditar, folosit independent sau ca element al formulelor oficiale ori neoficiale complexe, este baza sistemului antroponimic actual.

În lucrarea sa *Dicţionar enciclopedic al numelor de botez*, Tatiana Petrache face o clasificare interesantă a prenumelui[2]:

numele care se primeşte de la naştere (nume de botez, prenume) unic la origine, uneori dublu, triplu sau multiplu în societăţile moderne;

numele care se pot primi în cursul vieţii, supranumele individuale, uneori glorioase, adeseori peiorative (porecle);

nume pe care şi le pune persoana în cauză: schimbări de prenume, pseudonime etc.

Dacă luăm în considerare actul numirii, adică selectarea unui anumit element din inventar şi impunerea lui ca prenume unui nou născut, "*acel nume este ales pentru că este calendaristic sau laic, modern sau tradiţional, frumos sau urât. Fiecare dintra aceste semnificaţii generale ale numelor pot fi şi sunt în realitate constituite din alte semnificaţii subordonate, ajungându-se astfel ca la nivelul individului un nume să fie ceva cu totul deosebit de ceea ce este acelaşi nume pentru un alt individ*".[3]

Prin urmare, autorul a găsit interesantă clasificarea numelor grupate din punct de vedere semantic pe perechile românesc – neromânesc şi tradiţional – modern, definind ca româneşti "*toate prenumele care pot fi puse în legătură cu alte elemente ale lexicului limbii române: Brăduţ, Bujor, Cireşica, Crenguţa, Lăcrămioara, Mugurel etc., precum şi acelea în care se recunosc procedee şi mijloace de formare curente în limba română: Ficuţa (< Soficuţa) etc.*", iar ca tradiţionale "*prenumele întâlnite frecvent şi la generaţiile anterioare, precum şi cele purtate într-un trecut mai îndepărtat de personalităţi ale istoriei naţionale: Bogdan, Dragoş, Radu, Vlad etc.*"[4]

[1] Constantinescu, 1963
[2] Petrache, p.9
[3] Ionescu, 1979, p.19
[4] Ionescu, 1979, p.35

În Dobrogea, ca de altfel în întreaga ţară, criteriile după care se dau numele de botez sunt următoarele: 1) numele tatălui sau al mamei; 2) numele bunicului sau al bunicii; 3) numele străbunicului; 4) numele unchiului sau al mătuşii; 5) numele naşului. Se asigură în acest fel o tradiţie de continuitate în sistemul românesc de denominaţie personală. Această tradiţie are la bază aceleaşi criterii de solidaritate familiară, menită să păstreze vie amintirea ascendenţilor dispăruţi, capabilă să limiteze într-o anumită măsură tendinţa de modernizare care se face puternic simţită în lumea numelor de botez pe parcursul ultimilor decenii.

Această observaţie este întărită de un alt fapt antroponimic relatat de Şt. Paşca: "*Alături de factorul religios pe care l-am văzut atât de puternic în alegerea numelor de botez, această tendinţă de continuitate antroponomastică explică vasta difuziune a unor nume de botez tocmai în regiuni mai izolate de influenţe modernizante. Nucleele sociale mici şi geograficeşte izolate, prin sistemul de înrudiri între familiile care le compun, ajung cu timpul în posesiunea unui număr tot mai redus de nume de botez care se repetă cu atât mai des, în ciuda omonimiei şi deci a confuziei între indivizi. Nume respectate în cadrul unei familii se răspândesc şi în familiile înrudite, încât circulaţia lor creşte necontenit*".[5]

Moda, probabil factorul cu cea mai întinsă rază de acţiune, determină atribuirea unui prenume numai "pentru că se poartă", sunt "noi", "frumoase", fiind preluate printr-un fel de mimetism social. Mulţi dintre cei care îşi numesc copiii cu prenume moderne nici nu mai fac vreo legătură sau analogie cu etimoanele lor. Dând copiilor un prenume ca *Mircea* sau *Viorel*, nu mai fac nici o asociere incidentală cu numele domnitorului sau cel al personajului literar.

Unele prenume moderne sunt considerate chiar "curioase", puţin obişnuite precum: *Ardeluţu, Brânduşa, Cireşica, Garofiţa, Lacrima* etc.

Exagerarea modernizării numelui poate provoca uneori deplasări în baza de formare a onomasticii şi această afirmaţie este întărită de observaţiile pertinente ale lui Al. Graur: "*Există curente care se răspândesc şi care, în interval de câteva generaţii, pot transforma radical nomenclatura unei populaţii. La noi, numele latineşti din antichitate au fost părăsite la un moment dat ca efect al unei mode care aducea în loc nume slave şi biblice, apoi a revenit moda numelor greceşti, înlocuită cu moda numelor latineşti*".[6]

O altă preferinţă accentuată este dovedită prin transformarea în prenume a unor cuvinte din lexicul românesc, care au un sens afectiv bine relevat. "*Sunt preferate astfel de prenume pentru că evocă direct, sau metaforic, simbolic, o gamă de sensuri bogată în nuanţe afective*".[7] Frumuseţea unor astfel de nume se relevă implicit pentru cei ce le atribuie chiar prin domeniile din care provin: floră, faună, fenomene ale naturii. Aceste prenume provenite din lexic realizează o nouă legătură şi cu tipologia noastră onomastică tradiţională.

Evoluţia teritorială şi socială a prenumelor româneşti arată că majoritatea lor circulă pe tot teritoriul ţării, răspândindu-se în toate păturile sociale, astfel contribuind la o relativă omogenizare a onomasticii noastre moderne.

În ultima perioada, mai precis după anul 1990, datorită transformărilor sociale care au avut loc, tradiţia onomasticii de familie, numele de botez, nu mai este întru totul respectată. Transformări sensibile au loc sub influenţa, în special, a mijloacelor mass-media, care au impus modele noi, multe din ele cu caracter efemer. Schimbările petrecute în sistemul prenumelor în ultimii 5 ani sunt foarte mari. Noutăţile apărute în această perioadă bulversează raportul dintre grupele de antroponime care au o istorie cunoscută. Această situaţie se întâlneşte nu numai la noi, ci şi în alte state din Europa, cum ar fi Italia.

Prenumele tradiţionale nu mai prezintă astăzi nici la noi mare interes, ca urmare a pătrunderii masive de prenume din ţările Europei apusene (Anglia, Franţa, Italia, Spania) şi din America. Varietatea prenumelor în onomastica românească este sensibil mărită şi prin folosirea ca nume oficiale a diminutivelor şi a hipocoristicelor.

[5] Paşca, 1936, p.28
[6] Graur, p.54
[7] Cristureanu, p.43

O altă observaţie este că după anul 1992 s-au înmulţit considerabil prenumele duble (*Alexandru-Mario, George-Ricardo, Maria-Carla, Elena-Tereza* etc.), cel de-al doilea nume fiind, de regulă, preluat din inventarul apusean şi adăugat la numele vechi din nomenclatorul românesc.

În ceea ce priveşte numele de familie se poate spune că el reprezintă definiţia persoanei, este marca individualităţii, forma obligatorie de desemnare a unei persoane, semnul cel mai caracteristic al identităţii sale, un element indispensabil şi inseparabil al personalităşii individului. În opinia lui Ch. Ionescu "trăsătura *caracteristică a numelui de familie este funcţia denotativă multiplă; el denotă simultan şi în mod obligatoriu atât familia, considerată ca o unitate, cât şi pe fiecare dintre membrii familiei*".[8]

La sfârşitul secolului al XIX-lea, în anul 1895 s-a instituţionalizat legea numelui de familie, prin care fiecare cetăţean era obligat să poarte un nume de familie, format prin adăugarea sufixelor *-eanu, -escu*, fie la numele moşiei, fie la numele satului, fie la numele tatălui. Există dovezi că înainte de anul 1940, dar mai ales după această dată, autorităţile au impus ca atât numele de familie, cât şi prenumele, să fie formate din cel mult două cuvinte. Numele de familie este o clasă funcţională ale cărei elemente desemnează mai multe persoane aparţinând aceluiaşi grup. El a căpătat statut juridic în primele două decenii ale secolului al XX-lea. Până în anul 1920 numele personal era urmat de numele ascendenţilor (pe linie paternă) până la a treia, chiar şi a patra generaţie. Apariţia mai multor cuvinte în cadrul numelui unei persoane s-a realizat în secolul al XIX-lea, pe măsură ce apărea o nouă generaţie.

Dobândirea funcţiei de nume de familie s-a concretizat de-a lungul câtorva veacuri. Legea numelui de familie din 1895 nu a fost aplicată la noi imediat din cauze financiare şi administrative, ca urmare, adoptarea numelui numelui de familie nu s-a făcut concomitent la nivelul tuturor claselor sociale care au existata la un moment dat, Funcţia de nume de familie era reprezentată de un supranume, transmis de la o generaţie la alta.

Din punct de vedere al originii, numele de familie se pot clasifica în trei grupe: a) nume de botez, a căror sferă se lărgeşte şi la diminutive şi hipocoristice, fărăr modificare formală, sau derivate cu sufixe specific antroponimice; b) nume de origine toponimică (cele care amintesc de locul de origine al familiei); c) porecle şi supranume (nume date după ranguri, profesiuni, stare socială, nume de plante, animale, fenomene climaterice, metale şi pietre preţioase, defăimătoare etc.).

La început numele de familie româneşti erau reprezentate prin procedee diferite: 1) prin folosirea termenului slav **sin** = fiul lui; 2) printr-un genitiv raportat la un patronim; 3) cu ajutorul unui epitet sau al unei porecle; 4) prin numele locului; 5) prin amintirea îndeletnicirii; 6) prin numele ascendenţilor (tată, bunic, mamă, văduvă) ori a unei rude de seamă (frate, soţie, socru), cu ajutorul sufixului de filiaţie *–escu*; 6) alţi termeni slavi pentru exprimare numelui multiplu: brat (frate), zet (Ginere), vnuc (nepot) – au rămas în uz diplomatic.

Pentru Dobrogea sunt cunoscute nume de familie mult mai târziu, o dată cu venirea coloniştilor din celelalte zone ale ţării, unde regulile de adoptare a numelui erau mult mai riguros stabilite. Factorii care în celelate zone ale ţării funcţionau la parametrii din ce în ce mai stabili, cum ar fi: organizarea administrativă, emanciparea economică şi socială, câştigarea dreptului de proprietate apar în spaţiul dobrogean cu întârziere.

Numele de familie pot fi împărţite în două categorii: a) nume de familie simple; b) nume de familie derivate.

Prima categorie coincide cu forma prenumelui, multe dintre ele fiind la origine prenume calendaristice: *Andrei, Barbu, Gheorghe, Ştefan, Vasile, Zaharia* etc. Numele de familie formate de la nume laice sunt mai puţine: *Dragomir, Florea, Nedelcu, Radu, Stoica* etc. Există şi nume de familie care au la bază hipocoristice (*Dinu, Tănase, Niţă*) sau diminutive (*Dănuţ, Ioniţă*). Majoritatea acestor nume de familie provin de la prenume masculine, lucru explicabil prin rolul pe care îl avea bărbatul în familie.

[8] Ionescu, 1979, p.51

Numele de familie derivate (derivarea asigură antroponimele sub diversele lor formule) se împart în mai multe categorii:

1) Nume de familie derivate de la patronime, indicând descendenţa pe linie paternă (exemple din Dobrogea: *Alexi, Ioan, Nicolae, Oancea*);

2) Nume de familie derivate de la matronime, indicând descendenţa pe linie maternă. Faptul că în desemnarea urmaşului s-a pornit de la numele mamei se explică fie prin importanţa mai mare a femeii în anumite situaţii, fie prin caracterul mai puternic, distinctiv al numelui acesteia (dacă tatăl avea un nume obişnuit – de exemplu, *Ion*, iar mama avea un nume mai puşin obişnuit, acesta putea fi preferat pentru individualizarea copiilor). Astfel de denumiri au devenit matronimice şi s-au fixat ca nume de familie ereditare pentru toate tipurile de antroponime individuale feminine. Baza de nume dobrogene (*BAD*) cuprinde numeroase exemple de acest gen: *Andreşoaia, Ilioaia, Păvăloaia, Preuteasa, Popea* (formate prin derivare cu sufixe de la numele soţului), *Aioanei, Amariei, Apetrei, Astratinei* (venite prin filieră moldovenească);

3) Nume de familie derivate de la toponime arată originea locală şi sunt destul de frecvente în spaţiul dobrogean, având în vedere că majoritatea populaţiei o formează cei veniţi în zonă în urma unor colonizări. Foste supranume, acestea desemnau locul naşterii, dar şi reşedinţa sau proprietatea. Numele deveneau funcţionale în alte aşezări decât cele de origine, atunci când individul sau familia se mutau în altă parte (*Brăileanu* < brăilean < Brăila (*Ibrăileanu* < Ibraila – forma turcească a numelui Brăila)).

Există o serie de sufixe româneşti care asigură ponderea antroponimelor legate de localitate; unul din ele este **-eanu** (*Ardeleanu, Braşoveanu, Câmpeanu, Munteanu, Gălăţeanu, Tulceanu, Văleanu*). Acest sufix este foarte productiv în Dobrogea, spre deosebire de sufixul **-escu,** care are o întrebuinţare mult mai scăzută comparativ cu celelate zone ale ţării (*Ionescu* – 432, *Popescu* – 512);

4) Nume de familie provenite din apelative, care la nivel antroponimoc, au devenit supranume, având la bază cuvinte ale vocabularului românesc (substantive şi adjective), folosite ca atare sau în combinări. De o mare diversitate semantică şi reprezentând contribuţia lexicală specifică la îmbogăţirea ansamblului de nume personale, aceste nume sunt de obicei grupate în determinări de tip social-economic, cultural sau porecle. Ele sunt calificative referitoare la condiţia socială, economică, profesională, civilă, militară, religioasă, familiară a individului, adică nume de meserii, profesii, ocupaţii (*Cizmaru, Olaru, Moraru, Vieru*), nume de funcţii, servicii (*Armaşu, Banu, Chelaru*), titluri şi grade ierarhice (*Boieru, Căpitanu*), nume de rudenie (*Copil, Frate, Geamănu, Neamu*).

O altă categorie de apelative sunt poreclele; acestea apar în cele mai vechi documente româneşti şi sunt deja fixate ca nume de familie. Cele mai multe se referă la particularităţi fizice sau psihice. Vom da câteva exemple din *BAD* [9]: 1*) Buzatu* (382 persoane purtătoare de nume); 2) *Ciacâru* (23 persoane purtătoare de nume): 3) *Crăcanu* (7 persoane purtătoare de nume), *Creţu* (1634 persoane purtătoare de nume), *Frumuşelu* (2 persoane purtătoare de nume), *Zuza/ Zuzan/ Zuzuleac* (44 persoane purtătoare de nume).

Numele de familie se repetă la un număr mare de persoane şi se modifică relativ greu, de la o generaţie la alta iar, în general, acestea nu sunt variate ca formă şi înţeles, posedând o funcţie strict denominativă.

Ca bază de date pentru aceste nume de familie, o lucrarea foarte importantă este *Onomasticon Dobrogean. Nume de familie,* autori prof. univ. dr. **Mile Tomici** şi **Persida Andronache**, care cuprinde numele de familie înregistrate în spaţiul dobrogean la sfârşitul secolului XX şi începutul secolului XXI (1991- 2002).

Lucrarea este prima de acest fel elaborată în România, autorii asumându-şi pioneratul în ceea ce priveşte cercetarea lingvistică românească în domeniul antroponimiei, respectiv nume de familie, înregistrate la un moment dat într-o unitate geografică ce constituie parte integrantă a României.

[9] Lazia, p.97

Una din concluziile remarcate de autori este că: "*În Dobrogea există atât nume de familie specifice româneşti cât şi cele de origine neromânească, purtate în majoritatea cazurilor de reprezentanţii minorităţilor naţionale din Dobrogea dar care, nume de familie, fac parte integrantă atât din sitemul antroponimic dobrogean cât şi din tezaurul onomastic al României*"[10]

BIBLIOGRAPHY

CONSTANTINESCU, N., A., *Dicţionar onomastic românesc*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1963.

CRISTUREANU, Al., *Prenume moldoveneşti*, SO, nr. 4, 1987, p. 127-150.

GRAUR, Al., *Nume de persoane*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1965.

IONESCU, Chr.**,** *Antroponimie românească,* Teză de doctorat, Universitatea Bucureşti, Bucureşti, 1979.

IORDAN, I., *Dicţionar al numelor de familie româneşti,* Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983.

LAZIA, L., *Antroponimie dobrogeană - consideraţii diacronice*, Editura Muntenia, Constanţa, 2003.

PAŞCA, T., *Nume de persoane şi nume de animale în ţara Oltului*, Bucureşti, 1936.

PETRACHE, T., *Dicţionar enciclopedic al numelor de botez*, Editura Anastasia, 1998.

TOMICI, M., ANDRONACHE, P., *Onomasticon Dobrogean – Nume de familie*, Editura Stephanus, Bucureşti, 2005.

DEX = *Dicţionarul explicativ al limbii române.* Academia Română, Institutul de lingvistică, ediţia a II-a, Bucureşti, 1975.

[10] Tomici, p.7

SPORTS LEXICON – BETWEEN TERMINOLOGY AND JOURNALISTIC NUANCES

Marta-Teodora Boboc
Lecturer, PhD, University of Bucharest

Abstract: The given article aims to highlight and analyze a relatively little inquired field, but which attracts interest due to its heterogeneous character, that encompasses not only elements belonging to LSP (language for specific purposes), but also strong evaluative nuances, especially once it gets into media. Endowed with a unique vocabulary and composed mostly of specific terms, some of foreign origin, and others derived according to the target language means of enrichment, the sports field gradually "contaminates" other spaces, while at the same time being influenced by them itself. And this is precisely why working with such materials is both a peculiar and difficult process, that we consider worthy of analyzing.

Keywords: sports discourse strategies, sportonims, evaluative nuances, determinologization / reterminologization, metaphorization

Considerat element fundamental al unui stil de viață sănătos și parte integrantă din mecanismul de dezvoltare armonioasă a organismului (devenind, implicit, componentă cheie a sistemului medical), sportul reprezintă astăzi mult mai mult decât o strategie profilactică sau un mod antrenant de a-ți petrece timpul liber, el contribuind într-o mare măsură la procesul de socializare și de autoreglare a comunității naționale, dar și globale. Prin instituirea competițiilor sportive oficiale regulate s-au dezvoltat relațiile diplomatice și de cooperare între numeroase state, ajungându-se până la crearea unor cadre de referință internaționale, de tipul federațiilor și organizațiilor sportive, diverselor asociații și sindicate conexe acestora.

Prin prismă socio-culturală, competițiile sportive facilitează familiarizarea cu specificul și evoluția variatelor țări, contribuind la crearea unei perspective comune și a unor modele comportamentale în măsură să educe și să dezvolte respectul față de setul de valori al alterității, precum și să sporească eficiența în depășirea barierelor nu numai în plan lingvistic, ci și etnografic. Sportul exercită o influență pozitivă nemijlocită asupra consolidării identității naționale, generând un puternic sentiment de coeziune, numit *spirit de echipă*. În plus, meciurile, campionatele și multe asemenea întreceri au o puternică funcție pacificatoare, acționând ca un paliativ în raport cu potențialele conflicte dintre națiuni. Sportul oferă prilejul de a soluționa divergențele și de a detensiona relațiile într-o manieră competitivă, dar pașnică, grație reglementărilor existente. Activitățile sportive contribuie la cultivarea unui comportament sănătos, întrucât componenta sa ludică favorizează temperarea refulărilor, oferind contextul propice pentru depresurizarea lor. Atât fizic cât și psihic, sportul se remarcă drept un pilon cheie al confortului umanității. Iar amploarea pe care au dobândit-o în prezent evenimentele de acest gen conferă automat o nouă dimensiune tuturor aspectelor ce țin de educația fizică – de la modul de implementare, la forme de manifestare, efecte pe termen lung, dar și caracteristici teoretice, terminologice.

S-a spus nu o singură dată că, grație interacțiunii pe care o presupune și faptului că promovează particularitățile naționale sub egida „unității în diversitate", limbajul sportului este ușor de înțeles pentru întreaga lume, dovedindu-se în măsură să transforme ceea ce inițial putea să pară un impediment în comunicarea interculturală într-o adevărată punte de colaborare. Dar aceasta este, desigur, o interpretare metaforică (deși reală și benefică), întrucât în anumite circumstanțe concrete noțiunile tipice acestui domeniu pot prezenta serioase dificultăți din punct de vedere lingvistic. În abordarea lor este necesară nu numai o bună cunoaștere a terminologiei de specialitate, ci și a diverselor nuanțe pe care unele locuțiuni le au, a substratului lor, dincolo de ceea ce exprimă simpla formă. Și tocmai în acest fapt rezidă temeiul prezentului studiu, ce se dorește a fi o analiză succintă și cât mai utilă a lexicului sportiv în ansamblul său.

Dar, pentru ca parcursul nostru să reflecte în mod fructuos rezultatele analizei întreprinse, trebuie pornit de la însuși discursul din sfera sportivă, denumit și *discurs sportiv*, care, la rândul său,

se subdivizează în mai multe tipuri, în funcție de domeniul concret, avut în vedere la momentul respectiv (atletism, jocuri și competiții, înot, gimnastică etc.). De-a lungul timpului, el a fost definit ca „*modalitate de comunicare a participanților la activitățile din sfera profesională sportivă*" (Mangutova, 2007, p. 8) ori drept „*construct socio-cultural, reprezentând totalitatea elementelor procesului de comunicare ce vizează instituțiile sportive și evenimentele asociate acestora*" (Kudrin, 2011, p. 19) și chiar „*varietate a discursului instituțional, caracterizată prin exploatarea simultană a abilităților fizice, intelectuale și artistice în cadrul unor competiții organizate*" (Hlebutina, Maksimenko, 2015, p. 107). Prin prisma lingvisticii cognitive, discursul este privit drept un fenomen cu caracter cognitiv, care transmite un anumit volum de informație valorificată prin intermediul diverselor mijloace lingvistice, la baza căruia stau atât cuvinte din lexicul comun, cât și termeni de specialitate. (Petrușova, 2011, p. 5).

Definiția noțiunii de „discurs sportiv" include și ideea că el se prezintă sub forma unui spațiu discursiv organizat ca un *câmp* (semantic, în plan teoretic și de luptă, în plan practic), „*alcătuit din subsisteme discursive, unite sub semnul tematicii comune și marcate de anumite concepte dominante, între care se remarcă îndeosebi metafora – sportul ca război*" (Malîșeva, 2011, p. 3).

În opinia lui V.I. Karasik, cunoscut lingvist rus contemporan, participanții la procesul de comunicare în care apare discursul sportiv au roluri sociale bine definite (Apud Karasik, 2002), actanții divizându-se în cel puțin două categorii – ***agenți*** (precum atleții, jucătorii, antrenorii, jurnaliștii și comentatorii sportivi) ori ***clienți*** (așa cum sunt suporterii, spectatorii, telespectatorii, ascultătorii emisiunilor sportive difuzate la radio, utilizatorii de Internet și cititorii presei de profil). (Pankratova, 2005, p. 13). Mai mult, această sferă presupune o ierarhizare binară clară, delimitând implicit participanții la competiție în *învinși* și *învingători*, cu diferite grade de evoluție – câștigători ai unor medalii de aur, argint sau bronz, ocupanți ai locului întâi, al doilea sau al treilea, premianți, finaliști ori semifinaliști. De aici reiese și *nuanțarea afectivă* des întâlnită în sport, care plasează acest tip de discurs la „răscrucea" mai multor stiluri funcționale, fapt ce se răsfrânge nemijlocit asupra vocabularului, care capătă *caracter evaluativ* (vezi Moravidj, 2013 și Amzarakova, Loevskaia, 2014). O atare organizare există și la nivelul receptorilor, al spectatorilor, care pot avea niveluri diferite de documentare, și anume – de *spectatori cunoscători* (bine documentați), *spectatori de nivel mediu* sau *spectatori ocazionali* (posibil nedocumentați) (Sniatkov, 2007, p. 187).

Comentatorul sportiv, ca principal intermediar între public și jucători, trebuie să-și păstreze obiectivitatea în expunerea desfășurării acțiunii, prezentând-o totuși într-un mod care să mențină interesat auditoriul. El se poate arăta empatic privind impactul evenimentelor, însă în ceea ce privește părțile adverse, este dator să redea conținutul din ambele perspective (a câștigătorului și a celui învins).

În interacțiunea sa cu publicul (fie că este directă, fie că este mediată printr-un canal de comunicare, ca de exemplu radioul și televizorul), comentatorul sportiv recurge la câteva strategii (Asmus, 2016, p. 150-151), dintre care amintim:

1. *Strategia de **captare** a atenției* – al cărei obiectiv este ca între moderator și spectatori să se creeze o legătură cât mai strânsă, ce urmează a fi menținută pe întreg parcursul meciului și care corespunde etapei de *prezentare* a persoanelor și echipelor implicate, a locului dedicat competiției sportive, precum și a specificului țărilor combatante, semnalând datele relevante pentru profilul fiecăreia. Aici o mare însemnătate o au aserțiunile apreciative, de tipul: rus. *удивительная футбольная команда* – eng. *breathtaking football team* – rom. *o echipă de fotbal uluitoare,* rus. *Это такая радость смотреть игру великого Месси!* – eng. *It's such a joy to watch the great Messi playing!* – rom. *Este o bucurie atât de mare să îl vezi jucând pe marele Messi!*

2. *Strategia de **menținere** a interesului* – care se bazează pe ideea de a ține publicul „cu sufletul la gură", într-o stare de (rezonabilă) tensiune, prin apelul la ***structuri indefinite***, de tipul: rus. *он передаёт мяч недалеко* – eng. *he heads / passes the ball not very far* – rom. *el pasează mingea nu foarte departe* (lăsând restul în seama emoției publicului, fără a clarifica dacă pasa a avut

un elan suficient de mare sau nu pentru a înscrie un gol) și este întrebuințată pe durata întregului comentariu aferent jocului.

3. *Strategia de* ***informare*** – pe care prezentatorul o aplică numai în primă fază, cea a deschiderii meciului și ulterior atunci când acest lucru se impune pentru a evita așa-numiții „timpi morți" (cum sunt pauzele dintre reprize ori eventualele scurte intervenții pe teren), oferind informații suplimentare cu privire la evoluția din ultima vreme a echipelor care concurează și argumentând cu date statistice performanța acestora.

O altă trăsătură cheie a discursului sportiv este caracterul său ***mediatic***. Potrivit lui A.B. Zilbert, jurnalist, media-manager și producător rus, discursul sportiv se intersectează și combină cu o serie de alte domenii, ca de exemplu discursul științific, pedagogic, oficial-administrativ, juridic, social-politic, mediatic, teatral și, nu în cele din urmă, colocvial-cotidian. (Zilbert, 2001, p. 104). Acestei perspective i se adaugă și punctul de vedere enunțat de O.A. Pankratova, în opinia căreia discursul sportiv se află, de asemenea, într-o strânsă legătură și cu cel medical sau cel de sorginte ritualică. (Pankratova, op. cit., p. 10).

În plus, discursul sportiv are un grad pronunțat de originalitate și o structură eterogenă, înglobând trei părți componente: *comunicarea la nivel profesional*, între specialiști, *prezentarea activităților sportive în mass-media*, într-un registru accesibil publicului larg și *jargonul specific suporterilor*. În plan pragmatic, el se distinge mulțumită specificului atractiv, captivant, obținut nu neapărat prin conținutul său informațional, cât prin prin utilizarea variatelor mijloace lingvistice, care îi conferă un colorit aparte, ce se imprimă cu ușurință în conștiința destinatarilor. Caracteristicile pragmatice ale discursului sportiv se pot manifesta fie la nivel global, fie strict pe un palier particular. Astfel, „*temeiul moral comun*" al discursului sportiv, integrarea sa într-un context discursiv mai amplu, se încadrează în prima categorie, în timp ce caracterul ***liniar***, ***prospectiv-retrospectiv*** și influența auctorială resimțită sunt mai curând constituenți tipici celei de-a doua categorii. (Sniatkov, op. cit., p. 190).

Unitatea de bază a discursului sportiv a fost denumită în studiile de specialitate **sportonim**[1], iar trăsătura sa distinctivă consistă în aceea că „*pe de o parte, el poate aparține terminologiei de specialitate, iar pe de alta, se poate încadra foarte bine și în lexicul comun. Dacă este vorba de termeni, aceștia sunt, de regulă, monosemantici și concişi, însă cuvintele din vocabularul curent pot avea sinonime și beneficiază de o anumită expresivitate, ceea ce impune exigența delimitării lor teoretice clare, potrivit unei taxonomii binare – lexic specializat și lexic neterminologic, în însuși cadrul domeniului sportiv*" (Avakova, 1976, p. 16).

Pornind de la această premisă, o clasificare cât mai cuprinzătoare a sportonimelor poate fi organizată pe baza următoarelor criterii:

1. *După* ***originea*** *termenilor* (vezi Sedîh, Sosoenko, 2013, p. 154):

- termeni ***autohtoni***: rus. *вратарь* – eng. *goalkeeper* – rom. *portar*, rus. *клюшка* – eng. *hockey stick* – rom. *crosă*, rus. *шайба* – eng. *hockey puck* – rom. *puc* (pentru jocul de hochei);

- termeni ***neologici***[2]: rus. *полицейский* – eng. *policeman* – rom. *polițist* (termen folosit în hochei, cu referire la cel mai solid jucător din echipă).

2. *După* ***sfera*** *de utilizare* (Rajina, Hlebnikova, 2020, p. 265):

- termeni ***universali*** (pe care îi întâlnim în majoritatea tipurilor de sport): rus. *конкурент* – eng. *contestant* – rom. *concurent*, rus. *команда* – eng. *team* – rom. *echipă*, rus. *тренер* – eng. *coach* – rom. *antrenor*;

- termeni ***specifici*** unui anumit tip de sport, de exemplu, fotbalul: rus. *жёлтая карточка* – eng. *a yellow card* – rom. *cartonaș galben*, rus. *боковая линия* – eng. *touch-line* – rom. *tușă*;

[1] Noțiune asemănătoare celei de *ecotermen*, ***sportonimul*** apare menționat numai în studiile rusești de profil. Întrucât considerăm că acest concept nou pentru spațiul anglofon și cel românesc este destul de important în conjunctura dată, am optat pentru transliterarea lui, însoțită de traducerea prin metoda explicativă.

[2] În această categorie A.P. Sedîh încadrează cuvintele care dobândesc sensuri noi, nu împrumuturile transliterate din alte limbi. Împrumuturile din alte limbi, dar care din punct de vedere semantic s-au fixat deja în lexicul limbii ruse, sunt privite tot ca parte integrantă a termenilor autohtoni.

- termeni-***realii***[3]: rus. *лапта* – eng. *lapta* – rom. *lapta* (joc cu specific rusesc, asemănător *baseball*-ului și *oinei*), rus. *регби* – eng. *rugby* – rom. *rugbi* (joc ce provine din Anglia și se desfășoară între două echipe cu cincisprezece jucători, având ca instrument o minge ovală, pe care aceștia o pot atinge fie cu piciorul, fie cu mâna).

Tot aceluiași criteriu i se subordonează și tipologia menționată de Igor Mahal (Mahal, 2008, p. 21), care amintește următoarele grupe:

- termeni ***interdisciplinari*** și ***împrumuturi*** din alte sfere de activitate: rus. *психологическая / физическая подготовка* – eng. *psychological / physical training* – rom. *pregătire psihologică / fizică*, rus. *брюшной пресс* – eng. *abs* – rom. *abdomene*, rus. *колесо* – eng. *cartwheel* – rom. *roată*, rus. *мост* – eng. *bridge* – rom. *pod*;

- termeni ***generali***, folosiți în majoritatea tipurilor de sport: rus. *победа / поражение* – eng. *victory / defeat* – rom. *victorie / înfrângere*, rus. *судья / тренер* – eng. *referee / coach* – rom. *arbitru / antrenor*;

- termeni *limitați*, utilizați în cadrul a două sau mai multe tipuri de sport: rus. *клюшка* – eng. *golf club* – rom. *crosă* (pentru jocul de golf), rus. *мяч* – eng. *ball* – rom. *minge*, rus. *игровое поле* – eng. *playing field* – rom. *teren de joc*;

- termeni ***specifici***, care se întrebuințează în cadrul unei singure discipline sportive: rus. *рапира* – eng. *foil* – rom. *floretă* (sabie lungă și flexibilă, la scrimă).

Sau taxonomia evidențiată de A.P. Sedîh, I.A. Koteneva și L.V. Smirnova (Sedîh, Koteneva, Smirnova, 2020, p. 274), care menționează următoarele clase: termeni ***generali*** versus termeni ***specifici***, termeni ***interlingvistici*** versus ***intralingvistici*** și ***ergonime*** (termeni care au, în componența lor, numele inițiatorului strategiei sau exercițiului respectiv).

3. *După* ***numărul*** *de componente* (Apud Petrova, Lisițina, 2016, p. 18-19):

- termeni ***monomembri***: rus. *трамплин* – eng. *springboard* – rom. *trambulină*, rus. *хореография* – eng. *choreography* – rom. *coregrafie*;

- termeni ***bimembri***: rus. *задний кант* – eng. *heel edge* – rom. *marginea din spate* (a plăcii), rus. *допинг-контроль* – eng. *doping control* – rom. *control antidoping*;

- termeni ***trimembri***: rus. *темп гребков пловца* – eng. *swimmer's combination pace* – rom. *ritmul de înot*, rus. *средства индивидуальной защиты* – eng. *personal protective equipment* – rom. *echipament de protecție personal*;

- termeni formați din ***patru sau mai mulți*** *membri*: rus. *выложить мяч на игровую* – eng. *to put the ball into play* – rom. *a pune mingea în joc*, rus. *угол разбега в прыжках в высоту* – eng. *take-off angle in high jump* – rom. *unghiul de desprindere la săritura în înălțime*;

4. *După* ***părțile de vorbire*** *implicate* (Osadceaia, 2018, p. 91) întâlnim construcții:

- ***substantivale***: rus. *протокол игры* – eng. *score sheet* – rom. *foaie de arbitraj*, rus. *бригада судей / жюри* – eng. *panel of judges* – rom. *juriu*, rus. *судья на старте* – eng. *start referee* – rom. *arbitru de start*;

- ***adjectivale***: rus. *художественное впечатление* – eng. *artistic impression* – rom. *impresie artistică*, rus. *свободный бросок* – eng. *free throw* – rom. *aruncare liberă*;

- ***verbale***: rus. *дать сигнал свистком* – eng. *to blow the whistle* – rom. *a fluiera*, rus. *назначить бросок от ворот* – eng. *to award a goal throw* – rom. *a acorda un gol*, rus. *ударять по мячу* – eng. *to punch the ball* – rom. *a lovi mingea*, rus. *забить гол* – eng. *to score a goal* – rom. *a înscrie un gol*;

- ***participiale***: rus. *защищающийся игрок* – eng. *defending player* – rom. *jucător aflat în apărare*, rus. *неудавшийся прыжок* – eng. *failed jump* – rom. *săritură eșuată*;

- ***numerale***: rus. *схема алмаз 4-4-2* – eng. *4-4-2 formation / diamond formation* – rom. *formație 4-4-2 / formație diamant*.

5. *După* ***flexibilitatea*** *semantică* (Sedîh, Sosoenko, op. cit., p. 155):

- termeni ***monosemantici***: rus. *сюрпляс* – eng. *standstill* – rom. *start (staționare)*, rus. *кривошип* – eng. *crank* – rom. *manivelă*;

[3] *Cuvintele realii* sunt noțiuni ce desemnează elementele specifice ale culturii materiale tipice unui spațiu geografic dat.

- îmbinări ***libere*** de cuvinte: rus. *автомобиль сопровождения* – eng. *escort vehicle* – rom. *vehicul de escortă*, rus. *нейтрализовать соперника (противника)* – eng. *to knock down an opponent* – rom. *a-l doborî pe adversar*;

- termeni-***sintagme***: rus. *свободный удар* – eng. *free kick* – rom. *lovitură liberă*, rus. *левоногий нападающий* – eng. *left-footed striker* – rom. *atacant stânga (de bandă stângă)*.

Tot în legătură cu taxonomia antemenționată trebuie operată distincția între ***termeni***, ca noțiuni specializate și ***profesionalisme***, care sunt structuri dinamice, încă nefixate normativ în limbă. Spre deosebire de termeni, profesionalismele sunt considerate „*derivate semioficiale, dublete sau sinonime ale termenilor, caracterizate prin sensul lor colocvial, mobilitate, prin utilizarea curentă și absența unui șablon sistemic*" (Mașun, 2012, p. 4). Așadar, în cadrul discursului sportiv putem vorbi, după cum am precizat anterior, de *lexic specializat* și *lexic neterminologic*, în categoria din urmă încadrându-se *profesionalismele*, *arhaismele*, precum și cuvintele cu statut încă nedefinit. La acest nivel, o potențială ierarhizare vizează mai curând structurile nominale, acestea fiind cele mai numeroase. Prin prismă tematică, *profesionalismele* se împart în două grupe, care la rândul lor pot fi divizate în câteva subgrupe (Elistratov, 2009, p. 26-28):

1. ***Toponime*** – care pot fi:

- a) ***dublete*** toponimice, așa cum sunt rus. *каталонка* (substantiv folosit pentru a desemna deschiderea catalană la jocul de șah), rus. *русач* (întrebuințat pentru a denumi un jucător din echipa Federației Ruse), rus. *штатник* (jucător din echipa Statelor Unite ale Americii);

- b) toponime ***fără echivalent***, ca de exemplu: rus. *волжская защепка* (tactică sportivă constând în faptul că întreaga echipă este în apărare și beneficiază de un fruntaș), rus. *владикавказский шлагбаум* (tactică sportivă aplicată în anii '90 de echipa Alania din orașul Vladikavkaz).

2. ***Antroponime*** – unități lexicale formate pe baza prenumelor sau numelor unor personalități din sfera sportului, care pot avea:

- a) *sens* ***neutru*** (ceea ce le apropie de termeni), de tipul: rus. *финт Месхи* (strategie / fentă aplicată în fotbal de Mihail Meshi, atacantul echipei Dinamo din Tbilisi), rus. *стрельцовский пас* (pasă cu călcâiul, aplicată la fotbal de atacantul Eduard Anatolievici Strelțov);

- b) *sens* ***colocvial***, de pildă: rus. *ленин* (cuvânt folosit pentru a desemna un pugilist care își cumpănește mult mișcările în ring, dar este ineficient), rus. *шварценеггер* (culturist care se remarcă mai curând prin forță, decât prin strategie);

- c) *sens* ***depreciativ***, ca de exemplu: rus. *михеевский удар* (întrebuințat pentru a denota un fotbalist care pasează greu cu stângul, care nu stăpânește această tehnică).

Unii cercetători identifică la nivelul discursului sportiv anumite ***matrici***, adică „*stereotipuri discursive, ale căror componente se pot substitui și care, de regulă, sunt bimembre*" (Venciun, 2016, p. 85). Ele pot apărea pe oricare dintre cele trei paliere ale acestui discurs:

- în ***comunicarea profesională*** și atunci se prezintă sub forma unor ***termeni compuși*** în care unul dintre elemente este fix, iar celălalt poate varia: rus. *женский / мужской бокс* – eng. *women's / men's boxing* – rom. *box masculin / box feminin*, rus. *летний / зимний полиатлон* – eng. *summer / winter polyathlon* – rom. *poliatlon de vară / de iarnă*;

- în ***mass-media*** apar așa-numitele ***colocații***, având un grad mai scăzut de specializare, din cauza faptului că vizează publicul larg, care nu întotdeauna are cunoștințe solide de profil: rus. *чемпионат Европы* – eng. *European championship* – rom. *Campionat european*, rus. *установить рекорд* – eng. *establish a record* – rom. *a stabili un record*;

- în ***jargonul*** sportivilor, unde apar ca structuri cu ***caracter expresiv***, având un bogat ***colorit umoristic***: rus. *тамбовский волчонок* (pentru a-l desemna pe jucătorul Dmitri Sîceov, bun strateg, recunoscut pentru talentul său la fotbal; aceasta este o structură creată după modelul expresiei frazeologice *Тамбовский волк тебе товарищ*, folosită pentru a evidenția neîncrederea în interlocutor, ideea că trebuie să fii precaut), rus. *ночной позор* (pentru a denota o înfrângere dureroasă, structură creată pe modelul titlului filmului *Ночной дозор = Rondul de noapte*).

Acest bagaj lexical din domeniul sportiv se îmbogățește constant, printr-o serie de fenomene lingvistice, cum sunt (Popov, 2003, p. 38-39):

- ***împrumuturile*** – preluate cu precădere din limba engleză și transpuse prin transliterare, transcriere fonetică sau calchiere: rus. *дартс* – eng. *darts* – rom. *darts*, rus. *пенальти* – eng. *penalty* – rom. *penalti*, rus. *Олимпийские игры* – eng. *Olympic games* – rom. *Jocurile olimpice*;

- ***terminologizarea*** cuvintelor provenite din vocabularul comun și a profesionalismelor: rus. *ходьба гуськом / на корточках* – eng. *squat walk* – rom. *mers ghemuit / mersul piticului*, rus. *конь* – eng. *pommel horse* – rom. *cal cu mânere*;

- ***reterminologizarea*** – văzută ca o „*cale activă de formare a terminologiei sportive, care are două forme principale: transdomenială (când se produce un „flux – reflux" al termenilor din și spre alte limbaje specializate) și intradomenială (dacă termenii dezvoltă sensuri noi fie în limbajele altor discipline din același domeniu, al sportului, fie în limbajul specializat al aceleiași discipline sportive)*" (Luca, 2019, p. 17): rus. *нападение / защита* – eng. *attack / defense* – rom. *ofensivă / defensivă* (termeni de sorginte militară, pătrunși apoi în sfera sportului), rus. *трапеция* – eng. *trapeze* – rom. *trapez* (termen folosit pentru a desemna atât una dintre figurile geometrice, cât și unul dintre aparatele de gimnastică);

- ***determinologizarea***, care presupune „*intrarea în limbajul curent a unităților lexicale din sfera sportivă, prin extensie semantică / generalizarea sensului*" (Ibidem, p. 18): rus. *аутсайдер* – eng. *outsider* – rom. *outsider* (care, de la persoană aflată în afara terenului de joc, ajunge să desemneze orice individ care nu se integrează într-un anumit cerc social), rus. *раунд* – eng. *round* – rom. *rundă* (care, de la nivelul competițiilor, a pătruns în multiple alte segmente, fiind în prezent un sinonim contextual al cuvântului *etapă*), rus. *тайм-аут* – eng. *time-out* – rom. *time-out* (ce denotă acum nu doar pauza între două runde, ci și un blocaj, o sincopă la nivel social, politic ori cultural).

Interesant este și faptul că există o corelație clară între tipurile de sport la care se face apel în raportarea la o anumită situație: pentru contexte încărcate de gravitate se recurge, spre exemplu, la *box* (rus. *войти в клинч* – eng. *to get into a clinch* – rom. *a intra în clinci*), pentru a evidenția aptitudinile strategice se face apel la *șah* (rus. *нынешний король этой шахматной партии* – eng. *the current king of this chess party* – rom. *actualul rege al acestui partid*[4] *de șah*, rus. *шахматный матч Путин – Вашингтон* – eng. *the chess game between Putin and Washington* – rom. *jocul / meciul / partida de șah dintre Putin și Washington*), pentru a pune în valoare dinamismul și dexteritatea se exploatează terminologia din *dans* (rus. *военно-политический танец* – eng. *political-military dance* – rom. *dans politico-militar*) și așa mai departe.

După cum se poate observa din exemplele indicate, de cele mai multe ori asemenea structuri apar în discursul politic, a cărui funcție principală este aceea de a „*influența și manipula imaginea destinatarului mesajului asupra realității politice înconjurătoare, de a fixa în conștiința cititorilor și auditoriului un sistem conceptual care să creeze cadrul propice urmăririi obiectivelor stabilite, prin prezentarea unei situații complexe ca fiind cât se poate de simplă, distrăgând astfel atenția publicului și făcând ca un lucru ieșit din comun să pară absolut obișnuit*" (Ciudinov, 2006, p. 26). Iar din acest punct de vedere lexicul din sfera sportivă are un pronunțat rol de reglare, întrucât „*înlocuiește structurile 'incorecte politic' sau care au caracter agresiv, împrospătând discursul și îndreptându-i pe participanții la procesul de comunicare dinspre ideea de război către aceea de competiție*" (Rogozin, 2013, p. 100).

De fapt, în cadrul discursului sportiv se remarcă de la bun început o tendință de a tempera nuanțele negative: rus. *не было грандиозного финала* – eng. *there was no grand finale* – rom. *nu a fost un final spectaculos* (situație în care se optează pentru negarea existenței unui rezultat remarcabil, evitându-se utilizarea unei construcții care să accentueze direct eșecul de proporții), rus. *искусство проигрывать* – eng. *the art of losing* – rom. *arta de a pierde* (expresie ce punctează tocmai faptul că sunt necesare o serie de calități și un set cât mai clar de valori nu numai pentru a obține o victorie, ci și pentru a face față unei înfrângeri), judecățile de valoare fără echivoc intervenind numai atunci când succesul este incontestabil (rus. *блестящая игра* – eng. *a brilliant*

[4] Traducerea *partid de șah* este, în limba română, un joc de cuvinte, fiind creată pe modelul consacrat deja existent – *partidă* (joc) de șah.

game – rom. *un joc strălucit / admirabil*, rus. *непобедимый чемпион* – eng. *invincible champion* – rom. *campion invincibil*, rus. *поэзия в движении* – eng. *poetry in motion* – rom. *poezie în mișcare* – pentru a desemna sportivii foarte buni) ori când există suspiciuni asupra corectitudinii jocului (rus. *грубая подтасовка результатов* – eng. *gross manipulation of results* – rom. *măsluire grosolană a rezultatelor*, rus. *чемпионы профессиональной никчёмности* – eng. *champions of nothing* – rom. *campionii-păcălici*, rus. *нечистая игра* – eng. *foul game* – rom. *joc murdar*).

În ceea ce privește traducerea materialelor cu profil sportiv, dată fiind complexitatea acestui tip de discurs, trăsătură care derivă din elementele expuse în cele de mai sus, se impune să facem următoarele precizări:

- prin ***metaforizare*** se ajunge la structuri care necesită nu doar un nivel avansat de cunoștințe, ci și umor și talent: rus. *мокрый мяч* (vezi *мокрая курица*) – eng. *wet ball* (vezi *wet hen*) – rom. *minge plouată* (vezi *găină plouată* – cu referire la ineficiența mișcării, a mingii), rus. *стратосферный уровень тенниса* – eng. *the stratospheric level of tennis* – rom. *nivelul stratosferic al tenisului* (cu referire la amploarea sa într-o anumită țară);

- o coloratură aparte o dau ***jocurile de cuvinte*** (Constantinovici, 2016, p. 238) la care se recurge în media sau în comentariile sportive: rus. *Исландия имеет свою ледяную стратегию* – eng. *Iceland has its icy strategy* – rom. *Islanda are o strategie de gheață* (caz în care tipicul climatic al statului respectiv este corelat cu manevrele de joc și cu atitudinea impasibilă în fața presiunii);

- una dintre cele mai des întâlnite modalități de traducere este cea ***explicativă*** (Iarmolineț, 2009, p. 55), din cauza volumului semnificativ de împrumuturi, dar și a conotațiilor anumitor locuțiuni: rus. *комбинация за спиной противника* – eng. *backdoor play* – rom. *joc pe ascuns / prin spate*, rus. *прикрыть мяч* – eng. *to blanket / roof the ball* – rom. *a acoperi mingea / a ține mingea acoperită* (adică a o avea de partea echipei sale și a o menține în teren, de partea favorabilă).

În încheiere, putem spune că pentru *a manevra* în mod adecvat vocabularul din domeniul sportiv sunt cu siguranță necesare unele *strategii de lucru* (sau chiar de joc?), întrucât cititorii articolului în cauză devin ei înșiși *arbitrii* muncii depuse. Iar pentru a avea acces la un *loc pe podium antrenamentul* constant este foarte important, căci numai el ne poate menține în formă. Și, independent de categoria pentru care optăm – individual sau în *echipă*, este bine să fim mereu pregătiți pentru următorul pas – să *jucăm*!

BIBLIOGRAPHY

În limba rusă:

Авакова, А. С., *Наименования спортсменов-игроков в современном русском языке* в журнале Этимологические исследования по русскому языку, Москва, Изд-во МГУ, 1976, с. 15-29

Амзаракова, И. П., Лоевская, А. В., *Эмоционально-оценочные номинации спортивного дискурса (на примере немецкого языка футбола)*, Вестник Хакасского государственного университета им. Н. Ф. Катанова, 2014, с. 9-11

Асмус, Н. Г., *Языковая личность британского футбольного комментатора*, в журнале Перевод и сопоставительная лингвистика, № 12/2016, с. 148-151

Бабаянц, В. В., Бабаянц, В. А., *Лингвопереводческие особенности современных газетных статей спортивной тематики*, Гуманитарные и юридические исследования: научно-теоретический журнал, № 1/2017, с. 179-182

Вэньчун, Лю, *Устойчивые словесные комплексы в разных видах спортивного дискурса*, в Научном журнале КубГАУ, № 115(01)/2016, с. 1-11

Вэньчун, Лю, *Матрицы как разновидность устойчивых структур в профессиональной спортивной терминологии*, в Учёных записках Петрозаводского государственного университета

№ 5(158)/ 2016, с. 83–87

Гараева, В. М., *Грамматические трансформации при переводе заголовков спортивных изданий американских СМИ*, Научное обозрение. Международный научно-практический журнал, Раздел III, Слово молодым ученым, № 3/2020, с. 1-8

Даниленко, В. П., *Русская терминология. Опыт лингвистического описания*, Москва, Изд-во Наука, 1977

Демина, А. В., *Особенности английской спортивной фразеологии*, в сборнике Труды Санкт-Петербургского государственного института культуры, 2007, с. 245-248

Елистратов, А. А., *Именная нетерминологическая лексика спорта*, в журнале Вестник Челябинского государственного университета, № 34(172)/2009, с. 26-32

Зильберт, А. Б., *Спортивный дискурс: точки пересечения с другими дискурсами*, в журнале Язык, сознание, коммуникация, Москва, Изд-во МАКС Пресс, 2001, с. 103-112

Карасик, В. И., *Языковой круг: личность, концепты, дискурс*, Волгоград, Изд-во Перемена, 2002

Кудрин, С. А., *Базовые метафоры спортивного дискурса как текстопорождающие модели*, Москва, 2011

Малышева, Е. Г., *Русский спортивный дискурс: теория и методология лингвокогнитивного исследования*, Омск, 2011

Мангутова, В. Р., *Спортивный дискурс и его участники*, в журнале ВУЗ Культуры и искусств в образовательной системе региона, Самара, 2007

Махал, И., *Активные процессы в спортивной терминологии современного русского языка*, Брно, 2008

Машуш, А. А., *К вопросу о терминологическом статусе спортивной лексики*, Научный журнал КубГАУ, № 83(09)/2012, с. 1-9

Моравидж, А. О., *Оценочные номинации игроков футбольного матча* в Вестнике Самарского государственного университета, № 8(1)/2013, с. 93-97

Ниязова, Ю. Ф., *Лексика в спортивных репортажах*, в журнале Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук, 2017, с. 1-4

Осадчая, В. П., *Морфолого-синтаксические особенности английской терминологии футбола*, в журнале Вестник АГУ, Вып. 2(217)/2018, с. 86-93

Панкратова, О. А., *Лингвосемиотические характеристики спортивного дискурса*, Волгоград, 2005

Петрова, Е. Б., Лисицина, И. А., *Структурно-семантические особенности английских сноубордических терминов*, в журнале Вестник ТГПУ, № 10(175)/ 2016, с. 18-23

Петрушова, Е. В., *Когнитивно-прагматические характеристики дискурса предметной области «маркетинг»*, Краснодар, 2011

Попов, Р. В., *Русская спортивная терминология*, Поморский государственный университет имени М. В. Ломоносова, Северодвинск, 2003

Ражина, В. А., Хлебникова М. В., *Критерии оценочности в спортивном дискурсе как отражение лингвокультурного фона*, Журнал Современное педагогическое образование, № 11/2020, с. 265-268

Рогозин, А. Ю., *Роль спортивной терминологии в политическом дискурсе англоязычных СМИ*, в сборнике Современные тенденции в образовании и науке, Тамбов, 2013, с. 97-100

Сабурова, Н. А., Дудка К. В., *Коммуникативно-прагматические особенности спортивного дискурса и их сохранение при переводе (на материале спортивной статьи и обозрения)*, в сборнике Филологические науки. Вопросы теории и практики, Тамбов, Изд-во Грамота, № 9(87)/2018, с. 158-161

Седых, А. П., Сосоенко, С. С., *Типологические характеристики современной спортивной терминологии*, в журнале Научные ведомости. Гуманитарные науки, № 13(156)/2013

Седых, А. П., Котенева, И. А., Смирнова, Л. В., *Спортивная номинация: универсальные и национально-культурные аспекты*, в сборнике Филологические науки. Вопросы теории и практики, Тамбов, Изд-во Грамота, 2020, с. 271-278

Снятков, К. В., *Телевизионный спортивный дискурс: аспекты коммуникативно-прагматического анализа*, в журнале Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена, № 14 (37)/2007, с. 189-195

Уколов, Р. Ю., *Английские заимствованные слова в спортивной терминологии в России*, в журнале Язык и культура, Новосибирск, 2015, с. 76-81

Хлебутина, В. Ю., Максименко, О. И., *Проявление эмотивности в спортивном дискурсе (на примере танцевальной терминологии)*, в Русском лингвистическом журнале, 2015, с. 105-111

Чудинов, А. П., *Спортивная метафора в современном российском политическом дискурсе*, в журнале Вестник Самарского гос. ун-та, № 2/2001, с. 26-31

Шамсутдинова, А. Р., *Анализ неологизмов в области видов спорта, связанных со скольжением, во французском языке*, в сборнике Филологические науки. Вопросы теории и практики, Тамбов, Изд-во Грамота, № 5(71)/2017, с. 159-161

Ярмолинец, Л. Г., *Переводные соответствия английских и русских спортивных терминов*, в журнале Физическая культура, спорт – наука и практика, № 3/2009, с. 55-57

În alte limbi:

Constantinovici, Simona, *Limbajul comentariului sportiv. Pattern şi creativitate*, CICREV, 2016, pp. 229-239

Luca, Aliona, *Terminologizarea, determinologizarea şi reterminologizarea în limba română (în baza lexicului sportiv)*. Teză de doctorat, Chişinău, 2019

"ADDITIVE" QUANTIFICATION – A STUDY ON THE FREEZING AND FLEXIBILITY OF PHRASES OF TYPE ADJ1 (+ ET) + ADJ2 WHERE ADJ1 AND ADJ2 EXPRESS ADDITIVE CHARACTERISTICS

Daniela Bordea
Lecturer, PhD, University of Bucharest

Abstract : In the present paper we focus on phrases of type Adj_1 (+et) + Adj_2 where adjectives Adj_1 and Adj_2 express characteristics that the determined noun cumulates; this is the case of phrases such as un enfant sourd-muet (a deaf mute child) and un fournal chaud et froid (a hot and cold furnace).
The combination Adj_1 (+et) + Adj_2 is studied with respect to blocking and its adjectival or nominal role.

Keywords: adjective, blocking, quantification, nominalization.

1. Introduction

L'étude des syntagmes figés représente pour les grammairiens une préoccupation importante.

Notre contribution porte sur la question du figement et de l'affranchissement des syntagmes du type ***Adj_1 (+ et) + Adj_2***, syntagmes que nous considérons comme une quantification «additive ».

Les exemples utilisés sont pris au TLF informatisé.

Nous avons eu comme point de départ les œuvres de M. Noailly et de J. Goes, qui présentent l'adjectif comme une classe à part, dont les éléments peuvent interagir.

2. État des lieux

Michèle Noailly (1990 ; 1994 ; 1999) présente la catégorie adjective dans une perspective dynamique, en mettant en évidence non seulement les limites de cette catégorie, mais aussi les conditions dans lesquelles peut se réaliser le passage de l'adjectif dans d'autres catégories. Pour ces situations M. Noailly utilise le terme « adjectif affranchi » (1999 : 131).

Le modèle de l'adjectif affranchi, inclus dans celui de la catégorie adjective, consiste en la présentation des situations où l'adjectif manifeste un comportement spécial.

Le problème qui se pose est de savoir si dans ces cas l'adjectif manifeste ou non son rôle adjectival. Ceci renforce l'idée de l'existence d'un continuum entre ce qui a encore un rôle adjectival et ce qui ne l'a plus (1999 : 132).

Le point de vue de Jan Goes (1999) concernant l'adjectif affranchi

L'adjectif est envisagé comme une partie du discours distincte des autres, située entre nom et verbe, et présenté selon une définition positive, qui réunit des critères morphologiques et syntaxiques, critères analysés en corrélation avec le sémantisme de l'adjectif.

Un problème se pose alors : celui d'établir l'identité de l'adjectif et sa place dans le système des parties du discours.

Selon J. Goes l'adjectif, comme les autres parties du discours, possède une identité catégorielle que son passage vers une autre partie du discours ne lui fait pas perdre. La lexie ne passe donc pas dans une autre catégorie, mais il s'agit d'une ***distorsion catégorielle***, dans laquelle la partie du discours en question garde l'essentiel de son identité-morphologique, syntaxique, sémantique- pour ne prendre que superficiellement des caractéristiques de l'autre (J. Goes, 1999 : 137).

Si les points communs avec certaines parties du discours, surtout avec le nom et le verbe, peuvent être nombreux, des différences essentielles ont été chaque fois constatées.

3.Tests de figement

Les constructions libres ont des propriétés transformationnelles qui dépendent de leur organisation interne.

Dans le cas des séquences figées, l'opacité sémantique est corrélée à une absence de propriétés transformationnelles et il y a une relation de proportionnalité inverse entre le figement d'un groupe et le nombre de propriétés transformationnelles observables (G. Gross, 1988 : 69).

Les propriétés des syntagmes figés du type ***Adj₁ (+et) + Adj₂*** seront analysées par rapport à celles des adjectifs en combinatoire libre.

a) Dans une séquence figée aucun des éléments lexicaux constitutifs ne peut être actualisé individuellement, mais ils ont une détermination globale.

un enfant sourd-muet	||	un dispositif chaud-froid
*un enfant sourd-le-muet	||	*un dispositif chaud-le-froid
*un enfant sourd-ce-muet	||	*un dispositif chaud-ce-froid

b) Entre les différents éléments qui sont dans la portée du figement il n'y a pas de relation prédicative :

un enfant sourd-muet	||	un dispositif chaud-froid
*un enfant sourd est muet	||	*un dispositif chaud est froid

c) Les expressions figées et les adjectifs impliqués dans le figement ne reçoivent pas de gradation ou d'adverbe d'intensité :

un enfant sourd-muet	||	un dispositif chaud-froid
*un enfant très sourd-muet	||	*un dispositif très chaud-froid
*un enfant assez sourd-muet	||	*un dispositif assez chaud-froid
*un enfant sourd très muet	||	*un dispositif chaud très froid
*un enfant sourd assez muet	||	*un dispositif chaud assez froid

d) L'ordre des éléments qui composent une séquence figée ne peut pas être changé :

un enfant sourd-muet	||	un dispositif chaud-froid
*un enfant muet-sourd	||	*un dispositif froid-chaud

e) Etant donné que la relation entre l'adjectif et le nom est restreinte, il n'y a pas de possibilité de coordination avec un autre terme :

un enfant sourd-muet	||	un dispositif chaud-froid
*un enfant sourd-muet et beau	||	*un dispositif chaud-froid et automatique

f) Les expressions figées n'admettent pas la relativisation :

un enfant sourd-muet	||	un dispositif chaud-froid
? un enfant sourd qui est muet	||	? un dispositif chaud qui fait froid
un enfant sourd qui est aussi muet	||	un dispositif chaud qui fait aussi froid

4.Étude du figement

4.1. Combinatoire libre /vs/ combinatoire figée

« À l'opposé de la combinatoire libre, propre à la syntaxe, la combinatoire figée est le phénomène par lequel une séquence co-occurrente de lexèmes forme une unité indissociable sur les plans fonctionnel et sémantique » (M. Tuțescu, 1978: 91).

À la différence des séquences libres, les expressions figées n'obéissent pas à la règle de compositionnalité.

Dans ce cas leur sens peut être imprédictible et incompréhensible pour un locuteur moins avisé.

4.2. Sémantique du figement

Du point de vue sémantique le processus de figement est envisagé comme l'intégration sémantique et lexicale des constituants[1] du syntagme figé ; le signe est additif, tandis que le signifié a une valeur globale, qui n'est pas additive (Schéma 1).

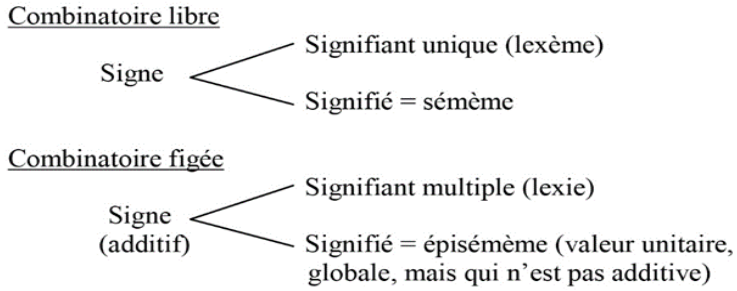

Schéma 1. Le figement

On peut donc considérer que les conditions minimales nécessaires pour qu'on puisse parler de figement sont :

la séquence doit être formée de plusieurs mots ;

les mots impliqués dans le figement doivent avoir, par ailleurs, une existence autonome ;

l'ensemble se caractérise par un « sens global » qui n'est pas la somme des sens des constituants liés (non compositionnalité du sens de l'ensemble).

Dans le cas de la combinatoire figée ***Adj₁ (+et) + Adj₂*** nous remarquons que le « sens global » représente la somme des sens des deux éléments composants :

- ***un enfant sourd- muet*** est un enfant sourd qui est aussi muet ;
- ***un dispositif chaud-froid*** est un dispositif qui peut faire chaud et froid.

C'est pour cette raison que nous considérons cette quantification comme **une quantification additive.**

Mais on remarque qu'***un enfant sourd- muet*** est un enfant qui est sourd et muet ***en même temps,*** tandis'qu'***un dispositif chaud-froid*** est un dispositif qui fait chaud et froid ***alternativement.***

Nous proposons la classification suivante :

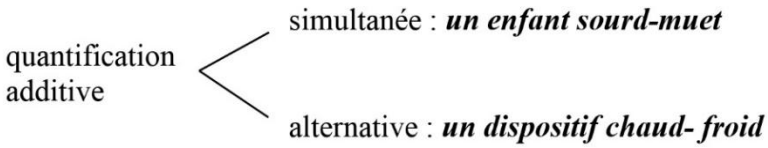

4.3. Réalisation du figement

4.3.1. Éléments, conditions et mécanisme du figement

Nous considérons que la relation de figement suppose l'existence des éléments suivants :

- un élément central, **A,** qui représente une condition nécessaire, mais non suffisante ;
- un élément secondaire, **B,** qui représente une condition nécessaire, mais non suffisante ;
- un « savoir » qui relie les deux éléments et qui est une donnée pragmatique. Cette donnée, la « mémorisation » (M.H. Svensson, 2004 : 42), représente une condition nécessaire pour le figement. Elle fonctionne comme un liant qui réalise la cohésion plus étroite des éléments impliqués dans la relation de figement.

Par exemple *donner* (à quelqu'un) *un carton rouge* ne signifie pas seulement lui donner n'importe quel carton qui soit rouge, mais lui donner un mauvais point, porter un jugement défavorable à son encontre.

[1] Cf. Mariana Tuţescu, *Précis de sémantique française,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1978, p : 90, 91, 94.

Nous proposons le mécanisme suivant pour la relation de figement (Schéma 2):

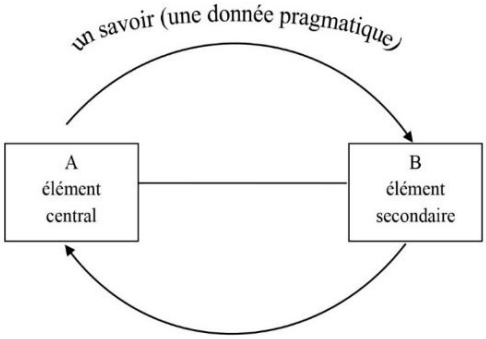

Schéma 2. Mécanisme du figement

Ce mécanisme fonctionne en feed-back : l'élément central exige un certain élément secondaire et l'élément secondaire ne se combine qu'avec un certain élément central pour garder le sens.

On peut en conclure que le figement se réalise selon un mécanisme cyclique, fermé sur lui-même.

Dans le cas des expressions du type ***Adj₁ (+et) + Adj₂*** l'élément central est l'adjectif ***Adj₁*** et l'élément secondaire est l'adjectif ***Adj₂*** , qui suit au premier :

- *un enfant* ***sourd-muet***
- *un dispositif* ***chaud-froid***

Le fait que le premier des deux adjectifs est l'élément central et le deuxième est l'élément secondaire, qui vient ajouter encore une qualité à celle désignée par le premier adjectif, peut être justifié par l'impossibilité d'inversion:

- *un enfant* ***sourd-muet*** */vs/ *un enfant* ***muet-sourd***
- *un dispositif* ***chaud-froid*** */vs/ *un dispositif* ***froid-chaud.***

5. Paramètres du figement

5.1. Le degré de figement

5.1.1. La combinatoire *Adj₁ (+et) + Adj₂* à valeur d'adjectif

Pour mettre en évidence les différents degrés de figement correspondant à cette structure, nous proposons une grille de trois tests, que nous appelons la grille de l'additivité des propriétés.

Cette grille se présente ainsi:

Test I (±) un X ayant la qualité désignée par le syntagme (Adj_1-Adj_2) présente/ ne présente pas la qualité désignée par Adj_1

Test II(±) un X ayant la qualité désignée par le syntagme (Adj_1- Adj_2) présente/ ne présente pas la qualité désignée par Adj_2

Test III(+) il existe une donnée (un savoir) pragmatique qui relie Adj_1 et Adj_2

Cette donnée représente la condition obligatoire pour qu'il y ait figement. C'est pour cela que la réponse à ce test doit être toujours (+), donc seulement les tests I et II peuvent admettre des réponses variables.

Dans ce cas la formule de l'analyse combinatoire donne $\mathbf{2^n = 2^2 = 4}$ variantes.

(où n=2= nombre de tests qui admettent des réponses variables).

Les quatre variantes, notées: (1), (2), (3), (4) sont (Tableau 1):

Test				
I	+	+	–	–
II	+	–	–	+
III	+	+	+	+
Variantes	(1)	(2)	(3)	(4)

Tableau 1. Application des tests de figement

Du point de vue linquistique la variante (4) n'est pas possible parce que si la réponse au test I est négative, c'est-à-dire:

Test I (-) *un X ayant la qualité désignée par le syntagme (Adj_1-Adj_2) ne présente pas la qualité désigné par Adj_1*

alors la réponse au test II doit être elle aussi négative parce que Adj_1 représente l'élément central du figement, tandis que Adj_2 est l' élément secondaire qui s'y ajoute et si le substantif en question ne présente pas la qualité désignée par Adj_1, alors la qualité désignée par Adj_2 ne s'ajoute à rien (n'a pas le support auquel s'ajouter).

Il en résulte que selon ce test on peut distinguer trois niveaux possibles du degré de figement : faible, transparent et opaque, qui correspondent respectivement aux variantes :1, 2 et 3.

Application des tests pour les exemples étudiés:

Figement faible

Test I (+) *un enfant sourd-muet* est un enfant sourd

un dispositif ***chaud-froid*** est un dispositif qui fait chaud

Test II (+) *un enfant sourd-muet* est aussi un enfant muet

un dispositif ***chaud-froid*** est un dispositif qui fait aussi froid

Test III (+) on dit *un enfant sourd-muet* et non ****un enfant muet-sourd***, même si les deux maladies sont simultanées et on considère que la maladie de la mutité s'ajoute à celle de la surdité ;

on dit *un dispositif* ***chaud-froid*** et non **un dispositif* ***froid-chaud ;***

ce qui prouve qu'il y a un élément central et un élément secondaire, donc il s'agit d'une structure figée.

Nous considérons les exemples étudiés comme figement faible parce que, bien que le syntagme soit figé, les propriétés désignées par les deux adjectifs sont additives et la relativisation est possible:

- un enfant ***sourd-muet*** *est un enfant* ***sourd*** *qui est aussi* ***muet****, en même temps ;*

- un dispositif ***chaud-froid*** *est un dispositif qui fait* ***chaud*** *et* ***froid,*** *mais alternativement.*

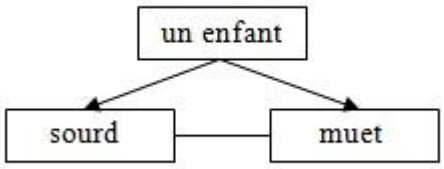

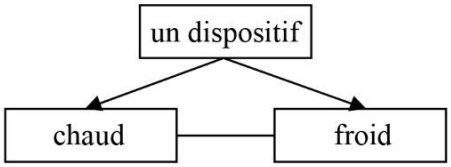

Figement transparent

On connaît le syntagme ***contraste chaud-froid*** = contraste de tons (ce qui allie des couleurs vives et des couleurs ayant peu d'éclat) (TLF chaud-froid).

Nous considérons cet exemple comme un figement transparent parce qu'il ne s'agit pas d'un contraste de températures, mais d'un contraste de couleurs chaudes et froides par glissement de sens.

5.1.2. La combinatoire *Adj_1 (+et) + Adj_2* à valeur de substantif

Pour expliquer les degrés de figement nous allons présenter quelques exemples :

Figement faible

*Un **sourd-muet**, comme son nom l'indique souffre de deux déficiences: il ne peut entendre et ne parle pas. La surdité est le fait premier, fondamental; le mutisme n'est que la conséquence (P. Oléron, Les Sourds-muets, 1950, p. 7)*

*Les **sourds-muets** pensent par images et parlent par gestes. Les mots qu'on leur transmet, arrivent à leur esprit par les yeux (...) et sont pour eux une image (Bonald, Législ. primit., t. 1, 1802, p. 250)*

Comme on peut facilement le remarquer, dans ce cas chacun des deux adjectifs reçoit la marque du pluriel et le syntagme admet la relativisation:

les sourds-muets** sont **des sourds** qui sont aussi **des muets.

chaud-et-froid = alternance de fortes et de faibles températures et, par glissement de sens, peut désigner le dispositif qui fait cette alternance.

*La fournaise d'Almeria, **le chaud-et-froid** de Tanger (Montherlant, La Petite Infante de Castille, 1929, p. 588).* (TLF chaud, chaude)

Figement opaque

En ce qui concerne le figement opaque nous remarquons une situation de substantivation totale par glissement de sens, ce qui rend opaque le figement :

le chaud-froid = plat à base de morceaux de volaille ou de gibier préparé à chaud et servi froid

*Il fit honneur au **chaud-froid** de perdrix (Adam, L'Enfant d'Austerlitz, 1902, p. 492)*

Nous remarquons que le degré de figement le plus élevé correspond au figement opaque, étant dû au glissement de sens. Dans ce cas le sens du syntagme est totalement figé et on a besoin d'explications supplémentaires pour la décodification du sens.

Nous constatons un parallèle entre les cas:

$(Adj_1\text{-}Adj_2)$ à valeur d'adjectif

$(Adj_1\text{-}Adj_2)$ à valeur de substantif

et nous remarquons que ces syntagmes figés à valeur d'adjectif peuvent facilement se substantiver (Tableau 2).

Degré de figement	Syntagme	
	$(Adj_1\text{-}Adj_2)$ à valeur d'adjectif	$(Adj_1\text{-}Adj_2)$ à valeur de substantif
figement faible	un enfant sourd-muet un dispositif chaud-froid	un sourd-muet un chaud-et-froid (fournaise)
figement transparent	contraste chaud-froid (ce qui allie des couleurs vives et des couleurs ayant peu d'éclat)	
figement opaque		un chaud-froid (un plat)

Tableau 2. Degrés de figement

6. Conclusions

Selon les études présentées ci-dessus concernant les syntagmes du type ***Adj_1 (+ et) + Adj_2***, on peut formuler quelques conclusions :

dans le cas de la combinatoire figée ***Adj_1 (+et) + Adj_2*** on a affaire à une quantification « additive », qui peut être simultanée, ou alternative ;

les syntagmes du type ***Adj_1 (+et) + Adj_2,*** peuvent avoir valeur adjectivale et valeur substantivale ;

dans le cas de la valeur adjectivale on a affaire à un figement faible et transparent, tandis que dans le cas de la valeur substantivale on a affaire à un figement faible et à un figement opaque, qui est dû au glissement de sens ;

pour ce type d'expressions la portée du figement est deux ou au maximum trois.

BIBLIOGRAPHY

1) Bordea, Daniela : *L'adjectif, du figement à l'affranchissement. Modèle mathématique tridimensionnel*, E.U.B, 2014.

2) Cuniță Alexandra, „Voyage vers la périphérie de la classe des adjectifs" , in *Studii de lingvistică si filologie romanică. Hommages offerts à Sanda Reinheimer Rîpeanu,* EUB, 2007, pp.150-153.

3) Danlos, Laurence, „La morphosyntaxe des expressions figées", in *Langages* nr.63, Larousse, Paris, 1981, pp.53-74.

4) Goes, Jan, *L'adjectif. Entre nom et verbe,* Duculot Paris, 1999.

5) Goes, Jan : „Les adjectifs primaires entre quantité et qualité", in *Studii de lingvistică,* 1, 2011, pp.121-137.

6) Goes, Jan : „Types d'adjectifs et fonctions adjectivales : quelques reflections", in *Studii de lingvistică*, 5, 2015, 293-322.

7) Grevisse, Maurice, *Le bon usage,* 12e éd., (revue par André Goosse), Duculot, Paris, 1988

8) Gross, Gaston, „Degré de figement des noms composés", in *Langages* nr. 90, Larousse, Paris, 1988, pp.57-72.

9) Gross, Gaston, *Les expressions figées en français, noms composés et autres locutions,* Ophrys, Paris, 1996.

10) Grundt, Lars, Otto, *Études sur l'adjectif invarié en français,* Universitetsforlaget, Bergen-Oslo, 1972.

11) Lenepveu, Véronique & Schnedecker, Catherine, *L'expression adjective et adverbiale de la totalité*, Collection linguistique publiée par la Société de Linguistique de Paris CIII, Peeters,Leuven – Paris, 2017.

12) Martin, Robert, *Pour une logique du sens*, Presses Universitaires de France, Paris, 1983.

13) Martin, Robert, *Comprendre la linguistique*, Presses Universitaires de France, Paris, 2002.

14) Noailly, Michèle, *L'adjectif en français,* Ophrys, Paris, 1999.

15) Svenson, Maria-Helena, *Critères de figement.* Umea, Umea Universitet, 2004.

16) Trésor de la Langue Française informatisé.

17) Tuțescu, Mariana, *Précis de sémantique française,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1978.

STRATEGIES OF LINGUISTIC POLITENESS IN INSTANT MESSAGING

Alexandra-Monica Toma
Lecturer, PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract:The fast-paced development of instant messaging makes it possible for people to have near-synchronous text conversations at their convenience, without much cost or effort. This huge technological leap results in traditional, age-old conversational patterns to adapt to the constraints and opportunities of a new, constantly evolving environment. Even if the semantic and pragmatic mechanisms might seem the same, there are many changes when moving face-to-face interactions into cyberspace. This paper sheds light on some of the modifications politeness strategies undergo when applied to on-line conversations, and will approach the challenges that the concept of face (as developed by Brown and Levinson in 1987) is confronted with in instant messaging, as well the role of emojis in supporting netiquette. The corpus used to analyse politeness in cyberchats consists of group and private conversations carried on the mobile application Whatsapp.

Keywords: cyberinteraction, emoji, face, instant messaging, politeness

Introducere

Politețea, element cheie al interacțiunii umane, reprezintă comportamentul lingvistic și nonlingvistic prin care participații la comunicare arată considerație unii față de alții, ajută la construirea și menținerea relațiilor interpersonale și oferă informații despre valorile sociale și culturale ale unui anumit grup. La nivel lingvistic, politețea din perspectivă pragmatică a început să fie analizată încă de la sfârșitul anilor 70 și s-a dovedit un domeniu fascinant și prolific.

Principiul cooperativ enunțat de Paul Grice (1975), care a deschis practic calea cercetării în domeniul politeții, precizează că interlocutorii colaborează între ei, încercând să respecte cele patru maxime: a calității, a cantității, a relevanței și a manierei. Comportamentul politicos presupune încălcarea uneia dintre aceste maxime, în încercarea de a emite inferențe care să nu aducă prejudicii de imagine interlocutorului.

Alte două teorii esențiale din domeniu aparțin lui Brown și Levinson (1987) și lui Leech (1983). Brown și Levinson construiesc "cea mai închegată teorie pragmatică a politeții" (Ionescu-Ruxăndoiu 1999: 107), preluând de la Goffman conceptul de *face* (imagine publică) și definesc politețea ca fiind un fenomen prin excelență rațional, care intră în acțiune atunci când vorbitorul ia în calcul nevoile pe care le are interlocutorul în legătură cu imaginea sa. Cei doi cercetători sesizează tensiunea subtilă dintre dorința fiecărui om de a fi apreciat de către semeni (*positive face*) și cea de a acționa nerestricționat, în acord cu nevoile și intențiile sale (*negative face*). Leech (1983) definește, la rândul său, o serie de maxime ale politeții, care funcționează în paralel cu cele analizate de Grice: de fiecare dată când vorbitorul respectă o maximă a politeții, încalcă o maximă a principiului cooperativ. Recent, în *The Pragmatics of Politeness*, Leech descrie principiul politeții ca fiind "a constraint observed in human communicative behaviour, influencing us to avoid communicative discord or offence, and maintain or enhance communicative concord or comity" (Leech 2014: 87). Principiul susmenționat ia astfel forma unei strategii generale a politeții, iar maximele, zece la număr, sunt considerate realizări specifice ale acestei strategii prin acordarea unei valori ridicate sau scăzute dorințelor, calităților, obligațiilor, opiniilor sau sentimentelor interlocutorilor. (Leech, 2014, p. 91-98).

Această primă serie de cercetări a fost ulterior aspru criticată pentru pretenția de universalitate și pentru faptul că exemplele pe care s-au bazat constatările au fost unele inventate. Politețea, consideră noul val de cercetători, se realizează în urma efortului cumulat al interlocutorului pe parcursul unor interacțiuni mai consistente și este deseori idiosincratică, motiv pentru care trebuie evaluată în baza unui corpus real. Mai mult, politețea se construiește prin

demersurile evaluative ale receptorului, nu doar în urma intenției emițătorului, așa cum afirmă Brown, Levinson și Leech (Culpeper 2011, Kádár and Haugh 2013 and Kádár 2017).

În ciuda criticilor, conceptele propuse de Brown, Levinson și Leech rămân fundamentale pentru orice analiză a normelor de politețe și vor fi folosite în studiul de față pentru a stabili cum se conturează așa-numita *netichetă* în schimburile de replici derulate prin aplicația de mesagerie instantanee Whatsapp, foarte des folosită de către vorbitorii de limba română. Pornim de la ipoteza că, în mediul online, strategiile de politețe aplicate în interacțiunile față în față se adaptează noului mediu de comunicare. În lipsa contactului direct și fără sprijinul limbajului nonverbal și paraverbal, internauții au identificat, ajutați de proprietățile digitale oferite aplicații, modalități ingenioase de a da expresivitate replicilor virtuale.

În acest studiu, vom folosi conceptele operaționale stabilite prin cadrul teoretic clasic de referință al lui Brown și Levinson: *imagine/față pozitivă* și *imagine/față negativă*, *politețe pozitivă și politețe negativă, acte valorizante și acte devalorizante*. De asemenea, vom analiza factorii care influențează comunicarea, instrumentele folosite de internauți pentru a reda politețea și strategiile *netichetei*, așa cum rezultă din corpusul de mesagerie instantanee format din zece conversații private (cu și fără diferență de statut între participanții la interacțiune) și trei grupuri de discuții pe whatsapp, urmărite pe parcursul mai multor săptămâni de la începutul anului 2021.

Comunicarea prin mesageria instantanee

Dintre toate formele de comunicare mediată de calculator, mesageria instantanee este cea mai dinamică, pentru că își propune să reprezinte o alternativă la conversațiile față în față. Astfel, ea manifestă din plin caracteristicile tipice limbajului internetului, un hibrid între forma scrisă și cea orală a limbajului natural. Netspeak, așa cum este folosit în mesageria instantanee, se apropie mai mult de vorbire, în sensul în care subliniază David Crystal când discută caracteristicile limbajului internetului, prin faptul că mesajele necesită un răspuns rapid (aspiră la sincronicitate), nivelul de persistență al replicilor este redus (în sensul că ies ușor din sfera atenției participanților la comunicare), dar și pentru că preia energia și urgența conversațiilor față în față (Crystal 2004: 41). Astfel, mesageria instantanee este un exemplu de stil colocvial contemporan și permite inovații la nivelul strategiilor conversaționale folosite, inclusiv în ceea ce privește formele de politețe.

O diferență esențială între conversațiile față în față și cele derulate prin intermediul mesageriei instantanee constă în distanța temporală dintre replici, așa numitul **time-lag** (Crystal 2001: 26). Una dintre consecințele acestei particularități a mediului virtual este că receptorul poate decide când și cum să răspundă, comunicarea fiind astfel mai puțin spontană. În același timp, există un grad mai mare de nesiguranță în legătură cu intențiile comunicative ale unei persoane, căci ezitarea nu mai este evaluată corect și interpretată în consecință.

Comunicarea în mediul virtual este **multimodală** (Pratama 2019: 33), îmbinând textul cu imaginile și, câteodată, cu animația, pentru a dezambiguiza mesajul și a da un plus de expresivitate comunicării. În această privință, mesageria instantanee și alte forme de comunicare mediată de calculator folosesc convenții lingvistice specifice netspeak: emoji-uri, gif-uri și meme, pentru a exprima, în mod sintetic, informații suplimentare (situaționale, emoționale, socioculturale), pentru a nuanța stilistic mesajele sau pentru a evita actele care pot fi considerate amenințătoare pentru imaginea publică (*face*) a interlocutorilor.

Dincolo de elementele menționate mai sus, se remarcă, în mediul on-line, un aspect al contextului psihologic care modifică comportamentul participanților la comunicare: fenomenul numit **efectul de dezinhibare on-line**, cu cei șase factori identificați de psihologul John Suler ca fiind esențiali: anonimitate disociativă, invizibilitate, asincronicitate, introiecție solipsistă, imaginație disociativă și minimizarea statutului și autorității (Suler 2004). Așa cum remarcă acesta, "for some people, one or two of them produces the lion's share of the disinhibition effect. In most cases, however, these factors intersect and interact with each other, supplement each other, resulting in a more complex, amplified effect" (2004: 322).

Strategiile de politețe folosite în mediul on-line au fost abordate deja în câteva lucrări de specialitate (Park 2008, Kavanagh 2010, Darics 2010, Deng 2016, Pratama 2019), dar subiectul este

încă un teritoriu destul de puțin explorat, mai ales în ceea ce privește conversațiile virtuale în limba română.

Luând în calcul factorii enumerați mai sus, precum și cadrul teoretic prezentat, vom prezenta, în cele ce urmează, principalele strategii de politețe pozitivă și negativă (definite de Brown și Levinson în funcție de acțiunea redresivă asociată exprimării neambigue a intențiilor comunicative) identificate în corpus. Trebuie remarcat că interacțiunile desfășurate prin mesageria instantanee sunt modelate de aceeași valoare dual a ambiguității: exprimarea clară, fără subterfugii, fără acțiune redresivă, este, în mod evident, eficientă și respectă toate maximele exprimate de Grice, dar acțiunile redresive asociate prezintă avantajul de a alimenta imaginea / fața pozitivă, respectiv imaginea / fața pozitivă a partenerilor, în timp ce exprimarea ambiguă a intențiilor comunicative satisface imaginea / fața pozitivă, dar dă și emițătorului posibilitatea de a evita responsabilitatea pentru acțiunea întreprinsă.

Astfel, "alegerea de către emițător a unui tip de strategii sau a altuia presupune evaluarea gradului în care actele sale afectează imaginea receptorului sau propria imagine. O asemenea evaluare se face în funcție de trei variabile sociologice: distanța socială (…), puterea relativă (…) și gradul de interferență pe care îl prezintă actul în raport cu dorința de autonomie sau de aprobare a individului, variabilă definibile cultural și situațional." (Ionescu-Ruxăndoiu 2003: 75 - 76)

Politețea pozitivă

Strategiile de politețe pozitivă implică un efort de apropiere și încearcă să creeze o atmosferă de intimitate, solidaritate și coeziune socială. În comunicarea prin intermediul aplicației de mesagerie instantanee Whatsapp, politețea pozitivă este folosită intens, mai ales că această formă de comunicare este percepută ca fiind, prin definiție, un spațiu al eludării diferențelor sociale. Prin urmare, aceste mecanisme sunt folosite frecvent pentru a valoriza imaginea pozitivă a vorbitorului și a receptorului, creând astfel un mediu al înțelegerii și acceptării reciproce.

Folosirea pseudonimelor, numelor de alint și formelor de adresare și referire specifice (termeni generici, familiari, persoana a II-a singular), care indică apartenența la un grup anume, cu scopul creării unei atmosfere intime:

Exemplul 1. (grup cu 5 participanți, colegi de serviciu)

Știți ce nu pricep eu? De ce comentează ***iepurilă*** *dacă nu comandă nimic?* 😉

Iepurilă *încă nu știe ce să facă…*

Exemplul 2. (grup școlar cu 40 de participanți)

Distracție plăcută, cercetași jucăuși!

Mulțumiiiiiiim! 🤗🤗🤗🤗🤗

În primul exemplu, folosirea numelui de alint are rolul de a atenua o replică care poate fi interpretată ca fiind o obiecție sau o critică, constituind, în consecință, un act valorizant în raport cu imaginea / fața pozitivă a receptorului. Folosirea emoji-ului care face din ochi face parte din strategia de politețe a emițătorului, care diminuează efectul criticii prin adăugarea unei note poznașe sau ludice, accentuând posibila latură amuzantă a mesajului. Al doilea caz ilustrează modul cum apelativul care indică apartenența la grupul cercetașilor creează o atmosferă de solidaritate. Răspunsul folosește două instrumente diferite pentru redarea intensității emoționale, făcând astfel ca răspunsul să nu pară lapidar: repetarea literei *i* și folosirea acumulării de emoji-uri care reprezintă o îmbrățișare.

Invocarea unui fond informativ comun, în vederea creării unei atmosfere de cunoaștere și înțelegere reciprocă sau pentru atenuarea efectelor unei cereri:

Exemplul 3.

îți aduci aminte când eram supy și tu drăgut mi-ai adus pizza și prăjituri

A. ?

Mda…

A Și acum sunt supy 😃

În exemplul de mai sus, folosirea unor informații cunoscute ambilor participanți la comunicare este menită să estompeze efectul solicitării formulate de către emițător asupra imaginii /

feței negative a interlocutorului și să diminueze actul devalorizant. Complimentul sporește, în mod strategic, efectul replicii, accentuând beneficiile pe care le-ar avea îndeplinirea cererii pentru eul pozitiv al receptorului. Emoji-ul folosit este și el o acțiune redresivă menită să atenueze efectul performativului. Contradicția dintre starea emoțională menționată de către A, cea de supărare, și folosirea variantei tipice limbajului internetului *supy* și a emoji-ului zâmbitor accentuează intenția ludică și diminuează prejudiciile pe care le-ar avea solicitarea asupra eului negativ.

O altă situație în care a fost invocat un fond informativ comun a presupus afișarea, pe un grup, a unei meme care comenta anumite stereotipuri legate de reacțiile la anumite evenimente din viața de părinte, ceea ce a reprezentat o strategie de politețe pozitivă care a mărit gradul de coeziune socială a grupului.

Exagerarea interesului, aprobării, simpatiei pentru receptor sau folosirea complimentelor:

Exemplul 4.

A. ai făcut cozonaci?

B. am muncit o grămadă și au ieșit îngrozitori… 🥺

B. arată explodați

A. Nu cred

A. Sigur au gust bun!

A. Ești maestra maestrelor

A. Când critici tot timpul e f bun 🤗🤗🤗

Politețea pozitivă înseamnă accentuarea meritului celuilalt, chiar dacă laudele pot părea deseori exagerate. Interlocutorii acceptă tacit convenția, în vederea respectării ritualului privind comportamentul verbal valorizant. Critica adusă de B la adresa calității produsului făcut reprezintă o formă de expunere a imaginii / feței pozitive, iar asocierea cu emoji-ul indică starea emoțională a vorbitorului. În acest context, complimentul vine să valorizeze această latură și este susținut și de faptul că acesta este formulat în trei moduri diferite, cu folosirea hiperbolei, în așa fel încât el să încurajeze interlocutorul și să dea sentimentul acceptării și aprecierii. Cele trei îmbrățișări care însoțesc laudele accentuează afecțiunea și atmosfera de solidaritate și coeziune.

Exprimarea unor constatări despre interlocutor care să indice o atenție deosebită acordată unor aspecte diverse legate de dorințele, nevoile și interesele acestuia:

Exemplul 5.

A. am văzut poza pe insta

A. porți bluza aia

A. f bine îți vine!!! 🥰

B. crezi?

Atenția acordată anumitor detalii demonstrează interesul și considerația arătată interlocutorului, creând astfel o atmosferă plăcută. În mediul virtual, adăugarea unor emoji-uri cu inimi accentuează aceste acte valorizante / de flatare menite să satisfacă nevoile legate de imaginea / fața pozitivă a receptorului.

Așa cum afirmă Brown și Levinson (1987: 66), refuzurile sunt acte devalorizante care afectează eul pozitiv al interlocutorului. Acțiunile redresive presupun tendința de a exagera acordul și de a diminua dezacordul, "prin ocolirea răspunsurilor negative la replica partenerului, utilizând procedee diverse, cum ar fi: substituirea lui *nu* prin *da*, dar, acordul parțial, prin reformularea unor constituenți ai enunțului, exprimarea atenuată a propriilor opinii sau chiar minciuna convențională" (Ionescu-Ruxăndoiu 2003: 82):

Exemplul 6:

A: nu-ți place

B. nu mă înnebunesc 😃

B. o prefer pe cealaltă

Exemplul 7:

Mă iei de acasă

A. ??

Nu mai bine ieși la păpădie

Ambele exemple ilustrează această strategie, pentru că receptorul evită să-și exprime clar opinia sau dorința. În primul caz, dezacordul este exprimat indirect și cu un smiley care să atenueze și mai mult efectul, în timp ce, în a doua conversație, B nu refuză propunerea lui A, ci oferă o alternativă care să micșoreze posibilele efecte asupra eului negativ al lui A.

Adoptarea perspectivei interlocutorului, prin schimbarea centrului deictic, exprimând empatia, folosind pluralul care include și emițătorul și receptorului sau persoana a II-a:

Exemplul 8.

Nu pot veni. Mor de spate! ☹

Îmi pare așa rău! ☹

B. știu că sunt niște dureri îngrozitoare

B. am avut o criză luna trecut

B. stai liniștit mă descurc

Exemplul 9:

Am umblat toată ziua de nebun

N-am rezolvat nimic

Sunt unele zile cât te dai de ceasul morții, dar degeaba

B. mâine va fi mai bine 🤗

Exemplul 10.

am făcut aluatul

A. ce fac?

punem aluatul la dospit

B. îl lăsăm o oră

Cele trei exemple ilustrează întâi o formă clasică de exprimare a empatiei, care este o strategie de politețe pozitivă des folosită atât în interacțiunile față în față, cât și în cele virtuale, apoi folosirea persoanei a II-a singular, pentru a exprima o situație generică prin care trecem toți, și, în final, folosirea persoanei I plural a verbului pentru a crea un sentiment de solidaritate. Toate aceste tehnici de exprimare a înțelegerii sunt acte valorizante, care flatează imaginea / fața pozitivă a interlocutorului.

Folosirea emoji-urilor este un element important al netichetei. Emoji-urile au fost remarcate deja ca fiind strategii de exprimare a politeții (Darics 2010: 140, Li 2018: 2 - 5) și sunt asociate în special cu politețea pozitivă (Kavanagh 2010: 75) și cu actele valorizante (face-saving acts (Maíz-Arévalo, 2015).

Exemplul 11.

E târziu. Mai vin?

Te așteptăm 🤗🤗🤗

Exemplul 12.

Nu am citit tot… sorry [vorbitorul a înțeles greșit o informație]

Nu mai vb cu tine 😂

Prima conversație arată cum acumularea de emoji-uri redă intensitatea emoțională, făcând parte și dintr-o strategie de flatare a eului pozitiv al lui A, care se simte astfel apreciat. Al doilea exemplu reflectă modul cum emoji-urile pot fi folosite pentru a schimba sensul mesajului, indicând astfel că replica reprezintă o glumă. În corpus, s-au identificat mai multe cazuri în care absența emoji-urilor ar fi avut drept consecință transmiterea unui mesaj nepoliticos și aspru, care ar fi putut aduce prejudicii imaginii / feței pozitive a interlocutorului și care ar fi putut genera conflicte. În consecință, folosirea emoji-urilor în mesageria instantanee este vitală pentru menținerea unei atmosfere de coeziune socială și pentru evitarea neînțelegerilor.

Detensionarea atmosferei cu ajutorul inserării unor gif-uri sau meme, pentru a întări semnificația textului, a o amplifica sau a o contrazice sau pentru a face glume, mecanism folosit doar în grupurile analizate, nu și în conversațiile private.

Exemplul 13.

Ai amuțit?

În acest caz, gif-ul reprezintă o modalitate de explica lipsa de replică într-un mod amuzant, care, pe lângă text și imagine, folosește și animația. Astfel, gif-ul reprezintă un act valorizant, care protejează imaginea / fața pozitivă a lui A într-un mod creativ, în așa fel încât să nu existe prejudicii sociale.

Politețea negativă

În ceea ce privește politețea negativă, aceasta implică ritualuri de evitare și "reflectă preocuparea emițătorului de a nu stânjeni libertatea de acțiune a receptorului, constituind nucleul comportării respectuoase. Politețea negativă intervine ca o frână necesară în cursul interacțiunii, efectul său social fiind de menținere a distanțelor, cu scopul de a asigura buna funcționare a activității comunicative. (Ionescu-Ruxăndoiu 2003: 76). Brown și Levinson (1987) și Leech (1983) consideră că, cu cât este mai indirectă exprimarea, cu atât nivelul de politețe este mai ridicat. Mai mult, Blum-Kulka (1989) susține că "indirectness is comprised of two types: conventional indirectness which centers on conventions of language including propositional content (literal meaning) and pragmalinguistic form used to signal an illocutionary force, and nonconventional indirectness which relies heavily on the context and tends to be open ended, both in terms of propositional content and linguistic form as well as pragmatic force" (1989: 42).

În urma analizei corpusului, se remarcă folosirea politeții negative în cazul în care interlocutorii se cunosc destul de puțin și au interacțiuni pronunțat formale, situație în care energia și ritmul alert al conversațiilor purtate prin mesageria instantanee se domolesc și se readaptează folosirii limbajului formal și utilizării strategiilor de atenuare a prejudiciilor posibile. În analiza mecanismelor politeții negative, am utilizat tot cadrul teoretic creat de Brown și Levinson.

Exprimarea convențională a deferenței, prin atitudine și formule de adresare. Așa cum remarcă Scollon și Scollon (1983), deferența implică eul negativ și folosirea acestei forme de politețe indică relații de putere asimetrice. Analiza corpusului confirmă această constatare: folosirea persoanei a II-a plural în adresare și a pronumelor de politețe apar în situația în care interlocutorii se cunosc foarte puțin (conversația dintre un pacient și un doctor) sau în care există o diferență de statut (mesajele schimbate între un șef și un subaltern), așa cum este ilustrat în exemplul de mai jos.

Exemplul 1. (conversație dintre șef și subaltern)

Dvs veniți mâine?

Cred că ajung pe la 10. Începe fără mine!

Folosirea exprimării indirecte a forței ilocuționare, exprimând o conciliere a două tendințe opuse: dorința vorbitorului de a fi clar și aceea de a evita crearea unor constrângeri pentru receptor.

Exemplul 2.

A. Bună ziua. Programul dvs permite o întâlnire săptămâna viitoare? Eu pot oricând.

B. Buna ziua. Da. Ne putem vedea joi sau vineri, dacă puteți și dvs.

În cazul prezentat, avem de-a face cu o conversație între doctor și pacient. Exprimarea indirectă, printr-o interogație, a solicitării într-un enunț modalizat, indică dorința lui A (pacientul) de a nu aduce prejudicii imaginii / feței negative a lui B (doctorul) prin impunerea unui program, cu toate că era deja stabilită o consultație pentru săptămâna viitoare. Relația formală este evidentă și prin modul cum formula de salut este grupată în aceeași replică cu toate celelalte informații, în așa fel încât să reprezintă un minimum de deranj pentru cititor. Este de remarcat și că B are aceeași strategie de politețe. Deși A a menționat că e dispus să vină la consultație oricând, B îi lasă posibilitatea să se retragă, valorizând emaginea/fața negativă a lui A.

Brown și Levinson au definit nivelul de interferență ca "a culturally and situationally defined ranking of impositions by the degree to which they are considered to interfere with an agent's wants of self-determination or of approval (negative and positive face wants) (1987: 77). În vederea diminuării nivelului de interferență cu eul negativ, am observant utilizarea unor acte de

atenuare a valorii performativelor, făcând astfel ca imaginea / fața negativă a receptorului să fie mai puțin afectată, minimizând astfel inconvenientele provocate interlocutorului:

Exemplul 3.

***Nu știu dacă te interesează**, dar am văzut niște ghete care par stilul tău la mall. Dacă vrei, îți zic exact unde le găsești.*

Hei

B. Da, of course. Aș vrea!

*B. Deși tocmai mi-am luat ghete noi, **nu strică să arunc** o privire.*

Conversația de mai sus arată precauția lui A privind aplicarea maximei relevanței (*nu știu dacă te interesează*) și reprezintă un act de valorizare a eului negativ al lui B. La rândul său, B este foarte politicos, are un discurs prin excelență indirect (*nu strică să arunc o privire*), folosește condiționalul optativ pentru a avea o exprimare tentativă și evită refuzul.

Formularea de scuze:

Exemplul 4:

Bună seara! Scuze că vă scriu așa târziu, dar mâine dimineață nu voi putea fi prezent la întâlnire. Am o problemă personală de rezolvat.

(a doua zi) Buna dimineața! Nicio problemă. Mulțumesc că m-ați anunțat.

Exemplul ilustrează faptul că A admite că provoacă un inconvenient, dar acceptă acest risc pentru a evita să producă unul și mai mare: absența de la o întâlnire programată a doua zi. Scuzele, deși aduc prejudicii eului negativ al lui A, au rolul de a atenua prejudiciile pentru B. Caracterul compact al replicii este tot o formă de politețe, confirmând și faptul că A nu se așteaptă ca B să citească imediat mesajul și nu presupune că B este disponibil oricând.

Impersonalizarea enunțului

Exemplul 5. (grup de discuții cu 40 de participanți, studenți și profesori)

[mesaj scris în arabă]

[administrator] Regula grupului este că se scrie doar în limba română. Mulțumesc pentru înțelegere!

Acest fragment de conversație este preluat de pe un grup de discuții alcătuit în scopuri didactice, la care participă studenți străini care vor să învețe limba română. Pentru a evita critica, care ar aduce prejudicii eului pozitiv al studentului, profesorul, care este și administratorul grupului, enunță regula comunicării. Astfel de impersonalizări ale enunțurilor au fost constatate doar în cele trei grupuri analizate, nu și în conversațiile cu doar doi participanți.

Interesant este că, în urma analizei corpusului, nu s-au identificat cazuri de construcții restrictive sau litote, ceea ce poate indica că recepționarea de mesaje instantanee nu este considerată un factor perturbator, ținând cont că mesajele pot fi citite oricând este convenabil pentru destinatar, iar formulele de diminuare a ingerinței sunt mai puțin oportune în acest context. Această ipoteză necesită însă o cercetare mai amănunțită, prin extinderea corpusului.

Concluzii

Analiza corpusului confirmă faptul că strategiile de politețe folosite în interacțiunile față în față funcționează și în mesageria instantanee, elementul de noutate fiind reprezentat de folosirea emoji-urilor, gif-urilor și memelor, care compensează restricțiile și limitele mediului virtual și dezambiguizează intenția comunicativă, făcând deseori parte dintr-o acțiune redresivă. Acestea sunt, cel mai frecvent, acte valorizante, ce au rolul de a diminua prejudiciile asupra imaginii pozitive sau negative a receptorului și de a crea o atmosferă ludică și relaxată.

Comparând ponderea pe care o au strategiile de politețe pozitivă în raport cu cele ce implică politețe negativă, s-a constatat că primele sunt mult mai des folosite, chiar în cazul grupurilor în care participanții nu se cunosc bine, iar relațiile sunt unele formale. Cauza considerăm că este faptul că mesageria instantanee este percepută ca fiind un spațiu al comunicării rapide, informale, unde viteza de tastare este mai importantă, deseori, decât gradul de elaborare al mecanismelor netichetei, reducând astfel exprimările indirecte specifice politeții pozitive. Mai mult, în mesageria instantanee,

statutul și autoritatea sunt eludate, distanțele sociale se estompează, iar accentul cade pe strategiile care promovează apropierea, coeziunea socială și spontaneitatea.

BIBLIOGRAPHY

Blum-Kulka, S. (1989). Playing it Safe: The Role of Conventionality in Indirectness, în S. Blum-Kulka, J. House, & G. Kasper (Eds.), *Cross-cultural Pragmatics: Requests and Apologies*, pp. 37-70. Norwood: Ablex Publishing.

Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.

Crystal, David (2004). *Language and the Internet*, Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.

Culpeper, J. (2011). *Impoliteness: Using language to cause offence*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.

Darics, Erika (2010). Politeness in Computer-Mediated Discourse of a Virtual Team, în *Journal of Politeness Research*, nr. 6, pp. 129-150.

Deng, Jing (2016). On the Politeness Strategies in Chinese Internet Relay Chat Communication, în *Open Journal of Modern Linguistics*, nr. 6, pp. 293 – 301.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana (1999). *Conversația. Structuri și strategii*, București: All Educational.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana (2003). *Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatic lingvistică*, București: All Educational.

Grice, P. (1975). Logic and conversation, în P. Cole & J. Morgan (Eds.), *Syntax and semantics, Vol. 3. Speech acts*, pp. 41–58. New York, NY: Academic Press.

Kádár, D., & Haugh, M. (2013). *Understanding politeness*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.

Kádár, D. (2017). *Politeness, impoliteness, and ritual: Maintaining the moral order in interpersonal interaction*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.

Kavanagh, Barry (2010). A Cross-Cultural Analysis of Japanese and English Non-Verbal Online Communication: The Use of Emoticons in Weblogs, în *Intercultural Communication* studies XIX;, nr. 3.

Leech, G. (1983). *Principles of pragmatics*. London: Longman.

Leech, G. (2014). *The Pragmatics of Politeness*. Oxford: Oxford University Press.

Li, Li, Yang, Yue (2018). Pragmatic functions of emoji in internet-based communication – a corpus-based study, în *Asian. J. Second. Foreign. Lang. Educ.* **3,** 16.

Maíz-Arévalo, C. (2015). Typographic alteration in formal computer-mediated communication în *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, nr. 212, pp. 140–145.

Park, Jung-ran (2008) Linguistic Politeness and Face-Work in Computer-Mediated Communication, în *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 59 (13): 2051 – 2059.

Pratama, Hendi (2019). *Linguistic Politeness in Online Communication*, Semarang: LPPM Unnes.

Scollon, R., & Scollon, S. B. K. (1983). Face in Interethnic Communication, în J. C. Richards, & R. W. Schmidt (Eds.), *Language and Communication* (pp. 156-188). London, United Kingdom: Longman.

MILITARY TERMINOLOGY AND THE ESP TEACHING IN THE DIGITAL WORLD

Dana Carmen Zechia
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța

Abstract: For a long period of time, the language of the military and especially of warfare has greatly impacted the English language. In recent years, numerous dictionaries have been compiled in the attempt to ascertain and record the often ephemeral vocabulary associated with specific wars—not only weapons terminology and technical jargon, but also the colorful slang that inevitably characterizes every military action.
At the same time, the ESP teaching process has been only dealing with teaching specialized and professional terminology and understanding texts whereas nowadays the digital age has transformed the resources and the sources of information into an accessible tool opening new perspectives.

Keywords: military terminology, terminological system, teaching resources, communication, digital world, competent performance

Rapid evolution of human knowledge which follows rapid development of new technologies and scientific inventions in all kinds of human activities results in appearance of new words and terms that reflect the new concepts created. Thus, the importance of terminology as a separate lexical subsystem is constantly increasing as it studies terms and their use in specific contexts and is concerned with collection, description, processing and presentation of terms. In addition, terminology is a truly interdisciplinary field of study, which systematically studies the designating of concepts particular to one or more subject fields or domains of human activity, through research and analysis of terms in context, for the purpose of documenting and promoting correct usage.

Most terminologists agree that "terminology is a system primarily because the world itself is a system and terminology reflects and cares for the various segments of the world." In the case with military specialists, knowing military terminology in their own language is not enough, as all of the NATO countries have to be interoperable and English is not only one of the two official languages, but also the most widely used. Therefore, fluency in English military terminology can be vital in multinational military operations because it is interrelated to the effectiveness of communication.

If terminology is that part of linguistics which describes the lexicon of special languages, this means that military terminology is concerned with description of the military language. The military terminology refers to the terms and language of military organizations and personnel as belonging to a discrete category. The operational pressure for uniform understanding has developed since the early 20th century with the importance of joint operations between different services of the same country. International alliances and operations, including peacekeeping, have added additional complexity. Similar to legal terminology and related to political terminology, military terms are known for an oblique tendency to incorporate technical language and self-censorship in discussing military matters. Separate from jargon, which can be more frank, terminology is largely of the officer class, and generally refers to military actions at a generalized level. Distinct from law, the unsophisticated usage by military personnel at substantively different levels in the chain of command, serves largely to obfuscate the actual meaning or intent of discussion in transparent relativistic euphemisms or arcane jargon. Due to this fact, often the specialized language used by the military is called a 'military jargon' and according to some researchers military terminology can be described as a professional jargon, overloaded with peculiar and artificial terms, which is constantly enlarged with neologisms for new weapons systems and types of military operations, reflecting the new inventions and concepts.

For better or worse, the language of the military and of warfare in particular has greatly impacted the English language. In recent years, numerous dictionaries have been compiled in the attempt to ascertain and record the often ephemeral vocabulary associated with specific wars—not

only weapons terminology and technical jargon, but also the colorful slang that inevitably characterizes every war. As Thomas E. Murray remarks in his discussion of naval fighter pilot terminology, "The study of English in [the twentieth] century has shown that members of the armed services…are especially prone to linguistic creativity," whether soldiers, sailors, or flyers (126). That military language is exceptionally productive which is not, perhaps, surprising; it makes sense that "each crisis creates its own vocabulary" (John Mason in Murray, 126). Moreover, since the armed forces and its component units constitute definitive "subcultures or social groups" that "daily share a common set of experiences and, perhaps, even a world view," they "can be expected to share a common lingo" (Murray, 126).

In Thomas E. Murray's 1986 study "The Language of Naval Fighter Pilots," Murray notably finds that his own survey of naval fighter pilot terminology is consistent with general trends in English word formation: nearly three quarters of the terms in Murray's study are nominals, the remainder adjectives and verbals. By far "the most numerous characteristic" of the words in Murray's glossary are compounds (Murray, 127).

Civilian variations on military terms not only speak to the incredible flexibility and productivity of military discourse; they also speak to the linguistically-fueled instantiation of particular ideologies of warfare beyond the military ranks and into the public sphere. Yet, although the language of warfare adopted by the public often masks or diminishes real military violence, (just as it does among members of the military), the public's humorous and often satirical appropriations of such terminology imply recognition of and resistance to the ideological manipulation at work in military discourse. Consider the following civilian adoptions and manipulations of Gulf War terminology:

Operation:

Appropriations of the term *operation* from *Operation Desert Storm* involve a jokiness similar to variations on *Mother of all*. They also subtly bring out the absurdity of the Gulf War's made-for-media title.

Uses of the term *operation* in the year 1991 include:

(From Algeo, 67.1, 88):

Operation baby storm: Anticipated high number of births at Blanchfield Army Hospital, Fort Campbell, KY, nine months after the return of troops from the Gulf.

Operation Desert Stork: Anticipated high number of births at Winn Army Community Hospital, Fort Stewart, GA, nine months after the return of troops from the Gulf.

Operation bonus bracket: Brokerage house program to boost sales.

Operation desert share: Government distribution to US needy of food left over from the gulf war.

Scud:

The use of the term *Scud* to refer to missiles (during the Cold War) was extended, in 1991, to the civilian domain of banking to describe: an "unenthusiastic broker or customer (in a brokerage house video to motivate sales). Scudded could also mean "maliciously insulted or undermined" and scudless meant "pleasant, carefree, as in 'Y'all have a scudless day now'" (Algeo, 67.1, 88).

Stealth:

The term *stealth* developed several different meanings, some more specific to a military context than others: 1) "airplane designed with stealth technology," as in the F-117Afighter (2) "to kill" (3) "hidden, undetected" (4) *stealth woman*: "woman covered in black, as a veiled Saudi woman" (5) *stealth bathing suit*: "bathing suit whose cut and pattern are designed to hide flaws in the figure of the wearer" (Algeo, 66.4).

Clearly, the major challenge for addressing the impact of warfare and military terminology on the English language is one of scope. Military terminology is incredibly flexible. Not only are different military groups and, indeed, different wars characterized by particular vocabularies, military terminology also infiltrates the language of civilians and, conversely, is impacted by a number of specialized civilian vocabularies. Although this article makes no attempt to cover all of the loci of linguistic creativity marked by military terminology and the language of warfare, it offers

a snapshot of the ubiquity of military discourse and its clear impact on the development of English vocabulary.

During the latest years, the function of educational resources has undergone a metamorphosis. The changes have not only transformed media, they have distributed production of and access to digital resources while altering fundamentally how, when and for what purposes resources are created and used. The metamorphosis has been propelled by the exponential growth of information systems such as the Internet and the cyberspace, and the ubiquitous presence of enabling technologies in classrooms, libraries, homes, businesses and communities.

Both the amount of information and access to the digital age has grown exponentially. There were predictions in the past that individuals would have more information at their desktop than was available during an entire lifetime all along the 20th century.

Teaching ESP has always been aimed at developing students‘ skills of professional communication in English no matter the area of their professional expertise. Literature is checkes and analyzed trying to give teachers practical ideas to relate with the field of instructional communication: classroom guidance, student learning, and self-presentation. Particularly, nonverbal adjacency and social message strategy usage are debated as chices for upgrading classroom management and for reinforcing the student ability to study. Approaches for the appropriate use of tests and evaluations to boost learning are also addressed. Research on teacher strategy and style are considered as operational instructional methods. Other components that students center upon when assessing teachers' capabilities are re-evaluated and classroom applications are discussed.

The educational implications may prove more daunting. Technology capabilities hold considerable promise for teaching and learning, but current practices may prove insufficient in optimizing available resources and preparing individuals to learn in resource-rich environments. Schools and classrooms need to become resource intensive, where digital resources can be readily generated and accessed for specific goals of teachers or students.

The modern interchange of ideas in today’s workplace needs an interconnection of language knowledge and business communication skills. English language expertise gives us the security that we are using the most proper forms; communication abilities in English give a boost to anybody to build contacts and fulfill tasks. These two ideas, taken together will help you acquire the necessary skills to function competently in English, in a professional environment.

The last decades have shown crucial changes in our understanding of how foreign languages are learnt, and subsequently taught. Empirical results from linguistics, psycholinguistics and sociolinguistics have better demonstrated the complex essence of language learning: it has grown evident that the above mentioned factors play a basic role in this activity.

Technology in the classroom can be a powerful catalyst to find a way for a more personalized method of teaching and learning. Even with this technological evolution, one thing remains the same: the role of the teacher in motivating students, tailoring instruction for each of their needs, and surveying classrooms that blend digital with live instruction.

Technology, in the hands of involved teachers, can lead to higher levels of engagement and equip students with the 21st-century skills they will need to become successful after graduation. Using digital learning means appreciating teachers’ durable and critical role in the classroom. Technology grants teachers more chances to permit their students fathom into learning subjects, developing skills in researching, writing, and communicating. And those opportunities are used outside the classroom more easily.

The world we live in has become more and more digitalized. University life and the working world require the knowledge of using technology to better communicate. By providing teachers with the necessary modern training and resources they need to implement technology in the classroom, they will alter the way students prepare themselves for the aggressive and ambitious world we live in.

The transformative power of any technology in schools depends on human choices and circumstances. As digital technologies become increasingly ubiquitous in daily life, it becomes ever more important to consider not only how they might contribute to learning, but also why. Because

most instructors have become committed to online learning, they have become aware that much of the traditional work can be done equally well or better online. As a consequence, more and more online elements have been gradually introduced. Thus online learning is gradually blended with face to- face teaching, but without changing the basic classroom teaching model. Here online learning is being used as a supplement to traditional teaching'. Although there is no standard or commonly agreed definition in this area, I will use the term 'blended learning 'for this use of technology.

These speedy developments in educational technologies show that faculty and instructors need a powerful framework for estimating the value of several technologies, and conclude how or when they make sense for their students to use. 'Blended and online learning, social media and open learning are all developments that are critical for effective teaching in a digital age'.

BIBLIOGRAPHY

Farrar, D. (2014) Flexible Learning: September 2014 Update *Flexible Learning*, University of British Columbia

Harasim, L. (2012) *Learning Theory and Online Technologies* New York/London: Routledge

Dudley-Evans, T. & J. St John. 2007. *Developments in English for Specific Purposes. A Multi-Disciplinary Approach*, Cambridge University Press.

Hutchinson, T., and Waters, A. (1987) *English for Specific Purposes: a Learning – centeredApproach,* Cambridge: CUP.

Sager, J. A Practical Course in Terminology Processing. John Benjamins, Amsterdam/ Philadelphia, 1990

Popova, Maria. A System Approach in Terminography. In *Terminology at the time of globalization*, Ljubljana, 2003, p. 33-38

Murray, Thomas E. "The Language of Naval Fighter Pilots." American Speech 61.2 (1986): 121, 29.

Algeo, John. "Where Do All the New Words Come From?" American Speech 55.4 (1980): 264 77.

THE UNIVERSAL LANGUAGE OF 'FOOD' BETWEEN GLOBALIZATION AND NATIONAL IDENTITY

Ioana Raicu
Senior Lecturer, PhD, „Valahia" University of Târgoviște

Abstract: Food is about family. It is about comfort, traditions, belonging, about roots and origins, it is about identifying oneself. 'Creating' and 'discussing' food is about communication, welcoming, understanding and making oneself understood, it is about sending a message and creating conversation. Food is language. Food is also about taste and ingredients. It is about local taste and local ingredients, but also about taste and ingredients gone 'global'. Food is about the discovery of people and cultures. Food is life. And just as life changes and moves forward, food changes, it transforms itself, moves forward and comes back; food communicates. An attempt to understand and analyse the 'language of food' is an attempt to go beyond food as a catalyst for life and embrace its role as a trigger for social change, a factor for social diversity, a part of social identity and one of the most important weaving threads in globalization, if not the most important.

Keywords: language, food, identity, tradition, globalization, social change

For several decades now, we witness how the language of food has been crossing boundaries, adapting, readapting, setting standards and then changing them, importing terms and then exporting them, globalizing all traditional foodways, then bringing them back to a newly discovered national identity and then resending them into a greater, larger world because, is it not so?, adapting is the key to everything. Just as language defines a nation, a society, a nation's culture, identity, a mind-set, the historical happenings as well as the spiritual beliefs and characteristics of a people, so does food. Food defines all of the above. Language uses words to define them. Food uses ingredients, dishes, pots, space and time. Both of them are dependent on individuals. They need individuals to exist. An individual speaks. An individual eats.

Food has been, from the beginnings of time, not only an expensive asset, but also a means for communication. Depending on where you lived, you either had or did not have certain types of food or food at all. So people had to travel and exchange other goods for food. Food was more expensive than gold or silver. Among the very first things to be traded in terms of food were spices which were as expensive as gold. Then they traded for meat, cheese, wine, grains, and so on. People had no established language. But they had food. And they communicated through food. One of the anthropological and linguistic hypotheses looks at the evolution of language as triggered by the need of communicating about food and food resources. Studies in social anthropology nowadays will distinctly look at how language impacts consumption of any kind, particularly media, such as television, radio, social media, prints and ads and how they influence foodways. (Wilk 2006, Weismantel 1998: 19-21). Which came first? Food or language?

Without trying to come up with an answer to this question, we nevertheless must keep in mind an important aspect: that food, just as language, is at the core of communication. Upon entering somebody's house, along with being greeted and welcomed, one is offered a snack, something to drink or something to eat, one is necessarily invited to 'sit around' what *must* be food or drink, otherwise the conversation lacks fuel. The already cliché-istic phrase "Food brings people together" is, by no means, to be looked at simply as a cliché. Food *is* the fuel. Not just literally, as in the energy that keeps the human organism alive, but also the fuel in communication. The 'drop of life' that communication needs in order to continue. Whether it is breakfast, lunch or dinner, a snack in the lunch break, a sandwich at the café, popcorn and chips for a movies' night, a special occasion, cooking together, going out for a coffee, or simply using food and drink as mere pretext for seeing friends or family, it is what nurtures communication.

What is communication? Communication is an exchange: of thoughts, ideas, and beliefs. And it is an exchange which is facilitated mainly by language. But not only. Because, sometimes, a

gesture, a smile, a look, a gift can convey just as much as words. At times, even more. Food also conveys. When you cook for someone, you cook contemplating about the person you cook for, pondering upon what they mean to you, ruminating over the kind of food they like, chewing over what ingredients to use and, finally, taking up all hope that they will enjoy the result and, thus, the message will be sent and received: the message of love and appreciation that comes along with the effort put into the endeavour. When you offer someone chocolates or some kind of dessert, you again convey: that you want to thank them, or to spoil them, or that you appreciate them, or reward them for something, or that you simply think of them. In sum, you convey the same message: the message of love and/or appreciation. According to Sajja and Desai[1], language intersects also with cultural beliefs and mind-sets and is, ultimately, a reflection of the collective consciousness at large. And food comes along at the intersection:

> One's ideas and beliefs are reflected in their behaviour and furthermore, their behaviour assumes the eventual collective identity of a cultural ground. These aspects can be noticed even in the most mundane parts of their life such as their understanding of certain bodily gestures, their approach towards using language and their perception of their surroundings. Ironically, one of the key aspects of this inclusive formulation of one's cultural identity is also one of the most often neglected aspects of the daily life – food.
>
> […] Language is fundamentally a mode of communication that facilitates the exchange of thoughts in emotions between a sender and a receiver. But from a more intersectional perspective, language is also layered with the cultural beliefs and mindsets of the region it originates from and belongs to. Hence, it can be rightfully considered a reflection and a systematic manifestation of the collective societal consciousness at large. (Sajja and Desai, 2019: 1-2)

Taking up the linguistic anthropological perspective that 'language and food meaningfully co-occur within specific socio-cultural contexts' (Riley and Cavanaugh 2019: 143), we tend to take a step further and look at the relationship between food and language as a dialectical one, in which language determines food and food determines language. Food is closely linked to history, to technology, as well as to a system of local values. Global values come to influence local values that, in turn, come to resend a new set of changed global values. It is both cyclical and dialectical. For instance, according to O'Connor (2011), "changes in politics lead to changes in technology that can in turn lead to changes in consumption. The changes in consumption behavior cause the cycle to repeat with further changes to technology, which can lead to wealth and political power." For instance, when we have mass production of a certain food product (due to changes in technology generated by changes in politics), this will definitely trigger a change in consumption behaviour that, in its turn, will lead to even greater changes in technology which will, seemingly, lead to wealth and political power.

This shift from local to global and then back to local or, on the contrary, from global to local and then back to global (for who is to say where it all starts from?) cannot but be inextricably linked to repositioning national identity within the framework of globalization. Just as language, as the most defining aspect of national identity, goes through a whole process of recalibration triggered by movement, by exchange, by globalization, so does food. Food is being recalibrated to match man's new needs for communication. Starting from the small community and the intimate exchange of food, where you would go and ask your neighbours for food when you ran out of something to checking a culinary blogger's Instagram so as to explore what exactly is trending in terms of food or to the latest innovations in terms of food delivery applications, it all seems to have happened at the speed of light and, might we dare say, without even knowing it happened. Pondering it all for a few minutes, I cannot but wonder in amazement when and how it all happened. Memories of my

[1]Abhignya Sajja & Nivid Desai, 'Food for Thought: A Critical Inquiry into Food, Gender and Language' – CASS studies – AcademiaEdu - https://www.academia.edu/41573810/Food_for_Thought_A_Critical_Inquiry_into_Food_Gender_and_Language

childhood are linked to how the neighbour from the flat next door would come knocking on my parents' door and ask for sugar, or coffee, or oil as they were short of. And what was that? It was not simply a demand. My parents would not simply offer the sugar or coffee and then close the door behind. All this came along with a whole exchange of lines: they would ask each other about their health, about their household activities, about the day at work, they would tell a story or two from work or elsewhere, they would even set a day and time to get together and spent time together or maybe play a game or two. Then they would bid each other good day or good night and return to their families and activities. My childhood memories are also linked to queuing up for food. Whether it was flour or sugar, bread or salt, eggs or meat, it did not really matter. What mattered was that you had to stand in line and wait for your turn to buy (rationed portions, unmistakably) what you came for and there was never any guarantee that you got it. Because there was always the chance that, by the time you took your turn, they had run out of the respective food product. Nevertheless, you stayed. And waited. Because other people were there doing the same thing. Because this was good enough reason for conversation. How I got from there to ordering food on an app, I could not tell and can only wonder about.

My childhood memories are, indisputably, closely linked to what I ate. That is, to exclusively home-cooked meals, to the sandwiches my mother gave me when I left for school, to the 'popular biscuits' that were sold to you by the kilo, to the 'Polar' ice-cream that came in a butter-like kind of wrapping, to the multi-coloured puffed cereals that you did not need your hand for in order to eat, your tongue was utensil enough. The list is long, undoubtedly. How I got from that to buying avocados, mangos and pineapples from a shelf in a supermarket (and picking each up from there with my own hand, choosing whichever piece I want), to eating shellfish and exotic dishes, to cooking asparagus and artichokes, I again could not tell and can only wonder about and wander at and chew over.

Lakoff defines this as a 'sea change'; or a 'quantum leap'. And he explains it thus, in terms of his own life experience and his own memories:

> In 1971 Alice Waters opened a small Provençal restaurant, Chez Panisse, on an otherwise unremarkable stretch of Shattuck Avenue in Berkeley. The rest, as they say, is history. By the early 1990s, the unmarked American attitude to food had undergone what is currently called a sea change (or a quantum leap). At my Berkeley supermarket this week I could get:
>
> White truffles
> poussins
> ostrich
> white asparagus
> broccoli rabe
> Fresh tarragon
> soy milk
> Spanish cheese
> French lemonade
> super-premium dulce de leche ice-cream
> Valrhona bittersweet chocolate
> pad-Thai mix
> pappadums
> Austalian wines
> at least ten different kinds of artisanal baguette
> at least six kinds of balsamic vinegar
>
> a list off the top of my head, not at all exhaustive; but none would have been available in the supermarket whose place the current one took, as late as the mid-1970s. so it is reasonable to conclude that something significant in the culture's regard for food has shifted. (Lakoff 2006: 145-146)

We went from recipes written by hand in yellowed pages notebooks, passed on from grandmothers to daughters and granddaughters, to typed cookbooks edited by publishers and displayed in bookshops with embellished covers whose images suggested that cooking is a form of art, to modern cookbooks in which recipes are accompanied by mouth-watering images of the respective dish meant to make you think it is easily done and ready to be served, to food blogs where, most of the times, each recipe is accompanied by a story, where you get images of every step of the preparation process and where you can even leave a comment, ask for more information, reply to other comments and state you opinion (you even feel an expert in the field and begin thinking of your own version of the recipe). The evolution of the recipe is, in itself, a form of communication. The language used for the same recipe in the yellowed pages notebook, the cookbook, the food blogs and the newly invented part app, part food caterer, part cooking[2] space is a type of language that could not differ more from one place to another. Different spaces to display a recipe, different discourses used to display it, different people trying to communicate through food. For the grandmother writing the recipe in the yellowed pages notebook, it is all about making sure that her grandchildren, her 'followers', will know how to cook food, it is making sure that the recipe and the respective dish does not die along with her and that it will feed many generations to come. For the publisher of the cookbook is yet another opportunity to communicate through writing and selling books and, of course, an opportunity to make money from selling books; any kind of books. For the food blogger, it is probably the testimony and the confirmation of the most acute need for communication. Food blogs are communication through food at its climax. They use a type of language that combines various food or cooking terms, old recipes terms, old denominations for traditional dishes in association with newer terms, even neologisms, terms that refer to rare ingredients or the newest techniques in cooking, foreign language terms (mainly English and French but not only). The language of food blogs is a whole new type of language. This type of discourse is worth its separate discussion, one that we are undergoing at present, but we shall, for the time being, just refer mainly to its role in communication at large and its role in establishing this relationship between food as a globalized/globalizing agent and food as defining identity.

In terms of how food is defined by the language of recipes, it has been rightly argued that recipes reflect how we are all bound by our language, history, family, food and community[3]. Cotter looks at older cookbooks as differing from most modern commercial cookbooks mainly in terms of language, of the expressions used there, which are actually an indicator of a whole different type of community, a whole different cultural environment and a whole different mind-set when it comes to talking about food. It is not so much about the food itself, however, as it is about a nostalgia of the times in which that food was consummated and about how the reader relates to those times. Or not.

> […] almost everyone has a story or two about a cookbook bestowed on them by their grandmother or found at a garage sale. Most often, it's a community cookbook, treasured precisely because it unique tone and style differ from most commercial cookbooks, or because it offers a glimpse into a world that may not ne our own. The presentation is often homespun, with insider references, line drawings of muffins, and topics of local interest. It is the language that often delights us; a "tumblerful of flour" seems more evocative than a precise measurement. (Cotter 1997: 52)

It is as clear as daylight that globalization has gone beyond economic, political, social and cultural boundaries and that it interfered with a nation's language and food, a nation's mode of

[2] A new type of online business kind of app where you choose your recipe from a plethora of recipes and they deliver it to you together with the ingredients necessary to prepare it, all measured to the exact amount specified in the recipe so as all you need to do is simply follow the steps of the recipe and you will have a home-cooked meal ready in no time and served just as if you were ordering it at the restaurant. You pay for the whole cooking kit which is being delivered to your doorstep and the fun begins.

[3] Colleen Cotter, 'Claiming a Piece of the Pie: How the Language of Recipes Defines Community', in *Recipes for Reading: Cookbooks, Stories, Histories* (ed. Anne L Bower), University of Massachusetts Press, 1997, p. 51.

education, a nation's lifestyle, a nation's mind-set, a nation's identity. Food is probably the most salient factor in this enumeration. Because it is concrete. It brings concreteness to the table. From China, to Pakistan, to Germany, Australia and Vietnam. It redefines language. For instance, when you said 'flour' in Romanian, you could have only meant wheat flour some 30 to 40 years ago. Now you need to be specific about the flour: wheat flour, rice flour, lupin flour, spelt flour, soy flour, rye flour and so on. It redefines language by adopting food terms from abroad, from other cultures or terms of new cooking techniques. At the same time, however, food is redefined by language. The dialectical relationship between the two refers to the fact that, when the language of food becomes so prominent it cannot but trigger change. Communication, as we were saying, is the exchange of ideas, thoughts, and beliefs. So, food, as a means of communication, will contribute to the exchange of ideas, thoughts and beliefs which will trigger changes in terms of food.

However, we also witness another phenomenon. Despite the newly coined *globalized/globalizing* food, there is a tendency to regain national and traditional foods, dishes, sources, a tendency to go back and regain national identity through food and foodways. Whether this tendency has to do with an awaken awareness of the fact that we are, after all, the result of our own cultures, or with the fact that people have gotten tired to find more or less the same foods and dishes everywhere, in all supermarkets and in most restaurants, or whether they simply feel nostalgic and have started to miss what they can still remember in terms of taste and smell and the only thing they still desire is to taste the 'madeleine' and, just like Proust, go back, be there in time and space, at that exact moment that smelled and tasted like the comfort moment. Notwithstanding, people display this tendency while admitting, at the same time, to liking some of what globalization brings new in terms of food.

So yes, "the idea of food is seeped much deeper than in the taste buds – it has to do with the history, culture, language and perceptions of the locale within the country." (Sajja and Desai 2019: 4) And also, it has to do with the shift from global to local and vice-versa, and it represents an occasion for such a shift. "Just as language change is a mark of cultural flux, so is gastronomic change." (Lakoff 2006: 146) The change that is prompted by this relationship between language and food goes so much deeper up to producing social change. Along with the changes taking place in food and food language, people learn new ways of communication that refer to how they behave while eating, how they interpret the new kind of food, how they cook it and how they talk about it. It is, as Lakoff said, suggestive of the fact that food occupies a pivotal spot in the consciousness of Americans, he says, of people of all nations in general, we say,

> and that being willing and able to talk at length and correctly about it [about food], as well as knowing how to order, eat, and often cook it, are both relatively new modes of personal interaction and shibboleths of group membership in that culture.
>
> As with other forms of discourse and more generally social interaction, forms of behaviour are normally ambiguous: they can, in different contexts, signify any of several different things. So knowledge of a type of food, or a technique, can mark not only ethnic or professional identity, but increasingly, also be used as a marker of education and sophistication, or as a means of creating secret-handshake identification with an interlocutor (like slang or professional code). In a more and more overarching way, we are what we eat – our identity is predicated on what we know about food. (Lakoff 2006: 150)

The universality of food resides not only in the fact that all people eat, that they use food to communicate, that food circulates and has meaning just as language does, but it also resides in what globalization brings along, in what technology brings about, in political and economic changes; the universality of food is about 'movement'. The movement of people, of goods, the movement of social and political changes, the movement of cultural choices. The universality of food resides in the universality of man. Anything that has to with man has to do with food. As long as people travel, food travels, as long as people change, food changes, as long as people produce change, food produces change, as long as people evolve, food evolves, as long as people eat, food exists.

So, apparently, minor identities, such as "culinary preferences" (Lakoff), contribute to the construction of human identity, "to our sense of ourselves: who we are, how competent we are, who are friends are or should be, whom we admire or disdain. Cuisine has in many ways affected our language, both our vocabularies and the way we construct discourse around food, its procurement, and its preparation." (165)

And, as final thought, let us ponder upon the following idea as food for thought: is it not food and food mainly that globalization has at its very core? Is it not food that globalization is all about? Is it not from food that it all started? Yes, it is the political changes and decisions that trigger major, large-scale social phenomena such as globalization. Yes, globalization is about big changes in fields such as economy, politics, culture. But is there not always one 'small' thing that it all starts from, that is at the core of everything that makes the change possible? Could it not be food in the case of globalization? Whether it was because there was no food in some part of the world, or maybe too much of it in another part of the world, or maybe because it is food that everyone needs and, when food is the means, the success is guaranteed, we do not know. People will always want food. Nowadays, wanting food is wanting globalization.

BIBLIOGRAPHY

Cotter, Colleen. 1997. 'Claiming a Piece of the Pie: How the Language of Recipes Defines Community', in *Recipes for Reading: Cookbooks, Stories, Histories* (ed. Anne L Bower), University of Massachusetts Press

O'Connor, Amber M. 2011. 'Food(ways) as Symbolic Communication - https://www.academia.edu/39520316/Food_ways_as_Symbolic_Communication

Riley, Kathleen C., Cavanaugh, Jillian R. 2019. 'Food Talk. Studying Foodways and Language in Use Together', in *Food Culture: anthropology, linguistics, and food studies*, eds.: Janet Chrzan, John Brett. New York: Berghahn Books. (first published 2017)

Sajja, Abhignya, Desai, Nivid. 2019, 'Food for Thought: A Critical Inquiry into Food, Gender and Language' – CASS studies – AcademiaEdu - https://www.academia.edu/41573810/Food_for_Thought_A_Critical_Inquiry_into_Food_Gender_and_Language

Weismantel, Mary J. 1998. *Food, Gender and Poverty in the Ecuadorian Andes*. Illinois: Waveland Press. (original work 1988).

Wilk, Richard. 2006. *Home Cooking in the Global Village: Caribbean Food From Buccaneers to Ecotourists.* 2006. Oxford: Berg.

Wilk, Richard. 2009. "Difference on the Menu: Neophilia, Neophobia and Globalization". In *The Globalization of Food*. David Inglix and Debra Gimlin eds. Oxford: Berg.

VIDEO GAME TERMINOLOGY

Nadia Obrocea
Lecturer, PhD, West University of Timișoara

Abstract: One of the most popular new media cultures among young people today, the video games have significant implications for the process of the cultural globalization. This paper addresses the phenomenon of video games from a terminological perspective, with special regard to the terms that designate the rewards that players earn for managing to kill a certain number of enemy players without dying (engl. killstreaks). In discussing the selected terms, beyond a mere description, we have assumed a comparative approach, marked by the peculiarities of the games that offer such rewards for the players, as well as by the expressing of a personal viewpoint on the psychological impact of these rewards on the players.

Keywords: globalization, video game, killstreak, term, terminology

Preliminarii

Prin emergența și dezvoltarea masivă a tehnologiei digitale, jocurile video au devenit în prezent una dintre cele mai prevalente forme de *entertainment*, în special în rândul tinerilor, și o cultură *new media* autentică, cu un impact major asupra procesului de globalizare culturală. În acest sens, interactivitatea jocurilor video, în special a jocurilor video online, contribuie la transcenderea frontierelor spațiale ori temporale și la instituirea unei comunități virtuale specifice, globale, care a fost numită, în mod implicit, de către compania ASUS, *Republic of Gamers* (*Republica Gamerilor*), prin denumirea în acest fel a componentelor *hardware* de calculator destinate jocurilor video (https://rog.asus.com/). În aceeași ordine a argumentației, extrem de semnificativ este și faptul că jocurile video instaurează un univers al fanteziei, un imaginar, un tip de cultură etc. care sunt comune gamerilor din întreaga lume.

Articolul de față își propune să prezinte terminologia jocurilor video, prin prisma unui aspect specific, i.e. termenii care desemnează recompensele pe care jucătorii le primesc atunci când reușesc să ucidă un anumit număr de jucători inamici fără să moară (engl. *killstreaks*, rom. *ucideri în serie*) (cf. https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Killstreak). Foarte relevante în oferirea unor astfel de recompense, ca urmare a uciderii jucătorilor inamici, sunt jocurile *online multiplayer* (engl. *Massively Multiplayer Online Games*, abreviat MMOG), adică jocurile cu un număr foarte mare de jucători, care joacă online pe același server (Obrocea 2019, 248). În această lucrare vom aborda, din perspectiva menționată, unele dintre cele mai populare jocuri de acest tip, și anume câteva jocuri denumite MOBA (engl. *Multiplayer Online Battle Arena*), care sunt jocurile în care două echipe de jucători se confruntă pe un teren de luptă prestabilit, și anume *Defense of the Ancients* (DotA), *League of Legends* (LoL), *Heroes of Newerth* (HoN).

Defense of the Ancients sau DotA este un joc de strategie MOBA, pentru PC, lansat în 2003, și care reprezintă o modificare a jocului *Warcraft III: Reign of Chaos* (2002) și a extensiei acestuia, *The Frozen Throne*. Dezvoltatorul și gamerul Kyle Sommer a dezvoltat o primă hartă a jocului bazată pe un scenariu din jocul *StarCraft*, și anume *Aeon of Strife*, apoi alți dezvoltatori au creat alte hărți ale jocului. DotA 2 a fost dezvoltat și publicat de compania Valve, în 2013. ***League of Legends*** sau LoL este un joc de strategie MOBA, inspirat din DotA, disponibil pentru PC, dezvoltat de către compania Riot Games și publicat de Riot Games și Garena, în 2009. ***Heroes of Newerth*** sau HoN este un joc de strategie MOBA, pentru PC, inspirat din DotA All Stars, dezvoltat de S2 Games și Frostburn Studios și publicat de Frostburn Studios, în 2010 (https://en.wikipedia.org/).

O caracteristică generală a acestor jocuri este aceea că se joacă, în general, în echipe de 5 versus 5 jucători (deși există și variante de 3 versus 3 sau de 6 versus 6 etc.), care se confruntă pe o arenă, fiecare echipă având o bază proprie pe harta jocului și având drept obiectiv principal

distrugerea bazei inamice, iar fiecare jucător din cele echipe joacă pe parcursul unui joc cu un erou selectat dintr-o listă de eroi.

Terminologia jocurilor video. Un studiu de caz

Hegemonia limbii engleze se manifestă și în domeniul jocurilor video, aceasta fiind, pe de o parte, limba specifică majorității jocurilor video (exceptând Asia) și, pe de altă parte, limba preferată de cei mai mulți gameri din întreaga lume. Statutul de *lingua franca* al limbii engleze reprezintă un fenomen lingvistic care trebuie raportat la globalizare, un proces de „integrare internațională", care se realizează în planuri multiple: politic, economic, tehnologic, social, cultural etc. (Chomsky 2003). Din această rațiune, la care contribuie faptul că jocurile cercetate au fost create în limba engleză și că limba engleză este limba preferată a gamerilor români care joacă aceste jocuri, terminologia abordată în această lucrare este de limbă engleză.

Terminologia pe care o vom prezenta în continuare are ca punct de plecare termenul englezesc *killstreak*, format din unitățile *kill* („ucidere") și *streak* („serie"), care desemnează, cum am precizat mai sus, recompensa pe care jucătorii o primesc atunci când reușesc să ucidă un anumit număr de jucători inamici fără să moară, adică într-o viață. (Aceasta pentru că, pe parcursul unui joc, eroul cu care joacă un anumit jucător poate să moară și să învie în mod repetat). În această situație, uciderea se referă la uciderea unui erou inamic, nu la uciderea altor caractere din joc, cum ar fi creepi (engl. *creeps*), minioni (engl. *minions*), monștri (engl. *monsters*) etc.

O observație extrem de importantă este aceea că, într-o primă instanță și etimologic vorbind, termenul *killstreak* desemnează o ucidere în serie, însă în limbajul jocurilor video prin acest termen se înțelege deopotrivă recompensa care este oferită unui jucător dacă reușește performanța de a realiza acest lucru. Un exemplu unic vom reda aici pentru înțelegerea conceptului. Dacă într-un joc de DotA un jucător ucide cu eroul său 6 eroi inamici fără să moară, el realizează un *killstreak*, adică o serie de ucideri, și este declarat *Unstoppable* („De neoprit"), această caracterizare reprezentând în sine o recompensă. De aici, se înțelege că jucătorul este *unstoppable*, numai pentru că a reușit să realizeze o serie de 6 ucideri fără să moară. În plus, pe lângă această recompensă oferită jucătorului prin declararea performanței lui în timpul jocului, – și acesta este aspectul vizat de această cercetare –, jucătorul respectiv este recompensat și prin alte mijloace, precum aur (engl. *gold*), experiență (engl. *experience sau XP*), itemuri specifice etc. De pildă, DotA: „Each kill streak starting at your 3rd kill increases your bounty by 60 gold, maxing out at 480 gold at 10 kills" (https://hon.fandom.com/wiki/Comparison_of_HoN_and_DotA). În LoL, jucătorul primește 600 gold pentru un *Killing Spree* și apoi câte 100 gold pentru fiecare *kill* (https://leagueoflegends.fandom.com/wiki/Kill#Bounties). „HoN has a new Kill Streak: *Immortal* (15+ Kills). Each kill streak starting at your 3rd kill increases your bounty by 50 gold. Your bounty is increased by 400 gold for *Bloodbath*, and 450 gold for Immortal. Each kill streak you gain also decreases gold lost on death by 25 (200 at *Bloodbath*, 225 at *Immortal*)" https://hon.fandom.com/wiki/Comparison_of_HoN_and_DotA. Ca atare, se poate remarca un fel de dualitate a termenului *killstreak*, căruia i se atribuie un concept originar (ucideri în serie) și, prin extensie, un concept subsidiar (recompensa oferită unui jucător care realizează uciderile în serie respective), ceea ce, din punctul nostru de vedere, nu îi afectează în niciun fel statutul de termen, ci demonstrează complexitatea fenomenului terminologic la nivelul limbajului jocurilor video.

Termenul *kill* („ucidere"), care desemnează acțiunea de a ucide un caracter într-un joc, este frecvent în limbajul jocurilor video și în limbajul gamerilor și, de asemenea, utilizat într-o mare măsură și de către gamerii români, el fiind deja adaptat sistemului gramatical al limbii române (*kill, killul, killuri, killurile*). Redăm aici un context în care figurează acest termen: „Cu siguranță acesta a fost cel mai palpitant meci de la TI5 din prima zi. La început, meciul a fost destul de echilibrat, iar cei de la Na'vi au reușit să obțină primul *kill* (*First Blood*)" (https://ro.ign.com/the-international/985/news/dota-2-o-saptamana-plina). Acest termen provine din cuvântul din limba engleză generală care deține semnificația „actul de a ucide, în special un animal care este vânat" (Oxford 2011). În ceea ce privește termenul *streak*, acesta este consemnat în dicționarele de limbă engleză cu raportare la sport sau la jocurile de noroc: „o serie de succese sau de eșecuri, în special

în sport sau la jocurile de noroc" (Oxford 2011). Dat fiind că grafia în limba engleză a termenului *killstreak* este variabilă, acesta fiind notat deopotrivă *killstreak, kill-streak* sau *kill streak*, opțiunea pentru varianta *killstreak* ni se pare mai oportună deoarece aceasta indică într-un mod mai sugestiv conceptul unitar la care trimite.

O distincție fundamentală care trebuie realizată în ceea ce privește termenul descris mai sus, impusă de realitatea jocurilor video este opoziția dintre *killstreaks*: „ucideri în serie" și *multikills*: „ucideri multiple". Abordarea acestui aspect adiacent, la fel de important în economia jocurilor amintite, este cu atât mai necesară cu cât trimite la alte tipuri de ucideri care se pot efectua într-un joc și care se pot chiar combina cu uciderile în serie, și anume termenii care se referă la *uciderile* sau *killurile multiple*, engl. *multikills*, numite și *ucideri sau killuri rapide*, engl. *quick kills*, dar și a altor tipuri de ucideri, cum ar fi prima ucidere dintr-un joc (denumită *First Blood* etc). În componența termenului *multikill*, care cunoaște, de asemenea, mai multe grafii: *multikills, multi-kills* sau *multi kills*, intră elementul *multi*: „mai multe" și termenul *kill*: „ucidere" (Oxford 2011).

„Back to the Origins": *Unreal Tournament* & *Quake*

Terminologia care desemnează uciderile în serie, cât și uciderile multiple din cele trei jocuri abordate provine din jocul *Unreal Tournament*, un joc de tip *First Person Shooter*. În *Unreal Tournament*, termenii invocați desemnau, de asemenea, tot recompense: „Killing Sprees – Awards for every 5th kill without dying: Killing Spree – 5 kills, Rampage – 10 kills, Dominating – 15 kills, Unstoppable – 20 kills, GODLIKE – 25 kills, WICKED SICK – 30 kills. Multiple Kills – Awards for building up chains of kills in quick succession (maybe 3-4 seconds apart or less?): Double Kill – 2 kills; Multi Kill – 3 kills; Mega Kill – 4 kills; Ultra Kill – 5 kills; Monster Kill – 6 kills; Ludicrous Kill – 7 kills; HOLY S**T – 8+ kills" (https://strategywiki.org/wiki/Unreal_Tournament_2004/Terminology). La rândul lor, recompensele din *Unreal Tournament* își au originea în *Quake*, un joc de tip *First Person Shooter*, din care redăm numai câteva: „Killing Spree 5, Rampage 10, Dominating 15, Unstoppable 20, Godlike 25. The more kills you get before you are killed, the higher your killstreak [...] When you reach a killstreak, it will announce the one you have reached. Killing more than one player at once gives you credit for both kills. Killing multiple people at once will display a DOUBLE KILL or TRIPLE KILL in chat (unless you have a special railgun such as the Bling Bling Thing)." (https://hypixel.fandom.com/wiki/Quakecraft#Killstreak_.26_Multikills).

Vom prezenta pentru început termenii invocați din DotA, LoL și HoN, într-o manieră descriptivă, adică prin redarea definițiilor intensionale ale conceptelor exprimate și printr-o raportare necesară la cuvintele din engleza generală, din care provin. „The intensional definition names the generic concept and delimits the concept itself from its co-ordinate concepts by means of distinguishing characteristics" (CST 2003, 29). În aceste cazuri, avem de-a face concepte generice: recompense oferite pentru uciderile în serie, într-o viață, sau ucideri multiple, într-un timp foarte scurt, cărora le sunt subordonate concepte specifice, mai exact numărul de ucideri, de exemplu, 3 ucideri, într-o viață, sau 5 ucideri într-un timp scurt etc.

DotA

În jocurile DotA și DotA 2, paradigma recompenselor oferite pentru uciderile în serie este formată din următorii termeni: *Killing Spree, Dominating, Mega Kill, Unstoppable, Wicked Sick, Monster Kill, Godlike, Beyond Godlike*: „*Killing Spree* (3 kills in one life), *Dominating* (4 kills in one life), *Mega Kill* (5 kills in one life), *Unstoppable* (6 kills in one life), *Wicked Sick* (7 kills in one life), *Monster Kill* (8 kills in one life), *GODLIKE*! (9 kills in one life), *BEYOND GODLIKE*!!!! (10 kills in one life)" (https://dota.fandom.com/wiki/Kill_Streaks).

1. ***Killing Spree*** („Elan ucigaș") înseamnă în DotA „recompensa oferită pentru 3 ucideri, într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 3 ucideri să moară". În limba engleză generală, *killing spree* înseamnă „elan ucigaș", în care *spree* are semnificația de „scurtă perioadă în care faci ceva într-un mod extrem, fără control" (Cambridge 2013). *Killing spree* este consemnat în

unele dicționare de limbă engleză ca un termen utilizat în special în limbajul jurnalistic pentru a desemna: „o anumită perioadă de activitate, în special activitate criminală” (Oxford 2011). 2. ***Dominating*** („Dominator”) desemnează în DotA „recompensa oferită pentru 4 ucideri, într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 4 ucideri să moară”. În limba engleză generală, *dominating* are semnificația „care este cel mai mare, cel mai important, cel mai bun etc.” și „care are control asupra unei persoane sau asupra unui loc” (Cambridge 2013). 3. ***Mega Kill*** („Mega Ucidere”) desemnează în DotA „recompensa oferită pentru 5 ucideri într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 5 ucideri să moară”. *Mega* adaugă unui cuvânt semnificația de „foarte mare sau extrem de mare” (Cambridge 2013; Oxford 2011). 4. ***Unstoppable*** („De neoprit”) desemnează în DotA „recompensa oferită pentru 6 ucideri într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 6 ucideri să moară”, iar în limba generală: „care nu poate fi oprit sau prevenit, continuu” (Cambridge 2013; Oxford 2011). 5. ***Wicked Sick*** („Bolnav rău”) desemnează în DotA „recompensa oferită pentru 7 ucideri într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 7 ucideri să moară”. În engleza generală, *wicked* înseamnă „rău, din punct de vedere moral” și „puțin rău, dar într-un mod amuzant și/sau atractiv” (Oxford 2011), iar *sick*, „bolnav” (Oxford 2011). 6. ***Monster Kill*** („Ucidere Monstruoasă”) înseamnă în DotA „recompensa oferită pentru 8 ucideri într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 8 ucideri să moară”. *Monster* are, într-un astfel de context, semnificația de „neobișnuit de mare” (Oxford 2011). 7. ***GODLIKE*** („Ca un Zeu”) desemnează în DotA „recompensa oferită pentru 9 ucideri într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 9 ucideri să moară”. În engleza generală înseamnă „ca Dumnezeu sau ca un zeu într-un fel oarecare” (Cambridge 2013; Oxford 2011). „In DotA you only have to kill 10 players in a row to get Godlike'd. If you kill more than 10 in a row, the DotA announcer says: HOLY SHIT! and adds a subtitle: 'Player is beyond Godlike. PLEASE, somebody kill him!'.” (https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Godlike). 8. ***BEYOND GODLIKE*** („Mai presus de un zeu”) înseamnă în DotA „recompensa oferită pentru 10 ucideri sau mai multe, într-o viață, adică fără ca jucătorul care efectuează cele 10 ucideri sau mai multe să moară”.

În ceea ce privește termenii care desemnează uciderile multiple, efectuate de un jucător într-un timp foarte scurt (de domeniul secundelor, în funcție de joc), în DotA paradigma este formată din termenii: *Double kill*, *Triple kill*, *Ultra kill*, *Rampage.* (https://dota2.fandom.com/wiki/Multikill_Banner). 1. ***Double kill*** („Ucidere dublă”) înseamnă în DotA, așa cum sugerează și denumirea, „2 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. 2. ***Triple kill*** („Ucidere triplă”) desemnează în DotA, așa cum sugerează și denumirea, „3 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. 3. ***Ultra kill*** („Ultraucidere”) desemnează în DotA, „4 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. În engleza generală, *ultra* are semnificația de „extrem” (Cambridge 2013; Oxford 2011). 4. ***Rampage*** („Ieșire violentă”) desemnează în DotA, „5 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. În engleza generală, *rampage* semnifică „un brusc comportament violent și sălbatic, care cauzează daune și distrugeri” (Cambridge 2013; Oxford 2011).

LoL

În *League of Legends*, paradigma recompenselor oferite pentru uciderile în serie este formată din următorii termeni: *Killing Spree, Rampage, Unstoppable, Dominating, Godlike, Legendary*. 1. ***Killing Spree*** („Elan ucigaș”) desemnează în LoL „recompensa oferită pentru 3 ucideri, într-o viață”. 2. ***Rampage*** („Ieșire violentă”) desemnează în LoL „recompensa oferită pentru 4 ucideri, într-o viață”. 3. ***Unstoppable*** („De neoprit”) desemnează în LoL „recompensa oferită pentru 5 ucideri, într-o viață”. 4. ***Dominating*** („Dominator”) desemnează în LoL „recompensa oferită pentru 6 ucideri, într-o viață”. 5. ***Godlike*** („Ca un zeu”) desemnează în LoL „recompensa oferită pentru 7 ucideri, într-o viață”. 6. ***Legendary*** („Legendar”) desemnează în LoL „recompensa oferită pentru 8 ucideri sau mai multe, într-o viață”. Acest termen se bazează pe cuvântul din engleza generală care înseamnă „referitor la o persoană celebră și admirată, în special pentru o abilitate particulară” (Cambridge 2013; Oxford 2011). În această situație, în care vorbim de

un joc intitulat *League of Legends*, se poate lua în considerare și semnificația „referitor la o poveste veche sau la un ansamblu de povești din timpuri foarte vechi sau care povestesc despre un eveniment celebru sau o persoană celebră” (Cambridge 2013; Oxford 2011).

Termenii care în LoL desemnează uciderile multiple au o intensă forță explicativă, deoarece sunt formate cu ajutorul unor prefixoide care exprimă numărul: *Double Kill, Triple Kill, Quadra Kill, Penta Kill, Hexa Kill*. „Double Kill (2); Triple Kill (3); Quadra Kill (4); Penta Kill (5); Hexa Kill (6) Only on. Hexakill”. (https://leagueoflegends.fandom.com/wiki/Terminology_(League_of_Legends). 1. ***Double kill*** („Ucidere dublă”) înseamnă în LoL „2 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. 3. ***Triple kill*** („Ucidere triplă”) desemnează în LoL „3 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. 4. ***Quadra kill*** („Ucidere cvadruplă”) desemnează în LoL „4 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. 5. ***Penta kill*** („Ucidere cvintuplă”) desemnează în LoL „5 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. 6. ***Hexa kill*** („Hexaucidere”) desemnează „6 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt” (numai în jocurile de 6 versus 6).

HoN

În *Heroes of Newerth*, paradigma recompenselor oferite pentru uciderile în serie este formată din următorii termeni: *Serial Killer, Ultimate Warrior, Legendary, Onslaught, Savage Sick, Dominating, Champion of Newerth, Bloodbath, Immortal. 1.* ***Serial Killer*** („Criminal în serie”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 3 ucideri, într-o viață”. Sintagma există și în engleza generală, cu semnificația: „o persoană care ucide mai multe persoane una după alta în mod similar” (Oxford 2011). 2. ***Ultimate Warrior*** („Războinicul suprem”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 4 ucideri, într-o viață”. Termenul este format din *ultimate*: „cel mai bun, cel mai mare, cel mai important” (Oxford 2011) și cuvântul *warrior* utilizat, în special, în trecut pentru a desemna „o persoană care luptă într-o bătălie sau în război” (Oxford 2011). 3. ***Legendary*** („Legendar”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 5 ucideri, într-o viață”. 4. ***Onslaught*** („Atac violent”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 6 ucideri, într-o viață”. În limba engleză generală, cuvântul înseamnă „un atac puternic sau violent” (Oxford 2011). 5. ***Savage Sick*** („Bolnav violent”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 7 ucideri, într-o viață”. *Savage* înseamnă în engleza generală „agresiv și violent, care provoacă un mare rău” (Oxford 2011). 6. ***Dominating*** („Dominator”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 8 ucideri, într-o viață”. 7. ***Champion of Newerth*** („Campionul din Newerth”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 9 ucideri, într-o viață”. Termenul *champion* înseamnă „o persoană care a câștigat o competiție, mai ales într-un sport” (Oxford 2011). 8. ***Bloodbath*** („Baie de sânge”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 10 ucideri sau mai multe (până la 14), într-o viață”. În engleza generală, cuvântul înseamnă „o situație în care mai mulți oameni sunt uciși în mod violent” (Oxford 2011). 9. ***Immortal*** („Nemuritor”) desemnează în HoN „recompensa oferită pentru 15 ucideri sau mai multe, într-o viață”. În engleza generală, cuvântul semnifică „care trăiește sau durează pentru totdeauna” și „care este faimos și probabil amintit pentru totdeauna” (Oxford 2011).

În același joc, paradigma uciderilor multiple conține termenii următori: *Double Tap, Hat-trick, Quad Kill* și *Annihilation*. 1. ***Double Tap*** („Bătaie dublă”) desemnează în HoN „2 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. Cuvântul *tap* semnifică „o lovitură ușoară cu mâna sau degetele” (Oxford 2011). 2. ***Hat-trick*** („Victorie triplă”) desemnează în HoN „3 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. Termenul este sportiv, la origine: „(În special în hochei sau fotbal) trei puncte, goluri etc. înscrise de același jucător într-un anumit meci sau joc” (Oxford 2011). 3. ***Quad Kill*** („Ucidere cvadruplă”) desemnează în HoN „4 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. 4. ***Annihilation*** („Anihilare”) desemnează în HoN „5 ucideri pe care un jucător le efectuează într-un joc într-un timp foarte scurt”. Cuvântul din engleza generală înseamnă „distrugere completă, astfel încât să nu rămână nimic sau nimeni” (Cambridge 2013). În acest caz, în mod evident, se face referire la faptul că toți jucătorii inamici au fost uciși.

Alți termeni care desemnează anumite tipuri de uciderи în jocurile analizate sunt: 1. ***First Blood*** („Prima vărsare de sânge") desemnează în DotA și LoL prima ucidere realizată de un jucător în timpul unui joc. Acesta își are originea în termenul sportiv: „primul punct marcat sau avantajul câștigat într-un concurs" și „prima dată când cineva este rănit și pierde sânge într-un concurs care implică lupte" (Oxford 2011). 2. ***Bloodlust*** („Sete de sânge") desemnează în HoN prima ucidere realizată de un jucător în timpul unui joc. Acesta este consemnat în dicționare ca desemnând „o dorință puternică de a ucide sau de a fi violent" (Oxford 2011). 3. ***Ownage*** („Stăpânire") desemnează în DotA o serie de 5 sau mai multe uciderи, efectuate de o echipă, fără ca niciunul dintre membrii echipei respective să moară".

Statutul de termeni al acestor unități este incontestabil, prin faptul că exprimă concepte foarte bine delimitate și foarte diferite de semnificațiile cuvintelor limbii generale din care provin. Cum s-a văzut, unii dintre termenii prezentați au la origine termeni sportivi.

Este foarte semnificativ faptul că o parte dintre termenii analizați se regăsesc în paradigmele specifice tuturor celor trei jocuri analizate, desemnând aceleași concepte sau concepte diferite. În acest fel, în contextul general al limbajului jocurilor video, unii dintre termenii prezentați devin policonceptuali, ei desemnând concepte particulare în funcție de joc. Astfel, comparația dintre cele trei jocuri devine sustenabilă și prin prisma acestui aspect. Termenii care se regăsesc în cele trei paradigme și care desemnează concepte diferite în funcție de joc sunt *Dominating, Unstoppable, Godlike, Rampage* și *Legendary*. *Dominating*: Dacă în DotA, *Dominating* desemnează 4 uciderи, fără a muri, în LoL, desemnează 6 uciderи, iar în HoN, 8 uciderи. *Unstoppable*: În DotA desemnează 6 uciderи, fără a muri, iar în LoL, 5 uciderи. *Godlike*: În DotA desemnează 9 uciderи, iar în LoL, 7 uciderи. *Legendary*: În LoL desemnează 8 sau mai multe uciderи, iar în HoN 5, uciderи. *Rampage*: Cazul acestui termen este și mai interesant, în sensul în care în LoL el desemnează 4 uciderи, fără a muri, adică un *killstreak*, iar în DotA, 5 uciderи sau mai multe într-un timp foarte scurt, adică un *multikill*.

Polivalența termenilor amintiți mai sus conferă o anumită dinamică limbajului jocurilor video în general, ceea ce nu indică, din punctul nostru de vedere, inconsistență, ci diversitate și complexitate din punct de vedere lingvistic. Acest fenomen ilustrează o percepție diferită și o reevaluare a termenilor în cauză și a cuvintelor pe care se fundamentează, de către realizatorii jocurilor, de unde rezultă fără doar și poate creativitatea acestora.

Analiza conceptuală a acestor termeni trimite, în mod incontestabil, la originea termenilor vizați, adică la cuvintele aparținând limbii generale cărora le-au fost alocate valori conceptuale specifice, prin terminologizare, procedeu care reprezintă cea mai importantă modalitate de formare a termenilor specifici în acest limbaj. Terminologizarea constă în utilizarea unui cuvânt existent într-o limbă pentru a desemna un nou concept. Reținem, în acest sens: „Terminologisation involves endowing a word from the LGP inventory with a new, special intension. The word becomes a term; its meaning has been changed, but not its form" (CST 2003, 15).

Acest fenomen este de o complexitate aparte, dat fiind că semnificațiile cuvintelor din limba generală din care provin acești termeni nu sunt definitiv eliminate, ceea ce implică un soi de dualism al termenilor respectivi, conceptele specifice devenind un fel de condiționări obligatorii. Un jucător este *unstoppable, dominating* sau *legendary*, adică „de neoprit", „dominator", „legendar", dacă efectuează un anumit număr de uciderи.

Cuvintele limbii comune exprimă idei foarte diferite și oarecum generale, în comparație cu termenii corespunzători din jocurile analizate, cum ar fi ideea de ucidere, în cazul termenilor *Killing Spree, Mega Kill, Monster Kill, Serial Killer*, ideea de om bolnav (care ucide): *Wicked Sick* (DotA) și *Savage Sick* (HoN), ideea de sânge, la termenii *First Blood* (DotA și LoL), *Bloodlust* (HoN), *Bloodbath* (HoN), ideea de violență, pentru *Rampage* (LoL), *Onslaught, Bloodlust, Savage Sick* (HoN), ideea de control, la termenii *Dominating* (care domină, adică controlează), *Unstoppable* (care nu poate fi oprit, deci nu poate fi controlat), *Godlike* și *Beyond Godlike* (ca un zeu sau mai presus de un zeu, care este omniscient, deci care controlează totul). O parte dintre termenii

prezentați sunt descriptivi (ei descriind uciderile) și trimit la ideea de extrem: *ultra, mega, monster* etc.

Revelator este și faptul că o parte dintre termenii care formează aceste paradigme sunt transparenți din punct de vedere conceptual, conținând ideea de număr, în special termenii care exprimă uciderile efectuate într-un timp foarte scurt: *double kill, triple kill, quadrakill, quadkill, pentakill* etc.

Unii dintre acești termeni sunt profund contextualizați, prin coreferențialitatea cu jocul în cauză, de pildă *Legendary,* din *League of Legends*, și *Champion of Newerth,* din *Heroes of Newerth*.

Într-o altă ordine de idei, trebuie subliniată sistematicitatea acestor termeni, care formează paradigme de termeni, serii de termeni, care indică în mod progresiv numărul, adevărate structuri sau câmpuri conceptuale, asemenea câmpurilor lexico-semantice seriale din domeniul limbii generale (cf. Cabré 1998, 40).

Interesant este și caracterul eteroclit al acestei terminologii, termenii analizați nefiind de același calibru, nici în ceea ce privește dimensiunea, nici în ceea ce privește statutul lor gramatical etc. În ceea ce privește dimensiunea, termenii prezentați se divid în termeni simpli: *Dominating, Unstoppable, Godlike* (DotA); *Unstoppable, Dominating, Legendary* (LoL); *Legendary* și *Dominating* (HoN), *Rampage* (LoL), *Onslaught* și *Bloodlust* (HoN)) și termeni complecși sau frazeologici: *Killing Spree, Wicked Sick, Mega Kill, Monster Kill, Beyond Godlike*, din DotA, *Serial Killer, Ultimate Warrior, Savage Sick, Champion of Newerth*, din HoN etc. În ceea ce privește statutul gramatical al acestor termeni, se poate constata diversitatea lor, ei făcând parte din două categorii verbale diferite: adjective și substantive. În acest fel, adjectivele: *Dominating, Unstoppable, Godlike* (DotA); *Unstoppable, Dominating, Legendary* (LoL); *Legendary* și *Dominating* (HoN) exprimă calități ale jucătorului. Substantivele: *Rampage* (LoL), *Onslaught* și *Bloodlust* (HoN) exprimă acțiunile realizate de jucător. Termenii complecși sau frazeologici sunt formați din adjectiv (sau prefixoide) și substantiv: *Killing Spree, Wicked Sick, Mega Kill, Monster Kill* (DotA); *Serial Killer, Ultimate Warrior, Savage Sick* (HoN); prepoziție și substantiv: *Beyond Godlike* (DotA); substantiv, prepoziție, substantiv: *Champion of Newerth* (HoN) etc.

În ceea ce privește modul în care sunt utilizați efectiv în limbajul jocurilor video termenii prezentați mai sus, este revelator faptul că ei apar în dublă ipostază, adică unii dintre aceștia sunt anunțați oral de o voce în timpul jocului (engl. *announcement*), dar și notați pe ecran, într-un context individualizat, prin numele jucătorului care realizează un anumit tip de ucideri, sau independent, numai pe ecranul jucătorului respectiv. Redăm în continuare câteva contexte, în care se poate observa și modul în care se combină uciderile în serie, cu uciderile multiple: DotA: *Player X is beyond GODLIKE, someone kill them!! with a TRIPLE kill!; Player X got a double kill!; Player X is on a killing spree with a TRIPLE kill.; Player X is dominating with a double kill! Player X is unstoppable!;* LoL: *Player X has slain Player Y for a Penta kill; Player X is dominating*; HoN: *Player X has bloodlust; Player X is a Serial Killer!*

Impactul psihologic al acestor recompense asupra jucătorilor este extrem de mare, deoarece ele conferă satisfacție și, în fond, plăcerea de a juca, în contextul în care jocurile în cauză (jocurile *multiplayer*, în general) sunt de o dificultate foarte mare și pot produce, în sens opus, un sentiment de frustrare. Prin anunțarea orală a acestor recompense și notarea lor pe ecran, valoarea jucătorilor este confirmată, glorificată, premiată. Ca atare, aceste recompense satisfac nevoia de recunoaștere a jucătorilor și le induc acestora stimă de sine.

Jocurile video impun anumite aptitudini și abilități din partea jucătorilor, iar aceste calități sunt gratificate prin astfel de recompense, precum și prin altele, de genul trofeelor și al *achievement*-urilor, cu care se pot chiar combina. Aceste recompense contribuie și la configurarea statutului de MVP (engl. *Most Valuable Player*), adică cel mai bun jucător dintr-un joc.

Jocurile sunt competiții autentice al căror obiectiv fundamental este victoria. Competența jucătorilor de a efectua ucideri în serie și ucideri multiple și realizarea *in actu* a acestora reprezintă un drum rapid și cert spre victoria finală.

În loc de concluzii

Demersul nostru denotă complexitatea și diversitatea limbajului jocurilor video. Pentru o imagine de ansamblu, dar și pentru înțelegerea aspectelor particulare, abordarea trebuie extrinsă la nivelul tuturor jocurilor video în care sunt oferite astfel de recompense. Analiza profundă, pe de o parte, comparația între jocuri prin prisma acestui aspect, pe de altă parte, reprezintă o investigație necesară în comprehensiunea problematicii limbajului jocurilor video.

Fenomenul jocurilor video este fascinant din multiple puncte de vedere, iar limbajul este unul dintre acestea. Se poate constata din această scurtă cercetare că limbajul jocurilor video conferă valori noi cuvintelor, își asumă o terminologie proprie, scrutează noi posibilități ale limbajului. De aici derivă, în fond, dinamica limbajului uman în general, complexitatea și una dintre universaliile lui specifice, i.e. creativitatea.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrănceanu, Angela (coord.), *Lexic comun, lexic specializat*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2000.

Bidu-Vrănceanu, Angela (coord.), *Terminologie şi terminologii*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2012.

Cabré, Maria Térésa, *Terminologie: théorie, méthode et applications*. Traduit du catalan, adapté et mis à jour par Monique C. Cormier et John Humbley. Préface de Jean-Claude Corbeil, Ottawa/Paris, Les Presses de l'Université d'Ottawa/Armand Colin, 1998.

Cambridge Advanced Learner's Dictionary, Cambridge University Press, 2013.

Chomsky, Noam, *Hegemony or Survival: America's Quest for Global Dominance*, Sydney, Allen & Unwin, 2003.

CST, *Recommendations for Terminology Work*, Berne, Media Center of the Confederation, 2003.

Ensslin, Astrid, *The Language of Gaming*, London, Palgrave Macmillan, 2011.

Kerr, Aphra, Flynn, Roddy, *Revisiting Globalisation through the Movie and Digital Games Industries*, în „Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies", 9 (1), 2003, p. 91-113.

Obrocea, Nadia, *Influenţa limbii engleze asupra limbii române. Studiu de caz: limbajul gamerilor*, în „Analele Universităţii «Dunărea de Jos» din Galaţi", Fascicula *Lexic comun/lexic specializat*, Cluj-Napoca, Casa Cărţii de Ştiinţă, 2018, p. 120-139.

Obrocea, Nadia, *„Republic of Gamers". Incursiune în limbajul gamerilor români*, în *Qvaestiones Romanicae. Călătorii şi călători. Incursiuni culturale şi lingvistice* – 1. *Lucrările Colocviului Internaţional Comunicare şi cultură în România europeană (ediţia a VII-a)*, VII (1), 2019, p. 243-257.

Oxford Advanced American Dictionary, Oxford University Press, 2011.

Sager, Juan Carlos, *A Practical Course in Terminology Processing*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 1990.

Suominen, Jaakko, *Videogames in the Globalization: The Case of Finland*, în „Ritsumeikan Studies in Language and Culture", 2 (2), 2013, p. 99-108.

Pagini web consultate

https://en.wikipedia.org/
https://liquipedia.net/
https://na.leagueoflegends.com/en-us/
https://ro.ign.com/
https://rog.asus.com/
https://store.steampowered.com/
https://strategywiki.org/
https://www.urbandictionary.com/

https://www.dota2.com/home
https://www.fandom.com/
https://www.heroesofnewerth.com/

THE LINGUISTIC CREATIVITY BY LEXICAL UNITS REDUCTION IN CONTEMPORARY FRENCH

Rodica Roman
Lecturer, PhD, „Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: The concern for the time and space economy has become more and more actual and present. This can be seen at the level of the vocabulary used by the speakers of the contemporary French language, thus resulting in the creativity at the lexical level.
In our approach we aim at presenting the new words formation means by the reduction process applied at the level of lexical units. We will focus our analysis on the truncation. We shall observe and give examples of the diverse forms of application of this technique, thus underlying its role in the development of the contemporary French language.

Keywords: lexical creativity, abbreviation, truncation, apocope, aphaeresis

La langue française a fait depuis toujours la preuve d'une réelle faculté d'adaptation aux nouveaux besoins de communication. Le dynamisme issu des nécessités changeantes de la société contemporaine influence la langue qui se diversifie et se renouvelle dans un rythme assez accéléré.

Le souhait d'aboutir plus vite à la fin d'un mot, d'un syntagme, d'un énoncé favorise la création des unités lexicales plus courtes à l'aide du phénomène linguistique appelé réduction[1].

La créativité lexicale par le raccourcissement des mots, qui a ses sources plutôt dans la communication orale, est soutenue de nos jours par le biais du développement des médias et de l'épanouissement des techniques audiovisuelles. Les formes lexicales nouvelles inconnues et inusitées sont multipliées et parfois amplifiées par les médias et les réseaux sociaux de telle façon qu'elles deviennent familières sans que les gens s'en rendent compte. Si les innovations répondent à un besoin, elles passent sans difficulté dans la langue commune.

Le but de notre démarche est de décrire le phénomène d'abrègement lexicale appelé troncation et ses effets dans le français contemporain, après avoir défini et exemplifié toutes les formes d'abrègement afin d'éliminer la confusion.

Nous appuyons notre recherche sur l'analyse des sources lexicographiques, des travaux linguistiques de spécialité et des textes de presse sur papier et en ligne.

En consultant les dictionnaires nous avons observé que les lexicographes offrent des définitions différentes aux phénomènes de réduction. Prenons quelques exemples.

Le *Dictionnaire de l'Académie Française*[2] reconnait la valeur linguistique du mot *réduction* et le définit par « abrègement d'un mot par suppression de certains de ses éléments ou par évolution phonétique. L'apocope, par laquelle « taximètre » donne « taxi », et l'aphérèse, par laquelle « autobus » donne « bus », sont des réductions ». En même temps il définit le phénomène d'abréviation comme « réduction d'un mot, d'une suite de mots, à certains de leurs éléments ; réduction d'une expression à l'initiale des mots qui la composent » et fait la différence entre phénomène et résultat « mot, suite de lettres résultant de cette réduction ». Nous observons que ce dictionnaire fait la différence entre la réduction lexicale (abrègement) et la réduction graphique (abréviation).

[1] Sous *réduction* nous comprenons l'ensemble des procédés qui ont comme résultats des formes lexicales raccourcies. La littérature de spécialité accepte plusieurs termes pour désigner le phénomène de réduction d'une unité lexicale : *raccourcissement, abréviation, retranchement, abrègement*. Même les procédés spécifiques comme abréviation graphique ou troncation peuvent être dénommés de cette façon générale.
[2] *Dictionnaire de l'Académie Française*, disponible sur https://www.dictionnaire-academie.fr (consulté le 22.04.2021)

Le même mot, *abréviation*, est défini par *Le Nouveau Petit Robert*[3] comme action et résultat de l'abrègement ; il revoie aussi aux notions suivantes : acronyme, apocope, aphérèse, sigle.

Larousse[4] distingue le sens linguistique du terme *réduction* qui représente la « transformation d'un mot en un mot plus court par abrègement, apocope, évolution phonétique, etc. (par exemple *métro* pour *métropolitain*) » et se rapporte à l'abréviation comme phénomène de réduction graphique et lexicale à la fois, en faisant référence aux abréviations, mots tronqués, acronymes et sigles.

TLFi[5] voit l'*abréviation* comme « procédé par lequel on obtient une représentation graphique tronquée, mais suffisamment claire, d'un signe plus long » et donne un autre sens linguistique, celui de « représentation ou signe obtenu par abréviation ». Il ajoute la remarque que « certains linguistes emploient le mot *abréviation* au sens d'abrègement » (métro, stylo). Alors nous observons que *TLFi* fait la différence entre abrègement (abréviation lexicale) et abréviation graphique des mots en tant que phénomènes de réduction.

Les termes généraux qui se rapportent à ce sujet de raccourcissement ont beaucoup changés et évolués pendant les années.

L. Guilbert fait la différence entre la réduction d'un mot vue comme une troncation, une coupure phonétique et la réduction d'une unité syntagmatique où l'aspect phonétique « se double d'un aspect syntaxique »[6]. Il présente aussi le phénomène de siglaison, vu comme « une réduction graphique et phonétique de la séquence syntaxique estimée trop longue »[7] qui maintient la relation syntaxique entre les éléments. La notion « d'acronyme » définit chez Guilbert un type de composé reposant « sur le trait d'accumulation des composants »[8] (ce que nous appelons mots-valises).

En 1979 A. Martinet distingue deux formes de réduction lexicale[9] : l'abrègement et la siglaison, l'abrègement signifiant procédé de transformation par l'abréviation et la siglaison étant le procédé qui a comme résultat le sigle.

M. Arrivé fait référence au phénomène d'abréviation qui « consiste à manifester une unité linguistique par un signifiant qui, amputé d'un ou de plusieurs éléments, conserve le signifié de l'unité de départ »[10] et qui comprend les procédés de siglaison, de troncation et l'ellipse.

Dans le chapitre *L'origine et le sens des mots* H.-D. Béchade parle de la troncation et de la siglaison comme des variantes du procédé appelé abréviation. Il caractérise la troncation comme un phénomène linguistique qui consiste dans le « raccourcissement d'un mot » et « affecte le plus souvent des adjectifs qualificatifs et des noms »[11].

Nous retrouvons une autre définition de la troncation dans la *Grammaire méthodique du français* où Riegel et d'autres linguistes se rapportent aux procédés de siglaison et d'abréviation et notent que ce dernier « donne lieu à la **troncation** des mots longs (plus de trois syllabes), le plus souvent retranchement d'une ou plusieurs syllabes finales »[12].

Nous partageons l'avis de M. Grevisse qui en 1993 considère l'abréviation comme un phénomène graphique et la troncation comme un phénomène lexical[13]. Il fait aussi la différence entre la réduction du mot (la troncation) et la réduction des locutions et des syntagmes[14].

---

[3] *Le Nouveau Petit Robert*. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, Texte remanié et amplifié sous la direction de J. Rey-Debove et A. Rey, Paris, 2008.
[4] *Larousse*, disponible sur https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais (consulté le 22.04.2021)
[5] *TLFi* : Trésor de la langue Française informatisé, disponible sur http://www.atilf.fr/tlfi (consulté le 22.04.2021)
[6] L. Guilbert, *La créativité lexicale*, Paris, Larousse, 1975, pp. 270-273.
[7] Ibidem, pp. 275.
[8] Ibidem, p.245.
[9] A. Martinet, *Grammaire fonctionnelle du français*, Paris, Didier, 1979, p.265.
[10] M. Arrivé, et al., *La grammaire aujourd'hui : guide alphabétique de linguistique française*, Paris, Flammarion, 1986, p.17.
[11] H.-D. Béchade, *Grammaire française*, Paris, PUF, 1994, p.70.
[12] M. Riegel, et al, *Grammaire méthodique du français*, Paris, PUF, 1994, pp. 551-552.
[13] M. Grevisse, *Le Bon Usage*, Paris, Duculot, 1993, pp. 138, 248.
[14] Ibidem, pp. 248-249.

F. Gaudin et L. Guespin considèrent que « la troncation guette les composés longs » étant un phénomène d'abréviation familier et productif et présentent le sigle et l'acronyme comme des effets de la siglaison[15].

Les recherches des linguistes sur les nouvelles technologies et leur influence sur la langue française complètent les formes d'abréviations graphiques et lexicales connues. J. Anis présente une classification complète des procédés d'abrègement de la cyberlangue, appelés procédés néographiques. Il distingue : les réductions graphiques, les squelettes consonantiques, les syllabogrammes, les rebus à transfert, les logogrammes et les paralogogrammes[16].

Les compréhensions et les définitions des linguistes et des dictionnaires français des termes visant les phénomènes et les résultats de la réduction linguistique sont assez diverses. En tenant compte de toutes ses définitions et approches nous pouvons classifier les mots nouveaux obtenus par réduction graphique et lexicale de la manière suivante : abréviations graphiques, sigles, acronymes, troncations et ellipses.

Les abréviations graphiques connaissent plusieurs formes. Elles peuvent représenter la simple réduction à une lettre ou à un groupe de lettres suivis ou non d'un point (fr. ou franç. = français ; h = heure ; pb = problème[17] ; Ch. = Charles ; c.-à-d. = c'est-à-dire ; jp = je peux), la combinaison de lettres et de chiffres (2m1 = demain[18]), la combinaison de lettres et de supérieures (Mlle = mademoiselle ; P^{r} = Professeur ; n^{o} = numéro ; Cie = Compagnie) et elles peuvent être réalisées par substitution de lettres (7 = sept[19], bo = beau[20]) ou par des formes particulières (L = elle[21]).

Nous remarquons le fait que ces transformations ont à la base la nécessité d'écrire plus vite et d'économiser les lettres. C'est pour cela que ces réductions ont lieu seulement à l'écrit, la prononciation n'étant pas influencée.

Les sigles sont employés pour réduire les unités lexicales trop longues ou compliquées. Elles réunissent dans un nouveau mot les initiales d'une unité lexicale complexe (S.N.C.F. = Société nationale des chemins de fer français ; P.M.E. = Petites et moyennes entreprises ; P.D.G. = Président-directeur général ; BD = Bande dessinée), les syllabes initiales (Benelux = *Be*lgique, *Ne*derland, *Lux*embourg) ou il s'agit d'un raccourcissement mixte (CECOMAF = Comité Européen des Constructeurs de Matériel Frigorifique). Une forme nouvelle de siglaison appelée paralogogramme[22] appartient à la cyberlangue : mdr = mort de rire ; asv = âge, sexe, ville ; svp = s'il vous plait.

Le sigle est le plus souvent un nominal et il est caractérisé par une prononciation disjointe.

Les acronymes ont à la base le même phénomène de réduction que les sigles et sont constitués par réduction aux lettres initiales (OVNI = objet volant non identifié ; ENA = Ecole Nationale d'Administration ; OTAN = Organisation du Traité de l'Atlantique Nord ; gav = garde à vue), aux syllabes initiales (DIPER = *Di*rection du *Per*sonnel) et par la combinaison des deux procédés (CAPES = Certificat d'*Ap*titude à l'Enseignement Second degré ; CNEXO = Centre National pour l'*Ex*ploitation des Océans).

Les acronymes se caractérisent par l'orthographe sans point abréviatif et par la prononciation intégrée des lettres constituantes.

---

[15] F. Gaudin, L. Guespin, *Initiation à la lexicologie française. De la néologie aux dictionnaires*, Bruxelles, Duculot, 2000, pp. 292-293.

[16] J. Anis, « Communication électronique et formes langagières », in *Actes des Quatrièmes Rencontres Réseaux Humains / Réseaux Technologiques*, Université de Poitiers, 2002. Disponible sur http://edel.univ-poitiers.fr/rhrt/ (consulté le 24.04.2021)

[17] Squelettes consonnantiques chez J. Anis. D'autres exemples : ds = dans ; dc = donc ; tmp = temps ; bjr = bonjour.

[18] Rebus à transfert chez J.Anis. D'autres exemples : koi29 = quoi de neuf ; n8 = nuit ; r100bl = ressemble.

[19] Logogrammes chez J.Anis. D'autres exemples : 1 = un ; 2 = deux/de ; + = plus.

[20] Réductions graphiques chez J. Anis. D'autres exemples : biz = bises ; salu = salut ; jamé = jamais.

[21] Syllabogrammes chez J. Anis. D'autres exemples : M = aime ; nrv = énervé.

[22] J. Anis, op. cit., disponible sur : http://edel.univ-poitiers.fr/rhrt/ (consulté le 24.04.2021)

La réduction par troncation est le phénomène morphophonologique qui « affecte les unités lexicales simples aussi bien que les termes dérivés »[23]. Ce procédé consiste à créer des mots nouveaux par la suppression de la partie finale de l'unité lexicale (prof = professeur[24] ; pub = publicité), de la partie initiale (bus = autobus ; blème = problème) ou de la partie médiane (M'sieur = Monsieur ; vlà = voilà).

Le dernier type de réduction lexicale est l'ellipse. Nous partageons la définition et la classification des ellipses donnée par Grevisse. Selon M. Grevisse « on appelle ellipse l'absence d'un ou de plusieurs mots qui seraient nécessaires pour la construction régulière de la phrase ou pour l'expression complète de la pensée »[25]. Il distingue entre l'ellipse fausse (le cas des proverbes : Loin des yeux, loin du cœur), l'ellipse étymologique (Il parle pas. = Il ne parle pas.) et l'ellipse proprement-dite (Enchanté ! = Je suis enchanté de faire votre connaissance !).

Tous ces phénomènes de raccourcissement jouent un rôle important dans la création lexicale de la langue française, mais dans cet article nous continuons par la présentation des particularités de la **troncation**, procédé de réduction lexicale qui vise les unités lexicales simples.

En consultant les plus importants dictionnaires de la langue française nous pouvons constater que les définitions les plus précises qui caractérisent la notion de troncation et ses procédés se retrouvent dans *Le Nouveau Petit Robert* du 2008. Celui-ci nous apprend que le procédé spécifique de la troncation est un « procédé d'abrègement d'un mot polysyllabique » qui consiste dans « la chute d'un phonème, d'une ou plusieurs syllabes à la fin d'un mot » ou/et « la chute d'un phonème ou d'un groupe de phonèmes au début d'un mot »[26]. Il renvoie aussi à la notion de mot-valise.

Dans le *Dictionnaire de la lexicologie française*[27] les auteurs mentionnent aussi la syncope (procédé par lequel on supprime la partie médiane d'un mot) parmi les procédés de la troncation.

Le dictionnaire *Larousse* définie le mot troncation en donnant un exemple de mot tronqué réalisé par resuffixation en « o » : *prolo* pour « prolétaire »[28].

Par la suite nous mettons en évidence les particularités des procédés de la troncation.

Ce phénomène de réduction lexicale distingue en lui-même trois procédés d'abrègement : l'apocope, l'aphérèse et la syncope.

L'**apocope** constitue le procédé le plus productif de la troncation et consiste dans la réduction ou la modification d'ordre phonétique de la partie finale d'un mot. Les catégories grammaticales affectées par cette réduction sont les substantifs – *appli*(cation), *conf*(érence), *conso*(mmation), *hélico*(ptère), *Béa*(trice), *Nico*(las), *Répu*(blique), etc. et les adjectifs – *déso*(lé), *impec*(cable), *indé*(pendant), *sympa*(thique), etc. Il se peut que la troncation touche aussi les adverbes et les verbes, mais le nombre en est restreint : *d'acc*(ord), le verbe *déj*(euner), *exact*(ement), *probab*(lement), *texto* (textuellement), etc.

Les recherches de spécialité[29] ont démontré que la grande majorité des mots tronqués sont des mono- et dissyllabes à finale vocalique, la coupure étant effectuée après la première ou la deuxième syllabe : *ado*(lescent), *alu*(minium), *amphi*(théâtre), *aristo*(crate), *cata*(strophe), *ciné*(ma), *labo*(ratoire), *mayo*(naise), *ordi*(nateur), *pré*(paration), *pro*(fessionnel), *tuto*(riel), *uni*(versité), etc. Rarement les mots sont supprimés à l'intérieur d'une syllabe : *actu*(alité),

---

[23] A. Cuniță, *La formation des mots. La dérivation lexicale en français contemporain*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1980, p. 225.

[24] Il faut veiller à ne pas confondre les raccourcis *prof* et *P^r*. *Prof* est l'abréviation obtenu par le phénomène de troncation et *P^r* est obtenu par abréviation graphique. Cette dernière forme se lit comme si le mot était écrit normalement.

[25] M. Grevisse, op. cit. pp.276-277.

[26] *Le Nouveau Petit Robert*. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, Texte remanié et amplifié sous la direction de J. Rey-Debove et A. Rey, Paris, 2008.

[27] N. Tournier ; J. Tournier, Dictionnaire de la lexicologie française, Paris, Ellipses, 2009, p.345.

[28] *Larousse*, disponible sur https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais (consulté le 22.04.2021)

[29] Cf. Anne, Dister, « Aspects phonétiques et morphologiques de l'apocope en français contemporain », In: *Actes des XIes Journées de Linguistique* (20 et 21 mars 1997, Vol. /, p. /), disponible sur : http://hdl.handle.net/2078.3/192430 (consulté le 22.04.2021)

démo(nstration), *info*(rmation), etc. Au cas d'abréviations à finale consonnantique nous observons que la coupure tombe après la première ou la deuxième syllabe du mot ou, plus fréquemment, au milieu de celles-ci: *anar*(chiste), *appart*(ement), *bac*(calauréat), *beau-f*(rère), *cafet*(aria), *caric*(ature), *doc*(umentaire), *fac*(ulté), *intox*(ication), *math*(ématiques), *mob*(ylette), *prof*(esseur), *pub*(licité), *puls*(ation), *sous-off*(icier), etc.

La majorité des troncats à finale vocalique est représentée par les abrégés en « o » : *bolo*(gnèse), *catho*(lique), *choco*(lat), *compo*(sition), *déco*(ration), *diapo*(sitif), *dino*(saure), *écolo*(gique), *expo*(sition), *interro*(gation), *labo*(ratoire), *perce-o*(reille), *promo*(tion), *maso*(chiste), *météo*(rologie), *sympho*(nie), *vélo*(cipède), etc. Une explication serait la structure phonétique de ces mots, contenant la lettre « o » en position médiane, semblable à celle des composés gréco-latins. Ces derniers se réduisent souvent au premier élément qui joue le rôle de déterminant et qui finit en « o » : *auto*(mobile), *géo*(graphie), *kilo*(gramme), *micro*(phone), *photo*(graphie), *pseudo*(nyme), *stylo*(graphe), etc. Sous l'influence de la tendance de raccourcir les mots savants plus longs que la plupart des lexies françaises, le locuteur montre la préférence pour la réduction de tous les mots contenant un « o » à l'intérieur ; ils maintiennent un raccourci en « o » final considéré au même titre que celui des composés gréco-latins.

L'**aphérèse** est définie par la « suppression d'un phonème ou groupe de phonèmes à l'initiale du mot »[30]. Ce type de troncation à gauche est nettement plus rare que l'apocope et affecte des mots appartenant au langage familier, au langage enfantin (les diminutifs) et au langage argotique[31]. Prenant quelques exemples : (admini)*stratif*, (amé)*ricain*, (An)*toine*, (auto)*car*, (bis)*troquet*, (ca)*pitaine*, (contrô)*leur*, (ef)*fectivement*, (Elisa)*beth*, (inspec)*teur*, (pro)*blème*, (mi)*gnard*, (muni)*cipal*, (oi)*gnon*, (mas)*troquet*, (sa)*lut*, (san)*dwich*, etc.

La **syncope** est le procédé d'abrègement qui consiste à retrancher des phonèmes, des lettres ou des syllabes de la partie médiane du mot : vlà ltrain (voilà le train), m'man (maman), p'pa (papa), M'dam (madame), M'sieur (monsieur), R'dam (Rotterdam), A'dam (Amsterdam), etc. La chute d'une lettre est généralement marquée par une apostrophe.

La troncation s'accompagne souvent des procédés tels que la resuffixation, le redoublement ou le verlan.

La **resuffixation** consiste dans l'ajout d'un suffixe aux mots déjà tronqués. Les plus fréquents suffixes sont « -o » ou « -lo » qui reconstruisent ou substituent la fin d'un troncat : *américain* (amerlo), *apéro* (apéritif), *dico* (dictionnaire), *dirlo* (directeur), *hosto* (hôpital), *mécano* (mécanicien), *mollo* (mou), *prolo* (prolétaire), *promo*(tion), *réglo* (régulier), *socialo* (socialiste), etc. Le suffixe « -ot » marque l'appartenance à un corps, une spécialisation[32] : *cheminot* (chemin de fer), *frèrot* (frère), *sergot* (sergent), *traminot* (tram), *tringlot* (train - soldat du train des équipages militaires), etc. Il y a d'autres éléments suffixaux qui ont une connotation familière ou argotique[33] « -oche », « -os », « -asse », « -ard », « -ak », etc. : *barcasse* (barque), *cinoche* (cinéma), *costard* (costaud), *machinos* (machine), *matos* (matériel), *musicos* (musique), *polak* (polonais), *rapidos* (rapide), *téloche* (télévision), *valoche* (valise), etc.

Le **redoublement** est un procédé de création lexicale à caractère ludique, spécifique au langage des enfants, qui consiste dans la répétition de consonne ou de syllabe.

Nous distinguons des apocopes redoublées (doux- dou – *doudou*, forum (argot internet) – fo – *fofo*, cocaïne – co – *coco*, joli – jo – *jojo*, jouet – jou – *joujou*, nœud – neu – *neuneu*, nourrice – nou – *nounou*, tante – ta – *tata*, flater – fla – *flafla*, deux-chevaux – deuche – *deudeuche*, musique – zicmu – *ziczic*, Lucien – *Lulu*, Laurent – *Lolo*, etc.) et des aphérèses redoublées (cochon – chon –

[30] *TLFi* : Trésor de la langue Française informatisé, disponible sur : http://www.atilf.fr/tlfi ult3 (consulté le 21.0.2021)
[31] Cf. F. Gaudin, L. Guespin, *Initiation à la lexicologie française. De la néologie aux dictionnaires*, Bruxelles, Duculot, 2000, pp. 294-295.
[32] Cf. L. Guilbert, *La créativité lexicale*, Paris, Larousse, 1975, p. 271.
[33] Cf. R. Friedrichova-Mudrochova, *Quelques reflexions sur les mots tronqués en français et en tchèque*, 2013, disponible sur : https://www.academia.edu/20389523/Quelques_r%C3%A9flexions_sur_les_mots_tronqu%C3%A9s_en_fran%C3%A7ais_et_en_tch%C3%A8que (consulté le 23.04.2021)

chonchon, enfant – fan – *fanfan*, euro – ro – *roro*, engin – gin – *gingin*, prison – zon – *zonzon*, voiture – ture – *tuture*, Emile – *Mimile*, Rémi – *Mimi*, etc.).

Le **verlan** est le langage à l'envers qui consiste à inverser les syllabes dans un même mot (de préférence de moins de trois syllabes). Il obéit « à des lois : règles de bonne formation, règles d'interprétation, règles d'usage »[34]. En le rapportant au phénomène de la troncation nous pouvons distinguer deux procédés principaux ; le mot peut être d'abord tronqué et après verlanisé : rigoler – rigol – golri ; énervé – énerv – vénèr. L'autre situation observée est celle où le mot est verlanisé ensuite tronqué : frère – reufre – reuf, chinois – noichi – noich, flic – keufli – keuf, cher – reuche – reuch[35], monstre – streumon – streum, musique – zicmu – zic, etc. Ce procédé « constitue un moyen par lequel un groupe de verlanisants peut différencier son emploi du verlan par rapport à d'autres groupes »[36].

Un cas particulier que nous pouvons lier à la troncation est aussi le **mot-valise**. L'expression et ce type de création lexicale sont des calques de l'anglais « portmanteau word » : *trans*(fer res)*istor*, *mo*(tor ho)*tel*, *electro*(ana)*lyze*, etc. Les mots portemanteaux ou les mots-valises sont les composés par télescopage qui « réunissent la tête d'un mot et la queue d'un autre »[37]. Nous distinguons différents types de formation en combinant apocopes et aphérèses[38] :

Apocope et aphérèse : *alicament* (aliment et médicament), *caméscope* (caméra et magnétoscope), *domotique* (domicile robotique), *informatique* (information automatique), *eurovision* (Europe et télévision), *franglais* (français et anglais), *foultitude* (foule et multitude), *gélule* (gélatine et capsule), *héliport* (hélicoptère et aéroport), *pomate* (potiron et tomate), etc.

Apocope et apocope : *bibi* (bi-mode et bi-courant), *chloroforme* (chlore et formule avec voyelle de liaison), *courriel* (courrier électronique), *dircom* (directeur de communication), *mél* (message électronique), *modem* (modulateur démodulateur), *noraf* (nord-africain), etc.

Aphérèse et aphérèse (faible productivité) : *nylon* (vinyle et coton), etc.

Après avoir vu quelles sont les particularités de la troncation, nous mettons en évidence les motivations des locuteurs français d'utiliser ce type de réduction lexicale.

La troncation est considérée comme un phénomène qui découle de la liberté de penser et d'agir de certaines communautés linguistiques. Nous pensons aux écoliers et aux jeunes qui veulent épater devant les collègues et les parents, aux professionnels qui simplifient et s'approprient des termes spécifiques utilisés fréquemment et aux groupes sociaux marginaux dont le but est de reconnaitre et d'unir les membres du groupe en excluant les inconnus. Mais les frontières entre le vocabulaire des classes sociales mentionnées sont ouvertes. Par exemple les jeunes utilisent des mots argotiques (*keuf*, *vénèr*), les professionnels se conforment parfois au vocabulaire propre aux jeunes (*prof*, *uni*), etc.

Sous l'influence des médias et des réseaux sociaux le phénomène de la troncation s'étend dans toutes les classes sociales. Depuis toujours les jeunes utilisent davantage que leurs aînés les mots tronqués. La nouveauté de nos jours est que les jeunes prenant de l'âge ne reviennent plus à l'usage langagier qui respecte la norme, mais ils essaient avec plus ou moins de réticences d'adopter le vocabulaire des plus jeunes.

B. Cerquiglini observe dans ses recherches sur la troncation[39] que ce procédé de réduction est à la fois quantitatif et qualitatif, en appuyant ces remarques sur le grand nombre des troncats du français et la capacité intellectuelle des Français de raccourcir les mots, de transformer les troncats

[34] V. Méla, « Le verlan ou le langage du miroir », *Langages*, n° 101, 1991, p.73.
[35] Ibidem, p. 83.
[36] Ibidem, p.84.
[37] Cf. M. Grevisse, op. cit., p. 234.
[38] Cf. F. Gaudin, L. Guespin, *Initiation à la lexicologie française. De la néologie aux dictionnaires*, Bruxelles, Duculot, 2000, p. 292.
[39] Bernard Cerquiglini, *Parlez-vous tronqué? Portrait du français d'aujourd'hui*, Paris, Larousse, 2019

déjà existants[40] et, ajoutons-nous, de décoder les formes abrégées. Le linguiste affirme que « la troncation combine l'aspect franc et direct de la langue, la familiarité et l'affection »[41].

Ces caractéristiques justifient l'emploi du phénomène de la troncation en littérature. Les surréalistes l'utilisent pour donner à leurs créations certaines connotations et plus de sens à reconstruire, à interpréter. Dans les *Exercices de style* de Raymond Queneau nous retrouvons l'apocope, l'aphérèse et la syncope parmi les 99 façons de raconter la même histoire[42].

La capacité de la langue française de se renouveler en faisant appel à ses propres ressources constitue en effet un moyen assez important qui contribue à l'enrichissement du fonds lexical du français et qui témoigne de la créativité ainsi que de la dynamique du français contemporain.

BIBLIOGRAPHY

ANIS, Jacques, « Communication électronique et formes langagières », in *Actes des Rencontres Réseaux Humains / Réseaux Technologiques*, Université de Poitiers, 2002, disponible sur : http://edel.univ-poitiers.fr/rhrt/

ARRIVE, Michel, et al., *La grammaire aujourd'hui : guide alphabétique de linguistique française*, Paris : Flammarion, 1986.

BECHADE, Hervé-D., *Grammaire française*, Paris : PUF, 1994.

CERQUIGLINI, Bernard, *Parlez-vous tronqué? Portrait du français d'aujourd'hui*, Paris, Larousse, 2019.

CUNIŢĂ, Alexandra, *La formation des mots. La dérivation lexicale en français contemporain*, Bucureşti : Editura Didactică şi Pedagogică, 1980.

DISTER, Anne, « Aspects phonétiques et morphologiques de l'apocope en français contemporain », in *Actes des XIes Journées de Linguistique* (20 et 21 mars 1997, Vol. /, p. /), disponible sur : http://hdl.handle.net/2078.3/192430

FRIEDRICHOVA-MUDROCHOVA, R., *Quelques reflexions sur les mots tronqués en français et en tchèque*, 2013, disponible sur :
https://www.academia.edu/20389523/Quelques_r%C3%A9flexions_sur_les_mots_tronqu%C3%A9s_en_fran%C3%A7ais_et_en_tch%C3%A8que

FROSIN, Constantin, *Dicţionar de argou francez-român*, Bucureşti: Nemira, 1996.

GAUDIN, F. ; GUESPIN, L., *Initiation à la lexicologie française. De la néologie aux dictionnaires*, Bruxelles : Duculot, 2000.

GREVISSE, Maurice, *Le Bon Usage*, Paris: Duculot, 1993.

GUILBERT, Louis, *La créativité lexicale*, Paris: Larousse, 1975.

Dictionnaire Larousse, disponible sur : https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais

Le Nouveau Petit Robert. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, Texte remanié et amplifié sous la direction de J. Rey-Debove et A. Rey, Paris, 2008.

MARTINET, André, *Grammaire fonctionnelle du français*, Paris : Didier, 1979.

MELA, Vivienne, « Le verlan ou le langage du miroir », *Langages*, n° 101, 1991.

RIEGEL, Martin, et al, *Grammaire méthodique du français*, Paris : PUF, 1994.

TLFi : Trésor de la langue Française informatisé, disponible sur : http://www.atilf.fr/tlfi

TOURNIER, Nicole ; TOURNIER, Jean, *Dictionnaire de la lexicologie française*, Paris : Ellipses, 2009.

[40] Exemples : amphétamines – *amphè – amphet* ; prolétaires – *prolo – prol*.

[41] Cf. B. Cerquiligni interviewé par A. Develey (« *Stylo », « métro », « vélo »... Pourquoi abrégeons-nous les mots ?*) dans *Le Figaro* publié le 19.01.2020, disponible sur : https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/expressions-francaises/stylo-metro-velo-pourquoi-abregeons-nous-les-mots-20200119 (consulté le 25.04.2021)

[42] Exemplifions par la première proposition des textes pris de R. Queneau, *Exercices de style*, Paris, Galimard Jeunesse, 1947, disponible sur http://www.desmotsetdesidees.fr/medias/files/exercices-de-style.pdf (consulté le 7.05.2021) :
Apocope : *Je mon dans un aut plein de voya*. [...]
Aphérèse : *Tai obus yageurs*. [...]
Syncope : *Je mtai ds autbus plein dvyageurs*. [...]

https://www.lefigaro.fr/langue-francaise/expressions-francaises/stylo-metro-velo-pourquoi-abregeons-nous-les-mots-20200119

http://www.desmotsetdesidees.fr/medias/files/exercices-de-style.pdf

COOKBOOKS – LANDMARKS IN STUDYING THE ROMANIAN GASTRONOMIC TERMINOLOGY

Cristina Radu Golea
Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: By studying cookbooks we can become aware of both the culinary customs of a nation and the mentalities of the corresponding period (past or present). The art of preparing and serving (sophisticated!) dishes proves that refinement and culture can intertwine with opulence, generosity and a ludic attitude. A good knowledge of the presentday stage in researching the Romanian gastronomic terminology represents an essential element when approaching the terms used in the domain of food. In the following paper, we intend to give a brief overview of the specialized literature which deals with the (more or less organized) inventory of the terms making up this lexical-semantic field.

Keywords: cookbook, culture, gastronomy, national cuisine, terminology

Studiul terminologiei gastronomice implică, înainte de toate, cercetarea modului în care realul (și, implicit, materialul!) este reflectat în concepția unei societăți (și a unei culturi), la nivelul limbajului specializat al acestui domeniu (specific). În primul rând, cărțile de bucate sunt cele care ilustrează cel mai bine dinamica aparte a domeniului gastronomic și, de asemenea, ne indică gradul de dezvoltare a unei națiii, într-un anumit moment (istoric)[1]. Raportarea lor continuă la valurile influențelor străine care se manifestă într-un anumit interval de timp, într-o anumită zonă (locală, regională, națională), oferă o imagine clară a acestei terminologii, atât din punct de vedere diacronic, cât și sincronic. Prin sintagma *carte de bucate* se înțelege o colecție de rețete în care se regăsesc numele preparatelor culinare, dar și numeroși termeni care denumesc procedee gastronomice, materii prime și ingrediente[2]. Nu de puține ori, cărțile de bucate românești conțin rețete străine, denumiri provenite din limbi ale popoarelor care, într-o anumită perioadă de timp, își manifestă influența culturală, economică, politică etc. asupra majorității domeniilor de activitate[3]. Aceste lucrări sunt interesate, în principal, de gastronomie: de felurile de mâncare, de ingredientele și de procesele prin care acestea devin produse culinare, de ustensile și recipiente necesare pentru gătit; uneori însă oferă și sfaturi legate de estetica farfuriei, de aranjarea mesei (și a invitaților), de ordinea în care sunt servite preparatele (și invitații), de modul de păstrare și conservare a unor alimente etc.

Cărțile de bucate constituie, în sine, un material valoros în ceea ce privește denumirile preparatelor culinare și rețetele acestora, dar nu pot fi considerate studii de terminologie gastronomică. În limba română există un număr apreciabil de cărți de bucate (număr în continuă creștere) și de aceea nu considerăm necesară (și nici posibilă!) o prezentare exhaustivă a acestora. Totuși, Mariana Neț realizează o (scurtă) prezentare cronologică a lor, în relație cu istoria

[1] „Bucătăria a mers și merge în pas cu civilizația. E unul din efectele ei. Dintr-o inadvertență, desigur, naturaliștii au exagerat acest adevăr, clasificând viețuitoarele, nu după creier, ci după stomac, atunci când le-au împărțit în carnivore, ierbivore etc. fără să omită nici omul, pe care ni-l înfățișează ca ihtiofag, galactofag sau omnivor.” (Păstorel Teodoreanu, 2012, p. 44)

[2] *Cărțile de bucate* reprezintă, de fapt, un ansamblu de indicații privind materiile prime, proporția și modul de preparare pentru obținerea unui anumit produs/a unei mâncări/a unei băuturi etc. De asemenea, pot cuprinde informații despre influențele exercitate asupra „bucătăriei” dintr-o anumită zonă geografică, la un moment dat.

[3] De exemplu, „armata otomană ne-a adus în Principate ciorba. Cuvântul e de origine turcă, dar originalul e în arabă, *šorba*, și se regăsește și în spaniolă, *jarabe*, și în italiană, *sorbetto*, și în franceză, *sirop*. E vorba, așadar, de un produs alimentar care nu era acru, ci dulce. (...) În turca veche, *ciorbagiu* însemna comandant de regiment, pentru că în armata turcă de atunci exista o perfectă simetrie între organizarea militară și cea a bucătăriei de campanie.” (Tatulici, 2018, p. 161). Cf. tc. *çorba* „fel de mâncare ce constă dintr-o zeamă (acrită) preparată cu legume, adesea și cu carne”.

mentalităților[4], iar Vlad Macri semnalează discrepanțele majore care există între imaginile oferite în aceste cărți[5], referitoare la modul cum se hrănesc românii din diferite clase sociale, în diverse perioade de timp. Mihai Tatulici, fascinat de gastronomia națională (și de istoria românilor), a prezentat, cu elocvență, erudiție și pasiune, anumite momente din trecutul istoric și felul în care s-a trăit (și gătit) pe actualul teritoriu al României, toate acestea conducând la ideea că avem o „bucătărie" grozavă, sinteză a diverselor influențe, pe care ar trebui să o punem în valoare[6].

Primele informații legate de domeniul gastronomic se regăsesc, se pare, în relatările unor călători străini, care au trecut prin țara noastră. Mariana Neț amintește că una din cele mai vechi rețete originare în spațiul românesc i se datorează unui călător englez, John Newberie, care era în trecere prin sudul Basarabiei, la finele secolului al XVI-lea[7]; textul este scris, firește, în limba engleză.

În Transilvania, primele cărți de bucate sunt: *Gastronomie* (numită și *Cartea de bucate a principelui Transilvaniei* – păstrată sub forma unei copii care datează din 1622); aceasta este precedată de cartea lui Max Rumpolt, *O carte de bucate nouă* (tipărită la Frankfurt, în 1604), ce conține rețete maghiare din Transilvania. *Cărticica meseriei de bucătar* apărea în 1695, la Cluj, fiind scrisă (în limba maghiară) de Sofia Tofeus și editată de Misztótfalausi Kis Miklós (în traducere Nicolae Micu din Tăuți). În 2019, la Editura GastroArt este publicată (retipărită)[8] această *cărticică* de rețete, în traducerea lui József Lukács; studiul introductiv și notele explicative sunt temeinic documentate și reprezintă, de fapt, o incursiune culturală (și gastronomică) în istoria Transilvaniei[9].

Carte întru care să scriu mâncările de peşte i raci, stridii, melci, legumi, erburi şi alte mâncări de sec i de dulce dupre orânduiala lor datează de la jumătatea secolului al XVII-lea și s-a bucurat de o circulație extinsă în vremea lui Constantin Brâncoveanu. În studiul introductiv al cărții[10], Matei Cazacu atrage atenția asupra faptului că ar putea fi vorba de o traducere după un original italian neidentificat sau de o compilație de rețete diverse (cu puternice influențe italienești)[11]. Influența italiană este evidentă atât în rețetele prezentate (se remarcă ingredientele și mirodeniile folosite), precum și la nivelul lexicului – sunt inventariați douăzeci și nouă de termeni de origine italiană. Alte rețete conțin termeni de origine turcă sau neogreacă: *chiftea* (< tc. *köfte*),

---

[4] Cf. Mariana Neț, *Cărțile de bucate românești. Un studiu de mentalități*, București, Editura Academiei Române, 1998; Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", *Limba cărților de bucate românești* (coord. Mariana Neț), București, EAR, 2019. O prezentare a tipăriturilor cu profil culinar (de până la 1900) este realizată de Ioan Milică, în Anexa studiului „Registru culinar: variație textuală și particularități stilistice", publicat în volumul *Omul de cuvînt. In honorem Gheorghe Chivu* (editor Adina Chirilă), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2017.

[5] Cf. Vlad Macri, *Stufat ori Estouffade*? *Sau există bucătărie românească*?, București, Editura Humanitas, 2008, p. 35.

[6] Vezi Mihai Tatulici, *Istoria gastronomiei românești însoțită de 36 de rețete străvechi și vechi*, Editura Academiei Române, București, 2018. Autorul este de părere că puține obiecte, statui, documente și scrieri privind civilizația și istoria românilor au fost descifrate și făcute cunoscute (vezi civilizația Cucuteni-Tripolia, care datează din perioada 5200 – 3200 î. Ch.). Cf. Leonard Velcescu, *Dacii în sculptura romană. Studiu de iconografie antică*, București, Editura Academiei Române, 2015.

[7] Vezi Neț, 1998, p. 6. Cf. *Călători străini despre Țările Române*, vol. II, București, Editura Științifică, 1982, p. 516.

[8] În cursul secolului XX, recunoscută drept sursă istoriografică atât pentru studierea gastronomiei vechi, cât și a istoriei literare, *Cărticica meseriei de bucătar* a văzut lumina tiparului de două ori: în 1981 (într-o ediție îngrijită, transcrisă și comentată) și în anul 2003, prin retipărirea anastatică a ediției din 1698. (https://gastroart.ro/2019/08/10/cine-scris-prima-carte-de-bucate-tiparita-pe-teritoriul-actual-al-romaniei/19.032021)

[9] Aceste cărți apar la o distanță de 300 de ani de *Un petit traité de cuisine écrit en français* (*au commencement du XIVe siècle*) – una din primele cărți de bucate din Franța, scrisă, probabil, în 1306.

[10] Vezi *O lume într-o carte de bucate*: *manuscris din epoca brâncovenească* – transcrierea textului, prefață și postfață de Ioana Constantinescu (cu un studiu introductiv de Matei Cazacu), București, Editura Fundației Culturale Române, 1997, p. 5-68. Înainte de manuscrisul brâncovenesc al stolnicului Cantacuzino, în *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* (datând de la 1520) este descris fastul („ighemoniconul") ospețelor domnești. La fel, în operele cronicarilor moldoveni, precum și în *Descriptio Moldaviae*, a lui Dimitrie Cantemir, sunt relatate mărturii despre banchetele domnești – prin urmare, există o anumită „cultură" gastronomică și în acele timpuri.

[11] Este vorba de 293 de rețete. „Cartea cuprinde totodată și o rețetă arabă, adaptată în bucătăria din Italia de Sud. Printre ingredientele acesteia se numără laptele de migadale amare, apa de trandafiri și sucul de fructe acide." (Neț, 1998, p. 6).

fistic (< tc. *fistik*, ngr *φιστίκι*), *iahnie* (< tc. *yahni*, cf. bg. *iahnija*), *năut* (< tc. *nuhud*, cf. bg. *nahut*/*nohut*) etc.

În volumul *Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne*, Neagu Djuvara arăta că în secolul al XVIII-lea bucătăria turco-bizantină domina toate mediile sociale. Atunci ar fi fost adaptate la specificul național unele preparate din bucătăria balcanică, acestea devenind „bucate tradiționale" – cel mai cunoscut exemplu îl reprezintă sarmalele, care nu sunt românești (nici prin circulație, nici ca proveniență)[12]; la origine, *sarmaua* este „o mâncare dulce turcească, făcută din carne de oaie, orez și stafide"[13]. În perioada fanariotă se remarcă o puternică influență a bucătăriei franceze în straturile superioare ale societății. Așadar, în aproape trei secole de existență atestată, gastronomia românească cunoscuse deja inflența bucătăriei italiene, balcanice, bizantine și franceze.

În secolul al XIX-lea, șirul cărților de bucate este deschis de *200 rețete cercate de bucate, prăjituri și alte trebi gospodărești*, scrisă de Mihail Kogălniceanu și Costache Negruzzi și publicată la Iași, în 1841. Cei doi autori[14] anticipează (profețesc chiar), cu umor, că este „o carte care, răsturnând toate puterile așezate, călcând în picioare toate pravilele primite de adunare și de obiceiul pământului, are să facă o revoluție strașnică în toată Moldova, întru chipul de a face frigănele și găluște"[15]. În carte se regăsesc, pe lângă rețetele „cercate", și câteva sfaturi practice, utile gospodinelor (și gospodăriilor, în general), și anume: „de a ține nucile proaspete un an întreg", „de a scoate sarea de prisos din bucatele cele prea sărate", „ca să se ouă găinele în fieștecare vreme a anului", „de a limpezi vinul turburat", „de a scoate din vin mirosul de poloboc" sau „de a pute ține vara câteva săptămâni carnea proaspătă". De asemenea, numele ingredientelor folosite, denumirile unor mâncăruri, precum și deschiderea autorilor către cultura europeană indică proveniența străină a multor preparate din această carte: *bou de modă* (< fr. *bœuf à la mode*/*beef à la mode*)[16], *hulubi în papiloturi* (< fr. *papillote* „porumbei în hârtie cerată"), *pastetă de tocătură* (< germ. *Pasteten*/*Pastete* „plăcintă"), *tort de lenți* (< germ. *Linzer Augen* „prăjitură cu un strat de dulceață"), *Milhbrod* (< germ. *Milchbrot* „pâinișoară cu lapte"), *Mandel cuhen* (< germ. *Mandelkuchen* „prăjitură cu migdale") etc. Pe lângă valoarea documentară (și antropologică) a „rețetarului", se remarcă și ineditul limbii române „aflate ea însăși într-un grăbit proces de modernizare"[17].

---

[12] Vezi Neagu Djuvara, *Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne*, București, Editura Humanitas, 2013 (https://books.google.ro/books?id/20.03.2021).

[13] Tatulici, 2018, p. 119. Pe la 1900, românii aveau (deja!) vreo 10 feluri de sarmale. Termenul *sarma* provine din tc. *sarmak*, semnificând „rulou", „pachet" – este vorba de o învelitoare care înfășoară o umplutură. În turcă, *sarmak* circulă în paralel cu alt cuvânt *dolma*; în timp ce *sarma*(*k*) se referă la modul de preparare („rulou"), *dolma/dolmasi* înseamnă „umputură", „umplut", „plin cu" (se referă la legumele care sunt scobite pentru a putea primi umplutura). *Dolma* gătită fără carne tocată se numește *yalan*/*yalancı*, adică „mincinos", „fals" (sau „falsificat"); de fapt, la turci mai există o denumire, *yaprak* – desemnează „frunza", „foaia". (https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/sarmaua-un-preparat-care-a-calatorit-unde-s-au-nascut-sarmalele/20.03.2021). Păstorel Teodoreanu „debitează" (cu umor împletit cu seriozitate) că, după ce au fost făcute, a doua zi, „se toarnă peste sarmale o sticlă de Cotnar vechi (...). Portoul alb poate înlocui onorabil Cotnarul, mult prea rar astăzi, când nu se beau decât vinuri crude." (Al. O. Teodoreanu, *De re culinaria*, București, 2011, p. 55-56).

[14] „Sunt doi mari scriitori care devin bucătari fără complexe sau doi mari bucătari la origine, scriitori fără complexe." (Ulieriu, Popescu, 2018, p. 41). Trebuie menționat că autorii erau naționaliști convinși, Kogălniceanu impunând termenii *român* și *România* în mediul academic european, iar Negruzzi era preocupat de o limbă română „mai suplă", care să se debaraseze de balastul de import (https://agricooltura.ro/carte-de-bucate-boieresti-200-retete-cercate-de-bucate-prajituri-si-alte-trebi-gospodaresti-de-mihail-kogalniceanu-si-kostache-negruzzi/19.03.2021).
În general, scriitorii, intelectualii, artiștii (dintr-un motiv obscur) „sunt consideraţi, prin prejudecată, oameni aflaţi la kilometri depărtare de «cratiţă»." (Ioana Pârvulescu, Prefața la *Intelectuali la cratiţă. Amintiri culinare şi 50 de reţete*). Totuși, această afirmație este contrazisă de Kogălniceanu, de Negruzzi, de postelnicul Manolachi Drăghici, de Păstorel Teodoreanu sau chiar de scriitorul Mircea Dinescu – aceștia având curajul de a-și asuma interesul pentru gătit (pentru ei, pregătirea mâncării fiind, de fapt, un hobby).

[15] Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi, *Carte de bucate boierești. 200 rețete cercate de bucate, prăjituri și alte trebi gospodărești*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1973, p. 2.

[16] După tradiționala bucătărie cu savori orientale a Moldaviei, Kogălniceanu întâlnește la Berlin și feluri de mâncări „evropenești", cum ar fi mușchiul de bou la modă în sos brun. (https://simonalazar.wordpress.com/2017/11/01/ muschi-de-bou-la-moda/19.03.2021).

[17] Ulieriu, Popescu, 2018, p. 41.

O carte de referință este și *Rețete cercate în număr de 500 din bucătăria cea mare a lui Robert, întâiul bucătar al Curții Franței, potrivit pentru toate stările*[18], tradusă de postelnicul Manolachi Drăghici și tipărită la Iași, în 1846. Anul următor (1847), la București, este tipărită o carte oarecum originală, care aparține Mariei Maurer[19], și anume *Carte de bucate*[20]. Dintre preparate, reținem *vinegreta* (< fr. *vinaigrette*, diminutiv de la *vinaigre*, care înseamnă „oțet"), care denumește o emulsie de ulei și acid, adesea aromatizată cu verdețuri, mirodenii sau condimente, folosită ca sos (rece) pentru salată.

În 1865, Christ Iónnin publică (la București, în „Typographia Stephan Rassidescu") *Bucătăria română. Carte coprinzătoare de mai multe rețete de bucate și bufet*. Cartea conține 224 de rețete (franțuzești, italienești, englezești și central-europene) ordonate alfabetic. Sub numele de *bismană* (sau *ghizmană*) este prezentată o rețetă de prăjitură care „se gătește în partea de sud a țării, în a treia zi de Rusalii sau când se joacă Paparudele, după un ritual care suprapune credințe și obiceiuri creștine și precreștine; se zice că *ghizmana/bismana* ar fi o coptură dacică pregătită din ingrediente pe care copiii le adună din casă"[21].

Din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cărțile de bucate fac trecerea de la „arhaismele" culinare ale începutului de secol la noutățile bucătăriei occidentale. Ecaterina Colonel Steriady publică în 1871, la Galați, *Buna menajeră*; autoarea pune bazele „gastronomiei autohtone moderne, sofisticate și urbane"[22]. În 1874, la Brașov, J. C. Hințescu publică *Bucătăreasa națională*. Așa cum menționează autorul în *Prefațiune*, „scopul acestei cărți de bucate este de a da în mâinile econoamelor noastre cu deosebire începătoarelor în măiestria bucătăriei un manual mai potrivit ca cele ce există până acum în direcțiunea aceasta de cunoștințe practice"[23]. În 1881, la București, este publicată *Noua carte de bucate conținând peste 2000 de rețete încercate din bucătăria tuturor popoarelor civilisate* – lucrată și aranjată în ordine alfabetică de o misterioasă doamnă M.S. Pe lângă recomandările culinare, doamna M.S. dă sfaturi pentru conservarea și păstrarea alimentelor, face și recomandări invitaților la masă (precum și personalului care servește masa).

La începutul secolului al XX-lea, numărul publicațiilor culinare este în continuă creștere. Ecaterina Doctor S. Comșa, absolventă a Institutului „Damen Stift" din Viena, publică *Buna menajeră.* Doamna A. Petrini oferă o lecție de stil (și de cultură) și scrie o *Carte de bucate pentru regimul mixt, vegetarian și pentru diabetici. Bucătărie specială pentru alimentația copiilor. Secretul de a rămâne tânăr*. În anii '30, Cecilia Maria Simionescu (căsătorită Zapan), cunoscută sub pseudonimul Sanda Marin, publică o *Carte de bucate* care include capitole destinate vitaminelor, mâncărurilor pentru diabetici și propune preparate pentru fiecare lună a anului. O carte mai puțin cunoscută (publicată la Sibiu) îi aparține Simonei Racoviță: *Meniuri... pentru întreg anul, cu rețetele necesare. Rețete românești și străine* (cuprinde peste 500 de rețete, grupate în meniuri pentru fiecare zi din an). Maria General Dobrescu este autoarea a două volume intitulate *Bucătăria modernă*: I. *Aperitive* (*hors d'œuvres*), *supe, creme, borșuri, sosuri, preparate din ouă, preparate din pește, moluști, crustacee, preparate din legume, carne și vânaturi. Conservarea zarzavaturilor și prepararea conservelor de legume etc*. și II. *Arta culinară. Dulciuri, biscuiți pentru ceai, prăjituri, torturi, dulcețuri, șerbeturi, băuturi răcoritoare, conserve de fructe etc*. Altă gospodină, Augusta Sarariu, publică (la Oradea) *Carte de bucate* „*Florica*" – care este în pas cu vremurile. O carte recomandată de autoare ca necesară unei bune gospodine este *Carte de bucate. Eu știu să gătesc*! și aparține Gabriellei Tăzlăuanu. În manualul de gătit (și de literatură) *Dictatura*

---

[18] *Titlul original:* La grande cuisine simplifiée, art de la cuisine nouvelle mise à la portée de toutes les fortunes, suivie de la charcuterie, de la pâtisserie, de l'office, des conserves de légumes, et précédée d'un dictionnaire du cuisinier, avec 52 gravures.

[19] Săsoaică din ardeal, școlită la Viena, profesoară la un pension bucureștean, unde le inițiază pe tinerele domnișoare în „artele casnice".

[20] Cartea „*coprinde 190 rățete de bucate, prăjituri, creme, spume, jalatine, înghețate și cum se păstrează lucruri pentru iarnă, toate alese și încercate de o prietenă a tuturor femeilor casnice*".

[21] Christ Iónnin, *Bucătăria română. Carte coprinzătoare de mai multe rețete de bucate și bufet*, ediția a treia, îngrijită, prefațată și adnotată de Simona Lazăr, București, Editura GastroArt, 2019, p. 39.

[22] Ulieriu, Popescu, 2018, p. 95.

[23] J. C. Hințescu, *Bucătăreasa națională. Carte de rețete din Ardeal*, București, Editura GastroArt, 2019, p. 20.

gastronomică. 1501 feluri de mâncări, Constantin Bacalbașa recurge la formulări apetisante (legumele... *dănțuiesc*) și la preparate demne de marii gastronomi francezi (*vol-au-vent, salată de crizanteme*). *Culegerea de rețete româno-americane* de Elisabeta – Lorine (nu se știe cine este autoarea sau dacă e vorba de două persoane) reprezintă o enumerare de 611 preparate românești și americane; în deschiderea cărții se regăsește un capitol dedicat vinurilor și cocteilurilor sofisticate (*Affinity, Eggnog, Honolulu, ratafia de piersici* etc.). Mihail Sevastos scrie și publică (așa cum se poate citi pe copertă, *cu concursul doamnei doctor Vera Sevastos*) o *Carte de bucate* care are ca subtitlu *Bucătăria românească, franceză, rusă, greacă, turcă, ungară, poloneză și germană* – reprezintă, de fapt, o compilație de rețete (de la *prazul umplut* la *garnitura financière* și la *sosul suprême*). Madeleine Brebu[24] publică o carte simplă și practică de gastronomie, *Bucătăria într'o oră* – rețetele sunt grupate după cele patru anotimpuri. Mihai Lupescu, în lucrarea *Din bucătăria țăranului român*, prezintă o cu totul altă imagine a gastronomiei românești: alimentația țăranului secolului al XX-lea este extrem de sărăcăciosă, mămăliga fiind „temelia hranei țărănești"[25]. Față de toate aceste cărți (mai mult sau mai puțin originale), o situație oarecum diferită este cea a lucrărilor prin care bucătăria românească ne acaparează și ne încântă cu preparate care au poveștile lor, iar majoritatea rețetelor sunt însoțite de informații etimologice, culturale, istorice, sociale – ne referim la scrierile lui Păstorel Teodoreanu[26], Radu Anton Roman[27], Mihai Tatulici[28], Matei Pleșu[29] (sau chiar lucrările Sandei Nițescu[30]).

Prin toate aceste publicații, bucătăria românească este „racordată" la cea occidentală, iar diferențele dintre civilizația românească și cea apuseană dispar progresiv. Se poate observa, totuși, întârzierea specifică culturii românești (manifestată inclusiv în gastronomie) față de Occident: prima carte de bucate apare pe actualul teritoriu al României la aproximativ trei secole distanță – raportată la Franța. Dar, domeniul gastronomic se dovedește a fi din ce în ce mai bine reprezentat (analizat și discutat); accentul cade, în general, pe enumerarea și prezentarea unor rețete (autorii oferind, nu de puține ori, și alte informații, referitoare la: stârpirea ploșnițelor, spălatul rufelor, curățarea oglinzilor cu alcool etc.). Soțiile ofițerilor, după ce au urmat cursuri la Viena sau București, publică diverse cărți de bucate, care evocă o întreagă epocă (ies în evidență anumite preferințe culinare). Terminologia gastronomică românească se cristalizează treptat și se caracterizează printr-un număr considerabil de termeni. Câmpul lexico-semantic al gastronomiei are o dinamică aparte, fiind unul atipic, iar „moda" dictată de influențele manifestate de-a lungul timpului a condus la o creștere a numărului de lexeme care alcătuiesc acest câmp.

BIBLIOGRAPHY

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", *Limba cărților de bucate românești* (coord. Mariana Neț), București, Editura Academiei Ronâne, 2019.

Chivu, Gh., *Este **Cartea de bucate** un manuscris brâncovenesc*?, în LR, L, nr. 1-2/2001, p. 33-38.

Djuvara, Neagu, *Între Orient și Occident. Țările Române la începutul epocii moderne*, București, Editura Humanitas, 2013.

[24] După *Bucătăria într'o oră*, autoarea publică (în 1940) *Bucătăria în timp de război* – o carte adaptată unor vremuri dominate de lipsuri și de restricții.

[25] Macri, 2008, p. 35.

[26] Al. O. Teodoreanu, *De re culinaria*, București, Editura Agora, 2011; Păstorel Teodoreanu, *Gastronomice*, București, Editura Agora, 2012.

[27] Radu Anton Roman, *Bucate, vinuri și obiceiuri românești*, București, Editura Paideia, 1998.

[28] Mihai Tatulici, *Istoria gastronomiei românești însoțită de 36 de rețete străvechi și vechi*, Editura Academiei Române, București, 2018; *Tezaurul gastronomiei românești. Borșuri și ciorbe*, București, Editura Paideia, 2017.

[29] Matei Pleșu, *Amintiri din bucătăria lumii. Mică antologie de gusturi, stări și gustări*, București, Editura Humanitas, 2012.

[30] Sanda Nițescu, *Un fir de mărar și cerul albastru*, București, Editura Cartea Românească, 2008; *Steak de ton roșu sau fasole bătută*?, București, Editura Humanitas, 2004.

Macri, Vlad, *Stufat ori Estouffade*? *Sau există bucătărie românească*?, București, Editura Humanitas, 2008.

Milică, Ioan, „Registru culinar: variație textuală și particularități stilistice", în *Omul de cuvînt. In honorem Gheorghe Chivu* (ed. Adina Chirilă), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2017, p. 341-365.

Neț, Mariana, *Cărțile de bucate românești. Un studiu de mentalități*, București, Editura Academiei Române, 1998.

Tatulici, Mihai, *Istoria gastronomiei românești însoțită de 36 de rețete străvechi și vechi*, Editura Academiei Române, București, 2018.

Ulieriu, Daniela, Popescu, Doina, *Trei secole de gastronomie românească. De la muhalebiu și schembea la volovan și galantină*, Pitești, Editura Paralela 45, 2018.

Velcescu, Leonard, *Dacii în sculptura romană. Studiu de iconografie antică*, București, Editura Academiei Române, 2015.

Surse

*** *Călători străini despre Țările Române*, vol. II, București, Editura Științifică, 1982.

*** *Cărticica meseriei de bucătar* (Cartea de bucate tipărită la Cluj în 1695), traducere, studiu introductiv și note explicative de József Lukács, București, Editura GastroArt, 2019.

*** *Intelectuali la cratiță. Amintiri culinare și 50 de rețete*, București, Editura Humanitas, 2012.

*** *O lume într-o carte de bucate*: *manuscris din epoca brâncovenească* – transcrierea textului, prefață și postfață de Ioana Constantinescu (cu un studiu introductiv de Matei Cazacu), București, Editura Fundației Culturale Române, 1997.

Bacalbașa, Constatin, *Dictatura gastronomică. 1501 feluri de mâncări*, București, Editura Carusel, 2019.

Hințescu, J.C., *Bucătăreasa națională. Carte de rețete din Ardeal*, București, Editura GastroArt, 2019.

Iónnin, Christ, *Bucătăria română. Carte coprinzătoare de mai multe rețete de bucate și bufet*, ediția a treia, îngrijită, prefațată și adnotată de Simona Lazăr, București, Editura GastroArt, 2019.

Kogălniceanu, Mihail, Negruzzi, Costache, *Carte de bucate boierești. 200 rețete cercate de bucate, prăjituri și alte trebi gospodărești*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1973.

Nițescu, Sanda, *Un fir de mărar și cerul albastru*, București, Editura Cartea Românească, 2008.

Nițescu, Sanda, *Steak de ton roșu sau fasole bătută*?, București, Editura Humanitas, 2004.

Pleșu, Matei, *Amintiri din bucătăria lumii. Mică antologie de gusturi, stări și gustări*, București, Editura Humanitas, 2012.

Roman, Radu Anton, *Bucate, vinuri și obiceiuri românești*, București, Editura Paideia, 1998.

Tatulici, Mihai, *Tezaurul gastronomiei românești. Borșuri și ciorbe*, București, Editura Paideia, 2017.

Teodoreanu, Al. O., *De re culinaria*, București, 2011.

Teodoreanu, Păstorel, *Gastronomice*, București, Editura Agora, 2012.

https://gastroart.ro/2019/08/10/cine-scris-prima-carte-de-bucate-tiparita-pe-teritoriul-actual-al-romaniei/

https://books.google.ro/books?id/

https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/sarmaua-un-preparat-care-a-calatorit-unde-s-au-nascut-sarmalele/

https://agricooltura.ro/carte-de-bucate-boieresti-200-retete-cercate-de-bucate-prajituri-si-alte-trebi-gospodaresti-de-mihail-kogalniceanu-si-kostache-negruzzi/

https://simonalazar.wordpress.com/2017/11/01/muschi-de-bou-la-moda/

THE TECHNICAL METAPHOR IN ROMANIAN MARITIME VOCABULARY

Corina Sandiuc
Lecturer, PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța

Abstract: Romanian Maritime Vocabulary comprises many lexical items belonging to general language which have gone through a process of terminologisation and metaphorical extension to acquire new meanings, specific to the maritime field. The terms thus created are, in fact, plastic names, meant to increase conceptual accessibility as the technical support of the domain becomes more and more sophisticated. In this way, a large number of words, which apparently have nothing to do with technical or scientific style, receive maritime meanings. These are words that are frequently used in general language or words belonging to the basic word stock that designate human body parts, clothing items, animals and animal body parts, etc. The aim of this article is to illustrate the usage of metaphors in Romanian Maritime Vocabulary as a means of introducing new concepts in a more accessible manner. Following the tradition of cognitive linguistics, we shall focus on conceptual metaphors, both of which involve mapping concepts from one domain to another. Furthermore, we shall illustrate the metaphor's relation to the syntagmatic and paradigmatic productivity of Romanian Maritime Vocabulary.

Keywords: Romanian Maritime Vocabulary, metaphor, metaphorical extension, maritime terms, cognitive linguistic.

Introduction

From Aristotle to cognitive linguistics, the prevalence of metaphor in specialized discourse and scientific and technical texts has been closely analyzed. Its existence and productivity in various domains such as politics, medicine, mathematics, biology, etc. cannot be ignored.[1] Aristotle viewed metaphor both as a rhetorical and poetic resource and as a lexical device used in specialized discourse, where it focuses on the integration of a concept and its transposition to another by means of an image. Modern developments in the study of the metaphorical nature of terms do not restrict metaphor use to language but view it as part of human ordinary conceptual system. George Lakoff and Mark Johnson, the authors of *Metaphors We Live By*, believe metaphors are present in our everyday life, reasoning and behaviour.[2] For others, metaphor is a highly productive linguistic tool enhancing polysemy.[3]

Metaphors are cognitive paradigmatic mechanisms "based on substitution which exploits similarity", and also "the iconic relation between source meaning and target meaning"[4], or as Lakoff and Johnson put it, metaphors explain "one kind of thing in terms of another".[5] In this way, they help conceptualize a target domain in terms of a source domain which is generally more specific and tangible. The target domain is typically newer or more abstract, and can be more easily understood by means of a metaphorical transfer. Furthermore, experts may use metaphor to "translate" or communicate scientific knowledge to laymen.

Metaphoric extensions in specialized vocabulary

In *El hombre y su lenguaje, Estudios de teoria y metodologia lingustica*, Eugen Coşeriu is of the opinion that metaphorization is a striking feature of technical languages and a special feature of Romanian vocabulary dynamics, as new meanings of technical and scientific terms are constituted especially as generalized or figurative meanings.[6]

[1] See Toma 2000, Guzzo 2010, Sánchez 2012, etc.
[2] Lakoff and Johnson, 2003, p. 5.
[3] See Brugman, 1988.
[4] Sanchez *et al*., p.34.
[5] Lakoff and Johnson, 2003, p. 5.
[6] Coşeriu, 1985, *apud* A. Bidu-Vrănceanu, 1995, p. 43.

Semantic extension within Romanian Maritime Vocabulary often takes place through stylistic devices common to poetic language: metaphor, metonymy, personification, synecdoche, etc. Despite its obviously specialized character, Romanian Maritime Vocabulary contains some terms that also belong to the basic word stock, which have extended their meaning, often times through metaphor, and have taken on new meanings, specific to the maritime domain. A certain "technicalization" of common words takes place, which satisfies a tendency - common to all modern languages - to assign metaphorical meanings to words. [7] The terms thus created seem to belong to common or even poetic language, as they are, in fact, plastic names, meant to increase their accessibility as the technical support of the field becomes more and more sophisticated. In this way, a large number of words, which apparently have nothing to do with scientific style, receive maritime meanings.

Types of metaphors

Linguists have identified different types of metaphors. Focusing on Cognitive Linguistics, we can distinguish between image metaphor and conceptual metaphor. Both types of metaphor imply mapping concepts from one domain to another. However, the former is less complex, in the sense that only one concept of the source domain is "mapped" onto the target domain. For this reason, image metaphors are not thought to be very productive. Conceptual metaphors, on the other hand, are frequently conducive to other related metaphors as they emerge from the entire projection of one domain of experience onto another. Several concepts are mapped onto the source domain - therefore the knowledge and the inferential structures transferred are richer.[8]

The metaphor in Romanian Maritime Vocabulary

Conceptual metaphors are cognitive mechanisms charged with meaning, shaping the way we understand the world we live in. According to M.T. Sanchez, this kind of metaphor *"can give rise to novel metaphorical mappings in consonance with the way members of a culture conceptualize experience. These can be regarded as collections of metaphorical mappings that provide the structure for more specific metaphors*."[9] This is also true for Romanian Maritime Vocabulary, where metaphors are obtained by similarities of physical characteristics: shapes, colours, location, etc., through personifications, through transition from one realm to another, etc. This process, which involves substituting the notion word for the image word, is usually found in the *arm, head, rib, mouth, hand, teeth*, etc. of instruments and objects on board the ship in general. Thus, names of body parts are used figuratively to describe minus animate notions. These terms fall into the category of an ordinary, systemic polysemy, in which the common meaning is replaced by an occasional meaning.[10]

Many parts of the human body find their counterparts in components of objects or mechanisms on board the ship. In fact, the human body is one of the most common vehicles for semantic extension in specialized languages.[11] Through metaphorization, lesser-known notions are conceptualized in the form of more easily recognizable notions. Such lexicalized metaphors, through which parts of the human body become, by extension, parts of machines are triggered, at the conceptual level, by the comparison "a machine represents a human body". [12]

The general conceptual metaphor *a machine is a human body* that may also apply to *a ship is a human body* or *an instrument is a human body* has given rise to many metaphorical extensions

[7] A Bidu, 1995, p. 38.
[8] Lakoff and Turner, 1989, p. 91, *apud* Sánchez, *op.cit*.
[9] Sánchez, 2012, p. 36.
[10] P. Zugun, *op. cit*., p. 204.
[11] The universal character of anthropomorphism was observed, long ago, by the Italian humanist Giambattista Vico, who believed that, in all languages, most expressions of inanimate things are obtained through metaphor and comparison with different parts of the human body. (See Vico, 1972, *apud* P. Zugun, *op. cit*., p. 220)
[12] Iwona Kraska-Szlenk, 2014, p. 16.

in Romanian Maritime Vocabulary. In the analysed corpus, we have detected the following names of parts of the human body conceptually transferred to Maritime Vocabulary:

barbă "beard" - marine fouling;
braţ "arm" - anchor fluke;
falcă "jaw" - device attached to the end of a ship's mast (Eng. *cheek*);
cap "head" - mast tip, etc.;
călcâi "heel" - 1. lower part of the mast (Eng. *heel*), 2. - lower part of the keel (Eng. *skeg* or *heel of keel*), etc.;
coastă "rib" - part of ship's framework;
corp "body" - the hull, the main body of a ship;
gură "mouth" - 1. „opening of a hook", 2. opening leading to a harbour, 3. place where a river flows into the sea, 4. opening leading to a ship's hold, etc.
inimă "heart" - 1. central piece of a mast, 2. part of a mooring line, etc.;
obraz "cheek" - forward plating;
osatură "skeleton" - ship's framework;
palmă "palm" - fluke of the anchor;
sfârc (de macara), - part of a crane (Eng. *tail*)
talie "waist" - the length of a sail;
talpă "sole",– structural element of a rudder, mast, bollard, keel (Eng. *shoe, bed, foot, toe*)
unghie "fingernail" - the upper part of the anchor palm (Eng *palm of the anchor*);
ureche "ear" - deck fitting through which the mooring ropes are led (Eng. *chock*).

These simple, non-derivative terms tend to develop polysemantic meanings due to their increased frequency in the language. The most productive terms from this point of view are *cap* "head"*, braţ* "arm", *gură* "mouth"*, palmă* "palm", for which we identify numerous meanings in different domains, most of them in the fields of technique and technology. In fact, many of these terms also develop an internal polysemy, which generally manifests itself when a term develops several meanings within the same domain. Among the terms of this kind, we need to mention the term *cap* "head" which is the most productive as it receives the following meanings, all referring to the field of sailing and navigation: 1. upper part of the gabion shaft; 2. mast tip; 3. foreland; 4. angle 5. route; 6. the first ship of a convoy; 7. stem; 8. the upstream end of a sandbank; 9. knot at the end of a rope; 10. the sea extremity of a current.

An extensive number of linguistic expressions have also appeared in Romanian Maritime Vocabulary as a result of conceptual metaphors related to animals and animal parts. This would be the case of the projection of elements of the animal body onto parts of the ship. For instance, the term *coadă* "tail" refers to the aft part of a ship, followed by *corn* "horn", designating the fork-shaped end at the base of the peak and *pinten* "spur", which indicates the prominence to the bow of a ship. Other such expression are used with reference to mooring lines, as in: *crocodil* "crocodile" - device used to keep lines in place on board sport boats; *păianjen* "spider" – spliced marline end; *picioare de păianjen* "spider legs" - spliced lines, *urechelniţă* "earwig" - standing rigging protection, etc.

There is also a category of specialized terms coming from common language, whose initial meaning is kept in different degrees, but which must be determined by another word which functions as a definition in a phrase that becomes strictly specialized.[13] This type of polysemy is better highlighted with the help of word combinations that place the concepts more clearly within the maritime domain. Thus, starting from the term *gheară* "claw", we identify the following noun phrases:

gheară de ancoră, Eng. *anchor bill/peak/fluke*;
gheară de abordaj, Eng. *grappling hook*;
gheară apucătoare, Eng. *grip*;
gheară de cablu, Eng. *cable hook*

[13] A. Toma, 2000, p. 94.

gheară de compas, Eng. *dividers*;
gheară de cuplare, Eng. *shift dog*;
gheară de drac, Eng. *devil's claw;*
gheară de pisică, Eng. *drag hook/grapnel/creeper/grappling anchor*, etc;
gheară de traversieră, Eng. *fish tackle, etc.*

Some of the terms formed with the term *gheară* have almost lost the figurative meaning, such as *gheară de abordaj* (Eng. *grappling hook*) or *şaibă de siguranţă cu gheară de fixare* (Eng. *hook spring ring)*, while others are deeply marked stylistically, such as *gheară de drac* (Eng. *devil's claw*) or *boţ de lanţ cu gheară de drac*, (Eng. *dog stopper*), etc.

From the point of view of semantic productivity, The Romanian maritime term *braţ* "arm" is also particularly productive, referring to several maritime concepts such as "anchor fluke", "boom", "guy or jib of a derrick", "bloom or inhaul(er) of a rigging", "loom of an oar", etc. Anton Bejan's maritime dictionary (1979) contains about 60 entries for the maritime phrases in which the term *braţ* appears, some of them bearing a strong metaphorical connotation such as *braţ fals* "false arm" (Eng. *guess warp/boat line/lazy line*), which refers to the rope given from the bow of a ship to the bow of a lifeboat and *braţ mort* "dead arm", which refers to an old river bed.

The words *gură* "mouth", and *talpă* "sole" become maritime terms in phrases such as:
gură de câine "dog's mouth" – a type of knot*;*
gură de lup "wolf's mouth" – a type of knot*;*
gură de ştiucă "pike's mouth" – a type of knot;
gură de paiol, Eng. *ceiling hatch;*
gură de salvare, Eng. *escape hatch;*
gură de ulaj, Eng. *ullage hole*
talpă a etamboului cârmei, Eng. *rudder shoe*;
talpă de catarg / de arbore, Eng. *mast bed/step/stool*;
talpă de babá, Eng. *bollard bed*;
talpă de bompres, Eng. *heel chock*;
talpă de etambou, Eng. *aft foot/heelbrace*;
talpă de furchet, Eng. *toe cleat*, etc.

As can be seen in the examples above, cognitive metaphors have without any doubt affected Romanian Maritime Vocabulary**.** What these metaphorical extensions share in common is their morphological similarity to the source concept. Terms referring to body parts are generally mapped onto the ship to designate various areas on the ship or different parts of instruments and devices found aboard. The metaphorical extensions for *talpă* "sole" (as is also the case with *picior "*foot" and *călcâi* "heel"), for instance, were possible due to the same position in a given structural unit, whereas the metaphorical extensions for *gură* "mouth" rely on the notion of "opening" to name certain types of knots and openings or holes in the deck.

Conclusion

Maritime Vocabulary, like many other specialized vocabularies, sometimes tends to create terms by appealing to stylistic devices and expressive means. In this context, the metaphor stands out as a device meant to use "non-specific" words in order to render specialized concepts more accessible. Many of these metaphoric terms have been born by analogy with familiar realities, in a style that moves away from the scientific and closer to the colloquial. Due to the structural similarities to common, everyday objects, such metaphorical structures are highly productive, especially body-parts metaphors, which can be mapped onto ship parts, devices and instruments on board.

BIBLIOGRAPHY

BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 1995, „Dinamica vocabularului românesc după 1989. Sensuri

„deviate” ale termenilor tehnico-ştiinţifici”, în: *Limbă şi literatură,* vol. 1, pp. 38-45.

BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 1997, *Terminologiile ştiinţifice - delimitări, modalităţi de abordare, caracteristici*, în: *Analele Universităţii Bucureşti*, XLVI, pp.19-28.

BIDU-VRĂNCEANU, Angela, 1997, „Sensuri *„*deviate*”* ale termenilor tehnico-ştiinţifici”, în: *Limbă şi Literatură*, vol. 1, pp. 38-45.

BRUGMAN, C., 1988, *The Story of Over: Polysemy, Semantics, and the Structure of the Lexicon*.

New York: Garland.

COŞERIU, Eugen, 1985, *El Hombre y su lenguaje. Estudios de teoria y metodologia linguistica*, Madrid: Editorial Gredos.

DUMISTRĂCEL, Stelian, 1980, *Lexic românesc. Cuvinte, metafore, expresii,* Bucureşti: Editura Ştiinţifică şi Encicopedică.

GUZZO, K.P., RUIZ, M.N., SUAREZ, M., 2010, ” Translation and Cognition: Metaphors in Specialized Texts” in: *Revista Ánfora* - Universidad Autónoma de Manizales, Colombia, XXVIII, pp. 13-34.

HRISTEA, Theodor, 1977, „Contribuţii la studiul etimologic al frazeologiei româneşti moderne”, în: *Limba română*, XXVI, nr. 6, Bucureşti: Editura Academiei, pp. 587-598.

KRASKA-SZLENK, Iwona, 2014, „Semantic extensions of body part terms: common patterns

and their interpretation”, în: „Language Sciences”, 44, pp. 15–39.

LAKOFF, G., JOHNSON, M.,2003, *Metaphors We Live By*, Chicago: University of Chicago Press.

MEYER, I., MACKINTOSH, K. 2000, „L’ étirement du sens terminologique, aperçu du phénomène de la detérminologisation”, în: *Le sens en terminologie* (coord. H. Béjoint şi Ph. Thoiron), Lyon: Presses Universitaires de Lyon, pp.198-217.

PETRICEICU-HAŞDEU, B., 1972, *Etymologicum Magnum Romaniae. Dicţionarul limbei istorice şi poporane a românilor*, vol I, Bucureşti: Editura Minerva.

SÁNCHEZ, M.T. et al., 2012, “Metaphor and metonymy in specialized language” in: *A Cognitive*

Linguistics View of Terminology and Specialized Language, De Gruyter Mouton, pp. 33-73.

SLAVE, Elena, 1966, „Structura sintagmatică a expresiilor figurate”, în: Limbă şi Literatură, XI,

pp. 397-413.

TOMA, Alice, 2000, „Lexic specializat. Matematica”, în: *Lexic comun, lexic specializat* (coord. A. Bidu-Vrănceanu), Bucureşti: Editura Universităţii, pp. 85-118.

TOMA, Alice, 2005, „Interdisciplinaritate si terminologie matematică: termeni migratori", în:

Actele Conferinţei Catedrei de limba română (coord. Gabriela Pană Dindelegan), Bucureşti: Editura Universităţii. pp.393-403.

VIANU, Tudor, 1955, *Probleme de stil şi artă literară*, Bucureşti: Editura de Stat pentru Literatură şi Artă.

Dicţionar de marină, autori A. Bejan, M. Bujeniţă, Bucureşti: Editura Militară, 1979.

Dicţionar enciclopedic de marină, autori A. Bejan, R. Stănescu, N. Pădurariu, C. Atanasiu, Bucureşti: Editura Societăţii Scriitorilor Militari, 2006.

Dicţionar marinăresc, autori I. Manole, Gh. Ionescu, Bucureşti: Editura Albatros, 1982.

DIGITAL TOOL FOR PRACTICING SPEAKING SKILLS WITHIN MILITARY CONTEXTS

Mariana Boeru, Laura Cizer
Lecturer, PhD, , PhD, „Mircea cel Bătrân" Naval Academy of Constanța

Abstract: This paper accounts for the final product devised within the Sectoral Plan of Research and Development (PSCD 150/2018) – an online multimedia module for practicing speaking skills in English, with a focus on STANAG 6001, level 2. This uniquely designed module is intended as a toolkit for successful practice of English in military contexts within a 28-hour blended course. The module practically focuses on three key components such as: Learning (containing top-level speaking skills and communication strategies that you need to use for your STANAG 6001 English exam – which is ideal for exam preparation), Connecting (by listening to recordings stored in the Library, which will provide useful speech models), and Practicing (through suggested speaking activities and online resources. Other important rubrics within this module are: the Homepage - with an Introduction that explains the importance of this site, an overview of the exam structure and active links to access essential exam-related information, and the About page that leads to the bio notes of the project members and also to the speaking exam descriptors. The online format has been chosen for its categorical advantages. This website has been specially conceived in order to operate on every electronic device such as computer, tablet or Smartphone, with Internet connection as minimum requirement. It is student-centered and allows not only teaching but also self-study and revisions inside as well as outside the classroom. There will be a brief description of both the project itself and the project website, and also a focus on its innovative aspect: the task-based teaching and learning materials.

Keywords: English; online multimedia module; research and development; STANAG 6001; speaking skills

1. The context

A STANAG, or STANdardisation AGreement, is an international military standard created by the North Atlantic Treaty Organisation (NATO) for regulating equipment, procedures, tactics, training and just about everything that affects how armed forces from different countries work together on operations and exercises. It is a 5-level, across-the-four-language-skills description of what military personnel must be able to do in English following several descriptors which are updated regularly and the current version "ATrainP-5, Edition A, Version 2, LANGUAGE PROFICIENCY LEVELS" was approved by the nations in the Military Committee Joint Standardization Board and promulgated on May 19, 2016. (STANAG 6001 Edition 5)

On account of STANAG 6001 exam's importance, this project revolves around the design and development of an online multimedia module with a view to practicing English speaking skills.

It aims to develop the training of naval students within *Mircea cel Batran* Naval Academy as well as military and civilian personnel in the Romanian Armed Forces who will take part in multinational military exercises and operations or will be employed in international military environment. As such, naval professionals are required to possess a certain level of English language proficiency for their job that is assessed according to the descriptors contained within a language proficiency scale called STANAG 6001 during a session of examinations comprising a reading, listening and writing paper and an oral interview (speaking part).

2. PROJECT DETAILS

The **methodology** that lies at the heart of this project is **Error Analysis** (Bussmann, 1996; Corder, 1967: 150-170; Spillner, 1991).

Thus, a set of speaking tasks has been devised according to STANAG 6001 descriptors and then administered to 100 students whose performances have been collected as recordings which actually formed the empirical core for Error Analysis and feedback. The examples of errors recorded in this study have been highlighted, and they have led us to put in place strategies, methods and guidelines in order to avoid and correct the already identified errors contained within a

module which includes audio, video or written materials. The **online** format has been chosen for its categorical advantages. Subsequently, the research should be considered as relevant since it has gone beyond language theory or its theoretical framework.

Its **application** component – the online multimedia module – has been specially conceived in order to operate on every electronic device such as computer, tablet or Smartphone, with Internet connection as minimum requirement. It is student-centered and allows not only teaching but also self-study and revisions inside as well as outside classrooms. It can be accessed at the following address. (MODULE)

3. DETAILS ON THE ONLINE MODULE

All the activities, tasks and exercises within the module are intended to: streamline English teaching and learning processes in STANAG 6001 contexts; develop pronunciation and oral communication skills in order to successfully pass the speaking exam; remediate recurrent errors to ensure accurate communication in English; reach the optimal level of oral communication; ensure (self) training in passing STANAG 6001 oral proficiency interviews; restore confidence in using the English language for communication purposes; develop conversational English skills; practice and develop language functions according to STANAG descriptors; acquire fluency and accuracy in English, and facilitate professional communication in English for successful interactions onboard ships.

3.1. Creating the website

This Speaking Module is hosted on Wix.com which is a 2006 Israeli platform that allows its users to easily create, design, manage and develop free HTML5 and mobile sites. (SITE)

The reason behind our choice is that it gives the facility to make the website free. It also provides user-friendly tools that allow users to customize their website. Furthermore, there is a significant quantity of readymade templates to choose from but it has also the option to get your website personalized.

3.2. Utility

The Speaking Module provides access to pages packed with audio, video and text content intended to help with the practice of conversational English, and also contains a collection of tips for the STANAG 6001 level 2 speaking interview based on free recording samples with examiner's feedback and transcripts, which are very close simulations to what happens on the exam day in a real examination setting.

Therefore, the candidate is provided with this opportunity to get familiar with everything that happens during the speaking interview and comes out prepared for whatever is expected from him/her. Furthermore, the candidate can think about what s/he personally would say when facing similar conversational situations. Not only is the candidate signaled major errors and mistakes that are frequently made but s/he gets advice on how to avoid them.

Finally, the candidate can refer to the Examiner's Feedback in order to learn how his/her performance is rated and why, and can go over the Transcripts option to understand every word on the recording, while using this as listening exercise altogether.

3.3. Rubrics

The module focuses on three key components within the process of practicing English speaking skills: (1) the Learning component which contains top-level communication strategies needed for passing successfully the Stanag 6001 English exam, (2) the Connecting component in which are stored samples of recordings gathered in a Library, and (3) the Practicing component which puts forward suggested activities and online resources focusing on the development of candidates' speaking skills.

As with any site there is the *Home* page which includes an overview of the oral proficiency interview intended as guidance for the real exam. It provides candidates with information about the exam duration (15-30 mins.), number of participants in the exam (one interviewee and two interviewers, one acting as an examiner and the other one as an assessor), exam format (three stages: introduction, general conversation, and wind-down), types of tasks and language functions, and marking scheme.

Apart from the above-mentioned rubrics the website displays the About page with two drop-down buttons leading to information about the project members who designed the whole concept, and about the Stanag 6001 exam respectively.

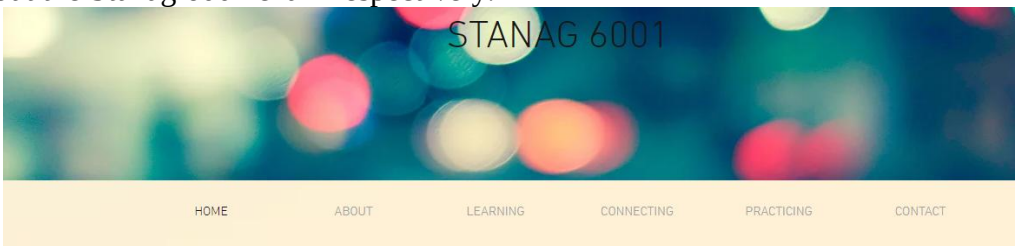

Figure 1 Snapshot of the website interface

Thus, it will be clear that this oral interview assesses comprehension and speaking for level 2 proficiency which equals to limited working, and the L2 speaking descriptors reads as follows:

"The candidate is able to communicate in everyday social and routine workplace situations. In these situations, the speaker can describe people, places, and things; narrate current, past, and future activities in complete, but simple paragraphs; state facts; compare and contrast; give straightforward instructions and directions; ask and answer predictable questions. The candidate can confidently handle most normal, casual conversations on concrete topics such as job procedures, family, personal background and interests, travel, current events; can often elaborate in common daily communicative situations, such as personal and accommodation-related interactions; for example, can give complicated, detailed, and extensive directions and make non-routine changes in travel and other arrangements; can interact with native speakers not used to speaking with non-natives, although natives may have to adjust to some limitations; can combine and link sentences into paragraph-length discourse. Simple structures and basic grammatical relations are typically controlled, while more complex structures are used inaccurately or avoided. Vocabulary use is appropriate for high-frequency utterances but unusual or imprecise at other times. Errors in pronunciation, vocabulary, and grammar may sometimes distort meaning. However, the individual generally speaks in a way that is appropriate to the situation, although command of the spoken language is not always firm." (Seserman, 2010:11)

The *Learning* section was devised according to the three phases the candidate should go through in order to get his/her English proficiency level. As such, in the first part of the oral examination the candidate is asked short direct introductory questions to allow him/her to get accustomed to the examiner's voice and accent. The examiner will ask some basic questions about the candidate, his/her life and personal universe revolving around family, occupation, recreation, travelling and education.

The activities contained within were specially designed to expose the candidate to the usual questions asked during this warm-up stage. The links present some form of exercises or preparation for this part of the exam. They can be used or just included in their preparation for the exam to feel more confident. In these resources the candidate will find: how to ask basic questions and how to answer them, how to talk about their family, university degrees, job, free time and hobbies, vacations in clear, detailed English. By watching short videoclips intended to showcase the best communication strategies and by engaging in pair work or group activities – thus both self-study and interactive components are validated – the candidates will be able to talk naturally and clearly about the respective topics.

The core of the exam and obviously of the site is the second phase that can be termed as general conversation. During this stage of the oral interview, several of the following sub-stages can be included: *description* (when the candidate is asked to describe people, objects, places, etc.), *narration* (the candidate is asked to narrate past, present or future events or personal experiences), *compare and contrast* (the candidate is asked to compare and contrast people, places, events, facts, etc.), *directions* and/or *instructions* (the candidate is asked to give direction for reaching a place or instructions how something should be done or achieved), and *role play* (the candidate is asked to choose a situation card and is expected to adopt a role in a routine situation). More precisely, this

refers to a situation in which an examiner and a candidate play two different roles and have a conversation following the scenario and prompts on a role-play card. The aim is to reach the prescribed goal. The candidate receives a card which describes the situation, and contains points which the candidate needs to cover in a conversation. It takes up to 3 minutes. The role-plays may concern the following routine situations: shopping, at the airport, at the travel agent's, at the hotel, at the restaurant, rentals, etc. As such, the links within the module are as many resources of all the necessary topic-related words or phrases intended to help the candidate prepare for engaging in a two-way conversation and building rapport.

Finally, the *Wind down* phase is signaled by the examiner that indicates that the oral examination has ended by asking a courteous question such as: "What are you going to do after this interview?"

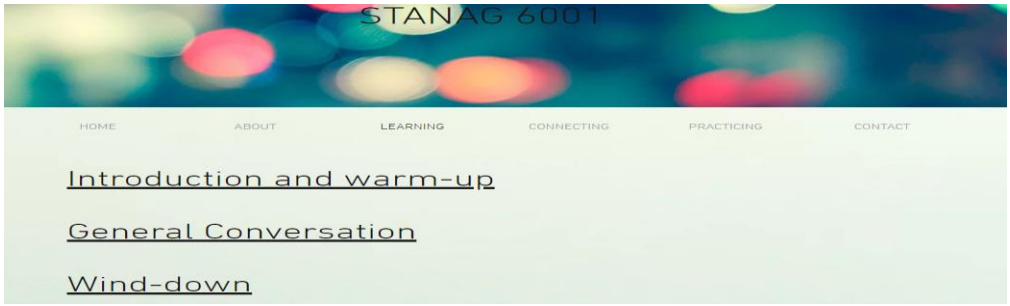

Figure 2 Snapshot of the Learning Component

The *Connecting* section of the digital module contains the archives of recordings featuring interviews with students that have been asked to tackle tasks based on the required language functions. The purpose is double fold: on one hand, these samples can be used not only as listening activities but also as examples of good practices since transcripts and feedback from the examiners have been provided. On the other hand, the interviews showed the areas of difficulty in students' oral discourse. In this respect, categories of error analysis give both teachers and students ideas and knowledge about the weak areas of language and help them in focusing on those points, particularly. It provides the deeper insight in different areas of language.

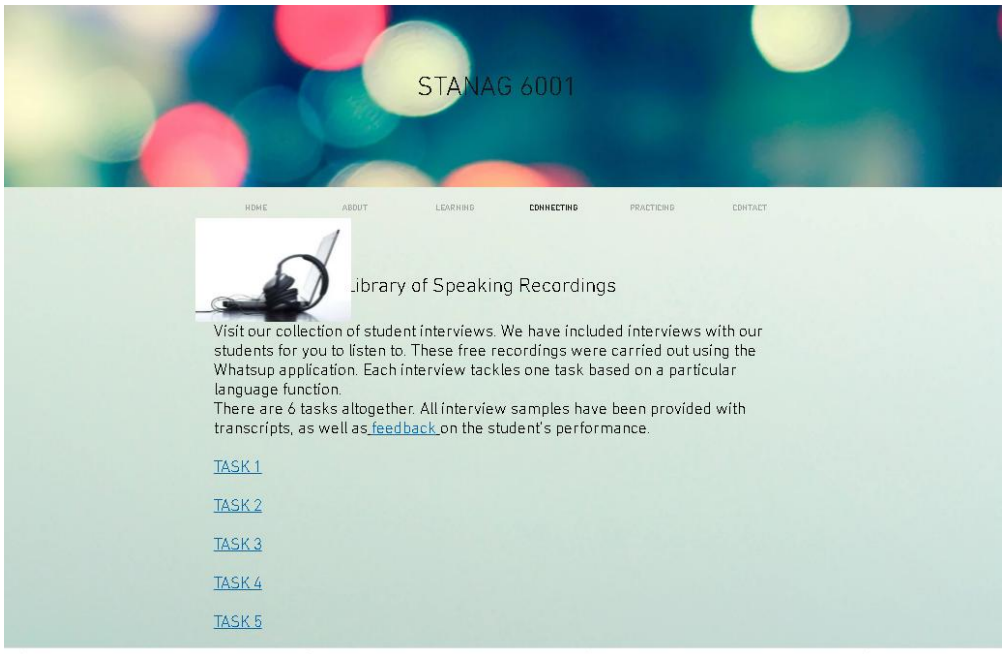

Figure 3 Snapshot of the Connecting Component

The last, but not least, section of the in-house digital module is named *Practicing* as it provides more practice to improve students' English-speaking skills through suggested activities that have been devised according to STANAG 6001 descriptors targeting the Romanian Armed Forces. Moreover, in this section candidates will find more proper links to STANAG-related

information; however, these materials contain information that is valid only for military that take this test in other countries than Romania (such as Poland, for example).

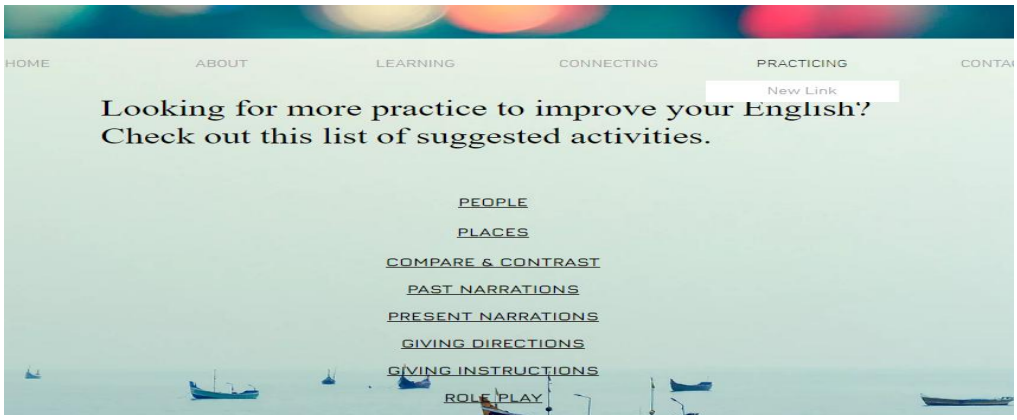

Figure 4 Snapshot of the Practicing Component

4. Conclusions

To sum up, the final learning outcome was to provide students with a digital tool that would develop and enhance students' general proficiency and oral communication skills in English, as well as to enhance their competence and confidence in grammar, vocabulary, coherence, accuracy and fluency. The students will be able to use a variety of strategies to respond to questions and to interact in conversational English by organizing and producing accurate and coherent discourse types; they will also use task-appropriate language functions, and will present their views logically and coherently for seamless professional communications.

BIBLIOGRAPHY

1. Bussmann, Hadumod. *Routledge Dictionary of Language and Linguistics*, Routledge, London, 1996

2. Corder, S.P. "The Significance of Learners Errors" *International Review of Applied Linguistics*, 5, 1967

3. MODULE https://anmbstanag6001.wixsite.com/pscd

4. SITE Retrieved from: https://en.wikipedia.org/wiki/Wix.com, May 2021

5. Seserman, Dumitru. *Ghidul participantului la sesiunile de evaluare a competentei lingvistice – Limba engleză,* DMRU, Bucuresti, 2010 Retrieved from: http://www.clssibiu.ro/docs/ghid_participant_new.pdf , May 2021

6. Spillner, Bernd. *Error Analysis, Benjamins*, Amsterdam/Philadelphia, 1991

7. STANAG 6001 Edition 5 Retrieved from: https://www.natobilc.org/documents/TrainingResources/STANAG%206001%20Overview%20Feb%202019.pdf, May 2021

LES ASPECTS DU VERBE FRANÇAIS

Mădălina Toader
Assist. Prof., PhD, University of Bucharest

Abstract: This paper has a double objective: on one hand, to bring to attention the diversity of the problems that the study and learning of the French verb can produce and, on the other hand, to provide the reader with the tools of linguistic analysis, clearly defined operating concepts, simple and easy to apply criteria.
The interest of the article has been particularly directed towards two problems: the classification of verbs according to inherent and contextual features and the grammatical categories (status, values and use of voices, modes, aspects and tenses of the Verb).
The analyses developed are systematically illustrated by numerous examples borrowed from literature, the press, but also by oral examples.

Keywords: operating concepts, grammatical categories, mode, modality, aspects

1. *Le verbe – préliminaires*

Les catégories spécifiquement verbales – aspect, temps, mode, voix – comptent parmi les catégories grammaticales les plus controversées, leur identification étant difficile à cause de l'absence de formants distincts. (T. Cristea, *Grammaire structurale…,* p.208)

Une forme verbale véhicule des valeurs temporelles, aspectuelles et modales ; elle peut, selon le contexte, exprimer des valeurs opposées. Le temps et l'aspect s'expriment à l'aide des moyens lexicaux et grammaticaux, mis en œuvre dans l'ensemble de la phrase, voire du texte. Les différentes valeurs modales ne s'expriment pas uniquement par la forme verbale. Il y a une gamme de procédés qui indiquent l'intervention du sujet dans la présentation de l'énoncé. Aussi, le rapport forme modale – valeur modale n'est-il pas univoque. Du point de vue grammatical, ces catégories représentent une manière de classifier les formes verbales ; pour la définition sémantique, on recourt à des systèmes de références divers : locuteur, moment de l'énoncé, moment de l'énonciation, rapports entre sujet de l'action et objet, caractérisation intrinsèque de l'action verbale.

2. *La notion de l'aspect*

L'aspect est une catégorie universelle exprimée de façon différente dans chaque langue. L'aspect est défini comme la façon de représenter le déroulement du procès dans le temps. L'aspect exprime la durée de l'action, si elle est momentanée ou continue, si elle est à son début ou à sa fin, si elle se répète ou non, si elle mène à un résultat ou non. (A. Jeanrenaud, *Langue française contemporaine,* 1969, p. 138)

On peut affirmer que l'aspect ne s'exprime pas en français par des formes verbales spécifiques. Paul Imbs précise que du fait de son cumul, dans le même morphème, avec la catégorie du temps, du fait qu'il s'exprime aussi par des périphrases insuffisamment intégrées au système grammaticale du verbe « on peut se demander s'il n'est pas plutôt une catégorie sémantique ». (P. Imbs, *Emploi des temps verbaux*, ….,p. 15)

Roman Jakobson dans son *Essai de linguistique générale* (R. Jakobson, *Essai de linguistique générale, p.176)* décrit l'aspect comme étant une caractérisation intrinsèque du procès. L'aspect est une catégorie qui exprime une référence intérieure au procès, « un certain mode de manifestation dans le temps de cette action ou de cette qualité, l'indication de la façon dont elles remplissent la période concernée par l'énonciation ». (O. Ducrot, T. Todorov, *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage,* Paris, Éditions du Seuil, 1972, p. 398)

Si « on considère le procès sous l'angle de son déroulement interne, on est en présence de la catégorie de l'aspect », dit Paul Imbs. (P. Imbs, *L'emploi des temps verbaux* ...., p. 15)

Dans les termes de M. Grevisse, l'aspect est « la manière dont l'action se situe dans la durée ou dans la partie de la durée » (Maurice Grevisse, *Le bon usage…,* p. 605). et pour G. Guillaume la « catégorie de la durée ». (Gustave Guillaume, *Langage et science…*, p. 117). Le procès exprimé

par le verbe peut être envisagé en lui-même, d'un point de vue interne, ayant trait à son « déroulement interne » : commencement, durée et fin. Caractéristique immanente au procès, indépendante du mode du verbe et de tout repère chronologique, l'aspect est considéré par certains linguistes une catégorie hiérarchiquement supérieure à celle du temps, l'opposition aspectuelle n'impliquant pas nécessairement une opposition temporelle, tandis que l'inverse n'est pas valable. Pour Paul Imbs, l'aspect, qualité inhérente au procès, « est étroitement lié à la catégorie du temps, sans pourtant se confondre avec lui: se situant sur la même ligne progressive que les divisions du temps verbal, il n'inclut pourtant pas la notion de repère, essentielle à celles-ci » (P. Imbs, *L'emploi des temps...,* p. 15) Il parle de « deux valeurs étroitement solidaires, et qu'un certain rythme règle leur dominance alternée: à mesure que la valeur d'aspect s'affirme, la valeur temporelle proprement dite diminue, comme par exemple dans les formes nominales du verbe; et vice versa [...] Il existe à la vérité une *surcatégorie* de l'*aspect-temps,* à l'intérieur de laquelle temps et aspect se font *équilibre:* quand l'un croît, l'autre doit nécessairement décroître" (*Ibidem*)

3. *L'aspect grammatical*

D'autres linguistes affirment cependant que l'aspect existe en français comme catégorie grammaticale. Pierre Guiraud dit ; « Certaines langues ne grammaticalisent pas l'aspect ou le ou le temps : ce qui ne veut pas dire qu'elles ignorent ces notions ; le temps combiné avec le sens du verbe et la situation dans laquelle il est impliqué pourront exprimer l'aspect. C'est le cas du français qui ne dispose pas de de formes pour distinguer l'aspect dans le présent et dira : *je suis en train de finir, je finis la lecture,* en face de *je finis tous les jours à cette heure, il finit déjà*. (P. Guiraud, *La grammaire,* P.U.F. 1961, p. 30)

Les diverses nuances aspectuelles se réalisent le plus souvent par l'intermédiaire des formes temporelles, l'aspect et le temps étant des catégories solidaires, sur le plan formel et sur celui conceptuel.

Selon G. Guillaume, l'aspect et le temps sont deux catégories complémentaires, l'une appartenant au *temps impliqué*, intérieur au procès dénoté par le verbe, et l'autre au *temps expliqué,* extérieur à ce même procès. « L'aspect est dans le système du verbe une distinction qui, sans rompre l'unité sémantique de ce dernier, le scinde en plusieurs termes différenciés, également aptes à prendre dans la conjugaison la marque du mode et du temps » G. Guillaume, *Langage et Science ...,* p. 46-48. Pour G. Guillaume, l'aspect « est une forme qui, dans le système même du verbe, dénote une opposition transcendant toutes les autres oppositions du système et capable ainsi de s'intégrer à chacun des termes entre lesquels se marquent lesdites oppositions » (in *Temps et verbes,* Paris, Champion, 1929, p. 109). Il distingue trois aspects: le *tensif* ou *immanent,* qui caractérise les temps simples et « éveille dans l'esprit l'image même du verbe dans son déroulement »; l'*extensif* ou *transcendant,* caractérisant les temps composés et éveillant « dans l'esprit non plus le déroulement même de l'image verbale, mais le déroulement d'une *séquelle,* c'est-à-dire de n'importe quelle situation résultante susceptible de se déterminer dans l'esprit comme suite dans le temps d'une action ou d'un état qui a existé antérieurement »; le *bi-extensif* ou *bi-transcendant,* caractérisant les temps surcomposés et éveillant l'image verbale appréhendée par l'intermédiaire de deux repères postérieurs (V. aussi Maurice Grevisse, *Le bon usage…,* p. 605 et 657).

En général, les temps simples (excepté le passé simple et le participe passé) indiquent comme valeur aspectuelle de base le *non accompli* et la *durée ;* les temps composés, le passé simple et le participe passé indiquent l'aspect accompli. À part les valeurs de base, les temps verbaux peuvent exprimer aussi d'autres valeurs aspectuelles. Les valeurs aspectuelles les plus importantes réalisées par les temps verbaux français seront présentées ci-dessous.

4. *Valeurs aspectuelles du verbe français*

Plusieurs oppositions se détachent dans l'analyse des valeurs aspectuelles du verbe et on présente les principales variétés de l'aspect verbal en français :

- *Global /vs/ non-global*

On peut considérer ce déroulement interne du procès de façon *globale,* c'est-à-dire le concevoir de son début à sa fin, sans insistance sur ses moments particuliers ou *non-globale,* c'est-à-dire l'analyser dans ses phases successives, en mettant en évidence l'un des moments du

déroulement du procès (commencement, fin, durée). Une vision globale représente un procès dans sa totalité, elle permet de saisir le procès comme un tout achevé. Une vision non-globale ne prend pas nécessairement en compte les limites du procès ; une telle vision permet de saisir le procès dans son déroulement. La forme temporelle caractéristique pour illustrer la globalité est le *passé simple:*

EXEMPLE *: La comtesse* ***entraîna*** *son amie au magasin de La Petite Jeannette, où elles* ***choisirent*** *une robe et une écharpe.* (Honoré de Balzac)

Quand ces munitions ***furent*** *employées, et que la veuve* ***fut*** *sous les armes, elle* ***ressembla*** *parfaitement à l'enseigne du Bœuf à la mode.* (Honoré de Balzac)

Le passé composé peut aussi indiquer le caractère global d'un procès :

EXEMPLE : *Comment, Sylvie, voilà dix heures quart moins, vous* ***m'avez laissée*** *dormir comme une marmotte tout le matin ! jamais pareille chose n'est arrivée.* (Honoré de Balzac)

L'imparfait exprime une visée non-globale du procès :

EXEMPLE : *Ce jeune malheur* ***ressemblait*** *à un arbuste aux feuilles jaunies, franchement planté dans un terrain contraire. Ses vêtements simples, peu coûteux,* ***trahissaient*** *des formes jeunes. Elle* ***était*** *jolie par juxtaposition.* (Honoré de Balzac)

L'opposition imparfait / passé composé marque l'opposition procès coextensif à l'intervalle / procès inscrit dans l'intervalle :

EXEMPLE : - *Hier j'****étais*** *au bal chez madame la vicomtesse de Beauséant, une cousine à moi,(…)* (tout le jour) *En février de cette année,* ***j'ai été pendant*** *un moment plus heureux que les hommes ne peuvent l'être pendant toute leur vie.* (à un moment donné) (Honoré de Balzac)

Cette opposition *global / non-global* s'articule avec l'opposition *non-sécant / sécant.* L'aspect sécant envisage l'intervalle du procès sans limites, découpé en deux parties, une réelle et une autre virtuelle ; l'aspect non-sécant envisage le procès dans sa globalité. (Martin Riegel et alii, *Grammaire méthodique…,* p. 294-295)

- *Accompli /vs/ non-accompli*

Le procès peut être envisagé comme étant achevé et l'on parle dans ce cas de valeur aspectuelle *accomplie;* si le procès est envisagé comme étant inachevé on parle d'une valeur aspectuelle *non accomplie* (ou *inaccomplie*). L'opposition *accompli / non-accompli,* opposition aspectuelle fondamentale dans le système verbal français, est réalisée par l'opposition forme verbale simple / forme verbale composée, à tous les modes.

[+ accompli] EXEMPLES :Il ***avait vu*** *les trois grandes expressions de la société : l'obéissance, la Lutte et la Révolte ; la Famille, le Monde et Vautrin. Son discours* ***a débuté*** *par une citation. Pendant sa première année de séjour à Paris, le peu de travail que veulent les premiers grades à prendre dans la Faculté* ***l'avait laissé*** *libre de goûter les délices visibles du Paris matériel. Ses illusions d'enfance, ses idées de province* ***avaient disparu***. (Honoré de Balzac)

L'accompli peut être envisagé dans la perspective du présent, du passé et du futur : *Il* ***est sorti*** *vers le matin, il* ***a été*** *à pied dans Paris, on ne sait où.* ***Il a emporté*** *tout ce qu'il possédait de vaillant, il* ***a été*** *faire quelque sacré trafic pour lequel* ***il a outrepassé*** *ses forces ! Une de ses filles* ***est venue***. (Honoré de Balzac)

Il ***a compromis*** *son caractère avec madame de Restaud, il* ***a fait*** *le malheur de ma vie, je vois en lui l'ennemi de mon repos.* (résultat actuel du procès achevé, accompli présent) (Honoré de Balzac)

Il ***a visité*** *son pays natal il y a deux ans.* (procès passé et achevé, accompli passé) - *Monsieur, dit Poiret, vous avez raison, il* ***serait*** *tout à fait* ***déshonoré.*** *- Eh bien ! reprit l'employé du Muséum, il* ***sera mort*** *comme il a vécu.* (procès futur envisagé comme achevé, accompli futur)

[-accompli] Durant la quatrième année de son établissement rue Neuve-Sainte-Geneviève, il ne se ***ressemblait*** *plus. De moment en moment, il lui* ***semblai****t que ce singulier personnage* ***pénétrait*** *ses passions et* ***lisait*** *dans son cœur, tandis que chez lui tout était si bien clos qu'il* ***semblait*** *avoir la profondeur immobile d'un sphinx qui sait, voit tout, et ne dit rien.*

- Perfectif /vs/ imperfectif

Une autre dichotomie utilisée dans la caractérisation d'un procès est *perfectivité / imperfectivité* (O. Ducrot, T. Todorov, *Dictionnaire encyclopédique…,* p. 391). Il y a *perfectivité*

lorsque la forme verbale présente le procès globalement ou comme à distance, sans qu'il soit possible d'en décomposer les phases. L'idée de durée est indécomposable et ses limites en sont implicitement ou explicitement connues. Il y a *imperfectivité* lorsque le verbe est présenté d'une manière telle qu'une partie du procès est vue réalisée, alors que l'autre n'est envisagée que dans sa virtualité. L'idée de durée est rendue sensible dans ce cas. C'est le cas du présent et de l'imparfait de l'indicatif.

De plus, selon Teodora Cristea, le perfectif indique que l'action ou la qualité sont apparues à un certain point de la période : L'année derrière j'ai été malade, tandis que l'imperfectif présente les actions comme se développant dans cette période et la remplissant : l'année dernière j'étais malade (la maladie se présente comme coextensive à toute l'année.

L'opposition perfectif / imperfectif correspond à l'opposition passé simple, passé composé / imparfait:

EXEMPLES : *Ses yeux bleus si vivaces* ***prirent*** *des teintes ternes et gris-de-fer, ils avaient pâli, ne* ***larmoyaient*** *plus, et leur bordure rouge* ***semblait*** *pleurer du sang.* (Honoré de Balzac)

Mais le vieillard ***n'entendit pas*** *les plaisanteries que sa réponse lui* ***attirait****, il était retombé dans un état méditatif que ceux qui* ***l'observaient*** *superficiellement prenaient pour un engourdissement sénile dû à son défaut d'intelligence.* (Honoré de Balzac)

Les yeux de la veuve ***s'allumèrent*** *quand elle l'****aida*** *complaisamment à déballer et ranger les louches, les cuillers à ragoût, les couverts, les huiliers, les saucières, plusieurs plats, des déjeuners en vermeil, enfin des pièces plus ou moins belles, pesant un certain nombre de marcs, et dont il* ***ne voulait pas*** *se défaire. Ces cadeaux lui rappelaient les solennités de sa vie domestique.* (Honoré de Balzac)

Cette opposition est assimilée à l'opposition *statique / dynamique* ou *résultatif / processuel* (Teodora Cristea, *Grammaire française…,* p. 210)

- *Duratif /vs/ ponctuel* (momentané)

Cette opposition résulte de la présence ou de l'absence de durée dans le déroulement du procès. Le procès peut être considéré dans son déroulement (*aspect duratif*) ou bloqué (*aspect ponctuel*). L'opposition imparfait / passé simple illustre le mieux l'opposition duratif / ponctuel: *Il* ***parlait*** *de sa voix forte. / Il* ***parla*** *de sa voix forte.* L'opposition duratif / ponctuel s'articule avec l'opposition *continu / discontinu*.

EXEMPLES *: Ces idées l'****assaillirent*** *au milieu des champs, pendant les promenades que jadis* ***il faisait*** *gaiement avec ses sœurs, qui le trouvèrent bien changé ;* (Honoré de Balzac)

(…) il la ***questionna*** *sur les liens de parenté qui* ***pouvaient*** *encore se renouer. Après avoir secoué les branches de l'arbre généalogique, la vieille dame* ***estima*** *que, de toutes les personnes qui pouvaient servir son neveu parmi la gent égoïste des parents riches, madame la vicomtesse de Beauséant serait la moins récalcitrante.* (Honoré de Balzac)

La continuité peut être *linéaire* (sans modification de l'intensité du procès et exprimée à l'aide de l'imparfait ou de périphrases du type *être en train de, continuer à / de, s'occuper à, ne pas cesser de, ne pas finir de,* etc.) ou *progressive* (correspond à la valeur itérative et s'exprime à l'aide de *aller / être (en) + gérondif): Il* ***est en train*** *de travailler. Le mal* ***va (en) croissant****.*

- *Inchoatif /vs/ terminatif*

L'action exprimée par le verbe peut indiquer la limite initiale *(aspect inchoatif* ou *ingressif*) ou la limite finale *(aspect terminatif, égressif* ou *résultatif*). Ces valeurs s'expriment au moyen des périphrases verbales formées des verbes ayant le rôle d'un semi-auxiliaire suivis d'un infinitif (*commencer à/de/par, se mettre à, se prendre à, achever de, finir de / par, terminer de,* etc.).

EXEMPLES : *Quand cette perte eut lieu, elle considéra l'honnête vermicellier comme le principe de son infortune, et* ***commença*** *dès lors, disait-elle, à se dégriser sur son compte.* (Honoré de Balzac)

-Mais monsieur le comte ferait mieux d'attendre encore un instant, Madame ***a fini****, dit Maurice en retournant à l'antichambre. Poiret regarda si tendrement mademoiselle Michonneau, il*

se montra si naïvement indécis, sans savoir s'il devait la suivre ou rester, que les pensionnaires, heureux du départ de mademoiselle Michonneau, ***se mirent à*** *rire en se regardant.* (Honoré de Balzac)

- *Aspect télique /vs/atélique*

En linguistique, la télicité (du grec τέλος, la fin) est la propriété d'un verbe ou d'un syntagme verbal qui présente une action ou un événement comme menés à leur terme en un sens ou un autre. Un verbe ou syntagme verbal possédant cette propriété est dit télique, alors que s'il présente l'action ou l'événement comme non achevés, il est dit atélique.

L'aspect télique envisage le procès « comme nécessairement borné en aval, c'est-à-dire aboutissant à son terme » (Marie-Hélène Pérennec (sous la direction de), *Le verbe…,* p. 150) On peut considérer l'aspect télique comme une variante du terminatif.

Il a bu le café. (l'action de boire est terminée)

Le prototype des verbes téliques est *atteindre: L'eau n'* ***est*** *pas trop profonde; il* ***atteint*** *le fond.*

Les actions atéliques sont dites « ouvertes ». Elles renvoient à des activités qui ne sont pas encore terminées : *Il est en train de jouer au football* - l'activité n'est pas arrivée à son terme et nous ne savons pas quand elle se terminera.

- *Semelfactif /vs/ itératif*

Le procès peut être unique ou peut se répéter plusieurs fois. L'idée de répétition se réalise à l'aide des circonstanciels temporels ou peut être contenue dans le sens du verbe (*répéter*).

EXEMPLES : *Ce vaudeville* ***est joué*** *tous les jours par les jeunes gens les plus distingués.* (Honoré de Balzac)

Je ***reviens*** *à mes impressions d'avant.*

Certains linguistes font la différence entre *itératif* (Laurent Grosselin parle de *fréquence* et de *répétition ;* il y a fréquence lorsque le nombre d'occurrences de procès n'est pas déterminé et répétition dans le cas contraire (*Sémantique de la temporalité en français. Un modèle calculatoire et cognitif du temps et de l'aspect*, Duculot, 1996, p. 67). – reproduction du procès encore une fois – et *fréquentatif* – répétition du procès plus d'une fois, une certaine fréquence.

EXEMPLE : *Trois fois,* ***il y retourna****, trois fois encore* ***il trouva*** *la porte close, quoiqu'il se présentât à des heures où le comte Maxime de Trailles n'y était pas.* (Honoré de Balzac)

L'aspect itératif indique la répétition d'un procès. Il s'oppose au semelfactif, qui dénote une action ponctuelle, qui ne se produit qu'une fois. Dans son acception la plus courante, il est marqué par des éléments extérieurs au syntagme verbal.

Cet aspect ne peut se retrouver qu'avec certains temps comme le présent de l'indicatif (« Tous les jours je vais à l'école ») ou au passé avec l'imparfait (« Tous les jours j'allais à l'école »).

Dans le cas de l'imparfait, on parle dès lors d'imparfait d'habitude ou imparfait itératif, cette nouvelle valeur prenant le pas sur la valeur sécante de ce temps. Ainsi on peut dire : Tous les jours, jusqu'à midi, j'allais à l'école ce qui est impossible dans un contexte différent étant donné la valeur non sécante qu'induit la borne temporelle finale jusqu'à midi, incompatible avec la valeur sécante inhérente à l'imparfait.

- *Aspect progressif*

Avec les verbes imperfectifs, le semi-auxiliaire *aller* et la périphrase *être en train de* peuvent indiquer le développement progressif du procès :

EXEMPLE :*Eh bien ! oui, je ne demande plus à vivre, je n'y tenais plus, les peines allaient* ***croissant.*** (Honoré de Balzac)

Donner des draps à un homme ***en train de tortiller*** *de l'oeil, c'est les perdre, d'autant qu'il faudra bien en sacrifier un pour le linceul.* (Honoré de Balzac)

5. *Remarques finales*

Dans cet article, nous avons essayé d'analyser les différents aspects du verbe, on pourrait affirmer qu'à l'intérieur de la catégorie de l'aspect, il existe trois couples d'oppositions que l'on confond souvent à cause de la même non différenciation formantielle qui fait que la catégorie de

l'aspect manifeste une certaine fragilité. La première s'établit entre *l'aspect global/vs/non global*, la deuxième, entre *accompli/vs/inaccompli* et la troisième entre les termes *perfectif/vs/imperfectif*. A ces oppositions fondamentales viennent s'ajouter des valeurs supplémentaires, telles : *duratif/vs/ponctuel, inchoatif/vs/terminatif, télique/vs/atélique, semelfactif/vs/itératif.*

Nous n'avons donné qu'une brève esquisse d'un vaste sujet qui demanderait de longues analyses détaillées sur les réalisateurs de la catégorie de l'aspect.

BIBLIOGRAPHY

*** Honoré de Balzac, *Le Père Goriot*

Émile Benvéniste, *Problèmes de linguistique générale,* Paris, Gallimard, 1974

Jean-Paul Confais, *temps, mode, aspect*, P.U. du Mirail, Toulouse, 1990 Teodora Cristea, Alexandra Cuniţă, *Verbul, Le verbe,* Bucureşti, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1975

Teodora Cristea, *Grammaire structurale du français contemporain,* Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1974, ediţia a doua 1979

Alexandra Cuniţă, *Le verbe et ses arguments*, Tipografia Universităţii din Bucureşti, 1979

O. Ducrot, T. Todorov, *Dictionnaire encyclopédique des sciences du langage,* Paris, Éditions du Seuil, 1972

Maurice Grevisse, *Savoir accorder le participe passé,* Gembloux, Duculot, 1975 Maurice Grevisse, *Le bon usage, Grammaire française avec des remarques sur la langue française d'aujourd'hui,* Éditions J. Duculot, S.A. Gembloux, Bélgique, 1975

Guillaume Guillaume, *Langage et Science du langage*, Nizet et Québec, Paris, Presses de l"Université, 1964

Paul Imbs, *L'emploi des temps verbaux en français moderne,* Paris, Klincksieck, 1960

Alfred Jeanrenaud, *Langue française contemporaine*, Editura stiintifica si pedagogica, Bucuresti, 1969

Marie-Hélène Pérennec (sous la direction de), *Le verbe en action – Grammaire contrastive des temps verbaux*, Grenoble, ELLUG, Université Stendhal, 2002

Martin Riegel, Jean-Christophe Pellat, René Rioul, *Grammaire méthodique du français,* Presses Universitaires de Belgique, 1994 (1997)

Mariana Tuţescu, *Du mot au texte, exercices de français pour les avancés,* Éditions Cavallioni, 1996

Lucretia Vasilescu, Etude du verbe, Editura Universitatii din Bucuresti, 2006

Marc Wilmet, *Grammaire critique du français,* Éditions J. Duculot, Belgique, 2003

CONNECTING MEDICAL TERMINOLOGY ACROSS LANGUAGES (TRANSLATING MEDICAL TERMS FROM ROMANIAN TO HUNGARIAN USING ENGLISH AS AN INTERMEDIARY LANGUAGE)

Krisztina-Mária Sárosi-Márdirosz
Assist. Prof., PhD, Sapientia Hungarian University of Transylvania

Abstract: Medical translation "is the most universal and oldest field of scientific translation because of the homogenous ubiquity of the human body" (Năznean, 2011: 145 quotes Trosborg, 1997). Mary Snell-Hornby considers that medical translations belong to the category of the special language translations along with legal, economical, scientific or technology language (Mary Snell-Hornby, 1988/1995). According to Katharina Reiss who categorizes text types into informative, expressive, operative and audiomedial texts, medical texts belong to the group of informative texts. Therefore, the language of such texts is objective, factual, logical and the used terminology is clear, and is not characterized by synonymy or ambiguity (Reiss, 1989: 110).

Keywords:medical translation, medical terminology, language

1. General aspects of medical translation

When there is a need to translate medical terminology for websites, medical trials, governmental and business licenses, pharmaceutical labels, medical device manuals it is necessary that the translators be experienced in the medical field and trained both in terminology and translation studies.

Thus in order to become proficient medical translators, people working in the medical translation field must have in-depth medical knowledge and an adequate knowledge of the healthcare industry, and medical technology, too.

2. Translating medical texts from Romanian to Hungarian

Translating medical texts is a very difficult task even for experienced translators and it requires a set of skills, such as language fluency, medical knowledge, and translation capability. The commonly encountered problems and difficulties are exacerbated when it comes to mediating between two non-international languages, especially if there are no dictionaries containing the terminology of the respective medical field. Romanian and Hungarian are such language pairs, as there are only general dictionaries and a doctor-patient micro-dictionary available on the *Transindex* website, but this does not help translators of difficult and complex medical texts, it only helps communication in the process of medical care.

Therefore, when they have to translate from Romanian to Hungarian, or from Hungarian to Romanian, translators necessarily resort to various forums and other web-based solutions (such as simple Google search, contextual search, Google search based on a translation suggestion, etc.).

Medical terminologies are a necessary resource to any kind of medical translation, that is why it is especially difficult to work with two languages that are not terminologically interoperable and completely lack parallel standardization (Deléger – Merkel - Zweigenbaum 2009: 693).

2.1. General issues of medical terminology

Today, the development of health systems requires standardization and interoperability of the terminologies not only on the national level but also on the international level.

In a period of extremely rapid scientific and technical development, new concepts, tools and previously non-existent processes emerge not only in the field of technical sciences, but in almost all areas of life, including medicine and healthcare. Not only do standardized new terms appear in the medical field, but ad-hoc terms and local abbreviations as well, these latter being used especially by smaller communities of specialists. This is especially true for those languages that

borrow from the lingua-francas (that used to be Greek and Latin but nowadays is changed or at least completed by English, too). Borrowed terms (medical loanwords), as they are mostly neologisms and have no equivalent in the borrower language are somehow integrated into the borrower language. In linguistics, borrowing (also known as lexical borrowing) is the process by which a word from one language is adapted for use in another. The process of adaptation of a borrowed word, or a loanword is long, and before being completed, the term is used by those who need it (in our case medical staff) (Metcalf, 2002).

A neologism is already adapted to the language system, while a foreign word is only justified if there is no suitable word in the receiving language. The loanword is a more general term for lexical borrowings. There are stages in the process of adapting foreign words: first the foreign words are written according to the orthography of the donor language and then gradually rewritten to the spelling of the receiving language. During the adaptation, the foreign character of the word disappears, it forms a word family, it behaves as if it were an original word. Foreign words that have undergone adaptation are called neologisms (Zsemlyei, 1996).

Not only common words are borrowed from other languages but technical terms, as well. Technical terms are those words that describe a concept or subject in a descriptive manner. Its use in the source and target languages is limited to a narrow professional circle, and when translating, there is no choice, it should always be used the same way. It is not attached, or only weakly attached, to national traditions, and the origin of terms is often another foreign language: Latin-Greek-English.

The denotation of terms is often not tangible, but is rather a conceptual thing. Terms are practical and serve the understanding and construction of the present and future situations. Sometimes it is difficult to recognize a certain term in a given context because some language users may use it as a common word (Klaudy – Gulyás, 2015: 77).

The national medical languages did not confine themselves to importing terms already found in medical Latin. Medical scientists continued to develop new concepts that had to be named, and our classically schooled predecessors coined a multitude of new terms, most of which were composed of Greek rather than Latin roots, since Latin does not to the same extent permit the formation of composite words. They introduced, for instance, the terms nephrectomy, ophthalmoscopy and erythrocyte, which in medical Latin would have been the rather more cumbersome excisio renis, inspectio oculorum and cellula rubra. This huge neoclassical word stock with Greek roots, which is still being used, also presents other characteristics of linguistic interest such as the special meaning attached to certain suffixes of a Greek origin (e.g. -itis and -oma) and the fact that some prefixes and suffixes are more productive than others. Greek hyper-, for instance, is more productive than Latin super-, although originally they had exactly the same meaning. Therefore, we say hypertension, which is a Greek-Latin hybrid, rather than supertension, which would have been the correct Latin term.

Today, all the most influential medical journals are written in English, and English has become the language of choice at international conferences. We have entered the era of medical English, which resembles the era of medical Latin in that, once again, medical doctors have chosen a single language for international communication. Whereas in former times new medical terms were derived from classical Greek or Latin roots, now they are often, partly or wholly, composed of words borrowed from ordinary English—e.g. bypass operation, clearance, base excess, screening, scanning—and doctors from non-English-speaking countries now have the choice between importing these English terms directly and translating them into their own language (Wulff, 2004: 184)[1].

2.1.1. Romanian medical terminology

One of the first manuscripts on a medical subject in the Romanian language dates from approximately 1760-1770 (Badea – Fariseu 2010 quotes Coteanu, 1981:183). This work described

[1] https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1079361/

several illnesses and their treatment. This manuscript is believed to be a translation or a remaking, probably from Neo-Greek, its writing style is difficult to follow, not only because the author did not use an adequate Romanian medical terminology, but also due to the fact that, wishing to make himself understood, he uses several explicitations, some of these being unnecessary.

Medical science at the beginning of the 19th century was still searching for means of expression, in spite of the fact that medicine was one of the first sciences that entered the process of creating the Romanian scientific language, together with Mathematics. Only from 1840- 1850 could these sciences combine the necessities of content with those of expressing specialized information in the Romanian language (Badea – Fariseu, 2010).

Diachronically speaking, Romanian medical terminology comprises elements rooted in Romanian medical texts elaborated in the 18th and 19th centuries, folk lexical elements, derivative lexical creations and calques but it is also enriched by an external source, namely neologisms, most of these being Latin-Romance neologisms, both unadapted and adapted. In spite of the fact that most of the medical terms are of Latin origin in the structure of the Romanian medical terminology there may also be found a widely occurring class of Greek-origin terms (Badea – Fariseu, 2010). Some of the Greek-origin medical terms had underwent Latinization.

Starting with the 19th Century, the impact of the French language became significant not only in the Romanian literary language, but in medical terminology as well. In the 19th Century, some of the neologisms and internationalisms were replaced by Romanian words.

'At the end of the 19th century, more and more Romanian doctors left for America and England in order to participate in conferences or congresses, even presenting their own scientific articles on medical themes. As a consequence of the translations of English medical papers into Romanian, there was possible not only the transmission of information but also the acquisition of a considerable number of neological medical terms of English origin. In the 20th century, and especially in the last decades, we are faced with a real "invasion" (not used here with a negative meaning) of these neologisms. In time, doctors' tendency to use the French

language has dropped, as nowadays the English language is primarily used both for abstracts and in extenso articles as well.'

(Badea – Fariseu, 2010)

Thus, it can be said that the vocabulary of the Romanian medical language also has a lot of foreign words and neologisms, and their number is constantly increasing with the advent of newer medical achievements and technologies.

2.1.2. Hungarian medical terminology

The development of the scientific language of medicine to this day is largely determined by

the Greek-Latin origin of medical terminology, based on thousands of years of tradition (Magyar 2009). The need to develop medical knowledge in the Hungarian language dates back to the 15th – 17th centuries. The 16th century is the era of the emergence of Hungarian medical terminology, the terms appearing in that period became an important basis for the cultivation of the Hungarian medical language (Keszler 2009). A technical language is always socioculturally embedded and it can be defined by the social and cultural background of its users so its development is fundamentally determined by the knowledge, views and other social characteristics of each age (institutionalization, development of science, evolution of the "lingua franca" of science etc.). The need to systematize Hungarian medical terminology appeared very early and it represents an important task up to the present day. In the last 500 years, many medical glossaries, monolingual and multilingual dictionaries had been created for medical terminology in order to collect and systematize the existing medical terms (Zrínyi – Fogarasi – Meiszter 2014).

Healing became a mature science in ancient Greece. Technical terms of Greek medicine were introduced into European languages with Latin mediation in Latinized form. In Hungary,

Latin was the official language until 1846, thus it is natural that innumerable Latin (and Greek) words have become established both in the common and in the scientific language (including of course medical language). Besides the many artificially formulated modern terms existing in today's Hungarian medical language nomenclature, there is a large number of medical terms that have been retained from Greek and Latin. Today, medical terminology is enriched by a large number of English words due to the worldwide influence of medical English above all the other languages (Rácz, 2014).

The impact of the English language is due to the fact that new scientific results, clinical observations and interesting cases are inevitably communicated in English, as this is the only way to inform the whole world about them. The transnational science is mediated by the English language. Although the same could be published in Hungarian, it perhaps would be superfluous and useless, as those who deal with the topic in depth can of course read the publications in English, too[2].

The use of the Hungarian medical language is a social expectation, mainly because the need for health preservation, disease prevention and information is growing exponentially, and because the curiosity to learn about the research results of medicine and biology has also grown significantly. The expectations of the entire Hungarian society can be met using Hungarian medical terms, foreign language terms and loanwords in the common language are mostly pointless, yet their use is acceptable for specialists (physicians, nurses, researchers, pharmacists, etc.).

In Hungary there are certain, legally prescribed obligations for the doctors to use, if possible, the Hungarian medical language. Medical treatment, whatever it may be, can only be given with the written consent of patients based on proper information and explanations, therefore a so-called statement of consent must be signed by the patient prior to any medical intervention. Doctors have the obligation (according to the rules settled by the decree adopted in the field) to inform the patient regarding the disease, the diagnosis and the available treatment options with all their advantages and disadvantages. The above mentioned decree includes the obligation for the doctors to write the final report and all official medical notices in Hungarian, which can also be understood by laic people.

Thus, in theory Hungarian specialists try to elaborate their documents in Hungarian trying to avoid abbreviations and replacing loanwords with their Hungarian equivalents. Yet, according to translators who have a large experience in the field of translating medical documents from Hungarian to other languages, the Hungarian documents are not so easy to understand as they would be if the provision of the legislation regarding the language use (plain Hungarian in medical texts) had been met.

3. The case study

In the framework of the present study, we present a case study, the subject of which is the final report of a neurosurgery hospital and the related medical final reports and letters from Romanian to Hungarian. The text had been translated by a qualified translator, who, however, did not have a medical translator qualification.

In the Romanian translation market, it is not typical for translators to specialize in a single field, given that it is more advantageous for them to be proficient in more than one field in terms of their livelihood.

This does not mean that translators do not strive to ensure quality, it merely means that they acquire fewer routines in each field, as they work in several domains in the course of their professional activity. Translators develop their working methods for each field, knowing exactly what online and offline resources they need to use to complete translation assignments quickly, efficiently and with high quality.

Medical translators who translate from Romanian to Hungarian and from Hungarian to Romanian use various strategies in order to find the perfect equivalent in the target language.

[2] http://www.matud.iif.hu/2009/09jan/14.html

It is very difficult to translate medical texts from Romanian into Hungarian, because, as already mentioned above, there are not really enough Romanian-Hungarian medical dictionaries, and the list of abbreviations is also very difficult to find in both the source and target languages.

Nevertheless, there is a very high demand for this type of translation in the Romanian translation market.

One of the reasons for this is that members of the Hungarian communities in Romania often want to use the health care services of Hungary in case of illness (the reasons for this are not examined in the framework of the present study).

In this case, it is necessary to translate the descriptions and reports of their illness, so they use the services of translation agencies. Working both as a translator and a teacher who trains translators-to-be, it became obvious that translating medical texts in the context of the above mentioned two languages is not a simple task. Due to the fact that translators are neither terminologists or lexicographers, they would need well edited and complex, preferably online dictionaries to help them elaborate their translations and later to build their glossaries (TM-s, TB-s) to become more and more efficient as the number of the translated pages grows. At the present moment these complex dictionaries do not exist, so translators choose other solutions. In this paper we aim to present some of these solutions based on the translation process of a set of medical documents.

As a research method we chose the comparative method through which the segments taken from source and target were compared from the viewpoint of terminology. We also analysed the translation process, the method we had used is the think aloud protocol[3]. One of the main ways that researchers find out what translators think when translating, is to use the method of think aloud protocols. For the purpose of the present research we have adopted this method in a manner that the results reflect our main research topic: how can English become an intermediary language between Romanian and Hungarian in the case of medical translations.

In order to reach the aim of this study, the translator of the documents in this analysis was asked to write in the footnote the methods he had used to find the most appropriate solution. He was asked to focus especially on the cases where he had to use English to find the Hungarian equivalent.

Besides these aspects, the most important terminological issues of the presented translation project have also been analysed.

3.1. Presenting the source texts

Stylistically speaking the analysed texts belong to the scientific style characterized by the frequent use of technical terms *(terminus technicus)*. For this reason, words of foreign origin and loanwords are very common in these texts (including Latin words, words of Greek Origin, and some English words, too).

The texts are not scientific texts, but descriptive ones containing applied medical jargon, the author of the texts (most probably the attending physician) focuses on recording the facts, without taking into account the need for lay people to understand the text.

Each text contains a great many abbreviations, especially those that describe the results of the tests performed by imaging diagnostic tools (such as CT or MRI). As far as the syntax of the text is concerned, the sentences are incomplete in many cases, making the text fragmented. Elements that ensure text cohesion are also missing, this has the result that all the sentences can be understood only if the whole context is taken into consideration.

[3] Think-aloud protocols involve participants thinking aloud as they are performing a set of specified tasks. Users are asked to say whatever they are looking at, thinking, doing, and feeling as they go about their task. This enables observers to see first-hand the process of task completion. Observers at such a test are asked to objectively take notes of everything that users say, without attempting to interpret their actions and words (source of definition: https://www.definitions.net/definition/think+aloud+protocol, retrieved on: 2021 May the 3rd). About the use of this method for research in the field of translation one can read in Think-aloud protocols Silvia Bernardini's "Think-aloud protocols in translation research. Achievements, limits, future prospects" (http://www3.uji.es/~aferna/EA0921/3c-TAPs.pdf).

The set of documents consists of 4 different texts: 1 hospital discharge summary, 2 CT examination reports and 1 MRI examination report.

A hospital discharge summary serves as the primary document based on which a patient's care plan in the post-hospital period can be carried out appropriately. Detailed discharge summaries are considered to be essential for promoting the patient's safety and health. A discharge summary consists of several subchapters, the first (after the registration of the patient's personal data) describing the reason for hospitalization (description of the patient's primary presenting condition; description of the initial diagnostic evaluation). The second part of the discharge summary deals with the significant findings (focusing on the primary diagnosis). The third subchapter describes the procedures and treatment provided (including a description of the events relevant to a patient during the hospital stay, the description of surgical, medical and other health consults, invasive, non-invasive, diagnostic, or technical procedures a patient experienced while being at the hospital. The fourth subchapter presents the condition of the patient when discharged, the fifth includes the instructions for the patient and the family and finally, the sixths subchapter presents the discharge medication, dietary recommendations and plans for further treatments.

MRI scan and CT scan reports contain personal data of the patient, the initial diagnosis set by the attending physician and the findings reflected in the images. These are formulated in an even more scientific manner, using a very specific terminology that is very difficult to understand by readers without medical knowledge and even harder to translate.

3.1.1. Terminological issues

In order to present the terminological problems encountered during the translation process we have chosen 15 segments of the four documents, focusing especially on those parts that are rich in technical terms.

The following table is intended to present these segments. The first column contains the original text (elaborated in Romanian) and the second contains the translation elaborated by the qualified translator who agreed to help us with this research paper. The third column of the table presents the translation related problems that the translator encountered during the elaboration of the target text. The terms are printed with bold and the correspondence between the source term and the target terms is indicated by superscript numbers, 38 term pairs being identified.

Table no. 1. Terminological problems encountered by the translator

No.	Source text	Target Text	Translation related problems, explanations
1.	Examinarea **RM cerebral**[1] evidențiază stare post intervenție chirurgicală pentru **MAV**[2], cu **modificări sechelare occipital dreapta**[3].	Az agyi **MR-vizsgálat**[1] az **arterio-venosus malformáció**[2] végett elvégzett műtéti állapotot mutatja, **jobb oldali occipitális szekeláris elváltozásokkal**[3].	There are two terminology issues in this section. One is the use of the abbreviation (MAV) and the other is the abbreviation used to describe the medical method (RM).
2.	Modificări sechelare cu **aspect de encefalomalacie**[4] și produși de degradare ai hemoglobinei, **cerebelos superior dreapta**, a **pedunculului cerebelos superior și mijlociu din dreapta**[5] și	A **jobb oldali felső kisagyi rész**, a **jobb oldali felső és középső kisagynyúlvány**[5] és a középagy jobb laterális szélének szekeláris elváltozása	The biggest terminological challenge in this section is that terms do not consist of a single word, but of a

	marginea lateral dreapta a mezencefalului, cu o imagine izosemnal T2W[6], corespund probabil unui surgicel.	**encephalomalaciás (agylágyulásos) kinézettel**[4] és a hemoglobin bomlástermékeivel, T2w[6] izoszignális képpel, amely valószínűleg megfelel egy hemosztatikus anyag jelenlétének (Surgicel).	garland of words and word phrases. This also makes it difficult to identify them within a sentence. The other problem is the word order, because in Hungarian such sentences are structured differently.
3.	Ușoare modificări sechelare se evidențiază și la **nivelul nucleului dințat din dreapta**[7]. Adiacent zonei și **cerebelos inferior**[8] se evidențiază structuri vasculare aberante, probabil **cu origine de la nivelul PICA dreapta**[9], un **nidus**[10] de aproximati 8 mm, și drenaj spre sinusul sigmoidian drept.	A **jobb oldali fogazott mag (nucleus dentatus)**[7] területén is enyhe szekeláris elváltozások láthatók. A zóna szomszédságában és a **kisagy alsó részén**[8] rendellenes érstruktúrák láthatók, valószínűleg **jobb oldali PICA eredettel**[9], továbbá egy kb. 8 mm **nidusz**[10], és a jobb sinus sigmoideus fele drénezve.	Again, abbreviations are the main problem in this segment, but here is also an example of an untranslatable lexicon. This will appear as a loanword in the target text without being translated.
4.	**Globi oculari**[11], **spații retrobulbare**[12], **sinusuri cavernoase**[13] cu aspect RM în limite normale.	A **szemgolyók**[11], a **retrobulbáris terek**[12], a **sinus cavernosusok**[13] normál határok közti MR képpel.	In this passage, it can be observed that there is a dictionary-like equivalence between the terms of the source language text and the terms of the target language text, and the word order does not cause any particular problems either.
5.	**Examen obiectiv neurologic**[14]. Pacienta este conștientă, nu prezintă semne de **hipertensiune craniană**[15] sau de **iritație meningeană**[16], în sfera nervilor cranieni se remarcă tulburări de oculomotricitate la nivelul ochiului drept, cu **ptoză incompletă**[17] și limitare a mișcării externe a globului ocular pe orizontală, respectiv **pareză facială stângă de tip central**[18]**.**	**Neurológiai vizsgálat**[14]. A beteg tudatánál van, nincsen **magas agyi nyomásra**[15] vagy **agyhártya-izgalomra**[16] utaló tünet, az agyi idegek szintjén szemmozgásbeli zavarok figyelhetők meg, **részleges ptosis**[17] a szemgolyó külső vízszintes mozgásának korlátozottsága, illetve **baloldali központi arcbénulás**[18].	As with the text above, equivalence between terms is feasible, but this requires medical expertise in all cases.
6.	**ROT**[19] sunt mai vii la nivelul membrelor superior și inferior stângi, se remarcă **spasticitate în**	.... **a reflexek**[19] kifejezettebbek a bal felső és alsó végtagok szintjén,	Abbreviations represent the main translation problem of

	faza flasco-spasmodică[20] la acest nivel, cu hemipareză stângă (**FMS**[21]=4/5 la nivelul membrelor superior și inferior stâng).	ezen a szinten **spaszticitas figyelhető meg petyhüdt-görcsös fázisban**[20], baloldali hemiparesis (**funkcionális mozgásminta**[21] **szűrő**: 4/5 alsó és felső bal végtagok esetében).	this text. It can be seen that the Hungarian text is much longer, suggesting that instead of the abbreviations, explicit variants had been used.
7.	**Examenul angio-CT craniocerebral**[22] evidențiază o malformație arterio-venoasă la nivelul regiunii pineale.	A **agyi és agyiér CT-vizsgálat**[22] nyilvánvalóvá tesz egy arterio-venosus malformációt a tobozmirigy területén.	An example of compound word translated with a non-compound can be seen in this example (craniocerebral = agyi és agyiér)
8.	Examenul neurologic la internare relevă pacienta conștientă, cooperantă, ușor confuză, **GCS 14 pct**[23], sindrom de hipertensiune intracraniană.... **proba Romberg pozitivă**[24] pe partea dreaptă. **Hemihipostezie exteroceptivă**[25] stângă, **disartrie**[26].	A beutaláskori ideggyógyászati vizsgálatkor a beteg tudatánál van, együttműködő, enyhén zavart, **GCS14**[23] pont, agynyomásfokozódás, kisagyi vaszkuláris szindróma, a **Romberg próba pozitív**[24] jobb oldalon, (....), baloldali **exteroceptív hemihipoesztézia**[25], **diszartria**[26].	This passage illustrates the interoperability and mutual comprehensibility of medical jargon in each language. For example, the Romberg test sounds the same in both languages and the other expressions in the source language text help to achieve equivalence as the target language equivalents are similar. The reason for this is the common etymology.
9.	Postoperator sub tratament antibiotic, antialgic, antibiotic conform protocolului, cortizonic sub protecție gastrică, de prevenție a **TVP**[27] și mobilizare treptată.	Antibiotikumos, fájdalomcsillapító kezelés (protokoll szerint), kortizonos kezelés gyomorvédők alkalmazása mellett, **Ø**[27] fokozatos mobilizálás, kedvező kórlefolyás.	In this segment we have encountered an abbreviation that is omitted in the target text, probably due to the inexistence of an adequate equivalent.
10.	CT cerebral de control care relevă **status postoperator NCH**[28] cu modificări la nivelul zonei de intervenție incadrabil normal în context. Postoperator se urmărește în evoluție apariția **fistulei LCR**[29] – fără semne și simptome.	A műtét utáni CT-vizsgálat kimutatja az **idegsebészeti beavatkozás utáni állapotot**[28], a beavatkozás helyén a képbe normálisan illeszkedő módosulásokat. Egy esetleges **sipoly**[29] megjelenése lehetőségének a követése.	In this example the problem is once again the frequent use of abbreviations, that are explicitly explained in the target text (status postoperator **NCH** = **idegsebészeti** bevatkozás utáni állapot).

11.	Stare post intervenție NCH pentru MAV la **nivelul segmentului P2 dreapta ACP**[30] cu **craniotomie**[31] cu **găuri de trepan**[32] occipitală dreapta.	Idegsebészeti beavatkozás utáni állapot az arterio venosus malformáció végett, **a jobb hátsó agyi artéria P2 szegmensén**[30] **Trepán fúróval**[32] végzett **kraniotómiával (koponyafeltárással)**[31] a jobb okcipitális tájákon.	In this passage we can see that during the translation it was necessary to use explanatory equivalents while preserving the loanword.
12.	Cavitate restantă post-operatorie de aprox. 15/16 mm, **cu conținut predominant aeric**[33], minime focare hemoragice la nivelul cisternei ambientale drepte: **edem vasogenic pericavitar**[34], de grad redus.	Körülbelül 15-16 mm méretű műtét utáni maradvány üreg, többnyire **légtartalommal**[33], minimális vérzéses gócokkal a jobb interpendukuláris cisternák területén, **üregkörüli csökkent fokú ér eredetű ödéma**[34].	The analytical nature of the source text disappears in the translation, as the Hungarian language allows the use of synthetic structures, thus for example **conținut predominant aeric** is translated with **légtartalom**.
13.	Moderată voalare la nivelul cisternelor bazale **cu discretă herniere**[35] la nivelul **găurii occipitale**[36] a emisferelor cerebeloase.	Mérsékelt homályosodás a bazális ciszternák szintjén, **mérsékelt betüremkedéssel**[35] az **öreglyuk**[36] szintjén a kisagyféltekénél.	In this example the most interesting term to translate was term [36], that in the Hungarian language is expressed in a metaphorical way: **öreglyuk** (that in back translation would be 'old whole')
14.	Fără modificări importante vizibile CT de traiect, calibru, opacifiere la nivelul arterelor **poligonului Willis**[37] sau sinusurilor venoase cerebrale postoperatorii.	A CT-n nincs szignifikáns posztoperatív elváltozás sem méretben, sem a **Willis kör**[37] vagy az agyi vénás szinuszok homályosodásában.	In this excerpt we see term [37] that is poligonul Willis that can be translated only if considered a word phrase (a specific expression), thus the common name of the phrase is not translated but replaced by the appropriate equivalent that is *kör* (back translated would be circle)
5.	Minimă pneumoventriculie **corn frontal VLS**[38]**.**	**Frontális kürt**[38] minimális levegővel való telítettsége.	In this example, once again, we can see the omission of the abbreviation VLS.

3.2. The translation process – English as an intermediary language

The ability of a translator to examine or change the process depends on his expertise and knowledge. Research has shown that translators often translate automatically and almost every time they notice if the translation does not meet the quality requirements. On other occasions, translators think about a solution for more time, get information from books, dictionaries and the Internet and take into account the communication situation, the target language recipient and style.

The translation process is a mixture of the conscious and subconscious processes. This mix may help translators become more professional.

Our translator agreed to include in footnote all the methods and solutions that helped him in the translation process.

Using dictionaries is a primary working method in the case of any translation process. Thus the translator who elaborated the analysed texts also searched for dictionaries, as he referred to in the footnote. But unfortunately – as we have mentioned above – there are no appropriate Romanian-Hungarian medical dictionaries, thus the translator had to use English dictionaries to find the equivalents. This method meant that he – as he explained – searched the term in a Romanian – English dictionary or database, then he searched for the Hungarian equivalent of the English term in a Hungarian – English medical dictionary. For example he used the glossary accessible on Proz.com[4] and online dictionaries and databases like engleza-online.ro[5], Reverso Context[6] and sometimes even Google Translate. The most useful English-Hungarian dictionaries used in the translation process were: DictZone[7] and OrvosiSzotar[8]. Terms translated using the aforementioned dictionaries:

Table no. 2. Romanian terms translating into Hungarian using English as an intermediary language

Romanian term	**English term**	**Hungarian term**
modificări sechelare occipital dreapta	right occipital sequelae changes	jobb oldali occipitális szekeláris elváltozásokkal
aspect de encefalomalacie	aspect of encephalomalacia	encephalomalaciás (agylágyulásos) kinézettel
globi oculari	eye socket	szemgolyók,
spații retrobulbare	retrobulbar spaces	retrobulbáris terek
sinusuri cavernoase	cavernous chambers	sinus cavernosusok
examen obiectiv neurologic[14]	neurological examination	neurológiai vizsgálat
hipertensiune cranianã	pressure on the brain	magas agyi nyomásra
iritație meningeană	meningeal inflammation	agyhártya-izgalomra
pareză facială stângă de tip central	left central facial paresis	baloldali központi arcbénulás
postoperator	postoperatory	műtét utáni
găuri trepan	Trepanning hole	trepán fúró

But unfortunately not all the terms can be found in the bilingual dictionaries, glossaries, databases or other online resources, in such cases the translator used monolingual dictionaries, mainly in English. Due to the fact that most of the terms are of Latin and Greek origin, a translator with a certain routine, linguistic knowledge and proficiency in medical language can figure out the English variant of a Romanian medical term. In order to verify the correctness of his choice our

[4] https://www.proz.com/glossary-translations/english-to-romanian-translations/95
[5] http://www.engleza-online.ro/dictionar-englez-roman.php?k=medical
[6] https://context.reverso.net/translation/romanian-english/
[7] https://dictzone.com/orvosi-magyar-szotar/
[8] https://www.super55.com/

translator used monolingual English medical dictionaries such as: The Free Dictionary by Farlex[9], MedTerms Medical Dictionary.[10] Terms translating using these kind of dictionaries: *ptoză incompletă, flasco-spasmodică, sindrom hipertensiune arterială, oculomotricitate, cerebelos superior dreapta, zona pineală, gaură occipitală.*

According to the translator, definitions had to be searched, read and interpreted very often, or even the denotation denoted by the term had to be identified by means of images. The definition is of major importance in any kind of terminology, because it is the general procedure that explains the value of a concept or the conventional way in which the concept is connected to the word or term that represents it (DSL 2001: 155, Sager 2000: VII). Reading and interpreting definitions always help translators in the translation process mainly if he/she has an adequate medical knowledge and is aware of what kind of sources may be used. Our translator for example confessed that he mainly used those definitions that had been written by specialist in diverse medical journals or reliable webpages.

Table no. 3. Terms translated with the help of definitions

Romanian term	**Definition**	**Webpage**
Examinarea **RM cerebral**	Examenul imagistic prin rezonanță magnetică (IRM) cranio-cerebral este o investigație nedureroasă, noninvazivă, neiradiantă, care ajută medicul în procesul de diagnosticare al anumitor patologii. Acesta folosește un câmp magnetic puternic și unde radio. *(In translation: The craniocerebral magnetic resonance imaging (MRI) is a painless, non-invasive, non-irradiating investigation that helps the doctor in the diagnosis of certain pathologies. It uses a strong magnetic field and radio waves)*	https://emeraldmed.ro/proceduri/irm-cerebral/
Nivel **PICA**	Posterior inferior cerebellar artery (PICA) is one of the three vessels that provide arterial supply to the cerebellum. It is the most variable and tortuous cerebellar artery.	https://radiopaedia.org/articles/posterior-inferior-cerebellar-artery
craniotomie	Craniotomia este o operatie chirurgicala in care o portiune a craniului este inlaturata temporar pentru a avea acces la creier. Craniotomiile sunt operatii	https://proceduri.romedic.ro/craniotomia

[9] https://medical-dictionary.thefreedictionary.com/
[10] https://www.medicinenet.com/medterms-medical-dictionary/article.htm

	frecvent critice efectuate pe pacienti care sufera de leziuni cerebrale sau traumatisme cerebrale. *(In translation: Craniotomy is a surgical operation in which a portion of the skull is temporarily removed to gain access to the brain. Craniotomies are frequently critical surgeries performed on patients suffering from brain injuries)*	
nivelul segmentului P2	The posterior cerebral arteries (PCA) are the terminal branches of the basilar artery and supply the occipital lobes and posteromedial temporal lobes.	https://radiopaedia.org/articles/posterior-cerebral-artery
hemihipostezie	Tulburare ce afecteaza o jumatate a corpului, caracterizata prin reducerea sensibilitatii. *(In translation: Disorder that affects half of the body, characterized by reduced sensitivity.)*	http://inn.md/wp-content/uploads/2019/04/8.-AVC-Ischemic.pdf

As can be seen in Table no. 3 the translator used both definitions retrieved from Romanian websites and definitions found on English webpages. So we can conclude that while using the method of translating with the help of definitions he uses sources elaborated in English, thus English becomes an intermediary between the two languages in the cases when there are no dictionary equivalents in the target language.

Another method of our translator was to carry out a simple Google search based on ad-hoc translations made by him. According to the translator he translated by himself those terms that he could find in any accessible source then he introduced them in the browser to verify whether they are appropriate and correct. As he said, in most cases the translated terms were found not in dictionaries but mostly in journals and other scientific papers. Such terms were *proba Romberg, edem vasogenic, pneumoventriculie, discretă herniere, poligonul Willis, sinusuri venoase, focare hemoragice, opacifiere, conținut aeric.*

As our translator explained the greatest challenge for him while translating this set of documents was to decipher and understand the abbreviations used by the doctors.

Using abbreviations is something absolutely natural in communication between doctors, but if these abbreviations must be understood or translated by someone who is not skilled in that specific field, may represent a major problem.

In this set of documents, the majority of the abbreviations belong to the very specific field of RMN and CT examination, but there are other abbreviations, too.

The table below presents the abbreviations used in the analysed segments. The first column consists of the source text abbreviation, the second one contains the explanation found by the

translator (in some cases in English), the third column contains the equivalent that our translator had chosen, while the fourth presents our explanations.

4. Issues related to the translation of the abbreviations

Abbreviation used in the source text	**The interpretation of the abbreviation**	**The equivalent chosen by the translator**	**Observations**
RM cerebral	imagistică prin rezonanță magnetică (In translation: magnetic resonance scan)	MRI vizsgálat	In the Hungarian language there is a perfect match for this abbreviation, the translator knows it and uses it correctly.
MAV	malformație artero-venoasă (Artero-venous malformation)	arterio-venosus malformáció	The translator chooses to use the explicit version of the abbreviation. He could use AVM, as it is used by Hungarian specialists, yet he considers that the whole phrase is the adequate choice.
izosemnal T2W	T2W isosignal (the T2W level of signal intensity in MR scan)	T2w izoszignál	The code is not translated, as it is used in English, Romanian and Hungarian languages, too.
PICA	posterior cerebellar artery	PICA	The same acronym is used in Hungarian, too.
ROT	reflexe osteotendinoase (In translation: Osteotendinous reflexes)	reflexek	The acronym is omitted, instead the common plural noun *reflexes* is used.
FMS=4/5	the result of the functional movement tests	dunkcionális mozgásszintmérő	Instead of the abbreviation the explicit variant is used.
GCS14	Glasgow Coma Scale	GCS14	The abbreviation is kept by the translator
TVP	tromboză venoasă profundă (In translation: deep vein thrombosis)	Ø	Complete omission of the abbreviation can be observed in this example.
status postoperator NCH	status postoperator (intervenție	idegsebszeti beavatkozás utáni	Instead of the abbreviation the

	neurochirugicală) (In translation: postoperatory status after neurosurgery)	állapot	explicit variant is used.
segment P2	the P2 segment begins at the posterior communicating artery and curves around the ambient cistern of the midbrain, and courses above the tentorium cerebelli[11]	P2 szegmens	The code name of the artery is kept; the common noun is translated.
ACP	posterior cerebral arteria	hátsó agyi artéria	Instead of the abbreviation the explicit variant is used.
corn frontal VLS	parte al sistemului ventricular al creierului (In translation: part of the ventricular system of the brain)	frontális kürt	The abbreviation is not kept in the translated text, because the Hungarian phrase can express by itself the content of the abbreviation, too (implicit inclusion of the meaning)
fistula LRC	LCR: the CSF leak is a severe and life threatening complication that can occur during surgery of the temporal bone for suppurative conditions of the ear.	Ø sipoly	Only the common noun *sipoly (translation: leak)* is kept, so the abbreviation is once again omitted.

4. Conclusions

Medical language is the language used by medical experts in their professional communication and had undergone a long process of development influenced mostly by Greek and Latin medical traditions. Its specific features and characteristics are studied from various aspects. A very rich field for the study of medical terminology is that of translation studies. Translation always implies mediation and while translating, translators not only use the existing terminology but they themselves contribute to the development of the specialized vocabulary of each domain offering solutions and finding equivalents. Medical language is one of the most rapidly developing specialized languages as it is strongly connected with the immense development of technology and science due to which new concepts are permanently brought to each language. Medical vocabulary is an open and continually changing phenomenon, perhaps this is one of the reasons why becoming a medical translator is a great challenge as it requires not only the skills of a professional translator but those of a terminologist and a lexicographer, too. Furthermore, medical translators must also have some medical knowledge. The information-searching skill is perhaps one of the most

[11] https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK538474/

important for a medical translator, as while translating he or she must read several sources, a simple bilingual dictionary is not sufficient to complete the translation task.

As we can see in the above presented case study, the translator had to deal with many translation related problems. According to the translator who had agreed to participate in the elaboration of the present study, translating this set of documents took a very long time; it required accurate documentation and a lot of reading of medical scholarly literature. This was perhaps a consequence of the almost complete lack of traditional dictionaries. Having no dictionaries to use in the translation process, our translator had to use different strategies for the elaboration of the translation: searching for definitions, searching for English language equivalents and translating these into the target language, making ad-hoc translation and solving terminological challenges.

It is a well known fact that English language plays a significant role in medical education, it is not only used for learning purposes and seeking knowledge but also for presenting the results of the research activity. That is why English could become an intermediary language for translators who must translate medical documents written in a language that is not a language of international importance into another such language. The lexicographers of each language tried to elaborate medical dictionaries that could connect their language to the English medical vocabulary, so there are Romanian-English Medical Dictionaries, English-Romanian Dictionaries, English-Hungarian dictionaries and Hungarian-English dictionaries, while there are no Romanian-Hungarian or Hungarian-Romanian ones. So translators have the possibility – if they speak English – to use these dictionaries to fill the gap. The significant role of English medical language is reinforced by the fact that much of the scientific, technological and academic information is globally published or presented in English, that is why – as our translator had proved – in many cases English language sources helped him in the elaboration of the translation.

BIBLIOGRAPHY

Badea Oana, Fariseu Raluca 2010. The Evolution of Romanian Medical Terminology. http://cis01.central.ucv.ro/litere/onomastica_lexicologie/revista_scol_2010/oana_badea,raluca_fariseu.pdf (retrieved on April 30th, 2021)

Coteanu Ion 1981. *Stuctura şi evoluţia limbii române (de la origini până la 1860)*. Bucureşti, Editura Academiei Române.

Klaudy Kinga, Gulyás Róbert 2015. Terminusok és reáliák az európai uniós kommunikációban. In: Bartha-Kovács Katalin et al. (szerk.) *Transfert nec mergitur. Albert Sándor 65. születésnapjának tiszteletére*. Szeged: JATE Press. 75–84.

Metcalf, Allan 2002. *Predicting New Words.* Mifflin: Houghton.

Năznean, Adrian. 2011. Training as a Medical Translator. In. Butiurca D. – Druță I. – Imre A. (eds.) Terminology and Translation Studies. Plurilingual Terminology in the Context of European Intercultural Dialogue. Cluj-Napoca: Scientia Publishing House

Rácz János 2014. A magyar orvosi nyelv akkor és most. *Morzsák.* Isssue: 2014.1 http://real.mtak.hu/19414/1/MONY_2014_01_A_magy_Racz_J_u_124051.610569.pdf (retrieved on April 30th, 2021).

Reiss, K 1989. Text Types, Translation Types and Translation Assessment. In: *Reading in Translation Theory*. Chesterman, A. (ed.) Helsinki: FinnLectura. 58–96.

Snell-Hornby, M. 1988/1995. *Translation Studies. An integrated approach.* Amsterdam–Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Zrínyi Andrea, Fogarasi Katalin, Meiszter, Erika 2014. Die Fachlexikographie der Medizin in Ungarn. In: Muráth Judit (ed.) *Hungarian lexicography III. LSP Lexicography. (Lexikográfiai füzetek 7.)* Budapesta: Akadémiai Kiadó. 303–324.

Zsemlyei János 1996. *A mai magyar nyelv szókészlete és szótárai.* Cluj-Napoca: Editura Erdélyi Tankönyvtanács.

Wulff R., Henrik 2004. The language of medicine. *Journal of Royal Society of Medicine*. Issue: 97(4): 187–188.

Other sources:

DICŢIONAR GENERAL DE ŞTIINŢE ŞTIINŢE ALE LIMBII (ed.) Angela BIDU-VRĂNCEANU – Cristina CĂLĂRAŞU – Liliana IONESCU-RUXĂNDOIU – Mihaela MANCAŞ – Gabriela – PANĂ DINDELEGAN. Editura Ştiinţifică Bucureşti, 1997

ROMANCE NON-SATURATED PATTERNS

Dana-Luminița Teleoacă (Dobre)
PhD, Scientific Researcher II, „Iorgu-Iordan-Al. Rosetti" Institute of Linguistics of the Romanian Academy, Bucharest

Abstract: This paper represents a contrasting research in Romance area regarding the absolute / non-saturated patterns (active-transitive vs. passive-reflexive) of the psychological verbs meaning „surprise, wonder" in Romanian, French and Spanish. The theoretical approach comes from cognitive and functional grammar in terms of downgrading of the direct object or the prepositional object by suppression. Within this theoretical framework, the numerous contexts excerpted from current Internet pages in Romanian, French and Spanish provide support for the idea that the emergence of absolute patterns ought to be related to the syntax (the tendency towards a loose regime), but mainly to the pragmatic-stylistic dimension (the tendency towards brevity).

Keywords: psych verbs, contrastive Romance, functional-cognitive, non-saturated, loose regime, brevity

1. Precizări preliminare

Aşa cum este cunoscut, pentru situaţiile discursive în care *obiectul direct* al unui verb nu este exprimat explicit, gramaticile moderne vorbesc despre „nesaturarea" acestuia (v., de pildă, GALR 2005 [I]: 341), un concept admisibil însă numai cu referire la „structura-c" (cf. engl. *constituent structure*), nu şi la „structura-f" (cf. engl. *functional structure*)[1], care implică „citirea" prin prisma actualizării obiectului direct. Într-o serie de cazuri de acest gen avem a face cu ceea ce s-a numit „argument par défaut", mai exact acel argument care poate fi sau nu exprimat la nivel sintactic. Conceptul apare la Berthouzoz (2000: 134), într-un cadru teoretic în care noţiunea de 'argument par défaut' este discutată prin delimitare faţă de: a) argumentele *adevărate,* care se impun a fi întotdeauna exprimate explicit; b) argumentele *implicite,* exprimabile sintactic exclusiv în condiţiile specificităţii lexicale sau discursive şi c) argumentele *lexicalizate* sau încorporate sensului verbului şi care nu pot fi exprimate explicit[2]. Alţi autori vorbesc despre un aşa-numit *obiect nul* sau *vid* (v., de ex., Haïk 2005: 196 sq.), generat prin omisiunea „criteriului-teta", criteriu formulat – aşa cum se ştie – în anii '80 de Chomsky şi care presupune exprimarea obligatorie a argumentelor verbale. După toate probabilităţile, ar fi un fenomen caracteristic limbilor romanice, prin opoziţie, de exemplu, cu engleza (Amary 1997: 379 sqq.), şi pe care specialiştii l-au discutat prin analogie cu fenomenul *subiectului vid* (Rizzi 1986: 513 şi *passim*, Haïk 2005: 198 sq.).

Din perspectiva studiilor de gramatică *funcţională* (v., de ex., Givon 1990: 624 sq.), neexprimarea explicită a obiectului direct relevă una dintre modalităţile de „*retrogradare*"[3] a acestuia, care intervine adesea în situaţiile discursive în care complementul respectiv reprezintă o entitate generic predictibilă (cf. *infra*, **2.1.**, contextele în care entitatea experimentatoare generică este *opinia publică*). Astfel de tipare (nonsaturate) au fost definite, cu referire la verbele psihologice, inclusiv din perspectiva *antipasivului*, component al categoriei diatezei (Manea 2001: 121). În fapt, este vorba despre o strategie de codificare a *stării de fapt*, constând în păstrarea

[1] În termenii *gramaticii lexicale funcţionale* (v., de ex., Bresnan 2001 sau Vanhoe 2004), *structura-c* sau *constituent structure* este acea structură specifică fiecărei limbi şi definibilă prin delimitare faţă de *structura-f* / *functional structure* (parţial universală, cel puţin în ceea ce priveşte funcţiile gramaticale). În conformitate cu punctul de vedere asumat în studiile lexical-funcţionale (şi prin opoziţie cu abordarea chomskyană [cf. Chomsky 1981], care distinge, aşa cum se ştie, între o *structură de suprafaţă* vs. o *structură de adâncime*), *structura-c* şi *structura-f* reprezintă structuri paralele, care exprimă *simultan* două tipuri de informaţii distincte, cu referire la una şi aceeaşi propoziţie.
[2] V., în acelaşi sens, şi Pustejovsky (1995) sau Baumgartner-Bovier (2006: 125 sq.).
[3] Concept definit în studiile de specialitate prin opoziţie cu acela de *promovare*.

subiectului din construcţia activă şi suprimarea (sau plasarea la un caz oblic a) obiectului direct[4]. Strategia de *codificare* a evenimentului *prin suprimare* este specifică verbelor psihologice *cauzative* şi într-o măsură (mult) mai mică verbelor psihologice *de stare*[5], care apar în schimb (şi) în structuri antipasive cu argumentul secund codificat sintactic la un caz oblic (Manea 2001: 131; Gehl 2007: 193, 195).

2. Tipare „nonsaturate" în context romanic

În cele ce urmează atenţia noastră va fi reţinută de o serie de tipare sintactice (activ-tranzitive, dar şi pasiv-reflexive) structurate în jurul verbelor psihologice care desemnează 'mirarea' în limbile română, franceză şi spaniolă (cf. rom. *a* [*se*] *mira / a uimi, a surprinde*, fr. [*s'*]*étonner* şi sp. *extrañar*[*se*] / *asombrar*[*se*] / *sorprender*[*se*]). Suportul investigaţiei noastre a fost furnizat de numeroase contexte excerptate *online*, din pagini actuale de limba română, franceză şi spaniolă.

2.1. Structura activ-tranzitivă

Contextele „nesaturate" par a fi mai puţin bine reprezentate în cazul **românescului *a mira***, cel puţin comparativ cu acelaşi tip de contexte consemnate de noi (v. Teleoacă, *Verbele de mirare*) pentru alte verbe psihologice din aceeaşi paradigmă, cum este şi verbul *a consterna*. Aspectul menţionat este susceptibil de a fi explicat prin concurenţa făcută verbului *a mira* de lexeme (cvasi)sinonimice precum *a uimi* şi *a surprinde*, dar şi prin valorificarea celui dintâi mai ales ca verb reflexiv. Nu în ultimul rând se cuvine să avem în vedere tendinţa utilizării acestui lexem cu o recţiune mai puţin laxă, în speţă în condiţiile exprimării *explicite relativ constante* a celui de al doilea argument al său, obiectul direct.

A mira apare în construcţii absolute atât cu subiecte plasate în antepoziţie, cât şi postpuse verbului, adesea recuperarea experimentatorului (sintactic, un obiect direct) fiind posibilă în limitele contextului imediat[6], în alte situaţii identificarea acestuia fiind facilitată prin considerarea unei secvenţe discursive mai ample. Astfel, *structura-f* „include" relativ frecvent complemente directe, morfologic substantive care evocă un *experimentator... generic* (cf. *lumea, opinia publică*) şi care, eventual, se poate particulariza (cf., de ex., *opinia publică... sportivă / economică, publicul spectator / telespectator... cinefil* ş.a.m.d.): „*A mirat* parcursul UTA-ei din actuala stagiune..." (sportarad.ro/wp-content/uploads/2013/10/sport_cafe_22102013.pdf); „Faptul că Nicu Cojocaru s-a decis să vândă părţile sociale [...] a *mirat* şi nu a *mirat*"[7] (https://books.google.ro/books?isbn=6069392043) ş.a.

Nici verbul *a uimi* nu apare prea frecvent în tipar absolut, cel de al doilea argument al său fiind de regulă exprimat explicit. În exemplele excerptate *online*, *a uimi* este ocurent îndeosebi în enunţuri „nesaturate", în limitele cărora subiectul (stimulus) este situat în poziţie iniţială. Şi de această dată, obiectul direct (neexprimat explicit) este deductibil cel mai adesea chiar din enunţul respectiv (contextul imediat). O situaţie frecvent întâlnită este aceea în care experimentatorul este evocat la nivelul unui circumstanţial de loc (v., în acest sens, *a uimit* ***pe Facebook*** ↔ *i-a uimit* ***pe utilizatorii de Facebook***; *a uimit* ***la Vocea României*** ↔ *a uimit* ***juriul, dar şi publicul*** (*spectator şi telespectator*) *de la emisiunea Vocea României; a uimit* ***la Cannes*** ↔ *a uimit* ***lumea (artistică)*** *prezentă la Cannes* ş.a.m.d.).

---

[4] Astfel de construcţii (*i.e.* antipasive) sunt posibile datorită *încorporării* semnificaţiei 'stare psihică' în semantica verbelor (Manea 2001: 129). În această ordine de idei, de pildă, un enunţ ca *Un astfel de comportament miră / uimeşte / surprinde* este echivalabil prin „Un astfel de comportament *provoacă / generează* ***o stare psihică*** *de mirare / uimire / surprindere*". Tocmai datorită fenomenului de *încorporare* în construcţiile antipasive, tipul aspectual al centrului verbal nu se modifică (verbele rămân [*proces cauzativ*]), deşi predicaţiile sunt formal de-tranzitivizate (Manea 2001: 130). În acest context, experimentatorul este suprimabil în condiţiile în care el este *recuperabil* (*anaforic* sau *cataforic*), *structura-f* implicând – aşa cum remarcam *supra* – „citirea" prin prisma actualizării obiectului direct.

[5] V. îndeosebi subcategoria verbelor *de stare direcţionată* (cf. *a admira, a adora, a agrea* ş.a.).

[6] Este vorba, mai exact, despre contextul (propoziţie, frază) în care este ocurent verbul de mirare.

[7] Dintr-un context mai amplu (anterior, dar şi posterior), reiese că obiectul direct implicat de *structura-f* este *redacţia Jurnalului Bănăţean*, deci un experimentator particular.

Comparativ cu *a mira* şi *a uimi*, verbul *a surprinde* este superior reprezentat în tipare „absolute”, şi de această dată însă omisiunea obiectului direct fiind cel mai adesea cât se poate de firească, în condiţiile în care o eventuală exprimare explicită a acestuia s-ar fi făcut responsabilă de apariţia unor structuri redundante. Din cele formulate rezultă implicit că experimentatorul este frecvent deductibil, ca şi în cazul verbelor cvasisinonime discutate, din contextul imediat, anume acela în care este ocurent şi verbul de mirare. Într-o multitudine de contexte, experimentatorul este definibil în termenii ‘opiniei publice’, deşi, contextual, aceasta se poate particulariza drept opinie publică în / din lumea sportului, a economiei, a cinematografiei şi chiar în / din arealul religios.

Heteronimul francez, şi anume verbul ***étonner***, este relativ bine reprezentat în construcţii absolute (în mod constant, în astfel de enunţuri, subiectul este plasat pe prima poziţie), din această perspectivă putându-se admite similitudini cu românescul *a surprinde* şi mai puţin cu celelalte două verbe sinonimice, *a mira*, respectiv *a uimi*. Însă, similar situaţiei consemnate pentru toate cele trei verbe din română, şi de această dată experimentatorul este frecvent deductibil din contextul imediat (cf., de ex., «Selon des observateurs avisés, l’attitude des Etats-Unis *étonne*», afrique.kongotimes.info/.../4594-congo-guerre-...; « Connu pour ses extravagances vestimentaires, Lionel Messi *a étonné* par sa sobriété ce lundi soir », www.lesoir.be/.../ballon-d-or-lionel-messi-etonn... ş.a.). Aşa cum am putut constata, deşi experimentatorul este, într-o serie de cazuri, generic (cf. opinia publică, auditoriul / asistenţa), totuşi, per ansamblu, par a prevala contextele în care entitatea experimentatoare este particularizată / individualizată (cf. *les participants à une* ***certaine*** *cérémonie, les Gunners, les adepts d’une économie alternative* ş.a.). Sunt şi situaţii în care tiparul absolut face parte dintr-o secvenţă verbală reprezentând titlul unui articol de ziar, în astfel de cazuri structura *nonsaturată* fiind valorificată foarte probabil (şi) ca *strategie discursivă*. În acest context, vorbim, pe de o parte, despre exprimarea *sintetică, lapidară* şi valenţele sale *persuasive*, pe de altă parte, despre cultivarea unui anumit tip de *suspans*, menit să incite cititorul la lectura unui articol.

Şi **spaniolul** ***extrañar*** este valorificat în limba actuală, asemenea românescului *a mira*, îndeosebi ca verb reflexiv, (şi) din perspectiva acestei observaţii putând fi formulată o explicaţie a relativ modestei atestări a tiparului absolut. În aceeaşi ordine de idei, concurenţa exercitată de lexeme sinonimice (în speţă, de verbele *asombrar* şi *sorprender*) este un alt aspect susceptibil de a prezenta relevanţă în sensul celor afirmate. Experimentatorul – cel mai adesea generic (cf. *opinia publică, telespectatorul*...) – este evocat fie în contextul imediat, fie la nivelul unui context mai amplu (cf., de ex., “La decisión del juez Velasco *no ha extrañado* [*a la opinión pública*, n.n.]…” [8], www.preferente.com/.../maria-jose-hidalgo-y-el...; “El aspaviento del heredero *no ha extrañado* [*a los telespectadores marroquíes* şi, în ultimă instanţă, *a la opinión pública*, n.n]....”, www.elespanol.com/corazon/20160117/95240490_0.html) ş.a.

2.2. Structura pasiv-reflexivă

În perspectiva gramaticii funcţionale, tiparele nonsaturate din care este omis complementul prepoziţional sunt considerate a prezenta relevanţă pentru trăsătura cu cel mai înalt grad de prototipicalitate pentru categoria pasivului, şi anume nespecificarea subiectului din construcţia activă paralelă (v., de pildă, prin comparaţie ***Vestea*** *a mirat-o enorm pe Maria / Maria s-a mirat enorm* ***de veste*** */ Maria s-a mirat*).

Contextele „absolute” în care apare **spaniolul** ***extrañarse*** nu sunt foarte bine reprezentate, obiectul prepoziţional fiind, de regulă, exprimat (explicit). Nevoia de dezambiguizare, de rezolvare a omonimiilor este susceptibilă de a furniza o explicaţie în acest sens, având în vedere faptul că *extrañar*(*se*) este un verb polisemantic, (inclusiv) în tipar reflexiv utilizându-se nu doar cu sensul din aria ‘mirării’, ci şi cu alte accepţii, psihologice şi nonpsihologice / fizice (cf. DRAE)[9]. Cel mai

[8] Enunţul citat reprezintă, de fapt, un subtitlu de articol. Cf. *supra*, observaţiile formulate din această perspectivă pentru franceză.

[9] V. riscul de confuzie cu situaţiile în care verbul în discuţie are sens pronominal (obiectiv) reciproc (cf. „a-şi simţi lipsa unul celuilalt”: „Demuéstrense lo mucho que ***se*** *han extrañado* durante el día con una bienvenida subida de tono” [‘Să-şi arate cât de mult şi-au lipsit toată ziua printr-o binevenită ridicare a tonului’, t.n. // *?‘Să-şi arate ce mult *s-au mirat*

adesea, *stimulusul* este recuperabil din contextul *imediat anterior* (cf., de ex., "Antes de llamar a la puerta, oía mucha gente dentro de casa, *me extrañé* mucho y llamé al timbre", https://books.google.ro/books?id=VNG92hg0frsC ş.a.), (mult) mai rar acesta fiind evocat într-un context *imediat* (*posterior*). Alte tipare sunt sugestive pentru decodarea / recuperarea *transfrastică* sau *discursivă* (v., de pildă, "Los asistentes *no se extrañaron* mucho pues era el Odio que estaba hablando y él siempre quiere matar a alguien"[10], www.aciprensa.com › Comunidad › Historias Urbanas ş.a.).

Stimulusul este implicat, uneori, nu de relaţia cu un context (imediat) anterior vs. posterior, ci prin raportarea la... însuşi conţinutul intrinsec al verbului de mirare (care presupune ideea de resimţire a stării de surprindere *la ceva* definibil tematic drept *stimulus*); în astfel de cazuri, subiectul experimentator reprezintă adesea nume precum *niño / niña, chica, hijo* ş.a., enunţurile de acest gen fiind ilustrative pentru experimentarea stării de mirare, uimire, *chiar de minunare* în relaţie cu *miracolul vieţii în general, iar nu cu un stimulus anume* (*concret, particular*). În pagini de limbă spaniolă, acest tip de enunţuri sunt atestate îndeosebi pentru sinonimul *asombrarse* (cf., de ex., "***Los niños*** *se asombran* y preguntan...", abc.gov.ar/.../2011/filosofia_para_y_con_ninios_editado.pdf ş.a.). O situaţie aparte de tipar nonsaturat este ilustrată prin unele contexte (narative) în care verbul de mirare lexicalizează (inclusiv) un sens *dicendi* (cf. „a spune ceva mirându-se"), în astfel de cazuri enunţul în care este evocat stimulusul reprezentând de regulă un enunţ interogativ sau exclamativ. Exemple de acest tip am consemnat însă exclusiv pentru sinonimul *asombrarse* (cf., de ex., "–¡No puede ser! – *se asombró* ella", https://books.google.ro/books?isbn=6077627410 ş.a.). Unele tipare (absolute) *asindetice* au fost de asemenea consemnate exclusiv pentru *asombrarse*, în contextele excerptate cele două enunţuri (cel în care este ocurent verbul de mirare, respectiv cel în care este evocat stimulusul) fiind separate prin „virgulă", prin „două puncte" şi chiar prin „punct" (cf., de ex., "Pero *asombrémonos*, son paralelas entre sí" [https://revistasacitametam.blogspot.com/.../ilusiones-pticas.html?m...] ↔ *Pero asombrémonos* (***de***) ***que*** *sean paralelas entre sí* ş.a.).

Şi în **franceză**, verbul ***s'étonner*** se construieşte cel mai adesea cu obiect prepoziţional explicit exprimat, aspect care pledează în favoarea unei legături relativ solide între verb şi prepoziţie. În cele mai multe dintre exemplele excerptate *online*, stimulusul este evocat în contextul (imediat) anterior (v., de pildă, «Quand je parle de mon volontariat associatif, la plupart des Français *s'étonnent* [*de* mon volontariat associatif, n.n.]», https://www.deutschland.de/fr/topic/.../question-de-responsabilite-allemagne-france) ş.a. Situaţiile în care stimulusul este evocat în contextul (imediat) posterior sunt (mai) modest reprezentate, şi de această dată însă impunându-se mai ales decodarea la nivel discursiv / transfrastic: «Les voilà autour de moi, et *ils s'étonnent* [*de* la grande trouvaille, n.n.]. Ils ne croient point à la grande trouvaille» (https://gwent.io/fr-FR/carte/liqueur-de-mandragore) ş.a.

Alte contexte sunt sugestive pentru un stimulus implicat prin însuşi conţinutul matricial al verbului *s'étonner* (cf., de ex., «Dès 3 ans, ***les enfants*** *s'étonnent* et posent quantité de questions, parfois très métaphysiques!», https://www.toupie-magazine.com/actu/philosophie-a-portee-petits), respectiv pentru utilizarea aceluiaşi verb cu sens *dicendi* (cf., de ex., «'Il a grandi si vite !' – *s'étonnent* les parents», www.cc-cln.fr/Lou-Petitoun/Actualite/Il-a-grandi-si-vite-!-s-etonnent-les-parents ş.a.). *S'étonner* este ocurent şi în unele tipare *asindetice*, în interiorul cărora introducerea unui conector este susceptibilă de a se solda cu generarea unei structuri care, din punct de vedere sintactic, reprezintă un obiect prepoziţional sau subordonata corespunzătoare acestuia; şi în astfel de situaţii putem admite recuperarea stimulusului, cel mai adesea, dintr-un context *imediat*, de data aceasta posterior: «Les chercheurs *s'étonnent* : ce n'est pas tant le motif de l'histoire qui inciterait alors les cobayes à partager leurs autocollants […]», https://www.franceculture.fr › Littérature) / v.,

---

toată ziua printr-o binevenită ridicare a tonului'] (elmundo.sv/ponle-sazon-secretos-para-ponerle-picante-a-la-vida-sexual/ ş.a.).

[10] Aşa cum reiese din contextul anterior, obiectul prepoziţional stimulus este reprezentat de *spusele / cuvintele amenințătare ale lui Odio* (personaj alegoric întruchipând ura): "Los he reunido aquí a todos porque *deseo con todas mis fuerzas matar a alguien*".

prin comparaţie, *Les chercheurs s'étonnent* ***de découvrir / constater que*** *ce n'est pas tant le motif de l'histoire*... ş.a.

Într-o serie de situaţii, obiectul prepoziţional stimulus este exprimat prin pronumele adverbial *en*, acesta fiind identificabil propriu-zis prin raportarea la un context anterior; aşa cum se poate înţelege, în astfel de cazuri, avem a face cu *false tipare absolute, en* îndeplinind la nivel sintactic funcţia unui complement prepoziţional[11]: «Une baleine a été retrouvée avec plus de 30 sacs en plastique dans son estomac : les experts *ne s'**en** étonnent* plus» (www.sudinfo.be/.../une-baleine-a-ete-retrouvee-avec-plus-de-30-sacs-en-plastique-dans-...) ş.a.

În ceea ce priveşte **româna**, reţin atenţia în primul rând enunţurile în care obiectul prepoziţional stimulus, neexprimat explicit, este deductibil din *acelaşi* enunţ în care este ocurent şi verbul *a se mira* (cf., de ex., „Prima dată am crezut că numai din combustibil se fură, nici *nu prea ne-am mirat* [***de** furt*(*ul respectiv*), n.n.]…" ş.a.). În alte cazuri (relativ la fel de bine atestate *online*), recuperarea obiectului prepoziţional este condiţionată de un context (anterior) mai amplu, ceea ce implică decodarea la nivel discursiv (cf., de ex., „[Să fie acesta încă un aspect al imprevizibilului postmodernism?] *Nu ne-am mira*", https://books.google.ro/books?isbn=6066680757). Cazurile în care stimusul este evocat într-un *context posterior* sunt (mult) mai puţin bine atestate; este vorba în special despre enunţuri care presupun o decodare *discursivă*, uneori identificarea stimulusului necesitând parcurgerea nu doar a frazei imediat posterioare (enunţului în care este ocurent verbul de mirare), ci a mai multor fraze, chiar a discursului respectiv în ansamblul său, care, uneori, poate reprezenta un articol.

Şi românescul *a se mira* se construieşte absolut inclusiv în unele enunţuri în care stimulusul nu este recuperabil dintr-un context concret (anterior, posterior), ci acesta este implicat prin însuşi conţinutul matricial al verbului de mirare (cf., de ex., „Cosma şi Marta sunt doi fraţi care *se miră* şi se întreabă, iar cartea pe care o aveţi în mână este un joc", editurafrontiera.ro/.../gabriel-de-achimsistemul-nervos-sistemul-bu...). În contextele în care *a se mira* apare cu valoare *dicendi*, stimulusul este evocat într-un enunţ anterior, de regulă interogativ: „Să mă întâlneşti din nou?, ***m-am mirat** eu*" (https://books.google.ro/books?id=8tZuBAAAQBAJ -) ş.a. Opţiunea enunţiatorului, în actul discursiv, pentru omisiunea anumitor conectori (şi, implicit, în favoarea tiparului asindetic) este şi ea responsabilă, cel puţin uneori, de apariţia unor construcţii nonsaturate: „... am dus receptorul tot aşa într-o magazie şi *ne mirăm*: ce naiba, toate recepţiile sunt şterse?" (https://books.google.ro/books?isbn=6067710390) / v., prin comparaţie, *Şi ne mirăm **că / de ce** toate recepţiile sunt şterse* ş.a. Această opţiune este susceptibilă de a fi înţeleasă (şi) din perspectivă pragma-stilistică, renunţarea la conector echivalând uneori selectării unui stil indirect liber. În alte cazuri, enunţul cu tipar asindetic pare a garanta un impact discursiv superior, definibil inclusiv în relaţie cu un tip aparte de sententiozitate / emfaticitate, aceasta cu atât mai mult cu cât unele dintre contextele reproduse reprezintă titluri ale unor articole.

3. Concluzii

Atestarea relativ modestă a românescului *a mira* în tipare nonsaturate a fost înţeleasă de noi în relaţie cu concurenţa exercitată din partea unor lexeme sinonimice (în speţă verbele *a uimi* şi *a surprinde*), dar şi cu utilizarea celui dintâi îndeosebi în tipare pasiv-reflexive. În aceeaşi ordine de idei, nu am putut ignora nici o anumită tendinţă de valorificare a acestui lexem cu o recţiune relativ rigidă, în orice caz mai puţin laxă, în speţă în condiţiile exprimării *explicite relativ constante* a celui de al doilea argument al său, obiectul direct. O situaţie similară am consemnat şi în cazul sinonimului *a uimi*, şi de această dată obiectul direct fiind adesea recuperabil din contextul imediat. Acelaşi tip de recuperare, respectiv „omisiunea" frecventă a obiectului direct în situaţii în care experimentatorul este unul generic au fost admise şi pentru *a surprinde*, deşi, per ansamblu, acesta este superior atestat în tipare absolute. O serie de ocurenţe în construcţii nonsaturate prezintă şi

[11] Pentru o serie de observaţii privind proprietăţile sintactice ale pronumelor adverbiale *en* şi *y*, v., de ex., Cusimano (2013: 71–73, 77), care insistă asupra faptului că aceste pronume (conjuncte, clitice, nonseparabile de verb) joacă rolul unor sintagme prepoziţionale.

heteronimul din franceză, *étonner*, şi în acest caz însă experimentatorul fiind adesea deductibil din contextul imediat. Similar verbului din română, *a mira*, nici spaniolul *extrañar* nu apare prea frecvent în construcţii absolute, mai mult, şi în cazul acestuia putându-se admite explicaţii de genul celor formulate pentru română (v. concurenţa exercitată din partea unor lexeme sinonimice, în speţă *asombrar* şi *sorprender*, precum şi atestarea mai modestă în tipar pasiv reflexiv).

Într-o perspectivă statistică, românescul *a **se** mira* se construieşte mai frecvent în tipar absolut, comparativ cu verbele corespunzătoare din franceză şi, mai ales, din spaniolă, limbă în care *extrañarse* îşi împarte aria de utilizare cu sinonimul *asombrarse*. La prima vedere, această concluzie pare a susţine o recţiune mai laxă în cazul românescului *a se mira* şi relativ mai rigidă în cazul verbelor corespunzătoare din franceză şi (mai ales) spaniolă. O astfel de concluzie se impune însă a fi nuanţată, având în vedere că spaniolul *extrañarse*, cel mai modest atestat în construcţii absolute, este şi singurul căruia îi este specifică, inclusiv în sincronie, o polisemie remarcabilă, în acest context tendinţa de dezambiguizare (prin exprimarea explicită a obiectului prepoziţional) manifestându-se ca o reacţie cât se poate de firească în procesul enunţiativ. Spaniolul *extrañarse* şi prezintă de altfel, prin comparaţie cu lexemele verbale din română şi franceză, o diversitate (uneori, chiar şi o frecvenţă) superioară a prepoziţiilor / locuţiunilor prepoziţionale selectate în structura obiectului prepoziţional regizat de acesta, argument în favoarea unei recţiuni puțin rigide (v. și Teleoacă 2020: 236 sqq.).

Considerând ambele tipare *nonsaturate*, şi anume cel rezultat prin omisiunea obiectului direct, respectiv cel generat în condiţiile neexprimării explicite a complementului prepoziţional, vom putea afirma că aceste structuri *absolute* sunt susceptibile de a fi explicate atât în relaţie cu dimensiunea gramaticală (tendinţa către dezvoltarea unei recţiuni laxe), cât şi cu cea pragma-stilistică (tendinţa spre brevilocvenţă). În realitate însă, primul aspect nu se susţine sau, în orice caz, se susţine într-un grad redus, având în vedere opţiunea enunţiatorului (actual) de a omite cel de al doilea argument al verbului în special în enunţuri în care acesta este recuperabil din contextul *imediat*. Prin urmare, se cuvine să admitem mai degrabă tendinţa (manifestată în actul discursiv) de evitare a fenomenelor de redundanţă stridentă şi, doar într-o măsură modestă, tendinţa spre dezvoltarea unei recţiuni laxe. Observaţia formulată este cu atât mai mult validabilă cu cât cazurile de utilizare absolută a verbelor de mirare considerate, tipar activ şi pasiv reflexiv, nu sunt foarte bine atestate în niciuna din cele trei limbi romanice incluse în cercetarea noastră comparativă.

BIBLIOGRAPHY

Amary, Valérie, 1997, «Vers une typologie des objets nuls en français», în *Verbum*, tome XIX, Presses Universitaires de Nancy 4, p. 375–390.

Baumgartner-Bovier, Annik, 2006, «Les verbes d'événements et la causalité», în Jacques Moeschler (coord.), *Nouveaux Cahiers de Linguistique Française* (27). *De la syntaxe à la pragmatique*, Genève, Université de Genève, p. 117–139.

Berthouzoz, Cathy, 2000, *Lexical Semantics for Computer Applications*, Genève, Université de Genève.

Bresnan, Joan, 2001, *Lexical-Functional Syntax*, Malden-Oxford, Blackwell.

Chomsky, Noam, 1981, *Lectures on Government and Binding*, Dordrecht / Cinnaminson, Foris Publications.

Cusimano, Cristophe, 2013, *Grammaire descriptive du français*, Tome 1 – *Pronoms*, Brno, Masarykova Univerzita.

Diccionario de la Real Academia Española, la 22.ª edición, Madrid, Editorial Espasa Calpe, 2001. *Online*: www.rae.es/recursos/diccionarios/drae. [DRAE].

Gehl, Liana, 2007, *Bi-grammatica dei verbi di sentimento nell'italiano e nel rumeno*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Givon, Talmy, 1984 / 1990, *Syntax. A Functional-Typological Introduction*, I, Amsterdam – Philadelphia, John Benjamins Publishing Company.

Guţu-Romalo, Valeria (coord.), 2005, *Gramatica limbii române*, vol. I, *Cuvântul*, vol. II, *Enunţul*, Bucureşti, Editura Academiei Române [GALR 2005 [I], [II]].

Haïk, Isabelle, 2005, «Marrant et les adjectifs comme ça», în *Lingvisticae Investigationes*, XXVIII, 2, Université de Caen, p. 189–234.

Manea, Dana, 2001, *Structura semantico-sintactică a verbului românesc. Verbele psihologice*, Bucureşti, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de Bucureşti.

Pustejovsky, James, 1995, *The Generative Lexikon*, Cambridge, Mass: MIT Press.

Rizzi, Luigi, 1986, *Null Objects in Italian and the Theory of pro. Linguistic Inquiry* 17/3, Cambridge, Massachusetts: MIT Press, p. 501–557.

Teleoacă, Dana-Luminiţa, 2020, *Verbele psihologice: similitudini vs. divergenţe în context romanic.'A (se) mira' în română, franceză şi spaniolă*, București, Editura Universităţii din Bucureşti.

Teleoacă, Dana-Luminiţa, *Verbele psihologice de mirare. O abordare sintactico-semantico-pragmatică din perspectiva gramaticii cognitive în context romanic* (*română, franceză şi spaniolă*) [lucrare în manuscris] [*Verbele de mirare*].

Vanhoe, Henk, 2004, *Aspectos de la sintaxis de los verbos psicológicos en español. Un análisis léxico funcional*, Berne, Peter Lang Verlag.

TYPES OF TEXTS- PECULIARITIES AND ELEMENTS OF ANALYSIS

Cristina Negru
Scientific Researcher, "Bogdan Petriceicu-Hasdeu" Institute of Romanian Philology

Abstract: In this article we will define the concept of text, which for each author-linguist has new connotations. The study approaches the linguistics of the text as a branch of linguistics, which has as its task the description and analysis of extended texts, either spoken or written in a communicative context. There are two perspectives on the linguistics of the text: on the one hand, it is considered a separate discipline within linguistics, and on the other hand, it is considered as linguistics, as a kind of superordinate appendix, able to formulate and solve all linguistic problems, from the point of view of the texts and their typology.

Keywords: text; text linguistics; typology; sequence; discourse

Lingvistica textului reprezintă ramura lingvisticii, ce are ca sarcină descrierea şi analiza textelor extinse, adică fie cele vorbite sau cele scrise în contexte comunicative. În unele situaţii, sintagma *linvgistica textului* apare scrisă ca un singur cuvânt, *textlinguistics* (după termnul german *Textlinguistik*). Sintagma *lingvistică textuală* apare pentru prima dată prin anii 1950 la marele lingvistic român Eugeniu Coşeriu, desemnând o ramură nouă în cadrul ştiinţelor limbajului. În lucrarea *Lingvistica textului*, lingvistul E. Coşeriu îşi exprimă punctul de vedere despre lingvistica textului, care în viziunea sa este *hermeneutica sensului, adică interpretare sau relevare sistematică fundamentată a conţinutului textului/discursului.* Obiectul de studiu al lingvisticii textului nu a fost identificat cu exactitate până în prezent, aşa încât sintagma *lingvistica textului* nu este, dintr-un anumit punct de vedere, nimic altceva decât un nume pentru a desemna modalităţi de abordare foarte diferite, ba chiar pentru discipline ştiinţifice complet diferite.

Nu putem vorbi despre *lingvistica textului* fără a menţiona despre termenul de *text,* care pentru fiecare autor semnifică concepte noi, precum *textem* sau *reprezentem,* sufixul *-em* având o productivitate semnificativă în acest domeniu. Aşa cum am menţionat, conceptul de *text* nu este identic la toţi autorii, iar uneori nu are aceeaşi accepţie nici măcar la unul şi acelaşi autor. De exemplu, într-un manual introductiv găsim ca o primă definiţie pentru text, formularea – *enunţare lingvistică încheiată*. În aceeaşi sursă, mai exact într-o notă de subsol la definiţia anterioară, în pasajul următor ne este propus ca o definiţie mai amplă sau şi mai exactă: *textul este o unitate lingvistică, simţită ca încheiată potrivit intenţiei emiţătorilor sau a receptorilor şi construită după regulile gramaticale ale limbii utilizate*. În prima definiţie nu se vorbeşte despre o anumită limbă şi, prin urmare, un text ar putea fi şi plurilingv. Tot atât de puţin se face referire în prima definiţie la regulile unei anumite limbi. Admiţând această precizare în definiţie, textul devine ceva corelabil cu o anumită limbă. Totuşi, acestei accepţii îi putem contrapune un concept de text total diferit, în care să fie operabile distincţii precum „roman", „tragedie", „comedie" etc., aşadar, un concept de text care nu mai comportă discuţii despre regulile unei anumite limbi.

Un concept încadrat în ligvistica textului este *tipologia textuală,* care constă în clarificarea și organizarea textelor efectuate prin itematizarea trăsăturilor comune în funcție de anumite criterii. În 1978, lingvistul german Horst Isenberg a publicat un articol intitulat *Probleme fundamentale ale tipologiei textuale*, care a avut o influență semnificativă în domeniul lingvisticii textului. Potrivit lui Isenberg, primul pas în stabilirea unei tipologii a fost să ofere o explicație teoretic informată a dimensiunilor relevante din punct de vedere lingvistic ale textelor. Următorul pas constă în construirea unei tipologii generale a cât mai multor texte cu un nivel ridicat de abstractizare. Această tipologie textuală ar putea fi apoi aplicată în investigațiile empirice. Isenberg a stabilit câteva principii sau condiții fundamentale pentru o tipologie textuală:

- *Omogenitate*. Pentru a exista omogenitate în tipologizare, trebuie definită o bază unitară. Apoi, toate tipurile de texte trebuie să fie caracterizate în același mod, luând această bază tipologică ca referință.
- *Monotip*. Părțile unui text nu pot fi clasificate simultan în diferite tipologii. Acesta este ceea ce face ca orice încercare de tipologie a textului să fie monotipică. Cu toate acestea, mulți autori cred că această condiție este destul de dificil de îndeplinit, deoarece, în general, textele nu sunt pure. De exemplu, un text narativ poate conține descrieri și/sau dialoguri.
- *Rigoare*. O altă caracteristică a unei tipologii textuale este că aceasta trebuie să fie riguroasă și fără ambiguități. Astfel, același text nu poate fi clasificat în mai multe categorii.
- *Completitudine.* În cadrul unei tipologii textuale, toate textele trebuie să fie atribuite unei anumite categorii, fără excepții.

O tipologie textuală tradițională a fost făcută de către Aristotel, în *Retorică* pentru discursurile publice. Acest filosof distinge între discursuri judiciare (acuză sau apără), deliberative (sfătuiește sau descurajează) și epidictice (laudă sau critică). Pe de altă parte, în *Poetică* propune o tipologie pentru textele literare care este încă studiată în teoria genurilor. Astfel, le-a împărțit între liric (poezie), narativ (ficțiune) și dramatic (piese de teatru).

O altă clasificare îi aparține autoarei germane Barbara Sandig, care a sugerat o matrice tipologică bazată pe 20 de parametri cu caracteristici opuse – lingvistice și extralingvistice, care permit diferențierea tipurilor de texte. Sunt luate în considerare aspecte precum: *manifestarea materială a unui text* (vorbit sau scris), *spontaneitatea* (pregătit sau nepregătit) *și numărul de participanți la comunicare* (monolog sau dialog).

În 1976, Egon Werlich a identificat cinci tipuri de text idealizate pe baza proprietăților lor cognitive și retorice. Acestea sunt: *descriere, narațiune, expunere, argumentare* și *instrucțiune*. Fiecare reflectă procesele cognitive: percepția în spațiu, descrierea în timp, înțelegerea conceptelor generale, crearea de relații între concepte și planificarea comportamentelor viitoare.

În concepția lui Jean-Michel Adam, tipologizarea textelor se efectuează prin prisma *secvențelor prototipice* care au fost delimitate în următorul mod: *secvența narativă, secvența descriptivă, secvența argumentativă, secvența explicativă* și *secvența dialogală.* Analizând criteriul structurii textuale, J.-M. Adam a formulat astfel principiul politipologiei textuale, conform căruia textul este o structură ierarhică complexă constituită din secvențe prototipice de același tip sau de tipuri diferite. Un discurs politic/juridic/academic ar putea avea următoarea structură compozițională: [secvență narativă] [secvență descriptivă] [secvență argumentativă].

În cele ce urmează vom prezenta pe scurt constituenții de bază ai fiecărei *secvențe prototipice*. Pentru început, este necesar de menționat că ***secvența prototipică narativă*** (povestirea) este realizată cu ajutorul următorilor constituenți*: subiecții, temporalitatea, succesiunea de evenimente, unitatea tematică, transformarea, unitatea acțiunii* (Situația inițială, Complicația Declanșator 1, (Re)acțiunea sau Evaluarea, Rezolvarea Declanșator, Situația finală, Morala). Această secvență predomină în reportaje, relatări de pe câmpul de luptă, istorisiri despre călătorii sau cronici. Secvența narativă este poate cea mai studiată, deoarece este cea mai veche și una dintre cele mai utilizate.

Secvența prototipică descriptivă pornește de la enumerație, care este gradul zero al procedurii descriptive. Această secvență predomină în rețetele culinare, descrierea literară a personajelor/ peisajelor din operele artistice etc. Secvența descriptivă prezintă calitățile și proprietățile unei entități date, fără a prezenta o organizare temporală bine definită. Obiectivul său principal este de a prezenta caracteristici fizice și psihologice.

Secvența prototipică argumentativă constă în punerea în relație a informațiilor date cu o concluzie. Această secvență apără un punct de vedere sau o opinie prin argumente și contraargumente organizate logic, arătând relații de cauză și consecință. În acestea, emitentul apare explicit sau implicit, precum și alte voci (pentru a da validitate argumentelor). Verbele de opinie („crede”, „opinie”, „consideră”, „presupune”) sunt de asemenea utilizate frecvent. Secvența

argumentativă are funcția de a influența opiniile, de a convinge, de a seduce și de condiționa o acțiune sau inacțiune. Prezența ei este atestată prin excelență „în alocuțiunile televizate și în toate formele dialogale ale comunicării politice, orice revistă științifică sau didactică explicită".

Secvența prototipică explicativă se distinge prin conținutul său informativ consistent. Această secvență intervine atunci când răspunsul este adus unei întrebări formulate: mai ales în emisiunile medicale și științifice, în emisiunile informative cu prezentare de martori și trimiși speciali la fața locului. Secvența explicativă își propune să discute, să informeze sau să expună un subiect. Ca strategii discursive, sunt folosite următoarele metode: definiții, exemplificări, clasificări, reformulări, comparații, dra și alte resurse.

Secvența prototipică dialogală este constituită din schimburi de replici/interacțiuni, care sunt grupate în secvențe fatice (de deschidere și închidere) și secvențe tranzacționale (corpul interacțiunii). Această secvență este prezentă în conversație, discuție, dezbatere, talk-show, dramaturgie și se caracterizează prin utilizarea formulelor conversaționale și importanța comunicării non-verbale.

Importanța tipologiei textelor a devenit majoră în teoria traducerilor deoarece tipologizarea textelor a permis stabilirea metodelor de traducere sau a gradului de „translatabilitate". Există mai multe cauze care fac dificilă clasificarea textelor: multitudinea criteriilor tipologice; incapacitatea tipologiilor de a reflecta diversitatea textelor atestate, ceea ce are drept consecință multiplicarea excesivă a tipurilor de texte; inexistența unei omogeneități intratextuale în favoarea unei dominante textuale, fapt ce se explică prin caracterul politipologic al textelor.

În cele ce urmează vom prezenta unele clafisicări în funcție de criteriile adoptate:

1. criteriul funcțiilor limbajului, pentru care a optat J. Valiquettte:

- texte informative, în care intenția autorului este de a informa, de a prezenta fapte reale (articole de ziar și din reviste științifice etc.);
- texte incitative, în care intenția autorului este de a provoca reacția cititorului, o schimbare de atitudine sau de a-l face să acționeze într-un anumit mod (anunțuri, rețete, ghiduri);
- texte expresive, în care intenția autorului este de a transcrie manifestarea gândului, a emoției subiectului (corespondența, relatarea unor întâmplări reale);
- texte poetice, în care imaginația autorului este motorul principal (poveștile, benzile desenate);
- texte ludice, în care limbajul este valorificat sub forma unor jocuri de cuvinte (ghicitorile, șaradele, textile umoristice).

2. Criteriul intenției de comunicare și al structurii textelor, abordat de N. Marshall în 1984 și preluat în 1990 de J.Giasson:

- texte în care intenția autorului vizează emoțiile receptorului:
  - texte construite pe o axă temporală: texte narrative – basme, legende, romane etc.
  - texte axate pe o temă: texte poetice (speciile genului liric);
- texte în care intenția autorului vizează comportamentul receptorului;
  - texte construite pe o axă temporală: texte directive – rețete de bucătărie, manuale de utilizator;
  - texte axate pe o temă: texte incitative – anunț publicitar, textele din prospectele pentru campaniile electorale;
- texte în care intenția autorului vizează cunoștințele receptorului:
  - texte construite pe o axă temporală: texte informative cu secvență temporală – texte despre anumite procese biologice;
  - texte axate pe o temă: texte informative cu temă – un text despre sistemul judiciar dintr-o țară, problemele ecologice ale unei anumite regiuni geografice.

3. Criteriul sursei textului, valorificat de F. Vanoye în 1989 și preluat de Y. Reuter în 1996:

- texte centrate pe subiect și istoria sa;
- texte centrate pe imaginar și creativitate;

- texte centrate pe cunoștințe teoretico-reflexive;
- texte centrate pe jocuri lingvistice și textualitate.

În concluzie, putem afirma că tipologia textului are la temelie conceptul de text și discurs, iar sensul face textul. Această fundamentare a lingvisticii textului prin care se conferă text-discursului statutul de categorie de bază a limbajului şi deci a lingvisticii textuale. Aşadar, lingvistica textului este o lingvistică a sensului, a producerii acestuia, o hermeneutică ce descrie mecanismele de funcţionare a semnelor în această formă complexă de organizare transfrastică a limbajului care este text-discursul.

BIBLIOGRAPHY

Adam. J.-M. Textele. Tipuri și prototipuri. Povestire, descriere, argumentație, explicație și dialog, traducere Cristina Stratila Stanciu. Iași: Editura Institutul European, 2009.

Bernárdez E . *Introducere în lingvistica textului*. Madrid: Espasa-Calpe, 1982.

Bidu-Vrânceanu A. *Observații privind câmpurile lexicale și tipologia lor,* în*: Studii și cercetări lingvistice*, 1979, nr.2.

Cantú Ortiz, L.; Flores Michel, J. și Roque Segovia, M C. Competență comunicativă: Abilități pentru interacțiunea profesionistului secolului XXI. México D.F.: Grupo Editorial Patria, 2015.

Gomes Guedes, G., da Cunha do Nascimento, X. O. *Tipuri de secvențe și predare de producție textuală. Predarea engleză sino-americană*, Vol. 13, Nr. 10, 2016.

Herrero Blanco, A. *Limbă și text*. În B. Gallardo și A. López (editori), Cunoaștere și limbă. València: Universitatea din València, 2011.

Igualada Belchí, D. A. *Pentru o caracterizare textuală*. În R. Almela Pérez, și colab. (Coords.) Tribute to Professor Estanislao Ramón Trives. Murcia: EDITUM, 2003.

Muntigl P., Gruber, H. *Introducere: Abordări ale genului. Folia lingvistică*. Vol. 39, nr. 1-2, 2005.

Simón Pérez, J. R. *Propunere pentru determinarea tipurilor de texte Sapiens, Revista de cercetare universitară*, Vol. 7, Nr. 1, 2006.

DENOMINATIONS FORMED THROUGH METONYMY IN THE TOPONYMY FROM OLTENIA AND MUNTENIA

Iustina Nica (Burci)
Scientific Researcher II, PhD, "C.S. Nicolăescu-Plopşor" Scientific Research Institute, Romanian Academy, Craiova

Abstract: A figure of speech, based on the logical contiguity between objects, which implies the denominati on of an object with the name of another that is logically related to it, metonymy is also present in the process of toponymical denomination. It is used under the same circumstances as in the common language – the replacing of the whole by a part, or the part by the whole, but it also occurs particularly, when the transfer of names is done from a geographical object to another, based on the adjacent relation between the two. The endeavour of the present work is for the analysis of some place names from the first category, based on the information offered by the denominations met in Oltenia and Muntenia.

Keywords: *figure of speech, metonymy, toponymy, whole/part, transfer*.

În inventarul numelor de locuri actuale există numeroase toponime cu valoare stilistică, valoare care rezultă, de cele mai multe ori, din „colaborarea conţinutului semantic cu capacitatea evocatoare, cu funcţia de plasticizare şi imaginativă a cuvântului, funcţia principală a toponimicului fiind, în acest caz, asociată cu alte efecte expresive"[1]. Numele topice care evocă credinţe, obiceiuri, superstiţii etc. sunt un astfel de exemplu de expresivitate şi au rezultat din eforturile oamenilor de a-şi explica fenomenele naturii şi de a interpreta elementele spaţiului geografic în care vieţuiesc, explicaţiile lor constând, în special în trecutul mai îndepărtat, „în interpretări pseudoştiinţifice"[2].

Similar celor petrecute la nivelul vocabularului, şi în cadrul denumirilor de locuri sunt întrebuinţaţi anumiţi tropi, chiar dacă, de cele mai multe ori, „suntem obişnuiţi să vedem în numele date localităţilor, apelor, munţilor, sau altor forme de relief, o semnificaţie obiectivă sprijinită pe o realitate materială sau susţinută de fapte istorico-sociale concrete, controlabile, deci o semnificaţie detaşată de impresia noastră subiectivă"[3]. Figurile de stil măresc însă capacitatea toponimului de a descrie şi caracteriza un obiect geografic, numele astfel formate putând să includă şi aprecieri subiective asupra acestuia, care ţin de emoţional, simbolic ori aluziv, reflectând realitatea pe care o percep denominatorii.

Metonimia – figura de stil asupra căreia ne vom îndrepta atenţia în lucrarea de faţă – a fost împrumutată de către stilistică, semantică şi lexicologie din retorică şi are la bază „contiguitatea logică dintre obiecte, constând în denumirea obiectului cu numele altuia cu care se află într-o relaţie logică"[4] şi poate fi întâlnită în multe domenii ale limbii[5], ea reprezentând „un factor important de creaţie lexicală, deoarece prin acesta se pot da unor cuvinte mai multe sensuri"[6].

După cum ne arată şi etimologia sa, din fr. *métonymie,* lat., gr. *metonymia*[7] *(re-numire, înlocuire a unui nume cu altul)*, un nume i se substituie altuia în condiţiile în care există „relaţii de vecinătate între cele două fragmente de realitate desemnate cu ajutorul cuvintelor"[8]. Altfel spus, „principiul transferului funcţionează dacă şi numai dacă într-o limbă particulară există o relaţie

[1] Eugen Câmpeanu, *Substantivul. Studiu stilistic*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1975, p. 139.
[2] Mircea Homorodean, *Între toponimie, folclor şi arheologie,* în CL, XXIV, 1979, nr. 1, p. 34.
[3] Vasile Ioniţă, *Nume de locuri din Banat,* Timişoara, Editura Facla, 1982, p. 68.
[4] Gh. N. Dragomirescu, *Mică enciclopedie a figurilor de stil*, Bucureşti, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1975, p.164.
[5] Unele metonimii sunt comune la nivelul spaţiului european: vezi metonimia *faţă pentru persoană* (George Lakoff, Mark Jhonson, Metaphors we Live By, Cicago, University of Cicago Press, 1980, p. 37).
[6] https://ro.wikipedia.org/wiki/Metonimie - site accesat la data de 22.04.2021.
[7] https://dexonline.ro/definitie/metonimie - site accesat la data de 22.04.2021.
[8] Mihai Cojgar, *Stilul literar religios,* Bucureşti, Mica Valahie, 2017, p. 261.

prealabilă şi stabilă de desemnare între o expresie lingvistică (L) şi un obiect (O) din lumea contingentă…"[9].

Metonimia „ia pre un lucru, pentru ca să însemneze pre altul nu neasemănat, precum face metafora, ci asemănat"[10], între cele două nefiind loc de confuzii, „deoarece metafora expresivă implică aplicarea unei imagini impresionante, pe când metonimia seamănă mai mult cu un simplu transfer logic, fără deosebite conotaţii stilistice"[11]. Metonimia îi poate cuprinde, de fapt, pe toţi ceilalţi tropi, căci „în toţi tropii, întrucât un cuvânt nu este luat în sensul care îi este propriu, trezeşte o idee care ar putea fi exprimată printr-un alt cuvânt"[12].

În funcţie de natura obiectului înlocuitor, au fost identificate, în literatura[13] de specialitate, mai multe tipuri de metonimii:

a) cauză pentru efect (a trăi prin *munca* sa);

b) efect pentru cauză („Codrul clocoti de zgomot şi de *arme* şi de *zbucium*" – M. Eminescu);

c) numele operei este înlocuit cu numele autorului (un *Picasso*);

d) conţinutul cu numele conţinătorului (a bea un *pahar*);

e) numele unui produs cu numele locului din care provine (vinul de Cotnar – *Cotnar*);

f) numele unui obiect cu numele materiei din care acesta este făcut (clopot – *aramă*);

g) numele unei instituţii îi înlocuieşte pe angajaţii săi (*redacţia*);

h) numele stăpânului casei este utilizat pentru întregul edificiu pe care o ocupă (focul a şi cuprins casa *Popescu*);

i) părţi ale corpului[14] uman înlocuiesc sentimente interioare (*creier* pentru minte, *inimă* pentru curaj);

j) un instrument muzical şi utilizatorul lui (o *vioară* cântă bine) etc.

În toponimie, denumirile metonimice se bazează pe acelaşi principiu: al existenţei unei relaţii logice între doi termeni, ceea ce permite, în condiţii sui-generis, înlocuirea numelui unui obiect cu al altuia. „Un caz de metonimie toponimică îl reprezintă procedeul când întregul este denumit printr-o parte a sa (*pars pro toto*). Astfel, pădurea din care o parte a suferit cândva de pe urma unui incendiu a fost denumită *Arsa* sau *Pojarul*, un câmp plan pe care se află o movilă – *La Movilă* sau *Movila*, o păşune cu stanişte pentru vite – *Staniştea*. Întregul poate fi desemnat printr-o parte a sa (*toto pro pars*), printr-unul din elementele sale constitutive, principal sau reprezentativ. Speciile de arbori sau arbuşti au determinat formarea numelor unor păduri sau desişuri (*Plopii, Răchita*…), … plantele cultivate – denumirile terenurilor agricole (*Bostanii, Mălaiul*…). Numele de animale şi păsări adesea consemnează habitatele lor: *Bursucul, Cioara, Corbul…*"[15].

---

[9] Dana Manea, „Metafora şi metonimia, între paradigma de cercetare tradiţională şi paradigma de cercetare cognitivistă", în *Ion Coteanu – in memoriam*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2014, p. 241.

[10] Ioan Piuariu-Molnar, *Retorică adecă învăţătura şi întocmirea frumoasei cuvântări,* ediţie critică, prefaţă, notă asupra ediţiei, glosar şi indice de Aurel Sasu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1976, p. 114.

[11] Ladislau Gáldi, *Introducere în stilistica literară a limbii române,* Bucureşti, Editura Minerva, 1976.

[12] Du Marsais, *Despre tropi sau despre diferitele sensuri în care poate fi luat un acelaşi cuvânt într-o aceeaşi limbă,* traducere, studiu introductiv şi aparat critic de Maria Carpov, Bucureşti, Editura Univers, 1981, p. 70.

[13] Gh. N. Dragomirescu, *op. cit.*, pp. 164-165; Ladislau Gáldi, *op. cit.*, pp. 288-289; Du Marsais, *op. cit.*, pp. 70-82; Ion Coteanu, (coord.), *Limba română contemporană: Vocabularul*, Ediţie revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1985 etc.

[14] În momentul actual, părţile corpului omenesc apar frecvent în limbajul argotic, metonimia contribuind la descompunerea şi autonomizarea lor, până devin „obiecte sau subiecte ale acţiunilor concretizate". „«A observa» este *a pune pleoapa* sau *a da geană*;…insul *dă din buze* (vorbeşte), *dă pe gură* (spune), *bagă la burduf* (mănâncă), *bagă la tărtăcuţă* (reţine), *bagă cornu-n pernă* (adoarme) etc. Formula care descrie intenţia (personală, arbitrară) într-o transpunere corporală – *aşa vrea muşchii lui* – a intrat în uzul familiar. În furt, mâna poate deveni un agent autonom: transpunerea metonimică operează ironic o eliberare de realitatea actului, ca în expresia *a o scăpa la găleată* (= a fura dintr-un buzunar)" (Rodica Zafiu, *Diversitate stilistică în româna actuală,* Bucureşti, Universitatea din Bucureşti, 2001, p. 205).

[15] Anatol Eremia, *Dicţionar explicativ şi etimologic de termeni geografici*, Chişinău, Editura Ştiinţa, 2006, p. 8.

Toponimia a dezvoltat însă şi un alt tip de metonimie. Denumirile pot trece de la un obiect la altul doar în baza existenţei unui raport de contiguitate[16] între acestea, fără să fie implicate relaţii semantice între cele două. „Printr-o altă figură de stil, *metonimia*, unele toponime desemnează (şi) alte topice decât cele denominate iniţial, procesul, destul de frecvent întâlnit, fiind denumit *transonimizare*. Astfel, nume ca *Făgoaia, Bucov, Ciorogârla, Balta, Bahna, Bistriţa* au fost transferate de la ape la sate, iar *Mălăieştii, Brădeşti, Corbeni, Ohaba, Sârbi* au fost transferate de la sate la ape”[17].

În paginile articolului de faţă ne vom restrânge analiza asupra denumirilor care se încadrează în prima categorie enunţată.

Astfel, cercetând toponimia din Oltenia şi Muntenia, observăm că denumirile multor obiecte geografice au luat naştere prin intermediul acestei figuri de stil. Materialul selectat din *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO)[18] şi *Dicţionarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM)[19], cel care ne-a servit drept sursă informativă, arată că metonimia este folosită în mod frecvent în denumirea următoarelor categorii de morfonime[20]: păduri, munţi, dealuri, poieni, văi şi vâlcele, locuri împădurite ale căror denumiri sunt date de numele unuia sau mai multor exemplare din specia de arbori/animale sau vegetaţia preponderentă; bălţi numite după plantele, peştii ori păsările care îşi găsesc aici biotopul; câmpii/terenuri arabile numite după culturile agricole (ori lipsa lor – *Neghina*).

Iată în continuare materialul înregistrat, clasificat pe grupe categoriale în funcţie de natura elementelor denominative. Menţionăm, totodată, şi obiectul/obiectele geografice numite şi localizarea lor în teren la nivel de judeţ:

1) ***Alimente***: *Caşcavalu* – târlă-IL;

2) ***Animale*** (în special sălbatice, dar şi domestice ori care îşi au habitatul în jurul apelor): *Ariciu* – vale-PH, *Bivoli* – baltă-GR, *Bivoliţa* – pârâu-AG, lac-CL, *Broscuţa* – ogaş-GJ, *Bursucu* – deal-VR, *Bursucăria* – pădure-BZ, *Calu* – deal, pădure, câmpie-DJ, deal-GJ, *Capra* – munte, pădure-AG, izlaz, pădure, vâlcea-DJ, munte, pârâu, pădure-GJ, munte-VL, *Catâru* – loc-GJ, pădure-OT, *Căprioara* – pârâu, vâlcea, vale-AG, deal-PH, *Căpriţa* – şes-DJ, vale, coastă de deal-GJ, *Cerboaica* – vale, pădure-VL, *Ciuta* – măgură, păşune, fântână, lac-DJ, pârâu, deal-MH, *Câinele* – vâlcea-DJ, poiană-VL, *Guşteru* – vale-OT, *Iapa* – târlă-BR, gârlă, păşune, câmp, coastă de deal, pădure, drum, pârâu, vale-GJ, păşune, vale-VL, *Iepuraşu* – vâlcea-AG, *Lupăria* – vârf de deal-GJ, pădure, vale-VL, *Lupi* – munte-GJ, *Lupoaica* – vale, pădure-AG, deal, loc-DJ, vâlcea-OT, pădure, vale-VL, *Lupoiţa* – vale, pădure-OT, *Lupu* – pădure, baltă-DJ, vale, fântână-MH, *Mânza* – poiană-OT, *Oaia* – pădure-VL, *Racu* – pădure, vale, vâlcea-DJ, loc arabil, parte de sat, vâlcea-GJ, pârâu, sat, vale-VL etc.

3) ***Construcţii diverse***: *Beci* „pivniţă” – deal-GJ, *Bordei* – loc-DJ, GJ, MH, OT, VL, *Bordeiele* – deal-GJ, *Bordeiu* – sat-BZ, *Cămara* – plai cu vii-MH, *Cămăruţa* – deal-BZ, *Chilia* „odăiţă în care locuieşte un călugăr, o călugăriţă”; apelativul se foloseşte în zona submontană cu sensul „mici scobituri printre stânci” – parte de sat, sat-MH, *Cocina* – vâlcea-DJ, deal, vale-VL,

[16] Gh. Bolocan (în lucrarea *Transferul de nume în toponimie*, publicată în „Studii şi cercetări lingvistice”, XXVIII, nr. 2, pp. 171-180) şi Adrian Rezeanu (*Toponimie urbană. Denominaţia lăcaşurilor de cult*, în *Lucrările celui de-al doilea Simpozion Internaţional de lingvistică, Bucureşti, 28/29 noiembrie, 2008*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, pp. 139-147) utilizează termenii „transfer de nume” şi „transfer” atunci când analizează denumirile identice ale unor obiecte geografice aflate unul în vecinătatea celuilalt. Într-un articol în care cercetează particularităţile formării hidronimelor de la oiconime sau oiconimelor de la hidronime, E.S. Otin vorbea despre „transfer” între denumiri şi de „metonimie toponimică” (p. 30), iar toponimele formate în urma acestui proces sunt numite „denumiri de contact” (p. 39) (E.S. Otin, *Toponimičeskaia metonimija*, în *Perspektivy razvitija slavjanskoj onomastiki*, Moscova, Izdat. „Nauka”, 1980 apud Daniela Ştefania Butnaru, *Aplicaţii la lexicografia toponimică de tip structural,* https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V1273/pdf - site accesat la data de 05.05.2021).

[17] Ion Toma, *101 nume de locuri*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2015, p. 40.

[18] Coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan, vol. 1 (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 şi urm.

[19] Coord. prof. univ. dr. Gh. Saramandu, vol. 1 (A-B), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005 şi urm.

[20] Şi părţile sale componente: crac de munte, vârf de munte, coastă de deal etc.

Coteţe – deal-GJ, *Cotruţa* „locuinţă de la câmp sau de la stână” – loc-GJ, *Făcăile* „făcău - moară mică, întrebuinţată pe apele de munte” – pârâu-DJ, *Pivniţe* – deal-GJ;

4) ***Insecte***: *Lăcuste* – loc-OT, *Licurici* – vâlcea-MH, *Omida* – teren arabil-GJ;

5) ***Instituţii care dau numele obiectelor geografice pe care le au în posesie***: *Coroana* „coroană, monarhie; la împroprietărirea din 1922 sătenii au primit pământ din Domeniile Coroanei”[21] – loc-DJ; *Episcopia* – pădure-OT, pădure-VL etc.;

6) ***Întâmplări care şi-a pus amprenta asupra aspectului morfonimului sau caracteristici ale obiectului geografic***: *Afumata* – peşteră-MH, *Arsa* – deal-GJ, *Arsu* – munte-MH, *Arsura* – munte-AG, moşie, pădure-GJ, *Cenuşa* – deal, vale-DJ, loc-GJ, *Desimea* („pădure deasă, partea cea mai deasă a unei păduri”) – pădure-VL, *Desu* – pădure-AG (adjectivul *des* prin substantivare), *Detunatu* – munte-DB (adjectivul *detunat* „lovit de fulger, trăsnit”) etc.;

7) ***Obiecte geografice relativ reduse ca dimensiune, dar ale căror denumiri se extind asupra zonelor în care acestea se află amplasate***: *Balta* – moşie, plasă (DJ), *Dealu* – plasă-DB, *Movila* – pădure, movilă, loc-DJ, loc-MH, *Pietricica* – pârâu, poiană-GJ, crac de munte-MH, munte-VL etc.;

8) ***Păsări***: *Babiţele* „babiţă - pelican” – baltă-DJ, *Buha* – pârâu-AG, deal-DJ, deal, pârâu-GJ, păşune, râpă-MH, munte-VL, *Călăfaru* „călăfar” – baltă-DJ, *Ciuhurezu* – izlaz, pădure-GJ, lăstăriș, păşune-MH, pisc-OT, VL, *Dropia* –sat-IL, *Gâsca* – baltă, loc-DJ, munte-MH, movilă-OT, *Lilieci* – deal-MH, loc, deal-OT, loc-VL, *Pupăza* – loc, munte-MH, deal-OT, *Raţa* – baltă-DJ, *Şoimu* – munte, vale-BZ, insulă-IL, deal, vale-PH etc.;

9) ***Peşti***: *Baboi* „baboi - numele unui peşte mic” – pârâu-DJ;

10) ***Terenuri cultivate***: *Inării* – câmpie-GJ, poiană-MH, *Mazărea* – deal-GJ, *Meiu* – moșie-AG, deal-VL, *Meia* – vale-AG (*mei* + suf. top. -*a*), *Meiuşcă* – teren arabil-MH, *Orzu* – loc-GJ, *Păpuşoiu* „porumb” – deal, vale-VL, *Pătlăgica* – vale-PH, *Rapiţa* – deal-DB, *Razachia* – deal-DB (*razachie* „soi de viță-de-vie”) etc.;

11) ***Utilitatea/destinaţia unor locuri, construcţii, obiecte***: *Baia* – baltă-DJ, *Cânepăria* „loc de murat cânepa” – cot de apă-MH, *Cărbune* „loc cu cărbuni” – loc, poiană-AG, deal-DB, *Dăracu* „darac - unealtă pentru pieptănat sau scărmănat lâna, cânepa sau inul” – baltă-DJ, *Hodina* „loc de popas, de odihnă pentru oameni şi animale” – loc-GJ, *Săniuţa* – coastă de deal-GJ etc.;

12) ***Vegetaţie diversă*** (acvatică, copaci, flori, pomi fructiferi, plante cu destinație alimentară sau terapeutică etc.): *Afinaru* „tufă cu afini” – crac de munte-GJ, *Agriș* „arbust cu fructe comestibile”– pădurice-DB, *Aiu* „usturoi, pur” – pădure-MH, *Alunu* – munte împădurit cu aluni, pădure-GJ, *Aninelu* „arin” – deal-GJ, *Aninu* – pădure-OT, loc-MH, vale-VL, *Arţar* – pădure-AG, loc-BZ, loc-GJ, MH, *Arţaru* – pădure-AG, PH, vâlcea-MH, *Barbura* „barbur - călin” – vâlcea-GJ, *Bojărie* „loc cu mulţi bozi” – izlaz, pădure-GJ, *Bojoţei* „bojoţei” – șes-MH, *Bostana* „loc cu bostani” – loc-VL, *Bostanele* „bostănărie” – loc-DJ, *Bradu* – deal, loc, parte de sat, pădure, pârâu, pisc, râpă, vale-GJ, deal, loc, mahala, pârâu, pădure, parte de sat, râpă, schit-VL, *Brazi* – pădure-MH, *Brădetu* – munte-GJ, *Brăduleţu* – vâlcea-DJ, deal-VL, izvor, munte, pădure, vârf-VL, *Brânduşa* – poiană, gârlă, deal-AG, munte-DB, culme de deal-GJ, vale-MH, VL, *Brebenel* – teren agricol-DB, *Brusturel* – platou-AG, *Brusturi* – munte-GJ, șes-VL, *Brusturu* – vale, vâlcea-GJ, *Bucium* – pădure de fag-AG, *Bujor* – deal-AG, *Bujoara* – deal-DJ, deal, vâlcea-OT, pădure, pârâu-VL, *Buruiana* – poiană-MH, *Carpenu* – pădurice-DJ, deal, loc, pădure-GJ, deal-VL, *Castanii* – deal, loc-GJ, *Castanu* – deal-GJ, *Cepăria* – grădini-DJ, *Ceroaia* „loc cu ceri” – loc-GJ, *Ceroiu* „stejar, gorun mare” – deal, vale-GJ, *Cireşu* – deal, loc, parte de sat, pădure, pârâu, poiană, sat-GJ, deal, luncă, moșie, pârâu, sat-MH, deal, loc, sat-VL, *Ciulinu* – loc-DJ, deal-GJ, *Cocoşelu* „plantă nedefinită” – loc-GJ, *Copăcei* – deal, fâneţe, poiană, loc-GJ, *Copăcel* – loc-DJ, OT, luncă-GJ, deal-MH, *Corcoduşu* – poiană-GJ, *Curcubeţele* „curcubet - dovleac” – luncă-GJ, *Dafin* – pădure-OT, *Dafini* – pădure-DJ, *Drăcila* „dracilă - cătină” – pădure-DJ, *Drăgăveia* „loc cu dragavei sau valea lui Dragavei, nume frecvent în Oltenia” – vale-GJ, *Fagu* – vâlcea-OT, *Făgetu* – deal, fâneaţă, loc, moşie, pădure, pârâu-GJ, vale-MH, *Făguleţu* – deal, pădure, șes-GJ, *Feriga* – coastă de deal-AG,

[21] Vezi DTRO, vol. II, s.v. Coroana.

deal-GJ, izvor, loc, ogaş, pârâu, poiană, vale-GJ, parte de sat-PH, deal, loc, plantație-VL, *Ferigi* – pădure-VL, *Frasini* – pădure-DJ, *Frasinu* – coastă de deal, deal, loc, munte, parte de sat, pădure, pârâu, sat, șes, vâlcea-GJ, deal, loc, pădure-MH, vale-OT, *Frăgăria* – pădure-DB, *Frunza* – japșă-BR, *Frunzoi* – pădure-DB, *Garofiţa* – vale-MH, *Ghimpăruța* „plantă erbacee" – pădure-AG, *Ghimpu* „mărăcine" – pădure-AG, *Ghinde* – pădure-TR, *Ghiocei* – livadă, poiană, vale-AG, pădure-DB, pădure-MH, VL, poiană-GJ, MH, fâneață, deal, pădure-PH, deal, vale-VL, *Ghioceii* – vale-GJ, *Ghiocelu* – loc-GJ, păşune-VL, *Ghiocica* (*ghiocel* cu schimbare de sufix) – pădure-DB, *Gogonele* – loc-OT, *Goruneasa* – pădure, pârâu-GJ, pădure, deal, vale-VL, *Gorunii* – pădure-MH, *Goruni* – pădure-DJ, MH, *Gorunu* – livadă-GJ, deal, parte de sat-MH, *Graşiţa* – moşie-DJ, *Gutuii* – pădure-VL, *Gutuiu* – loc-GJ, deal, potecă-MH, coastă de deal, loc-VL, *Lăstaru* – pădure-BZ, PH, *Leurda* – deal, vâlcea-DJ, loc-GJ, MH, munte, ogaş, pădure-GJ, MH, pârâu, poiană-GJ, izlaz, plai, pădure-VL, *Leurdoasa* – pădure-DJ, *Leurzile* – poiană-GJ, *Măceşi* – pădure-VL, *Măcrişu* – munte, pădure, pârâu-GJ, pădure-VL, *Mărăcinu* – munte-AG, *Măru* – livadă, platou, vale-AG, pădure, sat-GJ, deal-VL, *Mătrăguni* – pădure, vârf de deal-VL, *Măzărichea* „plantă cu flori purpurii" – loc-PH, *Meri* – mlaştină-DJ, coastă, loc, parte de sat, pârâu-GJ, loc-MH, *Mesteacănu* – pădure-GJ, VL, loc-GJ, *Mestecenii* – pădure-GJ, *Muretu* – deal, izlaz-VL, *Muşeţel* – moşie-BZ, *Napiştile* – deal-MH, *Năvalnic* „specie de ferigă" – loc-BZ, *Neghina* – teren arabil-GJ, *Nucăria* – deal-VL, *Nuci* – ogaş-MH, sat-VL, *Nucu* – vale, izvor-AG, izvor, sat-BZ, *Nucul* – deal-GJ, deal-VL, *Nuculeţu* – deal-GJ, *Ochiu Boului* „nume de plantă" – loc-DJ, GJ, *Paltina* – culme muntoasă-GJ, *Paltini* – deal-GJ, *Paltinu* – munte, deal, poiană, sat-AG, parte de sat-BZ, munte, pârâu, vale-GJ, sat-GJ, deal-MH, VL, pădure-VL, *Papură* – mlaştină-DJ, *Păiuş* „parte lemnoasă a tulpinii de cânepă" – câmp-GJ, *Păpădia* – ostrov, insulă-DJ, *Păpuriş* – baltă-GJ, *Păpuşe* „păpuşă - pănuşie, prin extensiune, ştiulete de porumb" – plai-DJ, *Pelin* – teren arabil-OT, poiană-VL, *Pepenişte* – tarla-OT, *Peri* – loc, poiană, vale-GJ, deal, sat, luncă-MH, livadă, păşune-VL, *Perişu* – vale-DJ, *Pina* (*pin,* prin acord gramatical) – vale-BZ, *Pinu* – deal-MH, *Plămâna* – plămână „numele a două plante erbacee acvatice" – baltă-DJ, *Plămâni* – baltă-OT, *Ploapa* – apă-GJ, *Plopu* – parte de sat, sat, baltă, vâlcea, loc, silişte, moşie-DJ, moşie, munte, plai, pădure, parte de sat, pârâu-GJ, loc-MH, pădure, poiană-VL, *Pluta* „plută - nume dat mai multor specii de arbori din familia salicaceelor" – loc, vâlcea-DJ, loc, vâlcea-GJ, loc, sat-MH, loc, poiană-VL, *Prunişoru* – vâlcea-OT, *Răchita* – gârlă, vale-AG, loc-GR, pădure-PH, *Romaniţa* „nume dat mai multor plante erbacee" – baltă, măgură-DJ, pădure, poieniță, vale, vâlcea-GJ, deal-MH, pârâu-VL, *Salcia* – baltă, sat, moşie-DJ, parte de sat, pârâu, pădure, vale-GJ, sat, teren arabil-MH, baltă, sat-OT, pădure-VL, *Scoruş* – baltă, loc-MH, crov, pădure, teren arabil-GJ, deal-DJ, GJ, MH, OT, loc-DJ, MH, VL, *Siminoc* „plantă erbacee cu flori mici, galbene" – teren agricol, pădure-OT, teren arabil-VL, *Stejar* – poiană-VL, *Stejaru* – loc, pădure-AG, loc-BZ, loc, pădure-CL, loc-DB, baltă, moșie, pădure, pârâu, sat, teren agricol-DJ, sat-GR, sat-IL, loc, deal, moșie, ogaș, pădure, pârâu, sat-GJ, hotar, luncă, sat-MH, deal, sat-OT, loc, sat-PH, sat-TR, pădure-VL, *Stejărica* „stejărică - stejar pufos" – luncă-MH, *Ştevia* – moșie, munte, pădure-PH, etc.

Pe marginea materialului anterior se pot face câteva observaţii referitoare la:

a) Ocurența apelativelor. Dacă privim în ansamblu materialul prezentat, se observă cu ușurință faptul că în denumirea morfonimelor apar în special acele cuvinte care privesc caracteristicile vegetale ale unui loc sau specia de animale care predomină într-un areal determinat. Celelalte categorii lexicale au o reprezentare slabă sau foarte slabă; o ierahizare a claselor terminologice înregistrate[22] în materialul nostru poate fi schematizată, punctual, astfel: 12), 2), 3), 8), 10), 6), 11), 7), 4), 5), 1), 9). Restrângând însă aria de cercetare asupra fiecărei grupe în parte, remarcăm că unele dintre aceste apelative, indiferent de clasa căreia îi aparţin, dispun de o răspândire largă, fiind înregistrate la nivelul mai multor județe. Locurile numite *Bordei* şi *Stejaru*,

[22] Menționăm faptul că în spațiul tipografic restrâns al articolului de față nu putem reda în integralitatea lui materialul cuprins în DTRO și DTRM referitor la denumirile locale formate prin metonimie, dar, ponderea pe care o ocupă în inventarul acestor toponime fiecare grupă în parte își păstrează valabilitatea.

de exemplu, au următoarele repartiţii teritoriale: primul, în Oltenia[23] – s. Malumnic c. Argetoaia, s. Mosna c. Brabova (DJ), s. Rasova c. Băleşti, s. Calopăr c. Borăscu, s. Stejerei c. Câlnic, s. Ţârculeşti c. Dăneşti, s. Urecheşti c. Drăguţeşti, s. Brădet c. Mătăsari, s. Frânceşti s. Hobiţa c. Peştişani, s. Arsuri c. Schela, s. Lazuri c. Scoarţa, s. Ungureni c. Tismana, s. Preajba m. Târgu-Jiu (GJ), s.c. Rogova, s. Slaşoma c. Pădina, s. Menţii din Faţă or. Strehaia (MH), or. Corabia, s. Vârtopu or. Corabia (OT), s.c. Pietrari, s. Crângu c. Scundu (VL); cel de-al doilea – în Oltenia: s. Coţofenii din Faţă c. Almăj, s. Dunăreni c. Goicea, s.c. Măceşu, s.c. Măceşu de Jos, s. Plosca c. Măceşu de Jos, s.c. Perişor (DJ), s. Glodeni c. Bălăneşti, s. Cornești c. Băleşti, c. Cruşeţ, s. Zăicoiu c. Dănciuleşti, s. Totea c. Licurici, c. Roşia de Amaradia, s. Tunşi or. Ţicleni, c. Urdari, s. Fântânele c. Urdari (GJ), c. Corcova, s.c. Vânjuleţ (MH), s. Schitu din Deal c. Pleşoiu (OT), s. Popeşti c. Tetoiu (VL) și în Muntenia: s.c. Cuca, s. Suslănești c. Mioarele, s.c. Stoienești (AG), s. Bădeni c. Breaza (BZ), c. Mănăstirea, s. Clătești c. Mitreni (CL), s. Costești or. Fieni (DB), c. Singureni (DB), c. Perieți (IL), c. Milcov (OT), c. Brazi, oraş, s.c. Scorțeni (PH), c. Botoroaga, c. Crângeni, c. Stejaru (TR). Distribuţia lor largă se datorează, în prima situaţie, faptului că *bordeiul* reprezintă cea mai veche locuinţă permanentă cunoscută pe teritoriul României, întâlnită până la începutul secolului al XX-lea în zonele de câmpie, iar în cel de-al doilea caz, prezenţei extinse în zonele de câmpie şi colinare a *stejarului*. Denumirile de acest tip se pot multiplica şi prin metonimie secundară[24]. Astfel, în satul Sterpoaia c. Aninoasa, judeţul Gorj, se găsesc patru toponime cu numele *Bradu* (parte de sat, pădure, pisc, râpă), denumirea fiind împrumutată de la pădure de celelalte trei obiecte geografice, iar în satul Jupâneşti din comuna omonimă, judeţul Gorj, un pisc şi o vale poartă acelaşi nume, transferul făcându-se de la primul către cel de-al doilea.

b) Structura internă a toponimelor. Din punct de vedere structural, denumirile metonimice sunt, în general, monomembre: *Alunu, Brânduşa, Broscuţa, Gâsca, Ghiocei, Păpuşoi, Omida* etc., fiind alcătuite dintr-o singură unitate lexicală. Uneori aceasta este derivată, însă, în cele mai multe dintre cazuri, derivarea are loc la nivelul limbii comune (*Afinaru* < afinar, *Alunelu* < alunel, *Brădetu* < brădet, *Broscuţa* < broscuţă, *Brusturel* < brusturel, *Bursucăria* < bursucărie, *Cămăruța* < cămăruță, *Copăcel* < copăcel, *Păpuriş* < păpuriş, *Pepenişte* < pepenişte etc.) şi numai în câteva situaţii s-a petrecut în spațiul toponimic: *Barbura* < barbur + suf. top. *-a*, *Bostana* < bostan + suf. top. *-a*, *Dragaveia* < dragavei + suf. cu valoare colectivă *-a*, *Leurdoasa* < leurdă + suf. cu valoare colectivă *-oasa*, *Meia* < mei + suf. top. *-a*, *Ploapa* < plop + suf. *-a*, acordat cu obiectul denotat, apă etc.

Metonimia poate apărea şi în cazul unor denumiri compuse, în număr mult mai mic însă. Iată câteva exemple – *Copacu Mare* (poiană-OT), *Frasinu lui Lina* (pădure-OT), *Ghinda lu Fota* (pădure-DJ), *Ghinda lu Nicu* (pădure-MH), *Ghinda lu Tache* (loc-DJ), *Ghinda lu Toma* (loc-DJ), *Ghinda Lungă* (pădure-MH), *Grâu Floarei* (fânețe-AG), *Mălaiu*[25] *Stancului* (teren arabil-VL), *Meiu*[26] *Popii* (teren de cultură-GJ), *Măru Dulce* (pădure-VL), *Măru Frusei* (teren arabil-DB), *Măru Pădureț* (pădure-DB), *Mere Mari* (poiană-GJ), *Mere Mici* (poiană-GJ). Observăm că în unele situații, în drumul său de la general la particular, metonimia „sare” o etapă intermediară: de la pădure (de stejari) la ghindă[27], de exemplu, eludând faza stejar, de la poiană (cu meri) la fructul măr, eludând faza măr (pom fructifer). Trimiterea nu se face, aşadar, la copac/pom, ci direct la fructele acestora.

[23] În Muntenia, apelativul *bordei* este întâlnit frecvent în structuri cu antroponime: *Bordeiu Costăchioiului* (loc s.c. Glodeni-DB), *Bordeiul Iordăchiței* (cătun-IF), *Bordeiu lui Bogdan* (loc s.c. Gornet-Cricov-PH), *Bordeiu lui Moş Voroncu* (loc s. Linia Costii c. Talpa-TR), *Bordeiu lui Vişan* (loc s.c. Dobroteşti-TR) etc.

[24] Considerăm că avem de-a face cu *metonimie primară* în cazul denumirilor apărute prin înlocuirea unui termen cu altul cu care se află într-un raport oarecare şi *metonimie secundară* în cazul în care o denumire trece de la un obiect geografic la altul pe baza raportului de vecinătate.

[25] Mălai – „loc cultivat cu porumb”.

[26] Mei – „loc cultivat cu mei”.

[27] Acelaşi lucru se întâmplă şi în cazul toponimului *Ghindaru* (ghindar „loc cu ghindă”) – dumbravă, loc, vale-GJ, unde se subînţelege existenţa unei păduri de stejar.

În ceea ce privește elementele componente prezente în structura toponimelor compuse, pe lângă nucleul denumirii – *copacu, frasinu, ghinda, măru, mălaiu, grâu* – apar adjective care îl caracterizează din punctul de vedere al formei, mărimii, gustului – *dulce, mare, mic, lung, pădureț*, ori substantive proprii, desemnându-i (prin intermediul mijloacelor gramaticale specifice – genitivul sintetic și analitic) pe cei în a căror posesie se află locurile respective (*Frusa, Lina, Fota, Nicu, Tache, Toma* etc.).

c) Clasa morfologică în care se încadrează toponimele metonimice citate este reprezentată, cu preponderență, de către substantive, în marea lor majoritate propriu-zise (*Arţaru, Brusturu, Buruiana, Castanu, Garofiţa, Câinele, Lupu, Racu, Pupăza* etc.), şi de către adjective substantivizate (*Afumata, Arsa, Arsura, Desimea, Desu* etc.). Denumirile pot fi articulate (*Bostanele, Curcubeţele, Leurzile, Făcăile, Nucul, Săniuţa* etc.) sau nearticulate (*Arţar, Beci, Bojărie, Bujor, Pelin, Scoruş* etc.), formate dintr-un singur exemplar (numărul singular) al speciei vizate (*Corcoduşu, Feriga, Iapa* etc.) sau din mai multe (numărul plural) (*Brusturi, Castanii, Ghioceii, Goruni, Pivniţe* etc.).

Toponimia reprezintă un sistem în sine, demult constituit, cu reguli şi principii particulare; însă, ca parte componentă a limbii, ea face uz de mijloacele acesteia, utilizându-le şi adaptându-le la cerinţele proprii. Metonimia, deşi este folosită în mai mică măsură faţă de celelalte figuri de stil (metaforă, sinonimie, omonimie), este prezentă în procesul de denominaţie toponimică, fiind întrebuinţată, pe de o parte, în aceleaşi condiţii ca şi în limba comună (înlocuirea întregului prin parte, a părţii prin întreg), dar şi în mod particular, atunci când transferul de nume se face de la un obiect la altul, pe baza raportului de vecinătate dintre cele două. În articolul de faţă am analizat numele de locuri din Oltenia și Muntenia, care se încadrează în prima categorie.

BIBLIOGRAPHY

1. Bolocan, Gh., *Transferul de nume în toponimie*, în „Studii şi cercetări lingvistice”, XXVIII, nr. 2, 1977, pp. 171-180.

2. Câmpeanu, Eugen, *Substantivul. Studiu stilistic*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1975.

3. Cojgar, Mihai, *Stilul literar religios,* Bucureşti, Mica Valahie, 2017.

4. Coteanu, Ion, (coord.), *Limba română contemporană: Vocabularul*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1985, ediție revăzută și adăugită.

5. *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan, vol. 1 (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 şi urm.

6. *Dicţionarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM), coord. prof. univ. dr. Gh. Saramandu, vol. 1 (A-B), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005 și urm.

7. Dragomirescu, Gh. N., *Mică enciclopedie a figurilor de stil*, Bucureşti, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1975.

8. Du Marsais, *Despre tropi sau despre diferitele sensuri în care poate fi luat un acelaşi cuvânt într-o aceeaşi limbă,* Bucureşti, Editura Univers, 1981, traducere, studiu introductiv şi aparat critic de Maria Carpov.

9. Eremia, Anatol, *Dicţionar explicativ şi etimologic de termeni geografici*, Chişinău, Editura Ştiinţa, 2006.

10. Gáldi, Ladislau, *Introducere în stilistica literară a limbii române,* Bucureşti, Editura Minerva, 1976.

11. Mircea Homorodean, *Între toponimie, folclor şi arheologie,* în CL, XXIV, 1979, nr. 1, pp. 33-38.

12. Ioniță, Vasile, *Nume de locuri din Banat,* Timişoara, Editura Facla, 1982.

13. Lakoff, George, Jhonson, Mark, *Metaphors we Live By*, Cicago, University of Cicago Press, 1980.

14. Manea, Dana, „Metafora şi metonimia, între paradigma de cercetare tradiţională şi paradigma de cercetare cognitivistă”, în *Ion Coteanu – in memoriam*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2014, pp. 241-248.

15. Otin, E.S., *Toponimičeskaia metonimija*, în *Perspektivy razvitija slavjanskoj onomastiki*, Moscova, Izdat. „Nauka”, 1980.

16. Piuariu-Molnar, Ioan, *Retorică adecă învăţătura şi întocmirea frumoasei cuvântări,* Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1976, ediţie critică, prefaţă, notă asupra ediţiei, glosar şi indice de Aurel Sasu.

17. Rezeanu, Adrian, „Toponimie urbană. Denominaţia lăcaşurilor de cult”, în *Lucrările celui de-al doilea Simpozion Internaţional de lingvistică, Bucureşti, 28/29 noiembrie, 2008*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2008, pp. 139-147.

18. Toma, Ion, *101 nume de locuri*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2015.

19. Tomaşevski, B., *Teoria literaturii. Poetica*, Bucureşti, 1973.

20. Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Bucureşti, Universitatea din Bucureşti, 2003 (http://ebooks.unibuc.ro/filologie/Zafiu/32.htm)

SURSE ON-LINE

https://ro.wikipedia.org/wiki/Metonimie - site accesat la data de 22.04.2021.

https://dexonline.ro/definitie/metonimie - site accesat la data de 22.04.2021.

Daniela Ştefania Butnaru, *Aplicaţii la lexicografia toponimică de tip structural,* https://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/V1273/pdf - site accesat la data de 05.05.2021.

INTERTEXTUALITY – A PERSUASIVE STRATEGY IN NICOLAE STEINHARDT'S SERMONS

Maria Lupu
Researcher, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The religious discourse being particularly argumentative, the audience's persuasion will be made using certain strategies. Nicolae Steinhardt abandons the argument based on the authority of the Scriptures and the saints' lives. Instead, he speaks of Dostoievsky, Claudel, Papini, Stăniloae, Eliade, Bergson, Dickens, Camus, Blaga, Salvador Dali etc. Writers, playwrights, directors, or painters give weight to those that have been said, or, on the contrary, the sophisms are destroyed (as it is the case with Paul Rynal's play Juda's Tragedy). The argumentation based on concrete examples, the intertextual quotations of the various authors, the incursions in other fields, the imaginary dialogue, represent just as many argumentative strategies of the discourse.

Keywords: intertextuality, repeated discourse, free technique, persuasive strategy, culture.

Discursul religios este un discurs argumentativ, prin excelenţă marcat de o puternică intertextualitate. Se fac în permanenţă trimiteri la textul biblic şi la sfinţii părinţi ai bisericii. Apelul la citate sripturistice conferă greutate, credibilitate, autoritate. Însă această strategie argumentativă este înnoită şi capătă alte dimensiuni şi nuanţe în volumul de predici ale lui Nicolae Steinhardt, „Dăruind vei dobândi"[1], constituind un aspect deosebit de important al acestora. Argumentul autorității își schimbă semnificativ premisele. Textele sale se remarcă printr-o excepțională deschidere culturală. Predicile reprezintă uneori, în funcție de subiectul ales, adevărate „incursiuni" în artă și literatură, devenind veritabile eseuri depășind cu mult sfera teologicului. Din acest motiv s-a spus despre el, pe bună dreptate, că iese din tiparele retoricii tadiționale religioase.

Monahul Delarohia are o altă modalitate de a „scrie"[2] predica, asumată explicit într-unul dintre eseurile sale. Clar și ferm, autorul pledează tocmai împotriva stereotipiei, a tiparului steril, a formelor încremenite din limbajul bisericesc, împotriva „platitudinii stilistice", care, în niciun caz, nu poate fi confundată cu ortodoxia: „Să nu ne fie teamă a găsi metafore originale, a folosi o vorbire pitorească, pe șleau, pe înțelesul tutror, a înlocui cenușiul tern al atâtor predici morocănoase cu vioiciunea culorilor puternice. Niţel *fauvism* n-ar strica, cutez să afirm făcând o fulgerătoare incursiune în domeniul artelor plastice."[3]. Aceasta este rețeta propriilor predici: folosirea tonurilor pure, distribuite în pete mari, uneori violente. Discursul său stă sub semnul conceptului de *aggiornamento* – politica Bisericii (Catolice) de readaptare a doctrinei tradiționale la cerințele societății contemporane. Pentru a fi comunicare în adevăratul sens al cuvântului, *cu cineva*, informație împărtășită alterității, pentru a stabili un contact autentic cu celălalt (trăsătură originară a limbajului, de altfel), predica se opune întru totul limbii lemnificate; ea trebuie mereu actualizată, sincronizată realității timpurilor, ferită de „căderea în monotonie și pictis", iar preoții trebuie să fie reali indrumători, „dascăli utili", iar nu „roboți și portocale mecanice"[4].

Eugen Coșeriu este de părere că actul lingvistic este unica realitate a limbajului. El deosebește, cu privire la limbajul primar, vorbirea repetată de tehnica liberă. Discursul repetat cuprinde „tot ceea ce în vorbirea unei comunități se repetă într-o formă mai mult sau mai puțin fixă, ca fragment, lung sau scurt, a ceea ce s-a spus deja", în timp ce tehnica liberă cuprinde elementele

[1] N. Steinhardt, Monahul Nicolae Delarohia, *Dăruind vei dobândi*, Ediția a IV-a îngrijită de Ioan Pintea, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000 [= Steinhardt, *Dăruind, vei dobîndi*].
[2] G. Ardelanu, în *N. Steinhardt și paradoxurile libertății. O perspectivă monografică*, Humanitas, București, 2009, p. 233, susține ideea că, cel mai probabil, predicile rostite de la amvon au fost inițial mai simple, și ulterior rescrise, „infuzate cu o altă amplitudine cultural" [= Ardeleanu, *N. Steinhardt și paradoxurile libertății*].
[3] Steinhardt, *Dăruind vei dobîndi*, predica *Reflecții călugărești*, p. 287.
[4] *Ibidem*, p. 288.

constitutive ale limbii și regulile „actuale” cu privire la modificarea și combinarea lor. Astfel, vorbirea, discursul este, metaforic, „un fel de pictură în colaj simultan, în parte este tehnică actuală și în parte sunt bucăți de vorbire deja existente și duse în tradiție, în toate aceste expresii, locuțiuni fixe, proverbe, citate etc.”[5]. Deci actul individual al vorbirii – în speță, predica – este o entitate dinamică și prin excelență creatoare, care se realizează continuu, este *energeia,* pornind de la un „produs”, „lucru făcut” istoricește, în diacronie, *ergon*.

Predicile lui N. Steinhardt, fidele dorinței autorului de a nu cădea pradă „demonului lozincăriei”, de a anihila „tipizarea verbală” și „stilul pilduitor – edificator – onctuos”[6] sunt mai degrabă atipice. Aceste eseuri ne dau de multe ori impresia că asistăm la o prelegere universitară, că pătrundem pe terenul unei hermeneutici extrem de exersate sau că citim recenzii avizate ale unor fapte culturale variate. Toate servind aceluiași scop primar: de a explica auditorului învățătura creștină, de a aduce mai aproape de public modele de comportament religios și moral. Monahul inovează, împrospătează discursul printr-o extraordinară deschidere culturală. Uneori, își „construiește” predica parcă dorind să ilustreze conceptul de *interdisciplinaritate*. Intertextul este atât de variat, încât uluiește receptorul. În primul rând, cum era de așteptat, face referiri la textele evanghelice ori ale Sfinților Părinți și ale teologilor. Însă recurge de nenumărate ori la literatură, filosofie, lingvistică, semiotică, psihanaliză, geometrie, astronomie, fizică, informatică, cibernetică, muzică, arte plastice, cinematografie[7]. Autorul se dezvăluie a fi un mare „consumator” de cultură. Unul care caută sensul la nivelul detaliului, atent la fiecare amănunt pe care îl transformă în argument, în funcție de tema și subiectul predicii. Un cititor flexibil, cu o viziune extrem de exuberantă, care propune sensuri mereu noi. Frapeaza, este de părere G. Ardeleanu[8], hedonismul lecturii, bulimia conexiunilor și nonconformismul interpretării, riscând o „beatitudine critică”. Astfel, ceea ce, în mod obișnuit ar trebui să fie discurs repetat, citare și referire intertextuală, „bucată de vorbire deja existentă în tradiție”, devine de fapt tehnică liberă. Pentru că Steinhardt înnoiește mereu la nivelul sensului, al interpretării, aduce sub lupă părți ale întregului și le percepe într-un mod vitalist. Pe urmele lui Stanley Fish, care este de părere că cititorul se substituie autorului în calitate de criteriu al interpretării și că un text are tot atâtea sensuri câți cititori[9], remarcăm faptul că autorul predicilor de la Rohia găsește tâlc profund religios în opere care, la o primă lectură, ne-ar fi greu de depistat. De fiecare dată, însă, interpretarea propusă de monah este argumentată în consecință, devine astfel validă și convinge. În multe dintre predicile sale, Steinhardt remarcă faptul că Iisus pune duhul deasupra literei, semnificând faptul că Fiul Omului iese din interpretarea îngustă și constrângătoare a sensului literal. Ni se pare nouă că exact același lucru îl face și el însuși atunci când oferă înțelesuri mult mai adânci ale variatelor opere pe care le aduce în sprijinul concluziilor sale, uneori șocând chiar prin multitudinea conexiunilor și finețea de care dă dovadă în căutarea semnificației. Iar opera devine deschisă construirii multitudinii de semnificații datorită bagajului cultural neobișnuit de care dispune cel care interpretează. Astfel încât volumul *Dăruind vei dobândi* devine un discurs teologic superior, reflexiv, care stimulează emoții și nu reacții standard, permițând auditorului să se transpună pe sine în mesaj.

Deci N. Steinhardt împrospătează discursul religios cu această strategie argumentativă nouă – apelul la intertext cultural (literatură, artă) care devine argument al autorității, completând prestigiul „referatelor” evanghelice. Posibil ca acest lucru să aibă legătură și cu faptul că una dintre constantele lui, un centru al creației și biografiei sale, este tema obsesivă a libertății[10]. Or, cultura este „obiectivarea istorică a spiritului în forme care durează, care devin tradiții, devin forme istorice

[5] E. Coșeriu, *Prelegeri și conferințe (1992-1993)*, Iași, 1994, p. 55 (prelegerea *Arhitectura și structura limbii*).
[6] Steinhardt, *Dăruind vei dobîndi*, predica *Reflecții călugărești*, p. 287.
[7] Ardeleanu, *N. Steinhardt și paradoxurile libertății*, p. 233.
[8] G. Ardeleanu, *Nicolae Steinhardt, monografie, antologie comentată, receptare critic*, Editura „Aula”, Brașov, 2000, p. 18.
[9] St. Fish, *Is There a Text in This Class,* http://www2.clarku.edu/~mbamberg/webcourse%20Material/material/textinthisclass.pdf, 26 aprilie 2021, 9:25.
[10] Ardeleanu, *N. Steinhardt și paradoxurile libertății*, p. 9.

care descriu lumea proprie a omului", unde spiritul este creativitatea însăşi, *energeia*[11]. Deci formele de activitate, precum limbajul, arta, religia au la bază libertatea, concept atât de drag lui Steinhardt. Pe de altă parte, în eseul *Felurimi*, monahul Delarohia este de părere că „scriind, pictând ori compunând (cei care pot) capodopere"[12] este o formă în care oamenii îl slăvesc pe Iisus Hristos, deoarece „toate au fost şi sunt create numai în starea harului sfinţilor"[13]. Prin urmare, exemplele din operele artistice sunt pe deplin legitimate, fiind o rezultantă a omului cu har (clar, de sorginte divină).

Intertextualitatea este o formă de a deschide textul spre alte cărţi. Încă o formă de libertate: trecerea de la opera închisă (structuralism) la opera deschisă (poststructuralism). N. Steinhardt este oricând dispus să aducă în sprijinul argumentaţiei sale exemple luate din literatură sau orice altă formă de artă şi cultură, acolo unde majoritatea preoţilor mizează numai pe Evanghelie. De ce această uşurinţă de a completa autoritatea textului biblic, totuşi? De ce această înlocuire a exemplului din textul sacru cu unul din text laic? Pentru că este erudit şi poate face conexiuni extrem de fine şi covingătoare, pe un teren foarte larg cultural. Pentru că vrea să facă opera contemporană cu auditoriul. Dar nu numai din aceste motive.

În literatura de specialitate s-a delimitat foarte clar referentul de propria noastră percepţie a lui. În lingvistica saussuriană limba este formă, nu substanţă, şi nu poate copia realitatea. Noi nu putem cunoaşte în mod absolut realitatea obiectivă, ci o putem infera, ea este un produs al semiosis-ului, astfel încât lumea (aşa cum o concepem noi) este o construcţie secundară sau terţiară care se iveşte în mintea noastră[14]. Ne aflăm pe terenul pozitivismului critic, care face distincţia dintre lumea reală şi lumea conceptuală. Relaţia care devine centrală nu mai este cea dintre cuvânt şi lucru, sau dintre semn şi referent, dintre text şi lume, ci relaţia dintre un semn şi alt semn, dintre un text şi alt text. Avem a face astfel cu o *iluzie referenţială*, cu un *efect de real*[15]; lumea noastră conceptuală nu este o reflectare a realităţii, este un produs al ei, un instrument al gândirii. R. Barthes spune că autorul „realist nu plasează nicidecum la originea discursului său <<realitatea>>. Ci numai (...) un real deja scris, un cod prospectiv, de-a lungul căruia nu avem acces niciodată, decât la un şir infinit de copii."[16], realismul fiind, de fapt, iluzia produsă de intertextualitate. Astfel încât argumentul prin exemplu, la care recurge atât de frecvent Steinhardt, are aceeaşi validitate, fie el preluat din viaţa reală, de origine biblică, literară, muzicală sau din artele plastice.

Intertextualitatea devine, deci, o condiţie de existenţă a textualităţii: orice tip de text trăieşte doar în relaţie cu alte texte, la care se raportează şi fără de care nu poate fiinţa. Julia Kristeva este cea care, pornind de la ideile despre *dialogism* ale lui Bahtin, va numi acest concept nou *intertextualitate*. Influenţată de viziunea poststructuralistă, consideră că textul nu este în nici un caz independent şi imobil, ci, dimpotrivă, există tocmai datorită deschiderii spre alte texte, coduri sau semne – „ceea ce constituie textul e intertextul"[17]. Textul stabileşte legături cu textul infinit (producţia umană în totalitatea ei), fiind astfel imposibil să mai avem a face cu opere finite, independente. Textul este parte a unui ansamblu textual constituit de societate, istorie şi cultură. Atât autorul cât şi cititorul sunt constrânşi să devină actori, implicaţi în crearea sensului. Textul steinhardtian este o reflectare în oglinzi paralele: autorul este întâi cititor, apoi scriptor care face referire la literatura citită şi o propune unui nou receptor spre decodare. Textul devine o „practică semnificantă" (Julia Kristeva), nu este perceput ca obiect ce depozitează sensul, ci ca spaţiu al emergenţei infinite a semnificaţiei, devenind un dispozitiv intertextual.

Phillipe Sollers consideră textul o acumulare dinamică pe trei nivele: a) un strat profund – scriitura, ca punere în scenă şi înglobare a reprezentării; b) un strat intermediar, intertextualitatea,

---

[11] E. Coşeriu, *Prelegeri şi conferinţe (1992-1993)*, Iaşi, 1994, p. 173 (prelegerea *Deontologia culturii*).
[12] Steinhardt, *Dăruind, vei dobîndi*, p. 154.
[13] *Ibidem*, p. 154.
[14] H. Vaihinger, *Filosofia lui „ca şi cum"*, Editura Nemira, 2001, p. 145.
[15] A. Compagnon, *Demonul teoriei. Literatură şi bun simţ*, Editura Echinox, Cluj, 2007, p. 187.
[16] *Ibidem*, p.192.
[17] J. Kristeva, *Problemele structurării textului* în *Pentru o teorie a textului*, introducere, antologie şi traducere Adriana Babeţi şi Delia Vasiliu, Editura Univers, Bucureşti, 1980, p. 259.

ceea ce am numi corpul material, care relansează funcția narativă și c) un strat superficial – cuvinte, rime, fraze, secvențe[18]. Tocmai acel strat intermediar îl vom avea noi în vedere în predicile cercetate. Mai exact, ne vom referi la ceea ce Ileana Alexandrescu numește *intertextualitate explicită*, care presupune numirea unor surse de referință și se obține prin citare, reluare, ajustare de fragmente, teme, scene, personaje, apelul la termeni tehnici, metafore[19]. O altă tipologie a intertextului este cea oferită de Cristina Hăulică: cel dorit, căutat cu grijă; cel care se impune în mod violent sau cel care se insinuează tacit și cel neutru, cu funcție referențială[20]. Toate trei există în discursul steinhardtian, însă în acest articol ne vom opri la primul tip.

Precum tot am amintit până în acest punct, discursul religios al lui N. Steinhardt iese din tiparele genului prin faptul că, uneori, temeiul argumentării îl constituie incursiunea în artă și cultură. Volumul *Dăruind vei dobândi* conține aproximativ 50 de predici extrem de frumoase, limpezi și dinamice, constituind corpusul pe care ne-am propus să evidențiem strategia argumetativă a intertextualității. De la o primă lectură observăm că fiecare eseu poate constitui material de cercetare din acest punct de vedere. Din cauza spațiului, însă, ne vom opri doar la câteva.

Predica *Apa cea vie (Femeia samarineancă)* începe ex abrupto, cu enunțarea clară și distinctă a tezei argumetării: faptul că episodul dialogului dintre Isus și femeia din Samaria este un „duel aprig și fără de cruțare”[21]. Paragraful următor trece deja la temeiul argumentării, începe să dovedească judecata de valoare emisă. În primul rând, apropie scena biblică de teatrul clasic, această luptă fiind de fapt o „confruntare spirituală, ca în tragediile lui Corneille ori Racine”. Numele marilor dramaturgi francezi par și o cheie a lecturii ulterioare a întregului eseu, care stă sub semnul dramaticului. Tehnica folosită este cea a punerii în abis, mise en abyme. Autorul pare că împrumută ritmul alert, trepidant, precipitat al teatrului. Aduce în fața receptorului personajele, le plasează în spațiu și timp, caracterizându-le succint (ca în lista de personaje dintr-o piesă de teatru): „Stau acolo, față în față – în tăcerea și arșița amiezii de vară, în centrul întinderii deșarte, având drept singur focar fântâna [...] – două *caractere*, două *puteri*, două *libertăți*.”. În continuare este redată discuția vie dintre Hristos și samarineancă; însă nu oricum, ci ca un dialog dramatic, cu tot cu didascalii. Indicațiile de regie sunt marcate formal, exact ca în opera dramatică, fiind puse între paranteze:

„Hristos (scurt): Dă-mi să beau.

Samarineanca (arțăgoasă, mândră, ca să făurească o distanță, ca nu cumva să pară măgulită că-i vorbește un iudeu; să se situeze, așadar, într-o poziție de inferioritate): Cum, tu, iudeu, îmi vorbești mie!

Hristos (ia ofensiva): Firesc ar fi să-mi ceri tu Mie să bei.

Samarineanca (ironică, de sus): Nici găleată nu ai... (din ce în ce mai ironică, trecînd de-a dreptul la obrăznicie): Nu cumva ești Tu mai mare decât părintele nostru Iacov!”

Hristos (atacă din altă direcție): Cine bea din apa pe care o dau Eu nu va mai înseta niciodată.” și dialogul continuă savuros, am putea zice.

Autorul definește și nuanțează atitudinea personajelor, dovedindu-se un bun și fin psiholog. Instrucțiunile scenice aduc, efectiv, auditorul la teatru. Creează impresia proximității, a prezenței, face ciocnirea verbală mult mai vie și apropiată celor care ascultă. Cuvintele sunt din câmpul semantic al luptei – *ofensiva, atacă*. Argumentarea este un spațiu privilegiat al reconstrucției limbajului ca acțiune[22]. Creatorul discursului își îndreaptă subtil publicul către concluzia dorită. Așadar, intertextul ca strategie argumentativă are două niveluri aici – pe de o parte, faptul că îi aduce în ajutor pe dramaturgii secolului al XVII-lea francez, pe de altă parte faptul că eseul este, la

[18] Ph. Sollers, *Nivelurile semantice ale textului modern* în *Petru o teorie a textului, antologie și traducere* Adriana Babeți și Delia Vasiliu, București, Univers, 1980, p. 282.
[19] I. Alexandrescu, *Discursul repetat, cod intertextual al literaturii postmoderne. Aplicație pe Levantul*, Editura ALFA, Iași, 2007, p. 171.
[20] C. Hăulică, *Textul ca intertextualitate*, București, Editura Eminescu, 1981, p. 68.
[21] Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*, p. 40.
[22] Daniela Rovența Frumușani, *Argumentarea. Modele și strategii, B*ic All, București, 2000, p. 7.

un moment dat, el însuși dramatic. Mai mult, chiar limbajul utilizat trimite la această artă: „scenă", „recuzite infame", „intensitate dramatică", „tragedii clasice", „dinamică sporită".

Dialogul dintre Hristos și femeia samarineancă „scapără de la prima încrucișare a săbiilor", este viu și pulsează deoarece Domnul „înfruntă" o femeie „înfiptă, tare de cerbice [...], inteligentă, mândră, ironică și arțăgoasă". Convorbirea dintre cei doi nu se desfășoară pe un ton consecvent, egal, ci evoluează gradat, ascendent, spre revelația din final. Climaxul îl constituie descoperirea directă a Fiului Dumnezeu. Femeii i se face cinstea de a i se revela Isus Hristos : „Eu sunt." și merită această cinste, este de părere eruditul monah, deoarece imediat, fără a mai sta pe gânduri, pornește să anunțe tuturor pe Mesia, să îl mărturisească. Atunci când află că interlocutorul nu este nimeni altul decât Mântuitorul femeia este „stăpânită de tremur și cuprinsă de iubire, întocmai [...] ca la sfârșitul dialogului dintre Elizabeth Bennet și Darcy în *Mândrie și prejudecată* de Jane Austen unde, următor sfidării reciproce, bărbatul și femeia își dau în final seama că sunt făcuți unul pentru altul"[23]. Monahul se referă și cu altă ocazie la această femeie și vorbește de ea laudativ, aglomerând calități care îi sunt pe plac Domnului și o fac să merite teofania: „e raționalistă, pozitivă, practică [...], e deșteaptă, judecă logic; și nu are lacăt la gură; e vorbăreață, e țeapănă, are o fire comunicativă de țărancă neamăgită ori de orășeancă frecată cu lumea [...] aidoma personajelor lui Creangă", simplitatea, îndrăzneala și agerimea făcând-o o adevărată „Smărăndiță samarineană"[24]. Asemenea analogii îndrăznețe dovedesc ce spirit nonconformist este evreul botezat ortodox, probează creștinismul lui deschis, axat pe ideea de libertate și joc, neîncremenit în *platitudini stilistice*. Fără a fi afectată dogma, conexiunile exuberante și îndrăznețe de foarte multe ori, au efectul scontat: aduc textul biblic mai aproape de ascultător/ cititor, explică spre a fi înțeles.

Cu predica *Tragedia lui Iuda* rămânem tot în sfera dramaticului, așa cum ne sugerează și titlul. Monahul Delarohia declară dintru început că locul discuției se află pe tărâmul artei, referindu-se la gânditori, dramaturgi care au încercat să îl disculpe pe Iuda. El polemizează cu cei care îl achită pe Iscariotean de vina trădării pornind de la premisa că acesta nu a făcut altceva decât să joace un rol în scenariul mântuirii, fiind doar „o rotiță într-un angrenaj aparținând planului divin"[25]. Hipotextul de la care pornește este piesa lui Paul Raynal, *A pătimit sub Ponțiu Pilat*, jucată pe scena Comediei Franceze în 1938, piesă care încearcă să-l exonereze pe Iuda vânzătorul. Steinhardt demontează sofismul care stă la baza tragediei cu armele logicii și transformă eseul într-o pledoarie în care găsește „hibele" apărării. Limbajul dramatic se împletește cu cel juridic: Iuda ar fi fost „distribuit" în rolu-i nefast, „tragica greșeală", autorul trece la „fondul problemei". Metoda steinhardtiană este reducerea la absurd: pornește de la adevărul ipotezei de tip Paul Raynal, și anume că Iuda se consideră „colaborator al lui Dumnezeu", acesta din urmă având nevoie de cineva care să-l predea pe Iisus Hristos autorităților iudaice. În acest caz însă (și nu exclude ca Iuda să fi gândit astfel) ucenicul dă dovadă de o „trufie dementă" deoarece se crede egalul lui Dumnezeu, hybris-ul fiind de astă dată faptul că „judecă prea subtil și prea sofisticat", părăsind bunul simț elementar și considerându-se și voindu-se „co-redemptor". Steinhardt este și el de părere că e puțin probabil ca doar lăcomia să-l fi împins pe Iuda spre trădare, și e posibil ca raționamente mai subtile și mai complicate să-i fi trecut prin cap, însă acest lucru nu îl disculpă. Pentru a-și susține punctul de vedere, monahul dă un exemplu din literatură și unul din istorie, ajungând la Raskolnikov și Brutus. Oricât de filosofică, de „nietzscheană și de înălțătoare" ar fi fost lupta lăuntrică a personajului dostoievskian, în final tot o crimă dublă sordidă a săvârșit. Oricât de superioare ar fi fost motivele pentru care a fost ucis Cezar, Brutus tot pe tatăl său adoptiv l-a omorât. Tot astfel, istoria a reținut trădarea apostolului iubit, iar numele său a devenit un substantiv comun semnificând actul vânzării. Deci Steinhardt lucrează cu premisele de tip Paul Raynal și chiar le consideră aserțiuni adevărate. Însă îi impută lui Iuda tocmai complicarea, finețea și artificialitatea raționamentului, părăsirea cutumei de bun simț elemetar: „Eu prietenul și vânzătorul nu mi-l vând. Atâta știu (lucru știut de toată lumea din moși strămoși)"[26].

[23] Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*, p. 42.
[24] Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*, p. 164 (eseul *Mărturisirile Domnului*).
[25] *Ibidem*, p. 73.
[26] *Ibidem*, p. 75.

Predica se sfârșește cu un dialog plin de savoare, imaginat de orator, dintre Iuda și un organ de anchetă care îl interoghează. Îl vom cita în întregime: „ – Ai fost la popi, mă!/ − Da, dar să vedeți că.../ − Mă, ai luat bani de la ei, recunoști?/ − Recunosc, însă eu nu i-am cerut. Ei m-au silit să-i iau./ − Lasă asta, i-ai luat ori nu? Răspunde!/ − I-am luat./ − Și le-ai arătat locul unde urma să vină husănul?/ − Eu am vrut cu totul altceva.../ − Tu răspunde la întrebări. Le-ai arătat?/ − Da./ − Așa. Și pe acela l-ai sărutat?/ − Mi-era prieten./ − Mă podoabă, tu ca prieten l-ai săruta ori ca indicator?/ − Eu am vrut să-l ajut să.../ − Nu ține, mă, tu ai vândut pontul și-ai mers acolo să-l predai oamenilor popimii, așa-i? − Eu.../ − Atunci ce-o tot întorci ca la Ploiești?/ − Dar banii i-am dat înapoi și m-am sinucis./ − Păi tocmai asta dovedește că te recunoști vinovat și că ești agent informator.”[27]. Ne izbește caracterul subversiv al acestui pasaj deoarece el preia scenariul și limbajul unui interogatoriu dintr-un birou de anchetă al anilor '50, numai că rolurile sunt inversate: cel anchetat este trădătorul, nu victima[28]. Dialogul este într-un registru ironico-parodic. Jocul ironic este foarte important în revelarea seriozității temei și a scopului. Iar parodia presupune evident o relație intertextuală. Mai mult, parodia poate fi considerată o formă extinsă de meta-textualitate, deoarece implică comentariul, este un „intertext metatextual”[29]. Aici eruditul monah actualizează discursul de amvon nu numai prin deschiderea intertextuală culturală, ci și prin impregnarea textului cu potențial subversiv. Discursul argumentativ este prin excelență o mise en scene, dar la Steinhardt parcă mai mult ca la alții, prin caracterul accentuat dramatic al predicii sale, prin impresia de pledoarie/ apărare sau acuzare, prin dialoguri reale cu didascalii imaginate sau chiar dialoguri imaginate în întregime.

Eugen Simion menționează că, citind acest volum, ai impresia că în aceste texte „trăiesc doi oameni: unul smerit, suspus legilor monahale, bun cititor al cărţilor sfinte şi tot atât de bun hermeneut dar nu în stil savant, ci într-un stil care să fie înţeles şi de credinciosul de rând - şi altul venit din literatură şi întors la ea prin scriitura religioasă”[30]. Argumentum ad verecundiam (apelul la autoritate) își schimbă centrul de greutate în textele cercetate. Se invocă divinitatea, biserica, sfinții, se argumentează prin citate biblice sau patristice, însă, în vederea argumentării teoriilor sale, vin în ajutorul părintelui Nicolae și scriitori ca: Dostoievski, Claudel, Papini, Stăniloae, Eliade, Bergson, Dickens, Camus, Blaga, Berdiaev, Chesterton etc.

De exemplu, în eseul *Dăruind vei dobândi* articulează un discurs specific, riguros și stenic. Elemental paratextual pare că înscrie eseul în comportamentul milostiv tipic creștin, care urmează a fi răsplătit în viața de apoi: faci milostenii și câștigi raiul. Însă cititorul se îmbogățește cu sensurile mult mai adânci pe care le sugerează Steinhardt. Începe prin a se caracteriza în negativ: „orb, neghiob și strîmt la minte”, totuși, zice el, nu a fost atît de „stupid și neștiutor” încât să creadă că Hristos ne cere să dăm din „prisosul nostru”. Pornește la drum concentric, de la general la particular, așa cum ne-a învățat, afirmând că a fost îndeajuns de nepriceput încât să creadă că „ni se cere să dăm din puținul nostru, de nu și din prea puținul nostru, [...] ba chiar toată avuția noastră”. Apoi declară: „A fost nevoie să nimeresc a citi, acum câtva timp, un text al poetului francez Henri Michaux pentru a înțelege că Hristos ne cere cu totul altceva”[31]. În scriitura citată un candidat la călugărie mărturisește starețului că nu are nimic ce să ofere altora, lipsindu-i credința, lumina, curajul. Și din răspunsul egumenului înțelege si autorul predicii analizate că tocmai neavând, dăruind, vei căpăta; că e important să dăruiești nu din prisos, nici din puțin, ci din ceea ce tocmai că îți lipsește.

Paradoxal, argumentul bazat pe autoritate își schimbă postulatul. Pe tărâmul logicii și argumentării, reprezintă un sofism. Devine un argument valid în predică, prin natura autorității la care se apelează – divine sau, oricum, în legătură cu divintatea. Steinhardt ajunge, însă, la divinitate prin scriitură. Prin literatură. Prin scrierea de natură ficțională ajunge să confirme, să argumenteze

[27] *Ibidem*, p. 76.
[28] Ardeleanu, *N. Steinhardt și paradoxurile libertății*, p. 235.
[29] D. Petroșel, *Retorica parodiei*, București, Ideea Europeană, 2005, p.24.
[30] E. Simion, *Fragmente critice, III, Mit. Mitizare. Mistificare*, Editura Fundația Scrisului Românesc/ Univers Enciclopedic, București, 1999, p. 228.
[31] Steinhardt, *Dăruind vei dobândi*, p. 77.

învățăturile divine. Ajunge la adevăr prin drumul (deosebit de deschis, pentru el) al literaturii si artei, în general. Mai aduce în sprijinul său în această predică pe *Fraţii Karamazov* şi *Demonii*, Cervantes, A. Camus şi O. Wilde. Pentru ca, în final, să afirme că secretul vieţii călugăreşti este să îndrăzneşti a da ceea ce vremelnic îţi lipseşte.

Argumentul autorităţii şi cel bazat pe exemplu merg mînă în mînă. Doar că, la Steinhardt, exemplele se dau din literatură sau artă în general. În predica Praznicul Sfîntului Antonie cel Mare[32] sînt invocaţi doi artişti importanţi ai seolului XX care au înţeles că marile ispite sînt doar fum, amăgiri, aburi şi iluzii: regizorul Federico Fellini şi pictorul Salvador Dali. Îşi susţine învăţămintele (concluzie a argumentării) pornind de la premise artistice.

Fantomele din ceaţă este un titlu metaforic şi intertextual care trasează şi tema de natură antropologică: celălalt/ ceilalţi. Argumentaţia porneşte de la o pildă din cartea *Viaţă după viaţă* a droctorului Moody. Aşa cum sufletul omului în moarte clinică se ridică deasupra corpului şi îl scrutează pe acesta, tot astfel ar trebui să ieşim din noi şi să ne privim cu atenţie, întocmai ca pe un altul. Mai departe se foloseşte de un erou shakesperean pentru a ilustra un „aşa nu" (Shylock, negustătorul din Veneţia), iar concluzia vine, neîndurătoare: „să risipim ceaţa din jur, [...] să părăsim lumea fantomatică a egocentrismului spre a intra în realitate şi în atât de elogiatul realism. [...] Creştinătatea, iată realismul!"[33].

Deci, cele două strategii argumentative principale – argumentul autorităţii şi argumentul bazat pe exemplu sunt topite, la Steinhardt în intertext şi dau nota particulară a predicilor sale. Exemplele canonizează arta. Ajunge la dumnezeu prin artă, îşi susţine argumentaţiile prin puterea unor opere (de orice fel) de a fi date ca exemplu! Pozitiv sau negativ, după necesitatea argumentaţiei. Dialogul intertextual are un dublu sens, dinspre trecut spre prezent şi dinspre prezent spre trecut. Monahul Delarohia ne face să înţelegem mai bine argumentaţia sa apelând la cultura universală, însă efectul este şi reciproc: citind predicile, înţelegem mai bine şi operele la care face el referire. Ambele lecturi se modifică, intrând în acest dialog temporal. Ulterior, noi ne vom raporta la viziunea lui N. Steinhardt ori de câte ori vom reveni la literatura, picturile, muzica, filmele etc. citate de el. Steinhardt devine intertextul nostru. Nu ne putem desprinde de hermeneutica sa inteligentă, proaspătă şi înnoitoare. Steinhardt modelează receptarea ulterioară a operelor culturale aduse de el discuţie.

Cert este că N. Steinhardt se încadrează în definiţia pe care Sălăvăstru o dă omului carismatic – acesta, „în toate activităţile pe care le desfăşoară, vede ceea ce ceilalţi nu văd şi, pe deasupra, le arată şi celorlalţi ceea ce ei nu văd.", discursul omului carismatic fiind „o sărbătoare verbală colectivă"[34].

BIBLIOGRAPHY

Izvoare

Steinhardt, Nicolae, Monahul Nicolae Delarohia, *Dăruind vei dobândi*, Ediţia a IV-a îngrijită de Ioan Pintea, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2000

Literatură de specialitate

Ardelanu, George, *N. Steinhardt şi paradoxurile libertăţii. O perspectivă monografică*, Humanitas, Bucureşti, 2009.

Ardeleanu, George, *Nicolae Steinhardt, monografie, antologie comentată, receptare critic*, Editura „Aula", Braşov, 2000.

Coşeriu, Eugen, *Prelegeri şi conferinţe (1992-1993)*, Iaşi, 1994.

Vaihinger, Hans, *Filosofia lui „ca şi cum"*, Editura Nemira, 2001.

Compagnon, Antoine, *Demonul teoriei. Literatură şi bun simţ*, Editura Echinox, Cluj, 2007.

[32] *Ibidem*, p. 228.
[33] *Ibidem*, p. 72.
[34] C. Sălăvăstru, *Mic tratat de oratorie*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Ediţia a II-a, Iaşi, 2010, p. 71.

Kristeva, Julia, *Problemele structurării textului* în *Pentru o teorie a textului,* introducere, antologie și traducere Adriana Babeți și Delia Vasiliu, Editura Univers, București, 1980.

Sollers, Philippe, *Nivelurile semantice ale textului modern* în *Petru o teorie a textului, antologie și traducere* Adriana Babeți și Delia Vasiliu, București, Univers, 1980.

Alexandrescu, Ileana, *Discursul repetat, cod intertextual al literaturii postmoderne. Aplicație pe Levantul*, Editura ALFA, Iași, 2007.

Hăulică, Cristina, *Textul ca intertextualitate*, București, Editura Eminescu, 1981.

Frumușani, Daniela Rovența, *Argumentarea. Modele și strategii, B*ic All, București, 2000.

Petroșel, Daniela, *Retorica parodiei*, București, Ideea Europeană, 2005.

Simion, Eugen, *Fragmente critice, III, Mit. Mitizare. Mistificare*, Editura Fundația Scrisului Românesc/ Univers Enciclopedic, București, 1999.

Sălăvăstru, Constantin, *Mic tratat de oratorie*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Ediția a II-a, Iași, 2010

Surse electronice

St. Fish, *Is There a Text in This Class,* http://www2.clarku.edu/~mbamberg/webcourse%20Material/material/textinthisclass.pdf, 26 aprilie 2021.

LA CONSTRUCTION DE SOI DANS LE BEST SELLER DE CHRISTOPHER HITCHENS GOD IS NOT GREAT

Cristian Daniel Enăchescu
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: As van Dijk argued, manipulating others into renouncing their former beliefs in favour of new ones is a complex psychological, sociological and linguistic process that requires, among others, two steps: saying positive things about one's self, while saying negative things about the opposing party. This representation of self and misrepresentation of the other comes hand in hand with another crucially important step, that of legitimisation of self and delegitimisation of the other. In the following article we will look into how the author, renowned atheist Christopher Hitchens, uses person deictic I in his best-seller God Is Not Great. How Religion Poisons Everything in order to paint a positive image of his self. We will provide a qualitative analysis of the use of I in our attempt to offer a suitable answer to the following question: how does person deictic I help construct a positive image of self? Methodologically we will use the pragmatic theory according to which person deictics fulfil specific functions. In the end we will offer information concerning the limitations of this study, as well as possible future lines of development of this topic.

Keywords: person deixis, I, self, pragmatic functions

INTRODUCTION

Manipuler les autres pour qu'ils renoncent à leurs anciennes croyances en faveur de nouvelles est un processus psychologique, sociologique et linguistique complexe qui nécessite, entre autres, deux étapes: dire des choses positives sur soi et dire des choses négatives sur les autres. Cette représentation de soi et la fausse représentation de l'autre s'accompagnent d'une autre étape cruciale, celle de la légitimation de soi et de la délégitimation de l'autre. Dans l'analyse suivante du best-seller de Hitchens, God Is Not Great. How Religion Poisons Everything, on vera comment l'auteur utilise la deixis personnelle pour réaliser ces étapes idéologiques importantes.

À la suite de Chilton (2004: 46), on affirme que l'un des moyens fondamentaux de manipulation est de construire une image complètement positive de soi, corroborée avec la construction d'un entièrement négatif de l'adversaire. Les techniques, méthodes et moyens mis en œuvre dans cette entreprise linguistique sont extrêmement diversifiés, du choix de l'information offerte au lecteur / auditeur à la façon dont, quantitativement et qualitativement parlant, elle est offerte, jusqu'à la projection d'une image d'un acteur charismatique, intelligent et socialement engagé. Du point de vue de la deixis, cela peut être réalisé en faisant un usage délibéré et pragmatiquement chargé, en particulier, du déictique I et ses corrélats morphologiques, me/ my/ mine/ myself.

Contrairement aux troisièmes pronoms singulier et pluriel de la personne, qui servent à remplacer ou à se substituer à un nom ou à un nom, I est la plupart du temps autoréférentiel, au sens où ce n'est pas un substitut au nom du locuteur, mais une référence directe au locuteur lui-même. Secondairement, I peux remplir une fonction référentielle différente, par laquelle il renvoie non pas à l'énonciateur, mais à une unité collective. Mais en dehors de sa principale capacité référentielle, I effectue, ou aide à réaliser, d'autres fonctions, comme celle d'ancrer le discours qui le contient dans l'ici et maintenant coordonne, aussi celle d'exprimer, à différents degrés, la engagement ou celui d'établir des démarcations claires entre le destinataire et les autres, destinataires ou destinataires occasionnels.

Quintessence dans la représentation de soi, I est sans doute l'outil linguistique le plus important pour construire sa propre identité. I est utilisé pour décrire des événements autobiographiques, pour exprimer les opinions et les sentiments de l'adresseur, pour raconter, pour décrire des états de choses, pour revendiquer l'autorité, pour minimiser le rôle (négatif), pour encourager le doute et l'enquête, pour évaluer les situations, pour traiter avec la critique personnelle,

pour renforcer les idées de sincérité et de croyance et d'engagement fort, pour indiquer la distance par rapport au sujet, pour polariser, pour établir un rapport avec le (s) destinataire (s), pour révéler des préjugés ou des points de vue idéologiques. Ainsi, une pléthore de fonctions pragmatiques découlent de la combinaison de I et de certains verbes, adjectifs et adverbes. Dans les pages suivantes, on va analyser les implications pragmatiques de l'utilisation de I, en se concentrant sur les éléments qui facilitent la construction de l'identité de soi.

2. QUI EST I?

2.1. ÊTRE UN HOMME HONNÊTE

Parmi les qualités admirées le plus chez les autres, l'honnêteté pourrait être considérée comme la plus importante. On ne peux pas construire une relation avec quelqu'un soupçonné de malhonnêteté. En fait, tout le contraire est vrai: le point de départ de tout engagement interhumain solide passe par la reconnaissance de l'honnêteté du partenaire d'interaction. Et Christopher Hitchens le sait trop bien, c'est pourquoi il essaie sans relâche de convaincre ses lecteurs de son intégrité absolue. Et cela inclut de risquer la colère de ses co-penseurs de mauvaise humeur. Seulement trois pages dans son livre et on tombe sur cette phrase: «Mon propre mécontentement envers le professeur Dawkins et Daniel Dennett, pour leur proposition grinçante que les athées devraient prétendument se désigner eux-mêmes pour être appelés brillants. » (ma traduction) Le co-texte linguistique est représenté par une présentation brève des quatre objections auxquelles la religion a dû faire face tout au long de l'histoire: qu'il dépeint une image incohérente et, finalement, fausse de l'origine de l'homme et de l'univers, qu'il au cœur des répressions de toutes sortes, surtout sexuelle, qu'elle est construite sur les bases fragiles d'un vœu pieux et, finalement, qu'elle est contradictoire en plaçant de manière concomitante les humains au cœur même des plans de Dieu et en s'attendant à ce qu'ils soient serviles et qu'ils agissent servilement. Quelques paragraphes auparavant, Hitchens était occupé à se remémorer des souvenirs d'enfance passés de ses premières années d'école, dans lesquels des réminiscences douces et mélancoliques d'une existence heureuse à la campagne, nous rappelant les poèmes immortels célébrant la nature de John Clare et l'aphorisme de Friedrich Nietzsche, se mêlaient flashbacks durs de l'endoctrinement religieux embryonnaire. L'atmosphère devient sombre, alors que Hitchens raconte comment «chère Mme Watts» fait de son mieux pour que ses têtes naïves acceptent que «Dieu a fait que tous les arbres et l'herbe soient verts, ce qui est exactement la couleur la plus reposante. à nos yeux ». Le contexte extralinguistique est la proposition ridicule du psychologue américain et compatriote athée Daniel Dennett, qui est allé jusqu'à suggérer que les athées devraient se faire appeler par ce mot ridicule. Hitchens s'empresse de dénoncer le caractère inapproprié d'une telle idée, non pas parce qu'il la voit comme telle, mais parce qu'il est rhétoriquement plus approprié de jouer parfois la carte de la modestie. Remarquez aussi l'idiome «grincer des dents» attaché à «proposition» pour augmenter l'effet sur le lecteur: c'est comme si la simple pensée suffisait à embarrasser les Hitchens. De même, si dans le co-texte environnant

Hitchens utilise comme sujet de ses phrases presque exclusivement inclusive we, dans cette phrase il le remplace par les athées, déictiquement neutre, comme moyen supplémentaire de se distancier d'une idée aussi pragmatiquement dangereuse:

La série d'aveux qui feraient froncer les sourcils à ses co-athées se poursuit, car Hitchens est de plus en plus convaincu que l'honnêteté absolue, vraie ou fausse, est toujours utile. Le troisième chapitre, intitulé de manière suggestive «Une note sur la santé, pour laquelle la religion peut être dangereuse», s'ouvre sur un récit biographique d'un voyage qu'il avait effectué à Calcutta et au Bengale pour une mission de sauvetage, dans le cadre d'une campagne menée par l'UNICEF pour l'éradication de la polio. L'épisode est laissé en suspens, on ne nous dit pas si la mission a réussi ou non, car Hitchens bascule brusquement vers une autre partie du monde, plus exactement vers le nord du Nigeria, un pays déchiré entre chrétiens et musulmans. Apparemment, un groupe de

fanatiques musulmans se sont révoltés, dénonçant ce vaccin, le qualifiant de conspiration menée par les Américains contre les pays du tiers monde, en général, et les musulmans en particulier. La croisade des personnalités religieuses contre les progrès de la médecine est menée plus loin par les catholiques qui, par la voix du cardinal Alfonso Lopez de Trujillo, effraient le «troupeau» de croyants en déclarant que «tous les préservatifs sont secrètement fabriqués avec de nombreux trous microsopiques, à travers lesquels le virus du sida peut passer. Last but not least, Hitchens se tourne vers les Juifs et leur ancienne tradition d'élimination du prépuce chez les nourrissons. Le paragraphe abonde en personne déictique moi et ses variantes morphologiques moi, mon: «En tant qu'homme d'environ cinquante-sept ans, je me suis découvert en train de sucer le pénis d'un petit garçon. Je vous demande de vous imaginer votre propre indignation et répulsion. Ah, mais j'ai mon explication toute prête. Je suis un mohel: un exciseuse et un dissolvant de prépuce. Mon autorité vient d'un texte ancien, qui m'ordonne de prendre le pénis d'un petit garçon dans ma main, de couper autour du prépuce et de terminer l'action en prenant son pénis dans ma bouche, en suçant le prépuce et en crachant le lambeau amputé avec une gorgée de sang et de salive. ». Il s'agit d'une interprétation hypothétique d'une tradition réellement existante et en s'imaginant à la place d'un vrai mohel, Hitchens cherche à personnaliser le récit et, ainsi, à le faire paraître réel: cela se passe réellement dans l'Amérique du 21ème siècle et s'il, Christopher Hitchens, est un mohel, chacun de nous peut l'être aussi.

Sur ce fond sombre de conventions obsolètes, Hitchens se construit une image de lui-même en tant qu'être moral, bien qu'il le nie dès la première phrase: «Je ne m'installe pas comme un exemple moral, et je serais rapidement renversé si je le faisais, mais si j'étais soupçonné d'avoir violé un enfant, ou torturé un enfant, ou infecté un enfant avec une maladie vénérienne, ou vendu un enfant à des fins d'esclavage sexuel ou autre, je pourrais envisager de me suicider, que je sois coupable ou non. Si je avait effectivement commis l'infraction, j'accepterais la mort sous toutes les formes qu'elle pourrait prendre. ». Le lecteur devrait maintenant être impressionné par tant d'honnêteté. Remarquez l'utilisation répétitive de l'hypothèse si, destinée à transporter le message du domaine de l'actualité à celui de la potentialité; c'est comme si, avec «une voix douce», il nous disait: «Je ferais ça si c'était le cas, mais ce n'est pas le cas. En attendant, vous êtes invités à vous émerveiller de ma complète honnêteté et moralité, et de les comparer à l'hypocrisie et à la haine tout à fait inacceptables des personnalités religieuses, qui nient à leurs camarades le droit à la dignité et à la santé ».

On a vu que, pour convaincre les lecteurs indécis, il est probablement préférable de construire une image positive de vous-même et de la superposer à une image intentionnellement négative de l'adversaire. Et Christopher Hitchens prouve une fois de plus qu'il peut maîtriser superbement cette technique, alors qu'il se lance, dans le même chapitre deux, dans l'audacieuse mission de dénoncer les maux de la religion, tout en gardant à l'esprit à tout moment de nous concéder que, à titre exceptionnel. , les fidèles ne constituent pas une menace pour son bien-être et qu'il le reconnaît. Le contexte est un panel sur lequel il était, avec un diffuseur américain de renom et apologiste religieux, Dennis Prager, quelques jours avant les regrettables incidents du 11 septembre. On a demandé à Hitchens de s'imaginer dans une situation hypothétique, mais pas improbable: il fait sombre, il se trouve dans une ville étrange et, soudain, un groupe d'hommes s'approche de lui. Les hommes viennent du service divin. Se sent-il en sécurité ou craint-il pour sa vie? Sans le vouloir, M. Prager a fourni de l'essence aux Hitchens et une correspondance pour ce qui allait se passer, alors que Christopher a déclenché un enfer verbal dans lequel les flammes éternelles ont brûlé les responsables de «la guerre sectaire entre les différentes sectes du christianisme» à Belfast, les kamikazes de «le Paris d'Orient.», la magnifique ville de Beyrouth, les auteurs de la mutuelle ethnique nettoyage en ex-Yougoslavie ou la brutalité hideuse du régime de Saddam Hussein en Irak. Et au milieu de tout cela se trouve l'affirmation de Hitchens selon laquelle «Quant à Bethléem, je suppose que je serais prêt à concéder à M. Prager que dans un bon jour, je me sentirais assez en sécurité debout devant l'église de la Nativité comme soir est venu. .» Personne ne peut l'accuser de partialité à présent, n'est-ce pas? Et puis encore, deux pages plus loin, on tombe sur une autre confession soudaine et inattendue, comme l'écrit Hitchens: «Je peux penser à une

poignée de prêtres et d'évêques, de rabbins et d'imams qui ont fait passer l'humanité avant leur propre secte ou croyance.». Cette affirmation personnelle vise à faire taire ceux qui pourraient être sur le point de lui jeter sa subjectivité préconçue en face. Le message de Hitchens est qu'il n'est pas aveuglé par sa haine contre la religion et que, par conséquent, ses adversaires qui fondent leur argumentation sur cet acte d'accusation sont malavisés et malveillants. Au contraire, il est assez honnête (pour ne pas dire rationnel) pour reconnaître la réalité telle qu'elle se présente, à savoir que tous les croyants ne sont pas irrationnels et immoraux, et que, peut-être plus souvent qu'il ne serait prêt à le concéder, certains serviteurs de Dieu être à la hauteur des attentes que nous en avons. Mais ces confessions choquantes ne s'arrêtent pas là. Nous feuilletons onze chapitres jusqu'à ce que nous tombions sur cet aveu public brutal et franc: «J'étais un admirateur prudent de feu Jean-Paul II. .». Mais pas inconditionnellement, car le grand combattant anticommuniste polonais a gouverné d'une main "scandaleusement conservatrice et autoritaire" et, sur son lit de mort, a oublié ou délibérément ôté de s'excuser pour «le million ou plus mis à l'épée au Rwanda.». Plusieurs pages dessus, il fait un autre aveu brutal et surprenant lorsqu'il écrit: «J'admets que l'actuel Dalaï ou lama suprême est un homme d'un certain charme et d'une certaine présence. .» Cette phrase est entourée d'une critique dure et dense des religions orientales du bouddhisme, du shinto et du zen, considérées comme tout aussi mauvaises, erronées et dégradantes pour l'être humain que leurs variantes occidentales. Son expérience personnelle unique avec un type particulier de bouddhisme, à l'occasion de la réalisation d'un documentaire pour la BBC, au cours de laquelle il a eu le malheur de faire la connaissance d'un charlatan bien connu, plus désireux d'accumuler richesse et renommée qu'en atteignant l'illumination, et à qui il a été interdit d'entrer dans 21 pays, cela s'est avéré suffisant pour conclure que le bouddhisme est tout aussi privé et faux et aberrant dans ses enseignements que les goûts du christianisme et de l'islam. Dans ce sombre arrière-plan, alors, vient sa confession honnête que le Dalaï-lama est une personne charmante, malgré sa prétention ridicule que «lui-même est un roi héréditaire nommé par le ciel lui-même». On remarque, encore une fois, la facilité avec laquelle Hitchens parvient à mêler des accusations sans cérémonie et des moqueries méprisantes à des aveux sincères de respect et même d'admiration envers telles ou telles figures religieuses. Néanmoins, il ne faut pas se laisser berner par cette vague d'adjectifs positifs attachés à (certains) croyants, car il cherche constamment à atteindre son but, qui est de gagner notre confiance en jouant la carte de l'honnêteté. Après tout, ce n'est pas un jeu byzantin auquel il joue, tout est clair et simple: c'est comme s'il nous disait «Ça y est, c'est comme ça que je vois les choses; la religion est pourrie au fond et vous, les lecteurs , devrait voir cela et faire un changement. Mais je ne vais pas vous forcer à prendre cette décision, mon seul rôle est de mettre les cartes sous vos yeux et de faire votre choix par vous-même. En attendant, veuillez noter que Je ne suis pas l'hypocrite apologiste religieux qui me présente; le fait est que je suis tout à fait honnête et, pour le prouver, mon livre regorge de caractérisations positives et d'étiquettes de certains chefs religieux. »

En guise de conclusion préliminaire, on a vu que Hitchens est conscient de la valeur et de la centralité d'être honnête avec ses lecteurs si l'on veut tirer un bon profit de son entreprise. On a également vu que l'honnêteté va de pair avec deux types d'évaluation opposés, positive et négative: on peut être franc sur quelque chose et l'évaluer sous un jour favorable, ou on peut toujours être sérieux à propos d'une chose, mais la peint en couleurs sombres.

2.2 ÊTRE UN HOMME MODESTE

Éviter l'apparence de l'impudeur est une deuxième stratégie qu'il adopte pour, au moins, deux raisons: d'une part, il veut équilibrer ces instances où il a peut-être semblé un peu trop vaniteux - par exemple, les épisodes de ses premières années d'école. , quand on leur donnait des extraits des Écritures qu'ils devaient interpréter, exercice qu'il aimait et «y excellait même" à tel point qu'il "passait souvent en tête de la classe des Écritures»- et, d'autre part, parce qu'il sait qu'une modestie bien dosée peut gagner de nouveaux supporters. Après tout, il est dans notre nature d'être instinctivement attiré vers les humbles, tout en gardant une distance avec les vaniteux. Hitchens y parvient principalement de deux manières: soit en confessant son infériorité intellectuelle aux

autres, soit en fondant son argumentation sur l'autorité de personnalités largement reconnues appartenant à diverses disciplines.

En ce qui concerne le premier, le lecteur a à peine commencé à lire son livre qu'il se heurte à la première instance de jeu modeste. L'épisode nous est connu: le professeur américain et compatriote athée Daniel Dennett a eu la malheureuse idée de suggérer que les athées devraient s'appeler «brillants». Il n'est pas nécessaire de détenir un diplôme d'Oxford, comme le fait Hitchens, pour se rendre compte que c'est déjà trop, d'autant plus qu'une telle affirmation conduirait indirectement à supposer que les fidèles sont le contraire de brillants. Conscient de cela et aussi du fait que prétendre ne pas être brillant peut amener les gens à vos côtés, même si une telle affirmation est en fait hypocrite, Hitchens s'est immédiatement distancé de cette monstruosité, la qualifiant de geste inapproprié:

Mon propre mécontentement envers le professeur Dawkins et Daniel Dennett, pour leur proposition grinçante que les athées devraient se nommer avec prétention pour être appelés «brillants».

Remarquez la personne déictique mon, attachée au mot fortement connotatif mécontentement, destiné à transmettre l'idée que Hitchens parle en tant qu'individu. Il s'efforce ainsi de construire l'image d'une personne effacée qui ne regarde pas les croyants à un niveau de supériorité intellectuelle.

Mais le fleuve des confessions de modestie personnelle continue de couler et, quelques pages plus loin, on rencontre un autre morceau d'humilité hitchensienne, dans un chapitre consacré à exposer l'inutilité totale des actes religieux, couplée à une confrontation religion contre science. L'atmosphère est sombre, le ton de la voix est pénétrant, alors que le lecteur apprend comment l'ancien directeur de Hitchens attise en lui une pointe d'indignation alors qu'il tente de laver le cerveau de la petite école les enfants en leur disant «Vous ne voyez peut-être pas l'intérêt de toute cette foi maintenant, mais vous le verrez un jour, quand vous commencerez à perdre les êtres chers». Mais ce n'est pas seulement l'interaction privée qui est incriminée, les dogmes, rituels et rites religieux abstraits trouvent également leurs noms inscrits dans le livre des actes d'accusation de Hitchens, alors que le lecteur apprend à quel point les rassemblements publics religieux sont odieux, à quel point la prière est inutile, à quel point la religion est nuisible et nocive à la science à travers les âges.

3. CONCLUSION

En guise de conclusion préliminaire, dans cet article, on a cherché à démontrer comment Hitchens utilise I comme moyen de persuasion. Il l'emploie de manière pragmatique, cherchant à construire une image positive de soi, stratégie obligatoire dans sa tentative de prouver la nocivité de la religion.

4. LIMITATIONS DU TRAVAIL

Toute recherche a ses propres préjugés et limites. Préjugés parce qu'elle est le produit d'un être humain subjectif, et limitations parce qu'il est impossible de couvrir tous les aspects sous tous les angles possibles. Dans ce cas on a été contraint par le choix entre une analyse quantitative et une analyse qualitative et on a opté pour la dernière: une analyse quantitative aurait fourni plus de preuves à l'appui de notre hypothèse. Une autre limitation est représentée par le choix du type déictique. I n'est qu'un exemple de déictiques personnels: à la même catégorie appartiennent d'autres pronoms personnels, tels que you ou we.

On a également choisi un type spécifique de déictiques, mais il existe de nombreux autres types de déictiques: déictiques spatiales, déictiques temporelles, déictiques sociales et d'autres.

BIBLIOGRAPHY

Barak, Lurie (2017) Atheism Kills. The Dangers of a World Without God – and Cause for Hope. CT3 Media Inc.

Chilton, Paul (2004) Analyzing Political Discourse. Theory and Practice. Routledge 11 New Fetter Lane, London EC4P 4EE

Dawkins, Richard (2006) The God Delusion. Hughton Mifflin, Boston

Eliade, Mircea (2004) Traité d'histoire des religions. Payot

Feser, Edward (2010) The Last Superstition. St. Augustine's Press. United Kingdom.

Flew, Antony (2008) There Is A God. How the World's Most Notorious Atheist Changed His Mind. Harper One

Ganssle, Gregory (2012) A Reasonable God. Engaging the New Face of Atheism. Baylor University Press

Griffin, David R. (2016) God Exists but Gawd Does Not: From Evil to New Atheism to Fine-Tuning. Process Century Press

Hahn, Scott & Wiker, Benjamin (2008) Answering the New Atheism. Dismantling Dawkins' Case Against God. Emmaus Road Publishing

Haught, John F. (2008) God and the New Atheism. A Critical Response to Dawkins, Harris and Hitchens. Westminster John Knox Press

Hedges, Chris (2009) When Atheism Becomes Religion. Free Press

Hitchens, Christopher (2008) God Is Not Great. How Religion Poisons Everything. Atlantic Books, London

Labov, W. and D. Fanshel (1977) Therapeutic Discourse: Psychotherapy as conversation. New York: Academic Press.

Malone, M.J. (1997) Worlds of Talk: The presentation of self in everyday conversation. Oxford: Polity Press.

EINE PRAGMATISCHE ANALYSE DER VERWENDUNG VON WE IN EINEM SCHRIFTLICHEN ANTIRELIGIÖSEN TEXT

Cristian Daniel Enăchescu
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: At the intersection of I and non I, as Benveniste famously put it, we stands apart as the most versatile and complex person deictic. Referentially, its scope is extremely wide, with I as the more stable element (although it can also be absent, as in the case of parentese, where the referential pool of we does not include the addressor) and non I as the more fluid element, one whose referential domain can occupy all the positions, from zero elements (in editorial we) to an infinity of elements (for instance, when all the forms of existence in the universe are indexed by a specific token of we). On the other hand, non-referentially we can serve to construct a whole plethora of individual and social identities, thus proving a very useful rhetorical instrument in the hands of that category of addressors whose main goal is persuasion of others (politicians, orators, people in the advertising business, to name just a few).In this article we will offer both a quantitative and a qualitative analysis of a piece of contemporary antireligious text, Christopher Hitcens' best-seller God Is Not Great, with a view to providing suitable answers to the following questions:
How often does Hitchens employ we in his text and with what pragmatic effects?
What individual and social identities and roles are indexed by we?
The choice of material was determined by the importance of the (anti)religious text in contemporary discourse, especially in the wake of the 9/11 events. Religious views and their opposite, antireligious views, have begun to play an ever salient role in our days and consequently investigation into this type of discourse is required if we want to understand the effects of these views in the public sphere. Methodologically, we will use, for the quantitative analysis, the concordance program AntConc and, for the qualitative interpretation, the pragmatic theory according to which person deictics fulfil certain functions, of which the one which interests us here is the ability of person deictic we to construct groups. In the end, we will present the findings, a discussion based on these findings and conclusions, followed by the mentioning of the limitations of this research and possible future directions of investigation.

Keywords: person deixis, we, quantitative, qualitative, groups

EINFÜHRUNG

Ob es sich um ein grundlegendes tägliches Gespräch, eine Universitätsvorlesung oder eine politische Rede handelt trifft man immer sprachliche Entscheidungen aufgrund einer Reihe von Variablen, wie zum Beispiel den räumlich-zeitlichen Koordinaten des Sprachereignisses, den Zielen des Sprechers oder der Art des Diskurses. Von allen lexikalischen und grammatikalischen Elementen sind Personendiktiker die wohl vielseitigsten und manipulierbarsten. Und sie verdanken dies - was sie zu einer wirklich beeindruckenden rhetorischen Waffe macht - einer wirklich einzigartigen Eigenschaft, die sie besitzen: die Abhängigkeit seines Referenzbereichs vom Kontext der Äußerung. Wenn der Satz "Yes, we can!" von Barack Obama ausgesprochen wird, dann wendet we sich an Obama selbst und das amerikanische Volk, während wenn derselbe Satz von einem Bergsteiger als Zeichen der Beruhigung für einen anderen Bergsteiger ausgesprochen wird, dann wendet we sich an die beiden Bergsteiger. Daher ist die Interpretation des Kontextes der Äußerung für die korrekte Interpretation der Referenz des deiktischen we wesentlich.

Obwohl das Thema der Deiktiker im Allgemeinen und das der Personendiktiker im Besonderen unter Linguisten und Sprachphilosophen ein heikles Thema darstellt, werden wir Francis Cornishs Position übernehmen und nur I, we und you als reine Personendiktiker betragen. Dazu vor allen dreien werden nur we und seine morphologischen Varianten (us, our, ours und ourselves) sowohl unter quantitativen als auch qualitativen Geschichtspunkten in diesem Artikel behandelt.

Das Material, an dem die Analyse durchgeführt wird, stammt von Christopher Hitchens, den wohl berühmtesten Atheisten, Autor des Bestsellers God Is Not Great. How Religion Poisons Everything.

Die Wahl beruhte auf mehreren Kriterien: dem Ruhm des Autors, der Popularität seines Buches, der Allgegenwart (anti) religiöser Elemente in fast jedem zeitgenössischen öffentlichen Diskurs und nicht zuletzt dem Mangel an solchen Analysen zu dieser Art von Diskurs. Christopher Hitchens ist einer der bekanntesten antireligiösen Debattierer und Polemiker. Als produktiver Schriftsteller verfasste er eine Reihe von Büchern, in denen er versucht, die Religion zu zerstören. Sein Bestseller ist God Is Not Great. How Religion Poisons Everything, eine grausame Anklage gegen den religiösen Glauben. Das Buch erreichte zahlreiche Haushalten. In Bezug auf seine Hauptsubstanz - Religion und ihre angebliche Übel – haben wir eine Zunahme antireligiöser Elemente im Zeitgenössischen öffentlichen Diskurs erlebt, insbesondere nach dem. 11 September. Kaum eine Persönlichkeit des öffentlichen Lebens verpasst die Gelegenheit, (anti)religiöse Elemente in ihre Reden aufzunehmen.

PERSONDIKTIKER we

Von allen Personendiktikern steht we auf der Seite als die vielseitigsten und komplexesten in ihren praktischen Erscheinungsformen, vor allem aufgrund seiner Fähigkeit, Gruppen zu bilden und somit Mitglieder einzuschließen oder auszuschließen. Referenziell wurde sein Reichtum an möglichen extralinguistischen Hinweisen von Sprechern und Schriftstellern in der gesamten Bandbreite der Texte, vom politischen Interview und dem ermahnenden Text bis zur fiktiven Erzählung und dem argumentativen Text, erheblich ausgenutzt.

Die deiktische Einheit wir beschränkt sich jedoch nicht nur darauf, durch Sprache auf verschiedene Objekte aus der extralinguistischen Realität zu verweisen, es dient auch als Hilfsmittel bei der Konstruktion persönlicher und sozialer Identitäten und Rollen, abhängig von den verschiedenen co-textuellen und kontextuellen Variablen der deiktisch enthaltenden Äußerung. Aus diesem Grund ist es wichtig zu bestimmen, welche Gruppen von we erstellt werden. In diesem Artikel werden wir die verschiedene Arten von Gruppen analysieren, die von we gebaut werden.

Methodologisch wird für die quantitative Analyse das Konkordanzprogramm AntConc wervendet und für die qualitative Anlyse wird man die pragmatische Theorie wervenden, nach der Persondiktiker bestimmte Funktionen erfüllen. In unserem Fall wird der Fokus auf die Fähigkeit gelegt, verschiedene soziale und berufliche Gruppen zu bilden.

ERGEBNISSE

III.1. Quantitative Analyse

Der Text wurde zum allgemeinem Verständniss mehrmals gelesen und jedes Zeichen von we und seinen morphologischen Varianten us, our, ours und ourselves wurden identifiziert. Die Ergebnisse sind in der folgenden Abbildung dargestellt:

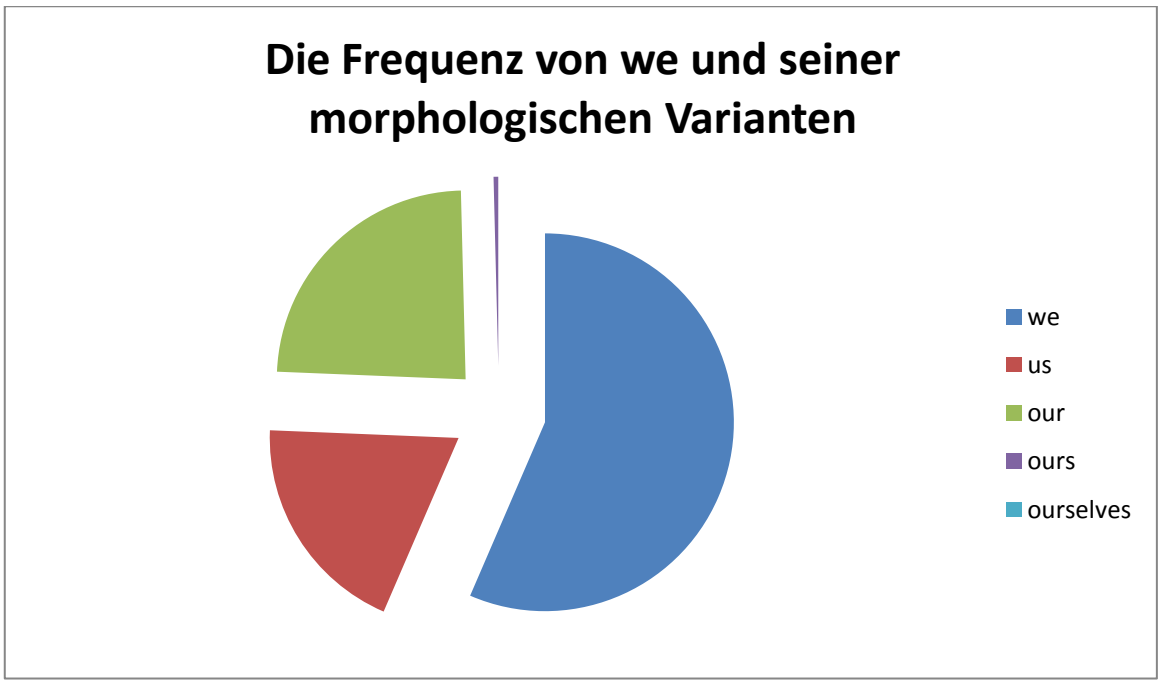

Wie aus der Diagram hervorgeht hersscht wir mit 283 Erscheinungen vor, gefolgt von our mit 120 Erscheinungen und us mit 96 Erscheinungen. Zuletzt kommt ours mit nur 2 Erscheinungen, während ourselves im Text nicht erscheint. Die Vorherrschaft von der Nominativform we in Vergleich zum Akkusativ us zeigt Hitchens ständige Sorge, ein Bild eines aktiven, dynamischen we aufzubauen. Wer von we repräsentiert wird ist oder soll immer proaktiv sein. Die Referenten von we nehmen die Sache in die eigenen Hände, wie in den folgenden Auszügen:

We shall have no more prophets or sages from the ancient quarter. [...] We atheists do not require any priests or any hierarchy above them to police our doctrine.

Wir werden keine Propheten oder Weisen aus dem alten Viertel haben. [...] Wir Atheisten benötigen keine Pfarrer oder Hierarchien über ihnen, um unsere Doktrin zu überwachen. (meine Übersetzung)

oder anderswo:

We can do this while dropping the idea of a god.

Wir können es tun und gleichzeitig die Idee eines gottes fallen. (meine Übersetzung)

Im Vergleich zu:

We have first to transcend our prehistory and escape the gnarled hands which reach out to drag us back to the catacombs and the reeking altars and the guilty pleasures of subjection and abjection.

Zuerst müssen wir unsere Vorgeschichte überschreiten und den knorrigen Händen entkommen, die uns zu den Katakomben und den stinkenden Altären und den schuldigen Freuden der Unterwerfung und Erniedrigung zurückziehen.(meine Übersetzung)

Die Idee, die Hitchens betonen möchte, ist die Dringlichkeit, Maßnahmen zu ergreifen. Seiner Meinung nach hat die Religion der Menschheit zu viel Böses angetan – deshalb benutzt er im letzten Beispiel die Akkusativform us - und diese Realität muss hier und jetzt enden. Aber diese Veränderung kann Wirklichkeit werden, nur wenn die Menschen beschließen, die Sache selbst in die Hand nehmen. Daher werden diejenigen, die in der Vergangenheit nur Gegenstände religiöser Auferlegungen waren, jetzt die wahren Eigentümer ihres eigenen Lebens.

In positiven Sätzen werden viele Zeichen von we von Modalverben gefolgt. In diesen Sätzen versucht der Autor den Leser von der Notwendigkeit überzeugen, Maßnahmen zu ergreifen. Der Kontext ist meistens ein und derselbe: die religion ist eine schlechte Sache und in der Geschichte hat man oft in ihrem Namen schreckliche Taten begangen. Am Ende sagt Hitchens dem Leser, was zu tun ist, wie in den folgenden Beispielen:

We have to remember the commandingly authoritarian and bloody manner in which Moses is described.

Wir müssen uns an die herrschend autoritäre und blutige Art erinnern, wie Moses beschrieben wird. (meine Übersetzung)

Oder

Thus we must ask ourselves: has the art of resurrection died out or are we relying on dubious sources?

Wir müssen uns fragen, ob die Kunst der Auferstehung ausgestorben ist oder wir uns auf zweifelhafte Quellen verlassen. (meine Übersetzung)

Hitchens wervendet hier kollektives we, um einen offensichtlichen gesichtsbedrohenden Akt zu vermeiden. Im zweiten Satz sagt er seinen Lesern, was zu tun und das bedroht das positive Gesicht seiner Leser. Deswegen muss er eine Strategie anwenden, die das Risiko einer eindeutigen gesichtsbedrohenden Akt verringert. Und das ist genau, was kollektives we tun sollen.

III.2. Qualitative Analyse

Wie oben erwähnt, zeigt Deiktiker we eine verwirrende Vielfalt von pragmatischen Funktionen. Was uns hier interessiert ist die Fähigkeit, Gruppen zu bilden. In Bezug auf diese Gruppen sind zwei Aspekte erwähnenswert. Erstens erhält der Leser volle Autonomie, um zu entscheiden, ob er sich in die spezifische Gruppe einschließt oder nicht. Zweitens kann der Autor eine Gruppe erstellen, in die er sich einschließen kann oder nicht. Infolgedessen muss der Leser eine Lösung für dieses Problem finden: werden sie sich in diese Gruppe aufnehmen und ist es eine Gruppe, zu der auch der Autor gehört? So schafft der Autor eine Spannung zwieschen dem Leser und dem Text.

Nach sorgfältigen Lesen des gesamten Textes wurden viele Arten von Gruppen identifiziert, von denen nur die folgenden vorgestellt werden:

We Schüler

Eine erste Gruppe, die Hitchens durch den Ersatz von Deiktiker we gründet, ist die we Schüler Gruppe. Dieses Mal hat der Leser nicht mehr die Freiheit, sich in die Gruppe zu einschließen oder nicht. Der Inhalt der Gruppe ist klar, nur Hitchens selbst und seine ehemaligen Schulkamaraden gehören zu dieser Gruppe. Der Kontext, in dem we Schüler erscheint, ist immer autobiografisch: Hitchens erinnert sich an verschiedene Momente seiner Schulzeit, als er und seine Kollegen Opfer religiöser Belehrung wurden.

We Atheisten

Eine zweite Gruppe ist we Atheisten. Hitchens hat keine Angst, ein Wort zu verwenden, das normalerweise negative Obertöne enthält. Für ihn können und sollten die Menschen in Gläubige und Atheisten aufgeteilt werden.

Der Kontext ist normalerweise entweder das falsche Dogma der Ordensleute oder die Gräueltaten, die die Gläubigen im Namen Gottes begangen haben. Hitchens baut ein völlig negatives Bild der Gläubigen auf und stellt dieses Bild dem positiven Bild der atheistischen Gemeinschaft gegenüber.

We Menschen

Sehr oft bezieht sich Hitchens auf die gesamte Menschheit, wenn er über Dinge, Ideen oder Handlungen schreibt, an denen jeder Mensch beteiligt ist. In diesen Fällen gibt es keine getrennten Gruppen mehr, sondern nur eine, die aller auf der Welt lebenden Menschen

Durch die Schaffung dieser Gruppe versucht er, eine allgemeine Botschaft zu vermitteln, dh die Tatsache, dass wir Menschen alle gleich sind und dass wir gleich denken sollten.

We Wissenschaftler

In Anlehnung an die Idee, dass Religion und Wissenschaft sich nicht überschneiden, verwendet Hitchens häufig Wissenschaft und wissenschaftliche Fakten, um religiösen Ideen entgegenzuwirken. Deshalb schafft er oft solche we Wissenschaftlergruppen, um eine Dichotomie zwischen Wissenschaftlern und Gläubigen aufzubauen.

IV FAZIT

In diesem Artikel habe ich versucht, zwei wichtige Fragen bezüglich der Verwendung von we zu beantworten, die ein berühmter zeitgenössischer Atheist in seinem Bestseller verwendet hat. Die quantitative Analyse ergab, dass die Nominativform we die häufigste ist und dies führte mich zu dem Schluss, dass Hitchens versuchte, das Bild einer Gruppe aktiver Atheisten aufzubauen, denen es verweigert wird, zu sagen, was zu tun und zu denken ist. Die qualitative Analyse identifizierte die verschiedenen Gruppen, die Hitchens mit Hilfe von deiktischem Ausdruck we aufgebaut hatte. Es half uns auch zu verstehen, warum er all diese Gruppen aufgebaut hat.

Zusammenfassend haben wir gesehen, wie er dieses außergewöhnliche Merkmal des Deiktischen dazu benutzte, andere einzuschließen oder auszuschließen, um sein Ziel zu erreichen, seine Leser von der Wahrhaftigkeit seiner Ansichten zu überzeugen.

Analysebegrenzung

Jede Studie hat Einschränkungen. In diesem Fall werden diese Einschränkungen durch die Art der für die Studie gewählten Deixis sowie durch die Wahl von we zum Nachteil aller anderen Personendiktiker dargestellt. Darüber hinaus wurde die Analyse aus einer pragmatischen Perspektive durchgeführt. Andere methodische Werkzeuge könnten verwendet werden, um ein tieferes Verständnis des Textes zu ermöglichen.

BIBLIOGRAPHY

Baumgarten, Nicole. 2008. "Writer construction in English and German popularized academic discourse: The uses of we and wir." In Multilingua 27(4). pp 409-438.

Brown, K. & Miller, J. 2013. The Cambridge Dictionary of Linguistics. Longman

Chilton, Paul. 2014. Analysing Political Discourse. Routledge. London

Fairclough, Norman. 1989. Language and Power. Longman

Fetzer, A. & Bull, P. 2008: "'Well, I answer it by simply inviting you to look at the evidence'. The strategic use of pronouns in political interviews" in Journal of Language and Politics, 7: 2, pp. 271-289.

Stănculete, Ilinca – Mihaela. 2019. "I vs We. First Person Personal Pronouns in Political Speeches" in East – West Cultural Passages 19 (1): 122 – 135, De Gruyter

Wilson, John, 1990, Politically Speaking: The Pragmatic Analysis of Political Language, Blackwell

COMMENTS ON THE USE OF SOME PROPER NAMES IN EXPRESSING THE CONCEPTS OF GREED AND AVARICE IN ROMANIAN LITERATURE

Anca-Giorgiana Manta (Panduru)
PhD Student, University of Craiova

Abstract: Generally known as forms of expression of popular wisdom, proverbs are meaningful constructions, reflecting the way of thinking or feeling of a people. In the diversified cultural material reflected in proverbs, it is interesting to note some proper names whose connotative value has remained in the popular mindset in close connection with the concepts of "greed" and "avarice". In this study, we intend to make some comments on the logical-semantic relations that lay at the basis of the use of these proper nouns in the paremiological constructions related to the above-mentioned vices.

Keywords: proverb, saying, paremiological structures, greed, avarice

Introducere

Expresii impersonale de mare vechime, înzestrate cu autoritate și purtătoare de înțelepciune, proverbele sunt definite, în general, ca propoziții sau fraze scurte, care exprimă concis și sugestiv rezultatul unei experiențe, transmițând astfel o povață, o învățătură. Mai mult decât atât, au și evidente accente filozofice, gravitând în jurul unei probleme morale, unei înțelepciuni aplicabile în varii situații din viața cotidiană, având ca origine ,,cunoștințele cucerite de om printr-o experiență îndelungată".[1]

Reprezentând un consens formulat printr-un simbol logic, proverbul declanșează în mintea interlocutorului un raționament inductiv mai mult sau mai puțin complicat în scopul înțelegerii conținutului transmis.

În studiul[2] său, ,,Din universul proverbelor românești: elemente de psiholingvistică", Dragoș Topală trece în revistă câteva trăsături esențiale ale unităților paremiologice: sunt formule lingvistice concise (alături de rolul mnemotehnic deloc de neglijat), ce prezintă structuri sintactice sabile și un lexic polisemantic, puternic metaforizat. Nu în ultimul rând, înțelegerea exhaustivă a unui proverb presupune o analiză interdisciplinară, care înglobează elemente din idverse ramuri științifice: folclor, antropologie, psihologie, lingvistică, sociologie, logică, istorie, religie ș.a.

În ceea ce privește proverbele din fondul paremiologic românesc, există numeroase câmpuri care exprimă specificul național al poporului nostru, aflându-se într-o relație de interdependență, fapt ce oferă caracterizări complexe ale simțirii și gândirii populare autohtone din punct de vedere moral, psihologic, antropologic, social, mitologic, economic, estetic, cultural.

Pentru studiul nostru, am identificat și am propus spre analiză două dintre cele mai reprezentative câmpuri lexico-semantice, și anume *lăcomia* și *zgârcenia*, vizând, cu precădere, numele proprii asociate în mentalitatea populară acestor vicii[3].

Nume proprii utilizate în exprimarea conceptelor de *lăcomie* și *zgârcenie* în unitățile paremiologice românești

La nivelul lexicului, am observat existența unei terminologii variate, prin care sunt indicate și sancționate lăcomia și zgârcenia, evidențiind percepția și mentalitatea populară referitoare la aceste două vicii.

[1] vezi Lajos Balázs, *Folclor. Noţiuni generale de folclor şi poetică populară*, Editura Scientia, Cluj, 2003, p. 90.
[2] vezi Dragoș-Vlad Topală, *Din universul proverbelor românești: elemente de analiză etnolingvistică*, în „Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european, Secțiunea Lingvistică", Iași, Editura Alfa, 2009, p. 353-354.
[3] corpusul de proverbe utilizat în acest studiu a fost excerptat din Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia*, vol. VI, Bucureşti, Asociația Română pentru Cultură și Ortodoxie, Editura Scara, 2004, cap. XI „Proverbe istorice" , *Țări – Popoare – Sate – Localități diverse – Nume proprii*.

Astfel, o serie de proverbe conțin referințe istroice concrete, prin denumiri de domnitori, de demintari sau de boieri din trecut, renumiți ca oameni lacomi, exploatatori, nesățioși, egoiști: *Caragea, Belu, Golescu, Manu, Avaoşte, Bimbaş-Sava, Buşa, ban Cataran, Ciuber-Vodă, Manea, Trăznea*.

Majoritatea parimiilor care fac trimitere la numele persoanelor respective denunță lăcomia exagerată, nesațiul de avere, de bunuri, obținute, în general, prin exploatare, furt sau alte căi necinstite, sugerând faptul că, de cele mai multe ori, oamenii cu funcții sunt / devin lacomi și puși pe căpătuială: *Ca pe timpul lui Avaoşte*[4]. (Zanne VI, 13152); *Parcă-i de pe vremea lui Ciuber-Vodă*. (Zanne VI, 13255) - se zice când slujbașii sunt lacomi și necinstiți; *Belu beleşte, / Golescu goleşte, / Manu jupuieşte*[5]. (Zanne VI, 13159); *Golu goleşte*. (Zanne VI, 13474); *Trăznea trăzneşte / Belu beleşte*. (Zanne VI, 14496) – jafurile de pe vremuri ale acestor boieri din cauza lăcomiei devin în mentalul colectiv simbol al nesațiului, al poftei nemăsurate pentru bani și avere; *Manea să trăiască!* (Zanne VI, 13649) – face trimitere la cineva care se îngrijește numai de sine, sancționând lăcomia împinsă până la egoism.

Lăcomia pentru bunurile materiale și avere, în special, este evidențiată și în proverbe ca: *A trăit ca Bimbaş-Sava*. (Zanne VI, 13160), denunțând pofta nemăsurată pentru lux și avere prin asocierea cu numele acestui căpitan vestit de arnăuți de pe vremea lui Zavarei, vestit prin luxul și vitejia sa; *Hora, hora morile! / Ale cui sunt morile? / Ale lui ban Cataran!* (Zanne VI, 13232) – Cataran fiind numele unui boier vestit și putred de bogat din comuna Ștefănești, județul Vâlcea.

O altă serie de proverbe au în centru numele domnitorului Caragea, denunțând lăcomia delzănțuită, în special a celor cu funcții, prin trimitere la hoțiile și nedreptățile ce se săvârșeau sub acest domn de către boieri: *A fi după legea lui Caragea*. (Zanne VI, 13218); *Se fură ca în (pe) vremea lui Caragea*. (Zanne VI, 13219); *Parcă e de pe vremea lui Caragea*. (Zanne VI, 13220).

Numele boierului Gheorghe Bibescu, descendent direct al domnitorului Constantin Brâncoveanu, se regăsește în două unități paremiologice care sancționează lăcomia exagerată pentru bogăție, egoismul: *A fi Bibescu*. (Zanne VI, 14497), *A șede ca Bibescu*. (Zanne VI, 14498).

Tot dorința de a avea bunuri materiale într-o manieră exgerată reiese și din proverbul *La Abrud unde-i aurul cel mult*. (Zanne VI, 13111), prin asocierea cu toponimul respectiv care trimite la lăcomia pentru aur și argint[6]. *Mănâncă ca în târgul lui Cremene*. (Zanne VI, 13282) se zice celui care, stând la masă în mijlocul mai multor persoane, mănâncă singur, fără să poftească sau să se sinchisească de cei de față.

O altă serie de proverbe indică lăcomia de mâncare și de băutură printr-o paletă de nume proprii masculine: *Agachi, Dumitru, Găujan, Găulea, Novac, Ion*. Astfel, celor mâncăcioși și băutori li se zice, ironic, îndemnul: *Înghite, Agachi*. (Zanne VI, 13112). Tot lăcomia pentru alimente, cu vădite efecte negative asupra fizicului uman, este sintetizată într-o unitate paremiologică, având la bază o prozodie la fel de expresivă: *Măi Dumitre, / Bată-mi-te, / Ce-ai mâncat / de te-ai umflat?* (Zanne VI, 13394), cu varianta mai lungă din Vâlcea, notată de Zanne: *Măi Dumitre, / Bată-mi-te, / Ce-ai mâncat / de te-ai umflat?/ Șapte pite și-un pitoi / Și-o copaie de gunoi / Și-o funie de usturoi / Și-un picior de pițigoi.* De asemenea, unui om gras și cam necioplit, care mănâncă și bea mult, fără să aibă saț, i se spune: *A fi Găujan*.[7] (Zanne VI, 13441) sau *A fi Găulea*. (Zanne VI, 13442).

Parimiile *Nu se mai satură Novac*. (Zanne VI, 13807) și *A se pune ca Novac*. (Zanne 13808) implică lăcomia pentru mâncare, autorul consemnând și legenda *brazdei lui Novac*: „Se povestește

[4] boier care, în timpurile vechi, la Broscari, împărțea moșia locuitorilor fără să ia dijma cuvenită, iar grâul treierat era dat fără știrea arendașului, ieșind astfel în pagubă. Prin urmare, locuitorii mai îndrăzneți și mai lacomi s-au îmbogățit ușor. Se întrebuințează când cineva fură cu nemiluita, în special pe vreun arendaș sau pe vreun proprietar. (Zanne VI, p. 16).

[5] sugerează faptul că persoanele cu funcții sunt lacome și puse pe căpătuială, prin aluzie la boierii de enumerați în parimie care, fiind demnitari în timpul domnitorului Caragea, erau renumiți ca exploatatori.

[6] denumire dată, în Transilvania, unui afluent de-a dreapta Arieșului, pe malurile căruia este așezat orașul abrud, precum și unei ramuri a munților Bihorului, între Arieș și Ampoiu. Această regiune este vestită pentru băile sale de aur și de argint.

[7] în popor: „Ce, mă Găujane, nu te mai săturași?” (Zanne VI, p. 120.

că a fost în vremea veche un om mare, rupt din Jidovi, pe care îl chema Novac. Acest om s-a pus de a tras o brazdă cu plugul de la răsărit până la apus: la plug n-au tras boii, ci a tras el. Brazda se vede și acum pe la jumătatea țării și îi zice «brazda lui Novac»".[8]

Metonimic, utilizând un produs alimentar specific românesc, este denunțată satiric pofta nemăsurată prin asociere cu numele propriu cel mai întâlnit în rândul poporului nostru, și anume Ion: *Mămăliga, măi Ioane, / Cât de rea, dar numai mare!* (Zanne VI, 13557).

Două dintre hidornimele cele mai cunoscute românului, Oltul și Dunărea, indică, metaforic, lăcomia, nesațul: *Marea / Cu sarea, / Și Oltul / Cu totul*. (Zanne VI, 13815), cu varianta: *A făgădui marea / Cu sarea / Și Oltul / Cu totul*.[9]; *Oltu / Cu totu*. (Zanne VI, 13816); *Nici Oltul nu-l satură*. (Zanne VI, 13819); *Parcă arunci în Olt*. (Zanne VI, 13819); *Să curgă ca Dunărea și tot nu-i ajunge*. (Zanne VI, 13406), autorul consemnând ,,Celui nesățios".

Două nume ale actanților zoomorfici apar asociate viciului lăcomiei: *Caraman* – nume ce se dă cîinelui negru și *Ghiasuli / Ghisuli* – nume ce se dă câinelui vărgat sau pătat. Astfel, unitatea paremiologică *Prisosește de la Ghiasuli ca să mănânce și Caraman?* (Zanne VI, 13224), cu varianta *Prisosește de la Caraman să mănânce Ghisuli?* este adresată celor lacomi, care caută să-și însușească tot ce le pică în mână, nelăsând nimic pentru altcineva, cu întrebarea retorică consemnată de autor: ,,Rămâne-va ceva de la cel bogat ca să se sature și săracul?".[10]

O parimie mai aparte denunță într-o manieră comico-satirică un alt fel de ,,lăcomie", și anume cea referitoare la relațiile extraconjugale sau la cei care au amante multe: *Aseară plecai la Dina / Și mă-ntâlni cu Catrina*. (Zanne VI, 13309), cele două nume fiind generice pentru femeile de la sat.

Pe de altă parte, zgârcenia apare consemnată prin intermediul numelor proprii într-un număr evident redus față de lăcomie, și anume: *Mai bine sclav la Yemen decât para în punga lui Bușa*. (Zanne VI, 13185), cu explicația autorului că ,,Bușa ține banii strânși în pungă mai cu îngrijire decât se țin sclavii (exilații) la Yemen".[11]; *Tot de-ai lu´ Teacă / Șapte pe-o iapă*. (Zanne VI, 14151), adresată, în special, oamenilor slabi, săraci și zgârciți.

Aspectele prezentate mai sus dovedesc faptul că imaginarul colectiv autohton a înregistrat o serie de nume și de evenimente pe care le-a asociat, surprinzător sau nu, unor vicii, în scop expresiv și evident moralizator, „căci viziunea folclorică a lumii pe românește nu e numai o imagine grandioasă și amănunțită în același timp, a întregii vieți cosmice – ci totodată e și o ordine desăvârșită a vieții pământești. Cu alte cuvinte, nu e numai un fel de a gândi al țăranului nostru, ci și un fel de a trăi. Ea nu se organizează în adevăruri abstracte, ci în chipuri din viață și pentru viață. De aceea, e o ordine etică în adâncul ei și estetică în expresiile sale".[12] Conform Anei-Maria Țepordei[13], abordările sociocognitive pun în evidență o serie de mecanisme cognitive ce contribuie la menținerea credințelor stereotipice existente, chiar și în ciuda dovezilor ce le pot infirma.

Concluzii

Considerat unitate lingvistică ce se înscrie într-un context, proverbul implică și o structură inerent socială, antropologică, morală, istorică etc., orientând decodarea termenilor într-un mod precis. Alături de interpretarea personală a limbii, polisemia termenilor și modificarea semantică în funcție de context permit aplicarea parimiilor în diverse procese de comunicare, în special a celor care sancționează vicii mereu actuale, cum sunt lăcomia și zgârcenia. Experiența ancestrală a poporului nostru a înregistrat termeni proprii variați în reflectarea cât mai plastică și inedită a acestor tare umane, în special cei referitori la persoane (domnitori, boieri, demnitari ș.a.) care și-au

[8] Vezi Zanne VI, p. 236-237.
[9] Proverb regăsit și în cadrul volumului I: *Să-i dai marea cu sarea și Oltul cu totul și tot nu se satură*. (Zanne I, 858).
[10] vezi Zanne VI, p. 46.
[11] Idem, *ibidem*, p. 29.
[12] vezi Ovidiu Papadima, *O viziune românească a lumii*, București, Editura Saeculum I.O., 2015, p. 18.
[13] vezi Ana-Maria Țepordei, *Dimensiunea lingvistică a stereotipurilor sociale*, Iași, Editura Universității „Alexandru Iona Cuza", 2014, p. 64-65.

pus amprenta atât de puternic asupra unei anumite colectivități, încât au devenit adevărați reprezentanți ai defectelor respective.

BIBLIOGRAPHY

Balázs, Lajos, *Folclor. Noţiuni generale de folclor şi poetică populară*, Editura Scientia, Cluj, 2003.

Papadima, Ovidiu, *O viziune românească a lumii*, București, Editura Saeculum I.O., 2015.

Topală, Dragoș-Vlad, *Din universul proverbelor românești: elemente de analiză etnolingvistică*, în ,,Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european, Secțiunea Lingvistică", Iași, Editura Alfa, 2009, p. 353-361.

Țepordei, Ana-Maria, *Dimensiunea lingvistică a stereotipurilor sociale*, Iași, Editura Universității ,,Alexandru Iona Cuza", 2014.

Zanne, Iuliu A., *Proverbele românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia*, vol. VI, Bucureşti, Asociația Română pentru Cultură și Ortodoxie, Editura Scara, 2004.

DERIVATIVES WITH THE PREFIX ÎN- IN POSTWAR ROMANIAN POETRY

Claudia Drăghici
PhD Student, University of Craiova

Abstract: The language of postwar Romanian poetry can also be interpreted from the perspective of word formation. Thus, we have tried to analyze the productivity of the suffix în- by identifying original poetic derivatives formed from verbs, nouns, etc. The derivation system also took into account the playful linguistic spirit resulting in a tendency to form new words with the prefix în- and fewer words with the prefix in-, maybe due to the fact that the derivatives with in- are borrowings in Romanian.

Keywords: poetic derivatives, prefix, suffix, postwar poetry, derivation

Derivatele poetice cu prefixul **în-** suscită interes în analiza poeziei române postbelice datorită faptului că un prefix așa de vechi în limbă poate crea formații inedite sub aspectul formării cuvintelor, fie în formații analizabile sau semianalizabile, fie în derivate parasintetice sau în „ jocuri lexicale" inedite.

Derivatele poetice prefixate sunt analizate conform metodei elaborate de autorii FCLR II, iar corpusul este reprezentat de formații derivate cu prefixul **în-** identificate în poezia română postbelică.

Prefixul **în-** este moștenit din latină având și varianta fonetică **îm-**[1], înaintea bilabialelor *b, p: împodobi*, iar înaintea bilabialei *m* avem varianta **în-**: *înmormânta.*

Prefixul **în-** este cel mai productiv prefix din limba română , atât în limba vorbită cât și în creațiile noi poetice, putându-se atașa atât la teme vechi (cele mai numeroase) ca în exemplele *însângerat*: „ te zbați , cu capu-*nsângerat* de mari calicii" (**Florin Mugur**, *Crinul*), cuvânt format cu prefixul **în –** de la verbul *a sângera* (din lat. *sanguinare*); *înfloară-(*învechit*)*: „ sevă *înfloară-le*"(**Grigore Hagiu**, *Pădure*), cuvânt format cu prefixul **în-** + *floare ; înfrunzire:*„de n-aș intra în vibrare/ până la *înfrunzire*"(**Grigore Hagiu**, *Pădure*), cuvânt format cu prefixul **în-** + *frunzi* (de la *frunză*); *înrădăcinată*: „țară *înrădăcinată"*(**Adrian Păunescu**, *Riscul)* , cuvânt format cu prefixul **în – +** *rădăcina* (de la *rădăcină*), cât și la cele noi (puțin numeroase): „ o existență *încorsetată*/ în fiare nichelate" (**Mircea Cărtărescu**, *Calea Regală*), *încorsetată* format cu prefixul **în-** de la neologismul *corset*.

Derivatele cu prefixul **în-/ îm** sunt[2]:

1.**Verbe**, analizabile în raport cu :

- un verb: *„ înzăundu-i* chica"(**Adrian Păunescu**, *Domnul Tudor*), format cu prefixul **în-** + *zăua* (de la *za); înrăcorind* format cu prefixul **în-** de la *răcori*(din *răcoare*) (**Nichita Stănescu,** *Euclid și soldatul latin*); „ *se-nroșește* zăpada și intră-n poem" (**Daniel Corbu**, *Elegie în favoarea mâinilor vinovate), se-nroșește* format cu prefixul **în-** de la *roșu* sau *roși*;

- un substantiv: „ drumul se *învăpăiază* mai tare" (**Cezar Baltag**, vol. *Dialog la mal*), format cu prefixul **în-** + *văpaie;*„ sevă *înfloară-le*"(**Grigore Hagiu**, *Pădure*), (învechit*)*, prefixul **în - +** *floare;* „ Când așteptarea *înlemni,* secretă" (**Leonid Dimov**, *Poemul odăilor*), format cu prefixul **în -** de la *lemn*; „ autoservirile *se întronează* pe emisfera de plastic" (**Mircea Cărtărescu**, *Căderea), se întronează* format cu sufixul **în-** de la *tron*; *„*cândva, când *întomna-se*-vor teii/ de sete și rău"(**Nichita Stănescu,** *Sete*), „ *Se întomnează,* cad frunze," (**Nichita Stănescu,** *Și adevărată,− și jucată*), *se întomnează* format cu prefixul **în-** de la *toamnă*; „ Inima mea se *înlumină*/ peste inima rechină" (**Nichita Stănescu** , *Coasta rechină*), *înlumină* calchiat după fr. *enluminer* ;

[1] FCLR II, p. 134.
[2] FCLR II, p. 136.

- un numeral: „ Șade mâna, se-*ncingează*/ cu cinci degete mult trează” (**Nichita Stănescu,** *Globul*), *ncingează* format cu prefixul **în-** probabil de la numeralul cardinal *cinci (*creație poetică inedită);

- un adjectiv:„ o fierb cu plămânii și o-*năcresc* cu sudoare”(**Ioan Alexandru**, *Iulie*), format cu **în** - de la *acru*; *„înnăscând* un pui de domn” (**Nichita Stănescu,** *Euclid și soldatul latin*), *înnăscând* format cu prefixul **în-** de la *născut*;

2. **Adjective**, analizabile în raport cu:

- un substantiv(formații parasintetice): „ Și – *mpurpurată* ceartă-mă sonor”(**Emil Brumaru**, *Cântec naiv)*, format cu prefixul **în-** + *purpură*(aici cu valoare de adverb) *:„* E aripa îngerului *încleiată* de zid”(**Nichita Stănescu***, Moartea păsărilor),* de la *încleia*, format cu prefixul **în -** de la *clei*; „ în noaptea asta prin care a trecut , *înciudată*,/ singurătatea noastră pândindu-i ființa”(**Mircea Ivănescu,** *și pe urmă, când știam că trebuie să plecăm dintr-o cameră plină cu cărți, iată că se coboară – sau urcă– un glas*), *înciudată* format cu prefixul **în-** de la *ciudă*; „ *Învălurat* și ficțional se zbate fiecare în hruba lui” (**Aurel Pantea**, *Taur*), *învălurat* format cu prefixul **în-** de la *valuri* (pl. lui *val*); „ inima mea *încreierată*”(**Călin Vlasie**, *Vânzătorul de lecitină*), *încreierată* format parasintetic cu prefixul **în-** și sufixul-**at** de la *creier*; „ o existență *încorsetată*/ în fiare nichelate”(**Mircea Cărtărescu**, *Calea Regală*), *încorsetată* format cu prefixul **în-** de la *corset*;); „ pumnul *înmănușat*” (**Mircea Cărtărescu,** *Apocalips), înmănușat* format parasintetic cu prefixul **în-** de la *mănușă* + sufixul **-at**; „ Dar mi-am întors capul și m-am uitat înapoi,/ la doi ochi *îngenați”* (**Nichita Stănescu,** *Nod 4*), *îngenați* format parasintetic cu prefixul **în-** de la *geană* + sufixul **-at**; „ satele pustiite / de patru *împlătoșați* cavaleri”(**Mircea Cărtărescu**, *Căderea*), *împlătoșați* format cu prefixul **în-** de la *platoșă;*„ adâncul *îmbeznat* din gâtul dragonului” (**Mircea Cărtărescu,** *Februarie 1978*), *îmbeznat* format cu prefixul **în-** de la *beznă*; „ Palma dreaptă, *împungită*/ o întinde prin uluci:” (**Nichita Stănescu**, *Timpul*), *împungită* format cu prefixul **în-** de la *pungă* + sufixul **-it**; „ el, timpul, stă-n genunchi/ *împriponit* de-o stea*”(* **Nichita Stănescu,** *Pe cai, deci!), împriponit* format cu prefixul **în-** de la *pripon*;

- un adjectiv:„ aidoma veșmintelor sale *înscorțoșate*”(**Gheorghe Grigurcu**, *Spre seară), înscorțoșate* format parasintetic cu prefixul **în-** de la *scorțos* (*scorțos* derivat cu sufixul **-os** de la *scoarță)*; „ *însinguranți* sub emulsia unei fețe”(**Mircea Cărtărescu**, *Scufița de orice culoare)*, *însinguranți* format cu prefixul **în**- de la *singur* + sufixul **-at**; „ Cu mine se întâmplă/ *îndelungata îndrăgostire”*(**Nina Vasile**, *Dragostea și Poemul*), *îndelungata* format cu prefixul **în-** + prepoziția *de* + *lung* (mijloc mixt de formare a cuvintelor: derivare și compunere); „ În negru prund, *învârtoșate* vetre”, *învârtoșate* format cu prefixul **în-** de la *vârtos* (din lat. *virtuosus*);

- un verb: „ țară *înrădăcinată”* (**Adrian Păunescu**, *Riscul)*, cuvânt format cu prefixul **în- +** *rădăcina* (de la *rădăcină*); „ Și părea așa, cum sta/ *...înghemuită*” (**Alexandru Mușina**, *Duminică blondă. Nuvelă), înghemui* format cu prefixul **în -** de la *ghemui(*ghem + sufixul **-*ui***); „Peste mâinile *însângerate* / se așază alte mâini *însângerate*”, *însângerat* format cu prefixul **în-** de la *sângera*;

3. **Substantive,** analizabile în raport cu :

- un substantiv (de obicei formații parasintetice): „ o *înluminură* cu scriere rondă” (**Mircea Ivănescu**, *prezentarea bufniței blonde și delicate*), format parasintetic cu prefixul **în-** + baza *lumină* + sufixul **-ură**; „ va putea închide, ca o *înluminătură”* (**Mircea Ivănescu** , *fereastră ninsă*), format parasintetic cu prefixul **în-** + baza *lumină* + sufixul **-tură** ; „ în *încreierarea* îngustă ”(**Nichita Stănescu**, *Elegia a zecea*), cuvânt format cu prefixul **în -** + *creier*, probabil prin analogie cu *încleștare, descleștare* (**Nichita Stănescu**, *Frunză verde de albastru*); *„*oarbe */ îngândurări” (* **Mircea Ivănescu**, *Jocuri de seară – sau marilene*), de la *îngândura* (prefixul **în-** + pluralul *gânduri);*„ în jocul aceste al meu / cu *închipuiri*”(**Mircea Ivănescu**, *Jocuri de seară – sau marilene*), format parasintetic de la *închipui* **(în** - + *chip* + **-ui**); „ iluminația cu neon a-*ntomnării*” (**Mircea Cărtărescu**, *Căderea*), *întomnării* format cu prefixul **în-** de la *toamnă*; „ Desfrunzirea și *întomnarea*/ ploaia aceasta fără nici un fel de ochi”(**Nichita Stănescu** , *Dezîngerirea*), *întomnarea* format cu prefixul **în-** de la *toamnă* ; *„* obștească ta *împământare*” (**Marian Drăghici**, *Lunetistul), împământare* format cu prefixul **în-** de la *pământ* „ dacă ai fi o *împâslire* de lumi...” (**Mircea**

Cărtărescu, *Dacă ai fi un număr, dar „nu" eşti un număr)*, *împâslire* format cu prefixul **în-** de la *pâslă.*

- un verb: „de n-aş intra în vibrare / până la *înfrunzire*" (**Grigore Hagiu**, *Pădure*), prefixul **în -** + *frunzi* (de la *frunză*); „ *înmlădierile* patriei" (**Paul Grigore**, *Tabulae pictae*); *înmlădierile* format parasintetic cu prefixul **în-** de la *mlădia* (vezi şi *mlădiu* format din *mladă* + sufixul **-iu)**; „ Mirabile *înrourări*" **(Octavian Soviany**, *Serapion şi dascălul de literatură*) , *înrourări* format cu prefixul **în-** de la *roura* (lat. *rorare* după *rouă*).

- un numeral: „ despre începutul *înjumătăţirii* şi începutul / singurătăţii"(**Matei Vişniec**, *Descrierea poemului*), *înjumătăţirii* format cu prefixul **în-** de la *jumătate*; „ deschid canalul luând capacul / într-o *îndoire* hipnotică" (**Nina Vasile**, *Durerea care mişcă lucrurile*), *îndoire* format cu prefixul **în-** de la numeralul cardinal *doi*;

- un adjectiv: „ caligrafie / *înluminiuri* cu cerneală de aur şi purpură"(**Mircea Cărtărescu,** *Caravelă pufoasă, galion putred*), *înluminiuri* format cu prefixul **în-** probabil de la *luminiu* (creaţie poetică inedită);

Prefixul **în-** prezintă următoarele *valori* (valoare eventivă)[3] datorită cărora derivatele „ îşi măresc expresivitatea"[4] .

1. *Transformarea*, trecerea de la o stare la alta:

- dobândirea însuşirii temei: „ Şi – *mpurpurată* ceartă-mă sonor"(**Emil Brumaru**, *Cântec naiv)* , format cu prefixul **în -** + *purpură*; „ te zbaţi , cu capu-*nsângerat* de mari calicii" (**Florin Mugur**, *Crinul*), cuvânt format cu prefixul **în –** de la verbul *a sângera* (din lat. *sanguinare*);

- asemănarea cu obiectul denumit de bază: „ Slănina *încrestată"***(Ioan Alexandru**, *Adolescent),* de la verbul a *încresta* **(în -** + *cresta* , din *creastă*);

- transformarea în obiectul denumit de bază: „ ţară *înrădăcinată"*(**Adrian Păunescu**, *Riscul)*, cuvânt format cu prefixul **în –+** *rădăcina* (de la *rădăcină*);

2. *Dobândirea* obiectului desemnat de temă: „ sevă *înfloară-le*"(**Grigore Hagiu**, *Pădure*), (învechit), prefixul **în -** + *floare;*„de n-aş intra în vibrare/ până la *înfrunzire*" (**Grigore Hagiu**, *Pădure*), prefixul **în -** + *frunzi* (de la *frunză*);

3. *Realizarea* unei acţiuni cu ajutorul obiectului din temă: „ o existenţă *încorsetată* / în fiare nichelate"(**Mircea Cărtărescu**, *Calea Regală*), *încorsetată* format cu prefixul **în-** de la *corset*; „ pumnul *înmănuşat*" (**Mircea Cărtărescu,** *Apocalips), înmănuşat* format parasintetic cu prefixul **în-** de la *mănuşă* + sufixul **-at**;

4. *Asemănarea* cu obiectul din temă(acţiunea făcută de el): „ drumul se *învăpăiază* mai tare"(**Cezar Baltag**, vol. *Dialog la mal*), format cu prefixul **în -** + *văpaie;* „ *Învălurat* şi ficţional se zbate fiecare în hruba lui" (**Aurel Pantea**, *Taur*), *învălurat* format cu prefixul **în-** de la *valuri* (pl. lui *val*) ;

5. *Rol de indicator*: „ autoservirile *se întronează* pe emisfera de plastic"(**Mircea Cărtărescu**, *Căderea), se întronează* format cu sufixul **în-** de la *tron;*

Unele cuvinte sunt calcuri, de exemplu: *întrona* (**în-** + *tron*) după fr. *introniser*, it. *intronizzare*, sau *înlumină* (**în-** + *lumina*) după fr. *enluminer*.

Alte derivate poetice sunt formate prin derivare progresivă de la substantive, verbe, cuvintele formate ţinând de imaginaţia poetului şi de spiritul lingvistic ludic pendulând între *parigmenon* şi *poliptotă*: „ despre *Muntele-munte* al *munţilor munte*/ *înmunţitoare*, *munţişori*, de-*nmunţit*/ imagine unică fără sfârşit/ mă-ntreb despre *Munte-imago*"(**Ion Stratan**, *Magazinul de timp*) sau cu prefixul **des-** : „ Îşi simţi deodată simţurile / *Despletite* şi *împletite* apoi frumos la loc."(**Adela Greceanu**, *Titlul volumului care mă preocupă atât de mult...),* „Amândoi suntem popas / între uşi / *deschizându-se, închizându-se*" (**Marta Petreu**, *Elegie),*(aici un joc de analogie lexicală), „ iarnă cu multă *zăpadă*, cu tramvaie venind greu şi *înzăpezite*", „ albul *zăpezii* luându-ţi ochii/ şi *zăpada* căzând repede", „ şi oamenii *de zăpadă* de polistiren expandat..." (**Mircea Cărtărescu,** *27 decembrie, seara*).

[3] FCLR II, p. 137-138.
[4] SMFCLR II, Flora Şuteu, *Prefixul* **în- / in-**, p. 64.

Prefixele neologice **in-** și **an-** (dublete savante) sunt neproductive în limbajul poeziei române postbelice poate și datorită faptului că „ derivatele cu **in-** din limba română sunt forme împrumutate” [5] deși „ sistemul derivării de la adjectivele negative în **in-** este foarte puternic și în continuă dezvoltare”[6].

Așadar, cele mai numeroase derivate cu prefixul **în-** sunt verbe, substantive și adjective, formate de la teme verbale sau substantivale, noi creații formându-se necontenit poate și pentru că „ există în limba română tendința de a interpreta acțiunile exprimate prin derivate cu prefixul **în-** ca acțiuni intense”[7].

BIBLIOGRAPHY

BIBIOGRAFIE LINGVISTICĂ:

FCLR II – Graur, Alexandru, Mioara Avram (red.),1978, *Formarea cuvintelor în limba română,* vol. II, *Prefixele,* de Elena Carabulea, Fulvia Ciobanu, Florica Ficşinescu, Cristina Gherman, Finuţa Hasan; Magdalena Popescu-Marin, Marina Rădulescu, I. Rizescu, Laura Vasiliu, Bucureşti, Editura Academiei Române.

SMFCLR II – Graur, Alexandru, Jacques Byck (redactori responsabili), 1960, *Studii și materiale referitoare la formarea cuvintelor,* vol. II, București, EARPR.

SMFCLR IV – Graur, Alexandru, Mioara Avram, (redactori responsabili.), 1967, *Studii și materiale referitoare la formarea cuvintelor,* vol. IV, București, EARSR .

DEN(2009) – Busuioc, Monica Mihaela, Maria Păun, Zizi Ștefănescu – Goangă, *Dicționar esențial de neologisme al limbii române*, București , Editura Corint.

DEX (2016), Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicţionarul explicativ al limbii române* , Bucureşti, Univers Enciclopedic.

MDLR(2002), Colecţia în *format electronic* „Mari dicţionare ale limbii române”, Editura Litera Internaţional, care integrează, într-o singură interfaţă, următoarele lucrări: Litera Internaţional, *Noul dicţionar explicativ al limbii române, (NODEX)*; Florin Marcu, *Marele dicţionar de neologisme*; Luiza Seche, Mircea Seche, *Dicţionar de sinonime. Dicţionar de antonime. Dicţionar de rime*; Colectiv, *Dicţionar ortografic al limbii române (DOR).*

NDN(1997), Florin Marcu, *Noul dicţionar de neologisme*, Bucureşti, EA.

MDA – *Micul dicționar academic*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „ Iorgu Iordan”, vol. I, Literele A-C, 2001; vol. II, Literele D-H, 2002; vol. III, Literele I-Pr, 2003; vol. IV, Literele Pr-Z, 2003, București, Editura Univers Enciclopedic.

VOLUME DE POEZII ȘI ANTOLOGII:

Alexandru, Ion (1973), *Imnele bucuriei*, București, Editura Cartea Românească.

Alexandru, Ion (1978), *Imnele Transilvaniei*, București, Editura Cartea Românească.

Baltag, Cezar (1980), *Poeme*, București, Editura Eminescu.

Brumaru, Emil (2009), *Opere I. Julien Ospitalierul* și *Opere II. Submarinul erotic*, Iași, Editura Polirom.

Cărtărescu, Mircea (2012), *Levantul*, București, Editura Humanitas.

Cărtărescu, Mircea (2012), *Poezia*, București, Editura Humanitas

Dimov, Leonid (2003), *Poezii*, București, Editura Humanitas.

Hagiu, Grigore (1967), *De dragoste de țară*, București, Editura Tineretului.

Ivănescu, Mircea (1968), *Versuri,* București, Editura pentru Literatură.

Ivănescu, Mircea(2014), *Versuri*, București Editura Humanitas.

Mincu, Marin(1998), *Poezia română actuală*, vol. I și II, Constanța ,Editura Pontica.

Mugur, Florin (1983), *Viața obligatorie*, , București, Editura Albatros.

Mușina, Alexandru (2002), *Antologia poeziei generației 80,* Brașov, Editura Aula.

[5] SMFCLR IV, Florica Ficşinescu, *Prefixul negativ **in-***, p. 14.
[6] SMFCLR IV, Florica Ficşinescu, op.cit. p. 14.
[7] SMFCLR II, Flora Șuteu, *op. cit.*, p. 54.

Mușina, Alexandru (2015), *Opera poetică*, București, Editura Tracus Arte.
Pantea, Aurel (2016), *Opera poetică*, , București, Editura Cartea Românească.
Păunescu, Adrian (1978), *Poezii de până azi*, București, Editura Minerva.
Păunescu, Adrian (2011), *Cele mai frumoase poezii de dragoste*, București, Editura Curtea Veche Publishing.
Sorescu, Marin (1989), *Ecuatorul și polii*, Timișoara, Editura Facla.
Sorescu, Marin (1991), *Poezii alese de cenzură*, București, Editura Roza Vânturilor.
Sorescu, Marin (1998), *Efectul de piramidă,* Editura Fundației *Marin Sorescu*.
Sorescu, Marin (2005), *Sonete inedite*, Craiova, Editura Scrisul Românesc.
Stănescu, Nichita (2005) , *Opera Magna*, Vol. I și II, București ,Editura Semne.
Vasile, Nina (2011), *Poeme de putere*, București, Editura Vinea.

LEXICAL AND MORPHOLOGICAL MARKS OF ORALITY IN THE SHORT STORY TALERII BY LIVIU REBREANU

Mariana Matei (Buciu)
PhD Student, University of Craiova

Abstract: The study of substandard orality involves the analysis of all active stylistic strata at all levels of language, containing "picturesque" linguistic elements (popular, regional, familiar) which ignore literary language, but which assert the freedom and spontaneity of oral language "transposed" into writing. In this article, we aim to analyze some lexical and morphological marks of substandard orality in the short story Talerii by Liviu Rebreanu, which captured our interest. The lexical marks and morphological marks of orality have the power to "recreate" life between the covers of a book and to enhance the expressiveness of the literary text, precisely through the impression of authenticity they emanate. Orality is an essential particular feature of the realistic writer's style.

Keywords: substandard orality, lexical mark, morphological mark, expressiveness, authenticity.

Introducere

Oralitatea este un concept important în stilistica lingvistică, dar și în viață, pentru că ne ajută să redescoperim comunicarea autentică, naturalețea, afectivitatea și politețea pentru a le aplica în interacțiunile noastre verbale.

Analiza *mărcilor lexicale* și *morfologice* ale *oralității* dintr-o operă literară presupune o abordare lingvistică, pragmatică și stilistică. Analiza stilului constă în înțelegerea procesului de prelucrare creatoare a limbii vorbite, creatorul rămânând creator dacă din mijloacele limbii poate construi o parte din dinamica vieții[1]. Limba operei literare cuprinde atât limba literară propriu-zisă, cât și întregul tezaur al limbii vorbite, transformată în mijloc de expresie artistică al celor mai plastice imagini și al celor mai subtile idei. Tot ceea ce înseamnă abatere de la normele limbii vorbite, tot ce înseamnă exprimare cu un conținut afectiv, reprezintă fapte de *oralitate.* Pentru a evidenția *oralitatea artistică,* am analizat câteva *mărci lexicale* și *morfologice* ale *substandardului,* din nuvela *Talerii* de Liviu Rebreanu.

Oralitatea substandard

Dacă opera literară este realitatea transfigurată, un mimesis al realității − realitate, considerăm că și oralitatea stilului unui scriitor − *oralitatea artistică* − este *un mimesis al vorbirii,* al *oralității reale*. *Oralitatea* reprezintă așadar totalitatea manifestărilor limbii vorbite transpuse în scris. Această *calitate a* stilului unei scrieri beletristice de a părea vorbit conferă autenticitate operei și dă expunerii un caracter spontan și viu, natural și emotiv, atât în notarea particularităților vorbirii personajelor dintr-un anumit mediu social, cât și în narațiunea propriu-zisă. În literatură, *oralitatea* a fost percepută de-a lungul timpului ca *mod de creație spontan*, dar și ca *mod de transmitere directă a mesajului*, cu rădăcini în limbajul popular.

O clasificare interesantă a faptelor de oralitate îi aparține lui Dumitru Irimia (*Introducere în stilistică,* 1999), care distinge între *oralitatea originară/primară*, caracterizată printr-un nivel înalt de omogenitate stilistică în interiorul *limbajului popular* și *oralitatea derivată/secundară,* caracterizată prin diminuarea omogenității stilistice[2]. *Oralitatea originară* sau *primară* cuprinde

[1] Bulgăr, 1953: 59-60.

[2] Irimia, 1999, 121: „Întrebuinţarea orală a limbii române desfăşoară un registru stilistic generat, pe de o parte, de distincţia *oralitate originară / primară – oralitate derivată*, pe de alta de principiile funcţionale care guvernează universul semantic al textului şi, prin aceasta, însăşi comunicarea lingvistică. *Oralitatea originară* – grad maxim de omogenitate stilistică în interiorul limbajului popular. *Oralitatea derivată* – reducerea omogenităţii stilistice datorită naturii sale de actualizator pe cale orală a limbii literare (scrise) într-un raport variind în funcţie de factori extralingvistici (tipul şi nivelul de instrucţie şi cultură ale protagoniştilor comunicării), care determină introducerea de elemente şi structuri lingvistice corespunzător acestui raport".

limbajul colocvial, familiar, popular, argotic, regional, vulgar (care reprezintă *substandardul*), iar *oralitatea derivată* sau *secundară* se concretizează în *limbajul* conversațional *neutru* și *discurs* (adică *standardul*). Termenul *substandard* a fost introdus în literatura de specialitate de către germanul Klaus Bochmann (*Limba română*: *istorie, variante, conflicte, o privire din afară,* 2004*)*. Ținând cont de statutul neoficial al acestuia, el îl definește ca necaracteristic *standardului*, negativ, specific categoriilor sociale inferioare, dar folosit și în limba vorbită, oral și regional, de către păturile sociale superioare[3]. Astfel, *substandardul*, reprezentat de conceptul general *limbaj popular*, se concretizează în trei variante: *limbajul familiar sau colocvial* (conversația lejeră, limba vorbită, independentă de variante); *limbajul vulgar* (argotic, al grupurilor sociale marginale) și *limba română regională* (variante regionale bazate pe limba standard)[4].

Prin *limbaj popular* se înțelege varianta diastratică a limbii care este folosită de vorbitorii neinstruiți și care se opune limbii literare. Deși, de obicei, este trăsătură a exprimării țărănești, el este utilizat și de indivizi cu un anumit nivel sociocultural din pătura citadină mărginașă, a mahalalei (mici meseriași, muncitori, comercianți, funcționari de rang inferior, oameni cu statut social modest). Limbajul popular este supraordonat graiurilor, înglobând elemente cu caracter general ca arie de răspândire, deci fără restricții teritoriale[5]. Diferența dintre conceptele *regional* și *popular* este subliniată de lingvista Magdalena Vulpe (*Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, 1980) care arată că elementul regional ,,există" în cadrul unui singur grai, pe când cuvintele populare există în toate graiurile[6]. În literatura de specialitate, noțiunea ,,familiar" se referă la cuvântul, registrul, stilul a căror utilizare presupune un anume grad de intimitate. Potrivit *ELR*, caracteristice *registrului familiar* (sau *colocvial*[7]) sunt maniera directă și fără pretenții, spontană, în care se realizează comunicarea, mai importantă decât comunicarea în sine[8], relativa sărăcie a lexicului, utilizarea cuvintelor din fondul principal lexical și a cuvintelor polisemantice.

Din punctul de vedere al mijloacelor și procedeelor folosite, *oralitatea* presupune totalitatea straturilor stilistice active de la toate nivelurile limbii (fonetic, ortografic, lexical, frazeologic, morfologic și sintactic), care conțin atât elemente lingvistice ,,serioase" subordonate normelor literare, cât și elemente lingvistice ,,pitorești" care ignoră aceste norme și-și afirmă, liber, propriile legi nescrise, adică elemente de limbaj popular. Caracteristica distinctă a limbajului popular este reprezentată de marca stilistică a elementelor verbale folosite, adică, prin *popular* se subînțelege *afectiv* și *colorat* din punct de vedere *stilistic*. Relația dintre nivelurile limbii în analiza lingvistică și stilistică este una de interdependență. De exemplu, cercetarea mărcilor lexicale ale oralității se realizează prin clasificări de ordin morfologic, iar cercetarea mărcilor morfologice nu poate fi efectuată fără a se apela la conceptele lexico − semantice. Interpretarea semnificațiilor acestor mărci lexicale și morfologice este realizată cu ajutorul stilisticii. Analizând mărcile lexicale și mărcile morfologice ale oralității, am realizat atât o ,,lexicografie" populară, cât și o ,,morfologie" ale oralității, sugestive pentru susținerea trăsăturii particulare a stilului rebrenian-*oralitatea*.

O „lexicografie" populară a oralității

Apelând deseori la *limbajul popular* în nuvelistica sa, pe care l-a transformat în limbaj artistic autentic, ,,rupt" parcă din esența vieții, scriitorul Liviu Rebreanu a contribuit la dezvoltarea și evoluția limbii române literare. După cum am semnalat și cu alte prilejuri, nuvelele de tinerețe sunt adevărate pagini de literatură inițiatică pentru tânărul Rebreanu, pornit în descoperirea vocației de scriitor realist încă de la începutul secolului trecut, iar nu simple exerciții narative. În nuvela

[3] Bochmann, 2004: 151.
[4] Idem, *ibidem*: 152: „A postula o categorie generală gen limbaj popular […] mi se pare ineficient în cazul limbii române, deoarece în afara celor trei varietăți deja amintite, nu mai poate fi identificată o alta, care să întrunească toate caracteristicile unui limbaj acceptat la scară națională. Termenul frecvent folosit limbaj popular este, la o analiză mai atentă, doar un concept colectiv pentru varietățile de substandard de extracție mai ales regională".
[5] *ELR*, 2001: 440.
[6] Magdalena Vulpe, 1980: 63
[7] *ELR*, 2001: 103.
[8] Idem, *ibidem*.

Talerii (1913) este prezentată, desigur, tot o pagină din viața satului transilvănean din nord, aflat sub stăpânirea austro-ungară. Eroina nuvelei *Talerii* este o femeie simplă percepută inițial ca „proasta satului", dar nu pentru că ar fi fost proastă, în sensul denotativ al cuvântului, ci pentru că muncea pe la cine se nimerea și se adăpostea pe unde putea. Era dornică să se mărite, dar are ghinionul să întâlnească un văduv alcoolic și leneș care o amăgește și o lasă cu un copil și fără salba de taleri (monedă austriacă) de la gât, singura ei avere. Murindu-i copilul după doar câteva săptămâni devine „sărmana sau nefericita satului".

Cuvintele inventariate au fost ordonate alfabetic în cadrul fiecărei categorii de mărci și au fost analizate în funcție de clasa lexico − gramaticală de care aparțin (substantive, pronume, adjective, verbe). *Cuvintele populare* utilizate de scriitorul interbelic susțin la nivelul expresiei artistice mai ales problematica nuvelelor inspirate din lumea satului. Analiza lexicală efectuată asupra lor vizează aspecte legate de etimologia, de modul de formare și de semantismul lor contextual, dar și unele aspecte pragmatice și stilistice. Au fost date, de asemenea, definițiile lexicografice ale cuvintelor analizate, potrivit *MDA* (2010).

A. Dintre cuvintele inventariate care ne-au atras atenția menționăm *cuvintele populare* aparținând următoarelor clase lexico − gramaticale:

substantive: *zadie, zeghe*

zadie, sf, < ucr. *зад* „înapoi, în spate", desemnează „o piesă caracteristică costumului popular femeiesc, alcătuită dintr-o bucată de țesătură în formă dreptunghiulară (de care atârnă fire groase de lână sau de ață), care este purtată peste poale în față și în spate (sau numai în față, numai în spate)". Are ca sinonime pe *catrință*, (reg) *zăvelcă*" (*MDA*, 1531. Este utilizată și forma de singular: „se plecă să îndepărteze cu vârful unghiilor o scamă de pe zadie și apoi intră în tindă" (*Talerii, N. II*, p. 137), dar și de plural: „cu zadiile roșii ca coțobrelele" (*Talerii, N. II,* p. 134);

zeghe, sf, et. nec., este cuvânt polisemantic (*DLR*, XIX, 211), sensul principal „haină țărănească, de obicei lungă și largă, făcută dintr-o țesătură de lână groasă și ornamentată cu găitane" (*MDA*, 1562). În textul lui Rebreanu are sensul de „basma", sens conturat și de prezența cuvântului „stambă", care denumește materialul subțire din care aceasta este confecționată: „cu zeghea de stambă cafenie" (*Talerii, N. II*, p. 134).

b. adjectivele: *încropit, năucă*

încropit < *încrop* + suf. „-i" (MDA, 1217); „adunat"; *încrop* („uncrop") < ucr *укрону*, „crop" prin falsă analiză (*DLR*, XVII, 162): „În casă se simțea o zăpușeală încropită și un miros aspru de mâncare" (*Talerii, N. II,* p. 137);

năuc, -ă < slv. *наоукъ* (*MDA*, 111) sensul „dezorientat/ă": „rânjea ca o năucă" (*Talerii, N. II*, p. 135). Dezorientarea personajului este pricinuită de rarele momente de bucurie, de necrezut, pe care le trăiește pentru scurt timp sărmana Todosia.

c. verbe: *hodini, începcia, răzni*

hodini, vi, < *hodină* („odihnă") + suf. „-i" (*MDA*, 196); sensul (fig) „liniște". Verbul *hodini* („odihni"), < bg *отдихна* (*DLR*, X, 131) are sensul „a lua pauză, a sta": „ia șezi, Todosie, hodinește oleacă" (*Talerii, N. II,* p. 137); este utilizat și substantivul *hodină*: „nu-i dea hodină nici în groapă!" (*Talerii, N. II*, p. 140);

încopcia, vt, < *în* + *copci* + *a*, (*MDA*, 1214), derivat parasintetic „ a încrucișa (mâinile pe piept)": „își plecă fruntea pe piept, își încopcie mâinile" (*Talerii, N. II,* p. 140;

răzni, vi, < *razna*+ suf.„-i" (*MDA*, 653), (d. vite) „a se răzleți", „(d. oameni) a se izola", contextual sensul „a rătăci": „oare pe unde mai răznește și ea prin astă lume de nevoi?" (*Talerii, N. II*, p. 136).

B. *Regionalismele* inventariate sunt *fonetice* și *lexicale*.

Regionalismele fonetice exprimă tendința de evoluție a limbii române de la etimologism la fonetism și sunt *mărci inerente ale oralității*. Am identificat astfel ca fonetisme două cazuri de transcriere a unor pronunții neliterare. Este vorba de substantivele *greșală* și *lacrămă,* sugestive pentru universul țărănesc descris, marcat de suferință:

greșală („greșeală”) înregistrează fenomenul de consonantism *r dur* > *r moale* (*BDRL*, 143), sf, < *greși* + suf. „-eală” (*MDA*, 1022), are sensul „păcat”: „Dar lumea, pârdalnica de ea, tot nu s-a lăsat până nu i-a scormonit și ei o greșală” (*Talerii, N. II*, p. 134);

lacrămă -i, („lacrimă/ -i”) înregistrează fenomenul de vocalism *ă/i*, (*DGDS*, II, 249, vezi AO, h. 41; AMD, h.11/ Ag, Db, Ph, Tr, Tl, Cț etc.), preferat de moldoveni, în literatura beletristică, și „prezent doar la unii ardeleni” (vezi și Rebreanu, *BDRL*, 577); *lacrimă* este moștenit din lat. *lacrima* (*MDA*, 1303). Rebreanu preferă forma de plural a cuvântului, fiind mai sugestivă pentru a marca intensitatea suferinței prin care trece protagonista*:* „Avea niște ochi mici și arși, scufundați în orbite și ascunși sub o broboană de lacrămi” (*Talerii, N. II*, p. 133); „Și-i curgeau lacrămile pârâu-pârâu povestind” (*Talerii, N. II*, p. 140); „un șiroi de lacrămi i se scurse pe obraji” (*Talerii, N. II*, p. 138).

Regionalismele lexicale sunt cele mai expresive în conturarea unui spațiu geografic determinat. Multe dintre acestea provin din limbile popoarelor vecine sau cu care românii din Ardeal au interacționat de-a lungul timpului (unguri, bulgari, slavi, sârbi, turci etc.), iar altele sunt moștenite din latină.

Regionalismele lexicale analizate aparțin clasei lexico − gramaticale a *adjectivului*:

colbos, -oasă < *colb* (*colb* < rs. *колоб* = „praf”) + suf. „-os/-oasă”, „prăfuit” (*MDA*, 459); *colb* (*ALRR-Trs*. II, MN pl. 102/ 1342), et. nec.: „poalele mai negre și mai colboase” (*Talerii, N. II*, p. 136);

crâmpoțit,- ă, < *crâmpoți* + suf. „-it”. Cuvântul prezintă mai multe sensuri: „fragmentat”, „sfârtecat”, „măcelărit”, (d. buze) „sărutat cu patimă și mușcat” (*MDA*, 540); *crâmpoți* < *crâmpot* + suf.„-i”; *crâmpot* este probabil derivat cu suf „-ot” pe teren slav, din tulpina paleosl. *krŏp* (*krŏpŭ* „mic”) ca și alte cuvinte precum *crâmpeiu, crâmpoiu* (*DLR*, II, 874). Elocventă pentru sensul „sfârtecat”, sinonim cu „încrețit” este structura „buze crâmpoțite” sugerând o stare sufletească apăsătoare, materializată într-un gest: „un timp își mișcă numai buzele crâmpoțite” (*Talerii, N. II*, p. 139);

C. Dintre *cuvintele familiare* ne-au atras atenția *diminutivele (hipocoristicele- căscioare, hăinicele)* și *augmentativul văduvoi.* Important în studiul acestora este contextul, din care ies la iveală moduri distincte de a fi și o gamă largă de relații sociale, de larg interes din punct de vedere pragmatic și sociolingvistic:

căscioară, -e < *casă* + suf. „-cioară” (sufix creat pe terenul limbii române): „mângâind cu privirea căscioarele scunde și dărăpănate” (*Talerii, N. II*, p. 134), prin care este sugerată compasiunea pentru locuințele cu un anumit aspect, locuite de cei umiliți și necăjiți;

hăinicele < *haină* + suf.„-icea”/„-icele” (sufix moștenit din latină): „s-a apucat și-a cărat din casă bucate și hăinicele și tot ce biata găsea” (*Talerii, N. II*, p. 139), prin care este sugerată starea materială precară a personajului principal.

Augmentativul văduvoi este derivat cu cel mai productiv sufix *-oi/-oaie*, de origine latină (urmaș indirect al lui *-o/-onis*, prin sufixul adjectival *-oneus*): „un calic de văduvoi” (*Talerii, N. II*, p. 139). Acest augmentativ, obținut prin derivare cu sufix specific, păstrează genul bazei și are rolul de a îngroșa trăsăturile bărbatului celui rău, în mod intenționat, depreciativ.

Mărcile lexicale, populare, regionale și familiare ale oralității din nuvela analizată conturează un univers rural bine definit lingvistic, Rebreanu reușind să fixeze în spațiu acțiunea, să creeze culoarea locală, să caracterizeze personajul, să creeze imagini cu caracter evocator, dar și un dramatism fără egal de esență socială.

II. O „morfologie” a oralității

Mărcile *morfologice ale oralității* din nuvela *Talerii*, fac parte din categoria mărcilor *asociate* indirect *oralității*, din rațiuni sociolingvistice. Studiul *mărcilor* aparținând *nivelului morfologic al* oralității presupune analiza acestor semne din perspectiva *morfologiei pragmatice* și a *morfologiei stilistice*. Din punctul de vedere al *morfologiei pragmatice*, ele intră în marea categorie a *alocutivelor* sau a *apelativelor*, privite ca mărci ale accesului la cuvânt sau ale posibilității transferului rolului comunicațional de emițător. La nivelul *morfologiei oralității*, se remarcă însă

mai puține particularități regionale și mai multe elemente populare cu caracter general, care coexistă, de multe ori, cu formele literare aferente. Cuvintele populare apar, mai ales, în planul personajelor și mai rar în planul narației, ca derogări de la limba literară, ca particularități de limbă vorbită cu *funcție stilistică* evidentă, de caracterizare sau de creare a atmosferei specifice lumii rebreniene evocate. *Mărcile* aparținând *nivelului morfologic* al limbii, privite din perspectiva *oralității substandard* sau a *oralității primare*, sunt fapte lingvistice care nu corespund aspectului îngrijit, normat al limbii literare, ci aparțin desigur *limbajului popular*, valorificat și de Rebreanu.

Am procedat astfel la inventarierea și analiza contextuală, pragmatic-discursivă și stilistică a unor mărci precum *substantivele* în vocativ, *pronumele* și *verbele*. Vocativul este principalul indice al alocutivității directe.

a. *Substantivele* din categoria *apelativelor* cuprinde vocative familiare feminine cu sugestii dintre cele mai diferite, precum *lele*, de origine bulgară, care este un cuvânt ce exprimă din punct de vedere pragmatic respectul cu care o persoană mai tânără se adresează unei femei mai în vârstă (variantă a lui *leică*), (*MDA*, 1344): „Lele Todosie!..” (*Talerii, N. II*, p. 135). În același context descoperim vocativul Todosie. În cazul acestui substantiv propriu, *Todosia* (forma consacrată de vocativ, *Todosio,* are *desinență specifică „o*”), Rebreanu preferă ca echivalentă a vocativului forma omonimă nearticulată de nominativ, *Todosie*, repetată de trei ori într-un singur enunț, asociată cu un alt vocativ, pronominalul „tu”, cu rol interjecțional, dar și cu alte mărci morfologice ale oralității (precum folosirea nearticulată a unui substantiv și condiționalul-optativ cu topică inversă), totul având ca scop potențarea expresivității și a afectivității, a empatiei celui care vorbește față de personajul feminin dornic de măritiș. Din punct de vedere pragmatic este utilizat ca marcă a posibilității transferului rolului comunicațional de emițător: „–Lele Todosie! Todosie!...Mânca-te-ar măritișu, tu, Todosie!...” (*Talerii, N. II*, p. 135). Nominativul nearticulat este o formă veche și populară[9]. Așadar, vocativele nominale familiare identificate sunt *indici de alocutivitate* ai unor mesaje de tip exclamativ, *lele*, Todosie, conținând sugestii ale unor atitudini pozitive, dar și de politețe medie, firească, între locutorii aparținând unei categorii sociale (țărănimea).

b. *Pronumele.* Nevoia de întărire a contactului dintre locutor și interlocutor a condus la marcarea emfatică a adresantului în comunicarea directă, prin asocierea lui *tu* cu valoare interjecțională, cu substantive în vocativ (în zona nordică a dacoromânei)[10], situație întâlnită și în contextul rebrenian anterior: „Mânca-te-ar măritișu, tu, Todosie!...” (*Talerii, N. II*, p. 135). Această formă neliterară este puternic marcată stilistic, caracterizând limbajul oral, periferic, mai ales al femeilor[11]. Grupate cu verbul, *formele clitice* ale pronumelui reflexiv ocupă poziția de *dativ posesiv*, apărând în construcții cu trei termeni −*clitic de dativ* + *verb* + *substantiv*, construcții în care cliticul exprimă posesia față de substantiv. *Dativul posesiv* este singurul tip pronominal viu[12] și în formă legată, și nelegată, care apare în vecinătatea unui verb, fără a-l determina pe acesta, ci substantivul, care are funcție de complement direct sau subiect. (în acest caz substantivul *talerii* este subiect, verbul *a fi* fiind, contextual, verb predicativ): „Unde ți-s talerii, tu, Todosie?” (*Talerii, N. II*, p. 137).

c. Verbele. Mărci verbale ale oralității sunt: *formele populare, scurte, de persoana a III-a* ale verbului *a fi*, la indicativ prezent singular (*îi/-i*) și plural (*îs/-s*): „– ˈS tare blestemați copiii ăștia…zise Todosia pe urmă cu vocea stinsă” (*Talerii, N. II*, p. 136); *conjunctivul prezent popular fără conjuncția „să*” se numește conjunctiv etimologic[13] și se păstrează încă în vorbirea populară și familiară, de unde a trecut și în literatură, la verbele moștenite din latină și prin analogie și la unele verbe aparținând fondului vechi al limbii. Următoarele contexte conțin *conjunctive populare negative fără „să*”, cu rezonanțe expresive de imprecație, bocet și blestem, ca mod de izbăvire de suferință, de umilință și de nedreptate: „Mi-a păpat tot ce biata am agonisit, nu-l rabde Sfântul Dumnezeu și nu-i deie sănătate și viață” (*Talerii, N. II*, p. 137); *formele verbale de conjunctiv,*

[9] Hristea, 1984: 213.
[10] *GALR*, 2008: 892.
[11] Mioara Avram, 2001: 160.
[12] Mioara Avram, 2001: 162.
[13] Dimitriu, 1999: 568.

regionale și iotacizate (*să deie*), cu conjuncția elidată, de asemenea:„nu-i deie sănătate și viață” (*Talerii, N. II,* p. 137);

Așadar, faptele de limbă și procedeele stilistice utilizate au ca scop relevarea unor trăsături de caracter, a unor amănunte esențiale sau a unor stări psihologice − limită ale personajului feminin, iar nu cosmetizarea sau strălucirea frazei. Stilul scriitorului este voit aspru, voit sărac, fără vreun miraj al imaginii artistice căutate. El lasă fondul uman să se exprime în toată nuditatea lui, în cuvinte și necuvinte din sfera oralității, în spiritul transparent al esteticii realist-naturaliste.

Concluzii

Mărcile lexicale și *mărcile morfologice* ale oralității au puterea de a „recrea” dinamica vieții în paginile unei cărți, dar și de a potența expresivitatea textului literar, tocmai prin impresia de autenticitate pe care o degajă. Din totalul celor 21 de cuvinte analizate, 14 sunt *mărci lexicale* și 7 *mărci morfologice* ale oralității. În ceea ce privește mărcile lexicale, 7 sunt cuvinte populare, 4 regionalisme și 3 cuvinte familiare. Majoritatea cuvintele populare cercetate sunt derivate cu sufix (adjectivul *încropit,* verbele *hodini, răzni*) și unul este derivat parasintetic (verbul *încopcia*), altele au origine slavonă (adjectivul *năuc*), ucraineană (substantivul *zadie*) și 1 etimologie necunoscută (*zeghe*). Din cele 4 regionalisme analizate, 2 sunt fonetice (1 fenomen de consonantism, 1 de vocalism) și 2 sunt lexicale, formate prin derivare din bază rusească (*colboasă*) și paleoslavă (*crâmpoți*). Cele 3 cuvinte familiare analizate sunt formate prin derivare cu sufixe moștenite din latină (diminutivul *hăinicele* și augmentativul *văduvoi*), iar 1 este derivat cu sufix creat pe teritoriul limbii române (*căscioară*). În ceea ce privește cele 7 mărci morfologice ale oralității, au fost analizate 2 substantive feminine in vocativ, ca indici de alocutivitate (*lele, Todosie*), 2 pronume (1 cu valoare interjecțională și 1 clitic cu valoare de dativ posesiv) și 3 forme verbale (1 formă populară scurtă de persoana a III-a pl. a verbului *a fi* și 2 forme verbale fără conjuncția „să”, dintre care 1 este iotacizată).

Rolul mărcilor lexicale și al mărcilor morfologice în conturarea oralității, ca trăsătură particulară a stilului, este unul extrem de important, deoarece prin intermediul lor se realizează concretizarea concepției estetice realiste, dar și moderne prin actualitatea ei, asupra creației, potrivit căreia literatura este oglinda însăși a vieții.

BIBLIOGRAPHY

Academia Română (Rusu, Grigore; Bidian, Viorel; Loșonți, Dumitru), *Atlasul lingvistic român pe regiuni−Transilvania*, vol. II, București, Editura Academiei Române, 1997.

Academia Română, *Enciclopedia limbii române*, coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

Academia Română, *Gramatica limbii române* I. *Cuvântul*, II. *Enunțul* (GALR), București, Editura Academiei Române, 2008.

Academia Română, *Micul dicționar academic,* coordonator Marius Sala, București, Editura Univers Enciclopedic, 2010.

Academia Română, *Dicționarul limbii române, vol I−XIX*, București, Editura Academiei Române, 2010.

Avram, Mioara, *Gramatica pentru toți*, București, Editura Humanitas, 2001.

Bochmann, Klaus, *Limba română: istorie, variante, conflicte. O privire din afară*, Chișinău, Editura Cartdidact, 2004.

Bulgăr, Gheorghe, *Despre analiza limbii și a stilului unei opere literare*, LR, II, nr.4, 1953, p. 57-63.

Dimitriu, Corneliu, *Tratat de gramatică a limbii române*. *Morfologia*, vol. I, Iași, Institutul European, 1999.

Gheție, Ion, *Baza dialectală a românei literare*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1975.

Hristea, Theodor, *Sinteze de limba română*, București, Editura Albatros, 1984.

Irimia, Dumitru, *Introducere în stilistică*, Iași, Editura Polirom, 1999.

Marin, Maria, *Dicționarul graiurilor dacoromâne sudice*, vol. II, București, Editura Academiei Române, 2010.
Rebreanu, Liviu, *Nuvele II*, Text ales și stabilit, note, comentarii și variante de Niculae Gheran și Nicolae Liu, București, Editura pentru Literatură, 1968, pp. 133-141).
Vulpe, Magdalena, *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980, dicronia.ro (accesat 3.XI.2020), ISSN 2393-1440.

TIMOTEI CIPARIU, AN ERUDITE LINGUIST OF THE ROMANIAN SCHOOL

Alina Marieta Rucăreanu
PhD Student, „Ovidius" University of Constanța

Abstract: Promoting the direction established by the Transylvanian School, Timotei Cipariu stood out among those of the last generation of representatives of the Latinist current, being listed as the most erudite of the representatives of the Latinist school. The importance he gives to the study of the Romanian language, to which he dedicated his whole life, being "considered one of the founders of Romanian philology" (DLR 2002: 196), is outlined under the auspices of a fundamental principle of fusing the history and language of the people.
Cipariu's grammars established the first normative path of our language and were models for many authors of Romanian grammar books. As a teacher of the Romanian language, Cipariu distinguished himself significantly by the grammar works he wrote, the most important being the Compendium of the Grammar of the Romanian Language (1855), The Grammar of the Romanian Language, in two volumes, Analysis (1869) and Synthesis (1877).

Keywords: grammar, linguistics, norm, history, terminology

The period from the beginning of the 19th century is defined as being particularly important for Romanian linguistics, for the Romanian language and culture, starting with the modernization process. Also, this period concentrates the interference efforts between the desire to unite the Romanians and the desire for cultural and ideological union. The aim was a permanent flow of ideas between Muntenians and Moldovans. "The purposes of this action, called, even at the beginning of the century, the cultivation of the language, are unanimously accepted: a) unification of the language, in writing and pronunciation, b) improvement of its morphological structure, respecting its inalienable spirit or genius and c) enriching the lexical component on the basis of linguistic affinities" (Iordan 1978: 37).

During this process, there are also disputes related to language that lead to the propagation of two important directions: a traditionalist-popular one (represented by Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi, Alecu Russo, Vasile Alecsandri, Gheorghe Bariț, Titu Maiorescu, Ion Heliade Radulescu) and a scholarly-purist one (with representatives like Timotei Cipariu, Aron Pumnul, August Treboniu Laurian, Ioan C. Massim, Gheorghe Săulescu, Ion Heliade Rădulescu) (Butnariuc 2006: 126-127).

In 1855, Timotei Cipariu published an important work, *Compendium of the Grammar of the Romanian Language*, in Sibiu, 4th Edition. Amended, and with the collaboration of S. Filtsch. As a Romanian language teacher, Cipariu distinguished himself significantly by the grammar works he elaborated. Thus, in "Means of Enlightenment" from Blaj, he published several articles: the series of studies *Principia de limba şi de scriptura* [Principles of language and writing] (reunited in 1866 in a volume), *Elements of the Romanian language according to dialects and old monuments* by Tim. Cipariu, canonical Greek Catholic, etc. (1854), considered "the first work of historical grammar of our language" (Macrea 1959: 71), *Compendium of the grammar of the Romanian language* (1855) and *The grammar of the Romanian language*, in two volumes, *Analysis* (1869) and *Synthesis* (1877).

Promoting the direction established by the Transylvanian School, Timotei Cipariu stood out among those of the last generation of representatives of the Latinist current, being classified as the most erudite among the representatives of the Latinist school and the one who "raised to the height of scientific dogma the principle of etymology, as theorised in previous grammars" (Rațiu 1905: 91).

Connoisseur of twelve ancient and modern languages, "from his modest income as a teacher, Cipariu managed to form one of the richest libraries of his time, composed mainly of manuscripts

and old Romanian documents, works of philology and history, oriental studies, Arabic and Persian manuscripts. Today it forms the basis of the library of the Cluj branch of the Romanian Academy". Cipariu was also a founding member of the "Association for the Literature and Culture of the Romanian People of Transylvania" and one of the founders and first vice-presidents of the "Romanian Academic Society", the future Romanian Academy (Macrea 1959: 67-68).

Also, Cipariu was "chairman of the commission in charge, in 1860, of establishing the official Romanian spelling in Transylvania". The importance he gives to the study of the Romanian language, to which he dedicated his whole life, being "considered one of the founders of Romanian philology" (DLR 2002: 196), is outlined under the auspices of a fundamental principle of fusion between history and language of the people:

Gramatec'a presente s'a scrisu de in puntu de vedere istoricu. Limb'a unui popor fiendu și ea fapta istorica si pre in unramre adeveru istoricu, de aci numai incape la indoiala, că si în gramateca sunt de ase face cercetari seriose cuscieniose, si gramatic'a limbei are se fundá pre basi istorice. Nesulu istoricu între limb'a romanesca si între cea vechia latina in preuna cu dialectele romane mainoue, de multu e recunoscutu între romani, si in Europ'a invetiata astdi nu se mai trage la indoiela de catu pre in nesciutori au malevoli, care s'au impucinatu. [The present grammar was written from a historical point of view. The language of a people is also a historical fact and a historical truth, hence there is no doubt that grammar requires serious, conscientious researches, and the grammar of the language is founded on historical bases. The historical difference between the Romanian language and the old Latin in conjunction with the Romanian dialects, has long been recognized among the Romanians, and in today's Europe there is no longer any doubt about this, among the ignorant and those with bad intentions, who are now fewer] (Cipariu 1869: V).

The author "identifies the defence of the language with the very struggle for the existence of the Romanian people" (Macrea 1959: 68).

The Romanian language grammar compendium is a normative grammar, but also a practical grammar, school textbook. This compendium is, in fact, a supplement to the work published in the previous year, "in the sense that, this time, the author almost completely neglects the historical aspect of the facts studied, limiting himself to the simple description of them" (Iordan 1956: 757).

The format of the book of only 120 pages has a practical character, "obvious in the selection of the material, in the predominance of the descriptive aspect and in the presence of a reading part (chosen pieces); until 1897, this compendium had a total of seven editions (the last two published by Silvestru Nestor)" (Iordan 1978: 59).

The novelty of the works of this great Romanian linguist consisted in the preponderance of the historical perspective, initially approached by Samuil Micu and Gheorghe Șincai. This explains the researchers' orientation towards the historical aspect, and not towards the descriptive one. It is certain, however, that Cipariu's grammars established the first normative path of our language and constituted models for many authors of Romanian grammar. For example, Corneliu Dimitriu reconsidered important grammatical aspects of Cipariu's grammars and wrote a *Treatise on the Grammar of the Romanian Language*, vol. I and II (Iași, 1999-2002). "As it will be seen, some of the ideas of the grammar from Blaj can prove useful even today in Romanian science, at least as starting points in solving some still disputed morphosyntactic aspects. Although it owes much to previous works, as was natural, Cipariu's grammars bring many new contributions, opening, one could say, a new stage in the descriptive study of the Romanian language" (Pamfil 2009: 135).

After the first two grammar works presented above, Timotei Cipariu publishes a much more complete edition of his grammar, structured in two volumes, and published on different dates, *The Grammar of the Romanian Language*, in the volumes, *Analysis* (1869) and *Synthesis* (1877). This work has a complex character: descriptive, normative, historical and comparative, thus distinguishing itself for its scientific nature. It deals with phonetics, spelling, morphology, syntax, lexicon, punctuation and stylistics. The first part of Cipariu's grammar, published in 1869, contains 384 pages, and the second, printed in 1877, contains 411 pages. Although they were printed in different years, I included both in the period 1870-1914, because I found for study, at the Library of

the Romanian Academy, the book that includes both and, at the same time, I respected Iorgu Iordan's periodization, which included Timotei Cipariu's grammars of the same period.

What we consider relevant for our presentation is the definition of grammar. Thus, in the 1854-1855 edition, Cipariu writes: "Gramatec'a e scienti'a, prein care invetiàmu a ne cunosce limb'a dupa natur'a si legile ei, - a vorbí sî a scrie bene si forà smentele". [Grammar is science, through which we learn to know our language according to nature and its laws - to speak and write well and to force the seeds] (Cipariu 1869: 4).

Later, in the 1869 edition, the definition is as follows:

Scienti'a, carea se ocupa cu pertractarea limbei, se numesce gramateca. Ea se ocupa in adensu cu deliniarea reguleloru limbei, încependu dela antânia-le elemente in vorbire si in scrisu, pană la asidiarea vorbeloru seau cuventeloru in propusetiuni complete si forme corecte. De aceea gramatec'a se ocupa mai antaniu cu analisea si esaminarea suneteloru, cari impreunate în vorbe formeza complesulu unei limbe, precum si cu figurarea loru in scrisu. De aci trece la însăși analisea vorbeloru, în câtu se tiene de forme le loru. Si in urma esamina si determina regulele, dupa cari se compunu intre sene vorbele, spre a da spresiune cugeteloru si ideeloru omenesci, seau sintasea cuventeloru in vorbire si cuventare. [Science, which deals with the treatment of language, is called grammar. It deals in depth with the delineation of the rules of language, starting from the antecedents of elements in speech and in writing, until the assimilation of words in complete sentences and correct forms. That is why grammar deals first with the analysis and examination of sounds, which together in words form the complexity of a language, as well as with their figuration in writing. From here it continues with the very analysis of words, in terms of their form. And then it examines and determines the rules, according to which words are composed between themselves, in order to give expression to human thoughts and ideas, or the syntax of words in speech] (Cipariu 1869: 4).

"The founder of the historical study of the Romanian language", Cipariu focused on the configuration of the Romanian language "according to the ancient writings and dialects". An important chapter is the one that deals with phonetics, which had not been addressed in the past. In the 1854 edition, he illustrated "the causes of phonetic changes, seeking to establish laws for these changes: The treatment of the sounds of a language in a systematic form is called phonology, and it is about letters, now called spelling. Phonology infers and classifies the sounds of the language, shows the similarity, the difference, the influence and the relation among them, from where their changes and displacements are ordered. The lack of knowledge of phonology is not necessarily the same as spelling" (Ionașcu 1914: 203).

Cipariu's four grammar works differ from each other, both formally and in terms of content. A thorough analysis of them was made by Mioara Avram, in her study of the works of Timotei Cipariu, in 1992. If *Elements of the Romanian language* is the first historical grammar of the Romanian language, the *Principles of language and writing* falls under the same historical category. *Compendium of the Romanian language grammar* is a normative grammar, and the *Romanian language grammar* has a normative, historical and comparative character. All but the compendium are scientific works. As far as their dimension is concerned, it can be observed that the *Grammar of the Romanian language* is the most comprehensive one (it deals with problems of phonetics, spelling, morphology, syntax, lexicon, punctuation and stylistics), followed by *Elements of the Romanian language*, which contain the same sections, except for the last two, then by the *Principles of language and writing*, in which phonetics and syntax were not approached, the last according to this criterion being *Compendium of the Romanian language grammar*, which includes only morphology and spelling (Butnariuc 2006: 166). Whatever the criterion for differentiating between them, Cipariu's grammars "represent not so much complementary versions, as stages of deepening and expanding his knowledge of Romanian grammar" (Avram 1992: VIII).

Cipariu's contribution was remarkable, because his grammars promoted the beginning of "the historical study of the Romanian language, marking the end of the Latin era". This grammarian "first studied the old Romanian language, paying special attention to phonetics. He also

standardized grammatical terminology, which was accepted by all subsequent grammarians" (Ionașcu 1914: 289-230).

The Grammar of the Romanian language is considered the first academic grammar of our language. Part I. *Analysis*, Bucharest, 1869; Part II. *Synthesis*, Bucharest, 1877. Due to this grammar, Cipariu has been called "the founder of the descriptive phonetics of the Romanian language". Another merit of Cipariu is that he printed his first philological journal, "Archive for Philology and History" (1867-1872), written entirely by him and containing numerous studies on the spelling and history of our language, old texts and documents, Roman wax plates, studies of Roman history, etc. " (Macrea 1959: 71). Each volume presents a preface, *Preface*, in which he presented the competition program of the *Academic Society* for the elaboration of each volume of the grammar and an *Introduction*, containing general aspects of the language.

The first volume, *Analysis*, is composed of two parts: *Phonology* and *Etymology* (morphology). Phonology comprises two chapters: *Phonetics* and *Graphics* (spelling). The etymology comprises three chapters, intended for flexible speech parts, inflexible speech parts, in the last being approached some syntactic notions, which will reappear in volume II.

The second volume, *Synthesis*, followed by the subtitle *Syntactic Test*, is composed of two parts: *Synthesis* and *Syntactics*. The first part, *Synthesis*, presents *General notions* regarding the *etymological composition* (vocabulary enrichment procedure), sentence (*proposition*), with the special parts and their relations. The following parts are marked with two important titles: Title I. *Concordance* and Title II. *The reaction*. The second part, *Syntactics*, presents *Speech problems*, addressing: topic (*location*), stylistics and rhetoric (*forms of diction*), punctuation (*spelling* and *punctuation*). The second volume is completed with a supplement, *On the Romanian language*, which corresponds to point 5 of the competition program of the *Academic Society*.

If the first volume was appreciated by linguists (the academic commission of the competition for the elaboration of grammar was formed by I.H. Rădulescu, I.C. Massim and Al. Roman), the second volume was received less enthusiastically, "being voted, nonetheless, by the same commission, as it was the only manuscript presented at the competition for the elaboration of the second part of the grammar, which had been extended repeatedly" (Butnariuc 2006: 170).

As mentioned above, the field that attracted praise was phonetics, the descriptive character being the most appreciated. His contribution in the field of historical phonetics is not disputed, Cipariu making the first scientific description of the sounds of the Romanian language, including the phonetic correspondences between Romanian and Latin.

The norms highlighted in the grammar (orthographic, phonetic, morphological and lexical) give it a normative status, generated by the interest for the unification of the language, through a "moderate, in any case not exclusive" Latinism (Iordan 1978: 60). Thus, in addition to the comparative-historical component of the grammar, the dialectological one is also prominent in it, due to the dialectal peculiarities mentioned by referring to the norms of the literary language, an important aspect nowadays, called supradialectal.

In the evolution of Romanian linguistics, Cipariu's grammar occupies a special place, being valuable in relation to the subsequent evolution of Romanian grammar studies, both on a terminological level (many terms being found in current grammars) and on a formal level. This grammar "must be, at any rate, appreciated as the most comprehensive grammar of the Romanian language, the richest in facts and interpretations, the most modern in terminology and the most scientific in content, leaving aside its etymological orientation" (Iordan 1978: 61).

BIBLIOGRAPHY

Cipariu 1855. Cipariu, Timotei, *compendiu de gramateca limbei romane*, Ediţiunea IV. EMENDATA, Sabiniu. Tipariu și în provedietura la S. FILTSCH, 1855.

Cipariu 1869. Cipariu, Timotei, *Gramateca limbei române*. Partea I. Analitică, București, 1869; Partea a II-a. *Sintetică*, București, cu spesele Societății Academiei Române, 1877.

Butnariuc, Geanina Cristina, 2006, *Istoria gramaticii românești*, București: fără editură.

Cipariu, Timotei, 1992, *Opere*. Studiu introductiv de Mioara Avram. Ediție îngrijită de Carmen-Gabriela Pamfil. București: Editura Academiei Române.

Ionașcu, Romulus, 1914, *Gramaticii români. Tractat istoric. Despre evoluțiunea studiului gramaticei limbei române de la 1757 până astăzi*, Iași: Editura Institutul de Arte Grafice N. V. Ștefăniu & Co.

Iordan, Iorgu (coord.), 1978, *Istoria lingvisticii românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.

Macrea, Dimitrie, 1959, *Lingviști și filologi români*, București: Editura Științifică și Enciclopedică.

Pamfil, Carmen-Gabriela, 2009, *Timotei Cipariu, lingvist și filolog*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".

Rațiu, Ioan, 1905, *Timotei Cipariu*, Blaj, Tipografia Seminarului Archidiecezan.

*** DLR 2002. *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, 2002. Ediția a II-a. București: Editura Academiei Române, Editura Gunivas.

THE HISTORY OF THE ROMANIAN TEXTILE INDUSTRY

Angelica Preda
PhD Student, University of Craiova

Abstract: In order to understand a terminology it is necessary to have a good knowledge of the scientific domain that it describes, including it sappearance and evolution. The dynamics of the lexicon specific to an industry reflects the technical and scientific progress of the latter. The textile industry is one of the old est technical domains, strongly connected to the history of mankind. The written proofs, reflecting the textile history and implicitly containg early terms which denote specific concepts, are numerous and have existed since time immemorial. On the Romanian territories, the occupations subsumed to this domain are old, be ingatteste deversince ancient times and linked to Thracians. Therefore, it seems important to know the history of the Romanian textile industry, its socio-cultural and linguistic consequences and also those brought about by the development of the corresponding scientific branch.

Keywords: history, textiles, terminology, Romanian territory

În respectivul articol ne-am propus să prezentăm evoluția industriei textile românești, aceasta având o legătură directă cu momentul constituirii terminologiei respectivului domeniu. Dovezile sunt multiple, acestea constând în documente istorice și culturale prețioase din istoria umanității. Este important de cunoscut dezvoltarea domeniului textil, cu implicațiile lingvistice rezultate, urmărind prefacerea lexicului în general.

Evoluția textilismului este strict legată de cea a umanității și începuturile acestuia coboară în preistorie, când omul își realiza hainele din piei de animale legate cu ace de os. Au urmat obiectele împletite din fibre animale și vegetale.

Despre tehnica textilă pe teritoriul românesc, există numeroase și vremelnice mărturii. Părintele istoriei, Herodot, vorbea de hainele tracilor, confecționate din cânepă și in: „Și, așa, pun *sămânță de cânipă*. Că acolo la dânșii iaste *cânipa* așa de multă și bună; și sămănată și nesămănată să faci. Când facu haine thrachii de dânsa, cini nu știe, gândește cum iaste de *in*, așa de bună”[1]; „Așa era într-armați: la capete coifuri, aproapi de celea elinești, și dzele (pieptare) *de in țăsute*, și cu pavețe și cu gideli.”[2].

Cercetătorul polonez Ștefan Szuman consemna faptul că pe un vas grecesc, datat din secolul al IV-lea î.e.n., era desenat un războinic trac călare, ce avea pe umeri o țesătură vărgată.

La acestea trebuie să adăugăm imaginile de pe două monumente arhitectonice ridicate în cinstea victoriei romane asupra dacilor: Tropaeum Traiani de la Adamclisi, Dobrogea (106-109 d. Hr.) și Columna lui Traian, de la Roma (113 d. Hr). Strămoșii noștri sunt prezentați a purta haine confecționată din in, cânepă și lână, multe din articole fiind preluate mai târziu de romani.[3]

Faptul, că în așezările geto-dace din diverse teritorii s-au găsit numeroase fusaiole, greutăți pentru întinderea firelor de la războiul vertical, mosoare de lut, urme de țesături imprimate în lut, conduce către ideea că țesutul se practica la noi din neoliticul dezvoltat. Cea mai veche țesătură, un așternut de pat din in, descoperită la Sucidava-Celei, a fost datată ca aparținând perioadei de trecere de la neolitic la epoca bronzului.[4]

Deosebit de importantă pentru istoria textilismului românesc este așezarea arheologică de la Garvăn, datată secolul X, unde s-a descoperit un bordei, care servea drept cameră de țesut și de depozitarea a materialelor. Între alte elemente de civilizație se aflau semințe și resturi de fuior de cânepă, fire de mătase și lână, țesături de lână, in și mătase, capete de tindechi din foiță de aramă,

[1] Herodot, *Istorii*, (1984), p. 213.
[2] *Ibidem*, p. 360.
[3] Cf. Ioan Cioară, (2008), *Tehnologii de țesere*, vol. I., p. 25 – 26.
[4] Cf. Gheorghe Iordache (1985), *Ocupații tradiționale pe teritoriul României*, p. 196.

fusaiole. Fragmentele de pânzeturi găsite demonstrează că ţesutul, în secolul al XI-lea, nu era o simplă îndeletnicire casnică.[5] Anumite elemente tehnice (claritatea legăturii între urzeală şi bătează, regularitatea desimii, prezenţa capetelor de tindechi) conduc la concluzia că la noi s-a utilizat războiul orizontal.[6]

Inul şi cânepa, plante cu utilizări în mai multe domenii (textil, alimentar, medicină), pentru că au o veche întrebuinţare pe teritoriul românesc, pot fi considerate autohtone. Spre deosebire de acestea, bumbacul este o plantă târzie la noi, secolul XIX, deşi fibrele şi articolele de bumbac au circulat din secolul al XV-lea. Mircea cel Bătrân a acordat un privilegiu comercial braşovenilor, în care erau menţionate, printre altele, şi materiale textile: bumbac, comelot, piper, şofran.[7]

Din acelaşi secol (1412), s-au păstrat documente care atestă exportul de oi şi de lână[8]. Mai târziu, secolul XIX, se înregistrau exporturi de in şi cânepă.

Cânepa, datorită proprietăţilor ei terapeutice, era utilizată în ritualuri de purificare. Geograful roman Pomponius Mela (secolul I), descrie un astfel de ceremonial de la ospeţele tracilor: „tracii aruncă în focurile în jurul cărora se şade seminţe, al căror miros provoacă o veselie asemănătoare cu beţia" (De Chorographia II, 2, 21)[9]. Având bogate valenţe nutritive, cânepa a fost utilizată şi în alimentaţie. O lungă perioadă de timp, s-a considerat că planta are puteri supranaturale şi a fost utilizată în ritualuri magice.[10]

Confecţionarea obiectelor textile presupune, pe lângă fibre, instrument, maşini şi tehnici de realizare.

Primele obiecte utilizate au fost acele. În industria textilă, pe lângă acele de cusut, mai există două accesorii al căror nume conţine lexemul „ac": *ac de gămălie* (bold) şi *ac de siguranţă*. Deşi a fost inventat în secolul al XIX-lea, *acul de siguranţă* îşi are originile în Antichitate, când era folosită pentru prinderea togilor o agrafă ornamentală numită fibulă. Aceasta nu era un simplu accesoriu de îmbrăcăminte, ci avea şi valoare ierarhică, marcând rangul şi funcţia purtătorului. Au fost date reguli ce stabileau exclusivitatea materialului fibulei (aur, pietre preţioase) pentru împărat şi interzicerea acestora supuşilor *ad cultum et ornatum imperatorium pertinet*. Pe teritoriul românesc au fost descoperite numeroase astfel de ace. Între cele 22 de piese care compun Tezaurul de la Pietroasele, cunoscut sub denumirea „Cloşca cu pui de aur", 4 erau fibule. Însuşi numele popular – *Cloşca cu pui* – a fost inspirat de formele de păsări stilizate pe respectivele agrafe.[11]

Instrumentele arhaice de obţinere a firelor au fost fusul şi furca.

Fusul era un obiect din lemn ascuţit la capete pe care se aduna firul obţinut prin toarcere. Pentru a menţine greutatea şi a se realiza învârtirea, în partea inferioară, fusul era prevăzut cu *fusaiolă* sau *prâsnel*. Aceasta era un mic disc cu orificiu în interior, realizat din os, piatră, bronz sau lut ars.

Cultura românească, definită de Lucian Blaga prin *spaţiul mioritic*, a reuşit să realizeze un obiect unic în lume – *fusul cu zurgălăi*. Apărut în ţinutul maramureşean, instrumentul este construit prin îmbinarea artistică a mai multor bucăţi de lemn fără accesorii. Elementele sculptate astfel unite creează un spaţiu gol în interior şi, prin răsucire, scot un zgomot. Unii meşteri introduc în locul respectiv pietricele de râu, care intensifică efectul de „zurgălău". Odată îmbinate, bucăţelele de lemn nu mai pot fi desfăcute. Obiectul casnic avea şi un rol practic: zgomotul împiedica venirea somnului în lungile seri de iarnă. De asemenea, oferirea unui astfel de fus unei fete, de către un tânăr, reprezenta un gest de profundă afecţiune.

Motivul sculptural al fusului cu zurgălăi a pătruns şi în arhitectură, fiind prezent, ca element decorativ, în mai multe biserici din zona Maramureşului. Acest motiv artistic românesc s-a bucurat

[5] Cf. Ioan Cioară, *op. cit.*, p. 26.
[6] Cf. Gheorghe Iordache, *op. cit.*, p. 198.
[7] *Ibidem*, p. 195.
[8] Cf. Tudor Pamfile (1910), *Industria casnică la români*, p. 4.
[9] Ivan Evseev (1994), *Dicţionar de simboluri şi arhetipuri culturale.*, p.33.
[10] Obiceiurile au fost descrise în articolul „Textile vocabulary: hemp", Angelica Preda (2016), publicat în *Convergent discourses. Exploring the contexts of communication*, p. 215 – 216.
[11] *Fibulă*, https://ro.wikipedia.org/wiki/Fibul%C4%83.

de o cunoaștere internațională, prin activitatea artistului băimărean Mihai Olos. Arhitectul a realizat un oraș universal, „Olospolis", în care a utilizat motivul fusului autohton, oferindu-i valențe filozofice.[12]

Celebrul instrument maramureșean a constituit subiectul unei cărți care îi poartă numele – „Fusul cu zurgălăi", autoarea fiind Daniela Stoicescu.

Furca este formată din lemnul pe care se așeza lâna sau cânepa ce urma a fi toarse. În funcție de anotimpul și locul unde se realiza activitatea (în casă sau afară), obiectul cunoaște mai multe tipuri: furca de brâu, furca împuiată, furca cu coarne, furca cu aripi, furca încrestită, furca cu talpă lungă sau cu scăunaș, furca lungă (din podea până la tavan), furca cu scăunel rotund (aveau trei picioare) etc. Talentul artistic a fost demonstrat, prin sculptură, și pe acest instrument textil. Modelele încrustate sunt diverse, evoluând de la simple motive geometrice și florale până la chipuri umane. Recent (2016), în timpul cercetărilor de la Capidava, a fost descoperită o furcă din os, din secolul VI, ce are sculptată, în partea superioară, chipul zeiței romane a dragostei. Divinitatea își ține cu o mână veșmântul, care e gata să cadă, iar cu cealaltă își acoperă sânul, reprezentarea fiind numită Venus Pudica[13].

Pânzele au constituit mijloace de comunicare a unor realități emblematice, a tradițiilor și istoriei fiecărei nații. Realizarea lor presupune măiestrie artistică în combinarea culorilor, a elementelor și a motivelor. În cultura tradițională românească a existat obiceiul lucrării covoarelor, a păturilor, dar și a laicerelor. Pentru frumusețea îmbinărilor motivelor reprezentate, *scoarța* românească a intrat, în 2016, în patrimoniul UNESCO, alături de alte manifestări tradiționale românești (Ritualul călușului, Doina, Tehnici de prelucrare a ceramicii de Horezu, Colindatul în ceată bărbătească, Jocul fecioresc)[14].

În sistem organizat, industria manufacturieră se dezvoltă în secolul al XVIII-lea și este legată de apariția breslelor. La Iași a fost înființată, în 1764, o făbricuță de postav, din ordinul domnitorului Grigore Ghica. După doi ani, mica întreprindere se desființează și meșteșugarii pleacă în Țara Românească. Aici va apărea o manufactură de postav (la la Pociovaliște, lângă București) și vor lucra torcători, pieptănători, țesători, vopsitori și piuari.[15]

Descoperirile tehnice pe plan mondial vor pătrunde și în țările române și activitatea din industria textilă se mecanizează. Cu mașinile aduse din Austria se deschide prima țesătorie mecanică de postav, la Tunari, lângă București (1843). Întemeietorul industriei textile românești este considerat Mihail Kogălniceanu. Marele om de cultură a înființat, la Târgu Neamț (1853) o fabrică de lână în care se realizau toate operațiile necesare prelucrării fibrei animale. Din acest moment au apărut numeroase ateliere de producere a firelor, a pânzeturilor și a obiectelor vestimentare în mai multe zone ale țării (Craiova, Buzău, Buhuși, Azuga, Ploiești).[16] Lângă Pucioasa, în 1885, a fost creată prima țesătorie din fire de bumbac, cea care a fost cunoscută mai târziu Intreprinderea Textilă Bucegi. Mai înainte apăruse o filatură, în 1805, dar cultivarea bumbacului se realizează din anul 1863, în Ilvof[17].

Dezvoltarea industriei textile, în secolul trecut, este demonstrată de numărul mare de fabrici de prelucrare a fibrelor naționalizate (64 întreprinderi prelucratoare de bumbac, 36 întreprinderi

[12] Cf. Manuela Golea, „Fusul cu zurgălăi, enigma civilizației lemnului din România", în *MagnaNews*, august 2017, https://magnanews.ro/2017/08/23/fusul-cu-zurgalai-enigma-civilizatiei-lemnului-din-romania/.

[13] Muzeul Național de istorie a României, *Exponatul lunii noiembrie 2017 la Muzeul Național de Istorie a României: Venus Pudica pe o furcă de tors din os descoperită la Capidava*, https://www.mnir.ro/index.php/portfolio/exponatul-lunii-noiembrie-2017-la-muzeul-national-de-istorie-a-romaniei-venus-pudica-pe-o-furca-de-tors-din-os-descoperita-la-capidava/ .

[14] Ana-Maria Cononovici, *Scoarța românească, new entry în patrimoniul UNESCO*, Radio România Internațional, 25. 12. 2016, http://rri.ro/ro_ro/scoarta_romaneasca_new_entry_in_patrimoniul_unesco-2557522.

[15] Cf. Ioan Cioară, *op. cit.*, p. 28.

[16] *Ibidem*, p. 30-31.

[17] Cf. Florica Dimitrescu (2011), *O perspectivă etimologico-semantică asupra elementelor românești de sursă turcă din aria textilelor*, p. 242.

prelucratoare de mătase, 34 întreprinderi prelucratoare de lână, 17 întreprinderi prelucratoare de in, cânepă, iută, 12 vopsitoriile, apreturile și întreprinderile de confecții)[18].

Învățământul superior textil apare în București (1934), unde a luat ființă Școala Superioară de textile. Mai târziu (1952), centrul învățământului universitar al acestui domeniu îl constituie Iașul, unde funcționează și astăzi Facultatea de Textile, Pielărie și Management Industrial.

Procesul de studiu științific s-a desfășurat la Institutul de Cercetări Textile, Pielărie și Cauciuc (1951), actualul Institut Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Textile și Pielarie – INCDTP. Activitatea acestei instituții se desfășoară pe mai multe domenii: „cercetare-dezvoltare; economia cercetării și dezvoltării experimentale; inovația tehnologică; transferul de tehnologie; marketing; cercetarea operativă; organizarea producției; comerț".[19]

În țara noastră, în perioada comunistă, s-au înființat o serie de fabrici, unde se produceau fibre textile sintetice: Combinatul de fibre sintetice Săvinești, Combinatul de fibre sintetice Iași, Combinatul de fibre sintetice Câmpulung Muscel, Combinatul de fibre sintetice Vaslui, Întreprinderea de fire și fibre poliamidice Roman, Întreprinderea de fibre sintetice Corabia, Întreprinderea Filatura de melană Botoșani, Societatea mixtă româno-italiană „Rifil" Săvinești. Fibre artificiale pe bază de celuloză regenerată (celofibre și fire filamentare) s-au produs la București (din 1936), Lupeni (1938), Brăila (1964), Suceava, Dej.[20]

În perioada postrevoluționară, industria textilă românească a scăzut în importanță, multe fabrici s-au desființat, iar, în prezent, apar voci singulare care susțin rolul fibrelor naturale pentru sănătatea umană și, destul de firav, se încearcă o relansare a textilismului autohton.

BIBLIOGRAPHY

Bordeianu, Demetra Lăcrămioara (2012), *Fizico-chimia și proprietățile fibrelor*, Iași, Editura Performantica.

Cioară, Ioan (2008), *Tehnologii de țesere*, Vol. I, Iași, Editura Performantica.

Dimitrescu, Florica (2011), *O perspectivă etimologico-semantică asupra elementelor românești de sursă turcă din aria textilelor*, în „Limba română: ipostaze ale variației lingvistice", București, Editura Universității din București, p. 233-248.

Ana-Maria Cononovici, *Scoarța românească, new entry în patrimoniul UNESCO*, Radio România Internațional, 25. 12. 2016, http://rri.ro/ro_ro/scoarta_romaneasca_new_entry_in_patrimoniul_unesco-2557522

Enciclopedia României, *Legea Naționalizării din 1948*, http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Legea_Na%C5%A3ionaliz%C4%83rii_din_1948.

Evseev, Ivan (1994), *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Timișoara, Amarcord.

Fibulă, https://ro.wikipedia.org/wiki/Fibul%C4%83.

Manuela Golea, „Fusul cu zurgălăi, enigma civilizației lemnului din România", în *MagnaNews*, 23.08. 2017, https://magnanews.ro/2017/08/23/fusul-cu-zurgalai-enigma-civilizatiei-lemnului-din-romania/.

Muzeul Național de istorie a României, *Exponatul lunii noiembrie 2017 la Muzeul Naţional de Istorie a României: Venus Pudica pe o furcă de tors din os descoperită la Capidava*, https://www.mnir.ro/index.php/portfolio/exponatul-lunii-noiembrie-2017-la-muzeul-national-de-istorie-a-romaniei-venus-pudica-pe-o-furca-de-tors-din-os-descoperita-la-capidava/

Herodot (1984), *Istorii*, București, Editura Minerva.

Iordache, Gheorghe (1985), *Ocupații tradiționale pe teritoriul României*, Craiova, Editura Scrisul Românesc.

[18] Enciclopedia României, *Legea Naționalizării din 1948*, http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Legea_Na%C5%A3ionaliz%C4%83rii_din_1948.

[19] Institut Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Textile și Pielarie București, *Industria de textile și confecții din România*, http://www.certex.ro/cluster/index.php/industria-de-textile-confectii-din-romania.

[20] Demetra Bordeianu, *Fizico-chimia și proprietățile fibrelor*, p. 28.

Institut Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Textile și Pielarie București, *Industria de textile și confecții din România*, http://www.certex.ro/cluster/index.php/industria-de-textile-confectii-din-romania

Pamfile, Tudor (1910), *Industria casnică la români. Trecutul și starea ei de astăzi. Contribuțiuni de artă și tehnică populară*, București, Editura „Cooperativa".

Preda, Angelica (2016), *The textile vocabulary: hemp*, în vol. „Discourse as a Form of Multiculturalism in Literature and Comunication", Târgu Mureș, Editura Arhipelag XXI Press, p. 211-217.

POSSIBILITIES OF COMBINING GRAMMAR TERMS IN SCHOOLBOOKS

Crinela Marc
PhD Student, „Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: In the social and political context of the interwar and post-war period, the Romanian education system has experienced various paradigms of organization and setup, as generated by several reforms, with consequences over the manner according to which the content of textbooks is structured. Thus, Romanian language textbooks (and consequently, grammar books) abide to the requirements of an education system on its way to a more modern approach and according to specific research as conducted. The linguistic terminology, at a point between tradition and innovation, has known a significant development in the specialty literature, however, current textbooks retain only a selection of the basic concepts and their specific terminology, as they abide to the principle of the ease of access in the dissemination of content. The combining possibilities of grammatical terms have clasificator character, according to which any term can be integrated either into a statement, a definition, or a text describing its characteristics.

Keywords: noun, grammar terminology, grammatical term, definition, textbook

În acest studiu sunt evidențiate aspecte care privesc disponibilitățile combinatorii ale unor termeni gramaticali din câteva manuale școlare de la sfârșitul secolului al XIX-lea și din secolul al XX-lea.

Dat fiind faptul că termenii gramaticali sunt substantive, în lucrarea de față se au în vedere posibilitățile combinatorii ale substantivului comun propriu-zis, acesta fiind utilizat fie singur, independent (G.L.R., 2005: 95, 96), fie ca centru al grupului nominal, fie „însoțit de diverse determinări sintactice", numite adjuncți (G.L.R., 2005: 96), fie ca adjunct în structura grupurilor sintactice (G.L.R., 2005: 102). Potrivit G.L.R., „în calitate de centru al grupului nominal, substantivul își selectează adjuncții pe baza disponibilităților sale combinatorii și a proprietăților sale selecționale" (G.L.R., 2005: 96). Astfel, substantivul „se combină cu diferite tipuri de adjuncți, care pot fi: (a) substantive: casa *omului*; (b) pronume substitute: casa *lui* și nesubstitute: frate *mie*; numerale substitute: casa *primului*; (c) adjective propriu-zise: casa *veche*; pronominale: casa *aceea*; participiale: casa *dărâmată*; gerunziale: coșuri *fumegânde*; alte elemente cu un comportament adjectival, cum sunt unele numerale: *două* case; (d) grupări prepoziționale care conțin un substantiv: casă *de lemn*; un pronume: o casă *dintre acelea*; un numeral: o casă *din două*; un verb la supin: casă *de locuit*; un adverb: casa *de acolo*; (e) verbe la gerunziu: foc *arzând*; grupări prepoziționale care includ elemente corelative: livada *dintre casa ei și casa bunicilor*; prepoziții relative: casa *care îmi aparține*." (G.L.R., 2005: 96).

Plecând de la posibilitățile combinatorii enunțate în G.L.R., se poate observa faptul că termenii gramaticali, (exceptând situațiile când sunt monolexematici), apar ca grupuri nominale, alcătuite din doi, trei sau mai mulți membri, unde termenul de referință este fie centru, fie adjunct. În cazul termenilor gramaticali în care termenul de referință apare ca centru al structurii nominale, adjuncții sunt, de obicei, în majoritatea situațiilor, adjective propriu-zise sau participiale. Astfel, în cazul termenului *articol*, în structurile care se constituie ca grup nominal, acesta devine *termen bilexematic* sau *plurilexematic* (intră termeni în care primul desemnează clasa de cuvinte, iar următorul/următorii desemnează subclase de cuvinte; acești termeni au funcție clasificatoare, ierarhizează noțiunile desemnate, în cazul nostru, primul fiind un substantiv ce desemnează clasa de cuvinte, deci este un hiperonim, iar al doilea, respectiv al treilea termen, fiind un adjectiv, ce desemnează subclasa de cuvinte, deci este un hiponim: *articol hotărât, articol nehotărât, articol enclitic, articol proclitic, articol posesiv, articol adjectival*.

Astfel, în manualele enumerate în corpus apar următoarele situații în care adjuncții sunt adjective propriu-zise sau participiale:

- **articol enclitic**: ***articlu scurtat*** sau ***propriŭ*** (Manliu, 1889: 22)**;** ***articol postpozitiv sau enclitic*** (Cartojan-Rădulescu Pogoneanu, I, 1935: 181)**;** ***articol enclitic*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 225);

(Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 278, 279); (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 205); (Nisipeanu, IV, 1936: 432; (L.R., IV: 199) ; (VI, 1957: 57);
- **articol proclitic**: ***articlu întreg*** sau ***impropriŭ*** (Manliu, 1889: 22); ***articol proclitic*** (Nisipeanu, IV, 1936: 432);
- **articol hotărât**: ***articlu hotărîtor*** (Manliu, 1889: 23); ***articol hotărâtor*** *артикол готържтор* (Bucoavna, 1909: 102); ***articol propriu*** (Bucoavna, 1909: 102); ***articol adevărat și hotărâtor*** *артикол адевърат ши готържтор* (Bucoavna, 1909: 103); ***articol hotărît*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 225); (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 279); (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935: 179); (Andreescu ș.a., I, 1937: 165); (Nisipeanu, IV, 1936: 432); (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 205); (L.R., IV: 199); (VIII-XI, 1952: 32); (VI, 1957: 59);
- **articol nehotărât:** ***articlu nehotărîtor*** (Manliu, 1889: 23); ***articol ne hotărâtor*** (Bucoavna, 1909: 103); ***articol nehotărît*** (Nădejde, 1896: 42) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 225) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 278; 279); (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935: 178); (Andreescu ș.a., I, 1937: 165), (Nisipeanu, IV, 1936: 433) (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 205), (L.R., IV: 200) (VIII-XI, 1952: 34); (V-VI, 1954: 56); (VI, 1957: 57);
- **articol demonstrativ adjectival:**
articlu impropriŭ (Manliu, 1889: 23)
articol adjectival (Nădejde, 1896: 41); (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 225) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 277-278) (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935: 181) (Nisipeanu, IV, 1936: 433) (L.R., IV: 201) (VIII-XI, 1952: 34-35); (VI, 1957: 61);
- **articol posesiv genitival:** ***articlu impropriŭ*** (Manliu, 1889: 23); ***articol posesiv*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 225); (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 278); (Nisipeanu, IV, 1936: 432); (L.R., IV: 201); ***articol pronominal*** sau ***genitival*** (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935:182); ***articol posesiv*** *sau* ***genitival*** (L.R., IV: 201); (VI, 1957: 64);
- **articol hotărât proclitic**: ***articol posesiv*** (Nisipeanu, IV, 1936: 432); ***articol adjectival*** (Nisipeanu, IV: 433).

Examinând structurile enumerate, se găsesc câteva situații în care termenul centru este însoțit de adjuncți care apar în manuale ca determinări diferite; astfel, termenul *articol hotărât*, are ca element-centru substantivul „articol", iar adjuncții sunt fie adjectiv propriu-zis (*articlu* ***hotărîtor*** (Manliu, 1889: 23); *articol* ***hotărâtor*** *артикол готържтор* (Bucoavna, 1909: 102); *articol* ***propriu*** (Bucoavna, 1909: 102), fie adjectiv participial *articol* ***hotărît*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 225); (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 279); (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935: 179); (Andreescu ș.a., I, 1937: 165); (Nisipeanu, IV, 1936: 432); (Simonescu-Calmanovici, III: 205); (L.R., IV: 199); (VIII-XI, 1952: 32); (VI, 1957: 59).

În cele ce urmează, vom evidenția posibilitățile combinatorii ale termenilor gramaticali din manualele amintite în corpus, urmărind, îndeosebi, determinările sintactice. Astfel, substantivul-centru ce reprezintă termenul de referință care face trimitere la clasa de cuvinte, la partea de propoziție sau la categoriile gramaticale specifice (substantiv, articol, verb, subiect, predicat, complement, diateză, număr, mod, timp etc.) se combină cu o primă categorie de adjuncți, și anume, substantiv în genitiv:
- ***predicat verbal*** sau ***al acțiunii*** (Chelaru, III, 1915: 310) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 288) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 365);
- ***predicat al însușirii*** sau ***nominal*** (Chelaru, III, 1915: 310);
- ***complementul adjectivului*** (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 226);
- ***complementul adverbului*** (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 229).

Structurile nominale în care adjuncții sunt adjective propriu-zise sau participiale sunt cele mai frecvente, ele având ca termen-centru clasele de cuvinte și părțile de propoziție definite și descrise în manuale. Vom enumera câteva situații de acest tip:
- ***substantiv comun*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 140) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 215), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 273), (I. Nisipeanu, IV, 1936, 425), (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 197), (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu; I, 1935: 169), (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 200), (L.R., IV: 188), (VIII-XI, 1952: 21), (VI, 1957: 22), (VII, 1967: 147);

- ***nume propriu*** (Bucoavna, 1909: 113);
- ***substantiv propriu*** (Bucoavna, 1909: 113), (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 140) (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu; I, 1935: 169), (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 197), (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 199), (VIII-XI, 1952: 21), (VI, 1957: 23), (VII, 1967: 147);
- ***adjectiv variabil*** (VII, 1965: 186);
- ***adjectiv invariabil*** (VII, 1965: 186);
- ***adjectiv pronominal*** (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 272);
- ***pronume personal*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 143) (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935: 191) (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 260), (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 287) (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935:191) (Nisipeanu,1936: 437) (Simonescu-Calmanovici, III: 214) (Andreescu ș.a., I, 1937: 173) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 211) (VI, 1963: 171) (VII, 1965: 194) (VIII, 1971: 157);
- ***pronume reflexiv*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 146) (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 263), (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 290) (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 222) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 222) (VIII-XI, 1952: 59) (VI, 1963: 174) (VII, 1965: 197) (VIII, 1971: 160);
- ***pronume întărit*** (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 221);
- ***pronume posesiv*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 144) (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 261), (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 288) (Nisipeanu, IV, 1936: 438) (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 217) (Andreescu, 1937: 177) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 214) (VIII-XI, 1952: 59) (VI, 1963: 176) (VII, 1965: 198) (VIII, 1971: 163);
- ***adjectiv posesiv*** (Simonescu-Calmanovici, III: 217) (VIII-XI, 1952: 61) (VI, 1963: 177) (VII, 1965: 199);
- ***pronume demonstrativ (arătător)*** (Andreescu, 1937: 178);
- ***pronume demonstrativ*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 144) (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 264), (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 291) (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935: 196) (Nisipeanu, IV, 1936: 438) (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 218) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 216) (VIII-XI, 1952: 64) (VI, 1963: 178) (VII, 1965: 201) (VIII, 1971: 165);
- ***adjectiv demonstrativ*** (Nisipeanu,1936: 439) (Andreescu, 1937: 179) (VIII-XI, 1952: 66) (VI, 1963: 180) (VII, 1965: 202);
- ***numeral nehotărât*** (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 302) (Nisipeanu, IV, 1936: 488);
- ***pronume nehotărât*** (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 268), (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 295); (Andreescu, 1937: 180) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 220) (VIII-XI, 1952: 69) (VII, 1965: 207) (VIII, 1971: 168);
- ***adjectiv nehotărât*** (VIII-XI, 1952: 71) (VII, 1965: 208);
- ***pronume nehotărât*** (VIII-XI, 1952: 70, 71);
- ***pronume relativ*** (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 268), (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 295) (Cartojan; Rădulescu-Pogoneanu, I, 1935:197) (Nisipeanu,1936: 440) (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 221) (Andreescu, 1937: 180) (VIII-XI, 1952: 67) (VI, 1963: 187) (VII, 1965: 206) (VIII, 1971: 168);
- ***pronume relativ-interogativ*** (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 218) (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 145);
- ***pronume interogativ*** (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 267), (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 294) (Nisipeanu, IV, 1936: 441) (Simonescu-Calmanovici, III, 1946: 222) (Andreescu, 1937: 180) (VI, 1963: 182) (VII, 1965: 205) (VIII, 1971: 167);
- ***pronume relativ-interogativ*** (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 218) Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 145);
- ***pronume interogativ (întrebător)*** (VIII-XI, 1952: 43);
- ***adjectiv interogativ*** (VIII-XI, 1952: 68) (VI, 1963: 184) (VII, 1965: 205);
- ***pronume neutru*** (Nisipeanu, IV, 1936: 437);
- ***numeral cardinal*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 148) (Chelaru-Strușeanu, II, 1935: 272) (Chelaru-Strușeanu, IV, 1935: 302) (Nisipeanu, IV, 1936: 487) (Andreescu, 1937: 181) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 222) (VIII-XI, 1952: 72) (VI, 1963: 189) (VII, 1965: 210) (VIII, 1971: 171);

- ***numeral ordinal*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 148) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 273) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 305) (Nisipeanu,1936: 487) (Andreescu, 1937: 181) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 223) (VIII-XI, 1952: 74) (VI, 1963: 191) (VII, 1965: 213) (VIII, 1971: 171);
- ***numeral multiplicativ*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 149) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 274), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 307) (Nisipeanu, IV, 1936: 487) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 224) (VIII-XI, 1952: 76) (VI, 1963: 193) (VII, 1965: 212) (VIII, 1971: 171);
- ***numeral colectiv*** (VIII, 1971: 171);
- ***numeral distributiv*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 148) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 274) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 306) (Nisipeanu, IV, 1936: 487) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 224) (VIII-XI, 1952: 77) (VI, 1963: 194) (VII, 1965: 212) (VIII, 1971: 171);
- ***numeral adverbial*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 274) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 307) (Nisipeanu,1936: 488) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 224) (VIII-XI, 1952: 76) (VII, 1965: 213);
- ***(conjuncțiune) coordonătoare*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 278) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 353)
- ***conjuncție coordonatoare*** (Nisipeanu, IV, 1936: 493) (VIII, 1971: 203);
- ***(conjuncțiune) subordonătoare*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 278) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 353);
- ***conjuncție subordonătoare*** (Nisipeanu, IV, 1936: 493) (VIII, 1971: 203);
- ***locuțiune conjuncțională*** (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 353) (Nisipeanu, IV, 1936: 493) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 227) (VIII, 1971: 203);
- ***(prepozițiune) simplă*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 277), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 351);
- ***(prepozițiune) compusă*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 277), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 351);
- ***subiectul inclus*** (VIII, 1971: 209);
- ***subiect subînțeles*** (VIII, 1971: 209);
- ***subiect multiplu*** (VIII, 1971: 209);
- ***subiect arătat de înțeles*** (Chelaru, III, 1915: 313);
- ***subiect logic*** (VIII, 1971: 210);
- ***subiect gramatical*** (Chelaru, III, 1915: 313) (VIII, 1971: 210);
- ***predicat verbal*** (Nisipeanu,1936: 511) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 239) (VIII; 1971: 210);
- ***predicat nominal*** (Nisipeanu, IV, 1936: 511) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 239) (VIII; 1971: 210);
- ***element predicativ*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 288) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 366);
- ***nume predicativ*** (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 239);
- ***atribut adjectival*** (Chelaru, III, 1915: 318) (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 99) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 292), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 369) (Andreescu, 1937: 187) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 242);
- ***atribut substantival*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 99) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 297), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 371) (Andreescu, 1937: 187) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 242);
- ***apoziția simplă*** (Chelaru, III, 1915: 320) (VIII; 1971: 216);
- ***apoziția desvoltată*** (Chelaru, III, 1915: 320);
- ***(apoziția) dezvoltată*** (VIII; 1971: 216);
- ***atribut genetival*** (Chelaru, III, 1915: 320);
- ***atribut genitival*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 296), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 371);
- ***atribut prepozițional*** (Chelaru, III, 1915: 321) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 297), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 371);
- ***atribut verbal*** (Chelaru, III, 1915: 322) (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 100) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 297), (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 371) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 243);
- ***atribut adverbial*** (Chelaru, III, 1915: 322) (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 101) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 298) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 371);

- ***complement drept*** (Chelaru, 1915: 329, 337), (Chelaru, 1923: 386) (Chelaru-Struțeanu, I, 1923: 214, 215) (Prejbeanu-Platamona, II, 1930: 254) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 372, 374), (Holban-Rusu, 1939: 120), (III, 1947: 354);
- ***complement direct*** (Dragomirescu-Adamescu, 1912: 278) (Holban, II, 1921: 174) (Șotropa, 1923: 164), (Adamescu-Dragomirescu, 1923: 220) (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 102, 106) (Prejbeanu-Platamona, II, 1930: 254) (Teodoru, III, 1933: 248, 249) (Pop-Papadopol, IV, 1935: 258, 260) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, III, 1935: 314) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, IV, 1936: 517) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 301) (Dragomirescu-Rusu, 1936: 140) (Șerban-Todor, III, 1937: 339) (Șerban-Todor, IV, 1937: 272, 275, 276) (Andreescu, 1937: 188) (Purcaru-Mărculescu-Andreescu, I, 1938: 289) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 244) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, I, 1946: 224) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, III, 1946: 292) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 248) (Damianovici, 1942: 419) (Zamfirescu-Teodoru, I, 1946: 166) (Zamfirescu-Teodoru, II, 1946: 251, 252) (Simonescu-Calmanovici, I, 1946: 199) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 304) (Rosetti-Byck, 1946: 374) (III, 1947: 354) (VIII, 1971: 218);
- ***obiect direct*** (Dragomirescu-Rusu, 1936: 144) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 303);
- ***complement nedrept*** (Chelaru, 1915: 330, 337), (Chelaru, 1923: 387) (Chelaru-Struțeanu, I, 1923: 215) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 373, 374)
- ***complement indirect*** (Dragomirescu-Adamescu, 1912: 278) (Șotropa, 1923: 164), (Adamescu-Dragomirescu, 1923: 221) (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 102, 106) (Teodoru, III, 1933: 249) (Pop-Papadopol, IV, 1935: 258, 260)(Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 303) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, III, 1935: 314) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, IV, 1936: 518) (Dragomirescu-Rusu, 1936: 140, 144) (Șerban-Todor, III, 1937: 340) (Șerban-Todor, IV, 1937: 272, 275, 276) (Andreescu, 1937: 188) (Purcaru-Mărculescu-Andreescu, I, 1938: 289) (Marinescu-Bedeleanu, IV, 1937: 244) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, I, 1946: 224) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, III, 1946: 293) (Marinescu- Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 249) (Damianovici, 1942: 421) (Zamfirescu-Teodoru, I, 1946: 167) (Zamfirescu-Teodoru, II, 1946: 252) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 304) (Rosetti-Byck, 1946: 374) (III, 1947: 354) (VIII, 1971: 219);
- ***obiect indirect*** (Dragomirescu-Rusu, 1936: 144) (Iordan-Sascuteanu, 1945: 308) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 302, 303);
- ***complement circumstanțial*** (Chelaru, 1915: 332) (Holban, II, 1921: 174) (Chelaru, 1923: 388) (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 103), (Prejbeanu-Platamona, II, 1930: 255) (Teodoru, III, 1933: 249, 250) (Pop-Papadopol, IV, 1935: 259, 260); (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 304) (Șerban-Todor, III, 1937: 341, 342) (Șerban-Todor, IV, 1937: 273, 275) (III, 1947: 354, 355) (Dragomirescu-Rusu, 1936: 141) (Damianovici, 1942: 423) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, I, 1946: 225) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 249) (Zamfirescu-Teodoru, I, 1946: 167) (Zamfirescu-Teodoru, II, 1946: 253);
- ***complement simplu*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 299);
- ***complement desvoltat*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 299).

Pe lângă structurile nominale bimembre, există şi structuri plurimembre, substantivul-centru fiind dublu determinat; apar construcții în care:

a) ambii adjuncți sunt adjective propriu-zise:
- ***pronume personal intensiv*** (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 300, 301);
- ***adjectiv pronominal posesiv*** (VIII, 1971: 163);
- ***adjectivul pronominal demonstrativ*** (VIII, 1971: 165);
- ***adjectiv pronominal interogativ*** (VIII, 1971: 167);
- ***numeral cardinal propriu-zis*** (VIII, 1971: 171);
- ***atribut substantival genitival*** (VIII; 1971: 216);
- ***atribut substantival prepoziționa****l* (VIII; 1971: 216);
- ***complementul circumstanțial condițional*** (VIII, 1968: 227), (VIII, 1971: 225);
- ***complementul circumstanțial concesiv*** (VIII, 1968: 228), (VIII 1971: 226).

b) primul adjunct este un adjectiv propriu-zis, iar al doilea un adjectiv participial:
- ***pronume personal întărit*** (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 300);

- ***adjectivul pronominal nehotărît*** (VIII, 1971: 168);
- ***complement propriu zis*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 298) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 372);

Un alt tip de adjuncți care se combină cu un termen de referință pentru a alcătui termeni gramaticali o reprezintă grupările prepoziționale care cuprind un substantiv. Structurile nominale formate astfel sunt mult mai puține, comparativ cu cele descrise anterior și au în structura lor, pe lângă elementul-centru, o grupare sintactică alcătuită dintr-un substantiv precedat de o prepoziție cu regim de acuzativ:

- ***pronume de întărire*** (VIII-XI, 1952: 55) (VIII, 1971: 160);
- ***circumstanțial de loc*** (Dragomirescu-Adamescu, 1912: 279) (Chelaru, 1915: 332, 333), (Chelaru, 1923: 389) (Chelaru-Struțeanu, I, 1923: 216) (Adamescu-Dragomirescu, 1923: 222) (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 103, 107), (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 305) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 245) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, I, 1946: 225) (Marinescu- Bedeleanu-Nagy, III, 1946: 293) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 249) (Purcaru-Mărculescu-Andreescu, I, 1938: 289) (Rosetti-Byck, 1946: 375);
- ***complement de loc*** (Prejbeanu-Platamona, II, 1930: 255) (Iordan-Sascuteanu, 1945: 313);
- ***determinațiune de loc*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***circumstanțial de timp*** (Dragomirescu-Adamescu, 1912: 280) (Chelaru, 1915: 333, 338), (Chelaru, 1923: 389) (Chelaru-Struțeanu, I, 1923: 216) (Adamescu-Dragomirescu, 1923: 222) (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 104, 107), (Teodoru, III, 1933: 250) (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 306) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 245) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, I, 1946: 225) (Marinescu- Bedeleanu-Nagy, III, 1946: 293) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 249, 250) (Purcaru-Mărculescu-Andreescu, I, 1938: 290) (Rosetti-Byck, 1946: 375);
- ***determinațiune de timp*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***complement de timp*** (Iordan-Sascuteanu, 1945: 311) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 305);
- ***determinațiune de mod*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***circumstanțial de mod*** (Dragomirescu-Adamescu, 1912: 280) (Chelaru, 1915: 334, 339), (Adamescu-Dragomirescu, 1923: 222) (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 104, 107), (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 307) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 245) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, I, 1946: 225) (Marinescu- Bedeleanu-Nagy, III, 1946: 293) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 249) (Rosetti-Byck, 1946: 375);
- ***complement (circumstanțial) de mod*** (Iordan-Sascuteanu, 1945: 311) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 305);
- ***complement de mod*** (Iordan-Sascuteanu, 1945: 311) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 305) (Simonescu-Calmanovici, I, 1946: 200) (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 228);
- ***determinațiune de cauză*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***circumstanțial de cauză*** (Dragomirescu-Adamescu, 1912: 280) (Chelaru, 1915: 334, 339), (Chelaru-Struțeanu, I, 1923: 216) (Adamescu-Dragomirescu, 1923: 222) (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 104) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, III, 1935: 316) (Purcaru-Mărculescu-Andreescu, I, 1938: 290) (Rosetti-Byck, 1946: 375)
- ***complement ce cauză*** (III, 1947: 355);
- ***circumstanțial de scop*** (Chelaru, 1915: 335), (Adamescu-Dragomirescu, 1929: 105), (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 309) (Purcaru-Mărculescu-Andreescu, I, 1938: 290) (Rosetti-Byck, 1946: 375);
- ***adverb de mod*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 275) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 350) (Nisipeanu,1936: 489) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 227) (VII, 1965: 247);
- ***adverb de loc*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 275) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 349) (Nisipeanu, 1936: 489) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 227) (VII, 1965: 248);
- ***adverb de timp*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 275) (Chelaru-Struțeanu, IV, 1935: 350) (Nisipeanu,1936: 489) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 227) (VII, 1965: 247).

Există o categorie de termeni gramaticali ce reprezintă construcții nominale complexe, în care adjuncții devin rezultatul îmbinării grupurilor prepoziționale ce conțin substantiv cu adjective propriu-zise:

- ***substantive defective de număr*** (Simonescu-Calmanovici, III: 199), (VII, 1967: 149);

- ***circumstanțial de cauză, scop și instrumental*** (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 308);
- ***determinațiune circumstanțială de loc*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***complement circumstanțial de loc*** (Prejbeanu-Platamona, II, 1930: 255) (Teodoru, III, 1933: 250) (Pop-Papadopol, IV, 1935: 259, 260) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, III, 1935: 315) (Șerban-Todor, III, 1937: 341) (Șerban-Todor, IV, 1937: 273) (Andreescu, I, 1937: 189), (Holban-Rusu, 1939: 121), (Zamfirescu-Teodoru, I, 1946: 168) (Zamfirescu-Teodoru, II, 1946: 254) (Simonescu-Calmanovici, I, 1946: 199) (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 227) (III, 1947: 355) (VIII; 1971: 221);
- ***determinațiune circumstanțială de timp*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***complement circumstanțial de timp*** (Prejbeanu-Platamona, II, 1930: 255) (Teodoru, III, 1933: 250) (Pop-Papadopol, IV, 1935: 259, 260) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, III, 1935: 315) (Șerban-Todor, III, 1937: 342) (Șerban-Todor, IV, 1937: 274) (Holban-Rusu, 1939: 122) (Iordan-Sascuteanu, 1945: 313) (Zamfirescu-Teodoru, I, 1946: 168) (Zamfirescu-Teodoru, II, 1946: 254) (Simonescu-Calmanovici, I, 1946: 200) (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 227) (III, 1947: 355)
- ***determinațiune circumstanțială de mod*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***complement circumstanțial de mod*** (Prejbeanu-Platamona, II, 1930: 256) (Teodoru, III, 1933: 250, 251) (Pop-Papadopol, IV, 1935: 259, 260) (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, III, 1935: 315) (Șerban-Todor, III, 1937: 343) (Șerban-Todor, IV, 1937: 274) (Holban-Rusu, 1939: 122) (Zamfirescu-Teodoru, I, 1946: 169) (Zamfirescu-Teodoru, II, 1946: 255) (Simonescu-Calmanovici, I, 1946: 200) (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 227) (III, 1947: 355);
- ***determinațiune circumstanțială de cauză*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***determinațiune de cauză*** (Selăgian-Bologa-Precup, I-II, 1922: 296);
- ***circumstanțial de cauză propriu zis*** (Chelaru, 1915: 335), (Chelaru-Struțeanu, II, 1935: 309);
complement circumstanțial de cauză (Teodoru, III, 1933: 251) (Pop-Papadopol, IV, 1935: 259) (Șerban-Todor, III, 1937: 344) (Șerban-Todor, IV, 1937: 275) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 245) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, III, 1946: 293) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 249) (Iordan-Sascuteanu, 1945: 311) (Iordan-Sascuteanu, 1946: 306) (Zamfirescu-Teodoru, I, 1946: 169) (Zamfirescu-Teodoru, II, 1946: 255) (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 228) (III, 1947: 355);
- ***complement circumstanțial de scop*** (Nisipeanu-Popescu-Ionescu, III, 1935: 316) (Șerban-Todor, III, 1937: 345) (Șerban-Todor, IV, 1937: 275) (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 245) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, III, 1946: 293) (Marinescu-Bedeleanu-Nagy, IV, 1946: 249) (Simonescu-Calmanovici, II, 1946: 228) (III, 1947: 355);
- ***complement circumstanțial de scop*** sau ***final*** (Teodoru, III, 1933: 251);
- ***complement circumstanțial de cauză (final)*** (Pop-Papadopol, IV, 1935: 259);
- ***numerale adverbiale de repetițiune*** (Adamescu-Dragomirescu, II, 1929: 148);
- ***numeral adverbial (de repetiție)*** (VIII, 1971: 171).

De asemenea, în virtutea principiului economiei în limbă, apar situații când din grupul nominal dispare elementul-centru, iar locul acestuia este suplinit de adjuncți: termenul gramatical de *propoziția subordonată subiectivă* devine ***subiectiva*** (VIII, 1971: 243), *propoziția subordonată predicativă* devine ***predicativă*** (Marinescu- Bedeleanu, IV, 1937: 255), propoziția subordonată atributivă devine ***atributivă*** (Chelaru, III, 1915: 360).

În concluzie, termenii gramaticali reprezintă grupuri nominale relevante pentru posibilitățile combinatorii ale substantivului, reliefând disponibilitatea elementelor componente de a intra în relație sintactică. Structurile terminologice au o gamă largă de substantive-centru, însă în ceea ce privește adjuncții, aceștia reprezintă o gamă relativ restrânsă privind tipurile de combinații: substantiv-centru + substantiv (în genitiv), substantiv-centru + grupări prepoziționale care au substantiv, substantiv-centru + adjectiv propriu-zis sau adjectiv participial, substantiv-centru + adjectiv propriu-zis + adjectiv propriu-zis/adjectiv participial, substantiv-centru + adjectiv propriu-zis + grupare prepozițională cu substantiv.

CORPUS:

- Dr. Ilarion Puşcariu, *Limba maternă în Institutele Pedagogice şi clasele poporale române*, Tipografia Archidiecesana Greco-Or., Sibiiu, 1875;

- I. Manliu, Curs practic și gradat de Gramatică română, Partea etimologică pentru usul claselor secundare, Ediținea III-a, Tipografia „Carol Göbl”, Bucuresci, 1889;
- H. Tiktin, *Gramatica romînă pentru învățământul secundar. Teorie și practică*, Partea I, *Etimologia*, Editura Librăriei Școlelor Frații Șaraga, Iași, 1892;
- Ioan Nădejde, *Gramatica română pentru învețământul secundar*, Partea I, *Etimologiea*, Ediția a II-a, Editura Librăriei Școlelor Frații Șaraga, Iași, 1896;
- *Bucoavna moldovenească*, alcătuită de misioneriul eparhial Arhimandrituul Gurie, Chișinău, Tipografia Eparhială, 1909;
- Mihail Dragomirescu, Gh. Adamescu, *Carte de limba română pentru clasa a IV-a a Școalelor secundare de băieți și fete,* București, Editura Librăriei Socec, 1912;
- G. I. Chelaru, *Carte de limba română (Cetire, Compunere, Sintaxă) pentru clasa a III-a*, București, Institutul de Arte Grafice, 1915;
- Const. Al. Holban, *Carte de limba română, pentru clasa a II-a secundară*, București, Editura „Cartea Românească”, 1921;
- Angela Selăgian, V. Bologa, Emil Precup, *Carte de limba română pentru clasa I și II-a secundară de fete și băieți*, București, Editura ”cartea Românească”, 1922;
- Dr. Calistrat Șotropa, *Manual de Limba română (Carte de Cetire și Gramatică), pentru clasa întâia a școalelor secundare de băieți și de fete*, Editura „Astra”, Cernăuți, 1923;
- G. I. Chelaru, *Carte de limba română (Cetire și literatură – Ccompunere – Gramatică) pentru clasa IV a Școalelor Normale de Învățători și Învățătoare*, Editura „Cartea Românească”, București, 1923;
- G. I. Chelaru, S. Struțeanu, *Carte de limba română (citire, compunere, gramatică) pentru clasa I-a a Școalelor secundare de băieți și de fete*, Editura „Cartea Românească”, București, 1923;
- Gheorghe Adamescu, Mihail Dragomirescu, *Manual de limba română (carte de citire și gramatică) pentru clasa a II-a a Școalelor secundare de băieți și fete*, București, Editura Librăriri Socec, 1929;
- Natalia Prejbeanu, Lucreția Platamona, *Carte de limba română pentru clasa a II-a a Școalelor profesionale, de meserii și industriale de băieți și fete*, Editura Națională Ciornei, București, 1930;
- Olga Teodoru, Carte de limba română, pentru clasa a III-a, București, 1933;
- N. Cartojan, I. A. Rădulescu-Pogoneanu, *Carte de limba română pentru clasa I a Școalelor secundare (licee, gimnazii, școale normale, seminarii)*, Editura „Scrisul românesc”, Craiova, 1935;
- Gh. I. Chelaru, Scarlat Struțeanu, *Limba română, Lectură, compunere, gramatică pentru clasa a II-a a Școalelor secundare de băieți și fete*, Ediția a III-a, Editura Ziarului Universul S.A., București, 1935;
- Gh. Chelaru, Scarlat Struțeanu, *Limba română, Texte și teoria literară, compunere și gramatică pentru clasa a IV-a a Școalelor secundare de băieți și fete*, Ediția a II-a, Editura Ziarului Universul S.A., București, 1935;
- Ștefan Pop, Paul Papadopol, *Carte de limba română, pentru clasa a IV-a secundară*, Editura „Cultura Românească”, București, 1935;
- Ioan Nisipeanu, Ioan Popescu, Al. Ionescu, *Carte de limba română pentru clasa a III-a a Școalelor secundare*, Editura „Cugetarea”, București, 1935;
- Mihail Dragomirescu, N. I. Rusu, *Carte de limba română pentru clasa a II-a a Școalelor secundare de băieți și fete*, București, 1936;
- Ioan Nisipeanu, Al. Ionescu, Ioan Popescu, *Stil și compoziție. Carte de limba română pentru clasa a IV-a a Școalelor secundare*, Editura „Cugetarea”, București, 1936;
- *Limba română pentru clasa a IV-a secundară, după 1936*;

- George Marinescu, D. Bedeleanu, *Carte de Limba română pentru clasa a IV-a secundară, gimnazii, şcoli normale şi învăţământ minoritar*, Editura „Scrisul Românesc S.A.”, Craiova, 1937;
- Iosif Andreescu, I. Purcaru, Nic. Ceaușanu, *Carte de limba română pentru clasa I a Liceelor Industriale*, 1937;
- Gheorghe Șerban, Avram P. Todor, *Limba română, clasa a III-a secundară*, Editura Librăriei Pavel Suru, 1937;
- Gheorghe Șerban, Avram P. Todor, *Limba română, clasa a IV-a secundară,* Editura Librăriei Pavel Suru, 1937;
- I. Purcaru, I. Mărculescu, I. Andreescu, *Limba română pentru gimnaziile şi liceele comerciale de băieţi şi fete, clasa I*, Editura Libăria Școalelor, Craiova, 1938;
- Const. Al. Holban, N. I. Rusu, Ion Popescu, Ștef. Șerbănescu, *Manual de limba română, pentru clasa I-a Licee Industriale de băieți*, București, Libăria Pavel Rusu, 1939;
- Constantin Damianovici, *Carte de limba română, pentru clasa I-a secundară și comercială*, Editura Națională Gh. Mecu, București, 1942;
- A. Rosetti, J. Byck, *Manual de literatură şi limbă română, pentru clasa a IV-a secundară*, Editura Forum, București, 1946;
- Iorgu Iordan, H. Sascuteanu, *Carte de limba română pentru clasa a I-a*, Editura Socec, 1946;
- Iorgu Iordan, H. Sascuteanu, *Carte de limba română pentru clasa a II-a*, Editura Socec, 1946;
- Iorgu Iordan, H. Sascuteanu, *Carte de limba română pentru clasa a III-a*, Editura Socec, 1946;
- Dan Simonescu, S. Calmanovici, Carte de *limba română pentru clasa a II-a a gimnaziului unic*, București, 1946;
- Dan Simonescu, S. Calmanovici, Carte de *limba română pentru clasa a III-a a gimnaziului unic*, București, 1946;
- Dan Simonescu, S. Calmanovici, Carte de *limba română pentru clasa a I-a a gimnaziului unic*, București, 1946;
- Dan Simonescu, S. Calmanovici, Carte de *limba română pentru clasa a III-a a gimnaziului unic*, București, 1946;
- Mariana Zamfirescu, Olga Teodoru, *Limba română pentru clasa a I-a gimnazială*, Editura Socec, 1946;
- Mariana Zamfirescu, Olga Teodoru, *Limba română pentru clasa a II-a gimnazială*, Editura Socec, 1946;
- George Marinescu, D. Bedeleanu, G. Nagy, *Carte de limba română pentru clasa a I-a secundară*, Editura Minerva, !946;
- George Marinescu, D. Bedeleanu, G. Nagy, *Carte de limba română pentru clasa a III-a secundară*, Editura Minerva, !946;
- George Marinescu, D. Bedeleanu, G. Nagy, *Carte de limba română pentru clasa a IV-a secundară*, Editura Minerva, !946;
- N. Popovici, M. Nanu, Carte de limba română pentru clasa I-a a gimnaziului unic, Editura Standard Graphica, 1946;
- *Manual de limba română pentru clasa a III-a a Gimnaziului unic*, alcătuit de un grup de profesori, Editura de Stat, București, 1947;
- *Gramatica limbii române. Manual pentru clasele VIII-XI*, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, București, 1952;
- G. N. Dragomirescu, Ștefania Golopenția, *Gramatica limbii romîne, Manual pentru clasa a VI-a*, Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1957;

- *Limba română, Manual pentru clasa a VI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1963;
- *Limba română, Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1965;
- *Limba română, Manual pentru clasa a VII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967;
- *Limba română, Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971.

BIBLIOGRAFIE:

Bidu-Vrănceanu (2010) – Angela Bidu-Vrănceanu (coord.), *Terminologie și terminologii*, Editura Universității din București.
Bidu-Vrănceanu, II (2010) – Angela Bidu-Vrănceanu (coord.), *Terminologie și terminologii*, vol. II, Editura Universității din București.
GLR (1954) – *Gramatica limbii romîne*, vol. I, Editura Academiei Republicii Populare Romîne.
GLR (1963) – *Gramatica limbii romîne*, vol. I, Editura Academiei Republicii Populare Romîne.
GLR (1966) – *Gramatica limbii române*, vol. I, Editura Academiei Republicii Socialiste România.
GLR (2005) – *Gramatica limbii române, vol. I, Cuvântul*, Editura Academiei Române.

SYNCHRONOUS AND DIACHRONIC PERSPECTIVE ON THE ROMANIAN DISCOURSE MARKER PĂI AND ITS ENGLISH EQUIVALENT WELL IN PROFESSIONAL SPOKEN INTERACTION. A CORPUS ANALYSIS

Cristina Andreea Stan
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Based on five corpora: CIVMP[1], IVLRA[2], CLRVAN[3], LRVMI[4] and ITICMC[5] and by using two essential methods for this type of research: comparative-historical method and corpus linguistics, this paper aims, on the one hand, through synchronous perspective, to find out and interpret the correspondences between Romanian and English regarding the distribution, occurrence, frequency and functionality of the two discourse markers păi and well at the level of professional spoken interaction and on the other hand, through diachronic perspective, to establish and compare the stages of evolution of păi. We have analyzed these two discourse markers in an attempt to see their uses, their functions and to record in a statistic the number of occurrences and the frequency with which they are used in this type of discourse.

Keywords: discourse markers, corpus linguistics, comparison method, synchronous perspective, diachronic perspective.

1. Introducere

Prin intermediul comparației și a lingvisticii de corpus, această lucrare își propune pe de o parte, prin utilizarea perspectivei sincronice (vezi *infra* 2.1), constatarea și interpretarea corespondențelor dintre limba română și limba engleză, în ceea ce privește distribuția, ocurența, frecvența, utilizarea și (poli)funcționalitatea mărcilor discursive *păi* și *well* de la nivelul interacțiunii verbale profesionale (vezi *infra* 2.1.1 și 2.1.2), iar pe de altă parte, prin utilizarea *perspectivei diacronice* (vezi *infra* 2.2), stabilirea și compararea etapelor de evoluție ale lexemului *păi*. Astfel, pentru a realiza comparația din punct de vedere sincronic dintre cele două sisteme lingvistice în ceea ce privește mărcile discursive *păi* și *well*, este necesară aplicarea *principiului comparației fenomenelor discursive* situate în stadii de evoluție echivalente (Munteanu 2005: 122), fenomene discursive identificate în urma analizei atente a corpusurilor CIVMP, IVLRA, CLRVAN, LRVMI și ITICMC și a *principiului gradului de relevanță diferit al asemănărilor* (Munteanu 2005: 122) din punct de vedere pragmatic și discursiv dintre limbile română și engleză. Utilizând perspectiva diacronică, compararea etapelor de evoluție ale mărcii discursive *păi* reclamă aplicarea *principiului comparării cuvintelor în evoluția lor* (Munteanu 2005: 122).

2. Analiza datelor

2.1. *Păi* și *well* – Mărci discursive în limbile română și engleză în comunicarea profesională. Studiu contrastiv. Perspectivă sincronică

2.1.1. Orientarea/poziția în enunț

[1] Gheorghe, Mihaela (coordonator), Stanca, Măda, Marian, Săftoiu, 2009, *Comunicarea la locul de muncă. Corpus de interacțiune verbală în mediul profesional*, Brașov, Editura Universității Transilvania.
[2] Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana (coordonator), 2002, *Interacțiunea verbală în limba română actuală*, București, Editura Universității din București.
[3] Hoarță Cărăușu, Luminița (coordonator), 2013, *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".
[4] Bochmann, Klaus, Vasile, Dumbravă, 2000, *Limba română vorbită în Moldova istorică*, Volumul II. Texte, Leipzig, Leipsiger Universitätsverlang.
[5] Coposescu, Liliana, Gabriela, Chefneux, 2008, *Institutional Talk and Intercultural Communication in Multinational Companies. Corpus of Spoken Interactions in English*, Brașov, Editura Universității Transilvania.

O primă asemănare care privește mărcile discursive *păi* și *well* este reprezentată de faptul că cele două mărci de discurs, în cadrul pasajelor de interacțiune verbală profesională preluate din CIVMP, IVLRA, CLRVAN, LRVMI și ITICMC pot apărea[6]:

2.1.1.1. La începutul aserției

(1) D. **Păi** ↑ îi <F CHELTUIM>. (Discuție între psihopedagog și elev în sediul ONG) (CLRVAN 2013: 193).

(2) R3. **Well** but he brings his scenario from another version of seven A (Conferință telefonică) (ITICMC 2008: 79).

2.1.1.2. În interiorul aseriției

(3) A. Și:# m-am dus acolo↓ că trebuia să mă duc↓ și: începe să aștept <$_{IM}$ **păi** mai aşteptaţi încă vreo două ore.> da↑ la ce s-aştept? <$_{R/IM}$ **păi** treb să vin tovarşu e tovarşu e reţinut unde ştii tre' să vină tovarşu ca să organizeze> da↑ bine. la revedere. ma:mă ce mi-a făcut↓ nu mi-a plătit doi ani de zile cît am stat în detaşare în bucureşti↓ nu mi-a plătit cotizaţia de partid↓ şi cînd mă duc: să-mi iau mutaţia <$_{IM}$ **păi** dumneata nu eşti membru de partid.> nu↑ în carnetu ăsta iscălitura lui. JIgodia şi-a băgat banii în buzunar↓# pentru că l-am luat eu cu chestia asta şi-a băgat BAnii-n buzunar cotizaţia era:# te miri ce un NImic↓ (La catedră) (IVLRA 2002: 74).

(4) R1. And **well** now I have a VCB which can make a verify to be fixed, but I guess there is no problem her it's the very file P has crashed when he in a wrapping algorithm in a vibrant solution (Conferință telefonică) (ITICMC 2008: 79).

2.1.2. Polifuncționalitatea mărcilor discursive *păi* și *well*

Prin intermediul *metodei comparației*, a putut fi stabilită o a doua asemănare cu privire la mărcile discursive *păi* și *well*. Această asemănare se referă la funcțiile discursive pe care le pot îndepli în cadrul interacțiunii verbale profesionale. Așadar, rolurile discursive pe care le pot avea atât marca discursivă *păi* cât și echivalentul acesteia din limba engleză *well* sunt:

2.1.2.1. De a marca ideea conform căreia, conținutul replicii nu corespunde cu ceea ce este asertat sau întrebat anterior (t.n.) (Schiffrin 1987: 107)

(5) Marcel. Pentru că tot e clasă de uman pentru că toți știți că am avut ore la ei este o fată serioasă și este și șefa de clasă care într-adevăr ține clasa cât de cât în mână. S-ar putea să fie o soluție. S-ar putea.

Adina. Da **păi** o să supunem la vot cele două propuneri și-o să vedem. Domnu profesor [nume] vrea să ne mai spună ceva în legătură cu treaba asta (Consiliu profesoral) (CIVMP 2009: 22).

(6) R1. So I will interrupt you here. So, this importing only the centroids will have a different representation. Right?

F1. **Well**, if it's gonna be a mesh, only containing nodes (Conferință telefonică) (ITICMC 2008: 91).

2.1.2.2. De a marca o completare/extindere a răspunsului (t.n.) (Schiffrin 1987: 108)

(7) A. Tuburile de dren ↑ undi-o <F fost > ?

B. Aici mă doari ↓ (*susține pacienta la palpare*) și-n altî parti nu .

A. Da ↑ **păi** astea au fost pe cartilagiu ↓ (La spital) (CLRVAN 2013: 201)

[6] În cadrul pasajelor de limbă română și de limbă engleză utilizate în comunicarea din mediul profesional preluate din CIVMP, IVLRA, CLRVAN, LRVMI și ITICMC, nu au fost identificate ocurențe ale mărcii dinscursive *păi* și *well* la final de aserție.

(8) R3. So F2 had a VCB, and S had a VCB but S I think he fixed it, before going to vacation

F1. Yeah, you're right

R3. And **well** now I have a VCB which can make a verify to be fixed, but I guess there is no problem her it's the very file P has crashed when he in a wrapping algorithm in a vibrant solution

F1. Yeah (Conferință telefonică) (ITICMC 2008: 79).

2.1.2.3. De a introduce o modificare (t.n.) (Schiffrin 1987: 108)

(9) A. e ca să NU-L bage pe el în rahat <IM păi îi fac o scri:SOARE îi fac o scrisoare la /cece/ pentru măgăria asta↑ lu# lu domnu care mînca rahat de dimineaţa pînă seara↓ că el e# principial şi-mi fură mie banii de cotizaţie↓> <IM **păi** nu tovarşu↓ nu-i adevărat cum↑ cred că-i o încurcătură↓> şi se uită p-acolo# <IM ce s-o fi întîmplat? eu îl cunosc pe tovarăşu↑ este un cadru aşa de bun↓ profesor de limbă română.> pardon de: aşa↓ dar mîncător de rahat pîn' la dumnezeu. (În cancelarie) (IVLRA 2002: 74)

(10) F1. Ok? so we cannot define them on the on the centre of elements mesh.

R1. Mhum

F1. Right **well** I guess it should be possible, you can create a wheel connector at the centre of elements, I think (Conferință telefonică) (ITICMC 2008: 91).

2.1.2.4. De a crea un timp suplimentar de gândire (t.n.) (Schiffrin 1987: 109)

(11) A. NU CRONOMETREAZĂ NIMENI?

Grup de studenţi. Nu.

A. <Rîs **Păi**:>

(Rîsete)

A. Ionuţ încearcă să închei cred că s_o terminat. (În sala de curs) (CLRVAN 2013: 176)

(12) R3. **Well**, is this, I think, I realize I cannot appreciate now, but it seems too much, or is there something else that I also have to do in these 35 days?

F1. **Well** yes, test object, you have a separate task for test object for five hard days, that we need time allocation to preparate the test object

R3. Ok (Conferință telefonică) (ITICMC 2008: 86).

2.1.2.5. De a marca un dezacord sau un refuz (t.n.) (Schiffrin 1987: 114)[7]

(13) Cornel. Cartierul se dezvoltă cu oameni cu două trei mașini în curte nu cu

Adina. **Păi**

Ioana. Și cu puțini copii în case

Adina. **Păi** nu că dacă au bani o să înceapă să facă și copii (Consiliu profesoral) (CIVMP 2009: 43).

(14) F1. I'll let you know,

R3. Then you'll update

F1. Yeah

R3. Ok and I'll have 35 days for this analysis case

F1. Yes

[7] În CLRVAN, în situațiile conversaționale analizate: *În sala de curs (1)*, *În sala de curs (2)*, *La ora de limbă engleză*, *Lecție de gramatică (1)*, *Lecție de gramatică (2)*, *Discuție între psihopedagog și elev în sediul ONG (1)*, *Discuție între psihopedagog și elev în sediul ONG (2)* nu au fost identificate ocurențe ale mărcii discursive *păi* cu funcția de *a introduce un dezacord, un refuz* sau *o obiecție.*

R3. **Well** is this, I think, I realize I cannot appreciate now, but it seems too much (Conferință telefonică) (ITICMC 2008: 86).

În comportamentul discursiv al mărcilor *păi* și *well* s-a obsevat faptul că aceeași ocurență poate să primească interpretări diferite în funcție de contextul comunicativ, dar și că într-o singură ocurență pot coexista valori diferite ale aceleiași mărci discursive, această situație fiind determinată de condițiile de utilizare lingvistică, dar mai ales de contextul comunicativ (vezi *supra* exemplele (12) și (14)).[8]

2.2. Identificarea, compararea, descrierea și exemplificarea etapelor de evoluție ale lexemului *păi*. Studiu diacronic. Pragmaticalizarea adverbului de timp *apoi* – cu varianta *păi*

Constituirea mărcilor pragmatice a devenit obiect de cercetare al unei discipline recente, *Pragmatica istorică*. În cazul limbii române, Rodica Zafiu (2009: 779-793) inițiază și coordonează un amplu proces de cercetare a mijloacelor de exprimare a adresării în limba română veche, urmărindu-se pe de o parte evoluția formelor de adresare, iar pe de de altă parte, dobândirea valorilor pragmatice ale acestor forme. Pornind de la modelul propus de Zafiu (2009: 779-793), în această secțiune, în baza corpusului LRVMI, ne propunem ilustrarea itemului *apoi* (cu varianta *păi*), funcționanând frastic și transfrastic. Rodica Zafiu precizează că procesul de pragmaticalizare prin care s-a obținut din adverbul *apoi*, principala marcă de răspuns (*apoi* > *păi*), este atipic în comparație cu alte evoluții discursive ale unor adverbe temporale.[9] De la actualizarea unei *perspective externe – descrierea obiectivă a timpului*, *apoi* ajunge să redea descrierea anumitor *procese cognitive – perspectivă internă, subiectivă*. În alți termeni, tendința către subiectivizare care motivează de altfel întreg procesul de pragmaticalizare a unităților lexicale adverbiale, în cazul de față a adverbului de timp *apoi* cu varianta *păi* este dublată de tendința către *izomorfism* vizibilă în special în cazul limbilor romanice, dar mai ales, în cazul limbii române (v. Ionescu, Popescu 2018: 25). Aidoma modului în care am procedat cu perechea *păi-well* (vezi *supra* 2.1.2), în această secțiune ne propunem reliefarea polifuncționalității discursive (vezi *infra* 2.2.4. și 3.) a unităților lexicale avute în vedere (*apoi* cu varianta *păi*).

2.2.1. Etapele de evoluție ale lui *apoi* (cu varianta *păi*)

2.2.1.1. Prima etapă în evoluția semantico-funcțională a lui *apoi* (cu varinata *păi*) la statutul de marcă discursivă

Potrivit Ceciliei Popescu (2017), *apoi*, lexem provenit din limba latină din locuțiunea *ad post*[10], încă de la primele sale ocurențe în textele scrise în a doua jumătate a secolului al XVI-lea (v. *Psaltirea Scheiană*, vers. 493 / 5 / V) are o puternică semnificație temporală.

2.2.1.2. A doua etapă în evoluția semantică și funcțională a lui *apoi* (cu varinata *păi*) la statutul de marcă discursivă

[8] Acesta este motivul pentru care, un singur exemplu preluat din corpusurile de limbă română și de limbă engleză utilizate în comunicarea din mediul profesional poate ilustra simutan două funcții pe care le poate avea marca discursivă *păi* sau marca discursivă *well*. Prin aceasta se evidențiază relația indivizibilă dintre cele două mărci discursive și matricea discursiv-pragmatică în care acestea sunt inserate.

[9] schema tipologică de evoluție semantico-funcțională a adverbului *apoi* (și varianta *păi*) este realizată de către Rodica Zafiu (2009: 779-793).

[10] *apoi*, adv. – **1.** După aceea, pe urmă (sens temporal și, înv. Local). - **2.** Atunci, în cazul acesta (sens consecutiv). – **3.** Dar, altminteri (sens expletiv). **– 4.** Pe lângă asta, pe deasupra. – Var. **apăi**. – Mr. *apoi, apoea*, megl. *napoi, poia*, istr. *napoi*.

Lat. *ad post* (Pușcariu 98; Candrea-Dens., 1423; *REW* 195; *DAR*); cf. it. *appo* (v. sard. *appus*, v. latri. *apo*, mil. *apos*), v.port. *apos*. Pentru *–i*, cf. *noi*. (DER S.V. *apoi*). DER separă *apoi* < lat. *ad-post* de *păi* < lat. *post*, iar DLR optează pentru suprapunerea celor două forme în același articol.

Potrivit Rodicăi Zafiu (2009) și Ceciliei Popescu (2017), odată cu începutul secolului al XVIII-lea, *apoi* capătă valoare metadiscursivă de actualizare a unei concluzii pentru o întreagă serie de raționamente, dar și valoare discursivă de *conector conclusiv*.

2.2.1.3. A treia etapă în evoluția semantică și funcțională a lui apoi (cu varinata păi) la statutul de marcă discursivă[11]

Începând din secolul al XIX-lea, *apoi* capătă statut de *demarcator*, funcționând ca o *marcă a continuității discursive* (Zafiu 2009: 779). În alți termeni, în secolul al XIX-lea, utilizările lui *apoi* cu valoare strict temporală sunt în minoritate.

Aceeași unitate lexicală (*apoi* cu varianta *păi*) poate, în funcție de orientarea și de poziția sa în enunț, să funcționeze ca un conector frastic sau ca o marcă discursivă. În lucrarea *Limba Română vorbită în Moldova istorică, volumul al II-lea. TEXTE*, lexemul *apoi* are, în situațiile de comunicare instituționalizate (*La școală*: *1) Lecție de literatură română, clasa a XI-a, 2) Rundă de dezbateri între elevi, 3) Lecție de gramatică, clasa a VIII –a și la universitate: 1) Facultatea de Litere, examen la gramatica limbii române, 2) Facultatea de Geografie, seminar de georgrafie umană, 3) Facultatea de Filologie, curs de istoria literaturii române, 4) Lecție practică de pedagogie, anul III)* 11 ocurențe, în 6 fiind conector frastic cu semnificație temporală și în 5 marcă discursivă, iar *păi* are 18 ocurențe (vezi exemple *infra* 2.2.4).

***apoi* – conector frastic cu semnificație temporală**	**6 ocurențe** (vezi exemple *infra* (15), (16), (17))
***apoi* - conector transfrastic**	**5 ocurențe** (vezi exemple *infra* (18), (19))
păi – marcă discursivă	**18 ocurențe** (vezi exemple *infra* (20), (21), (22), (23), (24), (25))

2.2.2. *Apoi* – conector frastic cu semnificație temporală[12]

(15) Dar referitor la tema romanului proiectu pe comentariu ăă a fost sistematizate puțin temele, în primul rînd zbuciumu istoriei concentrat a sufletului unui om și moartea neamului care este trăită prin om **și-apoi** razboi […] (Lecție de literatură română, clasa a XI-a) (Limba Română vorbită în Moldova istorică 2000: 79)

(16) În faptul + că + ei au venit și au prezentat cazul lor și **apoi** au facut combaterea. (Rundă de dezbateri între elevi) (LRVMI 2000: 101)

(17) Vedeți + imi vine și mie mai greu și vouă la fel vă vine mai greu + pentru că + ar fi mai bine sa veniți + sa combateți și **apoi** să vă prezentați cazul. (Rundă de dezbateri între elevi) (LRVMI 2000: 101)

2.2.3. *Apoi* - conector transfrastic[13]

(18) ++ **Apoi** ++ îi greșala negatorilor + ei veneau ++ îi enunțau + argumentul sau combaterea și nu întăreau deci + îi nu lămureau îi ++ teza pe care ei + o înaintau + și îi + fiind menirea lor să combată + afirmatorii + îi + afirmau + deci + intăreau îi+ îi + argumentele + proprii. (Rundă de dezbateri între elevi) (LRVMI 2000: 101).

(19) Ca o altî cauzî -**apoi** ăâ +++ binențăles, condițiile sociale care și faza de tranziţye; -n-care trecem și-acuma ++ care și-a pus amprenta, cred ieu, cel mai clar +... ăă + asupraa + îm primu

[11] În limba română actuală, *apoi* nu se mai folosește decât sporadic ca marcă discursivă, ipostaza sa pragmaticalizată fiind *păi*.

[12] Pentru a ilustra situații concrete de comunicare la locul de muncă în care *apoi* este conector frastic cu semnificație temporală, au fost extrase exremple doar din LRVMI. Astfel, în situațiile discursive analizate, *apoi*, fiind conector frastric cu semnificație temporală, apare în LRVMI de 6 ori.

[13] Cu valoare de conector transfrastic, în LRVMI, *apoi* are 5 ocurențe.

rînd asupraa ++ ăă + mm + planific'ări + familiyaare; (Facultatea de Geografie, seminar de geografie umană) (LRVMI 2000: 121).

2.2.4 *Păi* – marcă discursivă[14]

(20) A. Da, **păi** v-ati odihnit, ați crezut ca nu mai aveți nevoie. (Lecție de literature română, clasa a XI-a) (LRVMI 2000: 74).

(21) C. Da + **păi** desigur. (Rundă de dezbateri între elevi) (LRVMI 2000: 89).

(22) D. **Păi** nu se simt rau + se simte mai bine. (Rundă de dezbateri între elevi) (LRVMI 2000: 92).

(23) D. **Păi** astfel ați adus un contraargument îî+ cazului dumneavoastra. (Rundă de dezbateri între elevi) (LRVMI 2000: 95).

(24) F. +Vorbiți despre identitatea națională + **păi** bine + atunci vă aduc exemplu cu minoritatea dalmațiană + din auu + din imperiul Austro-Ungar + îi din cauză că ei nu i s-a respectat drepturile + ea a dispărut în secolul nouasprezece. (Rundă de dezbateri între elevi) (LRVMI 2000: 96).

(25) A. +<Al doilea a ajuns.> [rar]Stai tu joos. alcineva, + poftim?!

R. + **Păi**...

A. + Hai nu te-ai gândit? + Bogdan (Lecție de gramatică, clasa a VIII-a) (LRVMI 2000: 106).

3. Rezultatele cercetării și considerații finale[15]

justificare[16]	**4 ocurențe – vezi *supra* exemplul (23)**
dezacordul / obiecția	**5 ocurențe – vezi *supra* exemplul (22)**
reproșul	**2 ocurențe – vezi *supra* exemplul (20)**
surpriza	**2 ocurențe – vezi *supra* exemplul (25)**
confirmarea sau infirmarea unei opinii	**2 ocurențe – vezi *supra* exemplul (21)**
demarcator, cu rolul de a articula diferite părți ale discursului	**3 ocurențe – vezi *supra* exemplul (24)**

Din prezentarea anterioară se poate oberva în primul rând că în limba română, constituirea marcatorilor discursivi care au bază adverbială (*apoi*, *păi*) s-a realizat cu precădere la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, adică, în momentul în care idiomul românesc se afla la începutul unui amplu proces de modernizare. *Apoi*, care a dezvoltat inițial o serie amplă de funcții pragmatice, s-a specializat odată cu *pragmaticalizarea* variantei sale scurte *păi* (aproximativ la începutul secolului trecut), la statutul de conector pragmatic, păstrându-și doar valorile temporale originare, desemnând astfel succesiunea în timp a două sau mai multe predicații). Pe de altă pare, *păi* a devenit *principala marcă polifuncțională de răspuns din limba română vorbită actuală*.

[14] Cu valoare de marcă discursivă, în LRVMI, *păi* are 18 ocurențe.

[15] (Statistica ocurențelor mărcii discusive *păi* în corpusul LRVMI în situații instituționalizate, *la școală: 1) Lecție de literatură română, clasa a XI-a, 2) Rundă de dezbateri între elevi, 3) Lecție de gramatică, clasa a VIII-a și la universitate: 1) Facultatea de Litere, examen la gramatica limbii române, 2) Facultatea de Geografie, seminar de geografie umană, 3) Facultatea de Filologie, curs de istoria literaturii române, 4) Lecțe practică de pedagigie, anul III,* în funcție de rolurile pe care le poate îndeplini)

[16] Rolurile discursive sunt preluate de la Rodica Zafiu (2009) și de la Cecilia Popescu (2017).

Izvoare și bibliografie:
IZVOARE:

Bochmann, Klaus, Vasile, Dumbravă, 2000, *Limba română vorbită în Moldova istorică, Volumul II. Texte*, Leipzig, Leipsiger Universitätsverlang.

Coposescu, Liliana, Gabriela, Chefneux, 2008, *Institutional Talk and Intercultural Communication in Multinational Companies. Corpus of Spoken Interactions in English*, Brașov, Editura Universității Transilvania.

Gheorghe, Mihaela (coordonator), Stanca, Măda, Marian, Săftoiu, 2009, *Comunicarea la locul de muncă. Corpus de interacțiune verbală în mediul profesional*, Brașov, Editura Universității Transilvania.

Hoarță Cărăușu, Luminița (coordonator), 2013, *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza".

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana (coordonator), 2002, *Interacțiunea verbală în limba română actuală*, București, Editura Universității din București.

BIBLIOGRAPHY

Ionescu, Alice, Cecilia Mihaela, Popescu, 2018, *Les marqueurs de changement de topique du discours en roumain : évolution sémantique et rôles pragmatiques*, în « Discours, Revue de linguistique, psycholinguistique et informatique », 23, p. 1–29. (http://journals.openedition.org/discours/9891)

Munteanu, Eugen, 2005, *Introducere in LINGVISTICĂ*, Iași, Editura Polirom.

Nagy, Rodica, 2015, *Dicționar de analiză a discursului*, Iași, Institutul European.

Popescu, Mihaela, 2014, *Romanian atunci and French alors: functional and discourse properties*, în Chiara Ghezzi, Piera Molinelli (eds.), *Discourse and Pragmatic Markers from Latin to the Romance Languages*, New York, Oxford University Press, p. 222–236.

Popescu, Mihaela, 2017, *La pragmaticalisation des marqueurs discursifs du roumain en perspective romane: (roum.) apoi, păi – (fr.) puis, (esp.) pues, (it.) poì*, comunicare prezentată la Colocviul internațional *Discourse Markers in Romance Languages: Boundaries and Interfaces* (ediția a 5-a), Université Catholique de Louvain. https://disrom2017.wordpress.com/, https://disrom2017.files.wordpress.com/2017/01/disrom_proceedings.pdf .

Popescu, Mihaela, 2018, *Marqueurs discursifs dans les langues romanes : convergences et divergences fonctionnelles (fr. alors / roum. atunci)*, în Óscar Loureda, Guillermo Álvarez Sellán, Martha Rudka (eds.), *Marcadores del discurso y lingüística contrastiva en las lenguas románicas*, Frankfurt, Iberoamericana Vervuert.

Popescu, Mihaela, în proces de publicare, *La polysémie des marqueurs discursifs en perspective typologique romane: le cas de la particule adverbiale păi du roumain actuel,* în Merlan Aurelia, Schäfer-Prieß, Barbara (eds.), Randromania im Fokus: gesprochenes Rumänisch, Portugiesisch und Galicisch, Berlin, Peter Lang.

Popescu, Mihaela, 2019, *„Păi atunci, putem schimba subiectul!" Despre pragmaticalizarea unor adverbe din limba română contemporană în perspectivă tipologică romanică* în volumul 1918 – 2018 Limba şi cultura română – structuri fundamentale ale identităţii naţionale: evaluări, perspective, OFELIA ICHIM (coordonator), MARIUS-RADU CLIM, OFELIA ICHIM, VERONICA OLARIU, ALINA-MIHAELA PRICOP, IOANA REPCIUC (editori), București, Editura Tracus Arte, 2019, ISBN: 978-606-023-140-0, p. 189-204. ISI PROCEEDINGS (Clarivate Analytics) Conference Proceedings Citation Index (CPCI)

Schiffrin, Deborah, 1987, *Discourse Markers*, Cambridge, Cambridge University Press.

Ștefănescu, Ariadna, Crețoiu, Elena, 2005, *Particula discursivă păi ca indicator de relevanță* în *Limba română, Structură și funcționare, ACTELE celui de-al 4-lea COLOCVIU al*

CATEDREI DE LIMBA ROMÂNĂ (25-26 noiembrie 2004), Editura Universității din București, 673-688.

Zafiu, Rodica, 2002, *Mărci ale oralității în limbajul journalistic actual*, în *Aspecte ale dinaminii limbii române actuale*, Gabriela Pană Dindelegan (coord.), București, Editura Universității din București, 399-430.

Zafiu, Rodica, 2009, *Evoluţia adverbelor de timp atunci, acum, apoi către statutul de mărci discursive* în: Zafiu, Rodica / Stoica, Gabriela / Constantinescu, Mihaela N. (ed.): *Limba română. Teme actuale. Actele celui de - al 8 lea Colocviu al Catedrei de limba română*, Bucureşti: Editura Universităţii din Bucureşti, 779-793.

SEMANTIC AND SEMIOTIC ASPECTS IN RELIGIOUS LANGUAGE

Daniela Ispas (Petcu)
PhD Student, University of Craiova

Abstract: The purpose of this study is to highlight the various semantic and semiotic values found in religious language. The linguistic sign is characterized by arbitrariness, but also by motivation, sometimes. It has a binary character, i.e. it is the interdependent reunion of a signifier and a signified. The interpretation of biblical language, to which we refer, depends on how we understand the meanings of the word. In some contexts, words acquire figurative meanings. Over time, certain aspects of the sign can change, so it is interesting to follow the evolution of terms. The disambiguation of the meanings of polysemantic words can be done in context, taking into account cultural aspects as well. For the appropriate reading of the biblical text, it is necessary to observe the syntagmatic and paradigmatic relations. The gestures, which accompany the religious discourse, are presentational codes, used to decode the message.

Keywords: semantics, semiotics, linguistic sign, religious language, gestures

Introducere

Semantica (cf. gr. *semeion* „semn" și *logos* „știință") este o ramură a lingvisticii care se ocupă cu studierea sensurilor cuvintelor și a evoluției acestor sensuri; semasiologie, semantism - din fr. sémantique (DEX: 1104). Ca disciplină, s-a constituit în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, având ca reprezentanți principali pe Michel Bréal[1] și A. Darmesteter. Totuși, încă din antichitate s-au făcut observații asupra schimbărilor de sens ale cuvintelor.[2] Semantica a manifestat trei tendințe și anume: semantica lingvistică, semantica logicienilor și semantica generală.[3]

Conform definiției propuse de dicționarele limbii române, semiotica are două accepții: 1. Semiologie 2. Ramură a logicii simbolice (matematice) care se ocupă cu studiul general al semnelor - din fr. sémiotique. Semiotica, dezvoltată ca disciplină propriu-zisă în secolul al XX-lea, se ocupă de investigarea procesului de semioză în care intervin cuvintele, ca semne. Unitățile lexicale ale unei limbi (cuvintele) sunt considerate semne. Putem considera că domeniul semioticii cuprinde lingvistica, ce înglobează, la rândul ei, gramatica, semantica, pragmatica. Câmpul de investigare al semioticii este format din limbaj (limbaje) și din practicile de semnificare/ comunicare ca practici sociale.[4] Specialiștii –printre care F.de Saussure și Ch.Morris - diferențiază lingvistica de semiotică, în sensul că lingvistica nu investighează toate categoriile de semne, ci doar cuvintele. Ch. Morris propune termenii de *vehicul-semn* pentru obiectul care are funcție de semn și de *designatum* pentru obiectul la care semnul se referă.[5] În concepția lui Peirce, om de știință american, un alt precursor al semioticii, ca și Saussure, un semn este „o materialitate pe care o percepem cu ajutorul unuia sau a mai multor simțuri de care dispunem."[6] Încă de la începutul secolului al XX-lea, Ferdinand de Saussure a considerat necesară construirea unei științe generale a semnelor. Saussure face distincție între limbă și vorbire, elemente opuse care aparțin limbajului. „Limba nu este decât o parte determinată a limbajului."[7] El vede limba ca un întreg, între părțile componente ale sistemului aflându-se o relație reciprocă.

Louis Hjelmslev a dezvoltat conceptul saussurian de limbă văzută ca formă. Ovidiu Drăghici aprecia că „decupajul specific pe care unitățile unei anumite limbi îl realizează în lumea sunetelor și a gândirii devine la Hjelmslev substanță, forma un nivel superior unde unitățile se definesc în mod

[1] „Michel Bréal a publicat o lucrare, intitulată *Essai de sémantique. Science des significations.*" (Schaff 1966:15).
[2] Graur, Stati, Wald 1971:.269.
[3] Coșeriu, Geckeler 2016: 17.
[4] Rovența-Frumușani 1999: 25.
[5] Apud Vasiliu: 1992:11.
[6] Peirce 1931-1935 apud Teleoacă 2016: 24.
[7] Saussure 1967: 25.

pur relativ, opozitiv, negativ, diferențial."[8] În viziunea lui E. Coseriu, semnificatul este „conținutul unui semn așa cum e redat într-o limbă determinată." Astfel, acesta se definește prin opozițiile reciproce cu alți semnificați.[9] Preluând explicația de la Martinet, G. Mounin remarca faptul că limbile naturale sunt, ca sistem de semne, articulate.[10]

Discursul religios este înțeles mai bine, dacă se întreprinde un demers semiotic. Deși este complexă, abordarea semiotică prezintă avantaje.

Semnul lingvistic

Semnul lingvistic este un concept fundamental în semiotică, fiind ceva în locul a ceva, de obicei un element perceptibil care reprezintă un altul non-perceptibil. S-a vorbit despre arbitrarul semnului lingvistic, prin care se înțelege că orice grup de sunete este capabil să exprime orice înțeles, dacă comunitatea este de acord să se lege unul de altul.[11] Opusul conceptului de *arbitrar* este *motivarea*. Vom da câteva exemple de cazuri de motivare întâlnite în Biblie: interjecția *O!*: *O, Doamne, eu nu sunt un om îndemânatic la vorbă* (Ieș.4,10), *O, Doamne Dumnezeule, de ce a trecut robul Tău poporul acesta peste Iordan?* (Ios.7,7), legată în mod spontan de anumite stări afective. În acest caz vorbim de motivare absolută (externă). Întâlnim, relativ rar, și cazuri de motivare relativă (internă): derivate: termenul *necurate* (Ier. 19,13) este motivat în raport cu termenul *curat*, care însă nu este motivat; antihrist < împotriva lui Hrist (1 Ioan 4,3); hulitor < a huli ; necredincios/ credincios < credință (Ps.1,1; Ap.3,14); păcătoși < păcat (Pild.1,10); a ferici < ferice (Luc.1,48); a înseta < sete (Pilde 25, 21); închinător < închina (Ioan 4.23); a se adeveri < adevăr (3 Reg.8,26); împărăție < împărat (Mat.6,33); mulțime < mult (Fapt.11,24); cerești < cer (Ioan 3,12); sărbătoare < serba (3 Reg.8,65); bogăție < bogat (Rom.11,33); cuvinte compuse: *a binecuvânta* (<bine + cuvânta) - *Și le-a binecuvântat Dumnezeu…*(Fac. 1,22); *Și a binecuvântat Melhidesec pe Avram* (Fac.14,19), *bunăvoie* (bună +voie)- *…dar de bunăvoie* (Deut.16,10). Această motivare relativă se referă doar la motivarea alcătuirii, căci elementele componente rămân arbitrare, nemotivate. După semnul < urmează scris cuvântul de bază de la care s-au format derivatele sau cuvintele din care s-au format cele compuse.

Motivația semantică se întâlnește în relația dintre sensul propriu și sensul figurat al unor termeni.[12] Pentru a cunoaște sensul unei metafore, de exemplu, este nevoie de interpretare.[13] Metafora religioasă este complexă. În Luca 11.34 citim: *Luminătorul trupului e ochiul tău*. Caracteristica reală a ochiului este acea de organ al văzului, iar luminătorul are sensul de „panou translucid sau transparent care înlocuiește o porțiune dintr-un perete, dintr-un plafon în scopul asigurării iluminării naturale a unei încăperi" (DEX: 665). Pe baza acestei asemănări dintre funcțiile celor două părți ale echivalenței, se realizează conexiunea cu spațiul transcendent, lumina vieții fiind Hristos (Ioan 8,12).

Cuvântul este definit în mod curent ca semn în cursul lui Saussure.[14]

Semantică și semiotică în textul biblic

Abordând textul biblic din perspectivă semantică și semiotică, observăm că numeroși termeni latini, la origine păgâni, pot fi analizați prin „recontextualizarea" și, implicit, prin „resiotimizarea" acestora în cadru religios creștin. Dintre aceștia, Teleoacă a selectat câțiva:

[8] Hjelmslev 1967: 41-48 apud Drăghici 2005: 153,154.
[9] DȘL = Bidu-Vrănceanu, Călărașu, Ionescu-Ruxăndoiu, Mancaș ; Pană Dindelegan 2001: 471.
[10] „Prima articulare a limbajului este aceea care decupează enunțul lingvistic în unități semnificante succesive minimale. A doua articulație este cea care decupează unitatea semnificantă însăși în unități minimale succesive nonsemnificante, dar distincte." (Mounin 1981: 105).
[11] Saussure afirma: „Le lien unissant le signifiant au signifié est arbitraire" (Saussure 1967: 100).
[12] DȘL = Bidu-Vrănceanu, Călărașu, Ionescu-Ruxăndoiu, Mancaș, Pană Dindelegan 2001: 468.
[13] „Figura stilistică semantică reprezintă una dintre modalitățile fundamentale de accesibilizare a unui conținut" (Teleoacă 2017: 536).
[14] Graur, Stati, Wald 1971: 266.

angelus, care acum înseamnă ”înger”, iar sensul inițial era de „trimis”; baptizare –„a uda” (sens inițial) - „a boteza”(sens religios); basilica –„edificiu public” –„biserică” (creștină).[15]

Aspectul cultural al relației dintre semnificant și semnificat poate conduce la schimbarea acestui raport sau la modificarea unor laturi ale semnului.[16] Astfel, timpul poate altera semnele lingvistice, iar conceptele denumite de anumiți termeni pot evolua. Mijloacele prin care au loc schimbările sensurilor unor cuvinte sunt expansiunea, restrângerea, degradarea, învechirea, polarizarea. Vom ilustra cele afirmate prin exemplele:

Conceptul de *preot* a existat înainte de numele de *preot*, de fonie. Astăzi, un preot nu mai îndeplinește aceleași funcții ca în trecut, la evrei: *Apoi preotul să pună din sânge pe coarnele jertfelnicului tămâierii*…(Lev.4,17). Dacă în vechime, preoților li se acorda un mare respect, în zilele noastre au apărut diverse ziceri, care blamează comportamentul acestora: *Să faci ce zice popa, nu ce face popa* (preot= popă, ultimul fiind termen popular).

Termenul *păstor* are sensul propriu de *cioban*, care era una din ocupațiile de bază ale israeliților: *Acești oameni sunt păstori de oi* (Fac.46,32). În prezent, termenul cunoaște și un sens figurat, de „preot”, iar prin extindere poate însemna „conducător, îndrumător spiritual” (DEX:871).

Lexemul *Apocalipsa* este numele ultimei cărți a Bibliei. În limba greacă, *Apokalypsis* înseamnă „revelație”, „descoperire”, echivalent cu latinescul *revelatio* „dezvăluire”. Datorită faptului că în această carte se vorbește, în special prin profeții, despre sfârșitul lumii, termenul *apocalipsa* a ajuns să fie sinonim cu sfârșitul lumii în religia creștină, sens menționat, de altfel, în dicționare (DEX:59).

Pentru că relația dintre componentele semnului lingvistic este mai flexibilă, există cuvinte polisemantice. Același semnificant poate vehicula conținuturi diferite. Am întocmit o listă cu câteva cuvinte polisemantice regăsite în Biblie în diverse contexte, care au rol în stabilirea / crearea sensului.

A intra: *Intră în corabie* (Fac.7,1) a intra –a trece din afară înăuntru” / *Și a intrat acesta la Agar și ea a zămislit*. (Fac.16,4) a intra- „(pop.) a lega relații de dragoste cu o persoană de sex opus” (DEX:568);

A cunoaște: *Atunci li s-au deschis ochii la amândoi și au cunoscut că erau goi* (Fac.3,7) a cunoaște –„a ști felul de a fi al cuiva”/ *Atunci a cunoscut Noe că s-a scurs apa de pe fața pământului* (Fac. 8,11) – a cunoaște –„a lua cunoștință în chip veridic de fenomenele înconjurătoare”/ *Și fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut, căruia I-a pus numele Iisus* (Mat.1, 25); *Ucideți … toate femeile ce-au cunoscut bărbat* (Num.31,17) –a cunoaște –„ a avea de-a face; a se împreuna”/ *Când a văzut Iosif pe frații săi, i-a cunoscut*”(Fac.42,7) – a cunoaște – „a distinge, a deosebi pe cineva” (DEX: 283).

A unge: *…să luați un mănunchi de isop și, muindu-l în sângele strâns de la miel într-un vas, să ungeți pragul de sus și amândoi ușorii ușii*…(Ieș. 12,22) – a unge –„a mânji” / *Spală-te și te unge* (Rut 3,3); *Îmbracă-te cu haine de jale, nu te unge cu untdelemn* (II Reg.14,2) – a unge –„a se acoperi cu un strat de material”/ *Și a luat Samuel cornul cu mir și l-a uns (pe David) în mijlocul fraților lui* (I Reg.16,13); *să ungi rege peste Siria pe Hazael* (III Reg.19,15)- a unge- „a învesti în funcție un monarh” (DEX: 1290). Un text în care verbul *a unge* are același sens este Ieș. 29,7, doar că în cazul acesta ungerea se face unui preot (arhiereu).

Ne vom referi în continuare la câteva substantive, nume de rudenie:

Lexemul *fiu* în Biblie poate desemna nu doar persoana de sex bărbătesc desemnată în raport cu părinții săi (DEX: 432), ci și un nepot sau un descendent mai îndepărtat: *Cartea neamului lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam* (Mat. 1,1).

Frate: *Și mulți dintre iudei veniseră la Marta și Maria ca să le mângâie pentru fratele lor* (Lazăr) (Ioan 11,19) –*frate* –„persoană de sens masculin considerată în raport cu altă persoană, născută din aceiași părinți (DEX:448) /*Atunci a zis Avram către Lot: Să nu fie sfadă între mine și*

[15] Teleoacă 2016: 36.

[16] „Legătura dintre semnificant și semnificat este nu numai convențională, ci și culturală, presupunând un acord colectiv între vorbitorii aceleiași limbi la un moment dat”(DȘL 2001 : 468).

tine, căci suntem fraţi. (Fac.13,8); de fapt, Lot era fiul fratelui lui Avraam. Aici *frate* are sensul de *rudă*.

Intertextualitatea este dată de numeroasele referinţe/ trimiteri de la un verset la altele din Scriptură, pentru o mai bună înţelegere a contextului dat, a profeţiei etc. Astfel, se face apel la memoria discursivă. De exemplu, versetul din Is.7,14: *Pentru aceasta Domnul meu va da un semn: Iată, Fecioara va lua în pântece şi va naşte fiu şi vor chema numele lui Emanuel*. are trimiteri în Noul Testament, unde se relatează împlinirea profeţiei: Mat. 1,23; Luc.1,31; Ioan 1,14.45; Fapt.26,6; Gal.4,4. Apar structuri figurative recurente de la un psalm la altul, de la o carte la alta.

Limbajul dispune de o varietate de mijloace verbale şi lingvistice. S-a afirmat că limbajul are caracter linear. Cu ajutorul semnelor, poate fi elaborat un număr infinit de enunţuri. Concepţia saussuriană de *relaţie sintagmatică* a fost acceptată şi preluată de lingvişti mai noi, această axă a combinării sau a ordonării corespunde succesiunii semnelor în lanţul vorbirii. De asemenea, între unităţile lingvistice există raporturi de asociere (paradigmatice).

Să descoperim o succesiune de unităţi legate între ele, care se condiţionează reciproc ca formă sonoră şi ca înţeles. Textul se poate descompune într-un lanţ de morfeme, foneme, cuvinte, părţi de propoziţii, propoziţii şi chiar fraze. *Ostaşii ... au început să se plece în faţa Lui, zicând: Bucură-Te, regele iudeilor! ...căzând în genunchi I se închinau* (Marc.15, 16. 18.19). Această combinaţie de semne cu semnificaţie proprie şi coerentă formează o sintagmă. Sensul frazei, în acest punct, se referă la nişte personaje –ostaşii, care efectuează o acţiune concretă, aparent pozitivă, dar fraza continuă: *Şi după ce L-au batjocorit…L-au dus afară ca să-L răstignească*. (Marc.15,20). Acum sensul se schimbă brusc. Sintagmele: *au început să se plece în faţa Lui* şi *se închinau* capătă alte semnificaţii, simbolizând batjocura.

Pe lângă relaţiile sintagmatice, în claritatea conţinutului intervin şi cele paradigmatice. Aşa cum afirmă E.Coşeriu[17], paradigma nu trebuie considerată drept clasă a tot ce poate fi prezentat în acelaşi context, astfel că în cazul dat nu pot fi substituiţi termenii *au început, să se plece, în genunchi* cu *au sfârşit, să se ridice, la pământ* etc. Nici titlul *regele iudeilor* nu putea fi substituit cu unul din multele nume atribuite lui Iisus, cum ar fi *Domn al păcii* (Is.9,5); *Emanuel* (Is.7,14), *Domnul domnilor* (Ap.19,16), *Judecător* (Fapt.10,42), *Mijlocitor* (I Tim.2,5), *Lumina lumii* (Ioan 8,12), *Fiul lui Dumnezeu* (Luc.1,35), căci textul nu şi-ar fi păstrat integral sensul, inclusiv acela de a sugera natura relaţiei dintre Iisus şi iudei. Putem observa că a fost selectat termenul *Lui* dintr-o multitudine de alte posibilităţi combinatorii: *ei, lor, mea, ta, noastră* etc. Dacă s-a ales forma de masculin a pronumelui personal, se exclude femininul, în cazul de faţă la substantivul *regele* (nu se putea spune *regina*), dar nu se exclud numerele - singularul şi pluralul; alegând singularul –*Lui* – se exclude pluralul, dar nu se exclud genurile. Dacă s-a selectat substantivul la numărul plural *ostaşii*, cu funcţia de subiect, trebuie să se facă acordul, astfel că verbele vor fi la numărul plural: *au început* (nu *a început*), *se închinau* (nu *se închina*). Prin faptul că s-au ales timpurile trecutului la verbele *au început, se închinau* (care aparţin paradigmei româneşti a timpurilor verbale), s-au exclus celelalte timpuri verbale, dar nu şi modurile sau persoanele. Raporturile sintagmatice şi cele paradigmatice, fiind esenţiale pentru comunicare, determină într-o mare măsură receptivitatea cititorului în faţa unui text.

Legat de sintaxă, putem afirma că în Biblie se întâlnesc construcţii sintactice intensive, ca de exemplu: *Artaxerxe, regele regilor* (I Ezdra 7,12), Şi pe haina Lui şi pe coapsa Lui are nume scris: *Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor* (Ap.19,16), *Lăudaţi pe Domnul domnilor* (Ps.135,3), *Iată, al Domnului Dumnezeului tău este cerul şi cerurile cerurilor…*(Deut.10,14), *cântarea cântărilor*. Aceste tipare genitivale sunt considerate arhaice şi au dublă valoare: gramaticală şi stilistică (ajută la formarea superlativului expresiv).

În Biblie se întâlnesc numeroase semne şi simboluri. Semnul care arăta dacă poporul lui Dumnezeu trebuie să meargă mai departe îl reprezenta stâlpul de foc sau de nor: *Domnul mergea înaintea lor: ziua în stâlp de nor, arătându-le calea, iar noaptea în stâlp de foc, luminându-le* (Ieş.13,21). Curcubeul a fost dat ca semn al legământului (Fac.9,12.13). Moise a făcut înaintea lui

[17] Coşeriu 2000: 141, 142.

Faraon semne sau minuni (Ieș.4,30). Ziua de odihnă este un semn între Dumnezeu și poporul Său (Iez.20,12). Semnul proorocului Iona (Mat.12,39), semnul dat de Dumnezeu cu Fecioara care va naște (Is.7,14; Mat.1,21) sunt doar câteva semne întâlnite pe paginile Scripturii. Și culorile au anumite semnificații. F. Rastier a descris codurile senzoriale, luminile și culorile identificate în poemele lui Mallarmé, observând categoriile luminos/ non-luminos și gradațiile în cadrul acestora, precum și griul ca termen neutru.[18] Și în Biblie sunt numeroase referințe la culori. Vom explica semnificația câtorva culori ce apar în versetele din Apocalipsa: *…iată un cal alb* (Ap.6,2); *…a ieși alt cal, roșu ca focul* (Ap.6, 4); *…iată un cal negru* (Ap.6,5);*…iată un cal galben-vânăt* (Ap.6,8). Dincolo de semnificația culorilor, care poate fi interpretată diferit de la popor la popor, apare în contextele date și un simbol –calul, ce semnifică poporul lui Dumnezeu. În viziunea mai multor teologi, „calul roșu reprezintă biserica persecutată de împărații roman între anii 100-313; calul negru este un simbol al bisericii imperiale dintre anii 313-538, iar calul livid este simbolul bisericii medievale."[19] În versetul *Te sfătuiesc să cumperi ...veșminte albe* (Ap. 3,18), albul este culoarea purității, a neprihănirii. Un simbol pentru Duhul Sfânt este porumbelul: *…a văzut cerurile deschise și Duhul ca un porumbel coborându-se peste El* (Marc.1,10).

Conceptele religioase devin semne ale domeniului religiei atunci când sunt utilizate în alte tipuri de limbaje.[20] În stilul beletristic, în literatura română, se întâlnesc numeroase opere al căror conținut sau al căror titlu face trimitere la personaje sau la sărbători sau la diverse alte situații regăsite în Biblie. Astfel, putem exemplifica: *Iona* de M. Sorescu (aluzie la personajul omonim din Vechiul Testament), *Meșterul Manole* de Lucian Blaga (apare ideea jertfei pentru creație), *Sonet CLXXXIII* de V. Voiculescu (apar concepte sau nume precum: Dragostea, porunci, Lazăr), *Luceafărul* de M. Eminescu (întâlnim Demiurgul, sub titlurile de Părinte, Doamne), *Pașii profetului* de Lucian Blaga (referire la personaje din Biblie). Am selectat o serie de titluri de opere care fac trimitere la domeniul religios: *O făclie de Paște* de I. L. Caragiale, *Arhanghelii* de I. Agârbiceanu, *Bunavestire*, roman de Nicolae Breban, *Iertare* de Al. Macedonski, *Înger și demon* de Mihai Eminescu, *Popa Duhu* de Ion Creangă, *Popa Tanda* de Ioan Slavici, *Trei, Doamne, și toți trei* de George Coșbuc.

Informațiile pot fi transmise nu doar prin cuvinte, ci și prin expresii faciale, prin gesturi. Vorbind despre interacțiunea gestualitate-limbaj, Daniela Rovența-Frumușani afirmă că privirea este „un semnal de emisie și canal de recepție în același timp."[21] Extragem din Biblie câteva versete semnificative pentru a arăta importanța contactului vizual: *Și o slujnică, văzându-l șezând la foc, și uitându-se bine la el, a zis: Și acesta era cu el.* (Luc.22,56). Slujnica se uită țintă la Petru pentru a-l identifica. Privirea este insistentă, de intensitate mare și îl debusolează pe Petru, care neagă legătura lui cu Domnul. În exemplul: *Și întorcându-se, Domnul a privit spre Petru; și Petru și-a adus aminte de cuvântul Domnului, cum îi zisese că, mai înainte de a cânta cocoșul astăzi, tu te vei lepăda de Mine de trei ori* (Luca 22,61), privirea lui Iisus consolidează mesajul verbal anterior transmis lui Petru și conduce la regretul acestuia pentru tăgăduire.[22]

În expunerea sa despre semnele non-intenționale, U. Eco afirmă că gesturile au o clară capacitate de conotare, dar că unii emițători se pot preface că acționează inconștient. În alte cazuri se poate întâmpla ca „emițătorul să vrea cu adevărat să comunice ceva și destinatarul să înțeleagă comportamentul său ca fiind non-intențional".[23] Textul religios păstrează, pe lângă limbaj, și codurile semiotice: paraverbal și nonverbal. Vom încerca în continuare o posibilă interpretare a semnificației actelor non-verbale aferente unor practici discursive, cum ar fi gesturile. Câteva gesturi identificate în context liturgic sunt următoarele: îngenuncherea, ridicarea mâinilor, a brațelor sau unirea mâinilor în timpul rugăciunii, semnul crucii, căderea cu fața la pământ, poziția înclinată a capului. Îngenuncherea în timpul rugăciunii publice sau private arată respect, venerare față de

[18] Rastier 1973: 23-27.
[19] Lăiu 1994: 70.
[20] Obreja 2011: 77.
[21] Rovența-Frumușani 1999: 190.
[22] Vezi și alte versete din Biblie despre privire: Ioan 1,36. 42; Fac. 3,6; Ps.47,5 etc.
[23] Eco 1982: 31.

divinitate. Ridicarea mâinilor lui Moise, în timpul luptei, însemna biruință pentru poporul său: *Când își ridica Moise mâinile, biruia Israel; iar când își lăsa el mâinile, biruiau Amaleciții.* (Ieș.17,11). Tot despre ridicarea mâinilor, dar în timpul rugăciunii, vorbește și Pavel: *Vreau deci ca bărbații să se roage în tot locul, ridicând mâini sfinte*…(I Tim.2,8).[24] Când suferința era prea mare, Domnul Iisus a căzut cu fața la pământ în rugăciune (Mat. 26,39). Un alt gest la care se face referire in Biblie este cel al femeii bolnave, care are credința că dacă se va atinge de poala hainei lui Iisus se va vindeca, ceea ce se va și întâmpla (Mat.9, 20-22). Tot un tip de comunicare extralingvistică este și ritualul spălării picioarelor de la Cină, gest făcut mai întâi de Domnul Iisus: *…luând un ștergar, S-a încins cu el. După aceea a turnat apă în vasul de spălat și a început să spele picioarele ucenicilor și să le șteargă cu ștergarul cu care era încins* (Ioan 13,4.5). Acest gest arată smerenie, apreciere și dragoste. Aspectele sincronice în comunicare, în context religios, îmbină versul cu muzica (a se vedea *Psalmii*) și, uneori, cu mișcarea, cu jocul. În Biblie, dansul este expresia bucuriei și era practicat mai ales de fete și de femei, dar și de bărbați: *Atunci a luat Mariam proorocița, sora lui Aaron, timpanul în mâna sa, și au ieșit după dânsa toate femeile cu timpane și dănțuind* (Ieș.15, 20), *Și David dănțuia cât putea înaintea Domnului* (II Reg.6,14). În ediția biblică din care am extras citatele, se folosește termenul învechit și popular *a dănțui*, pentru *a dansa, a juca*.[25] Dana Luminița Teleoacă este de părere că gesturile nu dobândesc valoare semiotică decât dacă sunt primite de Divinitate.[26] Altfel, acestea nu folosesc la nimic: *Este oare acesta un post care Îmi place, o zi în care omul își smerește sufletul său? Să-și plece capul ca o trestie, să se culce pe sac și în cenușă, oare acesta se cheamă post, zi plăcută Domnului?* (Is.58,5).

U. Eco diferențiază semnele naturale de cele non-intenționale. În prima categorie ar intra evenimentele fizice care provin de la o sursă naturală, iar exemplul dat este acela că noi putem deduce prezența focului pornind de la fum.[27] Inferențele, deductive sau nedeductive, sunt tipuri de raționament. Analizând versetul: *Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic* (Ioan 15,5), prin inferență, se poate spune că cei care nu au dat rod nu sunt legați de Dumnezeu și că oamenii care nu fac nimic sunt probabil fără El. Aparent, unii oameni realizează multe lucruri fără Dumnezeu, dar, de fapt, nu este așa (Ps.126,1).

Concluzii

Semantica și semiotica sunt două științe care se ocupă cu studiul sensurilor cuvintelor, respectiv cu studiul general al semnelor și care au implicații profunde în abordarea și în înțelegerea limbajului religios. Mulți termeni care anterior au avut un anumit sens și-au extins ulterior semnificația sau și-au modificat-o. Dintre aceștia, enumerăm termenii: *preot, păstor, apocalipsa* etc. Multe cuvinte regăsite în Biblie sunt polisemantice, contextul fiind cel care stabilește sensul exact al cuvântului. Observând cu atenție relațiile sintagmatice și pe cele paradigmatice, se clarifică mesajul.

Textul biblic face apel la numeroase semne și simboluri, cum ar fi: stâlpul de nor, stâlpul de foc, curcubeul, ziua de odihnă, calul etc.

Referința la gesturi care însoțesc sau înlocuiesc cuvintele este frecventă în Biblie. Îngenuncherea, ridicarea mâinilor, căderea cu fața la pământ sunt doar câteva gesturi ce capătă o anumită semnificație în context religios.

Dincolo de abordarea tradițională lingvistică, abordarea semiotică conduce la o înțelegere superioară a unui text, care se poate face inclusiv prin identificarea valorilor de semnificație.

BIBLIOGRAPHY

[24] „Gestul închinării cu mâinile și brațele întinse este o metaforă a ridicării spirituale a celui care se roagă la Dumnezeu, a supunerii față de Divinitate, dar și a nevoii imperioase de îndeplinire a rugii.” (Teleoacă 2016: 94).

[25] Dicționarul biblic menționează faptul că „primii creștini care dansau și lăudau pe Domnul au renunțat la dans pentru a nu aluneca spre jocurile păgâne.” (Dicționarul biblic 1995: 351).

[26] Teleoacă 2016: 92.

[27] „Există inferențe care trebuie să fie recunoscute ca acte de semioză.” (Eco 1982: 29).

Coşeriu, Eugeniu. Trad. Bojoga, Eugenia. (2000). *Lecţii de lingvistică generală*. Chișinău: Editura Arc.

Coşeriu, Eugeniu & Geckeler, Horst. (2016). *Orientări în semantica structurală*. Iaşi: Editura Universității *Al.I.Cuza*.

DEX = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti". (2016). *Dicționarul explicativ al limbii române*. Ed. a 2-a, rev. București: Editura Univers Enciclopedic Gold.

Dicţionar biblic. Vol.1. (1995). Bucureşti: Editura Stephanus.

Drăghici, Ovidiu. (2005). *Un model simetric al semnului lingvistic sau despre natura conceptuală a semnificantului*. în „Analele ştiinţifice ale Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi (Serie nouă), Secţiunea III e – Lingvistică, Studia linguistica et philologica in honorem Constantin Frâncu", Tomul LI. p. 153-159.

DȘL = Bidu-Vrănceanu, Angela; Călărașu, Cristina; Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Mancaș, Mihaela; Pană Dindelegan, Gabriela. (2001). *Dicționar de științe ale limbii*. București: Editura Nemira.

Eco, Umberto. (1982). *Tratat de semiotică generală*. București: Editura științifică și enciclopedică.

Graur, Alexandru & Stati, Sorin & Wald, Lucia. (1971). *Tratat de lingvistică generală*. București: Editura Academiei.

Lăiu, Florin. (1994). *Daniel şi Apocalipsa. Principii de interpretare şi comentarii*. București.

Mounin, Georges (1981). *Lingvistică și semiologie*. în „Lingvistica modernă în texte". TUB București: 95-107.

Obreja Răducănescu, Daniela. (2011). *Discursul religios - discurs specializat*. În „Diacronia" BDD-A126. Editura Universității Al. I. Cuza.

Rastier, François. (1973). *Essais de sémiotique discursive*. Paris: Maison Mame.

Rovenţa-Frumuşani, Daniela. (1999). *Semiotică, societate, cultură*. Iaşi: Institutul Europen.

Schaff, Adam. (1966). *Introducere în semantică*. București: Editura Științifică.

Saussure, Ferdinand. (1967). *Cours de linguistique générale*. Publié par Charles Bally et Albert Sechéhaye avec la collaboration de Albert Riedlinger. Paris: Payot.

Teleoacă, Dana - Luminița. (2016). *Semiotica discursului religios. Probleme de poetică, stilistică și retorică*. București: Editura Universității.

Teleoacă, Dana - Luminița. (2017). *Particularități ale limbajului bisericesc (actual)*. În „LR" LXVI nr.4. București: 527-540.

Vasiliu, Emanuel. (1992). *Introducere în teoria limbii*. București: Editura Academiei Române.

THE NEW SEMANTICS OF THE POLITICAL CORRECTNESS

Delia Denis Stănescu
PhD Student, „Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: Ever since the early '20 of the last century the "political correctness" is about an ever-moving balance point between semantics and connotations. Since early 1980's this concept steadily gained significant influence so that it became a horizontal sine qua non *filter for any decision involving the political factor. Its peculiarity is the high sensitiveness about words and semantics.*
At present, the political correctness goes far beyond the political arena and tests its own conceptual limits in the everyday's life, impacting altogether classical cartoons and television series, the language preferred by the European Parliament in the public communication or the language used in the marketing of beauty products. We currently witness a tendency of redefining basic concepts, such as "mother", "father" or even "normal", through the filter of the political correctness.

Keywords: political correctness, semantics, definition, connotation, European Parliament

The current study aims at analysing recent trends in the use of language with a sensitive connotation in direct or indirect connection with the political arena.

We witness public assuming of specific meaning in relation with specific concepts, which may drift from their definition in any dictionary. The phenomenon is justified by implementing in the daily life the concept of "political correctness" which tends to gain territory even outside the environment directly involving politicians.

The faith of the language suffering of disgrace over time encountered an important factor in the political thinking line called "**political correctness**", which became extremely important over the last decades. The understanding of the concept itself evolved since early '20 of the last century from initially designating the mere conduct of *strictly following a political doctrine*, to the understanding of nowadays when it mainly stands for a horizontal political principle serving as a severe watchdog of any *risk of deviation towards extremism, exclusion, discriminatory behaviour against disadvantaged/minority groups or individuals*.

Basically, the political correctness is about an ever-moving balance point between semantics and connotations.

Since early 1980's this political trend gained an ever-greater influence so that it became a horizontal *sine qua non* filter for any decision involving the political factor. Its peculiarity is the high sensitiveness about words and semantics. At present the "political correctness" has very much to do about avoiding (insofar possible eliminating) *through language* any possibility of offending, humiliating, creating any (suspicion of) downgrading any form of minority group or person presenting a distinct mark/belief/behaviour/option than the majority.

At present, the political correctness goes far beyond the political arena and tests its own conceptual limits. Classical cartoons and television series were confronted with the "political correctness test" which led them to sacrificing iconic characters or emblematic discourse lines.

In the same context, recently the result of the presidential elections in the United States of America revived a concept which appeared back in the 1976', namely "second gentleman[1]", which designates *the husband or male partner of a vice president or second in command of a country or jurisdiction*, currently referring to the Vice-President Kamala Harris' husband, as explained by the Merriam-Webster dictionaries[2]. The policy still has important support in the public opinion[3] and

[1] or "Second Gentleman"

[2] https://www.merriam-webster.com/dictionary/Second%20Gentleman

3 In December 2020, 50% Canadians and 53% North-Americans expressed support for the use of "political correctness" in their country. More details available at https://biv.com/article/2020/12/similar-numbers-canadians-and-americans-say-they-approve-political-correctness, last retrieved on 31 January 2021

after the political failure of its most prominent opponent, Donald Trump - the former President of the United States of America, it experiences a revival in the move "Black Lives Matter".

New institutional semantics

It is not rare to have institutional guidance on the language to be used in specific circumstances, which is often associated to the locally-developed ethics and institutional culture. This is also the case for the European Parliament, which issued in March 2021 a Guide on the non-discriminatory language for internal and external use[4]. Its explicit purpose is to "assist proper communication on disabilities, LGBTI+[5] and race, ethnicity and religion-related aspects". As a general rule, the Guide recommends asking the targeted persons about their preference on the language to be used in relation to the above aspects.

The Guide issued by the European Parliament contains a disclaimer warning about the sensitive nature of its subject-matter, resulting into various linguistic versions according to the specific peculiarities and nuances of the target language.

For example, the Romanian version of the Guide recommends preferring the use of "persoane cu probleme de sănătate mintală/ tulburări psihice" instead of "bolnavi mintal", "persoane fără dizabilități" instead of "persoane normale", "(pre)nume atribuit" instead of "nume real", "drepturi egale la căsătorie" instead of "căsătoria gay/homosexuală", "părinți" instead of "mama/tată"[6], "migranți fără acte/în situație neregulamentară" instead of "migranți ilegali/clandestini", "comunitatea romă/sinti/nomadă" instead of "țigani", „alb" instead of „caucazian".

The Guide also suggests general lines for the choice of language on these sensitive issues, such as avoiding generalisation (e.g. "Africans" or "Arabs", but rather naming the specific origin of the person, like "Nigerian" or "North-African") and, whenever possible, avoiding being specific on sensitive issues and taking as a reference the language used in international specific instruments such as the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities[7].

In the same line with the approach of the European Parliament, in April 2021 the Ministry of Defense in the United Kingdom issued an order in line with the new policy of gender-neutrality whereby it determined new language rules such as banning the use of words referring to diversity and inclusion - e.g. "gents", "men", "lads", but also "mankind" or "sportsmanship". The new framework was announced online and must be observed irrespective of the presence of persons belonging to both genders[8], therefore becoming the new language norm in that environment.

The decision on language follows a policy decision back in 2016 when the ban on women serving in close combat units was lifted and two years later women were allowed to apply for all military roles in the Royal Army. In the same vein, gender and age-neutral fitness tests were introduced thereby eliminating any gender-related distinction for the standards to be met by men and women.

When launching in early April 2021 the voluntary year-out program for young people[9], the German federal Minister of Defense, Annegret Kramp-Karrenbauer defended the name of the programme which includes a term associated with the far-right views ("Heimatschutz" or "homeland security") and thus risking to create problems in the current neo-Nazis tentative rise in Germany. In the same context, the German Minister insisted on the broad understanding intended

---

[4] The full text of the Romanian version can be found here: https://cdn.fanatik.ro/wp-content/uploads/2021/03/glossary2020ro.pdf

5 Often also referred to as LGBT***Q***I+, for explicitly covering the ***q***ueer community.

6 Strictly referring to administrative forms.

[7] Available at https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html#:~:text=The%20Convention%20follows%20decades%20of,approaches%20to%20persons%20with%20disabilities.&text=It%20adopts%20a%20broad%20categorization,human%20rights%20and%20fundamental%20freedoms.

[8] https://www.dailymail.co.uk/news/article-9460093/Soldiers-told-avoid-using-words-lads-fears-cause-offence.html, last retrieved on 7 May 2021

[9] See https://www.dw.com/en/germany-launches-new-voluntary-military-service-program/a-57105974

for "homeland security" and "homeland" respectively, namely "lacking any nationalist connotation and promoting an integrated army in a democratic society like it is the case in Germany"[10].

New legal semantics

Although no guideline as those described above is under a legal sanction, the new suggested language option is more of political relevance and counts on the social pressure developed around the subject.

One of the legal aspects for the possible impact of the gender-related language suggestions is to affect the classical institution of marriage and associated legal institutions (involving children, spouse rights and obligations, testamentary-related aspects etc.), as there are still national legislations using a strict definition of the family involving a *man* and a *woman* (*expressis verbis*), with no option of nuancing such a strict approach.

That was the explicit argument for grounding the Polish and Hungarian veto against the draft text of the European Council Conclusions of 8-9 May 2021. The respective heads of governments maintained their traditional national positions, making it clear that they would vote against any wording leaving room for interpretation in favour of the LGBTQI+ community which is perceived against the traditional family – as a key feature of the Christian societies in the two countries.

The point 10 of the final text[11] still mentions the "fight [of] discrimination and [the active] work […] to close gender gaps", but this can be accepted by the two Member States under the argument that "gender gap" is in connection with "[the] employment, pay and pensions, and [the promotion of] equality and fairness for every individual in our society" which is a natural objective in their social reality also.

New marketing semantics

Even though the concept of political correctness emerged in direct relation with the political discourse, at present it tends to be upheld by private companies as non-discrimination mark of their social policy.

Following a global study conducted in January-February 2021 on 10.000 participants in 9 countries[12] the Unilever Company decided an important shift in its marketing policy by giving up the used of term "normal" in relation to its beauty products[13]. The new marketing line was grounded on the results of the study indicating that more than half of the people (56%) consider the beauty and care industry has the potential to make people feel excluded, 52% of the respondents pay attention to the social policy of the company before buying its products and 7 out of 10[14] persons agree on the negative impact of the use of word "normal" on promotional items.

As a result, already in March 2021 the company decided to make a shift of its policy determining a new approach called "Positive Beauty". It includes a set of actions aiming at improving the state of health and well-being of people by promoting equity and inclusion of up to 1 billion people by 2030 through focusing on:

Stopping discrimination in the field of beauty and inclusion by challenging narrow ideals about beauty and creating a more inclusive portfolio of products;

Stimulating the gender equity, including by stepping up the brand programmes contesting the status quo.

---

[10] See https://www.hotnews.ro/stiri-international-24716187-germania-anunta-nou-serviciu-militar-fara-conotatii-nationaliste.htm

[11] Available at https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/

[12] Brazil, China, India, Indonesia, Nigeria, Saudi Arabia, South Africa, the United Kingdom and the United States of America.

[13] The press release can be found here: https://www.unilever.ro/news/news-and-features/2021/unilever-renunta-la-cuvantul-normal-prin-noua-viziune-positive-beauty-frumusetea-pozitiva.html

[14] 8 out of 10 in the age range 18 to 35.

In this context, reminder should be made about the definition of the word "normal" in the Oxford Dictionary: "1. typical, usual or ordinary; what you would expect; 2. not suffering from any mental or physical disorder".

New cultural&historical semantics

The trend of avoiding by all means any risk of offending potentially vulnerable groups takes new forms. For example[15], in the name of the non-discriminatory approach, in early 2021 the artistic idea of Director in the National Opera of Paris lead to the solution of leaving the character of Aida – a typical Ethiopian young woman – with the white skin and replacing it with puppets, as darkening the skin of white singers can be perceived as offending.

The culture is not only about words, but also about implementing words. In February 2021, the same National Opera in Paris adopted the results of an internal analysis of its policy on non-discrimination, both in respect to the repertoire and to the personnel. The report[16] retains suggestions for improvement on both these directions, focusing on "racial stereotypes".

Following the Black Lives Matter movement, in March 2021 an Oxford professor made suggestions[17] about how to address the "white hegemony" in Oxford's music syllabus and to better represent other forms of music. In concrete terms, his solution included reducing the focus on classical composers like Mozart and Beethoven, in order to drift away from "white European music from the slave period", reducing the focus on Western music notation, associated with a "colonialist representational system", downgrading the focus on learning skills like playing the piano or conducting orchestras, as they "structurally centre [around] white European music", causing some "students of colour great distress".

Conclusions

The faith of the language is often relying on the sensitiveness of its semantics, of the symbolism associated to it, therefore depending on external factors.

The trends that may be set in terms of **politically preferred language** or, vice versa, **politically stigmatised language** are in close connection with the lifespan of the political ideas. Over time, politically preferred language may end up in the politically stigmatised category, usually following the general perception about the political ruling it was associated with. Such a process has a lot to do with the political symbolism connected with a specific concept.

Also, when seen through the lenses of the political correctness, a simple concept such as "normal" may acquire connotations which are not obvious when reading its definition in a dictionary. The political correctness factor therefore impacts in the most epistemic manner by highlighting the increased context-sensitivity of the meaning, sometimes to the detriment of its basic understanding.

It is to be noticed that the current tendency is a feature of the language to anticipate or to correlate with changes in the society so as to adjust to the changes in the reality. This is to mirror the theory of anthropologists like Boas or Malinowski (apud Negrea (2015:19)) stating that language has the capacity of encapsulating information regarding the place and the direction of events in the history of the people speaking it.

On the contrary, the current trend appears to water down the validity of the theory supported by Bourdieu (apud Negrea, 2015:20) affirming that any human dialogue is predetermined by community, gender, social class, religious beliefs-related relationships. The current line goes into the direction of levelling any sharp connotation indicating a difference, including those considered (so far) factual or purely biological. The Ochs' remark (Ochs. 1992: 447-462) in early `90 of the last century on the expansion of the liberty to widely use features of a specific gender is now being reversed by the idea of "neutralising" any gender-specific feature.

[15] https://seenandheard-international.com/2021/02/as-radvanovsky-hits-new-heights-in-paris-aida-is-not-the-museum-piece-lotte-de-beer-thinks-it-is/

[16] https://www.lemonde.fr/culture/article/2021/02/09/l-opera-de-paris-veut-uvrer-pour-la-diversite_6069290_3246.html

[17] See https://www.classicfm.com/music-news/oxford-university-decolonising-music-syllabus/

Our study could not register examples indicating tendencies affecting the languages, featuring the use of the pronoun for indicating a social distinction[18], therefore lacking indication about the impact on the social categories such equity/inequity, solidarity/power[19], but the phenomenon brings a particular challenge for the gender-sensitive languages, forcing them to explore their resources of creativity. This is a fundamental change in approach, as gender is the most stable feature (Wichmann and Holman, 2009) among the almost 200 grammatical features classified by linguists in The World Atlas of Language Structures.

Also, in anticipation of the impact of such a shift in the language use in relation to gender, it would be interesting to follow up on whether the new neutralising line would bring any change to the feminist movement and to the idea of gender quotas as promoted so far.

Until recently it was considered that female/male distinctions in language are related to gender political quotas, one of the main determinant of female political participation today (Tripp and Kang, 2008: 338-361) and that quotas are needed to increase female political participation (Duflo, 2011), therefore a highlighting language use for gender was in the interest of promoting such a policy. To our judgement, a language avoiding the gender distinction rather goes against the objective of the feminist move and of the equal footing of men and women. If until present the "gender equality" was in fact associated with the idea of placing women on equal footing with men[20], it appears that the implicit understanding of the notion might suffer slight nuances in the future, not necessarily in the interest of the feminist movement as we used to know.

On the other hand, the neutralising language in respect to gender issues may be understood in the logic of avoiding offending the feelings of the persons who rejects the neat distinction between men and women and therefore making room for other types of expression of gender-identity (virtually the LGBTQI+ community).

The most interesting feature of the current tendency in politically correct language is that not only guidance is being provided in an institutional and formal manner, but the private sector assumes a behaviour invoking these principles in order to convey a social message.

From a legal point of view, the new conduct is not associated with sanctions, however a consolidated tendency in this direction can result into a social pressure for the change of the language use. In such a context, we may experience yet another era of dying morphemes and rising meanings.

What appears to play a common role in the analysed examples is the tendency of shifting places between the referral and the object to be defined: if the referral used to be the majority conduct/ feature/characteristic/behaviour, the new tendency is to reverse its relevance so as to soften the comparison between majority and minority.

Our reality will turn out to be somewhat different to what we used to know, both in language and in concrete terms. The limits of the contemporary drive of the political correctness were satirised on occasions[21], but taking into consideration the creative force of the words, the call remains valid for a sensible balance between caution and sensitiveness in the use of language in order to avoid the temptation of turning it into an instrument for the bed of Procrustes.

BIBLIOGRAPHY

Brown, Roger and Gilman, Albert. 1960. *The Pronouns of Power and Solidarity*. in T. A. Sebeok (Ed.), Style in Language. Cambridge, MA: MIT Press.

Duflo, E. 2011. *Women Empowerment and Economic Development*, NBER Working Paper 17702

[1818] tu/vous/Vous [French]; du/Sie [German]; tu/Voi ; tu/Lei [Italian] ; tu/voi; dumneata/dumneavoastră [Romanian]; tu/Usted [Spanish]

[19] According to the Brown & Gilman theory linking the grammatical features of these languages to the coordinates of the social context (1960).

[20] https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/94309/genderfriday_en

[21] For example, see the *Politically Correct Bedtime Stories* by James Finn Garner.

Garner, James Finn. 2012. *Politically Correct Bedtime Stories*, Souvenir Press

Negrea, Violeta. 2015. *Antropologia cuvântului*, Editura Pro Universitaria

Ochs, E. &C. Taylor. 1992. *Mother's Role in the Everyday Reconstruction of Father Knows Best* in K. Hall Bucholts & B. Moonwomen (eds) Locating power: Proceedings of the 1992 Berkley Women and language conference. Berkley. University of California

Tripp, A. M. and Kang A. 2008. "The Global Impact of Quotas", *Comparative Political Studies*, vol. 41(3)

Wichmann, S. and Holman, E. W. 2009. *Assessing temporal stability for linguistic typological features*, München: LINCOM Europa

The World Atlas of Language Structures – available at https://wals.info/, last accessed on 9 May 2021

European Council Conclusions of 7-8 May 2021 – available at https://www.consilium.europa.eu

https://biv.com

https://www.classicfm.com

https://www.dailymail.co.uk

https://www.dw.com

https://eeas.europa.eu

https://www.hotnews.ro

https://www.lemonde.fr

https://www.merriam-webster.com

https://seenandheard-international.com

https://www.un.org

https://www.unilever.ro

UNIVERSALITY AND VARIATION IN THE PHARMACEUTICAL VOCABULARY

Floriana-Diana Pirlogea (Naghibaur)
PhD Student, University of Craiova

Abstract: The pharmaceutical vocabulary, related to the concepts of universality and variation, illustrates the dynamism of a specialized language considered, most often, rigid. If the linguistic universality is highlighted by the international common name of pharmaceutical terms (the signified) and relates to the Latin etymon, linguistic variation may be observed at the level of the sound expression (the signifier). In other words, the variation of the pharmaceutical vocabulary is developed on a universal linguistic basis which imprints monosemantism, precision and univocity on it.

Keywords: universality, variation, pharmacology, signified, signifier

Conform literaturii de specialitate, universaliile lingvistice sunt definite ca fiind niște trăsături comune tuturor limbilor sau tuturor culturilor care se oglindesc în aceste limbi, prin care se urmărește unitatea în diversitate[1]. Cu alte cuvinte, universaliile intersectează limbi care, deși diferite, se aseamănă prin anumite elemente prezente în structura lor de adâncime.

În acest sens, Eugen Coșeriu propune cinci tipuri de universalitate: trei primare și două secundare[2]. Cele trei tipuri de universalitate primară sunt: *universalii posibile, universalii esențiale* și *universalii empirice*, iar cele două tipuri de universalii secundare sunt: *universalii selective* și *universalii implicative / implicații*. Claude Hagège consideră că o punte de legătură între diverse limbi poate fi realizată la nivel semantic, prin traducere, gradul de universalitate fiind indicat de folosirea unor cuvinte sau grupuri de cuvinte mai puțin supusă îngrădirii contextuale și culturale ce presupune diversificare de la o limbă la alta[3].

Această diversitate surprinde, de fapt, conceptul lingvistic de variabilitate: „proprietatea unei limbi naturale de a se produce prin diverse moduri, în funcție de factorii temporali, sociali și teritoriali[4].

Potrivit lui Eugen Coșeriu, există trei tipuri de varietăți[5]:

varietate diatopică (diferențe determinate de spațiul geografic): dialecte, sudialecte, graiuri;

varietate distratică (diferențe între straturile socioculturale): profesionalisme, jargonisme, argotisme, vulgarisme, termeni tehnici și științifici etc.;

varietate diafazică (diferențe între tipurile de modalități expresive): variante stilistico-contextuale.

Acestora li se adaugă *varietatea diacronică* (diferențe lingvistice impuse de timp), concretizate, la nivelul limbii, în neologisme și arhaisme[6], dar și *varietatea diamezică* (diferențe între limba vorbită și limba scrisă), ce cuprinde variația provocată de locutori și variația determinată de uz[7].

Coroborând aceste informații și raportându-le la specificul lexicului farmaceutic, putem afirma că acest limbaj de specialitate cunoaște variație creată pe o bază universal lingvistică,

---

[1] Dorel Fînaru, *Universaliile limbajului*, în „Meridian Critic", nr. 1 (Volume 22), 2014, p. 159.
[2] Eugen Coșeriu, *Universaliile limbajului (și celelalte)*, în „DACOROMÂNIA", serie nouă, VII-VIII, 2002 – 2003, Cluj-Napoca, pp. 16 – 17.
[3] Claude Hagège, *La structure des langues*, Paris, PUF, 1982, 1995, *apud* Dorel Fînaru, *Op. cit.*, p. 160.
[4] Liliana Botnariu, Varietățile de limbă: factori și criterii de clasificare, în „Philologia", LX, ianuarie – aprilie, 2018, p. 24.
[5] Eugen Coșeriu, Lecții de lingvistică generală, Trad. Bojoca E., Chișinău, Editura Arc., 2000, p. 263, *apud* Liliana Botnariu, *Op.cit.*, pp. 26 – 27.
[6] V. Bahnaru, *Elemente de lexicologie și lexicografie*, Chișinău, Editura Științifică, 2008, p. 128, *apud* Liliana Botnariu, *Op. cit.*, p. 27.
[7] Francois Gadet, *La variation sociel en francais*, OPHRYS, 2007, p. 186, *apud* Liliana Botnariu, *Op. cit.*, p. 27.

deoarece, deși secole la rând domeniul medical a cunoscut mai multe etape de evoluție și stagnare, limbile latină și greacă au devenit indici ai universalității acestui lexic.

Este important să amintim că farmacologie era, inițial, inerentă medicinei, identificându-se, de fapt, cu evoluția medicamentelor (medicul având și statutul de farmacist), științele medicale cuprinzând atât noțiuni culte, cât și empirice. Începând cu secolele XII – XIII are loc o reorganizare a acestui domeniu, în urma contactului direct dintre cultura europeană și cea arabă. Astfel, după modelul culturii arabe, și în Europa domeniul medical și cel farmaceutic se delimitează și, implicit, profesia de medic se separă de cea de farmacist. În acest nou context, în secolul al XIV-lea, are loc o revitalizate a noțiunilor medicale grecești, ceea ce „a conferit științelor medicale un ansamblu de rădăcini, sufixe, prefixe, tipuri de derivare și compunere precise și cu utilitate internațională”[8]. Or, influența limbii latine nu a fost diminuată (ea rămânând limba medicilor și a farmaciștilor chiar și după căderea Imperiului Roman pentru a asigura comunicarea dintre diversele școli de medicina din diferite țări), ci, dimpotrivă, a coexistat cu elementele nou elenizate, ducând la progres continuu.

Chiar daca mai târziu, țara noastră s-a aliniat tendinței din Europa, astfel încât, în secolele XVI – XVIII au apărut primele farmacii la Sibiu, Brașov și Cluj[9], pentru termenul *farmacist* fiind utilizat, inițial, latinescul *apoticar*, apoi de-a lungul timpului, variantele (diacronice și, probabil, diatopice): *spițer* (it.), *droghit* (fr.)[10].

După cum știm, limba evoluează odată cu societatea, fapt pentru care, începând cu secolul al XVII-lea, în Europa, limba franceză are o influență covârșitoare asupra științelor, Parisul devenind centrul civilizației și, implicit, al medicinei. Această influență se resimte și în lexicul farmaceutic românesc, care se îmbogățește considerabil cu neologisme de specialitate, iar în prezent, utilizarea limbii la nivel mondial influențează și dinamica domeniului farmaceutic.

Așadar, pe de o parte, *universalitatea* lexicului farmaceutic se raportează la etimoanele din greacă și latină (etimologia indirectă), de pe altă parte, mecanismele lingvistice tind să producă *variație* prin adaptarea unor termeni farmaceutici, împrumutați în limba română, pe filieră franceză – în general (etimologie directă), prin stabilirea unor relații semantice de sinonimie, prin echivalente lexicale de uz general sau, uneori, populare etc.

În continuare, vom prezenta câțiva termeni farmaceutici (selectați din *Farmacologie* de Ion Fulga și *Tratat de farmacologie* de Aurelia Nicoleta Cristea), alături de varianta lor din limba franceză (conform *Dicționarului medical* al lui Valeriu Rusu și http://www.granddictionnaire.com/), și îi vom urmări din perspectiva etimonul latinesc oferit de Agenția Națională a Medicamentelor ca *denumire comună internațională* (universalitate lingvistică), din perspectivă semantică prin identificarea unui sinonim sau a unei serii sinonimice, dar și din perspectiva denumirii comerciale (variații lingvistice):

Acid acetilsalicilic (fr. Acide acétylsalicylique)
DCI: Acidum acetylsalicylicum
SIN.: Aspirină (DF, 98)
DC: Acesil, Acid acetilsalicilic, Alka, Alupirin, Asaprin, Ascard, Aspenter, Aspifox, Aspimax, Aspirin, Mio-AAS, Protecardin, Pompirin, Santepirin, Thrombo ASS, Trinomia (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Fenobarbital (fr. Phénobarbital)
DCI: Phenobarbitalum
SIN: Acid fenibarbituric, Luminal, Gardenal, Solfonon (DF, 354)
DC: Fenibarbital (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

[8] Liliana Popovici, Dumitru Lupuleasa, Lăcrămioara Ochiuz, *Dicționar farmaceutic*, ediția a III-a, Iași, Editura Polirom, 2014, p. 25.
[9] Marțian Cotrău, *Medicamentul de-a lungul vremii*, Iași, Editura Apollonia, 1995, pp. 97 – 98.
[10] Elena Iliescu, *Termeni care denumesc unitățile de măsură în limba română din secolul al XIX-lea*, în volumul *Arta comunicării în contextul diversității culturale și lingvistice* (coordonator Mariana Flaișer), Casa Editoriala Demiurg, 2007, pp. 88 – 89, apud Mariana Flaișer, *Introducere în terminologia medicală românească*, Iași, Editura Alfa, 2011, p. 99.

Indometacină / Indometacin (fr. Indométhacine)
DCI: Indometacinum
SIN: Indocid (DF, 433)
DC: Indocollyre, Indometacin, Indosin (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Ketamină (fr. Ketamine)
DCI: Ketaminum
SIN: Ketalar (DF, 458)
DC: Calypsol, Ketamina (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Ketotifen (fr. Kétotifène)
DCI: Ketotifenum
SIN: Zaditen (DF,458)
DC: Ketof, Zaditen, Ketotifen, Zabak (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Lidocaină (fr. Lidocaïne)
DCI: Lidocainum
SIN: Xilină (DF, 468)
DC: Lidiaq, Lidocain, Lidocaină, Versatis, Xilină (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Nifedipină (fr. Nifédipine)
DCI: Nifedipinum
SIN: Adalat, Adactone (DF, 530)
DC: Nifedipin (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Paracetamol (fr. Paracétamol)
DCI: Paracetamolum
SIN: Acetaminofen (DF, 555)
DC: Bioflu Baby, Daleron, Defebril, Dulsifeb, Efferalgan, Grippostad Hot, Panadol, Paracetamol, Paramol, Prosinus, Sanador (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Prometazină (fr. Prométhasine)
DCI: Prometazinum
SIN: Fenergan, Romergan (MDA, 556)
DC: Romergan (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

Propranolol (fr. Propranolol)
DCI: Propranololum
SIN: Inderol (DF, 604)
DC: Propranolol, Hemangiol (https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente)

După cum putem observa, universalitatea lexicului este subliniată prin structura *denumire comuna internațională* atribuită termenilor selectați, ceea ce înseamnă că acești termeni sunt comuni mai multor limbi și se identifică prin raportare la etimonul latin. Altfel spus, avem în vedere o universalitate la nivelul semnificatului: cuvintele date își păstrează sensul, indiferent de limba în care apar. Acest aspect este mai mult decât necesar, având în vedere faptul că lexicul farmaceutic trebuie să fie caracterizat de monosemantism, precizie și univocitate la nivel internațional, pentru a facilita dezvoltarea acestei științe în beneficiul omului de pretutindeni.

Dacă discutăm despre variație, în primul rând, observăm o variație a învelișului sonor al termenilor dați (precum: rom. *fenobarbital* – fr. *phénobarbital* – lat. *phenobarbitalum*, rom.

Paracetamol – fr. *paracétamol* – lat. *paracetamolum*), variație impusă de mecanismele limbii române prin care neologismele sunt adaptate la sistemul fonetic, ortoepic și ortografic propriu. În al doilea rând, variația lingvistică este evidențiată prin utilizarea unor sinonime (sau a unor serii sinonimice), care, în general, sunt tot termeni științifici (de exmplu: ketotifen = zaditen, nifidepină = adalat, adactone). Există, totuși, și două excepții: *paracetamolul*, deși este o denumire comună internațională, este resimțit de locutori ca un termen de uz general, datorită frecvenței din viața de zi cu zi, în timp ce *aspirina* se diferențiază de termenul al cărui sinonim este – *acid acetilsalicilic* – prin categoria gramaticală a numărului, fiind un substantiv numărabil (o aspirină – două aspirine), spre de substantivul non-numărabil *acid acetilsalicilic* (*un acid acetilsalicilic – doi acizi acetilsalicilici). Mai mult decât atât, relația stabilită între termenii *aspirină* și *acid acetilsalicilic* este un exemplu elocvent de variație diastratică.

În analiza noastră am avut în vedere și denumirile comerciale specifice termenilor-titlu cu scopul de a urmări diversitatea numelor (de cele mai multe ori eufonice) sub care apare o substanță sau un medicament pe piață (ceea ce ar putea reprezenta un tip varietate diafazică). De exemplu, *lidocaina* se regăsește în farmacii ca: Lidiaq, Lidocain, Lidocaină (variante ale denumirii comune internaționale) și Xilină (termenul sinonim), *ketotifenul* – Ketof (variantă a denumirii comune internaționale) sau Zabak (variantă a sinonimului), *prometazina* – *Romergan* (termenul sinonim), *ketotifen* – Ketotifen (chiar denumirea comună internațională). De asemenea, este de remarcat faptul că unele denumiri comerciale nu au nicio similitudine nici cu denumirea comună internațională, nici cu sinonimul: Protecardin, Pompirin, Santepirin – pentru *acidul acetilsalicilic*, Bioflu Baby, Daleron, Defebril, Dulsifeb, Efferalgan, Grippostad Hot, Sanador – pentru paracetamol, Versatis – pentru *lidocainǎ*, Calypsol – pentru *ketaminǎ*, Hemangiol – pentru *propranolol*.

Ca o concluzie, chiar dacă pare rigid, fiind un limbaj de specialitate, destinat celor ce au o cultură medicală considerabilă, lexicul farmaceutic reprezintă un material deosebit de interesat pentru o cercetare riguroasă, în urmă căreia putem descoperi aspecte importante despre dinamica limbii române.

Abrevieri

DF = Dicționar farmaceutic
MDA = Micul dicționar academic
DCI = denumire comună internațională
SIN = sinonim
DC = denumire comercială

BIBLIOGRAPHY

Articole

Dorel Fînaru, *Universaliile limbajului,* în „Meridian Critic", nr. 1 (Volume 22), 2014.

Eugen Coșeriu, *Universaliile limbajului (și celelalte)*, în „DACOROMÂNIA", serie nouă, VII-VIII, 2002 – 2003, Cluj-Napoca.

Liliana Botnariu, *Varietățile de limbă: factori și criterii de clasificare*, în „Philologia", LX, ianuarie – aprilie, 2018.

Volume

Cristea, Adriana Nicoleta. (2006). *Tratat de farmacologie* [ediția a II-a revizuită și adăugită], București: Editura Medicală.

Cotrău, Marțian. (1995). *Medicamentul de-a lungul vremii*, Iași: Editura Apollonia.

Fulga, Ion. (2015). *Farmacologie* [ediția a II-a revizuită și adăugită], București: Editura Medicală.

Flaișer, Mariana. (2011). *Introducere în terminologia medicală românească*, Iași: Editura Alfa.

***, *Micul Dicționar Academic*. (2010). București: Editura Univers Enciclopedic.

Popovici Liliana. Lupuleasa, Dumitru. Ochiuz, Lăcrămioara. (2014). *Dicționar farmaceutic* [ediția a III-a], Iași: Editura Polirom.

Rusu, Valeriu (2010). *Dicționar medical* [ediția a IV-a revizuită], București: Editura Medicală.

Site-uri

https://www.anm.ro/nomenclator/medicamente

http://www.granddictionnaire.com/

"BE PESSIMISTIC", A NEGATIVE POLITENESS STRATEGY INVOLVING THE COMPLEX PREDICATE WITH MODAL OPERATOR WITHIN THE ROMANIAN AND SPANISH TELEVISUAL POLITICAL DISCOURSE

Laura Grama
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iaşi

Abstract: The article approaches pragmatic issues of the complex predicate with modal operator and verbal semantic support within the Romanian and Spanish televisual political discourse, more precisely "Be pessimistic", a strategy specific to negative politeness. It is emphasized that, through this mechanism of negative politeness, the speaker complies with the tact maxim and the modesty maxim of the politeness principle, ensuring verbal cooperation during the conversation.

Keywords: complex predicate with modal operator, negative politeness strategies, tact maxim, modesty maxim, televisual political discourse

Penelope Brown şi St. Levinson enumeră o serie de strategii[1] ale exprimării indirecte, specifice politeţii negative, între care "Be pessimistic"[2], implicând „adoptarea unei atitudini pesimiste cu privire la dorinţa sau la posibilitatea R de a efectua o anumită acţiune"[3].

În cadrul predicatului complex cu operator modal, acest mecanism specific politeţii negative vizează utilizarea:

a.1. *condiţionalului de politeţe*;

a.2. *condiţionalului de modestie*;

b. *trecutului de politeţe*.

În lucrarea de faţă, pentru a ilustra această strategie specifică politeţii negative, vom analiza exemple de predicate complexe cu operator modal şi suport semantic verbal excerptate din transcrieri ale unor înregistrări specifice discursului politic televizual, în limba română, din Luminița Hoarță Cărăuşu (coord.), *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2013, p. 234-508 [= CLRVAN], şi, în limba spaniolă, din *Corpus Oral de Referencia de la Lengua Española Contemporánea*, Laboratorio de Lingüística Informática, Universidad Autónoma de Madrid [= CORLEC] http://www.lllf.uam.es/ESP/Corlec.html

a. Condiţionalul de politeţe şi condiţionalul de modestie

În vederea asigurării cooperării verbale, emiţătorul adoptă „o atitudine pesimistă cu privire la dorinţa sau la posibilitatea R de a efectua o anumită acţiune"[4], prin utilizarea condiţional-optativului (mod al irealităţii) în locul indicativului („mod *al certitudinii, al realităţii*"[5]) în cazul operatorului modal din cadrul predicatului complex.

[1] Pentru strategii specifice politeţii negative şi politeţii pozitive, vezi Penelope Brown, S. C. Levinson, *Politeness. Some Universals in Language Usage*, Cambridge University Press, Cambridge, 1987, p. 322 https://pure.mpg.de/rest/items/item_64421/component/file_2225570/content (accesat la 5.02.2020)

[2] *Ibidem*.

[3] Liliana Ionescu Ruxăndoiu, *Naraţiune şi dialog în proza românească. Elemente de pragmatică a textului literar*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1991, p. 22 [= Ruxăndoiu, *Naraţiune*].

[4] *Ibidem*.

[5] Dumitru Irimia, *Structura gramaticală a a limbii române. Verbul*, Editura Junimea, Iaşi, 1976, p. 61 [= Irimia, *Verbul*].

Axelle Vatrican[6] vorbeşte despre „condiţionalul de atenuare" asociat politeţii negative, incluzând două tipuri, respectiv „condiţionalul de politeţe", „prin intermediul căruia i se cere interlocutorului să realizeze o anumită acţiune", dar „compensând impoliteţea", adică „atenuând posibila ameninţare pe care o reprezintă cererea respectivă", şi „condiţionalul de modestie", prin intermediul căruia „se atenuează forţa unei afirmaţii", în sensul că „vorbitorul propune într-o manieră «modestă» punctul său de vedere, supunându-l [...] voinţei interlocutorului" (t.n.)[7].

a.1.1. Condiţionalul de politeţe în cadrul predicatului complex cu operator modal în discursul politic televizual românesc

În cadrul discursului politic televizual românesc, în corpusul analizat, *condiţionalul de politeţe* se întâlneşte în cadrul predicatelor complexe din următoarele exemple:

„AU: Păi↓ sânt menţionate în arTIcol↓ doamnă. Oricum↓ vă felicit↓ recunosc că n-am mai văzut atâta abneGAţie↑ în a apăra↑ un un text legislativ.

VV: *Aş putea s*-o *întreb* ceva?

AB: [Dar nu este abneGAţie. Este dorinţa↑//

VV: Stimată doamnă↓ aş vrea să vă întreb ceva.] Sunt Varujan Vosganian↓ sărut mâna." (CLRVAN, p. 467)

În exemplu ales, modul condiţional-optativ prezent al operatorului modal *a putea* din structura predicatului complex „Aş putea s-(o) întreb" face ca cererea adresată moderatorul *AU* de a-i aloca dreptul la cuvânt vorbitorului *VV* să fie percepută de către primul drept o acţiune posibilă, în acest fel emiţătorul dând dovadă de tact (este satisfăcută una dintre maximele ce guvernează politeţea lingvistică, respectiv maxima tactului) prin oferirea opţiunii de a-l refuza, chiar dacă este vorba doar despre „a se preface că-i oferă ascultătorului posibilitatea de a realiza sau nu actul solicitat"[8].

„MM: O întrebare pentru] amândoi dacă tot am ajuns↑ mă iertaţi↓ la această temă.

TB: /ă *S-ar putea să:: + avem* în mod egal↑ + /ă replică la replică? Sau//

MM: Da. Sigur. =

TB: = Eu am înţeles că răspunsul meu este o replică la ce-a spus domnu' Antonescu. Acum↓ am constatat introducerea replicii la replică↓//

MM: aveţi [şi dumneavoastră iată↓ replica.

TB: cer şi eu o replică↓] la: + replică↓ dacă este posibil↓ vă mulţumesc." (CLRVAN, p. 272)

În secvenţa de mai sus, prin intermediul operatorului modal *a putea* la condiţional-optativ prezent, din cadrul predicatului complex „s-ar putea să avem", vorbitorul *TB* îi cere indirect, într-o formă atenuată, moderatorului *MM* să intervină pentru a menţine echitatea în ceea ce priveşte alocarea dreptului la cuvânt. Strategia utilizării condiţionalului este combinată cu alte mecanisme specifice politeţii negative, precum formularea interogativă a solicitării prefaţată de operatorul modal *a putea*[9], dar şi impersonalizarea enunţului prin evitarea utilizării persoanei a II-a în cazul verbului *a putea* („s-ar putea" în loc de „aţi putea") şi apelul la plural în locul singularului în cazul

[6] Axelle Vatrican, *El condicional: ¿Por qué tiempo de la cortesía verbal?*, în *Aproximaciones a la (des)cortesía verbal en español*, C. Fuentes Rodriguéz, E. Alcaide Lara & E. Brenes Peña (eds.), Editura Peter Lang, Bern, 2011, p. 557-568 [= Vatrican, *El condicional*]
https://www.academia.edu/10986296/EL_CONDICIONAL_POR_QU%C3%89_TIEMPO_DE_LA_CORTES%C3%8DA_VERBAL?auto=download (accesat la 13.02.2020)

[7] "Se han destacado dos tipos de condicional de «mitigacion»: uno de «cortesía», mediante el cual se le pide al interlocutor que realice una determinada accion", "para compensar esta descortesía, es decir, para suavizar la posibila amenaza qur constituye dicha solicitud", "otro de «modestia» mediante el cual se atenúa la fuerza de una afirmación", "el hablante propone «modestamente» su punto de vista, sometiéndolo [...] a la voluntad del interlocutor", Vatrican, *El condicional*, p. 557-568.

[8] Vatrican, *El condicional*, p. 557-568.

[9] Daniela Rovenţa Frumuşani subliniază faptul că „formularea indirectă a actelor de limbaj [...] atenuează «ameninţarea». Deşi actul e clar, non ambiguu, existenţa formală a valorii literale lasă interlocutorului posibilitatea sau iluzia eschivei (A: Poţi să-mi dai sarea? B: Da, pot)", Daniela Rovenţa Frumuşani, *Analiza discursului. Ipoteze şi ipostaze*, Editura Tritonic, Bucureşti, 2004, p. 49 [= Frumuşani, *Analiza discursului*].

suportului semantic verbal („să avem” în loc de „să am” cu sensul de „să ne daţi” în loc de „să-mi daţi”), ceea ce face ca referirea la moderator să fie indirectă. Prin solicitarea indirectă „*S-ar putea să avem* în mod egal drept la replică?” (operator modal + modul condiţional optativ prezent + formulare interogativă + impersonalizarea enunţului) vorbitorul dă dovadă de tact, obţinând o atitudine cooperativă din partea moderatorului *MM* („*Da. Sigur.*”), faţa de situaţia în care vorbitorul *TB* ar fi formulat solicitarea în mod direct „*Daţi-mi în mod egal dreptul la replică!*” (formulare imperativă).

a.1.2. Condiţionalul de politeţe în cadrul predicatului complex cu operator modal în discursul politic televizual spaniol

În cadrul discursului politic televizual spaniol, în corpusul analizat, *condiţionalul de politeţe* se întâlneşte în cadrul predicatelor complexe din următoarele exemple:

„<H2>: Señor Aznar, <duda> cuando usted hace el diagnóstico de corrupción, el... señor Guerra, don Alfonso, le respondió algo así que... como que usted con Franco vivía muy bien. Yo no sé si usted querrá contestar a eso. Pero en todo caso, <duda> usted que defiende la limpieza de la clase política, yo le *querría preguntar* si *se podría hacer* un mapa de la corrupción. Si no está en la clase política, ¿dónde está la corrupción de la que tanto hablamos? <silencio>

<H1>: La corrupción... cuando <vacilación> se habla de que hay corrupción, la corrupción está en todas partes.” (CORLEC, <archivo: PPOL007C>)

Exemplul ales ilustrează felul în care condiţional-optativul operatorului modal *poder,* din cadrul predicatului complex „se podría hacer”, reprezintă alegerea strategică a vorbitorului de a-i cere interlocutorului să realizeze o hartă virtuală a corupţiei. Prin utilizarea modului condiţional-optativ, acţiunea verbului *poder* nu poate fi situată în timp, ceea ce „o face ireală, lăsându-i interlocutorului libertatea de a alege”[10]: să facă sau nu harta corupţiei. Pentru a diminua şi mai mult posibila „ameninţare” pe care o reprezintă această cerere de acţiune, mai ales că subiectul este incomod, emiţătorul prefaţează cererea printr-o altă solicitare exprimată cu ajutorul operatorului modal *querer* la condiţional-optativ prezent în cadrul predicatului complex „querría preguntar”. Astfel, se exprimă lingvistic o dorinţă supusă voinţei interlocutorului, „querer preguntar”, însă pragmatic se transmite o cerere de acţiune, respectiv „permitame preguntar”. La acestea se adaugă şi alte strategii specifice politeţii negative, precum prefaţarea solicitării de a face o hartă a corupţiei prin operatorul modal *poder* şi impersonalizarea enunţului prin evitarea ulitilizării persoanei a II-a: *se podría* în loc de (*usted*) *podría*.

„<H7>: Esto no está en el horizonte de lo previsible y uno *debería hacer* una política de construcción dentro de lo que es capaz de ser, o de lo que somos capaces de prever y no sólo desde el punto de vista de el análisis teórico o incluso, a veces, de quedar bien. <vacilación> a mí me gustaría que hubiese un perfecto sistema de toma de decisiones, no lo hay.” (CORLEC, <archivo: PPOL008F>)

În acest exemplu, operatorul modal *deber* este folosit cu nuanţa semantică de *necesitate* în cadrul predicatului complex „debería hacer”, vorbitorul-politician subliniind astfel faptul că este necesar ca politicienii (referirea este indirectă prin folosirea pronumelui nehotărât *uno* ca strategie a impersonalizării) să adopte un sistem de luare a deciziilor care să nu se bazeze doar pe analiza teoretică sau care să aibă ca finalitate sporirea popularităţii. Acţiunea care trebuie să se realizeze este explicit formulată prin intermediul operatorului modal *deber* şi a suportului semantic verbal la infinitv *hacer*, astfel încât condiţional-optativul prezent al verbului de modalitate *deber* devine opţiunea strategică a emiţătorului de a atenua forţa cererii de acţiune pentru a proteja „faţa negativă” a receptorului şi a-l determina pe acesta să acţioneze[11].

[10] Vatrican, *El condicional*, p. 557-568.

[11] În cazul „condiţionalului de politeţe”, „obiectivul este ca interlocutorul să acţioneze”, în timp ce prin „condiţionalul de modestie” se doreşte ca interlocutorul „să fie de acord cu ceea ce i se spune”, Vatrican, *El condicional*, p. 557-568.

„<H3>: [...] con eso y con la falta de facilidad, o la escasez de facilidades para adquirir vivienda, estamos en uno de los índices de alquiler... <duda> extraordinariamente bajos. Y por tanto, sería una cuestión... la que *tendríamos* todos *que impulsar* bastante para cambiar el signo, en... de pasar de la propiedad a régimen de... de alquiler. Pero hay que hacer el gran esfuerzo de esa construcción de viviendas en parques de viviendas de alquiler como ocurre en el resto de los países europeos." (CORLEC, <archivo: APOL021A>)

În exemplu de mai sus, operatorul modal *tener (que)* are valoarea semantică de *necesitate* în cadrul predicatului complex pe care îl alcătuieşte alături de suportul semantic verbal la infinitiv *impulsar*, emiţătorul, candidat la funcţia de primar al Madridului, exprimând astfel necesitatea ca toţi politicienii să se implice în rezolvarea problemelor legate de accesul populaţiei la achiziţionarea de locuinţe în regim de închiriere. Prin utilizarea condiţional-optativului prezent *tendríamos (que)*, vorbitorul urmăreşte ca cererea de acţiune să se realizeze într-o manieră care să nu fie percepută ca obligativitate, ci, mai degrabă, ca posibilitate de acţiune din partea receptorului.

„<H1>: [...] nadie va a decidir por Yugoslavia, *tendríamos que ayudar* más bien a que hubiera un diálogo o un entendimiento porque es verdad que con frecuencia, con frecuencia se piensa que es más fácil int<palabra cortada>... entenderse con quien vive a dos o tres mil kilómetros que con quien vive a quince o veinte kilómetros." (CORLEC, <archivo: APOL023C>)

O situaţie asemănătoare se întâlneşte în acest exemplu, în care operatorul modal *tener (que)*, având, de asemenea, valoarea semantică *de necesitate*, este folosit la modul condiţional-optativ, timpul prezent, în cadrul predicatului complex pe care îl alcătuieşte alături de suportul semantic verbal la infinitiv *ayudar*. Emiţătorul vorbeşte despre necesitatea ca membrii Consiliului Europei să se orienteze spre stimularea dialogului şi a înţelegerii în cadrul situaţiei politice din Iugoslavia, însă evită strategic utilizarea indicativului prezent *tenemos (que)*, ce ar fi situat acţiunea în cadrul „*realităţii*-fapt"[12], şi alege condiţional-optativul prezent *tendríamos (que)*, astfel încât receptorul să perceapă invitaţia la acţiune ca pe „o *posibilitate*" pe care au opţiunea de a o „transforma sau nu în *realitate*"[13].

„<H5>: [...] pero que sea debate, claro, porque si no, esto va a ser muy aburrido, pues eh... yo *querría decir* por ejemplo, yo le pregunto al resto de los partidos que están aquí: ¿Están dispuestos a hacer una ley del suelo, como el resto de las leyes europeas, que desvincule el derecho de propiedad del derecho a edificar? ¿Están dispuestos a hacer una ley de estas características? Porque ésta es la que acabaría con la especulación. Por ejemplo. ¿Están dispuestos a... fomentar... <interrupción de la grabación>

<H5>: ... Entonces, yo *querría hacer*, si usted me permite, otra pregunta. Hablamos del problema los transportes. ¿Estamos por la privatización del transporte, por mantener el transporte metropolitano privatizado con esas líneas concesionarias, o queremos hacerles una empresa regional de transportes como la empresa municipal que hay en el municipio de Madrid? Eh... yo, por ejemplo, preguntaría: ¿Estamos por la derogación del "decreto Boyer" de alquileres, por el artículo eh... 8 y 9? No es una pregunta tramposa; no voy a decir lo que votaron ustedes en la asamblea. Pero yo pregunto a ver si a partir de ahora estamos <ininteligible>

<H2>: <ininteligible> no pregun<palabra cortada>... que ya lleva... ya lleva muchas preguntas. <risas>

<H1>: Yo contesto encantadísimo a todas las preguntas que nos hace... nuestra... su amable colaboradora <risas> <ininteligible> Isabel. Además me parece bien. Yo creo que es verdad que en estos debates... bueno, pues todo lo que sea concertar ideas pues... es positivo." (CORLEC, <archivo: APOL023A>)

Exemplul selectat ilustrează, de asemenea, felul în care vorbitorul *H5* recurge la strategia utilizării „condiţionalului de politeţe" în cazul operatorului modal *querer* din cadrul predicatului complex „querría decir" pentru a supune voinţei interlocutorilor-politicieni acceptarea unei teme de discuţie bazate pe întrebări ce solicită răspuns din partea acestora. Înregistrarea dezbaterii şi

[12] Irimia, *Verbul*, p. 61.
[13] Irimia, *Verbul*, p. 111.

transcrierea pragmatică a acesteia este reluată, avându-l în prim plan tot pe vorbitorul H5 care supune din nou voinţei interlocutorilor acceptul de a răspunde altei întrebări, tot prin utilizarea „condiţionalului de politeţe” în cazul operatorului modal *querer* din cadrul predicatului complex „querría hacer”, dublată de strategia formulării unei scuze exprimate ulterior cererii de acţiune: „si usted me permite”. Deşi moderatorul H2 îi atrage atenţia că deja a formulat multe întrebări, totuşi strategia utilizării condiţionalului de politeţe se dovedeşte a fi potrivit aleasă de către vorbitorul H5, căruia i se acceptă cererea de către vorbitorul *H1*. Efectul utilizării acestei strategii specifice politeţii negative este că, atunci când vorbitorul *H1* formulează acceptarea solicitării de acţiune, foloseşte la rândul lui strategii ale politeţii pozitive, oferind „diverse manifestări ale simpatiei şi interesului”, în special „complimente”[14], de exemplu „su amable colaboradora Isabel”, dar şi emfatizarea dorinţei de a accepta cererea de acţiune prin utilizarea superlativului absolut „encantadísimo”.

a.2.1. Condiţionalul de modestie în cadrul predicatului complex cu operator modal în discursul politic televizual românesc

În ceea ce priveşte condiţionalul de modestie, acesta este ilustrat, în corpusul supus analizei pentru limba română, în exemple ce conţin operatorul modal *a trebui* la condiţional-optativ prezent, alcătuind predicatul complex alături de suportul semantic participial:

„CA: se cheltuiesc vreo şase milioane cu deplasările preelectorale↑ şi să fim economi. Din punctul meu de vedere↓ <MARC calitatea↑ MARC> vieţii politice + româneşti↑ nu ŢIne de număr↓ sunt de acord cu un număr restrâns↓ <MARC după cum↑ + sunt de acord↑ MARC> + cu ideea că LEgea↑ electorală↑ *ar trebui modificată* probabil↓ sunt partizanu’ ideii↑ de vot + în DOuă tururi. Aici sunt de acord.” (CLRVAN, p. 274);

„TB: <F aceşti oameni↑ + <MARC drenează resursele publice↑ MARC> + care altfel *ar trebui îndrepTAte* către PENsii↓ + către educaţie↓ + către salariile foarte mici↓ + iar + politicienii↑ F>//

MG: Astăzi↓ în economia↑ domnule Băsescu↓//

TB: <F politicienii guverNEAză pentru ei pe urmă şi nu pentru oameni. F>” (CLRVAN, p. 320);

„EB: Îi spuneam domnului Ponta↑ dacă doreşte să vorbească despre aroganţă↑ să se uite puŢIN în oglindă şi va afla răspunsu’ cu privire la aroganţă. În al doilea rând↑ cred că:↑++ dacă este să vedem ce se întâmplă în PSD↓ *ar trebui făcut* ++ un referendum inTERN în PSD↑ ++ să vedem↓ ++ ce republică susţin.” (CLRVAN, p. 401)

Se observă că operatorul modal *a trebui*, prezent în cele trei exemple, este utilizat cu valoarea semantică de *necesitate* sau de *obligaţie*, însă vorbitorul foloseşte condiţionalul de modestie (*ar trebui*) în locul indicativului (*trebuie*) pentru a atenua forţa opiniei exprimate şi pentru a preveni astfel o posibilă respingere din partea interlocutorului. Astfel, este satisfăcută maxima modestiei ce „diminuează creditul acordat propriei persoane”[15], vorbitorul demonstrând o atitudine pesimistă în ceea ce priveşte dorinţa interlocutorului de a-i accepta opinia.

a.2.2. Condiţionalul de modestie în cadrul predicatului complex cu operator modal în discursul politic televizual spaniol

În ceea ce priveşte condiţionalul de modestie, acesta este ilustrat, în corpusul supus analizei pentru limba spaniolă, în exemple ce conţin operatorul modal *poder*, cu valoarea semantică de

[14] Catherine Kerbrat-Orecchioni, *¿Es universal la cortesía?*, traducere în limba spaniolă de Silvia Kaul de Marlangeon, în *Pragmática sociocultural. Estudios sobre el discurso de cortesía en español*, Diano Bravo, Antonio Briz (eds.), Editura Ariel, 2004, p. 50.

[15] Liliana Ionescu Ruxăndoiu, *Limbaj şi comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, Editura All Educational, Bucureşti, 2003, p. 93.

posibilitate, la condiţional-optativ prezent, alcătuind predicatul complex alături de suportul semantic verbal la infinitiv:

„<H6>: [...] en segundo lugar, no es un elemento interpretativo del conjunto del Tratado <silencio> en lo que *podríamos llamar* la interpretación sistemática de los tratados" (CORLEC, <archivo: BPOL047A>)

În acest exemplu, emiţătorul foloseşte verbul de modalitate *poder* la condiţional-optativ prezent pentru a propune într-o manieră „modestă" denumirea de „interpretación sistemática de los tratados" şi pentru a evita astfel o posibilă respingere din partea interlocutorului.

„<H3>: [...] Bueno, hemos hablado de este asunto, no sé por dónde quieren seguir.

<H4>: Podíamos seguir por la...

<H3>: Sí.

<H4>: <vacilación> ...*podríamos llamar* o se llamaba antes la política de las cosas." (CORLEC, <archivo: PPOL007C>)

Exemplul ales ilustrează felul în care condiţional-optativul prezent al operatorului modal *poder* din cadrul predicatului complex „podríamos llamar" reprezintă alegerea strategică a vorbitorului de a „atenua" forţa propunerii adresată interlocutorului de a accepta denumirea de „politica de las cosas".

„<H1>: [...] La conclusión *podría ser*: la Europa después de <extranjerismo>Maastricht<fin de extranjerismo> cuenta con una Comunidad decidida a jugar el papel que de ella se espera en el continente europeo" (CORLEC, <archivo: BPOL047A>)

În situaţia de mai sus, condiţional-optativul prezent al operatorului modal *poder* din cadrul predicatului complex „podría ser" este o ilustrare a maximei modestiei ce guvernează principiul politeţii, în sensul că emiţătorul-politician evită să impună concluzia sa cu privire Summitul de la Maastricht, sperând ca receptorul „să accepte discursul, să fie de acord cu el"[16].

„<H3>: [...] Otra cuestión distinta es que en el interés de algunos países haya <silencio> o el de todos, tal vez *se podría decir*, obvias vinculaciones en lo que se refiere a establecimiento de procesos paralelos, económicos y monetarios y políticos." (CORLEC, <archivo: BPOL047A>)

În acest exemplu, vorbitorul utilizează condiţional-optativul în cazul operatorului modal *poder* ca strategie a politeţii negative, respectiv adoptarea unei atitudini pesimiste cu privire la dorinţa receptorului de a accepta, în acest caz, propunerea de a considera că nu doar în cazul anumitor ţări, ci în cazul tuturor ţărilor în discuţie există legături evidente cu privire la instituirea unor procese paralele de diverse tipuri. La aceasta, se adaugă mecanismul impersonalizării enunţului prin evitarea folosirii persoanei I (vorbitorul foloseşte „se podría" în loc de „(yo) podría"), ceea ce se înscrie în strategiile exprimării indirecte menite să ofere emiţătorului „avantajul de a-şi declina responsabilitatea pentru anumite acţiuni care pot aduce prejudicii R"[17].

b. Trecutul de politeţe

b.1. Trecutul de politeţe în cadrul predicatului complex cu operator modal în discursul politic televizual spaniol

În cadrul cercetării felului în care utilizarea predicatului complex cu operator modal şi aspectual şi suport semantic verbal este relaţionată cu conceptul de politeţe negativă, se observă că, în cadrul discursului politic televizual spaniol, în unele exemple din corpusul analizat, operatorul modal *querer* folosit la timpul imperfect se încadrează în categoria „dezactualizatorilor"[18] specifici „procedeelor substitutive" în care „se înlocuieşte un element prin altul ce reduce forţa actului

[16] Vatrican, *El condicional*, p. 557-568.

[17] Ruxăndoiu, *Naraţiune*, p. 23.

[18] „Dezactualizatorii sunt particule modale, temporale şi personale ce creează distanţă între Locutor şi actul ameninţător. Este vorba despre o distanţare strategică de centrul deictic propriu-zis al actului de vorbire" (t.n.), Helena Calsamiglia Blancafort, Amparo Valls Tusón, *Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso*, Editura Ariel, Barcelona, 2001, p. 169-170 [= Blancafort & Tusón, *Las cosas del decir*] https://www.textosenlinea.com.ar/academicos/Calsamiglia%20y%20Tuson%20-%20Las%20cosas%20del%20decir.%20Manual%20de%20analisis%20del%20discurso.pdf (accesat la 3.02.2020)

ameninţător”[19] (t.n.). Astfel, prin folosirea de către emiţător a imperfectului ca „trecut de politeţe”[20], cererea apare „fictiv caducă”[21], în sensul că „Prin aşa-numitul IMPERFECT DE POLITEŢE se introduc situaţii care se interpretează în prezent, dar care se încadrează într-un scenariu presupus sau fictiv pentru a le se distanţa retoric de realitate şi pentru a atenua astfel ceea ce, prin ele, se afirmă sau se cere”[22] (t.n.).

„<H2>: Expuestos ya los programas, yo ya les rogaría la mayor brevedad y debatamos sobre... si me lo permiten, yo *quería sugerir* un tema. Tomo prestado de don Alberto Ruiz Gallardón el reequilibrio al que eh... se refería. En esta campaña, más que en ninguna otra, ese concepto geopolítico de norte-sur ha tenido una gran presencia; de hecho todos ustedes han hablado del norte y del sur. Eh... yo les sugiero que empecemos, si les parece, por hablar del sur.

<H5>: Pues... yo es que *quería empezar* por hablar de otra cosa.

<H2>: <solapamiento de turnos> Pues...

<H5>: Y es que a la escucha... <risas>

<H5>: ... de los programas electorales...

<H2>: Total libertad. <risas>

<H5>: ... y si a usted no le importa...<fin de solapamiento de turnos>

<H2>: En absoluto.” (CORLEC, <archivo: APOL023A>)

În exemplul ales, vorbitorul *H2*, în calitate de moderator al întâlnirii, foloseşte predicatul complex „quería sugerír” pentru a propune participanţilor o nouă temă de discuţie. Operatorul modal *querer* folosit la indicativ imperfect oferă interlocutorilor posibilitatea de a se eschiva în ceea ce priveşte propunerea făcută de moderator, fapt întărit prin opţiunea emiţătorului de a utiliza suportul semantic verbal la infinitiv „sugerir”, ca expresie a sugestiei, a propunerii lipsite de obligativitate. Mai mult decât atât, propunerea este prefaţată cu o scuză, „si me lo permiten”, reprezentând o altă strategie a politeţii negative, ce implică „reducerea la minimum a presupunerilor privind dorinţa R de a realiza o anumită acţiune”[23]. Efectul este că, deşi vorbitorul *H5* declină propunerea moderatorului, înaintând alt subiect, acest refuz este exprimat în mod similar, prin utilizarea imperfectului ca „trecut de politeţe” în cazul operatorului modal *querer*, din cadrul predicatului complex „quería empezar”. Pentru a reduce si mai mult „ameninţarea” la adresa interlocutorului-moderator, vorbitorul *H5* apelează şi el la strategia formulării unei scuze exprimate, de data aceasta, ulterior refuzului: „<H5>: ... y si a usted no le importa...”. Prin acesta, cooperarea verbală este pe deplin asigurată, dovadă fiind faptul că moderatorul, care deja îşi exprimase acordul („<H2>: Total libertad.”) în legătură cu cererea formulată de locutorul *H5*, simte nevoia să reitereze acest acord: „<H2>: En absoluto.”

„<H3>: <vacilación> otro tema... Fernando.

<H5>: Sí. A un... a la alternativa de gobierno en España se le podría plantear un... pienso, con infinitos temas. Yo de todas formas *quería plantearle* tres muy concretos.

<H1>: Sí.

<H5>: Uno. ¿Tiene razón el señor Arzallus cuando critica al Tribunal Constitucional? Dos. ¿Usted seguiría...?” (CORLEC, <archivo: PPOL007C>)

În situaţa de mai sus, vorbitorul *H5* foloseşte predicatul complex „quería plantearle” pentru a propune o temă de discuţie compusă din trei întrebări la care să răspundă invitatul *H1*. „Trecutul de politeţe” reprezentat de indicativul imperfect al operatorului modal *querer* oferă interlocutorului *H1* opţiunea de a refuza propunerea înaintată de emiţătorul *H5*, care nu enunţă cu fermitate cererea

[19] Blancafort & Tusón, *Las cosas del decir*, p. 169.
[20] Frumuşani, *Analiza discursului*, p. 49.
[21] *Ibidem*.
[22] „Con el llamado IMPERFECTO DE CORTESÍA se introducen situaciones que se interpretan en presente, pero que se enmarcan en un escenario supuesto o ficticio para alejarlas retóricamente de la realidad y atenuar así lo que en ellas se afirma o se demanda”, Real Academia Española, Asociación de Academias de la Lengua Española, *Nueva gramática de la lengua española. Manual*, Editura Espasa, Madrid, 2010, p. 445 [= RAE, *NGLE. Manua*l] http://www.ceip.edu.uy/IFS/documentos/2015/lengua/recursos/gramatica_raenueva.pdf (accesat la: 29.05.2017)
[23] Ruxăndoiu, *Naraţiune*, p. 21.

de a a fi acceptat noul subiect de discuţie (nu foloseşte indicativul prezent *quiero*), ci se arată pesimist în ceea ce priveşte dorinţa interlocutorului de a răspunde întrebărilor (utilizează indicativul imperfect „quería"), strategia fiind completată prin alegerea suportului semantic verbal la infinitiv „plantear", exprimând ideea de sugestie. Rezultatul acestui mecanism de atenuare a prejudiciului este răspunsul afirmativ al interlocutorului, formulat cu simplitate „<H1>: Sí.".

Concluzii

În studiul de faţă, am luat în discuţie aspecte pragmatice ale predicatului complex cu operator modal şi suport semantic verbal în limbile română şi spaniolă, în cadrul discursului politic televizual, şi anume strategia adoptării unei atitudini pesimiste cu privire la dorinţa sau la posibilitatea receptorului de a efectua o anumită acţiune, materializată prin utilizarea condiţionalului de politeţe, a condiţionalului de modestie şi a trecutului de politeţe în cadrul acestui tip de unitate predicativă complexă. Am constatat că, în ceea ce priveşte rezultatul aşteptat, această strategie utilizată de către emiţător are efectul scontat: asigurarea cooperării verbale din partea receptorului.

BIBLIOGRAPHY

Izvoare

CLRVAN = Hoarță Cărăușu, Luminița (coord.), *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2013, p. 234-508.

CORLEC = *Corpus Oral de Referencia de la Lengua Española Contemporánea*, Laboratorio de Lingüística Informática, Universidad Autónoma de Madrid http://www.lllf.uam.es/ESP/Corlec.html

Lucrări de specialitate

Brown, Penelope, Levinson, S., C., *Politeness. Some Universals in Language Usage*, Cambridge University Press, Cambridge, 1987 https://pure.mpg.de/rest/items/item_64421/component/file_2225570/content (accesat la 5.02.2020)

Calsamiglia Blancafort, Helena, Valls Tusón, Amparo, *Las cosas del decir. Manual de análisis del discurso*, Editura Ariel, Barcelona, 2001 https://www.textosenlinea.com.ar/academicos/Calsamiglia%20y%20Tuson%20-%20Las%20cosas%20del%20decir.%20Manual%20de%20analisis%20del%20discurso.pdf (accesat la 3.02.2020)

Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Naraţiune şi dialog în proza românească. Elemente de pragmatică a textului literar*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1991.

Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Limbaj şi comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, Editura All Educational, Bucureşti, 2003.

Irimia, Dumitru, *Structura gramaticală a limbii române. Verbul*, Editura Junimea, Iaşi, 1976.

Kerbrat-Orecchioni, Catherine, *¿Es universal la cortesía?*, traducere în limba spaniolă de Silvia Kaul de Marlangeon, în *Pragmática sociocultural. Estudios sobre el discurso de cortesía en español*, Diano Bravo, Antonio Briz (eds.), Editura Ariel, 2004, p. 39-54 https://vdocuments.mx/es-universal-la-cortesia-kerbrat-orecchioni.html (accesat la 11.02.2020)

Real Academia Española, Asociación de Academias de la Lengua Española, *Nueva gramática de la lengua española. Manual*, Editura Espasa, Madrid, 2010 http://www.ceip.edu.uy/IFS/documentos/2015/lengua/recursos/gramatica_raenueva.pdf (accesat la: 29.05.2017)

Rovenţa Frumuşani, Daniela, *Analiza discursului. Ipoteze şi ipostaze*, Editura Tritonic, Bucureşti, 2004.

Vatrican, Axelle, *El condicional: ¿Por qué tiempo de la cortesía verbal?*, în ”Aproximaciones a la (des)cortesía verbal en español”, C. Fuentes Rodriguéz, E. Alcaide Lara & E. Brenes Peña (eds.), Editura Peter Lang, Bern, 2011, p. 557-568

https://www.academia.edu/10986296/EL_CONDICIONAL_POR_QU%C3%89_TIEMPO_DE_LA_CORTES%C3%8DA_VERBAL?auto=download (accesat la 13.02.2020)

A CORPUS-BASED STUDY ON ORGANIZATION METAPHORS IN BUSINESS AND ECONOMICS DISCOURSE

Larisa-Bianca Pistol
PhD Student, „Aurel Vlaicu" University of Arad

Abstract: The current paper is based on the self-made corpus I have been concerned with in my doctoral research and it consists of articles from general audience, financial newspapers and magazines written during 1998-2021 such as: The Telegraph (daily newspaper, UK), Financial Times (daily newspaper, UK) and The Economist (weekly magazine, UK). The paper expands upon some conceptualizations of business organization as they were extracted from the British press. The paper is created within the framework of Conceptual Metaphor Theory which regards metaphors as cultural categories existing in our everyday life and, at the same time, in relation to Morgan's organization metaphors which had an enormous contribution in this area of analysis. We will take into consideration the fact that the economic metaphors illustrate different ways of observing business and economics with direct consequences on business communication. When words are used figuratively they determine business language to be more expressive and why not more colourful. A more profound insight into the meaning and structure of metaphors can contribute to a better comprehension of the culture that has created them.

Keywords: organization, metaphor, corpus-based approach, Conceptual Metaphor Theory (CMT), business and economics discourse

In the exploration of economic and business metaphors I have discovered that an extremely important **key concept** related to business and economy is that of **business organization** which has many metaphorical implications that have previously been investigated by many researchers among whom is Adina Nicolae (2015) whose work is based on Gareth Morgan's proposals of metaphorical images of organizations (2006). At present, **business organization** can be found under different forms such as corporation, business, firm, company, multinational, enterprise, association, partnership etc. The term **organization** is preferred as it fits the business entities of all kinds as it is pervasive and widely spread in the business and economics discourse nowadays being dynamic and important at the same time in all genres and text types belonging to these two kinds of discourses above mentioned.

In the following section of my research paper the conceptual metaphors illustrate the way in which organization is understood via Morgan's (2006) proposals of metaphorical images of the organization. I will illustrate each conceptual metaphor through examples from the main **conceptual metaphors** related to **organization** analyzed are: the organization is a mechanism; the organization is a living organism; the organization is a brain; the organization is a culture; the organization is a political system; the organization is a prison; the organization is a processual entity; the organization is a dominator.

The headwords under investigation are: corporation, business, firm, company, multinational, enterprise, association, partnership and they belong to the Target Domain of organization. The Visual Thesaurus offers a lot of synonyms related to organization and the main meanings are: a group of people who work together (organization), an organized structure for arranging or classifying (organization, arrangement, organization, system) the persons (or committees or departments etc.) who make up a body for the purpose of administering something, the act of organizing a business or an activity related to a business (organization), an ordered manner; orderliness by virtue of being methodical and well organized (system), the activity or result of distributing or disposing persons or things properly or methodically (organization), the act of forming or establishing something (organization, constitution, formation, organization, establishment).

I chose a corpus-based approach since corpora enable expanding the study by facilitating the analysis of conceptual metaphors in the business genre. Business organization metaphors illustrate the way in which business organization is perceived and I will refer to business English genre as a whole not to its sub-genres and rely on former research studies which involve the figurative elements of business language. The fact that many linguists like Charteris-Black (2004), Deignan (2005, 2008), Stefanowitsch (2006) etc resorted to corpora in order to study metaphors and had important results motivated me to resort to this kind of study. I have chosen a corpus made of the articles published in different business and economic newspapers and magazines such as: **The Guardian, The Economist and Financial Times**. The articles collected by me for this purpose are different in size forming a corpus of about 147 elements written during 1998-2021.

For my research, the corpus proved to be not only efficient but also a very relevant tool for studying the conceptual categories of metaphors related to the study of business organization in this section, as well. My corpus is representative for business English as, on the one hand, it encompasses articles from online business English press and it is organized in such a manner that our results include various categories of conceptual metaphors, on the other hand.

The methodology consists in the collection of a corpus of business English articles collected together from different online newspapers. My assumption is that large studies demand the analysis of vast databases of original texts. For that reason my corpus includes 147 business English articles which represent as the support for my investigation. As in the case of money metaphors previously dealt with in the former section of this chapter, the corpus for studying **business organization metaphors** can be analyzed in two manners: manually or electronically. Here as well, I manually searched for metaphors and thus the headwords in connection to **business organization** were selected from the corpus in a manual way.

Metaphors are perceived as means of bringing out conceptual interactions between Target Domain and Source Domain. From a conceptual perspective, when it comes to business, the organization is referred to as a mechanism/machine, a living organism, a brain, a culture, a political system, a prison, a processual entity or a dominator. The newspapers and magazines I have chosen for compiling my corpus are **The Guardian, The Economist**.**and Financial Times**. I noticed that there are differences in the use of metaphors within the same genre. From the newspapers involved in my analysis, The Economist and the Guardian appear to be abundant with metaphors while Financial Times has only a few. The conceptual metaphors overlap in these newspapers but sometimes their structure modifies. For instance the language used in The Economist and The Guardian is more figurative in order to achieve conceptual metaphors then Financial Times. I may figure out that the various realizations of conceptual metaphors are decided by the target reader. The most common conceptual metaphors related to **business organization** based on Morgan's ideas (2006) and Nicolae's proposals (2015:131) linked to organization are included in the following table:

Table 1 Business organization Metaphors

1. The organization is a mechanism/ machine	
The Source Domain is a mechanism, the Target Domain is organization. Keywords are: *mechanism, machine, measure, oil the wheels, key, lever, instrument, tool, standardization, efficiency,*	… French managers have proved adept at adopting formal governance *mechanisms* while (https://www.economist.com/business/2000/10/05/ ambivalent retrieved on 15th February 2021) … In The Wire the overarching organizational *machinery* is geared to generate Marlos (https://www.theguardian.com/media/organgrinder/2008/dec/01/the-wire-marlo-stanfield, retrieved on 20th February 2021) ... with the tourism sector recognized by the UN World Tourism Organization as a *key economic driver* and foreign-exchange earner.(https:// www.ft.com/ content/3bf87cec-905e-11ea-9b25-c36e3584cda8, May 7, 2020, retrieved on 20th February 2021) Hacking Team advises customers to stop using its *tools* after ... (https://www. theguardian.com/technology/2015/jul/07/hacking-team-advises-customers-stop-using-tools-leak retrieved on 20th February 2021)

measurement. In most of the situations the conceptual category *The organization is a mechanism/ machine* is morphologically done with the help of verbs or phrasal verbs such as: *to measure, to weld, to lever(up), to sharpen (up)* or by using idioms: *oiling the wheels, to hammer down commissions / on costs, the wheels grind slowly* or nouns used with figurative meanings such as: *mechanism, machine, key, instrument, tool, leverage, standardization, efficiency, measurement*	… Unlike his predecessor Grant Shapps, new housing minister Mark Prisk at least appears to be *oiling the wheels* of the housing *industry*… https://www.theguardian.com/housing-network/2012/oct/05/mark-prisk-housing-strategy-elderly-people retrieved on 20th February 2021) … to speed up the *process of standardization*. .. (https://www.ft.com/content/269ad526-4e5a-11df-b48d-00144feab49a April 23, 2010, retrieved on 20th February 2021) New tool aims to help *companies measure* social impact …. (https:// www.theguardian.com/sustainable-business/2014/oct/28/new-tool-measure-social-impact-products retrieved on 20th February 2021) The big key to bank profits is *leverage*….(https://www.economist.com/free-exchange/2010/05/21/big-bills-leaving-the-senate retrieved on 20th February 2021) … governments to regulate corporate *financial leverage* for the good of society ...(https://www.theguardian.com/sustainable-business/rio-2012-corporation-2020-pavan-sukhdev retrieved on 20th February 2021) ….the EFSF can *lever up* its capacity by becoming a bank (https://www.economist.com/free-exchange/2011/09/09/a-stark-warning retrieved on 20th February 2021) The right thing to do last year was to *hammer down on costs* (https://www.theguardian.com/business/2010/mar/12/aga-rangemaster-profits retrieved on 20th February 2021) …*the wheels of British banking grind slowly*, the machinery of government is even more ponderous…. (https://www.economist.com/node/4010394/ print?Story_ID=4010394 retrieved on 20th February 2021) …If he can *weld* an effective *company* out of the different cultures… (https://www.theguardian.com/theguardian/2003/oct/21/guardianleaders retrieved on 20th February 2021) … Managers were told to *sharpen up* their standards….(https://www.economist.com/leaders/2004/01/15/the-pause-after-parmalat retrieved on 20th February 2021)
2. The organization is a living organism	
The Source Domain is a living organism, the Target Domain is organization. Keywords are: to live, alive, life, grow, growth, mature, health, (un)healthy, symptom, syndrome, disease, branch, flower, fruit, flourish, prey, predator, head, brain, body,	…And if a *firm* has access to cash, it has a chance to *stay alive*…. (https://www.economist.com/finance-and-economics/2020/07/09/more-corporate-defaults-seem-to-be-on-the-way retrieved on 24th February 2021) …These have examined why firms grow at different rates and tried to model the normal *life cycle of a company*, from fast-growing start-up to lumbering mature business. (https://www.economist.com/economics-a-to-z/f retrieved on 24th February 2021) …On July 21st it announced its latest quarterly results: *a robust* 18% rise in net profits (https://www.economist.com/business/1998/07/23/reliance-on-the-wrong-strategy retrieved on 24th February 2021) … Forcing workers to come into the office is a *symptom* of Yahoo's problems, The gig economy is a *symptom* of bigger problems… (https://www. economist.com/leaders/2013/03/02/mayer-culpa retrieved on 24th February 2021) The organization is a plant ….by emphasizing Levi's American *roots*…. (https://www.economist.com/business/2014/07/12/the-boss-and-the-yogi retrieved on 24th February 2021) Handelsbanken to close almost half of Swedish *branches* (https://www.ft.com/content/7b1dccc7-2e7d-4d8e-9ac3-0c666b14d998 September 16, 2020,

heart, birth, death The conceptual metaphors are morphologically done with the help of nouns: *life cycle, symptom, branch, growth, dinosaur, phoenix, prey, predator, body, heart, birth, death;* verbs or phrasal verbs such as: *to flourish, to grow, to swallow, to eat up*; adjectives such as *wild* and idioms i.e. to *stay alive, fall prey to,* Some of the examples chosen illustrate the negative meaning of organization i.e.: *death, predator, to swallow, to eat up.* There is an abundance of metaphors in The Economist and The Guardian.	retrieved on 24th February 2021) Brazil's biggest media *firm is flourishing* with an old-fashioned business model (https://www.economist.com/business/2014/06/05/globo-domination retrieved on 24th February 2021) The *growth of firms* built on digital connections ….. (https://www.economist.com/briefing/2020/04/11/the-changes-covid-19-is-forcing-on-to-business retrieved on 24th February 2021) The organization is an animal … with car sales collapsing, a *dinosaur business* that employs (https://www.economist.com/leaders/2020/ 04/25/the-car-industry-faces-a-short-term-crisis-and-long-term-decline retrieved on 24th February 2021) Businesses reborn from their ashes are sometimes dubbed "*phoenix companies*" in the UK. ..(https://www.ft.com/content/e8794bb6-f41f-45c4-a242-9dad83c5883a June 9, 2020 retrieved on 24th February 2021) …that Danone, .., would *fall prey to* an (https://www.economist.com/business/2010/11/18 /creamy retrieved on 24th February 2021) AstraZeneca's $39bn Alexion deal marks shift from *prey to predator…* (https://www.ft.com/content/bcfee150-fd61-4694-bc61-97195758a750 December 14, 2020, retrieved on 24th February 2021) ICI once provided the raw materials for an empire; now it's just another struggling UK company in the sights of an agile foreign *predator* (https://www.theguardian.com/business/2007/jun/24/theobserver.observerbusiness5 retrieved on 24th February 2021) The organization is a human body Concacaf, the governing *body* in the Caribbean, (https:// www.theguardian.com /football/2015/jul/08/concacaf-split-traffic-sports-usa-fifa-scandal-corruption retrieved on 24th February 2021) Banks have been at the *heart* of economic activity (https: //www.economist .com/unknown/1999/10/28/the-business-of-banking retrieved on 24th February 2021) … thousand guests to celebrate the *birth of the company* on June 16th 1903 (https://www.economist.com/news/2003/06/23/one-hell-of-a-birthday-bill retrieved on 24th February 2021) The *death* of Daewoo (https://www.economist.com/business/1999/08/19/the-death-of-daewoo retrieved on 24th February 2021) … We're back to the *wild markets* seen (https://www.theguardian.com/business/2015/jul/06/greek-referendum-wild-markets-banking-crisis retrieved on 24th February 2021 ..... to end a *wild trading day* higher after Federal Reserve. (https://www.ft.com/ content/05d3262b-436c-499f-b42c-4fd62dbdb090 February 23, 2021 retrieved on 24th February 2021) Organization activities are bodily physiological processes Ford *swallows* Volvo (https://www.economist.com/business/1999/01/28/ford-swallows-volvo retrieved on 24th February 2021) Mining threatens to *eat up* .. (https://www. theguardian.com/ environment /2014/sep/03/mining-threat-northern-europe-wilderness-finland-sweden-norway retrieved on 24th February 2021) retrieved on 24th February 2021)
3. The organization is a brain	
The Source Domain is the brain, the Target Domain is	… the rise of a new kind of *brain-intensive company*… (https://www.economist.com/business/2012/01/14/romney-the-revolutionary retrieved on 25th February 2021) … *brain power for business* (https://www.theguardian.com/small-business-

organization. Keywords are: Brain(s), learn, learning, knowledge, information, The conceptual metaphors are morphologically done with the help of *nouns: learning, learners, brain, knowledge, information* and verbs such as: to *transfer, to learn*.	network/2013/dec/19/enhance-brain-power retrieved on 25th February 2021) … The *brain* behind the new *firm* is Yoshua Bengio, a pioneer in "deep learning", a branch of AI. (https://www.economist.com/business/2017/06/22/a-hybrid-startup-offers-ai-services-to-business retrieved on 25th February 2021) ….As users spend more time with Google's services, the *company learns* more about them and sells more ads… (https://www.economist.com/business/2016/02/06/of-profits-and-prophesies retrieved on 25th February 2021) ...learning from past *business errors* are vital principles for 21st century companies… (https://www.theguardian.com/sustainable-business/human-error-business-learn-past-misakes 7 Feb 2014, retrieved on 25th February 2021) ... *Company learners* thirst for exam success … (https://www.theguardian.com/education/1999/sep/15/tefl.news1 retrieved on 25th February 2021) … There is *knowledge transfer*, too: (https://www.economist.com/special-report/2008/01/19/the-feelgood-factor retrieved on 25th February 2021)
4. The organization is a culture	
The Source Domain is the culture, the Target Domain is organization. Keywords are: *culture, values, philosophy, ethics, responsibility,* These conceptual metaphors are realized by nouns: *culture, ethics, philosophy, values, responsibility, hero(es);* by adjectives: *ethical,*	….who says conservative *corporate culture* makes quick chance impossible… https://www.economist.com/business/2016/02/11/in-praise-of-the-splits retrieved on 27th February 2021) Countrywide Financial faces *unethical business* practices prosecution (https://www.theguardian.com/business/2008/jun/25/countrywide.subprime retrieved on 27th February 2021) There are plenty of examples of *corporate heroes* becoming zeros… (https://www.economist.com/ special-report/2016/09/15/the-new-methuselahs retrieved on 27th February 2021) *Corporate social responsibility* (https://www.economist.com/news/2009/ 09/09/corporate-social-responsibility retrieved on 27th February 2021) Obs. Some of the examples chosen illustrate the negative meaning of organization i.e.: the adjective *unethical.*
5. The organization is a political system	
The Source Domain is a political system, the Target Domain is organization. Keywords are: *bureaucracy, democracy, meritocracy, governance, power, interest, power, authority, property, rights, alliance, conflict, cooperation, regime.*	Radicalism vs. risk in the battle against *corporate bureaucracy* (https://www.ft.com/content/a0a51cc8-5d3e-437a-8c7d-c2d25bc4ab89 December 3, 2020, retrieved on 28th February 2021) … Nothing threatens democracy as much as *corporate power*... (https://www.theguardian.com/commentisfree/2014/mar/10/eu-us-trade-deal-give-corporations-take retrieved on 28th February 2021) EUPHORIA has recently broken out over a supposed new dawn of better *corporate governance* …(https:// www. economist.com/ business /2015 /05/ 14/at-the-sharp-end retrieved on 28th February 2021) Deloitte fined £14m for *conflict of interest* over MG Rover (https://www.theguardian.com/business/2013/sep/09/deloitte-record-fine-mg-rover-deal retrieved on 28th February 2021) Nissan and Mitsubishi make an *alliance*. Assembling cars is easier than joining together … (https://www.economist.com /business/ 2016/05/12/nissan-and-mitsubishi-make-an-alliance retrieved on 28th February 2021)

This category of conceptual metaphors is realized by nouns, and collocations.	
6. The organization is a prison	
The Source Domain is the prison, the Target Domain is organization. Keywords are: *handcuffs, lifer, retention, exodus.* This category of conceptual metaphors is realized by nouns: *handcuffs, lifer.*	… That was the result of a *golden handcuffs* scheme designed .. (https:// www.theguardian.com/media/1999/aug/20/bbc.uknews1 retrieved on 12th March 2021) ...But Mr Setzer, a Continental *lifer* … (https://www. ft.com /content/ 8d1b 1a87-13dd-42eb-be87-936be58478e1 December 16, 2020 retrieved on 12th March 2021) … In the middle management, the average *retention* period of an *employee*… (https://www.economist.com/briefing/2007/08/16/capturing-talent retrieved on 12th March 2021) ...But also a business reason: future *client* and *staff retention* (https://www.ft. com /content/ 72e06473 -8623-4b3c-92a3-d93a8a7973b3 October 5, 2020 retrieved on 12th March 2021) …to stop the *exodus* of the brightest and best to newer Internet start-ups… (https://www.economist.com/business-special/2000/03/23/the-real-meaning-of-empowerment retrieved on 12th March 2021)
7. The organization is a processual entity	
The Source Domain is a processual entity, the Target Domain is organization. Keywords are: *change, evolution, development, dynamic(s), progress, rebirth, reorganization, reinvention,* This category of conceptual metaphors is realized by nouns: *change, dynamics*: by adjectives: *dynamic, organisational;* collocations: *organizational change* or by verbs: *change, improve, rebrand, revitalize, reinvent.*	.. *organizational change* is hard to achieve… (https://www.economist. com/ business/2000/07/13/an-inside-job retrieved on 12th March 2021) … Markets often move quickly, as do the inner *dynamics of companies*… (https://www.economist.com/business-special/2000/10/05/the-new-enforcers retrieved on 12th March 2021) … *The company improved* reliability by being an early adopter of machine learning…. (https://www.economist.com/business/2020/10/24/meet-nextera-americas-most-valuable-energy-firm retrieved on 12th March 2021) …as Gin Lane has *rebranded* itself … (https://www.economist.com/business /2020/01/23/it-has-never-been-easier-to-launch-a-new-brand retrieved on 12th March 2021) ….HP and Motorola, in their efforts to *remake* themselves, hired bosses…. (https://www.economist.com/leaders/2009/12/10/toyota-slips-up retrieved on 12th March 2021) SoftBank's *transformation* into an investment powerhouse continues… (https: //www.economist.com/business/2019/08/01/softbanks-transformation-into-an-investment-powerhouse-continues retrieved on 12th March 2021) Two global drinks brands are trying to *revitalise* themselves… (https://www. economist.com/business/2007/03/01/trouble-brewing retrieved on 12th March 2021) SoftBank's latest *reinvention*, as a mobile firm, proceeds apace…. (https:// www.economist.com/node/9009252/print?story_id=9009252 Apr 12th 2007, retrieved on 12th March 2021) How Microsoft *reinvented* itself … (https://www.theguardian.com/ comment isfree/2019/may/12/how-microsoft-was-resurrected-as-the-third-most-valuable-tech-company-1-trillion-dollars retrieved on 12th March 2021) Plan A integral to the *rebirth* of Marks & Spencer, says CEO (https:/ /www. theguardian.com/business/2013/jul/07/plan-a-integral-rebirth-marks-spencer retrieved on 12th March 2021) ….*Companies will need to rethink* … (https:// www.economist.com/business

	/2011/04/07/age-shall-not-wither-them retrieved on 12th March 2021)
8. The organization is a dominator	
The Source Domain is a dominator, the Target Domain is organization. Keywords are: *exploit, overwork, salve, slavery, victim, dominate,* These conceptual metaphors are done with adjectives: *overworked*; by verbs *to exploit, to dominate.*	Palm oil *companies exploit* Indonesia's people - and its corrupt political machine … (https://www.theguardian.com/sustainable-business/ 2015/ jun /11/palm-oil-industry-indonesia-corruption-communities-forests retrieved on 14th March 2021) ...Newly energised congressional trustbusters, aggrieved competitors and *overworked employees* … (https://www.ft.com/content/0e76b3ea-94a5-4b20-9613-2c22ddcde4cf February 11, 2021, retrieved on 14th March 2021) American *firms dominate* global weapons sales (https://www.economist .com /graphic-detail/2019/12/09/american-firms-dominate-global-weapons-sales retrieved on 14th March 2021)

While investigating my corpus and having in mind Morgan's organization metaphors (2006) I assumed that metaphors are not only figures of speech but they encompass a way of thinking and perceiving that determine the way in which the authors of the discourse and readers comprehend the world of companies. I have to mention that Morgan's eight key metaphors have substantially contributed to the development of the theory and the practice of management.

According to Deignan, metaphors modify their grammatical behaviour. Thus, we can notice the fact that the words that are nouns in Source Domain tend to be used as verbs or adverbs in Target Domain. (Deignan, A. 2008: 291)

If we closely observe business organization metaphors from the lexical viewpoint we can draw the conclusion that only two conceptual metaphor categories morphologically realized by nouns are the 'Organization as a political system' and the 'Organization as a prison.' As for the first one above- mentioned it is mostly realized by nouns such as: *bureaucracy, power, governance, conflict, and alliance*. Of course there are also some examples that illustrate the negative meaning of organization with the help of the nouns: *conflict, bureaucracy.* As for the second above-mentioned issue, it is mainly realized by nouns such as: *handcuffs, lifer, retention and exodus.* Just as in the case of the war metaphor the source domain i.e. 'imprisonment' attracts a negative meaning upon the metaphor company is a 'prison.' There is an abundance of metaphors in The Economist and Financial Times for the conceptual metaphors- the Organization as a prison.

The only conceptual metaphor category morphologically *is realized by* nouns (*culture, philosophy, ethics, values, responsibility, hero(es))* and adjectives (*(un)ethical*) is the organization as a culture. Some of the examples chosen illustrate the negative meaning of organization using the adjective *unethical* in the noun phrase *'unethical business'* to describe actions that do not obey the standards that are acceptable of business operations, failing to do what is right in every situation.

The conceptual metaphor category of Organization as dominator is the only one realized by verbs (*to exploit, to dominate*) and adjectives (*overworked)* most of which attract a negative meaning upon the metaphor company is a dominator.

The conceptual metaphor category of Organization as a processual entity is realized by nouns: *change, dynamics,* by adjectives: *dynamic, organisational;* collocations: *organizational change* or by verbs: *to change, to improve, to rebrand, to revitalize, to reinvent* which trigger progress, change for the better. The prefix re- highlights the processual background of every activity/ procedure of the organization.

The conceptual metaphors category of 'Organization as a brain' is acquired by nouns *learning, learners, brain, knowledge, information* and verbs to *transfer, to learn.* The brain is one of the most important and complex part of the human body. The brain is described as information

and power being able to make decisions and having intelligence resources and learning abilities. This metaphor is appropriate to establish a new viewpoint on companies/firms being complex systems able to learn just like the brain does. The sources of learning can be correlated with the human learning and this is obtained via the use of the verb *to learn*. Knowledge is a major learning product as far as the companies /firms are concerned and it is used for redefining organizational knowledge in the form of knowledge transfer, knowledge management. This conceptual metaphor highlights the virtues of the process of learning in all aspects of human's life and the contribution of the people at an individual and collective level to construing a learning organization. The most well known terms are: *knowledge management* and *learning organization* etc.

Finally, the conceptual metaphors category of 'Organization as a mechanism/ machine,' 'Organization as a living organism' are all acquired by nouns, adjectives and verbs.

The conceptual metaphors category of 'Organization as a mechanism/ machine' is realized by nouns used with figurative meanings such as: *mechanism, machine, key, instrument, tool, leverage, standardization, efficiency, measurement;* by using idioms: *oiling the wheels, to hammer down commissions / on costs, the wheels grind slowly and* with the help of verbs or phrasal verbs such as: *to measure, to weld, to lever (up), to sharpen (up).* Some of the examples chosen illustrate the negative meaning of organization i.e.: *process of standardization.* This kind of metaphor is suitable when elements of an organization are seen as interlinked parts caught in repetitive, accurate and prearranged operations. If routine, clear and gradual rules speed, efficiency, predictability, honesty and security are sought and the mechanical processes together with the results are anticipated, then this model can generate expectations of rigorous design and maintenance, clear tasks which repeats themselves continuously and patterned products and services. The conventionality of the root metaphor 'Organization is a mechanism' is deep seated in the language and thoughts of the Western World.

The conceptual metaphors category of 'Organization as a living organism' is realized by nouns: *life cycle, symptom, branch, growth, dinosaur, phoenix, prey, predator, body, heart, birth, death*, adjective: *wild* in idioms such as to *stay alive* and verbs and phrasal verbs such as: *to flourish, to grow, to swallow, to eat up* and idioms such as *fall prey to.*

Some of the examples chosen illustrate the negative meaning of organization i.e.: *death, predator, to swallow, to eat up.* The concepts which belong to this category are diverse belonging to health domain and to the vegetal, animal and human sub-domains. If companies are comprehended as living being in a metaphorical way then the same natural process of growth from birth to death happens with the business organizations i.e. *life cycle of a company.* The attention focused on the needs of the organism, its life cycle and reserves encourages the finding of a harmonious/us to find a harmononious approach to accomplish all the requirements of an organization and to manage the interactions between the systems of the organization which are in a perpetual interrelation with the environment and at the same time try to keep a balance for the entire system. The health domain is spotted in this conceptual metaphor and thus it enables both theoretical and practical applications of the health metaphor to the life of the organization and it allows management to identify and solve all types of health issues within the organization such as: poor quality products or even services, dismissals from job or responsibility etc. The metaphor contributes to the management of all sorts of organizations as far as the innovation, evolution and flexibility are concerned, as they are embodied in all species of organism. For this type metaphor there is an abundance of metaphors in the two newspapers studied The Economist and The Guardian.

Conclusions

I have attempted to study closely and decode metaphors related to business organizations using the framework of CMT. My research is limited to business and economic English press and I have wanted to analyze metaphors related to companies/firms using corpora. All the metaphors were gathered by taking into consideration the conceptual similarities between Source Domain and Target Domain. They were identified manually and afterwards I tried to determine and explain the various conceptual categories of business organizations metaphors in the articles belonging to the business English press, concentrating on the mappings which arise between Source Domain and

Target Domain, alongside with the various ways of expressing conceptual categories in the business and economic genre. I have noticed that there is an active and powerful interaction between Source Domain and Target Domain. In the examples previously studied there are instances where metaphors gain negative meanings. The majority of the conceptual categories are obtained by using verbs and phrasal verbs; nouns are widespread and there are also some adjectives which are used. In addition, the research stresses the metaphorical load and the possibility for further research of/in the business genre.

BIBLIOGRAPHY

Deignan, A. 2005 *Metaphor and corpus linguistics*. Amsterdam: John Benjamins

Deignan, A. 2008 'Corpus linguistics and metaphor' In Raymond W. Gibbs (Ed.*), The Cambridge handbook of metaphor and thought*, Cambridge: Cambridge University Press, pp. 280-294

Morgan, G. 1986 *Images of Organization*, Newbury Park, CA: Sage

Nicolae, O.A. 2015 *Metaphor in the Written Business and Economics Discourse*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca

https://www.economist.com

https://www.ft.com

https://www.theguardian.com

https://www.visualthesaurus.com

THE DATIVE PRONOMINAL ATTRIBUTE, DATIVE INDIRECT COMPLEMENT AND POSSESSIVE COMPLEMENT TRIAD

Diana Lora Pușcaș (Dinistrianu)
PhD Student, „1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia

Abstract: Unlike the other Roman languages, in Romanian there is a tendency to use in addition to verbs and nouns, instead of the possessive pronominal adjective, the unaccented forms of the personal and reflexive pronoun related to the dative case. The morphological and syntactic phenomenon that grammar knows as "possessive dative" is treated in most works and treatises, benefiting from either separate chapters in grammars or special studies, which led to the expression of different opinions, even contrary, some of which are sharp, others just mentioned. The starting point in exposing these opposing views was the syntactic and verbal position of these unaccented forms of the personal and reflexive pronoun in the dative.

Keywords: short forms, possessive dative, syntactic position, regent term, syntactic interpretation

În limba română există tendința de a utiliza pe lângă verbe și substantive, în locul adjectivului pronominal posesiv, formele neaccentuate ale pronumelui personal și reflexiv aferente cazului dativ:

ex: ***Și**-a spălat cămașa.(cămașa sa) **Ți**-a plimbat câinele.(câinele tău)*

ex: *Mașina-**i** merge foarte bine.(mașina sa) Sora-**ți** a venit să te vadă. (sora ta)*

În situațiile în care cliticele pronominale de dativ apar pe lângă adjective, acestea nu determină adjectivele, ci substantivele. Acest lucru se explică prin faptul că, odată antepuse substantivului, adjectivele preiau formal articolul și, implicit, forma neaccentuată a pronumelui, elemente care aparțin de fapt substantivului.

ex: *Mare-**i** fu mirarea când văzu ce s-a întâmplat. (mirarea ei)*

Construcțiile de acest gen poartă numele de dativ posesiv, după denumirea din limba latină, dativus possessivus, și reprezintă o situație specială în sintaxa limbii române. Problemele apar în momentul în care trebuie stabilită interpretarea sintactică a acestor structuri, mai precis, stabilirea termenui regent și, implicit a funcției sintactice. Din cauza acestui fapt, specialiștii nu au căzut de acord în încadrarea acestor construcții în aceeași categorie, lucru ce a dus la atribuirea unor funcții sintactice distincte aceleași structuri: atribut pronominal dival, complement indirect dival sau, mai nou, complement posesiv. S-a considerat adesea că acestea fac „trecerea de la atribut (prin raportarea ca înțeles la substantiv) la complement (prin dependența formală față de verb)"[1], încadrarea la o funcție sau alta realizându-se pe baza criteriului căruia i se dă prioritate: criteriul formei sau criteriul conținutului.

Construcțiile cu dativul posesiv apar în limba română de la început, încă de la primile texte și poezii populare și predominând cu precădere în poeziile eminesciene. După această perioadă, formulele dativului posesiv încep să fie folosite din ce în ce mai rar, astfel încât, mai târziu, la autori precum Ion Creangă și Ioan Slavici nu se mai prea întâlnesc.

Cu toate acestea, anumite structuri sunt utilizate în continuare în limba vorbită: *Vezi-**ți** de treabă! **Mi**-am luat lucrurile și am plecat. **Ți**-am vizitat bunicii*. Prin urmare, întotdeauna a existat această problemă de a încadra structurile la o funcție sintactică.

Discuția cu privire la funcția sintactică ce trebuie atribuită acestor construcții trebuie să pornească de la explicarea noțiunii de dativ posesiv. Prin dativ posesiv se înțeleg formele neaccentuate sau cliticele pronumelor personale sau reflexive care stau pe lângă un substantiv, și se va numi dativ adnominal, sau pe lângă un verb, numindu-se dativ adverbal. Dificultăți în stabilirea funcției sintatcice pentru dativul posesiv au existat de-a lungul timpului. Dacă pentru situațiile în care dativul posesiv este adnominal, cliticul având funcția de atribut pronominal dival, nu există

[1] G.G.Neamțu, *Teoria și practica analizei gramaticale*, Editura Excelsior, Cluj-Napoca, 1999, p. 53

discuții, pentru cazurile în care dativul posesiv este adverbal, părerile sunt împărțite sau situația este ignorată.

1. TEORII PRO ATRIBUT PRONOMINAL DATIVAL

G.G. Neamțu propune în *Teoria și practica analizei gramaticale* structurarea dativului posesiv în două tipuri importante pornind de la valoarea morfologică a termenului de care este legat: dativ posesiv adnominal (= pe lângă substantive) și dativ posesiv adverbal (= pe lângă verbe).[2]

a. Dativul posesiv adnominal

ex: *Copiii-**i** sunt la școală. Problema-**mi** era cum să te ajut.*

Acest tip de dativ este frecvent în scrierele literare, fiind o formă învechită de exprimare. Structurile de acest fel nu pun probleme în interpretarea sintactică întrucât este clar că, din punct de vedere gramatical, acestea sunt pronume personale cu formă neaccentuată, care sunt postpuse substantivelor, fiind legate de acestea prin cratimă și primind astfel numele de conjuncte, și care le determină, având, în mod firesc, funcția de atribute.

Numele de dativ posesiv îl primește de la calitatea lui de a exprima posesorul deoarece, spre deosebire de complementul indirect din dativul propriu-zis, acesta nu exprimă obiectul căruia i se atribuie o acțiune, ci posesorul asemenea adjectivelor posesive și a pronumelor sau substantivelor în genitiv.

b. Dativul posesiv adverbal

ex: ***Mi**-s mâinile bătucite de la atâta lucru. **Ți**-au venit musafirii*.

Acest tip de dativ reprezintă o variantă frecvent utilizată și curentă a limbii actuale. În ceea ce privește interpretarea morfologică a acestor structuri ca pronume personale sau reflexive cu forme neaccentuate argumentele sunt aceleași ca în cazul dativului posesiv adnominal.

Conținutul posesiv se exprimă mai greu dat fiind faptul că apare în vecinătatea verbului, dar, având în vedere posibilitatea de a fi înlocuit cu un adjectiv posesiv sau cu un pronume personal/reflexiv sau substantiv în genitiv, nu trebuie să existe semne de întrebare referitoare la conținutul posesiv (***Îi** este caietul plin de corecturi. – Caietul **lui / ei/ său / copilului** este plin de corecturi*.).

Plecând de la acest conținut posesiv apar problemele referitoare la încadrarea sintactică a dativului posesiv adverbal, respectiv la stabilirea termenului regent și a funcției sintactice. Variantele posibile sunt două:

- complement indirect - prin dependența formală față de verb și prin posibilitatea de a dubla dativul posesiv cu un pronume personal sau un substantiv în dativ – ***Mi**-s mâinile bătucite de la atâta lucru. – **Mie îmi** sunt mâinile bătucite de la atâta lucru. ; **Ți**-au venit musafirii. - **Ție ți**-au venit musafirii*.
- atribut pronominal – prin raportarea ca înțeles la substantiv și fiind o „poziție sintactică aparte, distinctă atât de complementul indirect, cât și de atribut (=atributul <<obișnuit>>), numită totuși atribut pronominal, cu mențiunea că este <<de tip special>>”. [3]

Argumentarea celei de-a doua variante este susținută în lucrarea lui G.G. Neamțu de prezența trăsăturilor sintactice și semantice care nu permit ca dativul posesiv să funcționeze în enunț ca determinant al verbului, fiind astfel complement, cu toate că face parte dintr-o structură verbală. „Acceptând această soluție (dativ posesiv = atribut), trebuie subliniat că specificul construcției cu dativ posesiv trebuie căutat în prezența obligatorie a verbului în structură, prin care se explică trăsăturile atipice ale acestui atribut pronominal. Dativul posesiv face parte dintr-o structură ternară (= cu trei termeni), din care un termen este regentul atributului (= substantivul), iar celălalt (= verbul) este condiționantul realizării relației. Prin urmare, prin structură ternară nu înțelegem sintagmă ternară, adică dativul posesiv nu se subordonează și verbului. Rolul acestuia

[2] *Ibidem*, p. 50
[3] *Ibidem*, p. 53

este comparabil cu cel pe care îl are, în aceeași calitate de factor condiționant, în realizarea funcțiilor de nume predicativ și element predicativ suplimentar."[4]

Atfel se explică posibilitatea de a dubla dativul posesiv prin pronume personal accentuat sau substantiv în dativ, caracteristică specifică poziției de complement indirect în dativ, deoarece acest complement, dacă are ca termen regent un adjectiv sau un adverb, nu mai poate fi dublat și se exprimă doar prin forme accentuate ale pronumelui sau prin substantiv (*prietenă simpatică* ***lui****, sfaturi utile* ***copiilor***). De asemenea, se explică primirea de către substantiv a calității de termen regent pentru un dativ cu care nu intră în relație în absența verbului din structură, dislocarea atributului de termenul regent, precum și posibilitatea ca dativul să aibă ca regent forme neaccentuate ale pronumelor (*Eu* ***ți****-am împrumutat cărțile, dar tu nu* ***mi le****-ai înapoiat*.).

Alexandru Graur afirmă în lucrarea de specialitate *Gramatica azi* că atributul este o funcție ce poate ocupa o poziție sintactică și în cazul dativ când exprimă valoarea de posesie: *preot* ***deșteptării*** *noastre, primar* ***satului***. El specifică faptul că această variantă este una învechită, dar că există câteva formule în care dativul pronumelui se utilizează în stil popular, având valoare de genitiv posesiv, chiar dacă nu se mai folosesc în conversație.

ex: *A făcut totul de capu-****i****. Du-te-n treabă-****ți****! Din partea-****mi*** *poți să faci ce vrei.*

Cu toate acestea, Al. Graur atrage atenția că unele formulări sunt actuale:

ex: *Vezi-****ți*** *de treburi! Caută-****ți*** *de drum*!

și că există chiar și o tendință de a le dezvolta prin construcții de tipul:

ex: ***Mi****-am vizitat mama., în loc de Am vizitat-o pe mama*.

Aceeași opinie este exprimată și de Dumitru Bejan în *Gramatica limbii române* care afirmă că formele scurte ale pronumelor, atunci când determină substantive (*Am simțit suflarea-****ți*** *rece*.), adjective (*Scumpa-****mi*** *prietenă nu m-a ajutat*.), verbe (*Ei* ***ne****-au încurajat colegii*.) și interjecții (*Na-****vă*** *cărțile și plecați*!), se află în dativul posesiv exprimând funcția sintactică de atribut pronominal. El precizează că și în cazul în care cliticele apar pe lângă ultimele trei părți de vorbire menționate, ele tot atribute pronominale sunt deoarece referirea se face la substantivul din structură.[5] El reia discuția asupra dativului posesiv și la capitolul consacrat pronumelui reflexiv, menționând același lucru: „formele scurte de dativ posesiv pe lângă substantive (*Nu a interesat-o de soarta-****și****.*) și verbe (*Adună-****ți*** *lucrurile și pune-le la loc!)* au funcție sintactică de atribute pronominale."[6] Dumitru Bejan argumentează că formele scurte de dativ ale pronumelor personale și reflexive sunt atribute pronominale deoarece exprimă ideea de posesie. Aceeași funcție se păstrează și în cazul în care cliticele de dativ stau pe lângă adjective ce sunt antepuse substantivului regent, întrucât ele determină substantivul din structură și nu adjectivul.

ex: *M-am întâlnit cu deosebita-****ți*** *colegă. Marea-****i*** *mirare a fost când a auzit*.

Aceleași forme ale pronumelor sunt tot atribute și dacă stau pe lângă verbe fiindcă se referă la tot la substantiv și nu la verb.

ex: *Ochii* ***ți*** *s-au umezit din cauza emoțiilor.* ***Mi****-am găsit cartea*.

Dumitru Irimia în *Gramatica limbii române*, la capitolul dedicat marcării identității specifice a atributului, vorbește despre recțiune care orientează flexiunea în situațiile în care atributul se exprimă prin substantiv sau pronume. Astfel, regentul îi impune termenului subordonat, atributul, cazul necesar. Regentul îi va impune atributului cazul dativ când acesta se realizează prin formele scurte ale pronumelui personal și reflexiv, formă cunoscută sub numele de dativ posesiv.

ex: „*De ce taci când fermecată/Inima-****mi*** *spre tine-ntorn*?"(M. Eminescu)

„*Oamenii* ***își*** *strângeau sumanele și-****și*** *înfundau căciulile*..." (L. Rebreanu)[7]

Dumitru Irimia afirmă că recțiunea apare și în situația în care atributul se exprimă prin substantive ce apar în construcții arhaice sau populare.

ex: „*Poate că acesta-i vestitul Ochilă, frate cu Orbilă, văr primar cu Chiorilă, nepot de soră* ***lui Pîndilă***..." (I. Creangă)

---

[4] *Ibidem*, p. 54

[5] Dumitru Bejan, *Gramatica limbii române*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 1995, p. 101

[6] *Ibidem*, p. 107

[7] Dumitru Irimia, *Gramatica limbii române*, Iași, Editura Poliron, 1997, p. 479

Aduce ca argument în favoarea încadrării acestor construcții ca atribute pronominale în dativ faptul că, în unele situații, atributul pronominal realizat prin dativ posesiv, prin clitice ale pronumelui personal sau reflexiv, se deosebește de complementul indirect deoarece substantivul care funcționează în planul expresiei ca regent pentru pronume este articulat.

Corneliu Dumitriu, în al său tratat de gramatică, împărtășește aceeași părere cu cei menționați mai sus, precizând și el că atributul pronominal dativ, cel mai adesea, se realizează prin intermediul formei de dativ a pronumelor personale și a celor reflexive, cu alte cuvinte, prin formele clitice de dativ ale acestor pronume, forme care se constituie în așa-numitul dativ posesiv și se întâlnesc sub două forme. Prima categorie de structuri de care se ocupă C. Dumitriu este cea în care formele neaccentuate de dativ ale pronumelor personale și reflexive se află în vecinătatea imediată a determinatului care este exprimat printr-un substantiv comun articulat hotărât, mai rar și nearticulat. În această situație, cele două elemente, determinatul și determinantul, alcătuiesc împreună, la nivel pronunției, un singur corp fonetic.

ex: *Când mă gândesc la viața-**mi** îmi dau seama ce multe am realizat*.

ex: *I-a dăruit din inimă-**i** tot ce a avut*.

Dacă în structura dată există un adjectiv care precedă substantivul, cliticul determină în continuare substantivul, dar formează un singur corp fonetic în pronunuțare cu adjectivul și nu cu substantivul pe care îl determină.

ex: *Simpatica-**i** fiică a învățat să meargă cu bicicleta*.

A doua categorie de structuri prevede construcțiile care ies de sub tiparul formulărilor arhaice, constituind variante care se utilizează în limbajul curent: „formele neaccentuate de dativ ale pronumelui personal / reflexiv dau impresia (la prima vedere) că îndeplinesc funcția sintactică de complement indirect pe lângă un verb; în realitate, însă – la identificarea raporturilor sintactice dintre cuvinte cu respectarea intenției comunicative a vorbitorului-, se observă că dativul neaccentuat al pronumelui personal / reflexiv (convertibil, pricipial, într-un adjectiv pronominal posesiv) are funcția sintactică de atribut pe lângă un substantiv:

ex: „*Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost / De-**mi** țin la el urechea [=mea] - și rîd de cîte-ascult / Ca de dureri străine?...Parc-am murit de mult*.” (M. Eminescu).”[8]

Gh. Constantinescu-Dobridor analizează pe scurt problema dativului posesiv în *Sintaxa limbii române*. Succint, aflăm și de aici că formele neaccentuate ale pronumelui personal fără prepoziție se constituie într-un atribut pronominal ce este cunoscut în gramatica limbii române sub numele de dativ posesiv, deoarece „sensul fundamental al structurii pronominale este de posesie”[9]. Atributul pronominal în dativ stă fie pe lângă substantive sau adjective articulate mai ales hotărât, fiind prezent mai ales în limbajul poetic („*Din doru-**i** aprins și-n veci călător / O doină domol se-nfiripă*.” – O. Goga), fie pe lângă verbe, dar în această situație el se referă de fapt tot la acel substantiv (*Părul **i**-a încărunțit de la atâtea probleme. – părul **său/lui/ei***).

De asemenea, dativul posesiv se poate exprima și prin cliticele pronominale reflexive care însoțesc obligatoriu verbul din structură, dar referindu-se tot la substantiv, fenomen ce poartă numele de „reflexiv posesiv”[10] (***Ne**-am rezervat locurile. – locurile **noastre**; **Îmi** văd de probleme. – problemele **mele***).

Maria Vulişici Alexandrescu vorbeşte despre dativul posesiv adverbal şi consideră că în enunţurile *Ţie **ţi**-am cunoscut prietenii* şi *Lui **i**-au murit lăudătorii* avem a face cu un atribut dativ*al*, deoarece verbele pe lângă care apar nu au valenţă dativală (a cunoaşte cuiva, a muri cuiva). Însă enunţul ***Ţi**-am citit lucrarea* ilustrează fenomenul omonimiei şi ambiguităţii sintactice, admiţând două structuri de adâncime: ***Ţi**-am citit lucrarea ta* (*ţi* = atribut pronominal dativ*al*) şi ***Ţi**-am citit lucrarea altuia* (*ţi* = complement indirect dativ*al*). Cu privire la funcţia sintactică a formelor de

[8] Corneliu Dumitriu, *Tratat de gramatică a limbii române*, vol. II Sintaxa, Institutul European, Iași, 2002, p. 1356

[9] Gh. Constantinescu-Dobridor, *Sintaxa limbii române*, Editura Științifică, București,1994, p. 180

[10] Ibidem, p. 180

pronume reflexiv neaccentuat, aceeaşi lingvistă afirmă că sunt întotdeauna atribute pronominale dativale: *Nu-**ţi** supăra prietenii*; ***Îmi** iubesc copiii*; ***Îţi** scrie lucrarea.*[11]

Mioara Avram explică în *Gramatica pentru toți* în ce constă termenul de dativ posesiv. Astfel, dativul posesiv reprezintă cazul care se folosește cu valoare posesivă și care se întâlnește în diferite construcții care cuprind atât substantive, cât și pronume. Cu toate acestea, relevanța dativului posesiv este legată de prezența și utilizarea formelor neaccentuate ale pronumelui personal și reflexiv.

Autoarea întocmește o clasificare a situațiilor în care se realizează dativul posesiv exprimat prin clitice pronominale.[12]

a. Prima formă a dativului posesiv se formează pe lângă un substantiv, „ca formă conjunctă legată enclitic de substantivul respectiv sau de atributul adjectival (adjectiv propriu-zis, numeral, participiu) care îl precedă: *în casa-**i**, în frumoasa-**i** casă*.”[13], situație în care dativul posesiv va avea funcția sintactică de atribut pronominal în dativ.

b. A doua formă a dativului posesiv este cea care se formează pe lângă prepoziții sau locuțiuni prepoziționale specifice cazului genitiv: *asupra-**i**, în fața-**i**.*

c. A treia formă a dativului posesiv este cea în care acesta se situează în preajma unui verb, de obicei înaintea lui, cu formă legată sau nelegată, dar care se referă la substantivul (subiect, complement sau nume predicativ) cu care verbul în cauză stabilește o relație: **îi** apreciez munca. Mioara Avram atrage atenția asupra faptului că dativul posesiv adverbal prezintă o contradicție între formă și sens, pe care, spune autoarea, „analiza gramaticală o rezolvă de obicei în favoarea formei, deși nu lipsesc părerea contrară și unele interpretări mai nuanțate.”[14] Dacă structura este analizată din punctul de vedere al formei, pronumele personal determină verbul având astfel funcția sintactică de complement indirect, fapt ce se justifică prin posibilitatea de a-l dubla cu o formă accentuată (***îi** apreciez munca – **lui îi** apreciez munca*). Dacă o privim din perspectiva sensului, atunci pronumele personal este sinonim cu adjectului pronominal posesiv (***îi** apreciez munca – **îi** apreciez munca **sa***) sau cu un pronume personal în genitiv (***îi** apreciez munca – **îi** apreciez munca **lui/ei***).

Dativul posesiv este o construcție care nu se regăsește în toate limbile, fapt pentru care trebuie să i se acorde o atenție deosebită în cazul traducerii acestuia în limbi precum engleza sau rusa, care nu îl cunosc gramatical.

2. TEORII PRO COMPLEMENT INDIRECT DATIVAL

În planul opus acestei opinii a autorilor amintiți mai sus de a încadra toate formele dativului posesiv la atribut există și o altă părere potrivit căreia formele acestuia atașate verbului trebuie încadrate la complementul indirect în dativ.

Prima autoare care s-a pronunțat în favoarea acestei variante a fost Flora Șuteu în articolul *Atribut pronominal sau complement indirect*? unde „pe baza unei analize substanţiale a tuturor situaţiilor înregistrate şi a bibliografiei de specialitate, ajunge la concluzia că „cele două construcţii nu pot fi discutate împreună”, iar „dativul posesiv aşezat pe lângă verb nu este atribut. El nu determină de fapt substantivul pe lângă care exprimă ideea de posesie, ci determină sintactic verbul şi, numai pe plan lexical, semantic, prin intermediul acestui verb, se referă la un substantiv, iar acest substantiv este legat sintactic de verb”. Având drept trăsătură generală posibilitatea de a relua sau anticipa un complement indirect exprimat printr-un pronume în dativ, cu formă accentuată, sau printr-un substantiv, ceea ce nu este posibil în cazul în care determină un substantiv, dativul posesiv impune interpretarea sa ca un complement indirect chiar atunci când apare singur pe lângă verb.”[15] Se consideră că un clitic de pronume personal sau reflexiv este complement indirect

[11] Valentin Roman, *DACOROMANIA,* serie nouă, XVII, 2011, nr. 1, Cluj-Napoca, p. 68 – 80, apud Maria Vulișici Alexandrescu, *Sintaxa limbii române*, Oradea, Editura Imperia de Vest, 1995, p. 79
[12] Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*, Editura Humanitas, București,2001, p. 161
[13] Ibidem, p. 161
[14] Ibidem, p. 162
[15] Nicolae Felecan, *Revista Limba Română, Complementul posesiv,,* XX, 2010, nr. 3-4, Chișinău, p. 35-47

în dativ dacă apare în aceeași propoziție cu un substantiv sau pronume, formă accentuată, care este deja un complement indirect, deoarece odată posibilă dublarea lui printr-o formă accentuată de pronume, acesta va fi, fără discuții, complement indirect: ***Mi**-a dat o palmă. – **Mie mi**-a dat o palmă*. Situația inversă privește dativul posesiv în poziția de atribut pronominal dival atunci când nu poate să apară împreună cu forma accentuată a pronumelui sau cu substantivul. În plus, atributul pronominal însoțește substantive articulate cu articol hotărât: ***Mi**-am dat cartea (**mea**). – **Mi**-am dat o carte (**mie**)*. În absența acestor elemente distinctive, structurile sunt ambigue și permit interpretarea acestora fie cu valoare posesivă (***Mi**-am dat cartea **mea***.), fie cu valoare de adresare (***Mie mi**-am dat cartea*.), fie cu ambele valori simultan, în funcție de realitatea la care se referă (***Mie mi**-am dat cartea **mea***.).

Flora Șuteu acceptă că dativul posesiv apare fie pe lângă un substantiv, *mâinile-**ți***, fie pe lângă verbe, *Spală-**ți** mâinile*!, și că „în timp ce dativul posesiv poate fi legat de orice fel de substantive pentru a indica ideea de posesie, în construcția cu verbul, pronumele în dativ nu se poate raporta decât la substantive care îndeplinesc anumite funcții sintactice. În această situație, el se referă mai ales la substantive care sunt legate de verbul pe lângă care se află dativul posesiv.”(p. 270). În situația în care, lângă cliticul pronominal de dativ apare complementul indirect exprimat și prin forma accentuată a aceluiași pronume sau prin substantive, reiese în propoziție ideea de a sublinia insistența asupra persoanei la care face referire complementul indirect.

„În versurile: *Inima-**i** bătea în pereții pieptului* și *Simțea că inima **i** se sparge* (Șuteu 1962, p. 275), Flora Șuteu consideră că pronumele din primul vers este *atribut pronominal dival*, iar al doilea pronume este *complement indirect dival*. Prin aceste exemple, autoarea voia să demonstreze că pronumele personal (în cazul nostru) şi reflexiv cu valoare posesivă nu pot fi atribute pronominale dativale atunci când se află pe lângă verb”.[16]

Tot în această direcție se poate încadra și opinia exprimată în *GLR* potrivit căreia, în situația în care forma neaccentuată a pronumelui în dativ stă pe lângă un verb, dar ea se referă la un substantiv de pe lângă acel verb (având funcția sintactică de subiect, nume predicativ sau complement de diferite feluri), pronumele neaccentuat poate fi echivalent cu un atribut pronominal dival, dar „în general este complement indirect”.[17]

ex: *L-am avertizat că-**și** forțează norocul*.

ex: *Mâinile nu-**ți** stau deloc când muncești*.

Ceea ce se poate observa în această explicație oferită de *GLR* este, în primul rând, că adverbul *poate*, folosit în această exprimare, este un adverb al posibilitățții și nu al unui fapt cert, real, ducându-ne într-o zonă a posibilului, iar în al doilea rând, că adăugarea comentariului suplimentar „în general este un complement indirect” după ce ni se spune că este echivalentul unui atribut pronominal dival, nu face decât să ne lase impresia că aceste structuri sunt de fapt complemente indirecte și nu atribute pronominale. Problema este că, dacă răsfoim *GLR* și ajungem la capitolul dedicat complementui indirect, nu găsim nici măcar un aspect referitor la aceste construcții ale dativului, lucru ce indică faptul că problema a fost evitată sau ignorată de către autorii lucrării.

3. TEORII PRO COMPLEMENT POSESIV

Așa cum am mai amintit, dativul posesiv a primit două funcții sintactice diferite, în funcție de lucrarea de specialitate citită. Acestei situații, *GALR* 2005 i-a mai adăugat un element, o nouă funcție sintactică și anume complementul posesiv, dând astfel naștere unei triade: atribut pronominal dival – complement indirect dival – complement posesiv. Complementul posesiv este un component al grupului verbal, prezent într-o structură ternară, care exprimă posesorul printr-un clitic de pronume reflexiv sau personal. El stabilește, prin intermediul verbului regent, o relație

[16] Flora Șuteu, *Atribut pronominal sau complement indirect*?, în „Limba Română”, XI, 1962, nr. 3, apud Valentin Roman, *DACOROMANIA*, serie nouă, XVII, 2011, nr. 1, Cluj-Napoca, p. 68 – 80

[17] Al. Graur, Mioara Avram, Laura Vasiliu (coord.), *op. cit.*, p. 133

semantică de posesie, de apartenență, de dependență cu un alt nominal din structură care exprimă obiectul posedat.[18]

ex : *Ionela își îngrijește cățelul*.

Scopul acestei restructurări sintactice realizate de *GALR* este acela de a scoate aceste construcții cu dativul posesiv de sub incidența atributului și încadrarea lor în sfera complementului, dar nu a celui indirect, ci a unui nou tip de complement. Soluția oferită de lucrarea amintită pleacă de la premisa că atât complementul indirect, cât și cel posesiv fac parte din grupul verbal și pot fi substituite prin cam aceleași clase de cuvinte. O altă asemănare între cele două vizează faptul că amândouă se caracterizează prin fenomenul dublării printr-o formă accentuată și apar în structuri ternare. Ceea ce, în opinia autorilor, reprezintă elementul de diferențiere a celor două complemente este relația de dublă subordonare pe care complementul posesiv o stabilește cu verbul, din punct de vedere sintactic, și cu substantivul cu care este coocurent în structura ternară, din punct de vedere semantic, în timp ce complementul indirect nu are decât o subordonare, având doar verbul ca termen regent.

Gramatica de bază a limbii române se alinează direcției *GALR*-ului și descrie complementul posesiv ca fiind „o funcție sintactică actualizată într-o structură reorganizată cu sens posesiv, în cadrul căreia desemnează posesorul, iar prin amalgamarea GN cu GV și reorganizarea structurii sintactice se produc următoarele transformări:”[19] pronumele / substantivul în genitiv sau adjectivul pronominal posesiv din grupul nominal, îndeplinind funcția de posesor, este înlocuit de un clitic pronominal de aceeași persoană, în dativ, și, în situația în care nominalul obiect posedat are funcția sintactică de complement direct, fiind dublu exprimat, prin substantiv în acuzativ precedat de *pe* și un clitic pronominal, în urma reorganizării structurii dispar atât *pe*, cât și cliticul pronominal de acuzativ: ***Îi*** *văd* ***pe*** *colegii* ***tăi.*** *–* ***Îți*** *aștept colegii.*

Potrivit *GBLR*, complementul posesiv se realizează obligatoriu în cadrul unei structuri ternare ce conține un verb, care va fi termenul regent al cliticului sau nominativului cu funcție de complement posesiv, și, în același timp, un substantiv, care este dependent de același verb și cu care cliticul sau nominalul în dativ va stabili o relație semantică de posesie, de apartenență sau de dependență. :***Ți*** *s-au încălzit mâinile*. *GBLR* specifică faptul că în gramatica tradițională românească, complementul posesiv făcea parte din clasa complementului indirect, „de care a fost separat prin aplicarea principiului unicității (cele două funcții sintactice pot fi coocurente, fără a fi și coreferențiale.)”[20]

Lucrarea citată realizează și o distincție între complementul posesiv și cel indirect, aducând asemănări și deosebiri între cele două poziții sintactice. Aspectele comune dintre cele două privesc faptul că ambele au ca termen regent un verb (rar, o interjecție), ambele pot să facă parte din structuri ternare, pot fi exprimate prin clitice pronominale și prezintă fenomenul dublării. Deosebirile „majore” se referă la complementul posesiv care se realizează numai în structuri de suprafață ce se formează abia după o reorganizare sintctică, în timp ce complementul indirect apare doar în structuri de bază, fiind o funcție cerută de verb. Rolul tematic reprezintă o altă diferență între cele două funcții, respectiv complementul posesiv vine din fostul grup nominal cu rolul tematic de posesor, iar complementul indirect este caracterizat ca funcție de rolul de destinatar / țintă. În plus, complementul indirect mai cunoaște și alte părți de vorbire care sunt termeni regenți pentru el, precum adjectivul sau adverbul. O altă diferență constă în stabilirea de către complementul posesiv cu celălalt nominal din cadrul structurii ternare a unei relații semantice de posesie, iar complementul indirect nu stabilește cu nominalul regent din structura ternară o relație semantică directă. Ultima deosebire se referă la posibilitatea complementului indirect de a se exprima în plus și prin substantiv nedublat clitic, modalitate de realizare pe care complementul posesiv nu o cunoaște. [21]

[18] Valeria Guțu Romalo (coord.), *op. cit*.,p. 441
[19] Gabriela Pană Dindelegan (coord), *GBLR* , Universul Enciclopedic Gold, București, 2010, p. 499
[20] *Ibidem*, p. 500
[21] Ibidem, p. 501

Această situație în care se află dativul posesiv în privința atribuirii unei funcții sintactice se poate încadra în ideea fenomenalizării omonimiei și ambiguității sintactice, fenomen ce a luat naștere odată cu apariția gramaticii generativ-transformaționale prin operele lui Noam Chomsky („*Syntactic structures*", „*Aspects of the theory of syntax*"). Această omonimie sintactică se referă la existența unor structuri sintactice „cu organizare și componență identice, dar cu posibilități diferite de interpretare semantică[22], iar ambiguitatea sintactică, fiind o consecință a omonimiei sintactice, presupune „posibilitatea de a da două sau mai multe interpretări unei construcții sau unui component al ei".[23]

Omonimia sintactică își lasă amprenta atât asupra planului sintactic al limbii, cât și asupra celui semantic, fără a-l exclude pe cel pragmatic, fiind „o caracteristică a structurilor sintactice cu organizare și componență identice, dar cu posibilități diferite de interpretare semnatică."[24] Din cauza acestei omnimii se produc situațiile în care emițătorul mesajului știe ce vrea să transmită, fiind poate conștient de posibilitatea creării unei confuzii, iar receptorul este astfel pus în fața unei situații pe care el trebuie să o decodifice contextual. Astfel, un exemplu precum *Mi-ai vândut mașina*. poate fi interpretat contextual, de către receptor, în lipsa altor elemente care să clarifice situația (*Mie mi-ai vândut mașina*. sau *Mi-ai vândut mașina mea*.).

BIBLIOGRAPHY

AVRAM, Mioara, *Gramatica pentru toți,* Editura Humanitas, București, ediția a III-a, 2001

BEJAN, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Editura Echinox, Cluj-Napoca, 1995

DRAȘOVEANU, D.D., *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Editura Clusium, 1997

FELECAN, Nicolae, Daiana Felecan, *Cu privire la unele complemente (necircumstanțiale), DACOROMANIA*, serie nouă, XV, 2010, nr. 1, Cluj-Napoca

FELECAN, Nicolae, *Complementul posesiv, Limba Română,* XX, 2010, nr. 3-4, Chișinău

FELECAN, Nicolae, *Sintaxa limbii române. Teorie. Sistem. Construcție*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2002

GRAUR, Alexandru, *Gramatica azi*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973

GRAUR, Al., Mioara Avram, Laura Vasiliu, *GLR*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, vol. I *Cuvântul*, București, ediția a II-a revăzută și adăugită, 1966

GRAUR, Al., Mioara Avram, Laura Vasiliu, *GLR*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, vol. II *Sintaxa*, București, ediția a II-a revăzută și adăugită, 1966

GUȚU ROMALO, Valeria, Gabriela Pană Dindelegan, Dana Manea, *GALR*, Editura Academiei Române, vol. I *Cuvântul*, București, 2005

GUȚU ROMALO, Valeria, Gabriela Pană Dindelegan, Dana Manea, *GALR*, Editura Academiei Române, vol. II *Enunțul*, București, 2005

NEAMȚU, G.G., *Teoria și practica analizei gramaticale*, Editura Paralela 45, Pitești, ediția a III-a, 2008

PANĂ DINDELEGAN, Gabriela (coord), *GBLR* , Universul Enciclopedic Gold, București, 2010

[22] *Dicționar de științe ale limbii*, București, Editura Nemira, 2005, p. 358
[23] *Ibidem*, p. 42
[24] *Ibidem*, p. 358

IMPLICATIONS OF SYNONYMY AND ANTONYMY IN FORESTRY TERMINOLOGY

Simona Sandu (Pîrvulescu)
PhD Student, University of Craiova

Abstract: The reconsideration of the status of the term by moving it to a position equivalent to the lexical unit - by accepting the possibility of activating the semantic information according to the communicative context in which it occurs - led to the identification of the possibility of organizing concepts specific to forestry terminology in paradigmatic classes by means of semantic relations. In this article we aim to identify semantic equivalences and semantic oppositions (based on comparison or differentiation) established between forestry terms while using synonymy and antonymy relations, in order to illustrate the contribution of synonymy and antonymy relations to the correct decoding of forestry terms, to the correct systematization and hierarchy of the lexicon specific to the forestry field.

Keywords: antonymy, forestry, semantics, synonymy, term

Introducere. Parte integrantă, activă a lexicului specific unei naţii, terminologia forestieră îşi face simţită prezenţa în limbajul cotidian al fiecărui vorbitor, specialist sau nespecialist, reprezentând unul din limbajele specializate cu un areal lingvistic răspândit în toate mediile socio-economice. Fie că vorbim despre rutina zilnică a oamenilor (necesităţile zilnice de a mânca, de a dormi, de a se odihni – trimit, mental, vorbitorii la concepte specifice domeniului forestier, şi anume: *masă* (din lemn)/*scaun* (din lemn)/*pat* (din lemn) – care reprezintă produse forestiere; necesitatea încălzirii locuinţei iarna, în mediul rural, ne conduce, mental, la conceptul de *sobă* şi de *lemne de foc* sau *cărbuni* – tot produse forestiere), fie că vorbim despre activităţi derulate în birouri (de exemplu, utilizarea *imprimantei* → se realizează folosind şi *hârtie* → hârtia este obţinută din *celuloză* → *celuloza* este un produs forestier), constatăm că mediul apropiat fiecăruia dintre noi este populat cu concepte forestiere. Multitudinea conceptelor specifice domeniului forestier a condus la bogăţia inventarului lexical forestier, ai cărui locatari sunt grupaţi, ierarhizaţi pe baza semelor comune şi a semelor distinctive identificate prin intermediul relaţiilor semantice stabilite datorită încărcăturii semantice a termenilor forestieri. Relaţia semantică cel mai frecvent stabilită între sensurile termenilor forestieri este sinonimia, identificabilă atât în corpul definiţiei din dicţionare de uz general, cât şi în corpul definiţiei normalizate prin standarde specifice domeniului silviculturii.

Înţeleasă ca echivalenţă semantică[1], sinonimia reflectă relaţia stabilită între cuvinte cu forme diferite şi înţeles asemănător sau identic. Deşi condiţia de monosemantism al termenului specializat respinge posibilitatea manifestării sinonimiei în plan tehnico-ştiinţific, în toate limbajele specializate termenii dezvoltă relaţii de sinonimie cauzate, în general, de *„împrumutul din limbi diferite sau chiar din aceeaşi limbă a unor cuvinte care desemnează acelaşi referent”*[2] sau, cauzate de polisemie, derivare sau dublete etimologice.

La polul opus sinonimiei se află antonimia, relaţie care, deşi induce tuturor, automat, ideea de cuvinte cu forme diferite şi sens opus, impune – pe lângă prezenţa unui sem diferenţiator (contrar/opus) – şi prezenţa unui sem comun în structura termenilor care intră în relaţie de antonimie.

Implicaţiile sinonimiei şi ale antonimiei în terminologia forestieră. Pentru a ilustra implicaţiile sinonimiei în terminologia forestieră, ne-am îndreptat atenţia spre termenii *forestier – silvic*, termeni care intră în relaţie de sinonimie şi care se constituie într-o umbrelă terminologică sub care sunt ierarhizate concepte specifice terminologiei forestiere. Identificarea conceptelor

[1] Vezi Şerban, Evseev, 1978: 190-191; Toma, Ion, 2000: 55-58; Bidu-Vrănceanu, 2005: 112; Munteanu, Cristinel, *Tipuri de sinonimie*, https://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=2336, 94-104.
[2] Toma, Ion, 2000: 57.

specifice domeniului forestier și, implicit, a termenilor care denominalizează conceptele respective, este facilitată de analiza semică a termenilor *forestier* și *silvic*.

forestier, -ă, forestieri, -e, adj. privitor la păduri; de pădure; în legătură cu exploatările de păduri; silvic. – Din fr. **foréstièr** (DEX, 441)

forestier, -ă [At: DA ms / P: *-ti-er* ~/ Pl: *~i~e* / E: fr. **foréstièr*] 1.*** *a* privitor la păduri**. 2.** a de pădure. **3.** a în legătură cu exploatările de păduri Si: *silvic* (MDA, 2010, vol. I: 929)

forestier, -ă I. adj. referitor la păduri; silvic; (despre întreprinderi, industrie etc.) care prelucrează lemnul pădurilor. (< fr. *foréstièr*) (DAN: 421)

Comparând cele trei definiții înregistrate în dicționarele limbii române prezentate mai sus și definițiile prezentate de dicționarele limbii franceze – cele referitoare la *forestier* ca adjectiv – constatăm că sensul definitoriu al termenului *forestier* este „privitor/referitor la păduri”, sens care are ca sinonim termenul *silvic*. În limba română, *forestier* are numai valoare de adjectiv[3], fiind utilizat în variate sintagme nominale bimembre sau plurimembre.

forestier, -ă, forestieri, -e, adj. „*privitor la păduri; de pădure; în legătură cu exploatările de păduri; silvic. – Din fr.* ***foréstièr*** ” (DEX: 441).

/valență adjectivală/ + /privitor la păduri/ + /de pădure/ + /în legătură cu exploatările de păduri/

silvic, -ă, silvici, - ce, adj., „*care aparține pădurii sau silviculturii, privitor la pădure sau la silvicultură; care activează în domeniul silviculturii; forestier*. – ***silva*** *+ suf.* ***-ic***” (DEX: 1122).

/valență adjectivală/ + /care aparține pădurii sau silviculturii/ + /privitor la pădure/ + /sau la silvicultură/ + /activează în domeniul silviculturii/

forestier	**silvic**
-	aparține pădurii
-	sau silviculturii
privitor la păduri	privitor la pădure
de pădure	-
-	sau la silvicultură
în legătură cu exploatările de păduri	-
-	activează în domeniul silviculturii

Prezentăm, în cadrul Tabelului nr.1, analiza comparativă a semelor celor doi termeni, *forestier* și *silvic*:

	Valență adjectivală	Apartenență	Indicarea semului comun *(/privitor la pădure/)*	Aplicabilitate
forestier	+	-	+	+
silvic	+	+	+	+

Tabelul nr. 1

[3] Conform ATILf, prima înregistrare cu definiție a termenului *forestier* a fost făcută în anul 1606, în *Thresor de la langue française* de către Nicot; prima sa definiție ni-l prezintă ca substantiv care denumește *persoana care păzește pădurea*. Alt sens al cuvântului *forestier* este „străin” („étranger”) – care nu a fost preluat nici de limba română, nici de limba engleză. Cu valoarea morfologică de adjectiv este înregistrat în Dicționarul Academiei Franceze (ediția a 4-a, 1762) cu referire la *Les Villes forestières d'Allemagne*. Termenul *forestier* a fost preluat de limba română din franceză numai ca adjectiv. În limba franceză, termenul *forestier* este folosit cu două valori morfologice diferite: prima utilizare ni-l prezintă ca substantiv, a doua utilizare înregistrată în dicționarele limbii franceze ni-l înfățișează cu valoarea morfologică de adjectiv:
forestier = „fonctionnaire responsable d'une unité administrative forestière”. (http://www.granddictionnaire.com/ficheOqlf.aspx?Id_Fiche=8479500, 28.10.2018, *forestier*)
forestier = „terme général désignant ou qualifiant une personne travaillant dans le domaine de la foresterie. Personne qui a une charge dans une forêt, et, spécialement, une forêt du domaine public”. (http://www.granddictionnaire.com/ficheOqlf.aspx?Id_Fiche=8399201, 28.10.2018, *forestier*)
forestier = „qui se rapporte à la forêt”.
(http://www.granddictionnaire.com/ficheOqlf.aspx?Id_Fiche=17067318, 28.10.2018, *forestier*)

În cadrul celor două definiții observăm circularitatea DEX-ului: *forestier* este definit ca *silvic*, iar *silvic* este definit ca *forestier*. Circularitatea dicționarului de uz general este evidentă și în cadrul definiției termenului *silvic* prin trimiterile constante către domeniul silviculturii; astfel, pentru a înțelege corect definiția termenului *silvic* este necesară lectura definiției termenului *silvicultură*. Pentru termenul *silvic*, definiția oferă informații privind apartenența /*aparține pădurii sau silviculturii*/. Un alt sem diferențiator este relevat de aplicabilitatea termenului – mai restrânsă la *forestier* (/*în exploatări forestiere*/), mai extinsă la *silvic* (/*în domeniul silviculturii*/).

În urma analizei semice, constatăm că cei doi termeni sunt sinonimi însă nu acceptă permutarea în contexte comunicaționale: *forestier* apare în numeroase sintagme terminologice bimembre și plurimembre în care permutarea cu *silvic* nu este posibilă: *camion forestier (*camion silvic)* – „Nu stim cat a contribuit articolul nostru la crearea unui model de *camion forestier*, insa cert este ca, dupa prezentarea „configuratiei forestiere HLV", camioanele Scania 6×6 au devenit aproape o obisnuinta in padurile din Romania" (Matei, Marilena, „*O a doua viata, dupa patru ani de exploatare grea*" preluat de pe https://traficmedia.ro/o-a-doua-viata-dupa-patru-ani-de-exploatare-grea/, accesat în data de 25.03.2021); *clupă forestieră (*clupă silvică*) – „*Clupele forestiere* se folosesc pentru a masura diametrul la arbori, a partilor de arbori si a sortimentelor de lemn rotund. Aceste informatii se folosesc pentru a realiza estimari privind productia de lemn, stabilirea si amplasarea unor retele de colectare a lemnului in functie de productia realizata si intocmirea actelor de punere in valoare a masei lemnoase." („*Utilizarea clupelor în inventarierea forestiera*", preluat de pe https://www.verdon.ro/blog/utilizarea-clupelor-in-inventarierea-forestiera/, accesat în data de 25.03.2021); *freză forestieră (*freză silvică) – „Freza forestiera* AGRI WORLD gama FTC este un utilaj foarte robust, cadru Heavy-duty construita din otel special, carcasa din Hardox, dinti interschimbabili din carbon-tungsten Widia. Transmisii mecanice duble (sistem patentat) pe lanturi sau cu roti dintate si sistem de racire integrat." („*Freze forestiere*", preluat de pe https://www.utilajepentrupadure.ro/produse/Freze-forestiere.html, accesat în data de 25.03.2021); *graifer forestier (*graifer silvic) – „*Fie ca sunteti in cautarea unui *graifer forestier* pentru lemn / bustean, sau doriti sa achizitionati un graifer forestier pentru deseuri, in magazinul Forest PROFI gasiti cu siguranta produsul dorit. ForestPROFI ofera clientilor sai peste 20 de modele diferite de *graifere forestiere*, cu deschiderea maxima a ghiarelor intre 83 cm si pana la 260 cm. Unii utilizatori inteleg *graiferele forestiere* prin intermediul preturilor,..." („*Graifere forestiere FOREST PROFI*", preluat de pe https://forestprofi.com/blog/graifere-forestiere-forest-profi, accesat în data de 25.03.2021); *macara forestieră (*macara silvică) – „*O *macara forestiera* este un utilaj folosit la exploaterea lemnului, pentru ridicarea si manipularea a bustenilor si crengi. PROGEMA FOREST ofera clientilor interesati o gama completa de *macarale forestiere* de diferite marimi, atasabile la tractor sau remorci." („*Macarale forestiere*", preluat de pe https://www.utilajepentrupadure.ro/produse/Macara-forestiera.html, accesat în data de 25.03.2021); *remorcă forestieră (*remorcă silvică) – „*Va oferim o gama larga de *remorci forestiere* pentru a efectua mult mai simplu si mai rapid incarcarea si descarcarea masei lemnoase. *Remorca forestiera* cu macara hidraulica este o alternativa avantajoasa din punct de vedere financiar al transportului de lemne in zonele de exploatare forestiera." („*Remorci forestiere*", preluat de pe https://www.utilajepentrupadure.ro/produse/Remorca-forestiera.html, accesat în data de 25.03.2021); *tocător forestier (*tocător silvic) – „*Mulcer forestier / *tocatoare forestiera* pentru curatarea terenurilor acoperite de vegetatie lemnoasa cu diametrul pana la 18 cm. Este prevazut cu cadru de impingere vegetatie, rotor cu ciocane pendulare si capac posterior cu sistem hidraulic de deschidere." („*Tocătoare forestiere pentru tractoare*", preluat de pe https://www.utilajepentrupadure.ro/produse/Tocatoare-forestiere.html, accesat în data de 25.03.2021); *tractor articulat forestier (*tractor articular silvic) – „*Disponibile in doua versiuni, *tractoarele articulate forestiere* John Deere pot fi echipate cu troliu sau cu graifar. Aceste utilaje combina design-ul compact, stabilitatea perfecta si manevrarea usoara in zonele de exploatare." („*Tractoare articulate forestier*", preluat de pe https://www.utilajeforestiere.eu/produse-tractoare-articulate-forestiere.html, accesat în data de 25.03.2021); *troliu forestier (*troliu silvic) – „*Tot ce va trebuie pentru a va transforma tractorul intr-un utilaj potrivit pentru exploatarile forestiere, este

un *troliu forestier*. *Troliile forestiere* au fost construite si testate pentru a rezista celor mai dure conditii de munca.” („*Trolii forestiere pentru tractoare*”, preluat de pe https://www.utilajepentrupadure.ro/produse/Troliu-forestier.html, accesat în data de 25.03.2021); *utilaj forestier (*utilaj silvic)* – „Taf 690PE de la IRUM este un *utilaj forestier* performant și agil, care convinge printr-un design compact, costuri reduse de exploatare, robustețe și performanțe tehnice de excepție, capabil să impresioneze în cadrul oricăror lucrări forestiere.” („*TAF 690 PE*”, preluat de pe https://www.irum.ro/utilaje-forestiere/taf-690-pe/, accesat în data de 25.03.2021).

Constatarea este reciprocă: nici *silvic* nu poate fi permutat cu *forestier* în cadrul sintagmelor terminologice în care apare: *liceu silvic (*liceu forestier), profil silvic (*profil forestier), facultatea de silvicultură (*facultatea forestieră),– „Liceul Tehnologic Silvic* "Dr. Nicolae Rucareanu" Brasov este situat in partea de sud-est a Municipiului Brasov .... Incepand cu anul 1993 unitatea scolara devine Grup Scolar Forestier prin infiintarea primei clase de liceu cu *profil silvic*. In aceasta reorganizare am fost sustinuti de Decanatul *Facultatii de Silvicultura*” („*Istoricul scolii*”, preluat de pe http://www.drnrucareanubv.ro/istoric.html, accesat în 25.03.2021); *inginer silvic (*inginer forestier)* – „1) Gradele profesionale ale personalului silvic sunt următoarele: a) pentru ingineri: *inginer silvic* debutant, *inginer silvic*, *inginer-șef silvic*, inginer inspector silvic, inginer inspector general silvic și inginer consilier silvic” („*Ordonanța de urgență nr. 59/2000 privind Statutul personalului silvic*”, preluat de pe https://lege5.ro/gratuit/gi4dgmjy/categorii-statutare-de-personal-silvic-ordonanta-de-urgenta-59-2000?dp=gezdgnbygy2tq, accesat în data de 25.03.2021).

Constatăm că fiecare termen s-a fixat în terminologia forestieră cu anumite ocurențe în care nu pot fi înlocuiți unul cu celălalt, în ciuda relației de identitate semantică stabilită între ei.

O altă relație semantică cu rol în organizarea lexicului este antonimia, văzută ca o „opoziție de sens dintre două cuvinte cu referenți nu numai diferiți, ci și contrari sau contradictorii”[4]. Ca și celelalte relații semantice (sinonimia și hiponimia), antonimia se bazează pe trăsături de sens comune – nucleul semantic comun al cuvintelor care formează o pereche antonimică – care determină presupunerea lor reciprocă[5]. Antonimia este posibilă numai dacă în cadrul unei perechi antonimice[6] sunt identificabile seme comune[7] și, simultan, seme diferențiatoare, contrare; pe baza semelor contrare se realizează, practic, relația de opoziție semantică. De-a lungul timpului s-a încercat o tipologizare a antonimelor existând lingviști[8] care au clasificat antonimele în funcție de radicalul cuvintelor în: antonime cu radicali diferiți și antonime cu același radical, de exemplu:

antonime cu radical diferit: *desiș ≠ luminiș; (a) planta ≠ (a) tăia, a scoate* (marchează opoziții direcționale).

În cadrul terminologiei forestiere, am identificat sintagme terminologice antonimice în

cadrul cărora primul termen este identic (probându-se trăsătura de simetrie și trăsătura de binaritate[9]), opoziția semantică realizându-se prin sensul celui de-al doilea termen al sintagmei:

arboret de amestec[10] *≠ arboret pur*[11] – pot fi considerate antonime graduale;

arboret echien[12] *≠ arboret plurien*[13] – antonime graduale;

arboret funcțional necorespunzător[14] *≠ arboret normal*[15] – opoziție negraduală;

---

[4] Bidu-Vrănceanu, 2005: 120.

[5] Bidu-Vrănceanu, 2005: 124.

[6] Se evidențiază latura binară a relației de antonomie (cf. Bidu-Vrănceanu, 2005: 128).

[7] Se evidențiaza latură simetrică a relației de antonimie (cf. Bidu-Vrănceanu, 2005: 128).

[8] Vezi Șerban, Evseev, 1978: 210-216; Bidu-Vrănceanu, 2005: 128.

[9] Toma, 2000: 62.

[10] *arboret de amestec = „arboret constituit din două sau mai multe specii și în care fiecare dintre ele ocupă mai puțin de 85% din suprafața lui”* (STAS 4579/1-90: pct. 2.6).

[11] *arboret pur = „arboret constituit dintr-o singură specie sau în care una dintre speciile componente ocupă mai mult de 85% din suprafața lui”* (STAS 4579/1-90: pct. 2.20).

[12] *arboret echien= „ arboret constituit din arbori a căror vârstă diferă cu cel mult 5 ani”* (STAS 4579/1-90: pct. 2.10).

[13] *arboret plurien = „arboret alcătuit din arbori aparținând mai multor generații, de la vârste mici până la vârsta maximă naturală sau până la o vârstă limită stabilită convențional”* (STAS 4579/1-90: pct. 2.15).

[14] *arboret funcțional necorespunzător = „arboret care nu îndeplinește în mod satisfăcător funcțiile de protecție și ecologice sau pe cele de protecție atribuite”* (STAS 4579/1-90: pct. 2.13).

arboret de productivitate inferioară[16] ≠ *arboret de productivitate superioară*[17] – opoziție negradual;

antonime cu același radical: *(a) împăduri ≠ (a) despăduri; (împădurire pe teren) descoperit ≠ (împădurire pe teren) acoperit.*

Exemplele menționate mai sus ar putea fi cuprinse în clasa *antonimelor în sens restrâns*[18] fiind antonime care îndeplinesc condițiile de binaritate și de simetrie.

Concluzii. Utilitatea recunoașterii manifestării relațiilor de sinonimie și de antonimie în

cadrul terminologiei forestiere este vizibilă în cadrul structurii organizate a lexicului forestier.

Sinonimia și antonimia facilitează identificarea echivalențelor semantice și a opozițiilor semantice pe baza semelor comune și a semelor distinctive, diferențiatoare conducând la o distribuție comunicațională corectă în diferitele contexte lingvistice. Diversitatea tipologiei seriilor sinonimice și a relațiilor de antonimie contribuie la dezambiguizare semantică, fixând, în uz, termenii forestieri corespunzători fiecărei situații comunicaționale, decodarea corectă a termenilor forestieri ducând la un flux lingvistic clar.

Contribuția mijloacelor de îmbogățire a vocabularului (derivare, compunere, împrumut) la dezvoltarea relațiilor de sinonimie și de antonimie, evidențiază depărtarea de perspectiva terminologiei interne și apropierea de perspectiva terminologiei descriptiv-lingvistice în încercarea de „vulgarizare" a discursului științific, de acomodare a nespecialistului la rigurozitatea limbajului specializat prin normalizarea / standardizarea termenilor forestieri oficiali, recomandați.

BIBLIOGRAPHY

Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană: lexicul*, Editura Humanitas Educațional, București, 2005.

DAN = Marcu, Florin, *Dicționar actualizat de neologisme*, Editura Saeculum Vizual, București,

2015.

DEX = Academia Română, *Dicționarul explicativ al limbii române*, Editura Univers Enciclopedic,

București, 2016.

MDA = Academia Română, *Micul dicționar academic*, vol. I-II, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2010.

Munteanu, Cristinel, 2013, *Tipuri de sinonimie*, în Limba română, nr. 9-12, p. 94 – 104. https://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=2336 (accesat în Martie, 27, 2021).

Srandardul STAS 4579/1-90 *Amenajarea pădurilor și evaluarea resurselor forestiere. Amenajarea pădurilor. Terminologie.*

Șerban Vasile, Evseev, Ivan, *Vocabularul românesc actual. Schiță de sistem*, Editura Facla, Timișoara, 1978.

Toma, Ion, *Lexicologia limbii române*, Editura Universității din București, București, 2000.

[15] *arboret normal = „arboret care prin structura și calitatea sa corespunde în cel mai înalt grad, atât funcțiilor economic-sociale ori ecologice atribuite, cât și condițiilor staționale"* (STAS 4579/1-90: pct. 2.14).

[16] *arboret de productivitate inferioară = „arboret cu capacitate de producție redusă ca urmare a condițiilor staționale precare sau a acțiunii unor factori antropici ori naturali nefavorabili, încadrat în clase de producție inferioare (clasele IV și V)*" (STAS 4579/1-90: pct. 2.18).

[17] *arboret de productivitate superioară = „arboret cu capacitate de producție ridicată, încadrat în clasele de producție superioare (clasele I și II)*" (STAS 4579/1-90: pct. 2.19).

[18] Bidu-Vrănceanu, 2005: 130 (Bidu-Vrănceanu propune clasificarea antonimelor în funcție de îndeplinirea condițiilor de binaritate și de simetrie).

INCIDENT CONSTRUCTIONS IN NON-DIALECTAL ACTUAL SPOKEN ROMANIAN

Ionela-Mihaela Dănciug
PhD Student, „Alexandru Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: In this research paper, we intend to offer the reader a short analysis form a syntactic, semantic and pragmatic point of view of the incidental sentences in Romanian spoken language. These incidental structures are related to discontinuity and pauses in spoken language which appeared in discourse through the combination of two different and free syntactic structures. Also, the incidental sentences represent a very interesting aspect for the linguists because incidental sentences are associated with many valences. Nowadays, spoken language represents a challenge even for researchers, so this is the reason why this study proposes a scientific approach to this syntactic topic. The most examples were taken from Corpusul de limbă română vorbită actuală nedialectală by Luminița Hoarță Cărăușu.
Thus, the incidental sentences represent words, expressions, sentences or phrases which are coherent syntactically, but their place in the discourse may be established by the speaker.

Keywords: incidental sentences, discontinuity, spoken language, discourse

Prezenta lucrare propune o analiză din punct de vedere sintactic, semantic și pragamtic asupra construcțiilor incidente din limba română vorbită actuală nedialectală. Fiind considerate un fenomen de discontinuitate, construcțiile incidente au luat naștere prin intercalarea a două structuri sintactice independente. Acestea au reprezentat un subiect controversat datorită acestei ușoare „alunecări", de la aspectul gramatical la cel pragmatic în cadrul discursului. Pe lângă relațiile sintactice de coordonare, de subordonare și de apoziționare există, totuși, anumite situații pe care le putem numi speciale, în care termenii se combină dezvoltând relații pragmatice sau discursive. Termenii care nu prezintă o legătură manifestată prin relații sintactice față de alții în interiorul unui enunț sunt considerați incidenți și au însemnătate în plan paradigmatic. Ceea ce face ca structurile incidente să fie etichetate ca fiind situații speciale din punct de vedere sintactic, este faptul că acestea cuprind două caracteristici distinctive, pe de o parte, existența nivelului pragmatic în planul funcțional, iar pe de altă parte, discontinuitatea de tip sintactic produsă de combinarea a două planuri sintactice considerate independente.

Motivul pentru care am ales să prezentăm construcțiile incidente din limba română vorbită actuală nedialectală, are la bază atât faptul că structurile incidente „reprezintă un fenomen de oralitate populară sau cultă" (GALR 2008:743), cât și faptul că acest tip de comunicare orală presupune valorificarea materialului brut oferit de vorbitor în stare naturală, ceea ce conferă autenticitate vorbirii. Deoarece ne dorim o investigare exhaustivă asupra construcțiilor incidente, am ales să consultăm texte și fragmente de texte înregistrate și trascrise conform anumitor convenții de transcriere din cadrul unui *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală,* coordonator Luminița Hoarță Cărăușu. Cu alte cuvinte, avem în vedere existența construcțiile incidente din limba română vorbită actuală nedialectală în cadrul unor conversații spontane, informale, în care vorbitorii își asumă în mod deliberat rolul de locutor și interlocutor.

În urma analizelor realizate, am constatat că enunțurile incidente, făcând parte din categoria fenomenelor de oralitate, proprii variantei non-normate a limbii, incomodează structura textului și conduce la instalarea dezordinii sintactice, a impreciziei semantice și inconsecvenței pragmatice. Deoarece construcțiile incidente țin de organizarea discursivă, cu alte cuvinte, de modul de manifestare a incidentelor în structura discursului, este necesar de amintit că forma acestuia presupune existența a două planuri sintactice considerate independente. Cele două planuri distincte ale comunicării sunt marcate prin: unul de bază care cuprinde informația esențială regăsit sub denumirea de plan al comunicării și unul supraordonat care fie marchează atitudinea locutorului, fie oferă informații suplimentare despre conținutul anterior.

În funcție de intenția comunicațională a locutorului, structurile incidente pot îndeplini mai multe funcții din punct de vedere semantic (Gabrea 1965:534):

Atitudinea vorbitorului față de comunicare prin exprimarea unei aprecieri afective:

„o da ↓ <R mi s_a spus că nu m_am schimbat foarte mult ↓ și acum *din fericire* și fiul meu ↑> ă ă ă <R se spune că seamănă ↑ că aduce foarte mult cu mine" (Hoarță Cărăușu 2013:256)

„da . și *din păcate* n_aveam ↑ nu puteam decât dimineața să stau lângă el . dar era acolo cu mine în hotel " (Hoarță Cărăușu 2013:258)

Sublinierea importanței comunicării:

„ASTĂZI sărbăt ⊥ torim↓ *cu precădere*↑+ (*mimând cu palma dreaptă gestul trecerii dintr-o parte în alta)*TRECEREA din viața pământească în viața cea cerească↑ (*așezând palma drepată pe analog*)+ a sfântului ioan botezătorul" (Hoarță Cărăușu 2013:144)

Probabilitatea sau presupunerea:

„da. sunt scutiți de taxî.și: *mi se pare* orFANII ↑ sau cazurile sociale" (Hoarță Cărăușu 2013:217)

„au reducere ↓ *mi se pare* ↓ și dacî s-au mutat ↑ î un soi de + filantropie socialî." (Hoarță Cărăușu 2013:217)

Sursa comunicării se referă, de regulă, la cel căruia i se atribuie o cumunicare:

„blaga spunea că ↑ sinceritatea nu are ce să caute în poezie . dacă <F sinceritatea> ↑ ar avea vreun ↑ ROL ↑ POZITIV ↑ în poezie ↑ spunea blaga într-un aforism pe care_l citez aproximativ ↓ atunci ↑ *zicea* el ↑ boncăluitul cerbilor în perioada de rut ↑ ar fi cea mai sublimă poezie a lumii " (Hoarță Cărăușu 2013:261)

Atitudinea vorbitorului în ceea ce privește stilul comunicării, prin justificarea unui termen sau prin rectificarea unui cuvânt utilizat:

„poate să însemne (↑) (+) o omorâre (text-text) a trupului (↑) (+), a patimilor trupului (↑) <R> (+), dar și o răstignire față de lume (↑) <R> (++), față de lumesc *mai bine zis* <R> (+) și bineînțeles, dacă va fi cazul <Î> și o moarte pentru Hristos <Î>"(Hoarță Cărăușu 2013:548)

Indicații sau explicații necesare înțelegerii sau clarificării celor exprimate de către locutor:

„sau mă rog core- corepetitor ↓ ș- <R numai că în clasa a douăsprezecea am făcut un film care se numea> ↑ *un film făcut <R produs de tevere* care se numea> domnișoara cristina" (Hoarță Cărăușu 2013: 258)

Un număr însemnat de construcții incidente a fost identificat în rândul anumitor automatisme verbale, reprezentate prin anumiți termeni și sintagme utilizate nejustificat, fără a transmite ceva concret, fiind golite de sens sau cu sens „șters" (GALR 2008:806), repetate în mod abuziv devenind adevărate ticuri verbale:

„Asta-i tot ce poate clasa po-li-ti-că DOMnule↑ + Răzvan + Dumitrescu. Asta-i soluția↑ lui: + Crin Antonescu↓ a lui Mircea Geoană↓ a celorlalți↓ Klaus Johannis? E Superman (supermen)? Cine-i Johannis *domnule*? E RÂsul lumii *domnule*. F>"(Hoarță Cărăușu 2013: 375)

„VT: Cum domnule? Hai *dom'le*↓ că toată lumea auzea că//"(Hoarță Cărăușu 2013: 377)

„VV: Eu am aici⇊ În primu' rând↓ aș vrea să:: sting un posibil litigiu↓ pentru că nu am avut niciodată cu György Frunda (ghiuri frunda) astfel de litigii. *Dragă* ↓ eu când am vorbit de istoria în limba maghiară↑ + am avut în vedere faptu' că domnu' Boc neștiind maghiara↑ a încurcat CIfrele. Așa:↓ iartă-mă↓ *dragă* o să spun↑//"(Hoarță Cărăușu 2013: 437)

„CA: care care vă⇌ *Zău*? Ce faceți dumneavoastră în fiecare zi? " (Hoarță Cărăușu 2013: 407)

„au spus că copiii le_au vândut casa au făcut afaceri și stau de patru ani de zile nu_i vizitează copiii lor din București. și alte multe cazuri *gen* acesta. nici măcar nu dau un telefon nici nu se interesează de părinții lor" (Hoarță Cărăușu 2013: 30)

„A: la ea să fie ceva *gen* <Î „ce-o fi vrând ăsta de la mini>?" știi. și el se uitî (*râde*) „stai↑ că-ți explic imediat." (Hoarță Cărăușu 2013: 221)

„regizorul puiu șerban era la un moment dat în sală . și aude în sce- în fața lui un cuplu ↑ el și ea ↑ ă ⊥ eu aveam o rochiță *gen* asta ↓ (*arată rochia pe care o poartă*) știi ↑ ușor gogoȘAR ↓ <SR cum îi spunem>?"(Hoarță Cărăușu 2013: 253)

Putem vorbi, pe de altă parte, și despre construcții incidente de tip alocutiv, destinate alocutorului și alcătuite din formule de adresare sau de apel. Acestea marchează specificarea explicită de către locutor a alocutorului care este, de fapt, destinatarul mesajului primar. Construcțiile incidente alocutive se realizează prin structuri simple reprezentate de:

denumiri ale funcțiilor sau profesiilor:

„Mihai VOIcu↑ *secretar de şedinţă* v-a atras aTENţia.] Inclusiv în grupu' VOStru au fost proPUneri↑ <MARC să nu votaţi↓ MARC> să amânaţi votu' pe-a doua zi" (Hoarță Cărăușu 2013: 501)

Forme adverbiale de necesitate:

„bun. +++ trebuie să aflu *neapărat* ↓ + pe cuvânt că nu știu ↑ + cum v-aţi cunoscut? ++ de unde ↑ + de unde şi ce legături vă leagă. cum v-aţi cunoscut gigi? " (Hoarță Cărăușu 2013: 352)

Forme adverbiale de certitudine: „desigur", „bineînțeles", „firește", „de bună seamă", „fără îndoială", „fără doar și poate";

„Nu:↑ dar pot fi conştienţi că: alegerea unui alt preşedinte↑ şi a unui preşedinte nimeRIT şi cu voINță în acest sens↑ și *desigur*↓ şi cu capacitate↑ ++ poate să însemne:↑ schimbarea în bine↑"(Hoarță Cărăușu 2013: 354)

„Iubiți credincioși <Î> <R> (+), *desigur* (↑) (+), dacă stăm să ne gândim (↑) la problema aceasta (↑) (+), a fi răstignit față de lume, față de lumesc <R>, în ziua de astăzi sunt o mulțime de exemple" (Hoarță Cărăușu 2013: 548)

Forme adverbiale de incertitudine: „poate", „pesemne", „probabil";

„Cum (↑) (+) și nouă *poate* de multe ori ni se întâmplă (↑) <R> (+) ca (↑) (+) cineva pe care-l vedem pe cineva sincer (↑) <R> (+), curat, ordonat <Î> (+) plin de bunătate, de blândețe (↑) <R> (+), de generozitate" (Hoarță Cărăușu 2013: 553)

„creştinii:veniţi mai de_departe↓*probabil* din maramureş+în timp ce ne împărtăşeam↑+au înălţat câteva cântări↓specifice locurilor↑lor+"(Hoarță Cărăușu 2013: 77)

Forme adverbiale de aproximare: „cumva", „pe undeva", „oarecum", „aproximativ", „cam", „circa";

„Asta e tot ce putem să spunem acum↓ şi cred oricum↑ + că fiind vorba de o TEmă↑ + care aTINge *cumva*↑ + sau imPLIcă şi elemente de politică externă↓ + preşedintele <MARC are↑ MARC> + această obligaţie şi această posibilitate oricum↓ + să coordoNEze *cumva*↑ aceste linii↓ restul fiind sigur↓ al Guvernului." (Hoarță Cărăușu 2013: 286)

„Vorbiţi acolo despre↑ + necesitatea de a reduce de la *circa* treizeci la sută la *circa* zece la sută populaţia↑ implicată în agricultură↓//"(Hoarță Cărăușu 2013: 285)

Intejecții cu funcție prezentativă: „iată", „uite", „iacă", „iacătă"*;*

„TB: <MARC România are onoare. MARC> Şi vom rămâne acolo până ne terminăm misiunea↓ şi *iată* anul acesta↓ ++ trupele noastre cu misiunea <MARC îndeplinită↑ MARC> au trecut la Bucureşti pe sub Arcul de Triumf." (Hoarță Cărăușu 2013: 292)

O serie de conectori pragmatici: „ei bine!", „așa", „în fine", „în sfârșit", „mă rog", „ce-i drept", „ce-i drept e drept";

„*ei bine* evanghelia de astăzi se termină cu învăţătura sau concluzia cea mai profundă ↑ referitoare la credinţă ↑"(Hoarță Cărăușu 2013: 19)

„taina botezului *aşa* cum ne_arată sfânta scriptură↑este cea dintâi tai-nă la care sînt trimişi aposto:lii↑(" (Hoarță Cărăușu 2013: 97)

„eu am terminat liceul + de muzică george enescu secția pian ↑ și mă pregăteam să dau la conservator ↑ <F la pian> ↑ ă: dădeam concerte: ↑ ⊥ ++ <R *în fine* ↓ am și un atestat care> ↑ îmi dă dreptul să fiu profesoară de teorie muzicală ↓ <râs și pian>"(Hoarță Cărăușu 2013: 258)

„B: da ↑ <râs oarecum> . ca să ajungem + ă: undeva: + unde ↑ *mă rog* ↓ <R la jumătatea drumului între> m: persoană și personaj ↑ ă: aju- treci prin multe tonuri de GRI: ↑ de NEgru: ↑ de ROșu de: [alb ?" (Hoarță Cărăușu 2013: 215)

Anumite formule de invocare: „Dumnezeu să-l ierte!", „Dumnezeu să ne țină!", „Dumnezeu să ne ajute!", „Dumnezeu să ne aibă în pace!", „Doamne ferește!";

„B: am lucrat ↓ *dumnezeu să-l odihnească* . şi: ↑ am avut ⊥ de altfel cred că + şcoala mea adevărată ↑ + ca să mă întorc ↓ a fost ă această şcoală tache ianche şi cadâr ↓”(Hoarță Cărăușu 2013: 254)

„Cum Doamne iartă-mă nu putem să dăm mâncare↑ la douăzeci de milioane? F> şi imporTĂM peste şaptezeci la sută↑ din necesarul de hrană.” (Hoarță Cărăușu 2013: 388)

„CA: Păi staţi puţin domnu’ Nicolescu↓ că: *Doamne fereşte*↓ nu-i război ciVIL↓ deci n-avem toţi obliGAţii aşa:↑ ca să ne dea domnu’ Boc titlu’ de roMÂNI↑ să fim de acord.” (Hoarță Cărăușu 2013: 418)

„Sântem vinovaţi şi noi↑ şi: *Doamne iartă-mă*↓ nu ştiu cine↑ da’ uite care-i perspectiva↓ în ŞAse luni↑ în NOuă luni↑ în DOIşpe luni↑ în PAIşpe luni.” (Hoarță Cărăușu 2013: 481)

Putem identifica și situații în care vorbitorul recurge la o așa numită „buclă” pe care o folosește cu scopul de a evidenția propriul punct de vedere. Cu alte cuvinte, este vorba despre „dedubarea discursului” (Felecan 2009:391) care se manifestă odată cu dorința locutorului de a veni cu comentarii la propria comunicare sau la comunicarea unui alt vorbitor. În cazul în care au loc aceste inserții metadiscursive în comunicarea propriu-zisă, vorbitorul se desparte pentru moment de comunicarea inițială, aceste inserții fiind realizate cu ajutorul structurilor de tipul: „după părerea mea” care reprezintă, pe de o parte, indici prin care locutorul marchează o asumare enunțiativă a discursului comunicat, iar pe de altă parte, prezintă rol argumentativ ce trimit la un singur punct de vedere, cel al vorbitorului.

„MB: eu═ *După părerea mea*↓ e un semnal de normalitate↓ trebuie să ştiţi acest lucru↓ şi + în România sânt foarte mulţi care apreciază acest lucru. Da’ nu voIAM să mă refer la calitatea [mea↑ sau de (AK) la identitatea mea” (Hoarță Cărăușu 2013:409)

„asupra eduCAţiei putem discuta foarte mult↑ dar↓ *dupa părerea mea*↓ există↑ câteva lucruri pe care tre’ să le înţelegem şi să le FAcem↑ + ca să arăTĂM într-adevăr↑ că educaţia este prioritate naţională.” (Hoarță Cărăușu 2013:274)

O altă structură pe care dorim să o amintim este „după cum spune” care, spre deosebire de prima, prezintă o mărginire a domeniului de referință, presupunând o „heteroreferință” (Felecan 2009:391) ce trimite la evidențierea unor puncte de vedere exterioare vorbitorului, dobândind rol de convingere asupra interlocutorului.

„Aşa cum evoluează bugetu’ până acuma↑ este necesar ca pân’ la sfârşitu’ anului↓ din pensionări multe anticipate↓ *aşa cum spunea* domnu’ Vosganian↓ şi multe alte motive↑ de pensii mai MAri decât cei care ies↓ + din sistem↓ + faţă de cei care intră↓”(Hoarță Cărăușu 2013:434)

„Dacă puteam să-i găsim↓ fiţi siguri că]═ Singura soLUţie să găsim banii ăştia ar fi fost să creştem TAxele şi impozitele *(după) cum spunea* domnu’ Varujan.” (Hoarță Cărăușu 2013:439)

Discursul vorbitorului poate fi urmat atât de structuri metalingvistice, cât și de structuri metaenunțiative sau metadiscursive. Cea de-a doua categorie este concretizată în comentarii pe care vorbitorul le face asupra propriului discurs. Acestea sunt formate din cuvinte sau îmbinări de cuvinte. Întrebuințarea acestor comentarii de tip metaenunțiativ[1] au ca principal scop marcarea nemulțumirii vorbitorului în ceea ce privește conținutul discursului transmis, dovedindu-se a fi insuficiente realității pe care dorește să o comunice. În astfel de situații, vorbitorul simte nevoia unei reveniri asupra mesajului prin utilizarea unor formule de reconsituire a acestuia prin introducerea unor autocomentarii sau autocorectări traduse prin structuri de tipul:

„altfel spus”;

„În timpul meu s-a derulat procesul de la Haga↓ cu suportu’↑ cu:: /ă: deciziile luate în CSAT. România are <MARC nouă mii de kilometri pătraţi MARC> mai mult↓ sigur↓ şi cu expertiza↑ juRIŞtilor de la MAE↓ şi din străinătate. *Altfel spus* domnu’::↑ /ă:: ++ Antonescu↓ cred că sunt un politician care↑ <MARC are MARC> ce să spună roMÂnilor la sfârşit de mandat.” (Hoarță Cărăușu 2013:292)

„aș putea spune”;

[1] Termenii de „metalingvistică”, „metacomunicativ”, „metaenunțiativ” și „metadiscursiv” apar la autoarea Daiana Felecan în lucrarea *Enunțul incident, ca expresie a polifoniei, în româna vorbită actuală*, 2009.

„De aceea <Î> <F> (+) *am putea spune* că <Î> <R> <F> (+) eşti de multe ori <Î> <R> <F> (+) ceea ce priveşti (↓) <J> (+): priveşti urâtul (↑) (+), priveşti mizeria <Î> <F> (+), întunecimea (↑) (+), devii mizerie (↑) (+), întunecime (↓) <J> (+), priveşti frumosul <Î> <F> (+), seninul (↑) (+), cerul (↑) (+), pe Hristos în slavă <Î> <F> (+) devii (↑) (+), tu însuţi (↑) <R> (+), slavă (↑) (+), lumină (↑) (+), seninătate (↑)" (Hoarţă Cărăuşu 2013:563)

„cum să spun";

"când vorbim despre: semnificaţia crucii în viaţa + fiecăruia dintre noi↑ + (*scoţând mâinile de sub felon şi aşezând palma dreaptă pe piept)*trebuie cu: precădenţă (*punctând pe ritmul expunerii cu degetul arătător unit cu degetul mare)*şi_n modî: *cum să spunem* aşa↓ profund↑ (*lăsând mâna în jos)*s_avem această dimensiune↑ + spirituală a crucii." (Hoarţă Cărăuşu 2013:114)

„să zicem";

„soluţia cea mai bună↑ dintre le- (AK) relele care (sic!) le puteam alege↓ că toate erau rele↓ în ultimă instanţă↓ ar fi să reducem NUmai cheltuielile FĂră să ne atingem de TAxe şi impozite↓ tocmai pentru a proteja pe de-o parte economia↑ /ă:: economia *să zicem*↓ partea economică↓ partea privată↓ să nu încarcăm (sic!)//" (Hoarţă Cărăuşu 2013:449)

Ultima categorie pe care dorim să o menţionăm are în vedere comentariile metadiscursive şi trimit la condiţionările de care vorbitorul se loveşte în timpul trasmiterii mesajului. Aceste condiţionări pot fi de natură socială sau pot ţine de permisiunea interlocutorului. Din această tipologie fac parte structuri de tipul:„dacă se poate spune", „dacă este cu putinţă" „dacă pot spune aşa", „ca să spun aşa";

„domnule ↑ doinaş ↑ v_am invitat ↑ nu numai ca <F POET PROFESIONIST> ↑ *dacă se poate spune aşa* ↓ sună barbar ↓ (*râde*) =

D: = se pare ↑ că se poate spune .

E: v_am invitat şi ca pi_un profesionist ↑ al VIEŢII LITERARE ↓"(Hoarţă Cărăuşu 2013:260)

În concluzie, enunţurile incidente din limba română vorbită actuală nedialectală reprezintă doar la nivel formal o „tulburare" a discursului deoarece, în ceea ce priveşte conţinutul, principalul scop al acestora este de a acoperi golurile existente în urma exprimării orale, care nu este supusă unui precontrol înainte de a fi oferită publicului, fapt existent în limba scrisă. Prin utilizarea acestor informaţii suplimentare de către vorbitor specifice enunţurilor incidente sau prin reveniri asupra discursului se creează o dezordine la nivel sintactic deoarece aceste intervenţii ale vorbitorului nu pot fi eliminate atunci când vorbim despre un dialog spontan. Astfel, comunicarea orală definită prin spontaneitate, cadenţă alertă a dialogului şi permanenţa interactivităţii caracterizează structurile şi enunţurile incidente de tip alocutiv şi expresiv în care predomină digresiunile, enunţurile metadiscursive,dezvoltând asupra discursului un aspect discontinuu, fragmentar.

BIBLIOGRAPHY

Gabrea, Maria, *Construcţii incidente. Aspecte morfologico-sintactice şi stilistice*, Limba română, XIV, nr. 5, 1965.

Gramatica Academiei Limbii Române, II Enunţul, Editura Academiei, Bucureşti, 2008.

Felecan, Daiana, Manu, Magda Margareta, *Dialogal şi dialogic: cazul eunţurilor incidente în limba română actuală*, Dialog, discurs, enunţ, Editura Universităţii din Bucureşti, Bucureşti, 2010.

Felecan, Daiana, Manu, Magda Margareta, *Enunţul incident, ca expresie a polifoniei, în româna vorbită actuală*, Lucrările celui de-al treilea simpozion internaţional de lingvistică, Editura Universităţii din Bucureşti, Bucureşti, 2009.

Indrea, Al., *Construcţii şi cuvinte incidente*, Cercetări de lingvistică, VI, nr. 2, Cluj, 1961.

6. Pop, Liana, *„Incidenţa" incidentelor (Din nou despre nivelele discursului)*, în Studii şi cercetări lingvistice, nr. 3-4, vol.42, 1991.

Muţiu, I, *Construcţiile incidente şi valoarea lor în româna contemporană*, în Analele Universităţii Timişoara, Seria Ştiinţe Filologice, II, 1964.

THE AUTHORITY OF THE VOICE IN POLITICAL DISCOURSE

Oana-Alexandra Tudor
PhD Student, University of Craiova

Abstract : Due to its special quality, the voice is one of the tools of political speech. On which authority is this based? Between the declaration of ideas, conviction and seduction, obedience and coercion, it can derive as an instrument of totalitarianism. I will approach the subject first, with a short perspective to find what the most intimate and foreign voice has in us. This will allow us to hear its special impact, to examine its political use and to question the authority of the voice in it. We will question this balance between authority and power, power and totalitarianism, even totalitarianism and terror. Doesn't the work of the voice in political discourse raise the issue of authority, always at a deviation step?
I will illustrate it in two ways, two purposes and two different uses. First, by one individual: Hitler, the other by a political apparatus: the Chinese communist regime. I relied on the works of contemporary authors of these regimes, writers, journalists, films, they will deliver images and sounds of this voice.
The word voice does not appear in any dictionary of psychoanalysis, psychiatry, philosophy, or theology (and yet hearing voices is a very common term in a psychiatric service or in the hagiography of saints). Voice issues are always on the side of power when it plays its part in political discourse. We see that, depending on the regime, its authority acquires the aspect of seduction, belonging, enlistment, fanaticism, oppression, even denial of the individual. The misuse of voice authority has led these regimes to totalitarianism.

Keywords : voice, fascination, p e r secution, t otalitarianism, discourse

1.Introduction

La voix est un des outils du discours politique. De quelle autorité se soutient-elle ? Entre énoncé des idées, conviction et séduction, obéissance et contrainte, elle peut dériver en outil du totalitarisme.

J'aborderai le sujet tout d'abord, par un bref éclairage pour situer ce que la voix a de plus intime et de plus étranger en nous. Ceci nous permettra d'entendre son impact particulier, examiner son utilisation au plan politique, et interroger l'autorité de la voix dans celui-ci. Nous allons interroger ce balancement entre autorité et pouvoir, pouvoir et totalitarisme, totalitarisme et terreur.

Le travail à l'œuvre de la voix dans le discours politique ne met-il pas la question de l'autorité, toujours à la frange d'une bascule vers son dévoiement ?

Je l'illustrerai de deux façons, deux buts et deux usages différents. Tout d'abord, par un individu : Hitler, l'autre par un appareil politique : le régime communiste chinois. Je me suis appuyée sur les ouvrages des auteurs contemporains de ces régimes, écrivains, journalistes, films, ils nous livreront images et sons de cette voix.

Le mot voix n'apparaît dans aucun dictionnaire de psychanalyse, de psychiatrie, de philosophie ou de théologie (et pourtant entendre des voix est un terme bien courant dans un service de psychiatrie ou dans l'hagiographie de saints). Seul le *Dictionnaire historique de la langue française* d'A Rey donne une longue définition ouvrant le champ de notre propos.

La Voix, nous dit-il est l'aboutissement du latin classique « vox » : voix, son de la voix et accent, de même en musique, ainsi qu'en poésie pour « langue, langage », et au pluriel « voces » au sens de propos. La voix désigne donc tout d'abord l'ensemble des sons produits par le larynx humain puis par extension, le support physique du langage, la façon dont il est employé.

Ces éléments vont s'avérer utiles pour nous : le son, les sons de la voix, l'accent que l'on peut associer à la musique particulièrement. Un certain nombre de locutions lui sont

attachées : donner de la voix, être en voix, forcer sa voix, et aussi, avoir voix au chapitre, donner sa voix, car il ne faut pas oublier que la voix est aussi celle qui s'exprime par un bulletin de vote, ceci nous amènera à la dimension politique et sociale de la voix.

2.Quelle place la voix prend-elle dans les travaux ?

Tout d'abord, que nous en dit Freud ? Il accorde assez peu d'attention à la voix en tant que telle. En 1900, dans «*L'interprétation des rêves*», il développe les conceptions de « représentation de choses et représentation de mots », il y souligne l'aspect acoustique de la représentation de mot, non pas en opposition avec l'aspect visuel de la représentation de chose, mais comme conception, qui lie verbalisation et prise de conscience.

Plus tard, sur la question du Surmoi, la voix est mentionnée d'une part à travers la « voix de la conscience » dont il fait l'expression du Surmoi dans sa « XXXIe Conférence d'introduction à la psychanalyse » et dans le « Moi et le Ça » où il reconnaît les origines acoustiques du Surmoi à partir de l'énonciation vocale des interdits parentaux. Il émet une certaine réserve cependant : « Mais l'apport d'énergie d'investissement à ces contenus du Surmoi ne provient pas de la perception auditive, enseignement, lecture, mais des sources qui sont dans le Ça. »

Nous connaissons les réserves, voire la méfiance de Freud face au musical et donc peut-être à la voix. Lorsqu'il évoque le pouvoir charismatique du meneur, le rapprochant de l'hypnose, seul le regard est mentionné.

Après Freud, un certain nombre d'auteurs ont vu dans la voix, une importance dès le début de la vie pour inscrire une marque particulière pour tout sujet, tant dans les vibrations de son corps, que comme support du langage.

Si la bouche est le lieu du premier plaisir : la tétée, elle est aussi le lieu de la première expression de Soi lancée dans l'espace : e cri. Le cri du nourrisson signe son entrée au monde, le met en contact avec la vie extra-utérine. La voix engage l'ensemble du corps. La respiration y résonne. Le souffle passe par la zone orale, la gorge, la cage thoracique, retentit dans l'oreille. Les vibrations se propagent dans l'air : cri, parole, chant, chuchotement, hurlement seront porteurs de sens. L'enfant lui, utilise sons, gazouillis, vocalises de toutes sortes. La voix a la particularité d'être auto-perçue par l'ouïe à l'inverse du regard. La voix ne peut fonctionner pour le sujet, sans l'ouïe.

Ces moments premiers sont encore ceux d'un grand chaos où, les mots et les choses s'accumulent comme une masse indifférenciée de sensations proprioceptives, extéroceptives et intéroceptives. Et ceci sera l'un des ressorts à l'œuvre dans les deux exemples choisis.

Progressivement, apparaissent les échanges avec l'environnement, avec les manipulations vocales de l'enfant. La voix se fait musique faite d'affects, comme elle se fait indicatrice de la présence de la mère, de sa personne. Plaisir de bouche, plaisir d'oreille engagent vers un plaisir de parler et font cheminer vers les dédales de la dialectique Moi/autre.

C'est ainsi que l'ambiance sonore familiale, va construire littéralement une enveloppe, un bain, qui va rester sous forme de trace mnésique. Les mots se font musicalité, mais la voix seule pourrait frayer ce chemin, vers ces premières émotions du temps au début de la vie.

Dans le bain sonore qu'est la société pour le sujet, pouvons-nous parler de la voix comme phénomène politique ?

Aristote dans sa réflexion sur la Politique, articule 3 notions : la voix, la parole et l'image du corps unifié représentant la cité : « L'homme est par nature un animal qui vit en collectivité. (...) Or l'homme est le seul animal qui possède la parole. La voix sert bien à exprimer la douleur et le plaisir. Aussi la trouve-t- on chez les autres animaux (…) Mais la parole, elle, sert à exprimer l'utile et le nuisible, aussi bien que le juste et l'injuste. »

La distinction entre voix et parole introduit la dimension du politique. Ce que le philosophe Giorgio Agamben souligne : « Ce n'est donc pas un hasard si la Politique situe le lieu propre de la « polis » dans le passage de la voix au langage. »

Qu'entend-on ? Dans le discours politique, que se passe-t-il dans l'articulation voix/parole ? à quel moment la voix prend-elle le dessus sur la parole, ce qui est notre propos ? Pourquoi ? La voix peut-elle faire lien social par la voix d'une personne ? D'une ligne politique ?

C'est donc dans la dimension du timbre, de la musicalité, de l'enveloppe sonore au plus près des expériences sensorielles premières, là où la parole n'avait pas encore pris toute sa dimension du sens et de la signification que je vais cher- cher les pouvoirs incantatoires de la voix alliés aux sentiments de foule, analysés par Freud dans *Psychologie collective et analyse du Moi* et aussi, de la voix autoritaire surmoïque. Nous verrons plus loin que les effets recherchés par l'homme politique, le tribun ou le pouvoir totalitaire sont différents selon les cultures et les finalités du système en place mais à chaque fois, c'est l'entrave à penser qui va être recherchée voire dans le système communiste une volonté délibérée de tuer la pensée.

Il y a une expression familière et moqueuse qui dit quelque chose comme cela : « Qu'est-ce qu'il parle bien ! Mais au fait, qu'est-ce qu'il a dit ? »

Je vais l'illustrer par deux petits extraits qui vont nous amener à notre premier exemple, Hitler :

« Après avoir assisté à un meeting à Leipzig, Wilhelm Langhagel se souvient d'être ressorti de la salle avec l'impression qu'Hitler avait prononcé un discours enflammé (...) « Tout le monde était particulièrement enthousiaste. J'étais moi-même emballé. Pourtant, le lendemain, lorsque j'ai lu le texte du discours que j'avais entendu la veille, je n'y ai rien trouvé de particulièrement percutant. »

Otto Strasser l'un des premiers compagnons d'Hitler, qui se brouilla rapidement avec lui, et dut ensuite s'exiler, témoigne : « Il maniait en réalité très mal les arguments puisés chez les théoriciens dont il ne comprenait pas toujours le raisonnement. Lorsqu'il voulait donner une certaine cohérence au sens de ses paroles, son discours était d'une lamentable médiocrité. En revanche, dès qu'il y renonçait et qu'il se jetait à corps perdu dans des vociférations n'exprimant que les sentiments confus de la crainte, alors il devenait l'un des grands orateurs du siècle. »

Le système oratoire d'Hitler, développe une séduction « hypnotique » pour plagier Freud, sur les foules allemandes. Le ressort en est l'adhésion fascinée, enthousiaste, et inconditionnelle, le deuxième temps en est la destruction du sens. Le mouvement de séduction est premier, ensuite l'emprise est affirmée. Elle devait conduire à une inconditionnalité, qui lorsqu'elle n'était pas affichée de façon claire, mettait l'individu en danger de déportation ou de mort.

Hitler avait besoin, en homme qui voulait le pouvoir, tous les pouvoirs, de cette adhésion du peuple allemand. Elle était orchestrée dans des manifestation que nous pouvons connaître par les films tournés à l'époque, et ceux particulièrement de Leni Riefenstahl. L'enthousiasme des foules lui était indispensable, il se sentait investi d'une mission : L'Allemagne ! L'Allemagne est proclamée et son nom répété à l'infini.

3. La voix et le nazisme

Revenons au nazisme. Il a entretenu des liens d'une force exceptionnelle avec la voix et son enjeu musical, de même que la musique et plus particulièrement Wagner qui a occupé une place d'importance. L'emprise oratoire d'Hitler est bien connue, mais quelle en est sa nature, sa fonction, ses outils ?

La voix est l'indice de l'individu, comme ses empreintes digitales. Cette identité-là, cette voix-là, on ne peut pas ne pas la reconnaître.

Tribun, s'il en est un, homme politique qui subjugue au sens premier du terme (celui de faire passer sous le joug) à cette époque de l'histoire de l'Allemagne, Hitler est placé en position de leader politique par un groupe social qui va s'identifier à lui. Il va l'exprimer en sa voix, qui deviendra la voix du groupe social puis national. Au plus près de la vociférération rauque, son timbre va réveiller les émotions chaotiques et humiliées de l'Allemagne en plein désarroi. Dans ce moment, la foule fait corps avec lui, dans cette résonance intime qu'est devenue la voix du peuple en la voix du Führer par identification. De même, elle fait corps avec le geste qui ponctuait son discours, elle répétait le salut hitlérien comme un seul homme. La voix engage le corps.

Dans l'art de la voix cultivé par Hitler, (il y passait beaucoup d'heures d'exercices) les mots comptent moins que la musique. Dans *Mein Kampf*, il signale à deux reprises la découverte de son talent oratoire, ceci en 1919.

« Et ce que j'avais simplement senti au fond de moi-même, sans en rien savoir, se trouva confirmé par la réalité : je savais parle. »

Hitler va utiliser de façon magistrale cette intuition des enjeux inconscients de la voix et de sa capacité à les mobiliser, Il va, dans une stratégie réfléchie, donner une impulsion au développement de la radio dans l'Allemagne de cette époque.

En 1933, il existait plus de quatre millions de récepteurs radio en Allemagne. Mais le régime national-socialiste ne voulait pas en rester là. à l'instigation de J. Goebbels, un poste de radio avait été conçu au sein de l'entreprise Seibt. Le VE 301 (30/01 date de la prise de pouvoir) fut présenté publiquement à l'occasion de l'exposition internationale de radiodiffusion à Berlin en 1933. Le VE

301 a été lancé avec force propagande. On ne peut pas mieux lier radio et pou- voir. Le « Volksempfänger », seul produit de propagande ayant atteint une production en série, était vendu à un prix défiant toute concurrence. En 1943, lorsqu'il était à son faîte de célébrité et son pic de vente, il y avait 16 millions d'abonnements et l'Allemagne était 2e derrière les États-Unis. On peut dire que la radio a été un des instruments majeurs de la domination nazie, pas seulement par son rôle de diffusion de masse, mais aussi par les enjeux fantasmatiques de la voix qui ont été évoqués au début de ce texte. Cela scellait l'omniprésence de la voix du Führer, à partir des hauts parleurs installés dans les rues, les usines, les établissements publics, destinés à favoriser la ferveur collective dans cette écoute de la retransmission des discours d'Hitler, parfois, tous figés dans le salut hitlérien. Après le tournant de la guerre, les annonceurs transformaient en victoires les pertes et les défaites subies par l'Allemagne, et le peuple allemand était convoqué à l'abnégation et au sacrifice dès qu'il tournait le bouton de la radio.

La télévision déjà au point à l'époque, par choix d'Hitler, n'a pas été privilégiée, sauf au cours des Jeux Olympiques de 1936. Il pensait que son essor ne favoriserait pas le projet nazi avec autant d'efficacité que la radio. La puissance d'anéantissement du sens ne serait pas passée par le regard télévisuel. Hitler pensait que seul le pouvoir de la voix avait la puissance nécessaire, liée aux effets de foule lors des grands rassemblements, de souder le peuple allemand.

Le modèle freudien, élaboré pour rendre compte des propriétés des mouvements de masse, ne pouvait pas rencontrer démonstration plus probante que dans le nazisme. Celui-ci vient en illustrer tous les aspects, tout en mettant au premier plan ce qu'il avait laissé de côté dans un premier temps : la voix et la fonction de la voix.

« Ein Volk, ein Reich, ein Führer. » un peuple, un empire, un chef.

La passion de l'un prenait une place d'importance dans cet « un » que voulait Hitler, un « un » allemand. Il faut ajouter que les accents de son discours développaient une allégresse dans les foules telle que sa voix se représentait comme sacrée. Tout comme le feu auquel cette voix a été souvent été associée, le feu que la mystique nazie a entretenue par les processions nocturnes aux flambeaux, avec parfois la forme d'une gigantesque croix

gammée de feu. Je souligne cette association du feu et de la voix, le feu semble là pour consumer littéralement la parole et son sens, dans une sorte de quête d'identification archaïque, totalitaire et fusionnelle où la fascination est exercée par la voix du Führer.

« La pensée était entravée par une surveillance mutuelle et un travail physique extrêmement lourds. La seule et unique pensée que le Parti autorisait était celle du dirigeant suprême. »

Le Parti s'exprime en permanence par la voix des hauts parleurs, qui dès le petit matin, allie « chants révolutionnaires », discours et consignes d'une voix puissante, c'est le Parti qui réveille les « camarades », leur enjoint d'aller au travail[15]. Au cours des fêtes organisées par le Parti, les « camarades » sont par- fois conviés à des discours interminables où peu à peu le sens s'échappe et le blanc de la pensée s'installe. Les discours sont permanents dans les « lieux de production » et les « unités de travail ».

La voix est omniprésente, persécutrice, le silence même dans les plus petits villages ne se fait que la nuit. Cette façon d'organiser l'espace sonore s'appuie peut-être sur le mode « bruyant » de la vie en Chine, si l'on en croit les auteurs d'avant la Révolution culturelle, comme les contemporains de celle-ci.

On peut comparer cette utilisation de la voix et du discours avec celle du régime nazi dont l'objectif premier était de séduire le peuple allemand. Si l'on retrouve les hauts parleurs, les manifestations, les discours, dans le régime nazi tout ceci était développé dans une optique d'adhésion. à l'époque, il était question de « voix » dans le sens de bulletin de vote pour donner le pouvoir à un homme, Hitler. Dans le régime communiste, d'emblée, pas d'élections.

La voix, sa propre voix est aussi l'ennemi le plus redoutable pour l'individu, messagère de sens qui n'a pas de sens.

L'autocritique est le règne de la voix. Les propos bafouillés, chuchotés du côté de celui qui fait son autocritique réveillent la voix accusatrice, vindicative de l'accusateur, devant une foule muette et le plus souvent pétrifiée de peur. Le cri et le silence sont le début et la fin de la voix… Tout est réuni dans ces assemblées.

Piera Aulagnier nous rappelle que dans la clinique, l'objet-voix, plus souvent que d'autres peut jouer le rôle de l'objet persécuteur. La fréquence avec laquelle cet objet persécuteur apparaît sous la forme sonore se retrouve dans les voix, la compulsion à penser et entendre le pensé. La menace perçue dans tel entendu forme un ensemble de phénomènes pathologiques, et nous montrent les extrêmes de cet objet-voix.

On peut en comprendre l'action si l'on se réfère au fait que le trait spécifique de la voix est d'interdire toute fuite de la part du sujet. Dans la fonction auditive, il n'y a pas de système de fermeture comparable à la fermeture des paupières, des lèvres ou même au retrait tactile qu'un mouvement permet. La propriété de la cavité auditive est qu'elle ne peut se fermer seule et donc se sous- traire à l'irruption des ondes sonores, orifice ouvert à l'extérieur qui la pénètre de façon continue.

P. Aulagnier y ajoute la dimension relationnelle à la mère, inhérente au perçu sonore. Le propre de cette voix est de pouvoir faire irruption à n'importe quel moment : moment de plaisir pour le renforcer ou pour le rendre impossible.

Ces expériences issues du primaire viennent compléter la dimension mélodique que j'ai amenée au début de mon propos. Ce sont celles qui me semblent à l'œuvre dans ces moments de la Révolution culturelle.

Après avoir emprunté à M. Poizat l'image d'une « face noire » de la voix dans le nazisme, et pour rester dans le registre des couleurs, je voudrais situer la face de cette voix du côté du blanc, le blanc de la pensée recherchée avec systématisme par le régime communiste chinois. Ces quelques mots de Xingjian nous donnent toute la dimension de la lutte à mettre en œuvre pour rester un homme avec une pensée.

« Plus tard, vous avez appris à vous dissimuler derrière un masque et à enfouir au plus profond de vous les paroles que vous ne vouliez pas effacer. »

Conclusion

Les enjeux de la voix sont toujours du côté du pouvoir lorsqu'elle joue sa partie dans le discours politique. On voit que selon les régimes, l'autorité de celle-ci prend des allures de séduction, d'adhésion, d'enrôlement, de fanatisme, d'oppression, voire de négation de l'individu. Le dévoiement de l'autorité de la voix a mené ces régimes au totalitarisme. En est-il toujours ainsi ? Ceci serait l'objet d'un autre développement.

BIBLIOGRAPHY

Anzieu, D., (1995), *Le Moi-peau*, Dunod, Paris.

Aristote, (1996), *La politique*, Herman, Paris, p. 4.

Castarède, M. F., (1987), *La voix et ses sortilèges*, C.L.E, Lyon. p. 68

Freud, S., (1900a), *L'interprétation des rêves*, PuF, 1971, p. 453-466.

Freud, S., (1923), Le Moi et le ça in *Essais de psychanalyse*, Payot, Paris, 1981.

Freud, S., (1921), Psychologie collective et analyse du moi in *Essais de psychanalyse*, Payot, Paris, 19818. Agamben, G., (1997), *Homo sacer, le pouvoir souverain et la vie nue*, Seuil, Paris, p. 15.

Hitler, (1934), *Mein Kampf*, Nouvelles Éditions Latines, Paris, p. 214 et 535

Poizat, M., (1998), *Variations sur la voix*, (2001),Vox populi vox Dei, Metailié, Paris.

Xingjian, G., (2000), *Le livre d'un homme seul*, Éditions de l'Aube, Paris, p. 196

SOCIAL COMMUNICATION, LANGUAGE AND MASS MEDIA

Bălan Sorina-Mihaela[1]

Summary: Is communication a science or an art? We could frame communication in the area of socio-human sciences as the basis of human development. Man, as the center of the universe, is not alone, he is born, lives and dies; but its existence lasts beyond time and space, with various benefits and difficulties and all this due to communication. The writings, signs and symbols left remain a testimony to the way in which humanity passed through this universe - they are the result of human mastery, that is why communication, in all its forms, is an art. The paper tried to answer the question "Who and with whom do you communicate in today's society, for what purpose and by what means?". Language is a psychological factor of prime importance, of all the channels of communication, the verbal one has the most significant share. The media is represented by all the means and modern technical ways of informing and influencing public opinion. Of these, the Internet and wireless communications via the World Wide Web are components of the new interactive communication process, useful in any field.

Keywords: Social communication. Language, media, mass communication

Comunicarea socială

Încă de la începutul omenirii, existența umană a fost fundamentată pe comunicare. Mărturie stau hieroglifele găsite în peșteri sau site-uri arheologice. Astazi, comunicarea a evoluat la forme superioare, pornind de la silex la siliciu, ca și titlul cărții scrise de Giovanni Giovannini, Enrico[2], care scria: *„comunicarea constă în atribuirea unui sens semnelor,perceperea înţelesurilor”.*

Comunicarea reprezintă un aspect esenţial al *„interacţiunii sociale printr-un sistem de simboluri şi mesaje”* (George Grebner)[3], *„este un proces în care oamenii îşi împărtăşesc informaţii, idei şi sentimente”*[4], *„este procesul prin care o parte (numită emiţător) transmite informaţii (un mesaj) unei alte părţi (numit receptor)*”[5].

Comunicarea este o *„cauză sau condiţie esenţială a schimbării individului şi implicit a schimbării sociale”. „De la apariţia tiparului ca principal mijloc de comunicare şi transmitere a*

[1] Lector univ. dr., Dimitrie Camtemir din Tg. Mureș, student LMA –EI, la UMFST Tg.Mureș, email: bsorinamihaela@yahoo.com

[2] Giovanni Giovannini; Enrico, *De la silex la siliciu : istoria mijloacelor de comunicare în masă*, București : Editura Tehnică, 1989

[3] Pânişoară, I., O., *Comunicarea eficientă,* Iaşi, Ed. Polirom, p. 15

[4] Hybels, S; Weaver, R, *Communicating Effectively*, Random House, New York, 1986, p. 6

[5] Baron, R; Byrne. D., *Social Psychology-Understand human Interaction*, Allyn and Bacon Inc. New York, p. 313, 1983

mesajelor până la mijloacele moderne aduse de calculator, internet, ziare electronice, toate impun o evoluţie socială mai mult sau mai puţin continuă, astfel o anumită informaţie, capătă un referenţial pentru cel care o transmite, devine un mesaj ce reprezintă un factor comunicaţional important".[6]

Atât de multe rânduri s-au scris despre comunicare, atât de multe știm despre comunicare și totuși atât de puțin!

Lumea socială este o lume simbolică, există o strânsă legătură între transformările materiale şi structura de semnificaţii prin care înţelegem universul material. Din perspectivă sociologică, societatea apare *„structurată"*[7], adică modelată şi menţinută într-o formă stabilă de reguli şi relaţii mai mult sau mai puţin evidente. Această abordare comunicării atrage după sine întrebarea: *„Cine şi cu cine comunică în societatea actuală, în ce scop și cu ce mijloace?"*

Întreaga existenţă este bazată pe comunicare, căci ea se află în INIMA vieţii umane, sociale implică cel puțin două persoane, fiind un schimb de idei în activitatea curentă, dar și un proces complex cu posibile erori și neînțelegeri în timpul desfășurării acestei acțiuni.

O multitudine de întrebări la care căutăm răspunsuri, pentru a avea rezultate în procesul de comunicare, îmi străpung mintea ca un bumerang: „De ce comunicăm?"; „Suntem eficienți în procesul de comunicare?"; „Oare, utilizăm mediul şi canalul corespunzător în procesul de comunicare?"; „Putem elimina barierele în comunicare pentru a fi eficienți?"; „Care sunt aptitudinile necesare pentru a transmite mesajul? "

Încercând să răspundem acestor întrebări, mintea-mi generează automat alte întrebări conexe privind: direcţia, contextul, scopul şi efectele comunicării.

Surprinzătoare sunt condiţiile care anticipează structurile comunicative:

- *Proximitatea,* ca primă condiţie arată că persoanele aflate în apropiere, datorită locației pot comunica mai bine între ele, spre deosebire de cele aflate la distanţă.
- Cei aflaţi în *aceleaşi împrejurări sociale* împărtăşesc interese, credinţe, activităţi comune spre deosebire de cei care diferă de ei.
- *Formele de organizare socială şi structurile* formale sau informale ale contactelor umane tind să modeleze reţeaua comunicaţională, care la rândul său acţionează în sens invers, facilitând comunicarea după caz. Fluxul comunicaţional[8], în complexitatea sa este considerat un factor important în reconstituirea şi interpretarea vieţii sociale.

Apartenenţa de grup, condiţie a intercomunicării, generează o comunicare mai intensă în interiorul unui grup sau înter-grupuri. Direcţia fluxului comunicativ este modelată de status-urile relative ale membrilor grupului şi de rolurile diferite care le revin.

În societate, există o complementaritate de roluri în grupuri, organizaţii şi instituţii, o serie de structuri determinate de interacţiunea comunicativă. În comunicarea instituțională,

[6] David Doina, *Note de curs, Comunicare*, UDC Tg.Mureș, 2020

[7] Abric, J.C, (2002) *Psihologia comunicării; teorii şi metode*, Ed. Polirom, Iaşi.; Bîrliba, M.C,(2001*), Paradigmele comunicării*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti;Burgoon, M. (1994), *Human communication,* SAGE Publication, Internetional, Educational, Professional Publisher, Londra;

[8] Boutaud, J-J., (2003), Comunicare, semiotic şi semne publicitare – Teorii, modele şi aplicaţii, Editura Tritonic, Bucureşti; Breton, Ph., (2006), Manipularea cuvântului, Editura Institu-tului European, Iaşi; Briggs, A., Burke, P., (2005), Mass media. O istorie socială: De la Gutenberg la Internet, Editura Polirom, Iaşi;

managerii dirijează subalternii, în domeniul politic liderii contribuie la formarea opiniilor adepţilor etc. Reguli nescrise ale comunicării funcţionează privind transmiterea şi receptarea de mesaje cu un conţinut şi scop previzibil, iar acceptarea acestor „reguli" face parte dintr-o serie de înţelegeri distribuite social care includ alocarea puterii „legitime" ocupaţiilor unui anumit rol.

Încă de la apariţia tiparului, ca principal mijloc de comunicare- transmiterea mesajelor şi informaţiei, până la mijloacele moderne de comunicare: calculator, internet, ziare electronice, s-a impus schimbarea ca evoluţie socială continuă. Comunicarea poate duce la monopolizarea mijloacelor de producere a comunicării şi cunoaşterii de către un grup sau clasă socială, ceea ce poate produce un dezechilibru care împiedică schimbarea şi dezvoltarea, sau poate genera apariţia unor forme competitive de comunicare care tind să corecteze dezechilibrul.

Comunicarea, presupune sau stabileşte întotdeauna o relaţie socială între participanţi.[9]. Socio - comunicarea se preocupă implicit de rolul competenţei lingvistice în cadrul competenţei comunicative[10]. Nu putem vorbi despre comunicarea socială în termenii comunicării umane fără a defini **grupul** *„un număr de persoane care comunică între ele destul de des într-o perioadă de timp şi care sunt suficient de puţine pentru ca fiecare să poată comunica cu toţi ceilalţi direct, nu prin intermediul altora".*[11]

Coeziunea de grup depinde de comunicare şi datorită existenţei sentimentului de dependenţă reciprocă. Interacţiunea comunicativă în cadrul grupului este legată nu doar de sentimentele de ataşament, ci şi de apariţia normelor de grup, în sensul aşteptărilor şi înţelegerii privind comportamentul. Cu cât indivizii comunică mai intens unii cu alţii în situaţii de grup, cu atât este mai probabilă dezvoltarea unor norme comune.[12]

O trăsătură esenţială a grupurilor mici este dată de faptul că în interiorul acestora apar diferenţe în funcţie de status şi respectul reciproc. Dincolo de coeziunea grupului există stratificare şi dominare, supremaţie datorită căreia se creează cupluri sau grupări în interiorul grupului.

Homans C. spunea: „*Cu cât poziţia socială a unui individ este mai înaltă, cu atât mai numeroase vor fi persoanele care iniţiază interacţiuni cu el, direct sau prin intermediari".*[13], de asemenea *„cu cât numărul de oameni au un statut social mai asemănător, cu atât mai frecvent vor interacţiona ei unii cu alţii. Cu alte cuvinte, interacţiunea este mai frecventă atunci când distanţa socială este mai mică".*[14]

[9] Weber, M., The Theory of Social and Economic Organization, Editura T. Parsons, Free Press of Glencoe, 1947
[10] Cheverasan, C.; Padurean, A. Comunicare socială, limbaj şi mass-media, Revista de Informatică Socială, vol. VII nr. 12 / Decembrie 2009, ISSN 1584-384X, accesat la data de 16.03.2021 de pe https://ris.uvt.ro/wp-content/uploads/2010/01/ccheveresan
[11] Homans, *The Human Group*, Routlege, 1951, p. (1-2)
[12] Chelcea, S., (2002), *Opinia publică – Gândesc masele despre ce şi cum vor elitele?*, Editura Economică, Bucureşti;
[13] Homas, op. cit., p. 182
[14] Homas, op. cit., p. 184

Ce este limbajul?

În cadrul procesului de comunicare ponderea cea mai importanta revine limbajului nonverbal 55%, acest tip de comunicare fiind mai complex, implica în mod mai restrans resursele raționale ale vorbitorului. În procesul de comunicare limbajul paraverbal detine o pondere de 38%, in timp ce limbajul verbal are o pondere de doar 7%.[15]

A vorbi despre limbaj fără a aminti despre gândire e dificil, pentru că gândirea şi limbajul se dezvoltă împreună, „*limbajul este considerat ca un vehicul al gândirii*"[16]. Chiar dacă cuvintele refrenului *"gândim la fel, simţim la fel* " îmi sună-n minte obsesiv, scriind acest eseu, realizez că modul de a gândi al fiecărei persoane este unic, chiar şi modul de a vorbi este unic. Unicitatea limbajului fiecărei persoane în parte poate fi regăsită sub denumirea *de stil verbal.*

În definirea limbajului putem aminti despre *inteligenţa lingvistică* acea capacitate umană de a gândi în cuvinte prin folosirea cu uşurinţă a limbajului pentru a realiza o bună înţelegere a realităţii complexe, cu o deosebită predispoziţie spre înţelegerea sensului cuvintelor, a ordinii acestora şi a ritmului de utilizare al lor[17].

Așadar, limbajul este un factor de natură psihologică de primă importanţă, dintre toate canalele de comunicare, cel verbal, deţine ponderea cea mai semnificativă, limba îi favorizează pe unii sau dimpotrivă îi dezavantajează pe alţii.

Pentru a putea înțelege rolul limbajului și al sensului în construcția cunoștințelor este necesar să ne ocupăm de problemele epistemologice, așa împărtășim și creăm cunoștințe. [18]

Mesajul, componenta importantă a comunicarii poate fi transmis printr-un *limbaj verbal* care se realizeaza prin intermediul cuvintelor; prin *limbajul non-verbal* care valorifica alte modalități de exprimare decât cuvântul prin gesturi, mimica etc. și prin *limbajul paraverbal*, formarea limbajului non-verbal, reprezentat de tonalitatea, inflexiunile vocii, pauze între cuvinte, ticuri verbale etc[19].

În comunicarea verbală, accentul cade pe folosirea *cuvântului*, în timp ce comunicarea non-verbală implică tot ceea ce se petrece în afara limbajului verbalizat, incluzând o *multitudine de forme*, incluziv *limbajul trupului.*

Există două niveluri de interacțiune prin limbaj: *limba ca sursă* -textele și dialogurile ca elemente fundamentale ale contextelor de grup; *limbajul ca unitate de analiză* - limbajul ca vehicul al gândirii pentru a câștiga experiențe, a colecta informații etc. [20]

---

[15] Boldea Iulian, *Note de curs Limba şi comunicare*, UMFST Tg.Mureș, Facultatea de științe și litere din Târgu Mureș, 2021

[16] Wittgenstein, 1958, *Philosophical Investigations*. Basil Blackwell, Oxford

[17] Gardner , H., *Teoria inteligenţei multiple*

[18] Renzl, B. (2007). Language as a vehicle of knowing: The role of language and meaning in constructing knowledge. Knowledge Management Research & Practice, 5(1), 44-53. doi:http://dx.doi.org.am.e-nformation.ro/10.1057/palgrave.kmrp.8500126 accesat la data de 15.03.2021 de pe https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/docview/203462005/99E4D490CA554B20PQ/24?accountid=136549

[19] Boldea Iulian, idem

[20] Renzl, B. (2007), idem luct citată

La nivelul limbajului trebuie să ţinem cont de diferenţele existente între codurile lingvistice elaborate şi cele neelaborate. *Codurile lingvistice elaborate* se caracterizează prin folosirea multor substantive, adjective, verbe şi a unui număr mare de explicaţii, în timp ce *codurile lingvistice neelaborate*, au un număr redus de explicaţii, se poate remarca existența multor pronume, fiind întâlnite și limitări în desfăşurarea proceselor de comunicare.

Aşadar, putem afirma că utilizarea armonioasă a limbajului este o ARTĂ, iar LINGVÍSTICA (-Ă, lingvistici, -ce, s. f., adj. 1. S. f.) este ȘTIINȚĂ care studiază limba și legile ei de dezvoltare, prin *„Lingvistică generală = domeniu al lingvisticii care studiază limba din punctul de vedere al trăsăturilor ei generale, de mijloc de comunicare specific omului”, „Lingvistică diacronică = studiu al faptelor de limbă privite în evoluţia lor.”, „ Lingvistică sincronică = studiu al faptelor de limbă aşa cum se prezintă ele la un moment dat.”*.[21]

Ce este mass-media?

Albulescu definește termenul *mass-media* ca „rezultat prin asocierea cuvântului latinesc <<media>> (mijloace) cu cel englezesc <<mass>> (masă). Noţiunea de <<masă>> trebuie înţeleasă ca desemnând un număr foarte mare de oameni, pe care nu-i leagă decât un singur lucru: consumul aceloraşi conţinuturi simbolice distribuite prin tehnologiile moderne de comunicare”.[22]

DEX-ul definește termenul mass-media ca fiind: *„ansamblul mijloacelor și modalităților tehnice moderne de informare și influențare a opiniei publice, cuprinzând radioul, televiziunea, presa, internetul etc.; alte mijloace de comunicare în masă*”. Provine din limba engleză, fiind o expresie folosită la plural – „mediile de mase”, formulă în care s-a încetăţenit în mai toate limbile lumii.[23]

În primele două decenii ale secolului 21, alfabetizarea digitală a dobândit o importanță în toate domeniile practicii private și profesionale.[24]

„Diversitatea mijloacelor de comunicare în masă din ziua de astăzi ne permite un acces la informație mai mare ca oricând în istorie. În plus, modul în care folosim aceste mijloace se schimbă: în loc să fie spectatori pasivi și receptori de informație, oamenii au devenit ***creatori de conținut*** *și interacționează cu informația în diverse moduri.”*[25]

„Comunicatorii şi jurnaliştii de modă/şcoală (mai) veche insistă asupra pluralului – <<mass-media sunt produsul societăţii în care există>> -, dar tot mai des vom întâlni şi

[21] https://dexonline.ro/definitie/lingvistica
[22] Albulescu, EDUCAȚIA ȘI MASS-MEDIA, Suport de curs, accesat de pe https://beyondreamz.files.wordpress.com/2010/01/educatia_mass-media.pdf , 16.03.2021
[23] Mass-media: un fenomen creat de și pentru oameni, 24 febr 2016. http://mediacritica.md/ro/ru-mass-media-un-fenomen-creat-de-si-pentru-oameni/, accesat la data de 16.03.2021
[24] Jannis Androutsopoulos, *Investigating digital language/media practices, awareness, and pedagogy: Introduction, Linguistics and Education*, 2020, 100872, ISSN 0898-5898, https://doi.org/10.1016/j.linged.2020.100872. Accesat in data de 15.03.2021 de pe https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0898589820301091
[25] Educația în domeniul mass-media – cântecul alfabetului digital, 2016, accesat pe data de 16.03.2021

versiunea <<mass-media este a patra putere în stat>>. La plural sau la singular, cert este că într-un timp extrem de scurt – cel puţin, din perspectiva istoriei universale – mass-media şi-au făcut un loc solid în viaţa noastră şi, deseori fără să ne dăm seama, ne determină acţiunile zilnice, dar şi credinţele, convingerile şi atitudinile."[26]

Așadar, MASS-MÉDIA „*desemnează ansamblul mijloacelor și modalităților tehnice moderne de informare și influențare a opiniei publice, cuprinzând radioul, televiziunea, presa, internetul etc.; mijloace de comunicare în masă*"[27] care pot fi mânuite cu artă și măiestrie, pe baza științei, prin disciplina „Studiile media", fiind de fapt un domeniu de studiu care se ocupă de conținutul, istoria și efectele diferitelor medii.[28]

Un scurt inventar al mijloacelor media

În copilărie, ne jucam „telefonul fără fir". Astfel, cuvântul inițial, transmis de emițător, rareori ajungea intact la receptorul final, pentru că fiecare dintre participanții la comunicare omiteam sau adăugam litere, care alterau conținutul transmis. Cu cât numărul celor care luau parte în procesul de comunicare - adică referenți- era mai mare, cu atât mai greu ajungea informația inițială la receptorul final. De la jocul pueril până la tehnologia avansată de astăzi totul se învîrte în jurul comunicării.

Tipuri principale de mass-media evidențiate de Leverage Edu[29]

Mass-media tradițională: Oamenii au dezvoltat diferite moduri de comunicare în funcție de limba și cultura lor locală. Mass-media tradițională este unul dintre cele mai vechi tipuri de mass-media pentru a transfera tradițiile și cultura de-a lungul generațiilor. Instrumentele de comunicare au fost dezvoltate din credințe, obiceiuri, ritualuri și practici ale societății. Mass-media tradițională oferă moduri indigene de comunicare de-a lungul timpului.

Acest tip de mass-media a variat în funcție de fiecare cultură și societate, deoarece fiecare cultură are propriile mijloace de comunicare către publicul lor de masă. Mass-media tradițională poate fi regăsită în cântece populare, dansuri, povești populare și folclor, precum și picturi, sculpturi, stupe, statui și târguri, festivaluri, radio rural sau comunitar și medii de anunțuri etc.

Tipuri: Dansuri populare; Cântece și muzică populară; Teatru, dramă și povești populare; Pictură, sculpturi, inscripții, statui; Motive și simboluri; Anunțuri făcute prin baterii; Marionetă din umbră și marionetă în corzi; Povestiri; Târguri și festivaluri; Radio rural

Media tipărită: Print Media se referă la forma tipărită de informații și știri. Înainte de inventarea tiparului, materialele tipărite trebuiau scrise de mână, ceea ce făcea distribuția în masă

[26] Ibidem 18
[27] https://dexonline.ro/definitie/mass-media
[28] Studii Media - https://ro.qaz.wiki/wiki/Media_studies
[29] Team Leverage Edu, Types of Mass Media, 27 jan 2021, accesat in 16.03.2021 de pe https://leverageedu.com/blog/types-of-mass-media/

aproape imposibilă. Mass-media tipărită este unul dintre tipurile de bază de instrumente mass-media, făcându-l foarte popular și convenabil pentru a ajunge la un public mai larg.

Ziarele sunt considerate ca fiind cele mai vechi forme de mass-media după mass-media tradiționale, deoarece pentru o perioadă lungă de timp, publicul larg s-a bazat pe ziare pentru a cunoaște cele mai recente întâmplări în zonele lor locale, precum și din întreaga lume. Presa scrisă se referă inițial la ziare și apoi se extinde către reviste, tabloide, broșuri promoționale, jurnale, cărți, romane și benzi desenate.

Medii electronice / de radiodifuziune. Mass-media difuzată permite difuzarea ușoară a știrilor chiar și unei persoane analfabete, deoarece apelează atât la simțurile auditive, cât și la cele vizuale, făcându-l unul dintre cele mai profitabile tipuri de mass-media.

Radio-ul a fost principalul mediu de știri pentru publicul larg în timpul războaielor, precum și pentru sport și divertisment.

Când a fost inventat televiziunea, a devenit cel mai eficient tip de mass-media, deoarece a fost utilizat în principal pentru difuzarea știrilor și apoi pentru emisiuni TV, evenimente live și alte scopuri de divertisment.

Forme de difuzare media sunt: Televiziunea; Radio (AM, FM, Radio Pirate, Radio Terestru și Satelit); Telefon tradițional; Film / Film / Film; Jocuri video; Înregistrare și reproducere audio

Medii în aer liber sau medii în afara casei (OOH). Cunoscute sub numele de OOH sau Out-of-Home Media se concentrează pe transmiterea de informații și știri atunci când publicul se află în afara locuinței.

Mass-media în aer liber acordă importanță afișării publicității și atragerii indivizilor către produse noi, o cauză socială sau orice dezvoltare sau schimbare în societate. Acestea sunt proeminente în promovarea mărcii văzute pe clădiri, străzi, sondaje electrice, la marginea drumului, vehicule, ecrane, chioșcuri etc. Acesta este unul dintre cele mai proeminente tipuri de mijloace de informare în masă utilizate pentru publicitate publicitară, precum și pentru publicitate.

Include Panouri publicitare sau buletine, Panouri gonflabile, Panouri publicitare mobile, Banner, Bannere cu lampioane, Afise, Semne și pancarte, Blimps, Skywriting, Distribuirea broșurilor, etc

Transit Media se învârte în jurul conceptului de publicitate și diseminare a informațiilor atunci când consumatorii sunt „în deplasare” în locuri publice sau în tranzit. Acestea includ publicitate afișată pe vehicule și transport.

Cu scopul „de a conduce un mesaj acasă”, mijloacele de transport în comun sunt utilizate în mod semnificativ pentru promovarea masivă a mărcii către milioane de oameni care străbat zilnic străzile și autostrăzile țării.

Unii oameni ar putea crede că acest tip de mijloace de informare în masă este învechit sau ineficient, totuși este vizibil pe părțile laterale ale autobuzelor, în vagoanele de metrou, în stațiile de tranzit unde pasagerii intră sau debarcă din transportul public.(Publicitate în autobuze; Publicitate feroviară; Publicitate taxi)

Digital Media / New Media / Internet. De la inventarea World Wide Web de către omul de știință englez Tim Berners-Lee în 1989, Internetul a preluat drastic toate tipurile de mass-media din cauza vitezei de diseminare mai mari și a tehnologiei digitale mai mari. New Media este o comunicare interactivă bidirecțională, utilizatorii fiind producătorii activi de conținut și informații.

Internetul este considerat ca un mediu de masă foarte interactiv și poate fi pur și simplu definit ca „rețeaua de rețele". S-a transformat rapid ca centru al mass-media, întrucât a integrat în mod minunat toate tipurile proeminente de mass-media. Acum, putem vedea site-uri web de știri, emisiuni TV difuzate, precum și asculta radio online folosind internetul, lucru numit *convergența mass-media*.

New Media este în mod normal o re-conceptualizare a media existente. Aceasta este o mass-media în creștere rapidă, cu accesibilitate ușoară cu un computer și o conexiune la internet (bandă largă sau WiFi). De la scrierea de povești și proiectarea grafică la multimedia și animație, urmărirea unei cariere în acest domeniu poate fi extrem de avantajoasă.

Ca forme amintim: Forme de suport digital; Site-uri web; E-mailuri; Site-uri de socializare și rețele sociale (SNS); Webcast și Podcast; Blogging și Vlogging; IPTV (Internet Protocol Television); E-forumuri și cărți electronice; E-commerce și M-commerce; Videoclipuri digitale; Animatie pe calculator; Jocuri video digitale; Interfață om-computer; Lumea virtuală și realitatea virtuală

Oamenii întâlnesc de obicei diferite informații prin surse directe sau indirecte, dar influența mass-media este clar vizibilă în societate. De la educați la analfabeți toți fac parte din acest val și de aceea crește responsabilitățile oamenilor din mass-media și ale autorităților de control.

Trebuie să fie mai atenți la momentul și abordarea transmiterii de știri. *Efectele pozitive sau negative ale mass-me*dia pot fi cu adevărat cruciale în unele cazuri. Acesta este unul dintre motivele majore pentru care cetățenii se confruntă cu situații de difuzare a știrilor și interzicerea serviciilor de internet în anumite situații sensibile din oraș sau stat.[30]

Cheverasan, C.& Padurean, A cred că „*Mass media realmente reprezintă un mare salt înainte în istoria omenirii, cu condiţia ca ele să nu diminueze ci să întărească libertatea de creaţie a spiritului uman, fiind, în felul acesta, subordonate scopurilor umane."*[31]

Legătura între limbaj şi comunicarea socială

Este o legătură certă între limbaj şi comunicare, de aceea se impune surprinderea direcţiilor de dezvoltare a acestuia, astfel comunicarea să fie favorizată datorită nivelelor atinse în utilizarea limbajului specific uman. Recomanăm ca această legătură să fie focusată pentru dezvoltarea bazei semantice a limbajului; dezvoltarea dimensiunii denotative şi conotative a

[30]National Institute of Mass Communication & Journalism, *HOW MASS MEDIA INFLUENCE OUR SOCIETY*, Ahmedabad, accesat in data de 16.03.2021 de pe https://www.nimcj.org/blog-detail/how-mass-media-influence-our-society.html

[31] Cheverasan, C.; Padurean, A. Lucrarea citata, p 2

limbajului; îmbogăţirea vocabularului; dezvoltarea unei conduite de ascultare active; stimularea iniţiativei de a comunica; dezvoltarea capacităţii de argumentare, creşterea nivelului de expresivitate a limbajului şi devoltarea componentei metaforice a limbajului.

O primă premiză este aceea de *dezvoltare a bazei semnatice a limbajului*, problema care se pune este aceea de a identifica modalităţile care să se asigure condiţiile ca activităţile propuse să dobândească coerenţă şi specificitate.[32]

Dimensiunile *denotativă* şi *conotativă a limbajului* se află într-o continuă dinamică, învaţăm să denumim lucruri, procese noi dar adaugăm noi sensuri cuvintelor deja posedate, mărindu-le aria conotativă, ca urmare a utilizării lor în contexte diferite, fată de cele care au ocazionat asimilarea sensului iniţial.

Îmbogăţirea vocabularului este o componentă importantă în comunicare, asimilarea limbajelor specifice poate conduce la un limbaj mai elevat. Se ştie că necunoaşterea unor termeni sau utilizarea acestora greşit, pot determina blocaje, alterări ale mesajelor, distorsionări, înţelegerea defectuoasă etc.

S-a remarcat că în cele mai multe situaţii apar problemele de comunicare datorită *semanticii*. Cuvintele folosite ar trebui să însemne acelaşi lucru atât pentru receptor cât şi pentru interceptor. Fabun consideră că atunci *„când acţionăm ca şi cum am crede că simbolul unui cuvânt reprezintă evenimentul care a fost experimentat iniţial, ignorăm toate etapele care l-ar fi transformat în altceva”*[33]

Pentru eficietizarea comunicarii recomandăm masa rotundă, cea mai benefică pentru interacţiunile şi discuţiile de grup. Abic descrie *„Efectul lui Streinzor”* evidenţiind că masa rotundă induce un sistem de comunicare *„interacţiuni masive cu persoanele situate faţă în faţă şi reduse ca număr cu persoanele aşezate alături” – poziţia fată în faţă este cea care favorizează la maximum interacţiunea. Într-o situaţie socială, cu cât un individ va avea mai mulţi interlocutori plasaţi în faţa lui, cu atât va fi mai favorizat pentru a ocupa o poziţie dominantă”*[34]

Interacţiuni între comunicare socială, limbaj şi mass-media

Chiar dacă limbajului şi mass-media s-au dezvoltat separat pe discipline: Lingvistica şi Studiile Media, între acestea există o interconexiune.

Prin limbaj, mass media contribuie la dezvoltarea civilizaţiei[35]

Mijloacele de comunicare în masă utilizează limbajul-verbal sau audiovizual care transmite atât sens *denotativ*, caracterizat prin universalitate şi obiectivitate, cât şi sens *conotativ*,

[32] Chiş, V., (2002) *Provocările pedagogiei contemporane*, Editura, Presa Universitară Clujeană, Cluj;
[33] Fabun, D. *Communication: The transpher of Meaning*, Kaiser Aluminium on Chemical Corp, retipărit de Macmillan Publishing Company, 1987, p. 12
[34] Abic, J-C., Psihologia comunicării. Teorii şi metode, Iaşi, Polirom, 2002,p 172
[35] Ibidem, p.3

inclusiv sens variabil (depinzând de cultura receptorului) precum și elemente de evaluare (direcționare pozitivă sau negativă).[36]

Comunicarea online este un fenomen în creștere. Evoluția tehnologiei în domeniu, permite emițătorului și receptorului să se adapteze la noi tipuri de mesaje, noi forme de codificare și noi mijloace de transmisie. În zilele noastre, apelăm rar la comunicarea clasică, în care subiecții implicați folosesc același sistem de cod și o metodă de transmisie familiară. Pierderea personalității subiectului implicat, care este implicată în procesul comunicativ, transmiterea informațiilor ca reflex, atunci când face parte dintr-o comunitate virtuală sau o rețea socială , sunt ambele rezultate ale noilor tendințe din domeniu. Între comunicarea de masă și cea interpersonală, a apărut auto-comunicarea în masă[37]

„Într-o eră digitală, selecția și producția de semne lingvistice este strâns legată de selecții concomitente de dispozitive media și platforme sau aplicații pentru producerea de enunțuri și discursuri. Alegerile stilistice, în sensul cel mai larg al termenului, se orientează, prin urmare, nu numai către publicurile individuale sau imaginate, ci și către aplicațiile media înregistrate cu tipuri specifice de destinatari și situații."[38]

Gaines consideră că „*semiotica oferă instrumente specializate care abordează necesitatea înțelegerii calităților comunicative care disting diferitele mass- media și tehnologiile media în evoluție*", afirmă că *„obscuritatea lexicului semiotic este problematică, dar ar putea ajuta foarte mult la informarea și dezvoltarea alfabetizării mediatice ca parte a programelor de comunicare. Aplicată criticii mass-media în clasă, morfologia semnului are nevoie de un limbaj specificși o metodă care poate fi aplicată într-un mod formulic "*[39]

Este necesară o „*educație a alfabetizărilor digitale sociale", „care are ca scop construirea și îmbunătățirea înțelegerii oamenilor asupra complexității interacțiunilor online*" [40]

„Utilizarea mass-media pentru a preda limba într-un context autentic reprezintă o dublă provocare pentru profesorii de limbi străine"[41]. Oroujlou consideră: „1. folosirea limbajului autentic în orele de învățare a limbilor străine poate spori competența lingvistică a studenților; 2. mass-media oferă o sursă ușor accesibilă la date lingvistice în scop de învățare; 3.mass-media îi

[36] Ibidem, p.5
[37] Nechita, A. (2012). Mass self-communication. Journal of Media Research, 5(3), 29-44. Retrieved in 16.03.2021 from https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/scholarly-journals/mass-self-communication/docview/1372159284/se-2?accountid=136549
[38] Busch, *Digital writing practices and media ideologies of German adolescents* The Mouth. Critical Studies in Language, Culture and Society, 3 (2018), pp. 85-103 accesat in martie 2021 de pe https://themouthjournal.com/issue-no-3/
[39] Gaines, E. (2001). ANALIZA SEMIOTICĂ A MITULUI MEDIULUI: O propunere pentru o metodologie aplicată. *Jurnalul American de Semiotică, 17* (2), 311-319,321-327. Adus de la https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/scholarly-journals/semiotic-analysis-media-myth-proposal-applied/docview/213749099/se-2?accountid=136549 accesat in data de 15.-3.2021 de pe https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/docview/213749099/99E4D490CA554B20PQ/29?accountid=136549
[40] Androutsopoulos, idem
[41] Nasser Oroujlou, The Importance of Media in Foreign Language Learning, Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 51,2012, Pages 24-28, ISSN 1877-0428, https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.113. Accesat la data de 16.03.2021 de pe https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281203251X

poate familiariza pe elevi cu contextul real și autentic necesare pentru învățarea limbilor străine; 4. mass-media utilizează diferite dialecte și stiluri de care pot fi interesanti cei care studiază limbi străine și îi pot familiariza pe aceștia cu diferite forme de limbaj.[42]

Astazi, datorită internetului, putem accesa, un număr enorm de diverse texte scrise și orale diferențiate niveluri de comunicare: de la comunicarea interpersonală, de grup și instituțională la comunicarea în masă. [43]

În concluzie puteam afirma cu tărie că există o legătură indubitabilă între comunicarea socială, limbă prin știință care studiază limba (II) și legile ei de dezvoltare: lingvistică și mass-media.

[42] Nasser Oroujlou, idem

[43] Prizel-Kania*,A. Surfing the Global Network! How to Incorporate ict and Social Media in Teaching and Learning Foreign Languages*,Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 174, 2015, Pages 2777-2782, ISSN 1877-0428, https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.967. Accesat la data de 16.03.2021 de pe https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815010265

.

Bibliografie

1. Albulescu, EDUCAȚIA ȘI MASS-MEDIA, Suport de curs, accesat de pe https://beyondreamz.files.wordpress.com/2010/01/educatia_mass-media.pdf , 16.03.2021
2. Abric, J.C, (2002) *Psihologia comunicării; teorii şi metode*, Ed. Polirom, Iaşi.; Bîrliba, M.C,(2001*), Paradigmele comunicării*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti;Burgoon, M. (1994), *Human communication*, SAGE Publication, Internetional, Educational, Professional Publisher, Londra;
3. Bălan Sorina M, Curs: Comunicare si management educațional, Casa Corpului Didactic Mureș, Tg.Mureș
4. Boldea Iulian, *Note de curs Limba și comunicare*, UMFST Tg.Mureș, Facultatea de științe și litere din Târgu Mureș,2021
5. Boutaud, J-J., (2003), Comunicare, semiotic şi semne publicitare – Teorii, modele şi aplicaţii, Editura Tritonic, Bucureşti;
6. Breton, Ph., (2006), Manipularea cuvântului, Editura Institu-tului European, Iaşi;
7. Briggs, A., Burke, P., (2005), Mass media. O istorie socială: De la Gutenberg la Internet, Editura Polirom, Iaşi;
8. Busch, *Digital writing practices and media ideologies of German adolescents* The Mouth. Critical Studies in Language, Culture and Society, 3 (2018), pp. 85-103 accesat in martie 2021 de pe https://themouthjournal.com/issue-no-3/
9. Cheverasan, C.; Padurean, A. Comunicare socială, limbaj şi mass-media, Revista de Informatică Socială, vol. VII nr. 12 / Decembrie 2009, ISSN 1584-384X, accesat la data de 16.03.2021 de pe https://ris.uvt.ro/wp-content/uploads/2010/01/ccheveresan
10. Chelcea, S., (2002), *Opinia publică – Gândesc masele despre ce şi cum vor elitele?*, Editura Economică, Bucureşti
11. Chiş, V., (2002) *Provocările pedagogiei contemporane*, Editura, Presa Universitară Clujeană, Cluj;
12. David Doina, Note de curs, Comunicare, UDC Tg.Mureș, 2020
13. Fabun, D. *Communication: The transpher of Meaning*, Kaiser Aluminium on Chemical Corp, retipărit de Macmillan Publishing Company, 1987, p. 12
14. Gaines, E. (2001). ANALIZA SEMIOTICĂ A MITULUI MEDIULUI: O propunere pentru o metodologie aplicată. *Jurnalul American de Semiotică, 17* (2), 311-319,321-327. Adus de la https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/scholarly-journals/semiotic-analysis-media-myth-proposal-applied/docview/213749099/se-2?accountid=136549 accesat in data de 15.-3.2021 de pe https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/docview/213749099/99E4D490CA554B20PQ/29?accountid=136549
15. Gardner , H., *Teoria inteligenţei multiple*
16. Giovanni Giovannini; Enrico, *De la silex la siliciu : istoria mijloacelor de comunicare în masă,* București : Editura Tehnică, 1989
17. Homans, *The Human Group*, Routlege, 1951, p. (1-2)
18. Jannis Androutsopoulos, *Investigating digital language/media practices, awareness, and pedagogy: Introduction, Linguistics and Education*, 2020, 100872, ISSN 0898-5898,

https://doi.org/10.1016/j.linged.2020.100872. Accesat in data de 15.03.2021 de pe https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0898589820301091
19. Nasser Oroujlou, The Importance of Media in Foreign Language Learning, Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 51,2012, Pages 24-28, ISSN 1877-0428, https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.08.113. Accesat la data de 16.03.2021 de pe https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S187704281203251X
20. National Institute of Mass Communication & Journalism, *HOW MASS MEDIA INFLUENCE OUR SOCIETY*, Ahmedabad, accesat in data de 16.03.2021 de pe https://www.nimcj.org/blog-detail/how-mass-media-influence-our-society.html
21. Nechita, A. (2012). Mass self-communication. Journal of Media Research, 5(3), 29-44. Retrieved in 16.03.2021 from https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/scholarly-journals/mass-self-communication/docview/1372159284/se-2?accountid=136549
22. Prizel-Kania,*A. Surfing the Global Network! How to Incorporate ict and Social Media in Teaching and Learning Foreign Languages*,Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 174, 2015, Pages 2777-2782, ISSN 1877- 0428, https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.967. Accesat la data de 16.03.2021 de pe https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042815010265
23. Renzl, B. (2007). Language as a vehicle of knowing: The role of language and meaning in constructing knowledge. Knowledge Management Research & Practice, 5(1), 44-53. doi:http://dx.doi.org.am.e-nformation.ro/10.1057/palgrave.kmrp.8500126 accesat la data de 15.03.2021 de pe https://search-proquest-com.am.e-nformation.ro/docview/203462005/99E4D490CA554B20PQ/24?accountid=136549
24. Team Leverage Edu, Types of Mass Media, 27 jan 2021, accesat in 16.03.2021 de pe
25. Weber, M., The Theory of Social and Economic Organization, Editura T. Parsons, Free Press of Glencoe, 1947
26. Wittgenstein, 1958, Philosophical Investigations. Basil Blackwell, Oxford
27. *** Educația în domeniul mass-media – cântecul alfabetului digital, 2016, accesat pe data de 16.03.2021
28. *** Mass-media: un fenomen creat de şi pentru oameni, 24 febr 2016. http://mediacritica.md/ro/ru-mass-media-un-fenomen-creat-de-si-pentru-oameni/, accesat la data de 16.03.2021

DISCOURSIVE PROCEDURES AND THE LAWS OF DISCOURSE

Sorina- Mihaela BĂLAN[1]

Abstract: *Starting from the conceptual clarifications of discourse and discursive laws, we treated the different types of discourses and the main discursive procedures used in didactics. The classification of discourse genres is not easy to achieve, given the various criteria that bring together text groups in a particular genre, from composition rules, membership in a particular field, to the presence or absence of linguistic facts. It is highlighted the use of style figures in discursive procedures such as: hyperboles, metaphors or litotes. The tropes, the indirect speech acts that contribute to the construction of meaning, being able to ensure the coherence of the discourse are highlighted. The conventional postulates, or discursive laws described by Ducrot are presented at the end of the paper, highlighting the three requirements of the law of sincerity, the law of sincerity, not to give anyone information they have - the law of information and the law of completeness.*

Cuvinte Cheie: Procedee discursive, legi discursive

Procedee discursive

De ce uneori ne este ușor sa vorbim în fata a zeci de persoane, iar alteori nu?

Pentru greci, arta cuvântului, măiestria de a-ţi construi discursul şi de a-l expune în public era o condiţie esenţială a statutului de cetăţean.[2]

Ascultăm de multe ori discursuri fără logică sau fără conținut, sau dimpotrivă discursuri atât de elaborate şi cuprinzătoare!

Conform definițiilor din DEX'09 termenul „discursív, -ă", provine din franceză „discursif" și din latină „discursivus", însemnând: *„1. Care se realizează prin trecere logică de la premise la concluzie prin mai multe etape intermediare. 2. (Despre memorie) Care se dispersează, se împrăștie. 3. Care nu se supune unei continuități riguroase*.", iar termenul „procedéu", procedee, s. n., în franceză „procédé" este definit ca: *„ 1. Mijloc folosit pentru a ajunge la un anumit rezultat, mod de a proceda; mijloc, modalitate, procedură. 2. Mod sistematic de executare a unei operații sau a unui proces prin folosirea unei anumite metode."*

Așadar, am putea defini **procedeul discursiv** ca fiind mijlocul folosit pentru a ajunge la un anumit rezultat, o procedură care se realizează prin trecere logică de la premise la concluzie prin mai multe etape intermediare.

Urmărind diferite discursuri remarcăm, încă de la debut cum vorbitorul „*sparge gheața*" prin câştigarea atenţiei şi bunăvoinţei auditoriului, etapă numita *exordiu*.[3] Tema

[1] Lector Universitar Dr. Universitatea Dimitrie Cantemir Tg.Mureș, email: bsorinamihaela@yahoo.com

[2] Boldea Iulian, *Note de curs Limba și comunicare*, UMFST Tg.Mureș, Facultatea de științe și litere din Târgu Mureș, 2021

[3] https://www.dictionarroman.ro/?c=exordiul

discursului se formulează în termeni scurți, preciși și clari, în etapa de *propoziționare.* Alăturarea părților mari ale discursului, pentru ca auditoriul să poată urmări cu mai multă ușurință tema tratată, etapă numita *diviziune*, este urmată de *narațiune* unde oratorul dezvoltă tema și confirmă cele anunțate prin exordiu și prin propoziționare, în mod concis, clar și verosimil. Dar tot ceea ce se spune in propoziționare trebuie *argumentat,* probat. În final, epilogul, conceput ca o sinteza a argumentelor este reprezentat în etapa de *peroraţie*.[4]

După Aristotel *peroraţia* se compune din patru puncte: a dispune auditoriul în favoarea sa şi a-l pune împotriva adversarului; a reaminti faptele; a înălţa sau a coborî - a vorbi despre importanţa faptelor-, provocând emoţia auditoriului; încheiere – o vorbire fără conjuncţii şi fără divagaţii.

Orice ieșire tactică din discurs, orice paranteză, poate fi realizată prin digresiune- *„o povestire scurtă, vie, intensă sau o pilulă, o glumă, lansată cu scopul de a relaxa, înveseli, indigna sau înduioșa auuditoriul.”*[5]

Pruteanu afirma că: *„Discursul încheiat rotund și armonios face firul să se lege de parcă timpul nici n-ar fi trecut, iar publicul nu are decît să regrete că discursul ia sfârșit. Ceea ce în exordium și prepositio erau ipoteze, intenții, dorințe a fost demonstrat*.”[6]

Legile discursului

Discursul – este o formă evoluată şi elevată a comunicării, care presupune emiterea, argumentarea şi susţinerea unor puncte de vedere şi a unor idei inedite, care exprimă un moment sau o situaţie importantă în dezvoltarea domeniului cognitiv al comunicării.[7]

Legile discursului reprezintă regulile, variabile din punct de vedere cultural, pe care fiecare dintre parteneri le respectă, în cadrul schimbului verbal.

Discursul prezintă câteva legi generale care se impun a fi respectate pentru o comunicare optimă. Discursul are mai multe etape: identificarea fiecărui cuvânt, recunoaşterea sensuluisău lexical, analiza relaţiilor dintre cuvinte, efectuarea unei combinatorici semantice astfel încâtsă se obţină un sens global, îndeplinirea operaţiilor de referinţă asupra realităţilor în chestiune. Pentru ca înţelegerea să se producă, discursul trebuie organizat în virtutea unor legi comunicaţionale.

Clasificări ale celor două concepte: discurs și legi

Clasificarea legilor specifice discursului pune în evidenţă două criterii importante, vorbim despre criteriul lingvistic şi criteriul axat pe codurile de comportament.

1. **După criteriul lingvistic** există urmatoarele legi: *legea informativităţii*, *legea exhaustivitatii şi legea modalităţii.*

Legea informativităţii presupune a nu vorbi pentru a nu spune nimic, a nu spune ceea ce interlocutorul ştie deja.

[4] https://gr8debaters.wordpress.com/etapele-discursului-in-sustinerea-unui-caz/
[5] Prutianu, Ştefan, Tratat de comunicare și negociere în afaceri, Polirom, Iaşi, 2008, p 365
[6] Idem, p 365
[7] Boldea Iulian, *Note de curs Limba și comunicare*, UMFST Tg.Mureș, Facultatea de științe și litere din Târgu Mureș, 2021

Legea exhaustivității înseamnă a furniza volumul maxim de informație pertinentă, susceptibilă de a interesa pe interlocutor la un moment dat

Legea modalității cere a fi clar și concis în formulari.

2. **Criteriul axat pe codurile de comportament** reglate social relevă faptul că interacțiunea verbală este supusă unui ansamblu de norme variabile în timp și spațiu.

Aceste norme reglează comportamentul agresiv față de imaginea pozitivă sau negativă a partenerului; vorbim aici despre reguli care guvernează comportamentul locutorului față departenerul său (a nu fi ironic, a nu monopoliza discuția etc.) și norme care reglează imaginea proprie a locutorului (a nu fi exagerat de respectuos sau extrem de pretențios etc.)

Clasificări ale discursului

Pentru a înțelege discursul este esențial să cunoaștem clasificarea și tipologia discursurilor prezentate într-o societate. Școala franceză consideră un tip de discurs „*un ansamblu de discursuri care se aseamănă pe baza unui anumit criteriu*"[8]. Stabilirea unor tipologii riguroase este dată de multitudinea caracteristicilor care le definesc, cum ar fi contextul în care se realizează, locul și momentul enunțării, statutul participanților, finalitatea discursului, tematica, organizarea textuală etc.

Clasificarea genurilor de discurs nu este ușor de realizat, având în vedere variile criterii care reunesc grupurile de text într-un anumit gen, începând cu reguli de compoziție, apartenența într-un anumit domeniu, până la prezența sau lipsa unor fapte lingvistice. Nu putem interpreta un text fără a-l raporta unui grup de texte care au aceleași trăsături de bază.

Indiferent de tipul discursului, cele trei ingrediente ale retoricii sunt surprinse fără încetare in compoziția discursului persuasiv de secces: „*docere-(a interesa), delectare (a reduce, a delecta) și movere (a mișca, a convinge)*."[9]

Un gen de discurs poate fi definit dacă avem în vedere circumstanțele enunțării, locul și momentul de timp; organizarea și lungimea textului, rolul și statutul pe care-l are ascultătorul și locutorul în activitatea verbală; modul și mijloacelele de difuzare; temele de discuție; resursele lingvistice și nu numai.

Discursul social se regăsește în conversații, cercetări științifice, discursuri mass-media, sloganuri publicitare și politice. Lingvistul Marc Angenot, consideră discursul social a fi „*tot ceea ce se spune și se scrie într-un anumit moment al evoluției societății, tot ceea ce se tipărește, se expune public sau se prezintă în mediile electronice,sistemele generice, repertoriile topice care organizează într-o societate dată dicibilul – narabilul și opinabilul*[10]. Astăzi, discursul social „*pare a fi un conglomerat de texte transferabile, care se modifică și se întrepătrund, constituind o arhivă uriașă de texte sociale, un conglomerat de subansambluri interactive.*[11]

Puterea discursului social este dată de influența în crearea unui discurs, multitudinea de discursuri generate înainte devin surse pentru cele noi. Se utilizează preconstrucții

[8] Dominique, Maingueneau, Analiza textelor de comunicare - Editura: Institutul European, 2007

[9] Prutianu, Ştefan, Tratat de comunicare și negociere în afaceri, Polirom, Iaşi, 2008, p 366

[10] Marc, Angenot, *Pour une theorie du discours social*, în „Litterature",1988, p.88, apud. Daniela Rovența-Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, Tritonic, 2012, p. 31

[11] Daniela Rovența-Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, Tritonic, 2012, p.37.

(proverbele, care au înțeles de sine stătător) introduse involuntar în texte. Pot fi povești nemuritoare ale căror farmec și sens nu se pierd, dar există și enunțări care dispar odată cu prezentarea lor, ca urmare a caracterului unic și dependent de text.

Discursul mediatic acționează asupra vieții sociale, fiind pretutindeni, ca efect al dezvoltării tehnologiei în societatea contemporană, astfel încât fenomenul de convergență media se răsfrânge asupra altor sectoare de cercetare, cum ar fi *antropologia, lingvistica, semiotica și sociologia.*

L. Roșca, definește „*limbajul jurnalistic"* ca fiind „*o modalitate specifică de selecție și asamblare a faptelor de limbă, ca o consecință a rigorilor impuse de situația de comunicare. Această situație e generată de un cadru instituțional și de un grup socio-profesional determinate, al căror scop este realizarea unei comunicări eficiente cu segmente bine marcate ale societății. În acest sens, se poate considera că structura limbajului jurnalistic este condiționată de cititor și de contextul în care are loc comunicarea, relația jurnalist-receptor instituind un cod specific presei*"[12].

Dumistrăcel propune sintagma de *„limbaj publicistic*" pentru a denumi conceptul de *stil publicistic* și caracterizează sintagma ca având „*statutul de componentă a <<stilului comunicării publice și private literare>> ea fiind o subdiviziune a discursului public din mass-media, un limbaj cu trăsături dominante apropiate de limbajul conversației și de cel epistolar din discursul privat (de la temele de tip <<fapt divers>> la cele de <<mare politică>>, ce au constituit unele dintre punctele de plecare ale jurnalisticii*"[13].

Discursul mediatic cuprinde fenomene de mediere specifice, cum ar fi operațiile lingvistice de „transpunere" (schematizare, selectare, determinare, modalizare), o instanță mediatoare (martorul, expertul, moderatorul), un suport de mediatizare, o intenționalitate comunicativă (argumentare, precizare, explicare, narare)[14]. Mass-media fixează „agenda" opiniei publice, iar presiunea pe care aceasta o exercită asupra diferiților actori sociali face ca ea să fie cea care dictează atât subiectele care intră în dezbatere, cât și pe cele pe care le „îngropă", iar cercetările privind massmedia se situează în studiul influențelor pe care aceasta le are asupra publicului.

Noile cercetări din sfera *media studies, gender studies și women studies*[15] arată că există o inversare axiologică, în sensul că în locul abstracției, obiectivității și raționalității, avem astăzi aplecarea spre detaliu, orientarea spre consumator, investirea emoțională, cordialitatea, adică, valori feminine. Straniu este că acestea din urmă vor fi adopate de către bărbați pentru realizarea talk show-urilor sau în prezentarea știrilor. Astfel, apar tot felul de situații în care prezentatorii de știri trec de la a mai fi un exemplu de verticalitate și obiectivitate, la „*a fi în trend/ a fi în pas cu moda*".

Influența discursului mediatic, prin forța de penetrare pe care o au instituțiile media în societate, face ca acesta să modifice sfera socială. În ceea ce privește criteriile prin care ironia

[12] Luminița Roșca, Producția textului jurnalistic, Polirom, Iași, 2004, p. 21 apud. Natalia-Alina, Soare, *Aspecte ale ironiei în discursul publicistic românesc actual*,UAIC, Facultatea de Litere, Școala Doctorală de Studii Fililogice, Iași, 2012, pp. 27-32.

[13] Stelian Dumistrăcel, *Discursul repetat în textul jurnalistic*,Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza‖, Iași, 2006, p. 53-54.

[14] Jean Claud, Soulages, *Les mises en scène visuelles de l'information*, Paris, INA, Nathan, 1999, apud. Daniela Rovența-Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, Tritonic, 2012, p.134.

[15] Studii media, studii de gen, studii despre femei/ studii feministe.

se face simțită în textul jurnalistic, în special în cel cu un grad mai mare de subiectivitate (editorial, tabletă, interviu, reportaj), acestea sunt legate de *„(1) principiul politeții, (2) al cooperării și (3) maxima calității sau a adevărului, care este reevaluată de receptorul care descifrează semnificațiile textului prin filtrul discursului ironic”*[16].

Discursul politic a devenit un cîmp de studiu interdisciplinar, clasificat de semiologi, antropologi, lingviști, consilieri de imagine și comunicare, analiști politici, care propun să realizeze, gestioneze și distribuie „realitatea politică”, *„jocul politic*”[17]. În era noilor tehnologii, a super-vitezei și a mediatizării, comunicarea pe care politicul o stabilește cu mass-media este determinată de influența pe care o are una asupra celeilalte.

Numeroși politicieni preferă să „*ia decizii la televizor*”, se scurge un interval foarte scurt de timp între decizia politică și momentul în care acesta a fost mediatizată, instituțiile media concurează pentru a fi primele care dau informația politică, deoarece aceasta este în strînsă legătură cu sfera socială. Presiunea mediei asupra vieții politice influențează „agenda” politicienilor care vor trebui să aibă pregătit un discurs convingător, ușor de înțeles și de reținut pentru jurnaliști și electoratul lor. Discursul mediatic pierde teren în fața celui politic din cauza lipsei unui jurnalism. În procesul de mediatizare politică jucătorii sunt supuși perisabilității, pentru că dacă un lider politic nu are carismă sau nu este lider de opinie, locul lui va fi luat de către cel care posedă aceste calități.

Media este cea care creează evenimentele, căci ea este cea care le aduce în fața publicului. Discursul politic se află la intersecția a trei tipuri diferite de discursuri: *al jurnaliştilor, al politicienilor şi al publicului.* Scopul său este reprezentat de crearea unei anumite interpretări a realității, mereu dependentă de câștigarea puterii sau de exercitarea ei. Comunicarea politică este amenințată de riscul supramediatizării și transformării politicii într-un spectacol, este posibil ca sondajele de opinie prezentate de către media să întoarcă rezultatul alegerilor[18]. Mediatizarea politicului poate dezvolta încrederea publicului în guvernanții țării, mergând până la utopie. La polul opus putem găsi o națiune neîncrezătoare în clasa politică, față de care se simte ură și antipatie.

Obiectivele procedeelor discursive

Obiectivul general al aplicării procedeelor discursive îl reprezintă transmiterea / însușirea cunoștințelor și obținerea înțelegerii și adeziunii din partea receptorului.

Pruteanu afirma: *„atât clasicii retoricii, cît și experții contemporani în comunicarea persuasivă, manipulare, analiza tranzacțională și programare nerolingvistică invocă în mod constant cele trei antice obiective generice ale oricărui discurs:- ud delectet (a încânta), ut flectat (a emoționa), ut probet (a proba).”*[19]

[16] Natalia-Alina Soare, *Aspecte ale ironiei în discursul publicistic românesc actual*,UAIC, Facultatea de Litere, Școala Doctorală de Studii Fililogice, Iași, 2012, p.44

[17] Natalia-Alina, Soare, *Aspecte ale ironiei în discursul publicistic românesc actual*,UAIC, Facultatea de Litere, Școala Doctorală de Studii Fililogice, Iași, 2012, p.44

[18] Dominique, Wolton, *Les contradictions de la communication politique*, în P. Cabin, (ed.) La communication. Etat des savoirs, Paris, ed. Sciences Humaines, 1998, pp. 355-357, apud. Daniela, Rovența Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, Tritonic, 2012 , p.145.

[19] Ștefan Prutiant, *Tratat de comunicare și negociere în afaceri*, Iași, Polirom, 2008, p 366

Obiectivele specifice:

- Analiza condiţiilor de aplicare a principalelor procedee utilizate:
  - explicaţia, demonstraţia, argumentarea şi a modalităţilor de îmbinare optimă a acestora în timpul desfăşurării activităţilor didactice;
- Identificarea unor situaţii concrete de utilizare a procedeelor discursive pe parcursul desfăşurării procesului instructiv-educativ;
- Relevarea disfuncţionalităţilor datorate utilizării incorecte a respectivelor procedee;
- Surprinderea valenţelor formative pe care le implică însuşirea şi utilizarea corectă a acestor procedee în rezolvarea sarcinilor de instruire de către elevi.

Competenţa de comunicare

În plan pedagogic, noile direcţii prezente în documentele şcolare şi studiile de specialitate cu privire la competenţe - *competenţa de comunicare* având un loc special în ierarhia acestora – evidenţiază importanţa misiunii pe care o are şcoala, de cultivare şi dezvoltare a interesului elevilor pentru învăţare. Construirea discursului ca etapă a scenariului didactic privind transmiterea cunoştinţelor şi formarea de priceperi şi deprinderi în învăţământul primar are la bază comunicarea. În studiile de specialitate aceasta este definită ca un ansamblu de elemente din planul lingvisticii, cu efecte ce vizează competenţa şi performanţa în planul situaţiilor de învăţare.

Procesul care stă la baza comunicării are ca acţiune transferul informaţiei de la locutor la alocutor: „*Esenţa procesului consta din transferul sau trimiterea informaţiei de la receptor la emiţător. Acest model elementar trebuie însă extins deoarece comunicarea nu se încheie niciodată cu simpla preluare sau receptare a informaţiei. În primul rînd, nu trebuie omisă circulaţia informaţiei şi însens invers (feed-back), deoarece comunicarea nu se realizează decât în vederea obţinerii unui răspuns*.”[20].

Competenţa de comunicare se înscrie totodată în problematica studierii noţiunilor de limbă şi literatură ca o temă veche, dar care reprezintă în acelaşi timp una dintre preocupărilor actuale ale modernizării învăţământului, din perspectiva flexibilităţii instrucţiei şi educaţiei, care să asigure dezvoltarea aptitudinilor şi capacităţilor fiecărui elev în parte, în funcţie de propriile disponibilităţi şi interese.

În formarea competenţei de comunicare, rămâne de urmărit pentru profesor aria largă a modelului comunicativ-funcţional, în care sunt prezente: situaţia de comunicare, funcţiile limbajului si competenţa de comunicare. Prin intermediul acestor elemente, modelul comunicativ-funcţional este echivalent, pe de o parte, cu aria comunicării văzută ca proces prin care A trimite un mesaj lui B, mesaj care are un efect asupra acestuia şi apoi cu aria comunicării ca negociere şi schimb de semnificaţie, procese în care mesajele sunt receptate şi decodate, astfel încât înţelegerea să apară.

Elementele componente ale competenţei de comunicare în clasele primare sunt reprezentate de un cumul de activităţi exercitate în anumite situaţii de învăţare:

- *cunoaşterea* – identificarea şi memorarea termenilor noi;
- *înţelegerea* – utilizarea limbajului ca un instrument pentru construirea cunoaşterii individuale;
- *argumentarea* – generarea unor opinii şi emiterea unor judecăţi cu privire la diverse situaţii, urmărirea unor scheme de argumentare cu caracter persuasiv;
- *luarea deciziilor* – găsirea unor soluţii pentru probleme propuse, identificarea avantajelor şi a limitelor soluţiilor găsite;

[20] Graur, Evelina, 2001. *Tehnici de comunicare*, Cluj-Napoca, Editura Mediamira.

- *rezolvarea de probleme* – utilizarea terminologiei specifice, alegerea unor metode eficiente şi rapide;
- *acţiuni specifice* – formularea de comenzi orientative, organizarea şi coordonarea activităţii grupului;
- *evaluarea* - emiterea judecăţilor de valoare şi aprecieri critice.

Studiul discursului, început în Franţa, prin reprezentanţii care legitimează noul spaţiu de cercetare, constituie punctul de plecare pentru cercetările ulterioare din domeniul educaţiei, reunite în sintagma *discurs pedagogic*. D. Maingueneau şi P. Charaudeau aduc vizibilitate *analizei discursului* ca disciplină, consolidând conceptele într-un ansamblu coerent şi cuprinzător Subiectivitatea enunțătorului constituie elementul definitoriu, iar rezultatul prezenţei mai multor subiecţi enunţători în analiza discursului este dată de intersubiectivitate[21].

Discursul didactic și principalele procedee discursive utilizate în didactică

Modelul teoretic al **discursului didactic**[22] (MTDD) este o construcţie grafică a conceptului de discurs didactic, *„elaborată în baza studiului investigaţional teoretic:*

- ***paradigmele educației**:*
- *Paradigma priorității formării competenţelor*
- *Paradigma centrării pe educat*
- *Paradigma priorității metodelor constructiviste- dupa Joita.*
- ***paradigmele comunicării**:*
- *Paradigma informațională (L.Șoitu)*
- *Paradigma semiotică (Habertmas, I.Petre, L.Iacob, Cucoș)*
- *Paradigma socio-lingvistică (B.Bernstein, L De Ath*
- *Paradigma psiho-socială (P.Golu, T. Salma- Cazacu)*
- *Paradigma managerială*
- *Paradigma pedagogică (Landsheer, T.Callo, V.Mândrăcanu, VI.Pâslaru)*
- ***principiile discursive**:*
- *Principiul precomunicativității (T.Callo)*
- *Principiul comunicării pedagogice corecte (M.Hadârcă)*
- *Principiul cooperării şi al relevanței (W. Sperber, Black, H.B. Grice)*
- *Principiul ambianţei comunicative (Н.Елухина, Н.А. Арутюнова)*
- *Principiul parteneriatului relațional (L.Șoitu)*
- *Principiul retroactivității didactice."*[23]

Modelul este susţinut de reperele conceptuale ale cercetării, potrivit cărora formarea iniţială a studenţilor pedagogi pentru discursul didactic se raportează la caracterul referenţial şi instrumental al limbajului profesional.

Orice discurs fie acesta politic, religios, publicitar sau beletristic poate deveni didactic, prin intermediul unor procedee discursive, precum: explicaţia, definiţia, descrierea, exemplificarea, repetiţia etc. Aceste operaţii şi proceduri configurează specificitatea discursului didactic, oferindu-i un caracter instrumental. Aceste proceduri cunoscute ca „strategii" sau „tehnici discursive" permit cadrului didactic să influenţeze grupul de subiecţi educaţionali.

[21] *Dicţionar de analiză a discursului*, 2002. Paris, Ed. Seuil.

[22] Teza de doctorat: F*ormarea profesională iniţială a studenţilor pedagogi pentru discursul didactic,* OHRIMENCO (Boțan) Aliona, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" CHIȘINĂU, 2018

[23] Idem

Principalele procedee discursive utilizate în didactică sunt argumentarea, definirea, explicaţia, demonstraţia. Mai putem vorbi de expunerea didactica etc. Acestea sunt definite la disciplina „Logica și comunicare” in clasa a Xa dar sunt definute si in manualele de didactică.

Argumentarea

Definiția data argumentării este *argumentáre*, argumentări, s. f. Acțiunea de a argumenta și rezultatul ei; totalitatea argumentelor aduse în sprijinul unei afirmații; argumentație. – V. argumenta.[24]. În orice argumentare sunt prezente mai multe elemente logice: o idee de susţinut sau de respins – *teza/concluzia* argumentării, *temeiurile* aduse în sprijinul ideii – premisele pe baza cărora se susţine sau se respinge ideea (concluzia).[25]

Tipuri de propoziţii – premisă

Propoziţii cognitive – transmit o informaţie; sunt corecte atunci când semnificaţia transmisă este clară, fără echivoc; pot fi apreciate din punct de vedere al adevărului şi/sau falsităţii. Există şi propoziţii ambigue – care pot fi înţelese în cel puţin două moduri.

Propoziţii de valoare – exprimă o apreciere pozitivă/negativă; au valoare de adevăr; exprimă adesea opinii personale (subiective) – rezultat al unor stări şi reacţii personale; pot fi obiective atunci când nu depind de gândirea, credinţa, simţirea unei persoane.

Propoziţii morale – exprimă aprecieri cu privire la ceea ce se cuvine, ceea ce este bine sau rău. Pentru a evita enunţurile vagi, trebuie stabilită clar semnificaţiiile termenilor „bine” şi „rău”.

Propoziţii interogative – nu au valoare de adevăr; pot figura într-o argumentare ca premise numai dacă sunt transformate în propoziţii cognitive/de valoare.

Propoziţii pragmatice – exprimă: un ordin, o normă („Trebuie să fim corecții”), o recomandare („Ar fi indicat să vă faceți tema”), o rugăminte („Dă-mi te rog ..)

Concluzia – o propoziţie declarativă, cu valoare de adevăr care poate ocupa orice loc într-un text. Fiecare element al concluziei trebuie susţinut de premise.

Definiția.

Orice definiţie are următoarele componente: definitul, adică noţiunea sau termenul care formează obiectul operaţiei de definire, definitorul, adică ceea ce se spune despre definit, relaţia de definiţie, în exprimarea obişnuită, relaţia de definiţie este redată prin cuvinte

Explicația

În structura explicaţiei sunt cuprinse următoarele elemente: a) Ceva ce trebuie explicat (explanandum) – un fapt, o realitate socială, un eveniment, o relaţie, o lege, un principiu, un comportament etc. exprimate printr-o noţiune sau printr-un enunţ, b) Ceva care să explice (explanans) – constă din două feluri de premise: ansamblul enunţurilor singulare care descriu condiţiile iniţialerelevante în care s-a petrecut evenimentul şi ansamblul legilor generalecare subsumează evenimentul de explicat; c) Relaţia de explicare – explanandum-ul trebuie să fie o consecinţă logică a explanans-ului .[26]

Expunerea didactică

Constă în prezentarea verbală monologată a unui volum de informaţii, în concordanţă cu prevederile programei, este o metodă expozitivă care situează elevul în postura de receptor.

[24] DEX, 2009

[25] https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/09/17/argumentarea/

[26] Albulescu, PROCEDEE DISCURSIVE DIDACTICE, p.8

Ca forme, amintim: povestirea, explicaţia, prelegerea şcolară, utilizată ca metodă de bază la clasele I-IV, deoarece: volumul de reprezentări pe care le posedă copilul este insuficient, tendinţa specifică vârstei de a cunoaşte tabloul faptic, neavând suficient de dezvoltată gândirea abstractă, povestirea este o formă de exprimare în care profesorul poate uza de o anumită încărcătură afectivă a faptelor prezentată şi de limbajul utilizat.

Figurile de stil în procedeele discursive

În cadrul procedeelor discursurilor folosim: figuri de stil precum hiperbole, metafore sau litote. Legat de litotă, Măgureanu spunea că *„este un mod de a spune: (i) care instituie o relație între două conținuturi; (ii) care implică evaluarea unei proprietăți cantitative — necesarmente gradabilă — a denotatului. a .. . Litota este opusă hiperbolei, cu care se află in relație de simetrie specular*ă. *O a doua direcție de abordare integrează litota printre procedeele discursive, căzând sub incidența regulilor generale ale discursului*"[27]

LITÓTĂ este definită in DEX ca procedeu stilistic folosit pentru a exprima o idee sau un sentiment prin negație. /<fr. Litote, litotă (gr. litotes „micime", „simplitate", „modestie"), figură care constă în atenuarea expresiei unei idei pentru a lăsa să se înțeleagă mai mult decât se spune (A): *„... răutăcioasa de Măriuca Săvucului, care, drept să vă spun, nu-mi era urâtă, făcea adeseori în ciuda mea şi-mi bătea din pumni, poreclindu-mă «Ion Torcălău»." (*I. Creangă) Prin l. se ocolește, adesea cu o perifrază neașteptată, expresia simplă, prea categorică dar tocită a ideii, și ajută totodată să se exprime ori modestia și politețea, ori sinceritatea, iar uneori chiar ironia vorbitorului. Astfel e preferabil să i se spună cuiva „*că-i lipsit de curaj*" în loc de „fricos", că „*nu prea e deștept*" în loc de „*prost*" etc. Sin. antenantioză, atenuație, extenuație.[28]

Litota apare ca *„procedeu de realizare a unor acte discursive din clasa actelor expresive (afective sau evaluative), care angajează locutorul în considerarea unei ierarhii de valori, individual sau social stabilită", „litota nu este o <<figură>> şi nici un mecanism discursiv de acelaşi tip cu hiperbola: efectul de exagerare al hiperbolei este, resimțit ca o supraevaluare a denotatului, de sens opus ate nuării; hiperbola se înscrie în acelaşi plan cu structurile atenuative şi nu cu structura litotică (cu dublă negație), în cazul căreia caracterul mai mult sau mai puțin adecvat al evaluării în raport cu denotatul nu joacă nici un rol*"[29]

In concluzie, putem spune că toate figurile de stil constituie baza unor procedee discursive, pentru ca *„figurile de stil şi tropii au fost catalogaţi, de numeroşi retoricieni, ca „accesorii" sau „ornamente" ale discursului"*[30].

Putem folosi **figuri de stil** [31] precum adjectivul posesiv etic, afereză, alegorie, aliterație, aluzie, amfibologie, amplificare, anacolut, anadiploză, anaforă, anastrofă, antanaclază, antifrază, antilogie,antimetabolă, antimetalepsă, antimetateză, antipalagă, antiparastază (katantilepsă), antiptoză, antiteză, antonomază, apocopă, apodioxis, apokinu, aposiopeză, apostrofă, asindet, asonanță, autoimprecație, autorism,; calambur, caracter,

[27] Măgureanu, Anca, Cooperare, politete, rationalitate. Litota ca strategie discursiva, SCL, An.38, Nr.1, 1987, p. 9-14, BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY 9
[28] sursa: DFS (1995) adăugată de Ladislau Strifler
[29] Idem, Măgureanu
[30] Iacob,D.L, *Teză de doctorat- Valenţe discursive ale figurilor de stil şi ale tropilor-rezumat*, Cluj-Napoca, 2010
[31] https://figuridestil.ro/litota/

catahreză, charientism, chiasm, climax, cominație, comparație, comunicație, concatenație, conglobație, conjuncție, conversiune, cronografie, dativul etic, definiție poetică, demonstrație, descripție, diaforă, diasirm, diereză, dislocare, elipsă, emfază, enalagă, entimemă, enumerație, epanadiploză, epanalepsă, epanortoză, epifonem, epiforă, epifrază, epimonă, epitet, epitropă, epizeuxă (epizeuxis), eufemism, exclamație, fabulă, hendiadă, heteroză, hifen, hipalagă, hiperbat, hiperbolă, hipotipoză (ipotipoză), imprecație, incitare, interogație retorică, invectivă, inversiune, invocație retorică, ipoteză, ipotipoză (hipotipoză) , ironie, katantilepsă (antiparastază), litotă, maligmată, maximă, metaforă, metonimie, mimeză, ocupație (prolepsă), optație, oximoron, parabolă, paradiastolă, paradox, paragogă, paralelism, paralelă, parhyponoian, parigmenon, paronomază, perifrază, personificare, pildă, pleonasm, poliptotă, poliptoton, polisindet, predicat psihologic, preteriție, prolepsă (ocupație), prosopografie, proverb, repetiție, reticență, rimă, rimă interioară, sarcasm, sentință, simbol, simplocă, sinafie, sincopă, sinecdocă, sinereză, subiect psihologic, superlativ stilistic, suspensie, tautologie, tmeza, topografie.

Anafora retorică evidenţiază ideile pe care le comunică, contribuind la receptarea optimală[32].

Tropii sunt acte de vorbire indirecte ce contribuie la construcţia sensului, fiind în măsură să asigure coerenţa discursului.

Metafora performează, într-un asemenea context, valenţe discursive, datorită capacităţii ei de a genera continuitatea discursivă, având aşadar ,,forţa'' de a chema şi lega actele de discurs (de exemplu, organizarea discursului prin intermediul cauzalei şi a densităţii metaforice în sonetele voiculesciene)[33].

Iacob concluziona că *„figurile şi tropii pot fi incluse în acele instrumente ale discursului care asigură coerenţa şi coeziunea discursului, mai mult, îl instituie ca entitate pragmatică*[34].

Legile discursului, regăsite sub numele de *„postulatele convenţionale*" descrise de Oswald Ducrot (1996), sunt: legea sincerității, legea interesului, legea informației, legea exhaustivității si legea litotei. Legea sincerității are trei cerinţe: a spune numai ceea ce este adevărat, a preveni auditoriul în caz contrar şi a nu vorbi în absenţa competenţei în acel domeniu. Legea interesului solicită a nu vorbi celuilalt decât despre ceea ce îl interesează. Legea informaţiei presupune a nu da cuiva informaţii pe care le are, legea exhaustivităţii are cerinţa de a indica extensia exactă a faptelor prezentate, nici maimult , nici mai puţin iar legea litotei -a spune mai puţin decât ştii, din modestie, artificiu sau consideraţie, fără intenţia de a înşela interlocutorul.

Câștigarea încrederii este esențială, fiind generată, conform lui Green de cinci principii esențiale: competență, credibilitate, sinceritate, echitate și generozitate materializate prin indeplinirea sarcinii la cre ne-am angajat, să ne respectăm promisiunile, sa acționăm cu transparență și când dăm ceva, să dovedim că ne luăm un angajament.[35]

[32] Idem Iacob,D, pg 13
[33] Idem Iacob, D, pg 16
[34] Idem iacob D, pg 17
[35] Green, Comunicarea eficientă în relațiile publice: crearea mesajelor și relațiile,trad. De Iulia Iordache, Iași: Polirom, 2009, p 65

Bibliografie

1. Albulescu, Suport de curs, P*rocedee discursive didactice*, p.8 accesat de pe https://dokumen.tips/documents/curs-pdd-albulescu.html
2. Angenot,M., *Pour une theorie du discours social*, în „Litterature",1988, p.88, apud. Daniela Rovența-Frumușani, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, Tritonic, 2012, p. 31
3. Boldea Iulian, *Note de curs Limba și comunicare*, UMFST Tg.Mureș, Facultatea de științe și litere din Târgu Mureș, 2021
4. DEX, 2009
5. Dicţionar de analiză a discursului, 2002. Paris, Ed. Seuil.
6. Ducrot, o., *Le Structuralisme En Linguistique*
7. Dumistrăcel,S., *Discursul repetat în textul jurnalistic*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza‖, Iași, 2006, p. 53-54.
8. Graur, Evelina, *Tehnici de comunicare*, Cluj-Napoca, Editura Mediamira, 2001
9. Green, *Comunicarea eficientă în relațiile publice: crearea mesajelor și relațiile,*trad. De Iulia Iordache, Iași: Polirom, 2009
10. Iacob, D.L, *Teză de doctorat- Valenţe discursive ale figurilor de stil şi ale tropilor-rezumat*, Cluj-Napoca, 2010
11. Măgureanu, Anca, *Cooperare, politete, rationalitate. Litota ca strategie discursiva*, SCL, An.38, Nr.1, 1987, p. 9-14, BCU IASI / Central University Library 9
12. Maingueneau, D., *Analiza textelor de comunicare* - Editura: Institutul European, 2007
13. Ohrimenco (Boțan) Aliona Teza de doctorat: *Formarea profesională inițială a studenţilor pedagogi pentru discursul didactic*, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă" CHIȘINĂU, 2018
14. Prutianu, Ștefan, *Tratat de comunicare și negociere în afaceri*, Polirom, Iaşi, 2008, p 365
15. Rovența-Frumușani, L., *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, Tritonic, 2012, p.37.
16. Roșca,L., *Producția textului jurnalistic*, Polirom, Iași, 2004, p. 21 apud Soare, N. *Aspecte ale ironiei în discursul publicistic românesc actual,* UAIC, Facultatea de Litere, Școala Doctorală de Studii Filologice, Iași, 2012, pp. 27-32.
17. Soulages, Jean Claude, *Les mises en scène visuelles de l'information*, Paris, INA, Nathan, 1999, apud. Daniela Rovența-Frumușani, Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze, București, Tritonic, 2012, p.134.
18. Studii media, studii de gen, studii despre femei/ studii feministe.

Surse internet:
Argumentarea, accesare la data de 22/02.2021 de pe https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/09/17/argumentarea/
Exordiul, accesat de pe https://www.dictionarroman.ro/?c=exordiul
Etapele discursului in sustinerea unui caz, accesat in data de 20.02.2021 de pe https://gr8debaters.wordpress.com/etapele-discursului-in-sustinerea-unui-caz/

ADVERTISING DISCOURSE AND COVID-19

Assoc. Prof. Ph.D. Habil. Carmen Neamţu, „Aurel Vlaicu" State University from Arad

According to the latest estimates, investments in the media have decreased all over the world because of Coronavirus. The largest decreases in Romanian advertising investment were recorded between March, April and May 2020, according to a Zenith Advertising Expenditure Forecasts study. Estimates show that in Romania, advertising revenues for the whole year will decrease by 6.2%, accumulating 462 million euros. Another estimate, made by the Initiative in the Media Fact Book report, shows that the advertising market will rise, after the pandemic, to just 400 million euros, 100 million below the original estimates. Increased digital media consumption and online shopping has led to the transfer of budgets from traditional to digital media. In view of the new developments in the advertising market, copywriters are looking for new solutions, recipes, to target the consumer. Short and clear seems to be the new recipe in the publicity of recent years, when our attention has been captured from all sides.

In Romania, TV remains the chanel that attracts the bulk of the investments - 66% .. Investments in TV are expected to fall by 3% by the end of the year. Furthermore, radio listening habits have undergone changes during the state of emergency. There was a slight decrease in the listening time of offline radio during restrictions, but an increase in the consumption of online radio. Estimates show that the level of advertising investment will fall by around 20% by the end of the year2020, with radio managing to maintain its market share of 4%. The study reveals that television and radio will see increases of 2% and 1% in 2021, while print media will experience an obvious decline.

Key words: print media in an obvious decline, online, offline ads

Publicitatea după Covid: digitalul, stimulat de distanţare

În lucrarea de acum voi prezenta sintetic o clasificare a reclamelor, detaliind caracteristicile, avantajele, dar şi dezavantajele fiecărui tip în parte. Din raţiuni de spaţiu, mă voi opri la două suporturi media propice pentru distribuția mesajelor comerciale, radioul și televiziunea. Având în vedere noile evoluţii în piaţa de publictate, creativii români şi nu numai caută soluţii noi, reţete, pentru a ţinti publicul consumator. **Scurt și clar** aceasta este rețeta în publicitatea ultimilor ani.

În Romania, TV-ul rămâne media care atrage cea mai mare parte a investițiilor - 66% din totalul lor. Se estimează că până la sfarșitul anului investițiile în TV vor înregistra o scădere de

3%. Mai mult, obiceurile de ascultare a radioului au suferit modificări pe perioada stării de urgență. S-a remarcat o ușoară scădere a timpului de ascultare a radiolui offline, în timpul restricțiilor, dar o creștere a consumului de radio online. Estimările arată că nivelul investițiilor din publicitate va scădea cu aproximativ 20% până la sfârșitul anului, radioul reușind să-și mențină cota de piață de 4%. Studiul relevă că televiziunea și radio-ul vor înregistra creșteri de 2% și 1%, în 2021, în timp ce presa scrisă va cunosşte un declin evident. (cf. Media Fact Book)

În ultimii ani, de la Revoluţie încoace, publicitatea ne-a invadat casele zi de zi. Fiecare ziar, revistă sau post de radio sau televiziune ne-a învăţat că economia de piaţă la care aspirăm nu poate funcţiona fără reclamă, iar frecvenţa întâlnirilor noastre cu imaginea şi textul publicitar ne-a convins că ne aflăm în faţa unei componente importante a culturii de masă. Partizanii publicităţii văd în ea un factor ce sporeşte integrarea indivizilor în comunitate, propunându-le moduri noi de viaţă şi înlesnindu-le alegerea rolurilor sociale potrivite. Pe de altă parte însă, imaginea publicitară ar produce frustrări şi resentimente printre cei incapabili de a-şi procura produsele popularizate. Dincolo de argumentele pro publicitate, dar şi de cele care o condamnă, un lucru rămâne cert: mesajul publicitar devine o formă de comunicare specială, realizată nu la întâmplare, ci după criterii precise.

Tipologia reclamelor e variată datorită criteriilor multiple de clasificare. Astfel, în funcţie de produsul sau serviciul promovat, distingem: *reclame primare,* cum ar fi cele pentru produse sau servicii generice, fără marcă (mere, apă oxigenată, ace de siguranţă etc.) şi *reclame secundare*, pentru produse sau servicii de marcă (creme, farduri, ciorapi, bere, vopsea de păr etc.). După efectele pe care le produc asupra cumpărătorilor, reclamele sunt *cu acţiune directă asupra receptorilor* (vezi reclama directă prin poştă, cu număr de telefon şi/sau talon de comandă pentru răspuns imediat) şi *cu acţiune indirectă,* adică cu un rezultat ce se evaluează în timp (vezi reclama cu mesaj ecologic). După sponsorul reclamei, distingem: *reclame comerciale,* folosite de oamenii de afaceri în scopul de a obţine profit şi *reclame non-comerciale sau non-profit*, concepute ca anunţuri în serviciul public, cu caracter informativ-educativ şi cu scopul de a stimula atitudini de responsabilitate civică sau participarea la acţiuni în interesul comunităţii. În cartea[528] mea prezint pe larg acest subiect, azi mă voi opri asupra departajării în fucţie de suportul material al mesajului publicitar. Astfel, reclamele pot fi: *reclame tipărite* (afişe, pliante, cataloage de produse, reclame de ziar, de revistă, de carte), *reclame imprimate pe diverse obiecte utile* (îmbrăcăminte, obiecte de birou, mijloace de transport), *reclame luminoase, reclame audio-vizuale, reclame înscrise pe panouri stradale* şi *reclame realizate pe suporturi neconvenţionale* (pe baloane dirijabile, scrise cu fum colorat în aer etc.).

Reclama în radio

Radioul, spre deosebire de presa scrisă, are un suport efemer: unda sonoră. În acest caz, reclamele transmise se reţin mai greu, memoria vizuală fiind mai exersată. Semnalele audio se

[528] Carmen Neamţu, *Reclame pe limbă. Publicitate şi ubicuitate,* Ed.Mirador, 2012.

succed fără posibilitatea receptorului de a reveni asupra lor. Din aceste cauze, reclamele sonore sunt mai concentrate decât cele scrise. Cu toate că informaţiile nu pot fi prezentate *in extenso*, se preferă radioul ca mijloc de distribuire a reclamelor datorită flexibilităţii în programarea orară şi a posibilităţii de transmitere a unor mesaje promoţionale urgente. Dar cel mai mare avantaj, în cazul reclamei radio, o constituie posibilitatea de receptare fără efort şi în paralel cu desfăşurarea altor activităţi, mai ales a celor de rutină (servirea mesei, condusul maşinii, treburi gospodăreşti). Acest avantaj poate fi văzut şi ca un dezavantaj, dacă luăm în considerare atenţia dispersată a receptorilor ce scade şansele de memorare ale mesajului, afectând chiar şi înţelegerea corectă a lui.

Reclama de radio se adresează în primul rând auzului, neignorând, totuşi, implicarea imaginaţiei receptorilor în decodarea mesajului. De aceea, se preferă reclame care să stimuleze imaginaţia ascultătorilor – posibili clienţi – textul reclamei însoţindu-se cu sunete ambientale, sugestive, care să-l transpună pe ascultător în universul produsului. Spaţiile albe din reclama de ziar sau revistă, incluse în text pentru a evidenţia produsul căruia i se face reclamă, sunt înlocuite în radio cu o *pauză de radio,* o lipsă totală de sunet înainte de difuzarea mesajului publicitar. Acest artificiu e sesizat imediat de ascultător, stârnindu-i curiozitatea, interesul pentru ce va urma.[529] Alţi producători de reclamă preferă un „gingle*"* – o melodie care să anunţe reclama unui produs, mesajul urmând a se concentra doar asupra unei calităţi a produsului sau serviciului, prin folosirea de fraze scurte, clare, fără a se face abuz de cifre.

Michael H. Haas, Uwe Frigge şi Gert Zimmer[530] dau câteva definiţii succinte pentru trei tipuri de materiale radio. Din raţiuni didactice, le voi prezenta sintetic în tabelul de mai jos:

Publicitatea= „informaţii plătite referitoare la diferite produse, cu scopul de a-i stimula pe consumatori să cumpere“.	*AIP*= „spoturi cu utilitate publică ca tratează teme sociale cu intenţia de a le populariza“.	*Promo (PP)*= „spoturi în interes propriu, având ca scop să atragă atenţia ascultătorilor asupra unor acţiuni, avantaje etc., oferite de postul de radio“.

Reclama în televiziune

[529] Marea provocare a creatorilor de publicitate va consta în măiestria de a-şi păstra consumatorul „suficient de curios“ pentru a-l face să aleagă în favoarea unui produs căruia i se face reclamă, este de părere Kamen Kamenov, în *Advertising in Bulgaria – On the Edge of Optimism. From the Typewriter to the Net,* „The Global Network“, Nr.13, 2000, p.66.

[530] *Radio management. Manualul jurnalistului de radio***,** Iaşi, Ed. Polirom, 2001, p.76.

Conform statisticilor, reţinem doar 20% din ce auzim, 3o% din ce vedem şi 50% din ce auzim şi vedem în acelaşi timp[531]. În aceste condiţii, reclama TV e considerată cel mai eficient tip de mesaj publicitar, deoarece tot mai mulţi receptori preferă să-şi petreacă timpul liber în faţa televizorului. Reclama TV e ideală pentru producătorii şi distribuitorii de bunuri de larg consum, a căror clientelă e mai puţin individualizată. Problema cu care se confruntă reclamele TV este credibilitatea, telespectatorii interpretând reclamele ca pe niște structuri regizate, departe de realitate, care ne mint frumos.

Într-un seminar de creaţie publicitară, la Catedra de Jurnalistică a Universităţii daneze din Århus, profesorul ne spunea să pornim întotdeauna de la premisa că publicul e inteligent, are gust şi imaginaţie. „Ţineţi minte afirmaţia lui David Ogilvy, un creator temut de reclame, tocmai prin mesajul lor percutant în rândul publicului: *«Consumatorul nu este tâmpit, el este nevasta dumneavoastră».* Formula de redactare urmează tipicul mesajului publicitar consacrat: „*Spuneţi întâi ce aveţi de gând să spuneţi. Pe urmă spuneţi ce aveţi de spus şi apoi spuneţi ce aţi spus"*. Şi în cazul publicităţii TV, standardele discursului se menţin neschimbate: apelul la emoţional, informaţie oferită concis, clar, evitând aglomerările din discurs cu cifre sau alte elemente în plus, care să îngreuneze receptatea uşoară a mesajului.

Elementul care atrage receptorii e, în acest tip de reclamă, elementul vizual[532]: imaginea ce trebuie să provoace, să fie îndrăzneaţă, cuceritoare şi în acord cu textul reclamei. Maria Moldoveanu şi Dorina Miron vorbesc de „coordonarea elementelor vizuale cu cele auditive"[533] în redactarea reclamei, menţionând că Testul SRI Gallup pentru evaluarea spoturilor publicitare TV pe reţelele naţionale recomandă verificarea a patru componente-cheie ale reclamei: *elementul de grabber* – cel ce atrage atenţia receptorilor, *comunicabilitatea* (capacitatea de transmitere clară şi precisă a mesajului), *reacţia receptorilor la reclamă* ca expresie a credibilităţii mesajului şi *capacitatea reclamei de a genera asociaţii stimulative în mintea receptorilor şi de a produce o experienţă emoţională agreabilă.*

Un post TV difuzează publicitate sub următoarele forme:

- *anunţul publicitar* (text video-sincron, uneori însoţit de text subtitrat sau de imagine statică; text din *off,* adică citit din studio, pe imagine statică şi text scris supraimpresionat, conţinând cifre, adrese, denumiri, numere de telefon sau fax etc.)
- *spotul (clipul) publicitar,* modalitate care cunoaşte o multitudine de forme ce se întind pe spaţii de emisie de la 10 secunde la 30-40 de secunde. Clipurile publicitare se difuzează fie în *calupuri publicitare* (cu o durată de 2-6 minute şi cuprinzând numai mesaje publicitare), fie *încorporate în alte tipuri de mesaje*, ştiri, emisiuni de divertisment etc. Publicitatea inserată poate fi plasată lângă genericele de început şi sfârşit ale filmelor (în argoul

[531] Carmen Neamţu, *Limbajul publicitar*, Ed. Mirador, 2002.

[532] „M*ulţi cititori de reclame*, opinează Courtland L. Bovee şi William F. Arens, în *Contemporary Advertising*, 2nd edition, Illinois, Irwin Homewood, 1986, p.293, *sunt atraşi prima dată de imagini, citesc titlul şi apoi restul textului. Dacă unul din aceste trei componente eşuează, efectul reclamei e în scădere considerabilă".*

[533] Maria Moldoveanu, Dorina Miron, *Psihologia reclamei. Publicitatea în afaceri, București, Ed. Libra, 1995*, p.82.

jurnaliştilor TV, publicitatea de acest fel e plasată în *coperţile mesajului artistic*[534]*)* sau în interiorul filmului, prin întreruperea acţiunii.

- *reportajul publicitar,* emisiune publicistică promoţională pentru un produs, o frmă, o categorie de produse etc. Postul e obligat să menţioneze caracterul publicitar al reportajului, aşa cum presa scrisă nu publică astfel de materiale decât marcându-le cu litera *P* încercuită (**P** , iniţiala cuvântului *publicitate*).
- *emisiunea sponsorizată,* care face parte din programul postului TV, deci nu reprezintă comandă publicitară, dar ale cărei costuri sunt preluate, total sau parţial, de un agent economic în schimbul anunţării sponsorului (eventual cu minime detalii promoţionale prin text subtitrat, incluzând adresa, sigla, numărul de telefon şi fax). Sponsorul poate solicita (în schimbul unor facilităţi financiare) şi apariţia siglei proprii, inserate în imaginea emisiunii, pe parcursul desfăşurării ei.

De-a lungul anilor se constată o evoluţie a concepţiei spotului publicitar. Această evoluţie se caracterizează prin „înclinaţia de a detaşa conţinutul mesajului de produsul în sine. Se consideră de atunci că ceea ce este determinant pentru succesul comercial al unui produs, este puterea de evocare, forţa de sugestie a imaginilor care îi sunt asociate. Aceasta reprezintă «plus-valoarea sa imaginară» (…) Publicitatea se sprijină de acum încolo, în mod sistematic, pe cercetări creative şi pe studii ce vizează să-şi ţintească din ce în ce mai bine discursul (...) Odată cu înmulţirea spoturilor şi a ecranelor publicitare (…) mesajele publicitare sunt mai scurte, net mai puţin sofisticate, mai sumar argumentative. Acest nou tip de spot rămâne centrat pe produs. El îi laudă calităţile tehnice. Nu imaginarul consumatorului este solicitat, ci preocupările sale practice, fără a face recurs, ca mai înainte, la implicit, la sugestie“.[535]

Publicitatea și criza Covid

Conform ultimelor estimări Zenith România, investițiile în media au scăzut peste tot în lume, din cauza Coronavirusului. Cele mai mari scăderi ale investițiilor în publicitate au fost înregistrate în perioada martie, aprilie și mai 2020, potrivit unui studiu Zenith Advertising Expenditure Forecasts.[536] Estimările arată că în România, veniturile din publicitate la nivelul întregului an vor scădea cu 6.2%, cumulând 462 de milioane de euro. O altă estimare, făcută de Initiative în raportul Media Fact Book, arată că piața de publicitate se va ridica, după pandemie, la doar 400 de milioane de euro, cu 100 de milioane sub estimările inițiale.

[534] Ion Bucheru, op. cit., p.338.
[535] Guy Lochard, Henri Boyer, *Comunicarea mediatică*, Iaşi, Ed.Institutul european, 1998, pp.44-45.
[536] Raul Bumbu, www.paginademedia.ro/2020/08/studiu-zenith-publicitate-covid/ accesat la 19 august 2020.

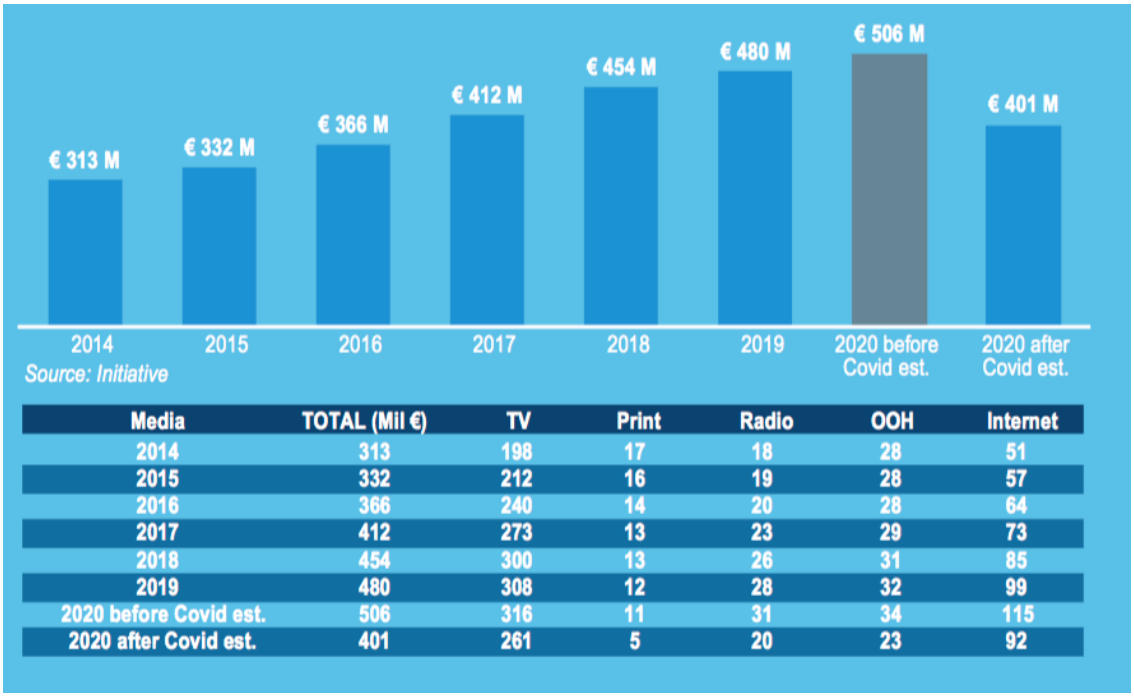

Media	TOTAL (Mil €)	TV	Print	Radio	OOH	Internet
2014	313	198	17	18	28	51
2015	332	212	16	19	28	57
2016	366	240	14	20	28	64
2017	412	273	13	23	29	73
2018	454	300	13	26	31	85
2019	480	308	12	28	32	99
2020 before Covid est.	506	316	11	31	34	115
2020 after Covid est.	401	261	5	20	23	92

Piața de publicitate în ultimii ani, pe medii, sursa: Media Fact Book, Initiative 2020

Piața de publicitate din România se va redresa ușor în ultimul trimestru al anului 2020, mai spun cei de la Zenith. La nivel global, investițiile în publicitate vor scădea cu 9,1% în 2020. Comparativ, scăderea din timpul recesiunii din 2009 a fost de 9,5%. Tot la nivel global, previziunile Zenith arată o revenire cu 5,8% a investițiilor în publicitate în 2021, datorită reprogramării Jocurilor Olimpice și Euro 2020. Comportamentul consumatorilor schimbă și piața, ne spune studiul. Creșterea consumului de digital media și a cumpărăturilor online a determinat transferul bugetelor de la media tradițională la cea digitală. În lume, Zenith estimează că publicitatea digitală va reprezenta 51% din cheltuielile din publicitate din acest an, în creștere față de cota de 49,5% previzionată în decembrie. O tendință interesantă citim în urma studiului: platformele de învățare online, cele de eSports, dar și cele pentru conținut video și cele de socializare, folosite în general de tineri, au câștigat în această perioadă și consumatori din segmentele mai mature. Investițiile în mediul digital sunt cel mai puțin afectate de pandemie, înregistrând o stagnare vs. 2019, conform estimărilor Zenith România. Platformele globale cumulează cea mai mare parte a investițiilor din publicitate, aproximativ 70%, în pofida creșterii traficului pe site-urile românești.

Care e situaţia în televiziune și radio?

Citim în continuare din studiu: În Romania, TV-ul rămâne media care atrage cea mai mare parte a investițiilor - 66% din totalul lor. Se estimează că până la sfarșitul anului investițiile în TV vor înregistra o scădere de 3%. Mai mult, obiceurile de ascultare a radioului au suferit modificări pe perioada stării de urgență. S-a remarcat o ușoară scădere a timpului de ascultare a radiolui offline, în timpul restricțiilor, dar o creștere a consumului de radio online. Estimările arată că nivelul investițiilor din publicitate va scădea cu aproximativ 20% până la sfârșitul anului, radioul reușind să-și mențină cota de piață de 4%. Studiul relevă că televiziunea și radio-

ul vor înregistra creşteri de 2% şi 1%, în 2021, în timp ce presa scrisă va cunosşte un declin evident. Presa scrisă şi publicitatea stradală au fost mediile cel mai serios afectate pe perioada stării de urgență, spun autorii studiului, de aceea vor avea de suferit și în ceea ce privește bugetele de media. Pentru România, Zenith preconizează o scădere de 25% pentru Outdoor și de 30% pentru presa scrisă.

Având în vedere noile evoluţii în piaţa de publictate, creativii români şi nu numai caută soluţii noi, reţete proaspete, pentru a ţinti publicul consumator. **Scurt și clar** e rețeta din publicitatea ultimilor ani, când atenția ne-a fost captată dinspre diverse medii. Întrebându-se cărui public este mai bine să te adresezi (celui care percutează la reclame scurte sau celui care urmărește o reclamă până la capăt?), un oficial Facebook a răspuns pentru portalul Paginademedia.ro.[537] Adam Nowakowski (Creative Agency Partner CEE la Facebook) este convins că „**fiecare canal media își are propriile reguli.** Ele sunt strâns legate modul în care funcționează acel canal media și, mai precis, de felul în care este folosit. Sigur că „**poți să dictezi numere de telefon în reclamele de la radio, dar șoferii nu le vor nota", e convins Nowakowski.** „Reclamele TV pot să ofere informații despre beneficii, caracteristici și promoții curente, dar numai un junior brand manager și le va aminti pe toate. **Un afiș nu ar trebui să conțină mai mult de opt cuvinte. Media expunerii** la reclame este de **6,9 secunde pe TV, 2,2 secunde în presă și 1,7 secunde** în cazul panourilor publicitare, revistelor și social media. **Nu sunt durate lungi și de aceea trebuie explicat de ce sunt de ajuns**".(…) „**Se vorbește mult despre criza de atenție: că avem din ce în ce mai puțină atenție**, că această atenție este mai greu de acaparat ori că este distorsionată de creșterea zgomotului din comunicare. **Este posibil ca, în realitate, lucrurile să stea ușor diferit. Publicitatea nu s-a bucurat niciodată de mai multă atenție ca acum** (...) Există un număr de factori care conduc performanța reclamelor optimizate de pe platformele mobile. În primul rând, **utilizatorii acestor platforme sunt acolo pentru a explora.** Nu caută nimic specific, dar sunt deschiși către o gamă largă de subiecte și experiențe. În al doilea rând, **reclamele nu sunt invazive, nu interferează cu consumul altui conținut, ci sunt pur și simplu o altă piesă de conținut.** Când utilizatorii le vizualizează, fiecare obiect, inclusiv publicitatea, este subiectul unei evaluări conștiente în privința atractivității. **O parte majoră a valorii publicitare este realizată atunci când utilizatorul decide să plece sau să rămână**", menționează oficialul Facebook.

„Pentru ca reclamele să își atingă obiectivele, este de părere oficialul Facebook, ele ar trebui create pentru canalul media dat și cu nevoile audienței vizate în minte. Asta este evident. Totuși **nu oricine știe că atunci când creează reclame pentru platformele mobile este important să se cunoască comportamentul pentru care ele vor fi optimizate**", spune el. Adam Nowakowski menționează că planificarea unei campanii pentru platformele mobile

[537] Raul Bumbu, https://www.paginademedia.ro/2020/08/campanii-explicatii-sef-facebook/, 18 august 2020. Mihai Gongu a intrat în publicitate la începutul anilor 2000. A câștigat un concurs în 2002 la Marcă înregistrată (emisiunea lui Andi Moisescu pe ProTv) și așa a ajuns să lucreze la Leo Burnett. După trei ani, a trecut la Graffiti, timp de șapte ani, unde a fost, pe rând, Senior Copywriter, Deputive Creative Director și Director de creație. Cu un mic intermezzo de un an, când a condus departamentul de creație al agenției BBDO din Berlin. Aproape cinci ani, între 2013 și 2017, a fost Director de creație la GMP Advertising, după care a urmat cariera internațională: Creative Director - ***Jung von Matt***, Berlin (2017-2018); Executive Creative Director - ***Tommorrow***, Shanghai, China - 2018-2019; Executive Creative Director Europa de Sud-Est (11 țări) - ***Cheil Worldwide***.

depinde de „două runde importante": „Planificatorul media definește grupul vizat de două ori. În prima rundă, **planificatorul determină caracteristicile demografice și psihografice ale audienței**. Bărbați, din orașe mari, cărora le plac cizmele de cauciuc. Aceasta este informația pe care agenția creativă o primește. **Apoi, planificatorul media cade de acord cu clientul în privința obiectivului de optimizare a campaniei.** Acesta este, de fapt, punctul în care un filtru suplimentar este aplicat peste grupul vizat, selectând audiența în funcție de comportamentul acesteia pe platformă", notează acesta. Astfel, **există cei care urmăresc reclamele un timp foarte scurt** (cel mai numeros grup, acest lucru făcându-i cei mai accesibili din punct de vedere al costului pentru o mie de afișări). La extrema opusă, **sunt oamenii care urmăresc reclamele până la sfârșit** (cel mai rar grup, ceea ce-i face o audiență relativ scumpă). **Al treilea grup se află undeva la mijloc**, între celelalte două grupuri anterioare (și nu îi vom lua în considerare deocamdată). **Dacă planificatorul media setează 'acoperirea' ca obiectiv al optimizării, campania va atinge doar oamenii care urmăresc reclamele pentru cea mai scurtă perioadă de timp**, ceea ce înseamnă că reclamele au nevoie să fie sub formă de afiș, să acționeze repede și dintr-o privire**. Dacă acea campanie este optimizată pentru a fi vizualizată până la sfârșit, reclamele au nevoie de o relatare mai elaborată** pentru că ele vor fi prezentate unor oameni cărora le plac și cizmele de cauciuc, dar și să urmărească reclame.

Într-un interviu cu Petrișor Obae, pentru pagina de media.ro, publicitarul Mihai Gongu, șeful creativilor de la agenția Cheil Centrade, este convins că în reclamele de acum „clienții vor să fie mai safe, nu mai este loc de umor, iar calupul era mai interesant acum 20 de ani". [538]

> „Mi se pare că atunci (în anii 2000, n.n.) cei care erau în industrie, erau mai pasionați pentru job-ul ăsta. Tot timpul te uitai la ce mai făceau și alte agenții, erai invidios, dar era o invidie constructivă. Concurența era încinsă atunci, în anii 2000, cam până la criza din 2009, să zicem. Cred că atunci calupul era mai interesant decât acum", spune creativul, care a intrat în publicitate acum aproape 20 de ani, la Leo Burnett, după ce a câștigat un concurs la emisiunea lui Andi Moisescu. Între timp, a condus echipe de creație în România și în afară, la agenții ca Graffiti, GMP și Cheil.

Situația este alta acum, iar pandemia a accentuat-o și mai mult. „Clienții vor să fie și mai «safe». Pe unele proiecte nu mai este loc de umor sau de a avea un unghi mai «crazy». Totul trebuie să fie cât mai corect și estetic (…) Într-un moment în care toți au același discurs corect, cuminte, nu te mai vezi deloc. Trebuie să fii mai îndrăzneț reclamele trebuie să fie puțin ieșite din context pentru a avea vizibilitate. (…) Digitalul a crescut foarte mult, acolo vedem multe lucruri faine. Sunt în general un tip optimist, cred că lucrurile bune de acum încolo vor veni ".

Liviu David, autorul cărții **„**Pauza de publicitate – Cum să gândești campanii pentru o lume care nu le iubește**"** vorbește despre secretele succesului garantat pentru a atrage publicul în orice situație, nu doar în cea de pandemie. [539]

„Pentru a atrage publicul, publicitarii apelează la animale, bebeluși, vedete sau sex. Acestea sunt ingredientele succesului garantat în reclame. Orice profesor de publicitate îți va spune asta cu un aer doct, gâtuit de importanța

[538] https://www.paginademedia.ro/2020/08/interviu-mihai-gongu-reclame/13.08.2020.

[539] https://www.paginademedia.ro/2020/10/liviu-david-pauza-de-publicitate-cum-sa-gandesti-campanii-pentru-o-lume-care-nu-le-iubeste-26.10.2020.

momentului. Dacă pui în reclamă animăluţe, copii, femei dezbrăcate sau vedete, SIGUR vei avea succes. (…) E adevărat, aceste bombe cu lipici sunt irezistibile. Enervant de irezistibile. Dar acum ce să facem, să punem animale, copii, sex sau vedete în TOATE reclamele? Chiar unde nu se potrivesc, de dragul succesului? Din fericire, publicitarii cu experienţă nu aruncă animalele şi copiii în campanii fără discernământ. Nu ai cum să «apelezi» la bebeluşi dacă n-au nicio relevanţă pentru brandul tău. Nu am auzit pe nimeni spunând: «Avem o platformă petrolieră. Pentru succesul garantat la public al campaniei noastre de imagine, vom apela la pisicuţe». (…) Creativii nu iubesc prea tare nici bebeluşii, nici pisicuţele în campaniile lor. Motivul e un fel de invidie. Animăluţele şi copiii le acaparează scena. Pentru «mânca-l-ar mama de bebe drăgălaş», scenariul lor scris cu sudoarea nopţii nu va fi decât un scutec de unică folosinţă. (…) Sexul e un alt magnet de ochi. O femeie îmbrăcată sumar sau o scenă senzuală vor întoarce sigur capete. Şi nu doar capete de bărbaţi. Se spune că «sexul vinde». Din experienţă, cam toate scenariile legate de sex pe care le-am făcut au prins şi nu au fost voci pudibonde împotrivă. Antrenat de miile de bancuri în temă, poporul român are un sănătos simţ al umorului când vine vorba de subiectul ăsta. Trebuie însă grijă la a nu duce povestea spre prost gust, deraiere care va fi sancţionată urgent. Şi evident că nu poţi face sex cu orice brand. Unele o să-ţi dea cu geanta în cap. (…) Umorul e un alt ingredient magic «la care apelează publicitarii». Ca şi la celelalte, contextul trebuie să permită. Umorul nereuşit, plasat nepotrivit sau interpretat nefericit mai mult va strica. Decât să faci glume unde nu trebuie, cum nu trebuie şi când nu trebuie, mai bine rămâi serios. Serios nu înseamnă mai prejos. (…) Iar acum, lume lume, ideea salvatoare pentru orice promovare: asocierea cu o vedetă mare! «Când apar pe scenă / la emisiune / în faţa oamenilor, trebuie să fiu încrezătoare / strălucitoare / frumoasă. De aceea folosesc X. Aşa am părul / zâmbetul / tenul / mersul atât de frumos / strălucitor / elegant!» 1. Vedeta e foarte pe val. Moment în care trebuie să te aştepţi să se asocieze şi cu alte produse. Adevărat, nu concurente, dar suficient de multe încât să te iei cu mâinile de cap. Celebrul personaj pe care l-ai plătit enorm să se identifice cu brandul tău, în exclusivitate pe categorie, prezintă acum răcoritoare, farmacii, maşini şi pătrunjel. Cum te simţi? 2. Vedeta o dă în bară. Cum ar fi, pierde toate meciurile. Sau e decimată de presă pentru cine ştie de declaraţie sau scandal. V-aţi luat la bine şi la rău. Ce faci la mai rău, bagi divorţ? Ideea de a te asocia cu o celebritate nu este rea. Dacă brandul comercial şi brandul personal au aceleaşi valori şi acelaşi public, se vor potrivi mănuşă."

Scriitorul arădean Ioan T. Morar, acum rezident în Franţa, observa pe twitter o reclamă apărută în acest context pandemic, care nu ar fi putut apărea niciodată aşa, dacă nu am fi fost loviţi de pandemia Covid 19. Cu titlul *În lumea restaurantelor franceze, capra vecinului se simte bine*[540] "o uriaşă reţea internaţională de fast-food publică un îndemn la a cumpăra produsele concurenţei (...) Pentru mine, gestul acesta, ideea acestei pagini, spală multe din păcatele publicităţii confirmînd ideea că în perioade de mare disperare, gesturile de solidaritate sînt şi ele pe măsură".

COMANDAŢI DE LA MCDonald

Nu ne-am fi gîndit să vă cerem asta vreodată. Tot aşa cum nu ne-am fi imaginat să vă încurajăm să comandaţi la KFC, Quick, O'Tacos, Domino's Pizza, Subway. Eat Sushi, Pizza del Arte, Hippopotamus, Pitaya, Sushi Shop, Big Fernand, Mamma Primi, Chez Michel, Le Bistrot Basque, Café Kokomo, Yima..şi toţi ceilalţi restauratori independenţi pe care din păcate nu-i putem cita pe toţi. Pe scurt, comandaţi la toţi confraţii noştri din lumea restaurantelor (rapide sau mai puţin rapide)

Nu ne-am fi gîndit că o să vă spunem asta, dar astăzi toţi restauratorii care au mii de angajaţi au nevoie, de asemenea, de sprijinul vostru.

Deci, dacă doriţi să-i ajutaţi, continuaţi să vă desfătaţi acasă gaţie serviciului de livrări, al celui de vînzări pentru acasă sau, de asemenea, al serviciului drive. Cu un Whoper e mai bine, dar dacă e u8n Big Mac, deja nu e rău"

[540] Vezi platforma de ştiri https://www.marginaliaetc.ro/ioan-t-morar-in-lumea-restaurantelor-franceze-capra-vecinului-se-simte-bine, accesat la 1.11.2020.

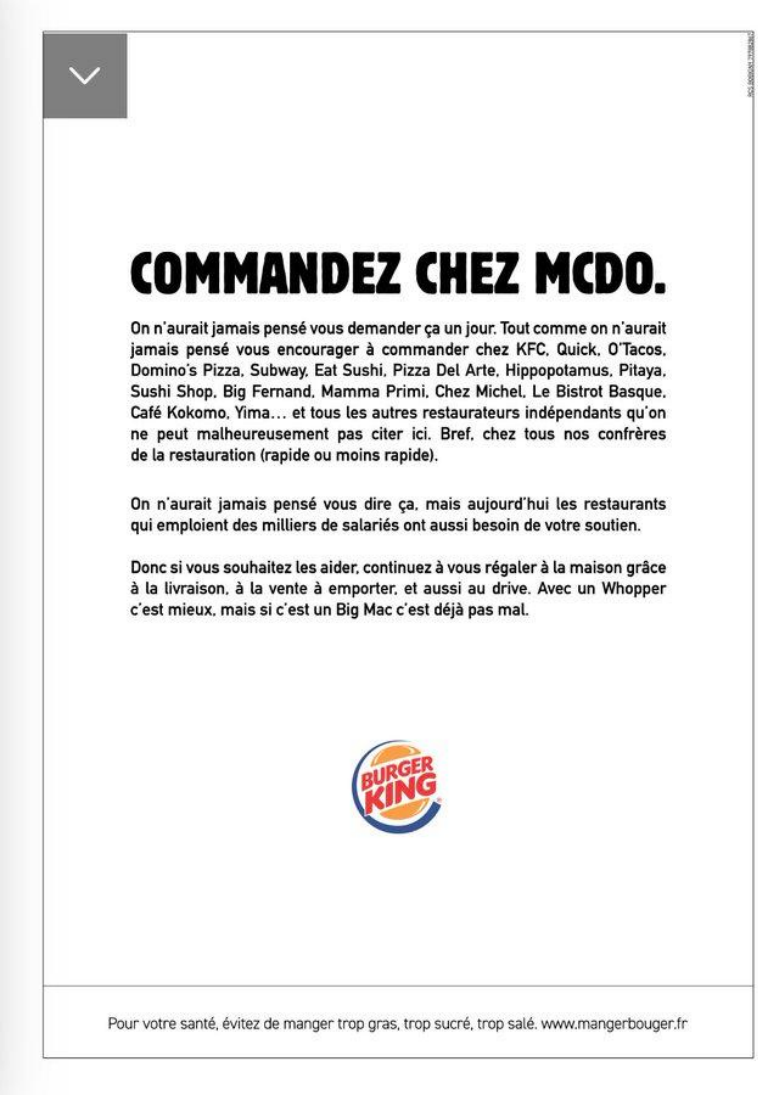

Bibliografie:

Bovee, Courtland L.,. Arens, William F, *Contemporary Advertising*, 2nd edition, Illinois, Irwin Homewood, 1986.
Haas, Michael H., Frigge, Uwe, Zimmer, Gert, *Radio management. Manualul jurnalistului de radio***,** Iaşi, Ed. Polirom, 2001.
Kamenov, Kamen, *Advertising in Bulgaria – On the Edge of Optimism. From the Typewriter to the Net,* „The Global Network", nr.13/2000, p.66.
Lochard, Guy, Boyer, Henri, *Comunicarea mediatică*, Iaşi, Ed. Institutul european, 1998.
Moldoveanu, Maria, Miron, Dorina, *Psihologia reclamei. Publicitatea în afaceri,* București, Ed. Libra, 1995.
Neamţu, Carmen*, Limbajul publicitar,* Arad, Ed.Mirador, 2002.
Neamțu, Carmen, *Reclame pe limbă. Publicitate şi ubicuitate,* Arad, Ed.Mirador, 2012.

Surse web:
Bumbu, Raul, www.paginademedia.ro/2020/08/studiu-zenith-publicitate-covid/19 august 2020.
Bumbu, Raul,https://www.paginademedia.ro/2020/08/interviu-mihai-gongu-reclame/13.08.2020.
David, Liviu, https://www.paginademedia.ro/2020/10/lumea-lui-davide-succes/26.102020.

Morar, Ioan, T. , www.marginaliaetc.ro/ioan-t-morar-in-lumea-restaurantelor-franceze-capra-vecinului-se-simte-bine/1.11.2020.

CONVEYING NUMERICAL DATA IN BUSINESS ENGINEERING PROFESSIONAL COMMUNICATION

Associate Professor Suzana Carmen Cismas PhD

Department of Modern Languages,

University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine, Bucharest, Romania

Abstract

Presenting statistical data in an effective visual way is an important and powerful skill in business communications, whether it is used in reports, presentations or meetings. When dealing with small or large amounts of data, it is always necessary to consider the presentation modality. By choosing an appropriate method, one can demonstrate important features of the data and highlight significant patterns. By using various techniques of tabulation and presentation, raw data will be transformed into meaningful information. Invariably, that meaning has value to decision makers; hence it is not the statistics themselves that matter, but their interpretation. This is why the current article deals with reading numbers for business engineering students, both graduate and undergraduate, and it outlines an academic teaching plan already implemented in daily seminars. The key point is that statistics on their own are not necessarily significant, but they are important as a support for further statements. Thus, statistical data should not be presented for its own sake, but should be used in relation to the points being made in the report or presentation.

Key words: teaching strategy, reading numerals and mathematical terms, business engineering professionals

A number of general principles can be identified for the use and presentation of statistics requiring all statistical information to be set in a context which explains its relevance to the points being made. The amount of detail must be kept to the minimum necessary to support the arguments in the report/presentation. The source of the data must always be stated. In relation to this point, it is important to distinguish between primary & secondary data: the former is where data is collected for the specific purpose under discussion, in which case it will invariably be directly relevant; the latter is where the data which has been collected for some purpose other than that for which it is now being used, in which case it needs to be capitalised on with care, to ensure that it actually provides the meaning given in the report/presentation. Such strategies of presenting data increase the quality of students' learning and their subsequent employability.

Tabulation is a key element of visual or graphical enhancement, as statistical information or as a means of structuring text. The use of tables to summarise information in terms of relationships or under headings will eliminate the need to use full sentences. Information is presented in truncated form and is likely to be more easily absorbed, although it is important to remember that this is a summary device and fuller discussion of the issue raised will probably be necessary elsewhere. The value of numerical data may be increased many times by effective tabulation.

Business communication has clear features distinguishing it from all other discourse types. It is practical, factual, clear and brief, target-oriented and persuasive. Effective communication in business deals with the practical aspect of the information, explaining why, how, when, and further similar queries. It avoids impractical, imaginary, unnecessary or repetitive data to eliminate any waste of time. It conveys important information to the receiver. Economic messages contain facts and figures in place of overall idea. Important dates, places, times, should be clearly mentioned in business communication. The language used should be simple, clear, short and without ambiguity. Sometimes charts, photographs, and diagrams are used to condense or clarify the information. Business communication must have a specific objective and needs to be planned properly so that the objective can be achieved. Economic discourse often plays a persuasive role, convincing employees to perform duties, and customers to buy products or services. The basic ideas mentioned above are related to the message or information in the communication, as schematised below:

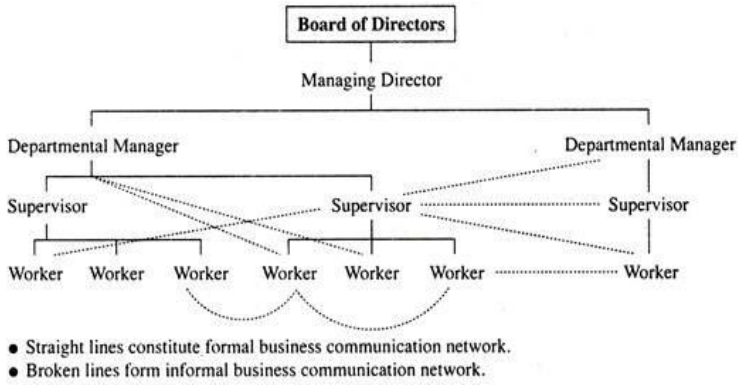

BARRIERS TO COMMUNICATION

Sender–A		Barriers	Receiver–B
	1.	Physical	D
M	2.	Personal	I
E	3.	Language or Semantic	S
S	4.	Superior-Subordinate	T
S		Relationship	O
A	5.	Organisation Structure	R
G	6.	Inadequate Attention	T
E	7.	Premature Evaluation	I
	8.	Emotional Attitude	O
	9.	Resistance to Change	N
	10.	Lack of Mutual Trust	
	11.	Others	

Fig. 1. Formal & Informal communication network and the barriers to overcome,
cf. Seiler, Beall, *Communication: Making connections*, 2000

Here is the **ACADEMIC TEACHING PLAN** for implementing such desiderates in a seminar outline:

1. **Focus and Review:** remind students what was previously learnt and still is pertinent to the current lesson and/or have them think about the words and ideas of this seminar: can you give an example of reading numbers in business engineering everyday situations, and how they are applied?

2. **Objectives:** let the students know what it is they will be doing and learning on that occasion and how best they can apply it to actual situations.

3. **Teacher Input:** lead a discussion on gathering information from graphs and on making new graphs from old ones to update information.

☐ **Guided Practice:** have students try to build graphs from several situations using graph paper.

☐ **Independent Practice:** have students build formulas from several situations, and graph them.

☐ Teams work best for the story-telling activities.

4. **Closure:** bring the class back together for a discussion of the findings. Once the students have been allowed to share what they have found, summarize the results of the lesson.

Here is the mathematical terminology required for professional business engineers:

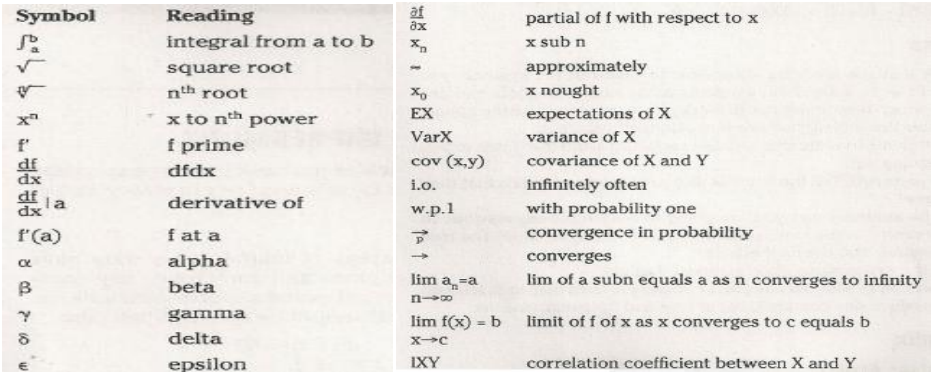

Symbol	Reading
$\int_a^b$	integral from a to b
$\sqrt{\ }$	square root
$\sqrt[n]{\ }$	n^{th} root
x^n	x to n^{th} power
f'	f prime
$\frac{df}{dx}$	dfdx
$\frac{df}{dx}\|a$	derivative of
f'(a)	f at a
α	alpha
β	beta
γ	gamma
δ	delta
ϵ	epsilon

$\frac{\partial f}{\partial x}$	partial of f with respect to x
x_n	x sub n
≈	approximately
x_0	x nought
EX	expectations of X
VarX	variance of X
cov (x,y)	covariance of X and Y
i.o.	infinitely often
w.p.1	with probability one
$\xrightarrow{p}$	convergence in probability
→	converges
$\lim_{n\to\infty} a_n = a$	lim of a subn equals a as n converges to infinity
$\lim_{x\to c} f(x) = b$	limit of f of x as x converges to c equals b
IXY	correlation coefficient between X and Y

Fig. 2. Mathematical terminology for professional business engineering communications, cf. *Marc Defourneaux Do you speak science?* R.S. Means Company, 1980

For students, **LONG NUMBERS** are difficult to read in the foreign language, e.g. 436,709,582,114. It is four hundred thirty-six billion, seven hundred nine million, five hundred eighty-two thousand, and one hundred fourteen. In the UK and the US, commas are used in large numbers for separation into smaller sections. Each has 3 numbers 436/709/582/114. To read them think of them separately. Then say them in order, and when you see a comma, you add another word like thousand or million.

- 436 = four hundred thirty-six
- 709 = seven hundred nine
- 582 = five hundred eighty-two
- 114 – one hundred fourteen

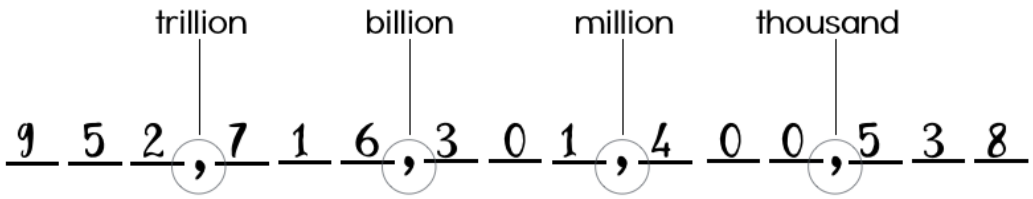

Say each smaller section (3 numbers) and then the word at the comma.

- 952 = nine hundred fifty-two
- 716 = seven hundred sixteen
- 301 = three hundred one
- 400 = four hundred
- 538 = five hundred thirty-eight

Hence, you read 952,716,301,400,538 = nine hundred fifty-two **trillion**, seven hundred sixteen **billion**, three hundred one **million**, four hundred **thousand**, five hundred thirty-eight

When you see a **ZERO** (0) in the hundreds place, say nothing. There are no hundreds to mention. For example, 76 has no hundreds. You do not say, 'zero hundred seventy-six.' You only say, 'seventy-six.' When you see a zero in the tens place, say nothing. There are no tens. When you see a zero in the ones place, say nothing. There are no ones.

Here are some examples:

1,076 = one thousand, seventy-six

403 = four hundred three

820 = eight hundred twenty

820,403 = eight hundred twenty thousand, four hundred three

7,000,000 = seven million

400,000 = four hundred thousand

20,001,040 = twenty million, one thousand, forty

Note the following ways to say numbers:

(cf. Anthony Cosgrove English at Work, Cambridge University Press, 2011):

→ Currencies: $6.50 six dollars fifty £6.15 six pounds fifteen

→ Decimals: a decimal point is a 'dot', not a comma like in some languages: 6.5 six point five

→ 0.25 nought/zero point two five (NEVER point twenty five)

→ Large numbers: a comma can be used to separate thousands from hundreds. Notice the use of 'and' in British English: 6,200 six thousand two hundred (in BrE&AmE); 6,280 six thousand two hundred and eighty (in BrE, but AmE has no 'and' here), 2m two million. (NEVER millions), 25m two point five/two and a half million

→ Use the verbs: to double, to triple, to halve.

→ Use nouns: a rise/growth/improvement; a fall/drop; a peak, a recovery, a half, a doubling. For example: Manufacturing industry orders in January rose by 11. 1% from the same period a year earlier, compared with/to forecasts of an 11.2% rise. (Wall Street Journal website)

Note the following prepositions:

(cf. www.businessweek.com)

→ Sales increased from $5.4m to $5.8m. (start and finish figures).

→ Sales increased by $O.4m. (difference between start and finish figures).

→ There was an increase in sales of $O.4m. (after a noun or noun phrase).

→ There was a 3% increase in sales. (before the thing that is changing).

→ The share of U.S. capital spending devoted to information technology has more than tripled since 1960, from 10% to 35%. Fields such as biotechnology are booming

→ We'll raise/lower/cut/maintain his salary. (with an object)

→ Inflation will rise/fall/grow/go up. (without an object)

→ We'll increase/decrease/improve/recover our market share. (with an object)

AND Our market share will increase/decrease/improve/recover. (without an object)

→ Speed amount lexis: slight/constant/regular modification, quick/rapid/fast change, slow step-by-step alteration; adjective/adverb sharply/sharp, significantly/significant, steadily/steady gradually/gradual: e.g. sales grew steadily = there was a steady growth in sales.

Here follow the **STANDARD UNITS AND ABBREVIATIONS**:

Units based on Système international d'unités (SI) and ISO standards handbook 2, 1979				**Units based on the foot, pound and others; definitions and conversion factors, further abbreviations, examples**
Quantity	*Symbol*	*Name of unit*	*Internat. symbol*	
Time	t	second minute hour day	s min h d	Time: T; year(s): yr(s); day(s): dy(dys); hour(s): hr(s); minute(s): min(s) = ′ second(s): sec(s) = ″; e.g. 4′30″
Length	l	metre nautical mile	m n mile	inch: 1 in = 25.4 mm (abbr.: i, in(s)) foot: 1 ft = 12 in = 0.3048 m e.g. 13′3″ = 13 ft 3 in yard: 1 yd = 3 ft = 36 in = 0.9144 m mile: 1 mile = 5280 ft = 1609.344 m (abbr.: m, mi(s))
Area	A	square metre	m^2	square inch: in^2 (sq in) square foot: ft^2 (sq ft) square yard: yd^2 (sq yd) square mile: $mile^2$ (sq mi) 1 acre = 4840 yd^2

Volume	V	cubic metre
		
		litre
			m^3
			
			l
				cubic inch: in^3(cu.in)
				cubic foot: ft^3 (cu.ft)
				cubic yard: yd^3 (cu.yd)
				UK: gallon: 1 gal = 277.42 in^3 = 4.54609 dm^3
				pint: 8pt = 1 gal;
				fluid ounce: 160 fl oz = 1 gal
				bushel: 1 bushel = 8 gal
				US: gallon: 1 gal = 231 in^3
				= 0.832674 gal (UK) = 3.78541 dm^3
				liquid pint: 8 liq pt = 1 gal;
				fluid ounce: 128 fl oz = 1 gal
				barrel: 1 barrel = 42 gal (for petroleum)
				bushel: 1 bu = 2150.42 cu.in;
				dry pint: 64 dry pt = 1 bu
				dry barrel: 1 bbl = 7056 in^3 = 115.627 dm^3 (dry)

Velocity	u,w v,c	metre per second kilometre per hour knot	m/s km/h kn	foot per second: 1 ft/s = 0.3048 m/s mile per hour: 1 mile/h = 0.44704 m/s 1 km/h = 1/3.6 m/s = 0.277778 m/s 1 kn = 1 n mile per hour = 0.514444 m/s
Acceleration	a	metre per second squared	m/s^2	foot per second squared: 1 ft/s^2 = 0.3048 m/s^2
Frequency	f,v	hertz	Hz	

Mass	m	kilogram
		
		tonne
			kg
			
			t
				pound: 1 lb = 0.453592237 kg;
				grain: 7000 gr = 1 lb
				ounce: 1 oz = 1/16 lb = 28.349 g;
				1 troy ounce = 480 gr
				stone: 1 st = 14 lb (weight);
				hundredweight: 1 cwt = 112 lb
				metric ton (UK) = 1000 kg

Force	F	newton	N	1 N is that force which, when applied to a body having a mass of 1 kg, gives it an acceleration of 1 m/s^2. pound force: 1 lbf = 4.44822 N
Pressure	p	pascal bar	Pa bar	1 Pa = 1 N/m^2; 1 bar = 10^5 Pa pound force per square inch: 1 lbf/in^2 = 684.76 Pa
Work, Energy	W,E	joule watt hour	J Wh	1 J = 1 Nm = 1Ws; 1 Wh = 3.6×10^3 J. 1 Kwh = 3.6 MJ (megajoule) foot pound-force: 1 ft lbf = 1.35582 J
Power	P	watt	W	1 W = 1 J/s = V × A foot pound-force per second: 1 ft lbf/s = 1.35582 W horsepower: 1 hp = 550 ft lbf/s = 745.7 W
Heat	Q	joule	J	British thermal unit: 1 Btu = 778.169 ft lbf = 1056.06 J
Temperature	t	degree Celsius	°C	degree Fahrenheit: 1°F = 9/5 t°C + 32 e.g. 32°F = 0°C: thirty two degrees Fahrenheit equals zero (nought) degrees centigrade
Electric current	I	ampere	A	ampere(s): amp(s)
Electromotive force	E	volt	V	e.g. 24 V = twenty four volts
Resistance	R	ohm	Ω	1 Ω = 1 V/A

Values of Prefixes of Sub-Multiples and Multiples of Metric Units

T	tera	1 000 000 000 000	$=10^{12}$
G	giga	1 000 000 000	$=10^{9}$
M	mega	1 000 000	$=10^{6}$
k	kilo	1 000	$=10^{3}$
h	hecto	100	$=10^{2}$
D	deca	10	$=10$
d	deci	0.1	$=10^{-1}$
c	centi	0.01	$=10^{-2}$
m	milli	0.001	$=10^{-3}$
	micro	0.000 001	$=10^{-6}$
n	nano	0.000 000 001	$=10^{-9}$
p	pico	0.000 000 000 001	$=10^{-12}$

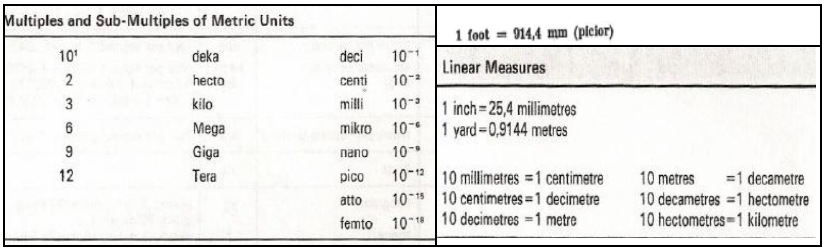

Multiples and Sub-Multiples of Metric Units			
10^1	deka	deci	10^{-1}
2	hecto	centi	10^{-2}
3	kilo	milli	10^{-3}
6	Mega	mikro	10^{-6}
9	Giga	nano	10^{-9}
12	Tera	pico	10^{-12}
		atto	10^{-15}
		femto	10^{-18}

1 foot = 914,4 mm (picior)

Linear Measures

1 inch = 25,4 millimetres
1 yard = 0,9144 metres

10 millimetres = 1 centimetre
10 centimetres = 1 decimetre
10 decimetres = 1 metre
10 metres = 1 decametre
10 decametres = 1 hectometre
10 hectometres = 1 kilometre

Fig. 3. Standard units and abbreviations, cf. Yates, Fitzpatrick, Technical English, Longman, 1990

The history of mankind is, in part, a history of measurement, which is comparison. The first units of measurement were very simple. A man already knew how to use his fingers to count with. (The word *finger* itself is probably derived from a word which means *five*.) Now he began to use his foot, hand, thumb, or step to measure length. He found this set of units very convenient. Since they were parts of his own body, he could use them anywhere and at any time. To measure weight, he used stones or grains. He used the sun or the moon to tell the time or the season, but these units of measurement were not always alike and men needed standard units of measurement. They needed measures that would be the same for everybody. The *units of measurement* are the fixed quantities. England no longer uses the inch, the foot, the yard, and the mile. In the other countries the units of length are the centimetre, the metre, and the kilometre. The basic rules of the metric system are multiplication by ten and division by ten. To change a unit into a larger or smaller unit we multiply or divide by ten, by a hundred, by a thousand, or by a million. In this system the meter is the basic unit; it is the basis of all the others. All the other units in the metric system are based on the meter. They are either multiples of the meter or parts of it. In early times, English units were based on parts of the human body. The inch was probably based on the width of a man's thumb. The foot was based on the length of a man's foot. The mile was probably 1000 steps; each step was 5 feet. The word *mile* comes from *mille*, which is the Latin for a thousand. The word *million* also comes from *mille*, and means 1000. The metric system is of French origin (end of the 18th century). The meter is ten-millionth of a quadrant, and the quadrant is the distance from the equator to the North Pole, that is a quarter of the distance around the earth (quadrant derived from Latin). In fact the 'real meter' does not correspond to the standard meter as the real length of the quadrant is a bit larger.

In business writing, a generally accepted rule is to spell out numbers from one to nine and use numerals for 10 and above. Some organisations change at 11 rather than 10. Numerals are used in scientific-technical writing, and increasingly in all documents, as we currently see as a new trend. We do not usually use numerals for:

☐ Fractions: one-third, three-quarters (note the hyphens)

☐ Numbers at the beginning of a sentence: twenty-five people are expected.

☐ When writing about millions & billions, we use words or abbreviations. Under ISO 1000:1992/ Amd 1:1998, millions are represented by M, but according to the Australian Government's *Style manual* (2002), m is preferable to M as long as the context is clear.

Use numerals for percentages & degrees. The standard convention is to use *percent/per cent* in the body of the text and the symbol (%) in brackets &tables. However, increasingly, some writers choose to use the symbol (%) throughout their writing. Other numeral usages in business writing include: decimal points: 8.6; page numbers: page 2 (p2); money: $500; ratios: 3:5. Abbreviations are used with numerals of time or measurement. The abbreviation of a unit name takes an initial capital if named after someone, but no initial capital for the full name: watts (W). Most other abbreviations are lower case. 'L' is an exception. It is capitalised to avoid confusion with '1'.

The Chicago Manual of Style has an excellent hyphenation guide. Here are a few points:

☐ Age terms: hyphenated in adjective and noun form, a three-year-old child

☐ Fractions: hyphenated in noun, adjective and adverb form, one-half, a two-thirds majority

☐ Money: hyphenate before a noun but leave open after when using words, but with symbols, leave open in all positions except in number ranges: a five-cent raise, a $50-$60 million loss.

☐ Number + noun: hyphenated before a noun, otherwise open: a 250-page book = a book with 250 pages, third-floor apartment = apartment on the third floor

☐ Number + percent: only hyphenated between number ranges: a 30-40 percent increase

The systematic arrangement of numerical data which has been collected is performed so that a reasoned account of its interpretation can be facilitated. It depends on a logical classification of the data into clearly defined groups, each with its own features (e.g. customers by men/women/age groups). The information is then set out clearly in the minimum space, with the minimum wording. The following rules should be observed in the preparation of numerals to use in presentations: each table serves a single purpose (showing more than a group of relationships in the same table obscures the message); the table should have a title or caption, and each group of data must have a heading, all being self-explanatory and as short as possible; tables must not contain figures with many digits (rounding numbers is acceptable because it is the relationships which are important), and expressing all figures in thousands is better than writing them all out in full; the number of columns &headings should be kept to a minimum (many headings prevent proper emphasis on key facts and trends); units must always be stated (£,000's, age); figures showing relationships (percentages, ratios) must be placed as near as possible to the figures from which they are derived.

The process of business communication has certain other characteristics:

☐ Integral part of the management process, centred on facts and figures

Communication encompasses activities by which managers' ideas, opinions, and decisions are given to the subordinates of different ranks. It means exchanging events, standards, feelings, suggestions

and responses between the superiors and subordinates. Hence communication sets people into action, guides and directs their activities, regulates and co-ordinates them for proper work performance. So, communication is a part and parcel of management functions, and is an integral part of management processes. Therefore, the key executive function is to develop & maintain a communication system, which is impossible without expressing numbers correctly.

☐ Two-way traffic:

Communication does not only mean its downward movement from superior to the subordinates.
It implies both transmission and reception.

So, when conveying information, a manager must know its reactions &responses. Otherwise, the managerial task of guiding and directing will be ineffective. People need, thus, not only speak, inform and order, but should also listen, answer and interpret. Communication, therefore, involves two-way traffic from the managers to the employees and from them to the managers. It is not complete unless the message has been correctly perceived by the receiver and its response becomes known to the sender in quantities and standard levels via numbers.

☐ Mutual understanding:

The basic purpose of business communication is to bring about understanding among individuals in the organisation. It is a key element in establishing relationships. A manager can direct effectively by establishing perfect understanding with the subordinates, peers and superiors in the organisation. The greater the degree of understanding present in the communication the higher the possibility that human action will proceed in the direction of accomplishing goals clearly formulated in numbers.

☐ Pervasive:

The subject-matter of business communication covers a wide range of issues and extends to all functions (purchases, production, sales, finance, recruitment, wages, dividends, market standing, innovation, productivity, all conveyed in numerals). It also moves across all levels of management, upward, downward and sideways. Business communication is, thus, said to be a pervasive function.

☐ Continuous:

Communication via numbers is an ever-present activity; without it any organisation fails. Therefore, adequate & smooth communication flows in all directions need to be granted. Dialogue breakdown generates misunderstanding, unfavourable attitudes, hostility and conflict. Hence communication is a continuous process, moving up, down and sideways for active participation of all concerned.

☐ Specific:

Business communication is specific in nature, full of numerals to quantify it. To be best grasped, it must deal with a single subject at a time to ensure effectiveness. Multiple subjects trigger confusion.

Sound communication is the result of competent management, not its cause. Communication in business is a means to an end, and acts as a tool in managers' hands. Successful use of this tool

depends upon competence. It is not an independent activity, but rather it is an essential ingredient of all actions. Good communication does not produce a good manager, but a good manager is always a good communicator. Misconceptions of management processes often lead to poor communication.

Orders, instructions, suggestions, public notice announcing the annual general meeting of a company are examples of internal communication. However, nowadays, communications move beyond the organisational horizons and touch the outside population exceeding the organisation's own (advertisement). Business communication with clear numbers is thus both internal & external.

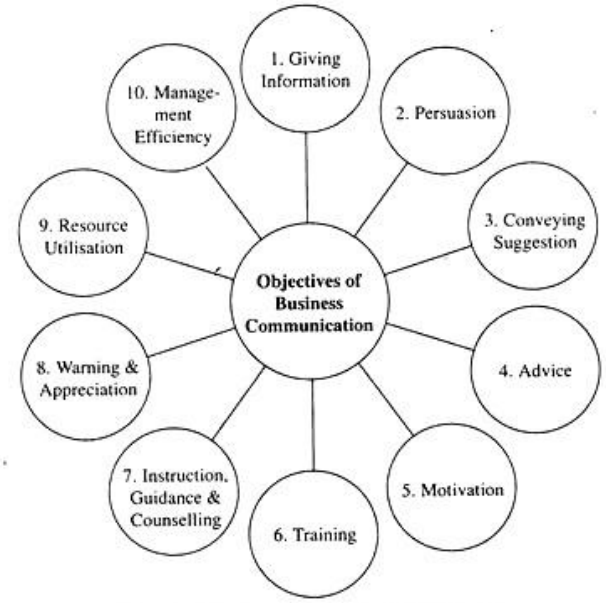

Fig. 5. Objectives and importance of business communication using numbers correctly, cf. Thill, Bovee, *Business communication today*, 2004

Communication of numbers cannot be complete unless and until feedback or response of the recipient is made. The main objective is to give information and to persuade different people. Other objectives include conveying suggestions, opinions, ideas, advice, requests, imparting instructions, guidance and counselling, providing training, giving warning, appreciating good work, or boosting morale. In the case of a business enterprises numbers target the improvement of activities, all-round development of the organisation, and ultimate success in its operation. One of the objectives of business communication is to increase efficiency of the management. If there is a good network of communication (formal and informal), the organisation can be managed efficiently and effectively.

Bibliography:

[1]. Bailey, E. (2008). *Writing and speaking*. New York, NY: McGraw-Hill.
[2]. Beebe, S. (1997). *Public speaking: An audience-centered approach* Boston, MA: Allyn & Bacon.
[3]. Gilovich, T. (1993). *The fallibility of human reason in everyday life* New York, NY: The Free Press.
[4]. Gudykunst, W, Kim, Y. (1997) An approach to intercultural communication New York, McGraw-Hill.
[5]. Johannesen, R. (1996). *Ethics in human communication* Prospect Heights, IL: Waveland Press.

[6]. Kostelnick, C, (1998). *Strategies for professional communicators* Needham Heights MA: Allyn & Bacon
[7]. Nickerson, R, Perkins, D, (1985) *The teaching of thinking.* Hillsdale, NJ: Lawrence Erbaum Associates.
[8]. Ordoñez, J. (2008). *The technologist*, retrieved from http://www.newsweek.com/id/143737.
[9]. Paul, R, Elder, L, (2007) *Guide to critical thinking* Dillon Beach CA: Foundation Critical Thinking Press
[10]. Resch, P, (Eds) *Argument revisited, argument redefined*: *negotiating meaning* Thousand Oaks CA Sage
[11]. Seiler, W., & Beall, M. (2000). *Communication: Making connections* Boston, MA: Allyn & Bacon.
[12]. Strunk, W, White, E, (1999). The elements of style (3rd ed). New York, NY: Macmillian
[13]. Sullivan, J, Kameda, N, (1991). *Bypassing in managerial communication*. Business Horizons, 34(1), 71–80.
[14]. Thill, J, Bovee, C,. (2004). *Business communication today* Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
[15]. Toulmin, S. (1998). *The uses of argument.* New York, NY: Cambridge University Press.
[16]. Wyrick, J. (2008). *Steps to writing well* Boston, MA: Thomson Wadsworth.

Previous work by the author on the same topic:

[1]. Cismaş, S.C., *Templates for Scientific Writing in Homework and Exams for Engineering Students,* Latest Trends on Engineering Education, Mathematics and Computers in Science Engineering 2010 7th WSEAS International Conference on Engineering/International Conference on Educational Technologies ISSN: 1792-4308 ISBN: 978-960-474-202-8 p. 193-198
[2]. Cismaş, S.C, *Educating Academic Writing Skills in Engineering* Latest Trends on Engineering Education, Mathematics and Computers in Science and Engineering 2010 7th WSEAS International Conference on Engineering/International Conference on Educational Technologies, ISBN 978-960-474-202-8 p 247-251
[3]. Cismaş, S.C., *Didactic Connections between Scientific Writing and Professional Communication in the Foreign Language for Engineering* Latest Trends on Engineering Education,Mathematics and Computers in Science Engineering, 2010, 7th WSEAS International Conference on Engineering/ International Conference on Educational Technologies, ISSN: 1792-4308 ISBN: 978-960-474-202-8 p. 277-281
[4]. Cismaş, S.C., *English Language Patterns for Environment Protection Presentations,* Recent Advances in Energy &Environment, Energy Environmental Engineering Series, Published 2010, 5th IASME/ WSEAS Intl' Conference on Energy Environment, Cambridge University, ISBN 978-960-474-159-5 p. 373-378
[5]. Cismaş, S.C., *Quality Standards for Web-Based English Teaching in Engineering* Proceedings of the 9th WSEAS International Conference on Distance Learning and Web Engineering DIWEB ' 09 Mathematics and Computers in Science and Engineering 2009, ISBN: 978-960-474-115-1, p. 71-76
[6]. Cismaş, S.C, *Developing Creativity and Problem Solving Skills by English Grammar and Vocabulary Activities* Proceedings of the 8th WSEAS International Conference on Educational Technology, Recent Advances in Computer Engineering, Genova University, 2009 ISBN: 978-960-474-128-1, p 161-166
[7]. Cismaş, S.C., *Globalization in Engineering Education: Advances in Teaching Presentation Skills,* Proceedings of the 6th WSEAS International Conference on Engineering Education, Mathematics and Computers in Science and Engineering, 2009, ISBN: 978-960-474-100-7, p. 236-240
[8]. Cismaş, S.C, *English as instrument in business communication***,** PRINTECH Publishing, Bucharest 2014, 270 pages, ISBN 978-606-23-0154-5